

Aleg 176

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1911/12.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedkłada niniejszem Wysokiemu Sejmowi nadesłane przez c. k. Radę szkolną krajową sprawozdanie o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1911/12.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

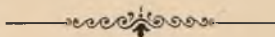
Adam Gotuchowski, w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego

Najważniejsze daty
odnoszące się do szkolnictwa galicyjskiego
w roku szkolnym 1912/13.

Z uwagi, że daty statystyczne za rok szkolny 1912/13 nie są jeszcze w całości opracowane, nie jest wykluczone, że po ich ustaleniu mogą okazać się w szczegółach pewne cyfrowe różnice.

I. Szkoły ludowe i Seminaria nauczycielskie.

a) Stan szkół, siły nauczycielskie i frekwencja.

	W roku 1910/11	W roku 1911/12	W roku 1912/13
Liczba szkół publicznych:			
1. zorganizowanych czynnych	5.394	5.580	5.724
2. zorganizowanych lecz nieczynnych	194	235	226
razem	5.588	5.815	5.950
Na liczbę szkół czynnych składało się szkół (według orzeczenia organizacyjnego):			
1. jednoklasowych	3.476	3.479	3.447
2. dwuklasowych	1.232	1.364	1.486
3. trzyklasowych	18	15	14
4. czteroklasowych*)	390	434	479
5. pięcioklasowych	126	126	128
6. sześcioklasowych	61	68	73
7. wydziałowych (siedmio- i więcejklasowych)	91	94	97
Liczba klas czynnych:			
a) systemizowanych w zorganizowanych szkołach ludowych pospolitych	9.057	9.472	9.537
b) nadetatowych w szkołach ludowych pospolitych	4.960	5.532	6.086
c) systemizowanych w szkołach wydziałowych	321	332	343
d) nadetatowych w szkołach wydziałowych	240	232	263
e) w szkołach ćwiczeń przy c. k. seminariach nauczycielskich	69	70	71
razem	14.647	15.638	16.300
Uczęszczało na naukę codzienną obowiązkową:			
1. w szkołach ludowych publicznych	1.041.082	1.082.974	1.122.492
2. w szkołach prywatnych	26.128	26.329	25.923
3. w szkołach wyższych	13.216	13.223	13.241
4. w domu uczyło się	6.021	5.460	5.392
razem	1.086.447	1.127.986	1.167.048
Uczęszczało na naukę dopełniającą:			
1. w szkołach ludowych publicznych	179.333	181.782	187.114
2. w szkołach prywatnych	1.705	1.439	1.362
3. do szkół wyższych (w wieku odpowiadającym n. d.)	23.975	25.522	25.187
4. w domu uczyło się	1.253	1.171	1.146
razem	206.266	209.914	214.809
Liczba nauczycieli (lek) w szkołach publicznych:			
1. z patentem naucz. i świadectwem dojrzałości	9.869	10.617	11.098
2. z patentem nauczycielskim	2.100	2.083	2.118
3. z egzaminem dojrzałości	2.900	3.230	3.483
4. bez formalnej kwalifikacyi	169	75	55
razem	15.038	16.005	16.754

*) Według stanu z 1. września 1913 r. w 197 szkołach 1- 2- i 3-klasowych istnieje przewidywany plan nauki przepisany dla szkół 4-klasowych.

W porównaniu z poprzednim rokiem liczba takich szkół zwiększyła się o 19.

W roku szkolnym 1912/13 w porównaniu z poprzednim rokiem:

1.	Liczba szkół publicznych zorganizowanych wogóle wzrosła o	135
2.	„ „ „ „ czynnych „ o	144
3.	„ „ „ „ nieczynnych zmniejszyła się o	9
4.	„ „ czynnych 1-klasowych zmniejszyła się o	32
5.	„ „ „ 2- „ zwiększyła się o	122
6.	„ „ „ 3- „ zmniejszyła się o	1
7.	„ „ „ 4- „ zwiększyła się o	45
8.	„ „ „ 5- „ zwiększyła się o	2
9.	„ „ „ 6- „ zwiększyła się o	5
10.	„ „ „ wydziałowych zwiększyła się o	3
11.	Klas etatowych w szkołach pospolitych i wydziałowych otwarto więcej o .	76
12.	„ nadetatowych „ „ „ „ „	585
13.	Liczba gmin pozbawionych nauki szkolnej wynosiła z początkiem r. 1911/12	136
14.	„ „ „ „ „ „ „ „ r. 1912/13	63 *)
15.	„ dzieci pobierających naukę codzienną wzrosła w ogóle o	39.062
16.	„ „ „ „ „ „ „ „ o	4.895
17.	„ nauczycieli i nauczycielek w szkołach publicznych wzrosła o . .	749
	a) Liczba ukwalifikowanych wzrosła o	769
	b) „ nieukwalifikowanych zmniejszyła się o	20

b) Budowa szkół.

Uchwałą z dnia 9. lutego 1912, którą po nadejściu Najwyższej sankeyi ogłoszono w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych Nr. 98 z dnia 2. października 1912, upoważnił Wysoki Sejm krajowy Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 10 milionów K, przeznaczoną na bezzwrotne zasiłki na budowę nowych szkół i pożyczkę w kwocie 5 milionów K, przeznaczoną na pożyczki na budowę szkół w gminach miejskich.

Rada szkolna krajowa przyznała też z powyższego 10 milionowego funduszu tytułem zasiłków łączną kwotę 1,827.000 K na postawienie 136 budynków szkolnych, które w roku 1912 wyprowadzono pod dach a w roku 1913 wykończono. Zasiłku tego jednak dotychczas nie asygnowano w całości, ponieważ wspomnianej pożyczki Wydział krajowy nie mógł dotychczas zaciągnąć nie mając w budżecie zapewnionego pokrycia na opłatę procentów i rat amortyzacyjnych.

*) Między 63 gminami jest gmin 33 w których zorganizowano publ. szkoły z terminem od 1/9 1913
 2 „ „ „ „ „ „ „ „ 1914
 nadto „ 4 które wcielono do innego związku szkolnego „ „ 1913
 razem 39

Potrąciwszy cyfrę 39 od cyfry 63 zostaje **24 gmin „bezszkolnych“** t. j. takich, które ani nie mają własnej szkoły ani nie należą do żadnego zakresu szkolnego. Akcya celem zabezpieczenia nauki szkolnej w tych gminach jest w pełnym toku, między niemi jest jednak 19 gmin, które dla braku warunków wymaganych w ustawie z dnia 23. maja 1895 Dz. u. kr. Nr. 57 nie mogą obecnie uzyskać własnej publicznej szkoły ani być wcielone do innego zakresu szkolnego.

c) Seminaria nauczycielskie.

W roku szkolnym 1913/13 było w Galicyi 18 państwowych seminariów nauczycielskich: 14 męskich: w Czortkowie, Kętach, Krakowie, Krośnie, Lwowie, Rudniku, Rzeszowie, Samborze, Sokalu, Stanisławowie, Starym Sączu, Tarnopolu, Tarnowie i Zaleszczykach oraz 4 żeńskie: w Brzeżanach, Krakowie, Lwowie i Przemyśle.

Pod względem języka wykładowego jest seminariów męskich 7 z językiem wykładowym polskim a 7 z językiem wykładowym polskim i ruskim.

Seminaryum żeńskie w Krakowie ma język wykładowy polski, seminaria w Brzeżanach, Przemyśle i we Lwowie mają język wykładowy polski i ruski.

Nadto istnieje jedno prywatne seminaryum męskie i 14 seminariów prywatnych żeńskich z prawem publiczności.

Frekwencya:

W r. 1912/13 było w klasie przygotowawczej uczniów 613, na kursach 2917, razem 3530.

W czterech publicznych seminariach żeńskich było w r. szkolnym 1912/13 uczenie 1067.

Egzamin dojrzałości złożyło w roku 1913 w publicznych seminariach nauczycielskich męskich i żeńskich:

uczniów publicznych	550
uczenie "	218
prywatystów	77
prywatystek	376

W seminaryum prywatnem męskim z prawem publiczności złożyło egzamin dojrzałości 20 uczniów, a w seminariach żeńskich prywatnych z prawem publiczności złożyło egzamin dojrzałości 483 uczenie.

Ogółem przeto złożyło w roku 1913 egzamin dojrzałości 1724 osób, w tem 647 mężczyzn i 1077 kobiet.

Wynik egzaminów kwalifikacyjnych na nauczycieli szkół ludowych:

W roku szkolnym 1912/13 istniały w kraju 2 komisye egzaminacyjne dla nauczycieli szkół wydziałowych (w Krakowie i we Lwowie) i 16 komisyi egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych.

Wskutek egzaminu złożonego przed temi komisjami otrzymało patent nauczycielski:

a) do szkół wydziałowych:

mężczyzn	114
kobiet	141
razem	255

b) do szkół pospolitych:

mężczyzn	451
kobiet	756
razem	1207

6. W liceach żeńskich:

Polek	1140 (82·2%)	Religii rzym. kat.	860 (62·1%)
Rusinek	205 (14·7%)	„ gr. kat.	206 (14·7%)
Innych	41 (3·0%)	„ moż.	302 (21·8%)
		„ innej	18 (1·3%)

C) Ilość klas.

Z początkiem roku szkolnego 1912/13 było:

a) w gimnazyjach państwowych	
klas głównych	416
klas równorzędnych	469
b) w szkołach realnych	
klas głównych	88
klas równorzędnych	49

zatem w gimnazyjach państwowych i szkołach realnych prz. pada na 504 klas głównych 518 klas równorzędnych. Przeciętna liczba uczniów w gimnazyjach państwowych (licząc filie jako osobne zakłady) wynosi 526·7, na jedną klasę przypada uczniów 36·8, szkoły realne posiadają przeciętną liczbę uczniów 299·5, na jedną klasę przypada uczniów 30·6.

Szkoły przemysłowe i handlowe.

W roku szkolnym 1912/13 istniały następujące zakłady państwowe dla nauki przemysłowej i handlowej:

	Liczba uczniów w roku		
	1910/11	1911/12	1912/13
1. Szkoła przemysłowa w Krakowie	626	554	622
2. „ „ we Lwowie	580	600	542
3. „ zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem	205	206	209
4. „ „ „ w Kołomyi	80	77	71
5. „ rzemiosł budowlanych w Buczaczu	—	9	79
6. „ „ „ w Jarosławiu	—	13	21
7. „ zawodowa ślusarska w Świątnikach	92	73	76
8. „ „ przemysłu żelaznego w Sułkowiecach (uczniowie zwyczajni i majsterski kurs kowalski)	76	114	115
9. Szkoła zawodowa ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu	81	133	135
10. Akademia handlowa we Lwowie	397	339	392
Razem	2137	2118	2262

W roku szkolnym 1912/13 było przeto w powyższych zakładach o 144 uczniów więcej.

Nadto istniała Akademia handlowa w Krakowie, której upaństwowienie jest w toku. Zakład ten liczył w 1912/13 roku 741 uczniów i uczenie wraz z dwuklasową szkołą handlową dla chłopców, takąż szkołą dla dziewcząt, szkołą uzupełniającą, kursem abiturjentów, kursem dla dorosłych i kursem dla prawników.

Obecnie jest w toku założenie kilku zawodowych szkół przemysłowych.

Etat nauczycieli w powyższych szkołach państwowych z końcem roku szkolnego 1912/13 był następujący :

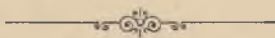
Dyrektorów	10
Profesorów, nauczycieli rzeczywistych i zawodowych .	118
Nauczycieli pomocniczych	51
Nauczycielek	5
Asystentów	11
Razem	195

Nadto było w tych szkołach zatrudnionych 13 wernikstrzów i pomocników.

Ponieważ dyrektora i sześciu nauczycieli Akademii handlowej w Krakowie przyjęto na etat rządowy, przeto razem było w roku szkolnym 1912/13 202 dyrektorów i nauczycieli.

Szkoły przemysłowe uzupełniające.

W roku szkolnym 1912/13 było szkół 97, a więc o 9 więcej, niż w roku 1911/12. Uczniów zapisanych było 13.796, zatem około 1.206 więcej, niż w roku 1911/12.

SPRAWOZDANIE

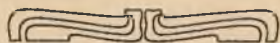
C. K. RADY SZKOLNEJ KRAJOWEJ

O STANIE

WYCHOWANIA PUBLICZNEGO

W ROKU SZKOLNYM

1911/12

WE LWOWIE

NAKŁADEM C. K. RADY SZKOLNEJ KRAJOWEJ.

Z drukarni Wł. Łozińskiego — pod zarządem J. Niedopada.

1913.

Skład c. k. Rady szkolnej krajowej.

Prezydent:

J. E. dr. Michał Bobrzyński, c. k. Namiestnik.

Wiceprezydent:

Dr. Ignacy Dembowski.

Referenci spraw administracyjnych i ekonomicznych:

Dr. Stanisław Okęcki, c. k. Radea Namiestnictwa.

Dr. Antoni Zoll, c. k. Radea Namiestnictwa.

Bronisław Czerny, c. k. Radea Namiestnictwa.

Józef Niesiołowski, c. k. Starosta.

C. k. krajowi inspektorowie szkół:

Jan Franke, c. k. Radea Dworu (dla szkół realnych).

Emanuel Dworski, c. k. Radea Dworu (dla gimnazyów).

Mieczysław Zaleski, c. k. Radea Dworu (dla szkół ludowych).

Jan Matijów (dla szkół ludowych).

Antoni Stefanowicz (dla szkół przemysłowych).

Dr. Franciszek Majchrowicz (dla gimnazyów).

Medard Antoni Kawecki (dla szkół ludowych).

Tadeusz Lewicki (dla gimnazyów).

Dr. Alfred Jahner (dla szkół ludowych).

Kazimierz Bruchnański (dla szkół ludowych).

Dr. Karol Opuszyński (dla szkół średnich).

Dr. Jan Kopacz (dla szkół średnich).

Reprezentanci wyznań:

J. E. Ks. Józef Teodorowicz, orm. kat. arcybiskup we Lwowie, c. i k. rzeczywisty tajny radea, członek Izby Panów i Sejmu krajowego, reprezentant wyznania orm. kat.

Ks. dr. Zygmunt Lenkiewicz, prałat, scholastyk metropolitalnej kapituły we Lwowie, reprezentant wyznania rzym. kat.

Ks. Jan Czapelski, kanonik kapituły metropolitalnej we Lwowie, reprezentant wyznania gr. kat.

Paweł Koźdoń, senior i proboszcz ewangelickiej gminy w Brygidau, reprezentant wyznania ewangelickiego.

Dr. Leon Sternbach, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, reprezentant wyznania mojżeszowego.

Zastępcy Wydziału krajowego:

J. E. dr. Leon hr. Piniński, c. i k. rzeczywisty tajny radca, członek Izby Panów, profesor honorowy Uniwersytetu we Lwowie, członek Akademii Umiejętności w Krakowie, poseł na Sejm krajowy.

Dr. Józef Wereszczyński, poseł na Sejm krajowy.

Dr. Emil Sawicki, c. k. radca cesarski, dyrektor c. k. gimnazjum z językiem wykładowym ruskim w Tarnopolu.

Zawodowi znawcy szkolnictwa:

Dr. Kazimierz Morawski, c. k. Radca Dworu, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, członek Izby Panów, członek Akademii Umiejętności.

Tadeusz Fiedler, profesor c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie.

Dr. Cyryl Studziński, profesor c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

Tomasz Sołtysik, radca szkolny, dyrektor c. k. III. gimnazjum w Krakowie.

Aleksander Barwiński, c. k. Radca Dworu, em. nauczyciel główny c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie.

Antoni Pawłowski, dyrektor c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

Delegat miasta Lwowa:

Dr. Teofil Ciesielski, profesor Uniwersytetu we Lwowie.

Delegat miasta Krakowa:

Michał Konopiński, redaktor „Nowej Reformy“.

W skład I. sekeyi (sprawy szkół ludowych i seminariów nauczycielskich), weszli, oprócz dotyczących referentów administracyjnych i inspektorów szkolnych krajowych, członkowie: ks. dr. Lenkiewicz, ks. Czapelski, dr. Wereszczyński, Sołtysik, Barwiński, dr. Ciesielski, Konopiński.

Do II. sekeyi (sprawy szkół średnich) weszli, oprócz odnośnego referenta administracyjnego i inspektorów szkolnych krajowych, członkowie: J. E. ks. Teodorowicz, J. E. hr. Piniński, dr. Morawski, dr. Studziński, dr. Sternbach.

Do III. sekeyi (sprawy szkół handlowych, przemysłowych i przemysłowych uzupełniających) weszli, oprócz odnośnego referenta administracyjnego i inspektorów szkolnych krajowych, członkowie: Koźdoń, dr. Sawicki, Fiedler, Pawłowski.

I.

SZKOŁY LUDOWE

i

SEMINARYA NAUCZYCIELSKIE.

Skład Sekcyi I.

Przewodniczący:

J. E. dr. Michał Bobrzyński.

Zastępca przewodniczącego:

Dr. Ignacy Dembowski, Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej.

Referenci spraw administracyjnych:

Dr. Stanisław Okecki, c. k. Radca Namiestnictwa.

Bronisław Czerny, c. k. Radca Namiestnictwa.

Józef Niesiołowski, c. k. Starosta.

C. k. krajowi inspektorowie szkół:

Mieczysław Zaleski, c. k. Radca Dworu.

Jan Matijów.

Medard Antoni Kawecki.

Dr. Alfred Jahner.

Kazimierz Bruchmański.

Członkowie:

Ks. dr. Zygmunt Lenkiewicz, j. w.

Ks. Jan Czapelski, j. w.

Dr. Józef Wereszczyński, j. w.

Tomasz Sołtysik, j. w.

Dr. Teofil Ciesielski, j. w.

Aleksander Barwiński, j. w.

Michał Konopiński, j. w.

Zmiany osobiste w składzie Rady szkolnej krajowej.

W roku szkolnym 1911/12 ustąpił z zastępców Wydziału krajowego w c. k. Radzie szkolnej krajowej dr. Józef Wereszczyński, poseł na Sejm krajowy.

Rada szkolna krajowa wystosowała do dr. Józefa Wereszczyńskiego następujące pismo:

Jaśnie Wielmożny Panie!

Przez długie lata wyznaczony na delegata Wydziału krajowego do c. k. Rady szkolnej krajowej zasiadałeś JW Panie w naszym gronie.

Działalnością Swą w charakterze członka najwyższej samorządnej władzy kraju oddawałeś znaczne usługi naszemu szkolnictwu ludowemu, a bogaty skarb doświadczenia i gruntowną znajomość spraw szkolnych. zdobył tem urzędowaniem, przy Twych świetnych zdolnościach i rozległej wiedzy obracałeś na wielki pożytek naszych obrad. Jaśniałeś w nich zawsze wielką życzliwością dla spraw i ludzi i tym zawsze pogodnym umysłem i duchem zgody, który się do pomysłnego załatwiania spraw przyczyniał, a ludzi ku Tobie niewolił.

Teraz, kiedy poprzednie ustąpienie z Wydziału krajowego pociągnęło za sobą wystąpienie Twoje także z naszego grona, c. k. Rada szkolna krajowa rozstając się ze szczerym i żywym żalem z tak znakomitym współpracownikiem, składa Ci JW Panie serdeczną podziękę za Twój wybitny udział w jej pracach i zapewnia, że przechowa wdzięczną pamięć zasług, które w urzędzie i w radzie około rozwoju naszego szkolnictwa położyłeś.

Przegląd sumaryczny.

Stan szkół ludowych w roku szkolnym 1911/12 w porównaniu z dwoma poprzednimi latami streszcza się w następujących cyfrach:

	W roku 1909/10	W roku 1910/11	W roku 1911/12
Liczba szkół publicznych:			
1. zorganizowanych, czynnych	5.202	5.394	5.580
2. zorganizowanych, lecz nieczynnych wogóle	189	194	235
i to a) dla braku budynku	188	194	235
b) dla braku nauczyciela	1	—	—
1, 2 razem	5.391	5.588	5.815
Na liczbę szkół czynnych składało się szkół:			
1. jednoklasowych (wedle planu naukowego)	2.077	2.015	1.974
2. dwuklasowych	2.391	2.498	2.652
3. trzyklasowych	31	22	12
4. czteroklasowych	516	562	626
5. pięcioklasowych	85	82	87
6. sześcioklasowych	101	113	114
7. wydziałowych	98	102	115
razem	5.299	5.394	5.580
Liczba klas czynnych:			
a) systemizowanych w zorganizowanych szkołach ludowych gminnych	8.684	9.057	9.472
b) nadetatowych w szkołach ludowych gminnych	4.459	4.960	5.532
c) systemizowanych w szkołach wydziałowych	315	321	332
d) nadetatowych w szkołach wydziałowych	200	240	232
razem	13.658	14.578	15.568
Uczęszczało na naukę codzienną obowiązkową:			
1. w szkołach ludowych publicznych	984.585	1.041.082	1.082.974
2. w szkołach prywatnych	26.456	26.128	26.329
3. w szkołach wyższych (w wieku szkolnym)	12.015	13.216	13.223
4. w domu uczyło się	7.600	6.021	5.460
razem	1,030.656	1,086.447	1,127.986
Uczęszczało na naukę dopełniającą:			
1. w szkołach ludowych publicznych	166.994	179.333	181.782
2. w szkołach prywatnych	1.636	1.705	1.439
3. do szkół wyższych (w wieku odpowiadającym n. d.)	22.948	23.975	25.522
4. w domu uczyło się	1.825	1.253	1.171
razem	193.403	206.366	209.914
Liczba nauczycieli (lek) w szkołach publicznych:			
1. z patentem naucz. i świadectwem dojrzałości	9.189	9.869	10.617
2. z patentem naucz. (bez egz. dojrzałości)	2.074	2.100	2.083
3. z egzaminem dojrzałości	2.539	2.900	3.230
4. bez formalnej kwalifikacji	299	169	75
razem	14.101	15.038	16.005

Liczba szkół publicznych zorganizowanych wzrosła w r. szk. 1911/12 w porównaniu z rokiem poprzednim o 227.

Liczba szkół czynnych w ogóle wzrosła o 186, a liczba szkół nieczynnych o 41.

Liczba szkół czynnych jednoklasowych zmalała o 42, dwuklasowych wzrosła o 155, trzyklasowych zmniejszyła się o 10, czteroklasowych wzrosła o 64, pięcioklasowych o 5, sześcioklasowych o 1, wydziałowych o 13.

Otwarto klas nadetatowych o 572 więcej, etatowych o 426 więcej, tak, że liczba klas w ogóle wzrosła o 998.

Liczba gmin bez szkół wynosiła z dniem 31. sierpnia 1912: 146, ale już z dniem 1. września 1912 weszły w życie prawomocne orzeczenia, wydane w ciągu roku, organizujące szkoły w 65 gminach i wcielające 10 gmin do zakresów szkolnych sąsiednich gmin, tak, że w dniu 1. września 1912 było gmin bezszkolnych 71. W dniu 1. września 1913 będzie takich gmin już tylko 33, w dniu 1. września 1914 tylko 3.

Liczba dzieci, pobierających naukę codzienną, wzrosła w szkołach ludowych publicznych o 41.892, uczących się w domu zmniejszyła się o 561, w szkołach prywatnych wzrosła o 201.

Liczba dzieci w wieku 13—15 lat, uczęszczających na naukę dopełniającą w szkołach publicznych ludowych, wzrosła o 2.449, w szkołach prywatnych zmniejszyła się o 266, uczących się w domu o 82, w szkołach średnich wzrosła o 1.547.

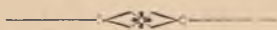
Liczba nauczycieli i nauczycielek w szkołach publicznych wzrosła w ogóle o 967.

Liczba ukwalifikowanych wzrosła o 1.061, liczba nienukwalifikowanych zmniejszyła się o 94. Nauczycieli nienukwalifikowanych ubyło 6, nauczycielek nienukwalifikowanych ubyło 88. Nauczycieli ukwalifikowanych przybyło 415, nauczycielek ukwalifikowanych przybyło 646.

Uczniów do seminaryów nauczycielskich zapisało się w roku szk. 1911/12 (bez klasy przygotowawczej) 2.965, t. j. o 33 więcej, niż w roku poprzednim, uczenie 1.062, t. j. o 15 mniej, niż w roku poprzednim.

W roku 1912 złożyło egzamin dojrzałości uczniów seminaryów 536, eksternistów 66, razem 602, o 7 więcej, niż w roku 1911.

Uczenie złożyło w roku 1912 egzamin dojrzałości w seminaryach publicznych 237, w seminaryach prywatnych 406, eksternistek 330, razem 973, ogółem o 30 mniej, niż w roku poprzednim.

I.

Czynne i nieczynne szkoły ludowe.

Ogólna liczba szkół.

Szkół ludowych publicznych zorganizowanych, czynnych i nieczynnych było bez 18 szkół ćwiczeń w seminariach nauczycielskich 5815 a wraz z temi szkołami 5833. W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło szkół 227.

Szkoły czynne i nieczynne.

Na 5815 szkół zorganizowanych było czynnych 5580 a nieczynnych dla braku budynku i tymczasowego pomieszczenia 235. W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło szkół czynnych zorganizowanych 186, a liczba nieczynnych zwiększyła się o 41. Przyczynę wzrostu szkół nieczynnych wyjaśniono w sprawozdaniu za rok szkolny 1910/11. Te same powody wywołały i w roku szkolnym 1911/12 przy ogólnym wzroście liczby szkół o 227 powiększenie się ilości szkół nieczynnych o 41. Wszystkie szkoły były czynne w 42 okręgach (w roku 1910/11 w 41 okręgach) a mianowicie: 1. Bóbrce, 2. Bohorodczanach, 3. Brzesku, 4. Brzozowie, 5. Buczaczu, 6. Chrzanowie, 7. Czortkowie, 8. Drohobyczu, 9. Gródku, 10. Horodence, 11. Husiatynie, 12. Kałuszu, 13. Kamionce, 14. Kołomyi, 15. Kosowie, 16. Krakowie miście, 17. Krakowie okolicy, 18. Lwowie miście, 19. Lwowie okolicy, 20. Nadwórnej, 21. Peczeniżynie, 22. Podgórzu, 23. Podhajcach, 24. Przemyślanach, 25. Rohatynie, 26. Skalacie, 27. Sokalu, 28. Stanisławowie, 29. Tarnopolu, 30. Wadowicach, 31. Zaleszczykach, 32. Złoczowie, 33. Żydaczowie, 34. Żywiecu.

Przybyły następujące okręgi ze wszystkimi szkołami czynnymi: 35. Biała, 36. Cieszanów, 37. Oświęcim, 38. Radziechów (nowy), 39. Stryj, 40. Tarnobrzeg, 41. Tłumacz, 42. Trembowla.

Z zeszłorocznych okręgów tej kategorii ubyły okręgi: jaworowski, mający w roku 1911/12 2 szkoły nieczynne, limanowski, mający 4 szkoły nieczynne, nowotarski, mający 1 szkołę nieczynną, wielicki, mający 2 szkoły nieczynne, zbarazki, mający 1 szkołę nieczynną. Na 42 okręgi było szkół nieczynnych 235 t. j. przeciętnie 5·6 na okręg.

W rzeczywistości było po 1 szkole nieczynnej w 7 okręgach: 1. Bochnia, 2. Dolina, 3. Nowy Targ, 4. Śniatyn, 5. Stary Sambor, 6. Strzyżów, 7. Zbaraż; po 2 szkoły nieczynne w 6 okręgach: 1. Brzeżany, 2. Jaworów, 3. Przeworsk, 4. Rawa, 5. Skole, 6. Wieliczka; po 3 szkoły nieczynne w 6 okręgach: 1. Borszczów, 2. Dąbrowa, 3. Łanient, 4. Myślenice, 5. Rzeszów, 6. Żółkiew; po 4 szkoły nieczynne w 4 okręgach, po 5 szkół nieczynnych w 4 okręgach,

po 6 szkół nieczynnych w 2 okręgach, po 7 szkół nieczynnych w 3 okręgach, po 8 szkół nieczynnych w 1 okręgu, po 9 szkół nieczynnych w 3 okręgach. Najwięcej szkół nieczynnych było w pozostałych 6 okręgach a mianowicie: w Gorlicach (10), Turce (11), Ropezycach (12), Dobromilu (13), Jasle (19), Lisku (29).

Procentowo przedstawia się liczba szkół nieczynnych w Bochni 0·8%, Borszczowie 4·48%, Brodach 8·77%, Brzeżanach 2·6%, Dąbrowie 5·26%, Dobromilu 17·56%, Dolinie 1·25%, Gorlicach 12%, Grybowie 8%, Jarosławiu 6%, Jasle 22%, Jaworowie 3%, Kolbuszowej 15·5%, Krośnie 10·8%, Łańcucie 4%, Limanowej 6·45%, Lisku 36·25%, Mielcu 8·57%, Mościskach 10·6%, Myslenicach 4·76%, Nisku 17%, Nowym Sączu 5·7%, Nowym Targu 1·23%, Pilźnie 8·3%, Przemyśle 4·17%, Przeworsku 4·7%, Rawie 2·74%, Ropezycach 21·4%, Rudkach 9·2%, Rzeszowie 3·3%, Samborze 4·25%, Sannoku 8·5%, Skolem 4·17%, Śniatynie 2·4%, Starym Samborze 2·2%, Strzyżowie 1·8%, Tarnowie 7·35%, Turce 15%, Wieliczce 2·5%, Zbarażu 1·8%, Zborowie 5·7%, Żółkwi 3·66%.

Powyżej 10% szkół nieczynnych było ogółem w 10 okręgach (w roku 1910/11 w 11 okręgach) a mianowicie, prócz wymienionych 6, w Nisku, w Mościskach, Krośnie i Kolbuszowej.

W poprzednim roku było 194 szkół nieczynnych w 42 okręgach.

Szczegółowe daty co do liczby szkół w poszczególnych okręgach, zawiera Tab. 1 na str. II. i III.

**Wydatki
na szkolnictwo
ludowe.**

Wydatki na szkolnictwo ludowe w roku kalendarzowym 1911 wynosiły 31,887.008 K 23 h.

Zestawienie wydatków szczegółowych podają Tab. 28, 29 i 30 na str. LXVI—LXXII.

II.

Czynne i nieczynne publiczne szkoły ludowe ze względu na język wykładowy.

Liczba szkół
wedle języka wy-
kładowego.

W roku szkolnym 1911/12 było szkół (nielicząc szkół ćwiczeń w semi-
naryach) z językiem wykładowym:

polskim	3175	w tem czynnych	3060 (54·84%)
ruskim	2616	„ „ „	2496 (44·73%)
niemieckim . .	24	„ „ „	24 (0·43%)
razem . .	5815	w tem czynnych	5580 (100%)

Stosunek procentowy liczby szkół pod względem trzech języków wykładowych uległ nieznacznej zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim 1910/11, w którym było szkół z językiem wykładowym:

polskim	54·11%	(—0·73%)
ruskim	45·42%	(+0·70%)
niemieckim	0·47%	(+0·04%)

Nieczynne szkoły
wedle języka
wykładowego.

Na 235 szkół nieczynnych było 115 z polskim (+10) a 120 (+31)
z ruskim językiem wykładowym. Szkoły z językiem wykładowym niemieckim
były, jak w zeszłym roku, wszystkie czynne.

W porównaniu z liczbą szkół zorganizowanych było szkół nieczynnych
z językiem wykładowym:

polskim	3·62%	w roku poprzednim	3·47%
ruskim	4·58%	„ „ „	3·50%

Liczba szkół nieczynnych z językiem wykładowym polskim i językiem
wykładowym ruskim nieznacznie wzrosła.

Szkoły z językiem wykładowym polskim znajdują się we wszystkich
84 okręgach szkolnych, szkoły z językiem wykładowym ruskim znajdowały
się w 61 okręgach.

W sprawozdaniu na rok szkolny 1910/11 wykazano szkoły z językiem wykładowym ruskim w 60 okręgach; przyrost tłumaczy się powstaniem nowego okręgu szkolnego w Radziechowie.

Szkoły z językiem wykładowym niemieckim istniały w 14 okręgach: Biała (4), Bóbrka (1), Dolina (2), Drohobycz (2), Kałusz (1), Lwów okol. (1), Podhajce (1), Rawa (2), Radziechów (1), Sambor (2), Skole (3), Sokal (1), Żółkiew (1), Żydaczów (2). Jedna szkoła przeszła z okręgu kamioneckiego do nowopowstałego radziechowskiego.

Wykazy szczegółowe wedle okręgów zawiera tab. 2. str. IV. i V.

III.

Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu na ich typ, płeć dzieci i podział nauki.

Typy szkół.

Szkół typu wiejskiego w roku szkolnym 1911/12 było 5137, typu miejskiego 443, nie licząc szkół ćwiczeń przy seminariach nauczycielskich.

W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło zorganizowanych szkół typu wiejskiego 169, typu miejskiego 17.

Z ogólnej liczby 443 szkół typu miejskiego przypada na Lwów m. 38, Kraków m. 42, Drohobycz 10, Jarosław 10, Kołomyja 16, Nowy Sącz 13, Rzeszów 12, Stanisławów 12, Stryj 10, Tarnów 10, t. j. razem 173 w 10 okręgach.

Na pozostałe okręgi w liczbie 73 przypada 270 szkół typu miejskiego, t. j. przeciętnie po 3·7 na okręg.

Po jednej szkole typu miejskiego było w 5 okręgach (Limanowa, Peczniżyn, Skole, Strzyżów, Zborów), po 2 szkoły w 18 okręgach; po 3 szkoły w 15 okręgach, po 4 szkoły w 11 okręgach, w 24 okręgach było od 5—9 szkół typu miejskiego.

Szkół typu wiejskiego nie było wcale tylko w miejskim okręgu krakowskim.

Szkół męskich było 196, żeńskich 203, mieszanych 5181, nie licząc szkół ćwiczeń przy seminariach nauczycielskich.

W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło szkół męskich 3, żeńskich 5, mieszanych 178.

Szkoły mieszane
z oddzielną nauką
wedle płci.

W niektórych szkołach mieszanych odbywa się nauka oddzielnie wedle płci we wszystkich klasach, a mianowicie: w 5-klasowej szkole w Wiśniczu (Bochnia), w 4-klasowej szkole w Biloczu, Iwankowie, Jezierzanach, Korolówce i w 5-klasowej szkole w Skale (Borszczów); w 4-klasowej szkole w Borzęcinie i w 5-klasowej szkole w Wojniczu (Brzesko); w 5-klasowej szkole w Dynowie (Brzozów); w 4-klasowej szkole w Baryszu i 4-klasowej szkole w Potoku złotym (Buczacz); w 5-klasowej szkole w Dąbrowie (Dąbrowa); w dwu 4-klasowych szkołach w Drohobyczu, Wolance i Schodnicy (Drohobycz); w 5-klasowej szkole w Ciężkowicach (Grybów); w 5-klasowej szkole w Dębniakach i w 4-klasowej szkole w Półwsiu zwierzynieckim (Kraków miasto);

w 1-klasowej szkole na Prądniku czerwonym (Kraków zam.); w 4-klasowej szkole im Szaszkiewicza (Lwów miasto); w 4-klasowych szkołach w Winnikach, Sokolnikach, Jaryczowie; w 5-klasowych szkołach w Kleparowie, Szczercu, Zamarstynowie, Zniesieniu (Lwów zam.); w 5-klasowej szkole w Sądowej Wiszni (Mościska); w 5-klasowej szkole w Nisku, Rudniku, Ulanowie; w 4-klasowej szkole w Jeżowie (Nisko); w 4-klasowej szkole w Piwnicznej (Nowy Sącz); w 5-klasowej szkole w Zatorze (Oświęcim); w 5-klasowej szkole w Skawinie (Podgórze); w dwu 4-klasowych szkołach w Przemyśle; w 1-klasowej szkole w Borszowie (Przemyślany); w 5-klasowej szkole w Kańczudze (Przeworsk); w 5-klasowej szkole w Bołszowcach (Rohatyn); w 5-klasowej szkole w Sędziszowie (Ropczyce); w 5-klasowych szkołach w Tyczynie i Głogowie (Rzeszów); w 4-klasowej szkole w Posadzie olechowskiej (Sanok); w 5-klasowej szkole w Skolem; w 5-klasowej szkole w Zabłotowie (Śniatyn); w 4-klasowych szkołach w Knihininie wsi i Knihininie kolonii (Stanisławów); w 5-klasowej szkole w Strzyżowie; w 5-klasowej szkole w Tarnobrzegu; w 4-klasowej szkole w Tuchowie (Tarnów); w 4-klasowej szkole w Bieranowie (Wieliczka); w 4-klasowej szkole w Tłustem (Zaleszczyki); w 5-klasowej szkole w Mikołajowie (Żydaczów); w 5-klasowej szkole w Suchej (Żywiec).

Pod względem urządzenia nauki tylko szóstą część wszystkich szkół (973) posiada pełny wymiar godzin (nauka całodzienna); poważna liczba (4190) ma naukę podzielną (półdzienną) a mała część (417) w części całodzienną, a w części półdzienną.

Daty szczegółowe podaje Tab. 3. str. VI. i VII.

IV.

Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu na organizację i plan nauki.

Liczba szkół
wedle kategorii.

W roku szkolnym 1911/12 było czynnych:

	Wedle planu naukowego	Wedle orzeczenia organizacyjnego
Szkół 1-klasowych . . .	1974 (— 42)	3479 (+2)
„ 2-klasowych . . .	2652 (+155)	1364 (+133)
„ 3-klasowych . . .	12 (—10)	15 (+3)
„ 4-klasowych . . .	626 (+64)	434 (+44)
„ 5-klasowych . . .	87 (+5)	126
„ 6-klasowych . . .	114 (+1)	68 (+7)
„ wydziałowych . . .	115 (+13)	94 (+3)
Razem . . .	5580	5580

Z powyższego zestawienia wynika, że 1505 (3479—1974) szkół zorganizowanych jako 1-klasowe rządziło się planem szkół więcejklasowych: 1288 szkół, rządzących się planem szkół 2-klasowych, nie było jako takie zorganizowanych; 192 szkół, rządzących się planem szkół 4-klasowych, nie było jako takie zorganizowanych; natomiast z pośród 126 zorganizowanych szkół 5-klasowych 39 rządziło się planem szkół 6-klasowych, zaś prócz 68 szkół zorganizowanych jako 6-klasowe rządziło się takim planem 46 szkół, a wreszcie 21 szkół 6-klasowych rządziło się planem szkół wydziałowych.

Wedle planu naukowego szkół 1-klasowych było 35·38%, 2-klasowych 47·52%, reszta szkół o planie wyższym wynosiła 17·1%.

W roku poprzednim przedstawiają te same stosunki cyfry: 37·35%, 46·31%, 16·34% — postęp więc w rozwoju szkolnictwa ludowego zaznaczył się w powyższych cyfrach w porównaniu z rokiem poprzednim i w roku szkolnym 1911/12.

Liczba szkół 1-klasowych zmniejszyła się na korzyść liczby szkół 2-klasowych i szkół rządzących się planem wyższym.

Czynność organizacyjna przedstawia się w roku szkolnym 1911/12 jak następuje:

Organizacja
nowych szkół.

**Szkoły
2-klasowe.**

W r. szk. 1910/11 było szkół 2-klasowych . . .	1232
„ „ 1911/12 przekształcono 1-kl. na 2-kl. . .	173
„ „ 1911/12 zorganizowano 2-kl.	2
	1407
jedną 2-kl. zwinęto skutkiem reorganizacji . . .	1
przekształcono 2-kl. na 4-kl.	42
było więc w r. szk. 1911/12 szkół 2-kl. . . .	1364

**Szkoły
3-klasowe.**

W r. szk. 1910/11 było szkół 3-kl.	18
„ „ 1911/12 przekształcono na 4-kl. . . .	3
Razem . . .	15

**Szkoły
4-klasowe.**

W r. szk. 1910/11 było szkół 4-kl.	390
„ „ 1911/12 przekształcono 1-kl. na 4-kl. .	1
„ „ 1911/12 „ 2-kl. na 4-kl.	42
„ „ 1911/12 „ 3-kl. na 4-kl.	3
„ „ 1911/12 zorganizowano szkół 4-kl. . .	6
wskutek reorganizacji 4-kl. miesz. na męską i żeńską przybyła	1
	443
W r. szk. 1911/12 przekształcono 4-kl. na 5-kl. .	6
„ „ 1911/12 „ 4-kl. na wydz.	3
Razem . . .	434

**Szkoły
5-klasowe**

W r. szk. 1910/11 było szkół 5-kl.	126
„ „ 1911/12 przekształcono 4-kl. na 5-kl. .	6
wskutek reorganizacji miesz. na męską i żeńską przybyła	1
	133
Przekształcono 5-kl. na 6-kl.	7
Razem . . .	126

**Szkoły
6-klasowe.**

W r. szk. 1910/11 było szkół 6-kl.	61
„ „ 1911/12 przekształcono 5-kl. na 6-kl. .	7
Razem . . .	68

**Szkoły
wydziałowe.**

W r. szk. 1910/11 było szkół wydziałowych . . .	91
„ „ 1911/12 przekształcono 4-kl. na wydz. .	3
Razem . . .	94

W r. szk. 1911/12 przekształcono :

szkół 1 kl. na 2-kl.	173
„ 1-kl. „ 4-kl.	1
„ 2-kl. „ 4-kl.	42
„ 3-kl. „ 4-kl.	3
„ 4-kl. „ 5-kl.	6
„ 5-kl. „ 6-kl.	7
„ 4-kl. „ wydziałowe . . .	3

jedną 4-kl. mieszaną przekształcono na 4-kl. męską i 4-kl. żeńską (Wojniłów).
jedną 5-kl. mieszaną na 5-kl. męską i 5-kl. żeńską (Zakopane), jedną 3-kl.

wydz. żeńską na 5-kl. (Podgórze), zorganizowano nadto 2 szkoły 2-kl. i 6 szkół 4-kl. zwinęto jedną 2-kl. wskutek przekształcenia na 4-kl. (Ciężkowice).

Szkoły jednoklasowe.

Szkół jednoklasowych niema wcale tylko w okręgach miejskich we Lwowie i w Krakowie.

Ogółem stanowią te szkoły 35·38% wszystkich szkół (w roku szkolnym 1910/11 37·35%).

W 15 okręgach szkolnych, nie licząc Lwowa i Krakowa, liczba szkół 1-klasowych stanowi mniej niż 25%, w 58 okręgach od 25—50%, a w 9 okręgach więcej niż 50%.

Do okręgów z największą liczbą szkół jednoklasowych należą:

1. Dobromil	66%
2. Nadwórna	58%
3. Nowy Sącz	54%
4. Nowy Targ	55%
5. Sanok	58%
6. Skole	56%
7. Stary Sambor	55%
8. Turka	66%
9. Zborów	54%

Najmniej szkół jednoklasowych posiadają okręgi:

1. Husiatyn	8%
2. Kraków okol.	9%
3. Biała	13%
4. Ropeczyce	13%
5. Przeworsk	15%
6. Czortków	16%
7. Trembowla	16%
8. Śniatyn	17%
9. Wadowice	17%
10. Myślenice	20%
11. Brzesko	21%
12. Bohorodeczany	21%
13. Chrzanów	21%
14. Stanisławów	21%
15. Drohobycz	24%

Szkoły 4-klasowe.

Szkół 4-klasowych wedle planu nauki nie było wcale w okręgu: Turka.

Na pozostałych 83 okręgi przypada ogółem 626 szkół 4-kl. t. j. przeciętnie po 7 na okręg.

Po jednej szkole 4-kl. posiadały trzy okręgi: 1) Kamionka, 2) Peczeniżyn, 3) Zaleszczyki.

Po dwie szkoły 4-kl. posiadało 7 okręgów: 1) Grybów, 2) Limanowa, 3) Nowy Targ, 4) Pilzno, 5) Rohatyn, 6) Skole, 7) Zbaraż.

Po 3 szkoły 4-klasowe było w 5 okręgach

4	"	"	"	11	"
5	"	"	"	9	"
6	"	"	"	10	"
7	"	"	"	6	"

Po 8 szkół 4-klasowych było w 5 okręgach

" 9	"	"	"	2	"
" 10	"	"	"	2	"
" 11	"	"	"	5	"
" 12	"	"	"	7	"
" 13	"	"	"	3	"
" 14	"	"	"	2	"
" 15	"	"	"	1	"
" 18	"	"	"	1	"
" 19	"	"	"	1	"
" 20	"	"	"	1	"
" 21	"	"	"	1	"
" 26	"	"	"	1	"

Największą liczbę szkół 4-klasowych miały okręgi: Lwów okręg (20), Chrzanów (21), Kołomyja (26).

Szkoły 5-klasowe.

Szkoły 5-klasowe wedle planu naukowego w liczbie 87 znajdowały się w 49 okręgach a mianowicie po jednej w 28 okręgach, po dwie w 9 okręgach, po trzy w 8 okręgach, po cztery w 3 okręgach, a mianowicie w Myślenicach, Nowym Targu i Ropczycach, pięć tylko w okr. lwowskim zamiejskim.

Nie miały szkół pięcioklasowych następujące okręgi: 1. Brody, 2. Brzezany, 3. Chrzanów, 4. Czortków, 5. Dobromil, 6. Dolina, 7. Gorlice, 8. Gródek, 9. Horodenka, 10. Jaworów, 11. Kałusz, 12. Kamionka, 13. Kolbuszowa, 14. Kołomyja, 15. Kosów, 16. Kraków okr., 17. Lisko, 18. Lwów miasto, 19. Nadwórna, 20. Nowy Sącz, 21. Podhajce, 22. Przemyślany, 23. Radziechów, 24. Rawa, 25. Rudki, 26. Sambor, 27. Stanisławów, 28. Stryj, 29. Tłumacz, 30. Trembowla, 31. Turka, 32. Wieliczka, 33. Zaleszczyki, 34. Zbaraż, 35. Złoczów.

Szkoły 6-klasowe.

W niektórych z powyższych okręgów nie istniały także szkoły 6-klasowe a mianowicie: 1. w Brodach, 2. Krakowie okolicy, 3. Kołomyi, 4. Lwowie mieście, 5. Samborze, 6. Stryju i 7. Złoczowie.

Prócz tego nie było wcale szkół 6-klasowych w okręgach: 8. Bochnia, 9. Brzozów, 10. Dąbrowa, 11. Grybów, 12. Jarosław, 13. Jasło, 14. Kraków miasto, 15. Krosno, 16. Limanowa, 17. Lwów ok., 18. Myślenice, 19. Nisko, 20. Peczeniżyn, 21. Podgórze, 22. Przemyśl, 23. Przeworsk, 24. Rzeszów, 25. Sanok, 26. Skole, 27. Śniatyn, 28. Strzyżów, 29. Tarnobrzeg, 30. Tarnopol, 31. Tarnów, 32. Zborów.

Szkoły 6-klasowe w liczbie 114 znajdowały się przeto w 52 okręgach, a mianowicie po jednej w 15 okręgach, po dwie w 23 okręgach, po trzy w 4 okręgach: Gorlice, Łańcut, Wadowice, Żydaczów, po cztery w 9 okręgach: Chrzanów, Dolina, Husiatyn, Kamionka, Kolbuszowa, Kosów, Rudki, Skalat, Tłumacz, pięć tylko w Stanisławowie.

Szkoły wydziałowe.

W niektórych okręgach, w których nie istniały szkoły 5-klasowe ani 6-klasowe a mianowicie: 1. w Brodach, 2. Kołomyi, 3. Lwowie m., 4. Samborze, 5. Stryju, 6. Złoczowie, znajdowały się szkoły wydziałowe. Tylko w Krakowie okolicy nie było szkół 5 i 6-klasowych ale także i wydziałowych.

Prócz wymienionych 6 okręgów znajdowały się szkoły wydziałowe jeszcze w 30 okręgach czyli razem w 36 okręgach w łącznej liczbie 115 szkół:

7. Biała, 8. Bochnia, 9. Brzezany, 10. Buczacz, 11. Drohobycz, 12. Gorlice, 13. Gródek, 14. Horodenka, 15. Jarosław, 16. Jasło, 17. Jaworów, 18. Kraków miasto, 19. Krosno, 20. Nowy Sącz, 21. Podgórze, 22. Przemyśl, 23. Radziechów, 24. Rzeszów, 25. Sanok, 26. Śniatyn, 27. Sokal, 28. Stanisławów, 29. Tarnopol, 30. Tarnów, 31. Trembowla, 32. Wadowice, 33. Wieliczka, 34. Zaleszczyki, 35. Żółkiew, 36. Żywiec.

Największą liczbę szkół wydziałowych mają Lwów (24) w tej liczbie 1 liceum miejskie, Kraków (22), Kołomyja, Nowy Sącz, Podgórze i Przemyśl (po 4), inne okręgi miały po 1, 2, lub 3 szkoły.

Daty szczegółowe zawiera Tab. 4. str. VIII. i IX.

V.

Ilość dzieci obowiązanych do uczęszczania na naukę codzienną, zapisanych i uczęszczających na naukę codzienną w publicznych szkołach ludowych.

**Liczba dzieci
obowiązanych.**

W roku szkolnym 1911/12 było dzieci w wieku szkolnym obowiązanych do nauki codziennej (6—12, względnie 13 lat) w gminach, w których istniały szkoły:

chłopców	659.356
dziewcząt	644.080
razem	1.303.436

**Liczba dzieci
zapisanych
i uczęszczających.**

Z tej liczby nie zapisało się do szkoły 174.787 (88.183 chłopców + 86.604 dziewcząt), t. j. 13·4% obowiązanych.

W roku poprzednim nie zapisało się dzieci więcej, bo 13·73%. Nie wszystkie dzieci zapisane uczęszczały do szkoły. Liczba dzieci uczęszczających wynosiła 1,082.974. Do tej liczby należałoby dodać 18.683 dzieci w wieku 6—12 lat, uczących się w szkołach średnich i zawodowych, oraz w domu. Różnica między liczbą zapisanych a uczęszczających wynosiła 45.675.

Różnica zaś między liczbą dzieci obowiązanych a uczęszczających wynosiła 220.462, t. j. 16·89%, a wraz z liczbą 18.683 wynosiłaby 201.779, t. j. 15·48%. W roku poprzednim różnica wynosiła 17·7%, względnie 16·2%.

Na liczbę niuczęszczających składają się przeważnie dzieci najwyższego stopnia, głównie 6-go roku nauki.

Według przybliżonych obliczeń ma być 21.617 dzieci w wieku 6—12 lat ułomnych, których pewna część nie jest w możności uczęszczać do szkół publicznych.

**Przyrost
liczby dzieci.**

W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło dzieci:

obowiązanych	38.077
zapisanych	37.136
uczęszczających	41.872

Różnica między liczbą dzieci obowiązanych do nauki, a rzeczywiście uczęszczających wynosiła w trzech ostatnich latach:

1909/10	1910/11	1911/12
18·2 ⁰ / ₀	17·7 ⁰ / ₀	16·89 ⁰ / ₀
—0·5		—0·81

Znaczy to, że w roku szkolnym 1911/12 uczęszczało do szkoły z pośród dzieci zapisanych o 8 dzieci na 1000 więcej, niż w roku szkolnym 1910/11, a w roku szkolnym 1910/11 o 5 dzieci na 1000 więcej, niż w roku 1909/10.

**Frekwencja
na 100 dzieci
obowiązanych.**

Na 100 dzieci obowiązanych do nauki uczęszczało do szkół ludowych publicznych:

w roku szkolnym: 1910/11	1911/12
dzieci: 82·3	83·08

Do szkół typu wiejskiego uczęszczało:

chłopców	444.883
dziewcząt	422.400
razem	867.283

Do szkół typu miejskiego:

chłopców	103.485
dziewcząt	112.206
razem	215.691

W szkołach typu wiejskiego przeważa liczba chłopców, w szkołach typu miejskiego liczba dziewcząt z powodu przechodzenia znaczniejszej liczby chłopców do szkół średnich.

**Stan zapisów
wedle klas
i stopnia nauki.**

Stan zapisów wedle lat, względnie stopnia nauki przedstawia się w roku szkolnym 1911/12, jak następuje:

W szkołach miejskich zapisało się do

I. kl.	50.546
II. „	44.059
III. „	44.650
IV. „	36.602
V. „ i I. wydz.	20.859
VI. „ i II. „	13.450
III. „ wydz.	5.727

w szkołach zaś wiejskich

I. stopień (1-szy rok nauki) . . .	274.484
II. „ (2-gi „ „) . . .	199.599
III. „ (3-ci i 4-ty „) . . .	255.185
IV. „ (5-ty i 6-ty „) . . .	165.201

**Stan zapisów
wedle kategorii
szkół.**

W szkołach 1-klasowych zgłosiło się ogółem 378.299 dzieci. 2-klasowych 375.226, 3-klasowych 4.187, 4-klasowych 136.757.

Porównując szkoły miejskie z wiejskimi i uważając V. i VI. klasę szkół pospolitych miejskich, oraz I. i II. klasę szkół wydzielonych za równoznaczne z IV-tym stopniem nauki w szkołach wiejskich i doliczając do tego dzieci

w szkołach średnich i innych do 12 roku życia, okazuje się, że IV-ty stopień miejski wynosi 15·3%, ogółu młodzieży do szkół miejskich uczęszczających, zaś IV. stopień wiejski stanowi 18·4% ogółu młodzieży wiejskiej.

W szkołach miejskich zapisało się na 6-ty rok nauki 6·02% ogółu młodzieży, w szkołach wiejskich liczba ta jest prawdopodobnie jeszcze mniejsza.

**Liczba dzieci
w jednej klasie.**

Na jedną klasę szkół publicznych wogóle przypadało w roku szkolnym 1911/12: 69·5 dzieci (w roku szkolnym 1910/11: 71·4); osobno licząc w szkołach typu wiejskiego 76 (w roku szkolnym 1910/11: 78·1), w szkołach typu miejskiego 51·8 (w roku szkolnym 1910/11: 53).

Przeciętna liczba dzieci przypadająca na jedną klasę w szkołach typu wiejskiego w poszczególnych okręgach waha się między 54·6 w okręgu wielickim, a 112·9 w okręgu skałackim.

Biorąc pod uwagę okoliczność, że w przeważnej liczbie szkół typu wiejskiego odhywa się nauka podzielna, przy której dzieci tej samej klasy, ale różnych lat pobierają naukę oddzielnie przed i po południu od tej samej siły nauczycielskiej, nie możnaby mówić o przepełnieniu tych klas, o ile nie powoduje go ciasnota izb szkolnych, osobiście najętych. Ale i przy nauce podzielnej nie powinno przypadać na jednego nauczyciela więcej, niż 100 dzieci.

Przeciętne dla wszystkich okręgów, z wyjątkiem miejskich we Lwowie i Krakowie są następujące:

1. Biała	73 8	29. Kołomyja	79 0
2. Bóbrka	73 0	30. Kosów	68 8
3. Bochnia	64 2	31. Kraków-okolica	63 6
4. Bohorodczany	66 7	32. Krosno	73 6
5. Borszczów	72 3	33. Łańcut	72 0
6. Brody	60 8	34. Limanowa	76 2
7. Brzesko	72 6	35. Lisko	75 2
8. Brzeżany	83 4	36. Lwów-okolica	66 4
9. Brzozów	84 0	37. Mielec	79 5
10. Buczacz	92 9	38. Mościska	82 4
11. Chrzanów	63 4	39. Myślenice	85 2
12. Cieszanów	79 0	40. Nadwórna	65 2
13. Czortków	78 2	41. Nisko	79 0
14. Dąbrowa	89 4	42. Nowy Sącz	75 3
15. Dobromil	79 7	43. Nowy Targ	96 4
16. Dolina	68 7	44. Oświęcim	69 3
17. Drohobycz	80 8	45. Peceziżyn	65 1
18. Gorlice	72 5	46. Pilzno	88 3
19. Gródek	74 2	47. Podgórze	68 2
20. Grybów	79 1	48. Podhajce	88 5
21. Horodenka	72 6	49. Przemyśl	79 8
22. Husiatyn	87 2	50. Przemyślany	71 3
23. Jarosław	86 9	51. Przeworsk	73 8
24. Jasło	82 0	52. Radziechów	74 4
25. Jaworów	77 8	53. Rawa	86 4
26. Kałusz	72 9	54. Rohatyn	80 4
27. Kamionka	76 0	55. Ropeczyce	84 2
28. Kolbuszowa	86 9	56. Rudki	69 1

57. Rzeszów	85·5	70. Tarnów	98·1
58. Sambor	73·0	71. Tłumacz	73·0
59. Sanok	75·6	72. Trembowla	83·9
60. Skalałat	112·9	73. Turka	81·5
61. Skole	64·9	74. Wadowice	63·8
62. Śniatyn	66·0	75. Wieliczka	54·6
63. Sokal	71·1	76. Zaleszczyki	71·8
64. Stanisławów	72·6	77. Zbaraż	75·9
65. Stary Sambor	67·0	78. Zborów	82·0
66. Stryj	63·1	79. Złoczów	76·5
67. Strzyżów	79·7	80. Żółkiew	78·2
68. Tarnobrzeg	76·1	81. Żydaczów	76·8
69. Tarnopol	76·7	82. Żywiec	75·0

Z tego wynika, że w jednym okręgu przeciętna liczba dzieci przypadająca na jedną siłę nauczycielską w szkołach typu wiejskiego wynosi 54·6, w 58 okręgach 60—80, w 19 okręgach 80—90, w 3 okręgach od 90—100, a w jednym okręgu powyżej 100 dzieci.

Przymus szkolny.

W związku z posyłaniem dzieci do szkoły pozostaje przymus szkolny.

W roku szkolnym 1911/12 wydano 10.692 (— 5553) orzeczeń skazujących rodziców na karę aresztu, z których wykonano 8695 (— 5050), oraz 152.828 (+ 48578) orzeczeń skazujących na kary pieniężne, z czego wykonano 103.271 (+ 30.737) orzeczeń. Kwota ogólna kar pieniężnych, ściągniętych wynosiła 115.690 K (+ 32.667), pozostało do ściągnięcia 54.513 K (+ 20.670). Ogółem wydano tedy 163.520 (+ 43.025) orzeczeń karnych, a zatem na każde 100 dzieci uczęszczających do szkoły wydano w roku 1911/12 15 orzeczeń, t. j. więcej, niż w roku poprzednim (+ 3·5).

Liczby w nawiasach wskazują przyrost, względnie ubytek w porównaniu z rokiem poprzednim.

Bliższe daty podają tabele: 7. 8. 9 i 10 na str. XV.—XXI.

VI.

Ilość klas czynnych w publicznych szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych.

**Klasy czynne
wedle kategorii
szkół.**

W r. szk. 1911/12 było klas czynnych w publicznych szkołach ludowych :

pospolitych miejskich	2127	etat. i	1471	nadetat.
„ wiejskich	7345	„	4061	„
wydziałowych . . .	332	„	232	„
Razem . . .	9804	etat. i	5764	nadetat.

t. j. ogółem 15.568 klas.

W liczbie 4061 klas nadetat. w szkołach pospolitych typu wiejskiego mieści się 514 klas eksponowanych.

**Stosunek klas
etatowych do
nadetatowych.**

Stosunek procentowy klas etatowych i nadetatowych do ogólnej liczby klas przedstawia się w następujący sposób w szkołach :

pospolitych miejskich	59%	etatowych i	41%	nadetatowych
„ wiejskich	64.4%	„	35.6%	„
wydziałowych . . .	59%	„	41%	„
w ogóle . . .	63%	etatowych i	37%	nadetatowych

Najniekorzystniejszy stosunek klas, a więc i posad nauczycielskich nadetatowych do etatowych panuje w szkołach pospolitych miejskich i w szkołach wydziałowych, lepszy w szkołach pospolitych wiejskich.

Stosunki te w porównaniu z r. poprzednim pogorszyły się najbardziej w szkołach pospolitych miejskich, mniej w szkołach pospolitych wiejskich, poprawiły się w szkołach wydziałowych.

Liczba klas nadetatowych zmniejszyła się z 240 w r. szk. 1910/11 na 232 w r. szk. 1911/12.

Stosunek klas etatowych do nadetatowych przedstawia się jednak zupełnie inaczej w poszczególnych okręgach.

**Szkoły typu
miejskiego.**

W szkołach typu miejskiego liczba klas nadetatowych przewyższa 50% w 57 okręgach, w 23 z pośród tych okręgów dochodzi lub przewyższa 100%.

Okręgi te są: 1. Brzeżany (na 11 etat. — 16 nadetat.), 2. Buczacz (32—31), 3. Chyrzanów (28—37), 4. Czortków (12—13), 5. Dobromil (10—9), 6. Drohobycz (42—69), 7. Gródek (10—14), 8. Limanowa (6—9), 9. Lwów okolica (28—40), 10. Mościska (18—18), 11. Nadwórna (12—12), 12. Oświęcim (17—21), 13. Peczeniżyn (6—7), 14. Przemyśl (36—46), 15. Sambor (16—16), 16. Skałat (26—92), 17. Skole (6—9), 18. Śniatyn (18—18), 19. Stanisławów (53—75), 20. Trembowla (10—10), 21. Turka (10—10), 22. Złoczów (8—17), 23. Żywiec (16—15).

Najlepszy stosunek w tej kategorii szkół istniał w 1. Kołomyi (64—11), 2. Grybowie (16—3), 3. Radziechowie (10—1), 4. Pilźnie (10—2), 5. Wadowicach (35—9), 6. Myślenicach (22—5), 7. Kałuszu (20—7), 8. Bohorodczanach (16—6).

Gorsze stosunki zachodziły we Lwowie (220—100) i Krakowie (163—76).

Szkoły typu wiejskiego.

W szkołach typu wiejskiego przewyższa liczba klas nadetatowych 50% liczby klas etatowych w 52 okręgach, dochodząc w kilku okręgach do 75%, a przekraczając 100% tylko w 2 okręgach: w Przeworsku (47—52) i Skalacie (21—69).

Szkoły wydziałowe.

Szkół wydziałowych tylko 5 nie miało wcale klas nadetatowych czyli oddziałów równorzędnych a mianowicie: w Jaworowie, Radziechowie, Sokalu, Trembowli i Żółkwi.

Po jednej klasie nadetatowej miały szkoły wydziałowe w okręgach: Biała, Gródek, Wadowice, Złoczów, Żywiec. Znaczniejszą liczbę klas nadetatowych miały szkoły wydziałowe w okręgach: Drohobycz (8—9), Kraków miasto (44—47), Lwów miasto (71—40), Podgórze (8—12), Rzeszów (9—9), Stanisławów (11—12), Stryj (6—10), Tarnopol (9—8), Tarnów (11—11).

Przyrost liczby klas.

W porównaniu z rokiem poprzednim 1910/11 przybyło w roku szkolnym 1911/12.

	klas etat.	+	klas nadetat.	=	razem
w szkołach miejskich . .	80	+	174	=	254
„ wiejskich . .	335	+	398	=	733
„ wydziałowych 11		+	—	=	11
	426	+	572	=	998

ubyło 8 klas nadetatowych w szkołach wydziałowych więc $998 - 8 = 990$.

W stosunku do liczby klas z końcem roku szkolnego 1910/11 stanowi ta liczba 6·7%.

Przyrost klas w roku 1910/11 w porównaniu z rokiem 1909/10 wynosił 379 klas etatowych i 541 nadetatowych czyli razem 920 t. j. również 6·7% całej liczby klas z końcem roku szkolnego 1909/10.

Przyrostowi 990 klas odpowiada przyrost 41.872 dzieci uczęszczających czyli po 42·2 na klasę.

Gdy jednak przeciętna w całym kraju wynosiła w istocie 69·56 na klasę, wynika z tego, że w wielu istniejących w poprzednim roku szkolnym klasach istniało przepełnienie, gdyż przyrost 41.872 dzieci odpowiadałby otwarciu tylko 598 klas nowych.

Tworzenie klas nadetatowych staje się jednak koniecznością bez względu na ilość dzieci przepisana tam, gdzie lokale najęte są ciasne a frekwencya się wzmoże do tego stopnia, że choć normalna liczba dzieci nie została osiągnięta, istnieje przecież nadmierne przepełnienie.

**Klasy
eksponowane.**

Klas eksponowanych przybyło 121 (w roku poprzednim tylko 19).

Istniały one w 77 okręgach prócz 1. Kolbuszowej, 2. Krakowa m., 3. Krosna, 4. Lwowa m., 5. Myślenie, 6. Pilzna, 7. Podgórze.

Z pośród wymienionych miał okręg myślenicki w roku poprzednim jedną klasę eksponowaną a okręg podgórski trzy.

Przybyło po jednej klasie eksponowanej w okręgach: Bochnia, Dąbrowa, Jasło, Kałusz, Mielec, Mościska, Przemyśl, Ropczyce, Stanisławów, Tarnobrzeg, Zaleszczyki, Zbaraż,* Żółkiew; po dwie klasy eksponowane w okręgach: Bóbrka, Brzozów, Czortków, Dobromil, Drohobycz, Nowy Sącz, Oświęcim, Rudki, Sanok, Stary Sambor, Tarnów, Żywiec; po trzy klasy eksponowane: Bohorodeczany, Gródek, Lwów okol., Sokal, Strzyżów, Tłumacz, Wadowice; po cztery klasy eksponowane: Cieszanów, Peczeniżyn, Sambor, Złoczów, Żydaczów; po pięć klas eksponowanych: Buczacz; po sześć klas eksponowanych: Podhajce; po siedm klas eksponowanych: Husiatyn, Radziechów, Rohatyn; po osiem klas eksponowanych: Horodenka; po dziesięć klas Skałat; dziewiętnaście klas Przemyślany.

Ubyło klas eksponowanych po jednej w okręgach: Brzesko, Gorlice, Grybów, Kamionka, Krosno, Limanowa, Myślenice, Nisko, Rawa, Zborów; po dwie klasy w okręgach: Brody, Chrzanów, Jarosław, Nadwórna, Rzeszów; po 3 klasy w okręgach: Brzeżany, Kołomyja, Podgórze.

**Liczba klas
w poszczególnych
okręgach.****Nad 400 klas liczył 1 okręg:**

1. Lwów miasto (445).

Od 300—400 klas liczyło 6 okręgów:

2. Lwów okolica (360).	5. Przemyśl (310).
3. Bochnia (340).	6. Stanisławów (310).
4. Kraków miasto (330).	7. Chrzanów (309).

Od 250—300 klas liczyło 8 okręgów:

8. Brzesko (263).	12. Kołomyja (267).
9. Buczacz (271).	13. Nowy Sącz (264).
10. Drohobycz (279).	14. Rzeszów (284).
11. Jarosław (270).	15. Wadowice (267).

Od 200—250 klas liczyło 14 okręgów:

16. Bóbrka (216).	23. Skałat (208).
17. Brzeżany (203).	24. Stryj (201).
18. Dolina (207).	25. Tarnopol (235).
19. Łańcut (205).	26. Tłumacz (205).
20. Rohatyn (232).	27. Wieliczka (216).
21. Sambor (217).	28. Złoczów (212).
22. Sanok (206).	29. Żywiec (212).

Od 150—200 klas liczyło 24 okręgi:

30. Biała (179).	33. Gorlice (191).
31. Borszczów (182).	34. Gródek (155).
32. Cieszanów (175).	35. Husiatyn (168).

36. Jasło (174).	45. Przemyślany (196).
37. Kałusz (166).	46. Rawa (151).
38. Kraków okol. (175).	47. Rudki (159).
39. Krosno (191).	48. Śniatyn (152).
40. Mielec (162).	49. Tarnobrzeg (161).
41. Mościska (157).	50. Tarnów (192).
42. Mysłenice (172).	51. Trembowła (151).
43. Nowy Targ (161).	52. Żółkiew (183).
44. Podgórze (166).	53. Żydaczów (191).

Od 100—150 klas liczyło 28 okręgów:

54. Bohorodeczany (111).	68. Nadwórna (111).
55. Brody (121).	69. Nisko (130).
56. Brzozów (150).	70. Oświęcim (131).
57. Czortków (129).	71. Podhajec (145).
58. Dąbrowa (123).	72. Przeworsk (124).
59. Dobromil (115).	73. Radziechów (126).
60. Grybów (112).	74. Ropczyce (131).
61. Horodenka (148).	75. Sokal (131).
62. Jaworów (145).	76. Stary Sambor (110).
63. Kamionka (150).	77. Strzyżów (119).
64. Kolbuszowa (141).	78. Turka (109).
65. Kosów (118).	79. Zaleszczyki (144).
66. Limanowa (135).	80. Zbaraż (127).
67. Lisko (109).	81. Zborów (128).

Poniżej 100 klas liczyły 3 okręgi:

82. Peczeniżyn (72).	83. Pilzno (88).
84. Skole (96).	

Daty szczegółowe zawiera tab. 16 na str. XXXII. i XXXIII.

VII.

Stan szkół ludowych pod względem wyników nauki.

Stan nauki.

Ocenienie stanu szkół w całym kraju polega na ocenach podanych przez inspektorów okręgowych. Oceny te, pomijając, że pochodzą od 100 prawie osób, nadzór wykonujących, są o tyle nieściśle, że określenie stanu całej szkoły, złożonej nieraz z kilku lub kilkunastu klas, jest rzeczą bardzo względną. O wiele dokładniejsza byłaby ocena wedle klas w każdym okręgu szkolnym.

Wedle tej przybliżonej oceny był w roku szkolnym 1911/12 stan:

bardzo dobry w	663	szkołach
dobry w	2719	"
dostateczny w	2034	"
niedostateczny w	164	"
Razem	5580	szkołach

Dokładniejszy obraz daje wynik klasyfikacji:

Wynik klasyfikacji.

W szkołach typu miejskiego klasyfikowano ogółem 193.598 młodzieży, nieklasyfikowano 22.295 t. j. 16.6%. W szkołach typu wiejskiegoo klasyfikowano 805.682, nieklasyfikowano 88.787 t. j. 11%.

Z pośród klasyfikowanych otrzymało postęp dobry w szkołach miejskich 80.9%, zły 19.1%. w szkołach wiejskich dobry 84.7%, zły 15.3%.

Jeżeli się weźmie pod uwagę osobno klasę I. a względnie I. stopień nauki, to w szkołach miejskich nie zyskało promocyi do II. klasy 12.1% dzieci, w szkołach wiejskich zaś nie przeszło na stopień II. ogółem 21.1%.

Powiększenie tego procentu w szkołach wiejskich powodują niewątpliwie szkoły jednoklasowe.

W szkołach wiejskich liczba dzieci IV. stopnia, które osiągnęły pomyslną klasyfikację wynosi 16.7% ogółu dzieci w szkołach wiejskich sklasyfikowanych. W wykazach klasyfikacyjnych brak rozdziału IV. stopnia na 5-ty i 6-ty rok nauki. Z wielkiem prawdopodobieństwem można przyjąć że liczba dzieci; które kończą 6-ty rok nauki wynosi tylko około 5% ogółu młodzieży.

W roku 1910/11 nie uzyskało promocyi do II. klasy w szkołach miejskich 17·1%, w szkołach zaś wiejskich nie przeszło na stopień II. ogółem 18·1%.

Liczba dzieci IV. stopnia, które osiągnęły pomyślną klasyfikacyę wynosiła w roku 1910/11 14·9%.

Daty szczegółowe zawierają tabele: 21 na str. XLII—XLIII. i tab. 3. i 4. na str. XCII.

VIII.

Szkoły ludowe prywatne i inne zakłady naukowe.

Liczba szkół prywatnych.

W roku szkolnym 1911/12 było ogółem 244 szkół prywatnych, mniej o 5 w porównaniu z rokiem poprzednim. Liczba ta stanowi 4·37% liczby czynnych szkół publicznych, a więc 0·24 mniej, jak w roku 1910/11.

Prawo wydawania świadectw publicznych posiadało 113 (+2) szkół: większa część, to jest 131 (—7) prawa tego nie posiadała.

Ze względu na kategorie były to szkoły: a) wyznaniowe 146 (—1), b) klasztorne 56 (—2), c) inne 42 (—2).

Według płci było:

a)	50	męskich	3	żeńskie	93	mieszanych
b)	3	"	47	"	6	"
c)	6	"	12	"	24	"
Razem 59 męskich 62 żeńskie 123 mieszanych						

Rozmieszczenie szkół prywatnych.

Co do liczby bezwzględnej najwięcej szkół prywatnych było w mieście Lwowie (25), Krakowie (16), w okręgu tłumackim (12) i w lwowskim zamiejskim (11).

Nie było wcale szkół prywatnych w 18 okręgach następujących: Bóbrka, Brzozów, Gorlice, Grybów, Husiatyn, Mościska, Myślenice, Nowy Targ, Oświęcim, Pilzno, Podgórze, Podhajce, Ropeczyce, Rzeszów, Skałat, Strzyżów, Wadowice i Zbaraż.

Na pozostałych 66 okręgów przypada razem 244 szkół prywatnych, a więc średnio po 3·7 szkoły na okręg; w rzeczywistości było po 1 szkole w 20 okręgach, po 2 w 9-ciu, po 3 w 14-tu, po 4 w 8-miu, po 5 w 5-ciu, po 6 w 2-ch, po 7 w 2-ch, po 8, 9, 11, 12, 16 i 25 w jednym okręgu.

Klasztornych szkół posiada najwięcej Lwów (10) i Kraków (9); wyznaniowych zaś okręgi: lwowski zamiejski (11), doliński (8), tłumacki (8), żłoczowski (7), drohobycki i gródecki po (6).

Język wykładowy szkół prywatnych.

Na 244 szkół prywatnych było 134 z językiem wykładowym polskim, 9 z językiem wykładowym ruskim, 100 z językiem wykładowym niemieckim, a 1 z językiem wykładowym polskim i niemieckim. Prywatne szkoły z językiem wykładowym ruskim istniały w 7-miu (+2) okręgach: 1. Jaworów (1).

2. Kołomyja (1), 3. Lwów miasto (2), 4. Przemyśl (1), 5. Sokal (1), 6. Stanisławów (2), 7. Stary Sambor (1).

Szkoły prywatne z językiem wykładowym polskim istniały w 50-ciu (—1) okręgach, z językiem wykładowym niemieckim w 39-ciu (+0) okręgach, najwięcej w okręgach: Lwów-okolice (11), Dolina (7), Drohobycz (6), Gródek (6), Radziechów (5), Tłumacz (5); po 1 w 19-tu okręgach, po 2 w 5-ciu okręgach, po 3 w 5-ciu okręgach, po 4 w 4-ech okręgach.

Z całkowitej liczby 244 szkół prywatnych przypada 217 (—7) na polskie, a 27 (+2) na wydziałowe.

Szkół wydziałowych prywatnych przypada więcej, niż połowa na Lwów (9) i Kraków (6), reszta na: Białą (4), Bochnię (1), Buczacz (1), Jarosław (1), Jaworów (1), Łanient (1), Nowy Sącz (1), Przemyśl (1), Tarnów (1).

**Frekwencja
w szkołach prywatnych.**

W roku szkolnym 1911/12 uczęszczało do szkół prywatnych 26.329 (+201) dzieci, w tem 13.420 (+107) chłopców i 12.909 (+94) dziewcząt. Frekwencja w szkołach prywatnych zwiększyła się, liczba szkół zmniejszyła.

Najwięcej dzieci uczęszczało do szkół prywatnych we Lwowie (3413), Krakowie (2122), Białej (2015), Brodach (1149) i Przemyślu (1256).

Podeczas, gdy liczba szkół prywatnych stanowi tylko 4·3% liczby szkół publicznych, to liczba młodzieży do tych szkół uczęszczającej wynosi zaledwie 2·4% dzieci w szkołach publicznych.

**Inne zakłady
naukowe.**

Część młodzieży szkolnej w wieku 6—12 lat uczęszcza do szkół średnich, zawodowych lub korzysta z t. zw. nauki domowej.

W roku szkolnym 1911/12 było dzieci w wieku 6—12 lat:

	chłopców	dziewcząt	razem
w zakładach średnich lub zawodowych . . .	11.478	1.745	13.223
uczących się w domu	2.588	2.872	5.460
razem . . .	14.066	4.617	18.683

Liczba ta stanowi 1·4% ogółu młodzieży w wieku 6—12 lat obowiązanej do uczęszczania na naukę codzienną.

Daty szczegółowe zawierają tabele: 5, 6, 11 i 12 na str. X.—XIII. i XXII.—XXV.

IX.

Nauka dopełniająca w szkołach publicznych i prywatnych.

Liczba młodzieży
obowiązanej
do nauki dopeł-
niającej.

Ilość dzieci w wieku od 12—15 lat, a więc obowiązanych do uczęszczania na naukę dopełniającą w miejscowościach, w których są szkoły ludowe czynne, wynosiła w roku szkolnym 1911/12:

chłopców	133.769
dziewcząt	133.542
razem	267.311

W porównaniu z rokiem poprzednim więcej o 1.835. Z tej liczby zapi-
sało się na naukę dopełniającą:

chłopców	97.553
dziewcząt	100.911
razem	198.464

Nie zapisało się 68.847 młodzieży.

Liczba mło-
dzieży uczęszcza-
jącej.

Uczęszczało na naukę dopełniającą w roku szkolnym 1911/12 w szko-
łach typu miejskiego:

chłopców	3.518
dziewcząt	4.990
razem	8.508

w szkołach typu wiejskiego:

chłopców	86.359
dziewcząt	86.915
razem	173.274

Razem uczęszczało na tę naukę z rozmaitą bardzo regularnością i pil-
nością 181.782 młodzieży, z czego wynika, że z pośród zapisanych wcale

nie uczęszczało 16.682, a w porównaniu z liczbą obowiązanych nie uczęszczało wcale 85.529.

Dzieci ułomnych w wieku 13—15 lat było w przybliżeniu 3.250, należałoby więc pewną część z nich odliczyć od liczby dzieci, któreby powinny uczęszczać do szkoły na naukę dopełniającą.

Powody niedostatecznej frekwencji na nauce dopełniającej, podane w sprawozdaniu za rok 1909 (str. 29), trwają nadal.

Daty powyższe obejmują także frekwencję na t. zw. dopełniających kursach rolniczych i ogrodniczych, o których jest mowa w osobnym ustępie.

Liczba dzieci w wieku 13—15 lat uczęszczających na naukę dopełniającą w szkołach ludowych prywatnych wynosiła:

chłopców	695
dziewcząt	744
razem . .	1.439 (—266)

Liczba młodzieży uczęszczającej do szkół zawodowych i średnich w wieku odpowiadającym nauce dopełniającej była:

chłopców	22.254
dziewcząt	3.268
razem . .	25.522 (+1.547)

Liczba młodzieży w wieku 13—15 lat uczącej się w domu wynosiła:

chłopców	460
dziewcząt	711
razem . .	1.171 (—82)

Daty szczegółowe zawierają tablice: 7, 8, 9, 10, 11, 12 na str. XIV.—XXV.

X.

Dopełniające kursa rolnicze.

Liczba kursów.

W roku szkolnym 1911/12 istniało 32 kursy, z tych 24 rolniczych, 8 ogrodniczo-sadowniczych. (Borzęcin, Dąbie, Lanckorona, Olesko, Peim, Sady trembowelskie, Starawieś, Żurawica).

Z końcem stycznia 1912 zwinęto w okręgu brzeskim dopełniający kurs rolniczy w Zakliczynie a natomiast zorganizowano i wprowadzono w życie w tym samym okręgu dopełniający kurs ogrodniczo-sadowniczy w Borzęcinie. Również zorganizowano i wprowadzono w życie dopełniające kursa ogrodniczo-sadownicze w Starejwsi (Brzozów) i w Żurawicy (Przemyśl), a nadto zorganizowano dopełniający kurs ogrodniczo-sadowniczy w Humniskach (Brzozów), który wejdzie w życie z dniem 1. października 1913.

Rokowania w sprawie założenia dopełniających kursów rolniczych względnie ogrodniczo-sadowniczych w Kawęczynie (Mielec), Mykietyńcach (Stanisławów), Obłążnicy (Żydaczów), Wybranówce (Bóbrka), Rudnikach i Rusowie (Śniatyn), Biłcu królewskiej i Podbereźcach (Lwów zam.), Lachowcach (Bohorodeczany), Izdebkach (Brzozów), Łużnej i Lipinkach (Gorlice) są obecnie w toku.

Frekwencya.

Frekwencya na dopełniających kursach rolniczych wynosiła w roku szkolnym 1911/12 ogółem 1116 chłopców i 722 dziewcząt. Najwyższy stan frekwencji wykazują kursa w Nowosiółce (113), Chłopach (111) i w Balińcach (101), najniższy w Nahaczowie (29), Sadaach trembowelskich (28) i w Borzęcinie (16), gdzie w bieżącym roku szkolnym istniał tylko I. rok nauki. Trzy kursa wykazują od 86—92 uczniów, cztery kursa od 73—79 uczniów, 1 kurs 60 uczniów, 7 kursów od 51—57, 5 kursów od 40—47 a 6 kursów od 30—39 uczniów.

Stan frekwencji na poszczególnych kursach podaje załączona tabela.

Frekwencya na dopełniających kursach jest w ogóle niejednostajna, gdyż znaczna część młodzieży, obowiązanej do uczęszczania na naukę, bywa zajęta wskutek zubożenia wywołanego klęskami elementarnymi, nawiedzającymi kraj i podrożenia sił roboczych przy robotach gospodarstw własnych, a nadto uboższa część tej młodzieży szuka zarobku lub emigruje.

Reorganizacya i lustracya dopełniających kursów rolniczych.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu zaznaczono, że Rada szkolna krajowa, pragnąc uchylić w ustroju dopełniających kursów rolniczych wadliwości, jakie okazały się na podstawie dotychczas poczynionych spostrzeżeń, zamierza unormować stale ich organizację, zając się wydaniem odpo-

wiednich dla nich podręczników szkolnych i zestawieniem stosownych środków naukowych.

Spostrzeżenia, jakie w tym względzie zebrano, mogłyby wprawdzie wystarczyć do przeprowadzenia reorganizacji kursów, Rada szkolna krajowa, licząc się jednak z ważnością sprawy i znaczeniem dopełniających kursów rolniczych dla wychowania młodzieży włościańskiej, tudzież idąc za życzeniem objawionem przez Sejm krajowy, postanowiła urządzić ankietę w sprawie reorganizacji dopełniających kursów rolniczych. Jest rzeczą ważną aby wynik obrad tej ankiety mógł się oprzeć na rezultatach osobistych spostrzeżeń, któreby poczynili znawcy stosunków gospodarskich i ekonomicznych ludności wiejskiej, jakoteż znawcy szkolnictwa ludowego, zbadawszy naocznie urządzenie dopełniających kursów rolniczych, ich wyposażenie i w ogólności stosunki, w jakich się znajdują. Z tego powodu Rada szkolna krajowa zaprosiła do udziału w lustracjach typowych dopełniających kursów sadowniczo-ogrodniczych w Lanekoronie i Dąbiu i dopełniających kursów rolniczych w Mogile i Padwi narodowej, położonych w zachodniej części kraju, delegatów c. k. Towarzystwa rolniczego i Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie, a do lustracji typowych dopełniających kursów sadowniczo-ogrodniczych w Olesku i Sadach trembowelskich i dopełniających kursów rolniczych w Chłopach i Łoszniowie, położonych we wschodniej części kraju, delegatów c. k. Towarzystwa gospodarskiego, krajowego Towarzystwa gospodarskiego „Silskyj Hospodar“ i Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie, a nadto zaprosiła do udziału w lustracji wszystkich wspomnianych kursów delegata Towarzystwa „Kółek rolniczych“ jakoteż kierownika kursu nauki gospodarstwa wiejskiego dla nauczycieli szkół ludowych Dr. S. Pawlika.

Kursa położone w zachodniej części kraju zlustrowali zaproszeni delegaci w czerwcu 1912 r. Lustrację kursów położonych we wschodniej części kraju odłożono do r. 1913.

Po tym niejako praktycznym wstępie, zwołała Rada szkolna krajowa w przyszłym roku właściwą ankietę teoretyczną. Przedmiotem obrad tej ankiety będą wnioski ze spostrzeżeń, jakie Rada szkolna zebrała dotychczas w tej mierze, wnioski ze sprawozdań rzeczoznawców, którzy zwiedzili kursa, a następnie uchwały konferencji kierowników dopełniających kursów rolniczych z roku 1913, wnioski uchwalono na okręgowych konferencyach nauczycielskich w r. 1907, memoryały prof. J. Pomorskiego i c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego w sprawie dopełniających kursów rolniczych, a wreszcie postulaty petycji kierowników dopełniających kursów rolniczych, wniesionej do Sejmu krajowego w r. 1909 w sprawie reorganizacji dopełniających kursów rolniczych i stosunków prawno-służbowych kierowników tych kursów.

Stan frekwencji na dopełniających kursach rolniczych i ogrodniczo-sadowniczych w roku szk. 1911/12.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Okręg szkolny	Rodzaj kursu (rolniczy, s (sadowniczy))	Ilość młodzieży								
				obowiązanej do uczęszczania na naukę dopel.			na kurs					
				chłopców	dziewcząt	Razem	chłopców	dziewcząt	Razem	chłopców	dziewcząt	Razem
1	Balińce	Kołomyja	r	124	118	242	58	45	103	56	45	101
2	Borzecin ¹⁾ . . .	Brzesko	s	21	29	50	9	7	16	9	7	16
3	Chłopy	Rudki	r	56	63	119	53	63	119	48	63	111
4	Chorostków . . .	Husiatyn	r	37		37	37		37	37		37
5	Czukiew	Sambor	r	59	65	124	59		59	54		54
6	Dabie	Kraków	s	21	19	40	14	16	30	14	16	30
7	Dębowiec	Jasło	r	47	40	87	39		39	36		36
8	Grebów	Tarnobrzeg . . .	r	44	42	86	44		44	41		41
9	Jaćmierz	Sanok	r	32	38	70	26	34	60	25	32	57
10	Jezierzany koło Czortkowa . . .	Borszczów . . .	r	44	64	108	36	50	86	33	46	79
11	Kobaki	Kosów	r	50	32	82	47	29	76	45	28	73
12	Kosów koło Czortkowa . . .	Czortków	r	48	36	84	48		48	48		48
13	Lanckorona . . .	Wadowice	s	27	43	70	24	35	59	19	33	52
14	Łoszniów	Trembowla . . .	r	60	63	123	44	34	78	38	18	56
15	Magierów	Rawa ruska . . .	r	21	30	51	21	30	51	21	30	51
16	Maryampol . . .	Stanisławów . . .	r	66	19	85	64	18	82	30	4	34
17	Mogiła	Kraków (zam.) . .	r	35	34	69	28	34	62	28	29	57
18	Nahaczów	Jaworów	r	32	47	79	32		32	29		29
19	Nastasów	Tarnopol	r	74	34	108	64	29	93	64	28	92
20	Nowosiółka . . .	Podhajce	r	103	80	183	66	47	113	66	47	113
21	Olesko	Złoczów	s	66	34	100	66	34	100	57	29	86
22	Padew narodowa	Mielec	r	39	45	84	36	45	81	36	42	78
23	Pawłosiów	Jarosław	r	44	35	79	44		44	40		40
24	Peim	Myślenice	s	42	16	58	42	16	58	36	11	47
25	Podkamień koło Brodów	Brody	r	20	32	52	19	30	49	18	24	42
26	Podmichale . . .	Kałuż	r	60	45	105	57	40	97	48	38	86
27	Podzameczek . .	Buczacz	r	28	48	76	17	27	44	17	22	39
28	Sady trembo-welskie	Trembowla . . .	s	29	26	55	21	16	37	16	12	28
29	Starawieś ²⁾ . . .	Brzozów	s	36	66	102	32	57	89	26	48	74
30	Stojanów	Radziechów . . .	r	46	43	89	38	37	75	28	27	55
31	Strzeliska nowe	Bobrka	r	31	23	54	24	14	38	22	14	36
32	Żurawica ³⁾ . . .	Przemyśl	s	57	51	108	32	29	61	31	29	60
Razem			32	1499	1360	2859	1241	816	2060	1116	722	1838

¹⁾ W r. szk. 1911/12 istniał tylko I. rok nauki.

²⁾ W r. szk. 1911/12 istniał tylko I. kurs nauki.

³⁾ W r. szk. 1911/12 istniał tylko I. kurs nauki.

XI.

Gminy bez szkół.

Z końcem roku szkolnego 1911/12, t. j. z dniem 31. sierpnia 1912 było w 34 powiatach 146 gmin bez szkół, a więc w porównaniu z rokiem 1910/11 zmniejszyła się ilość powiatów o 12, gmin o 165.

Już jednak z dniem 1. września 1912 weszły w życie prawomocne orzeczenia, organizujące szkoły w 65 gminach i wcielające 10 gmin do zakresów szkolnych sąsiednich gmin: było przeto z dniem 1. września 1912 gmin bez szkół 71, a wskutek wydanych orzeczeń, wchodzących w życie z dniem 1. września 1913 w 34 gminach i wcielających 4 gminy, pozostają z dniem 1. września 1913 tylko 33 gminy bez szkół.

Wskutek orzeczeń, mających wejść w życie z dniem 1. września 1914, ubędą 2 gminy, w których zorganizowano szkoły. W 8 gminach uczęszczają dzieci do szkół prywatnych tak, że wedle stanu rzeczy w roku sprawozdawczym istnieje 23 gmin bez szkół w następujących 9 powiatach: 1. Brody (1), 2. Dobromil (1), 3. Dolina (1), 4. Gorlice (1), 5. Lisko (12), 6. Nowy Targ (2), 7. Sambor (2), 8. Sanok (2), 9. Turka (1).

Z powyższej liczby należy odliczyć 20 gmin, w których na razie brak ustawowych warunków do zorganizowania szkoły. Są to gminy następujące: Krajna (Dobromil), Mizuń Nowy (Dolina), Pstrężna (Gorlice), Bystre, Łubna, Łuh, Ruskie, Średnia Mała, Terka, Zabrodzie, Zawój, Zwierzyni, Żardenka (Lisko), Huba, Hałuszowa (Nowy Targ), Majdan, Spryńka (Sambor), Wulka, Duszatyn (Sanok), Jasionka, Steciowa (Turka). Pozostają więc 3 gminy w 2 powiatach, t. j. Maleniska (Brody), Iluzele i Rosolin (Lisko), w których nauka nie jest jeszcze zabezpieczona. I w tych gminach rokowania są w toku.

Z końcem roku szkolnego 1911/12 (31. sierpnia 1912) istniały gminy bez szkół w następujących okręgach:

1. Biała, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

2. Brody, 10 gmin. Od 1. września 1912 zorganizowano szkoły w 6 gminach, od 1. września 1913 w 3 gminach. Pozostaje bez szkoły tylko gmina Maleniska.

3. Brzeżany, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Nie ma gminy bez szkoły.

4. Buczacz, 1. gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

5. Dąbrowa, 3 gminy. Dwie szkoły zorganizowano z dniem 1. września 1912, 1 gminę wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy od 1. września 1912. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

6. Dobromil, 4 gminy, z których 2 posiadają prywatne szkoły ewangeliczne. W jednej z pozostałych 2 gmin zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Pozostała bez szkoły gmina Krajna, w której brak ustawowych warunków do organizacyi szkoły.

7. Dolina, 3 gminy, z których 2 posiadają prywatne szkoły ewangeliczne. Pozostaje 1 gmina bez szkoły, t. j. Mizuń Nowy, któremu brak ustawowych warunków do zorganizowania szkoły.

8. Drohobycz, 6 gmin. 1 gminę wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy z dniem 1. września 1912, w 5 gminach zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1913. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

9. Gorlice, 1 gmina Pstrężna, w której brak ustawowych warunków do zorganizowania szkoły.

10. Horodenka, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1913. Niema gminy bez szkoły.

11. Jasło, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1913. Niema gminy bez szkoły.

12. Krosno, 5 gmin, w których zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

13. Limanowa, 4 gminy. Dzieci z 2 gmin uczęszczają do prywatnej szkoły OO. Cystersów w Szczyrzycu, w 2 gminach zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

14. Lisko, 50 gmin. W 10 gminach brak ustawowych warunków do zorganizowania szkoły, w 23 zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912, 2 wcielono do zakresów szkolnych sąsiednich gmin od 1. września 1912, w 12 zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1913, w 1 z dniem 1. września 1914. Nie zabezpieczono dotąd nauki w Huzelach i Rosolinie.

15. Mielec, 2 gminy, w których zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

16. Mościska, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

17. Myślenice, 3 gminy. W 2 zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912, w jednej gminie z dniem 1. września 1914. Niema gminy bez szkoły.

18. Nisko, 5 gmin. W 2 gminach uczęszczają dzieci do szkoły prywatnej S. S. Dominikanek w Bielinach, w jednej gminie zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912, w jednej z dniem 1. września 1913, jedną wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy z dniem 1. stycznia 1913. Wszystkie gminy posiadają naukę zabezpieczoną.

19. Nowy Sącz, 4 gminy, w których zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1913. Niema gminy bez szkoły.

20. Nowy Targ, 2 gminy, t. j. Huba i Hałuszowa, w których brak warunków ustawowych do zorganizowania szkoły.

21. Pilzno, 1 gmina, którą wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy. Niema gminy bez szkoły.

22. Podhajce, 2 gminy, w których zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

23. Rohatyn, 4 gminy. W 2 gminach zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1913, dwie wcielono od 1. września 1913 do zakresu szkolnego sąsiednich gmin. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

24. Ropeczyce, 2 gminy, w których zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

25. Rudki, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

26. Sambor, 2 gminy, t. j. Neudorf i Sprynka, które nie mają ustawowych warunków do zorganizowania szkoły.

27. Sanok. 12 gmin. W 4 zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912, w pięciu z dniem 1. września 1913, a jedną wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy z dniem 1. września 1913. W 2 gminach, t. j. w Wulce i Duszatynie brak ustawowych warunków do zorganizowania szkoły.

28. Sokal, 3 gminy, które wcielono do zakresu szkolnego sąsiednich gmin z dniem 1. września 1912. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

29. Stanisławów, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

30. Stary Sambor, 3 gminy, z których jedną wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy, w 2 zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

31. Turka, 1 gmina, t. j. Jasionka Steciowa. której brak warunków ustawowych do zorganizowania szkoły.

32. Wieliczka, 2 gminy, z których jedną wcielono do zakresu szkolnego sąsiedniej gminy z dniem 1. września 1912. w jednej zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Wszystkie gminy mają naukę zabezpieczoną.

33. Żółkiew, 1 gmina, w której zorganizowano szkołę z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

34. Żywiec, 3 gminy, w których zorganizowano szkoły z dniem 1. września 1912. Niema gminy bez szkoły.

Rozdział „Gminy bez szkół“ zniknie niebawem ze sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego, nie zniknie jednak tak prędko liczba szkół zorganizowanych wprawdzie, ale nieczynnych dla braku budynku i tymczasowego umieszczenia. W roku szkolnym 1911/12 było takich szkół 235, gminy bez szkoły 146 — liczba więc szkół nieczynnych powiększa liczbę gmin, w których młodzież w rzeczywistości nie pobierała nauki do 381. Smutny ten stan należy przypisać tej okoliczności, że nie wszędzie, gdzie szkołę zorganizowano, znalazły się natychmiast warunki do wprowadzenia jej w życie z dniem organizacyi.

Najczęściej nie było można znaleźć na pomieszczenie nowej szkoły nawet zwykłej izby do najęcia, zwłaszcza, gdy szkołę zorganizowano w gminie szkole niechętniej, a takich gmin było niestety jeszcze zbyt wiele. Wystawienie nowego budynku uniemożliwiał często brak odpowiedniego gruntu pod budowę. Tem się tłumaczy, że n. p. w powiecie liskim, w którym w roku szkolnym 1910/11 było jeszcze 69 gmin bez szkół, było w roku szkolnym 1911/12 29 szkół nieczynnych. Liczba 69 zmniejszyła się wprawdzie z końcem roku szkolnego 1911/12 do 50, a więc w 19 gminach szkoły zorganizowano, wszystkie

one jednak z dniem organizacyi nie weszły w życie, a nadto powiększyła się ta liczba o 10 szkół nieczynnych z roku szkolnego 1910/11.

Przed Radą szkolną krajową stały dwie drogi: albo wstrzymać organizację szkół w gminach „bezszkolnych“, a starać się o zaopatrzenie wszystkich zorganizowanych szkół w lokale przeważnie przez wystawienie budynków szkolnych, albo w akcji organizacyjnej postępować bez przerwy naprzód.

Rada szkolna wybrała drogę drugą, uważając, że większą korzyść przyniesie krajowi zorganizowanie szkół w gminach „bezszkolnych“, prędyj bowiem gmina, nawet szkole niechętna pod wpływem faktu dokonanej organizacyi zdobędzie się na najęcie chociażby zwykłej izby na tymczasowe pomieszczenie szkoły, niż kraj na budowę kilkuset szkół w jednym roku, zwłaszcza, że przy zasiłku funduszu krajowego powstaje i powstawać musi wiele budynków w gminach, które szkołę czynną mają oddawna, budynek jednak szkolny jest w bardzo złym stanie lub niedostatecznych rozmiarów.

Dalszem staraniem Rady szkolnej w latach najbliższych musi być organizowanie szkół w tych gminach, w których naukę młodzieży zabezpieczono wprawdzie przez wcielenie ich do zakresu szkolnego gmin sąsiednich, osobnych szkół jednak nie zorganizowano.

Sprawa to tem ważniejsza, że w tych właśnie związkach szkolnych i znacznej jeszcze liczbie szkół nieczynnych szukać należy powodu tak wielkiej różnicy pomiędzy ilością dzieci obowiązanych, zapisanych a uczęszczających do szkoły. Z liczby 1.303.436 dzieci obowiązanych do nauki szkolnej nie zapisało się 13·4%, różnica zaś między liczbą zapisanych a uczęszczających wynosiła 45.675. Ta ostatnia cyfra odnosi się przeważnie do szkół, do których zapisała się młodzież z gmin, należących do jednego związku szkolnego.

XII.

Budowa szkół.

Rozszerzenia i przebudowy.

Akcję w sprawie budowy szkół prowadziła c. k. Rada szkolna krajowa dalej przy pomocy zasiłków z funduszu szkolnego krajowego w myśl art. 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr. w sposób przedstawiony w poprzednich sprawozdaniach.

W roku 1912 rozporządzała c. k. Rada szkolna krajowa zaledwie kwotą 200.000 K wstawioną do budżetu szkolnego krajowego w rubryce V. poz. 17., którą to kwotę przeznaczono przeważnie na rozszerzenie, przebudowę i adaptację istniejących budynków szkolnych.

Z kredytu tego asygnowała c. k. Rada szkolna krajowa zasiłki na roboty rozpoczęte w roku 1911 a ukończone w roku 1912, tudzież na roboty rozpoczęte w roku 1912 w gminach miejskich i wiejskich w sposób następujący:

Wulka pelkinska (Jarosław)	1500.—	K
Szowsko (Jarosław)	500.—	"
Kurzany (Brzeżany)	1300.—	"
Kamienna (Nadwórna)	1000.—	"
Sokołówka (Kosów)	1000.—	"
Mucharz (Wadowice)	2000.—	"
Bolechowice (Kraków)	1500.—	"
Roczyny (Wadowice)	2600.—	"
Jasionka (Rzeszów)	500.—	"
Podhorce „na górze“ (Złoczów)	1000.—	"
Żuków (Brzeżany)	300.—	"
Zabierzów (Bochnia)	6400.—	"
Dębów (Przeworsk)	400.—	"
Bilice (Kraków)	2600.—	"
Łanowice (Sanbor)	1300.—	"
Sidorów (Husiatyn)	1000.—	"
Gołkowice (Podgórze)	1000.—	"
Węglówka (Krosno)	5000.—	"
Chlebowice świrskie (Przemyślany)	14000.—	"
Krywa (Gorlice)	1500.—	"
Krzywołuka (Czortków)	3823.85	"

Łosie (Gorlice)	12800—	K
Harta (Brzozów)	14000—	"
Niegowić (Bochnia)	11176·15	"
Wojnicz (Brzesko)	30000—	"
Babica (Wadowice)	6600—	"
Ryglice (Tarnów)	39800—	"
Wojtowa (Gorlice)	9900—	"
Wysoka (Stryżów)	5000—	"
Opatkowice (Podgórze)	4000—	"
Janowice (Tarnów)	6000—	"
Zubów (Trembowła)	2000—	"
Glinik średni (Stryżów)	2000—	"
Płoki (Chrzanów)	1500—	"
Mokrzyska-Bucze (Brzesko)	1000—	"
Bednarówka nowa (Nadwórna)	2000—	"
Jaremeze (Nadwórna)	1000—	"
Sowina (Jasło)	1000—	"
Razem . .	200000—	K

**Nowe budynki
z funduszu
10.000.000 K.**

Jak wykazano w sprawozdaniu w roku 1910/11 — uchwaloną przez Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 12. marca 1907 dziesięciomilionową pożyczkę, przeznaczoną na bezzwrotne zasiłki na budowę nowych szkół, wyczerpano w roku 1911 t. j. rozdzielono między poszczególne budowle.

Z tej sumy asygnowano w czasie od roku 1908 do końca grudnia 1912 łączną kwotę 9,845.073 K 85 h.

Pozostała reszta w kwocie 154.926 K 15 h służy na pokrycie przyznanych zasiłków w gminach, gdzie budowy wprowadzić ukończono ale z powodu usterek części należności zatrzymano i w kilku takich gminach, gdzie wprowadzić powzięto postanowienie co do budowy w poprzednich latach ale rozpoczęcie ich z nieprzewidzianych przeszkód odroczone do roku 1913.

W piśmie z dnia 10. sierpnia 1911 L. 8644 c. k. Rada szkolna krajowa wykazała Wydziałowi krajowemu, że zachodzi potrzeba budowy szkół ludowych jeszcze w 2374 gminach kosztem 51,445.895 K, dla których potrzebne są bezzwrotne zasiłki w kwocie 43,056.123 K.

Dzięki poparciu Wydziału krajowego i przychylnemu stanowisku komisji budżetowej Wysoki Sejm krajowy uchwalał z dnia 9. lutego 1912, którą po nadejściu Najwyższej sankcyi ogłoszono w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych Nr. 98 z dnia 2. października 1912, upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 10 milionów koron, przeznaczonej na bezzwrotne zasiłki na budowę nowych szkół.

Tą samą uchwałą upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 5 milionów koron, przeznaczonej na pożyczki na budowę szkół w gminach miejskich.

Uchwała ta jest niemałej doniosłości dla rozwoju szkolnictwa w miastach, w których często szkoły mieszczą się w budynkach nierównie gorszych, niż szkoły wiejskie a nawet w warunkach pod względem pojemności lokalów, porządku i higieny urągających najskromniejszym wymaganiom. Miasta te nie mogły dotychczas korzystać ze zasiłku z funduszu krajowego, ponieważ 120% od rocznej należności podatkowej wystarczało na opędzenie kosztów budowy, suma ta jednak bywała tak znaczna, że miasta przeciążone innymi wydatkami

nie mogły się na nią zdobyć bez pomocy, której dopiero teraz pożyczka bezprocentowa w myśl wspomnianej uchwały sejmowej uzyskana może im dostarczyć.

Opierając się na powyższej uchwale sejmowej c. k. Rada szkolna krajowa postanowiła choć w części wznowić akcję budowlaną i zarządzić w roku 1912 rozpoczęcie budowy szkół tylko w tych gminach, gdzie okazała się tego niezbędna potrzeba i gdzie już w roku 1911 wszelkim formalnościom zadość uczyniono a tylko z powodu wyczerpania 10 milionowej pożyczki z roku 1907 musiały być wszystkie budowy wstrzymane.

W przekonaniu, że Wysoki Sejm zbierze się na jesienną sesję 1912 roku i uchwalając budżet krajowy na rok 1913 przeznaczy z tej drugiej 10 milionowej pożyczki z roku 1912 kilka milionów na zasiłki na budowę szkół, Rada szkolna krajowa zezwoliła na stawianie 110 budynków szkolnych, które w roku 1912 wyprowadzono pod dach i nakryto a przyznała na ten cel tytułem bezzwrotnych zasiłków łączną sumę 1,797.300 K przyczem odebrała od przedsiębiorców oświadczenia, że obowiązują się te roboty wykonać w roku 1912 tylko przy pomocy prestacyi stron konkurencyjnych, a na wypłatę należności z funduszu szkolnego krajowego zaczekają do roku 1913.

Bezprocentowe pożyczki i bezzwrotne zasiłki.

Z funduszu przeznaczonego na udzielanie bezprocentowych pożyczek na rozszerzenie i budowę nowych szkół przyznano w roku 1912 pożyczki 15 gminom wiejskim w ogólnej kwocie 79.700 K, wypłacono zaś w tym roku kwotę 155.800 K tytułem pożyczek 30 gminom wiejskim, którym pożyczki te przyznane były także w poprzednich latach.

Nadto udzielił Wydział krajowy na wniosek c. k. Rady szkolnej krajowej 12 gminom jednorazowych bezzwrotnych zasiłków w ogólnej kwocie 8100 K z tak zwanego funduszu szkół ludowych z roku 1872.

Plany normalne.

Budowę nowych szkół przeprowadza się na podstawie planów normalnych, które Rada szkolna krajowa wydała dla szkół 1-, 2-, 3-, 4- i 6-klasowych i na podstawie planów dostarczonych przez strony konkurencyjne, o ile te plany uznano za przydatne pod względem sanitarnym i technicznym.

W planach normalnych uwzględniono wymogi techniczne, sanitarne i pedagogiczne w myśl projektów opracowanych przez specjalną komisję a przyjętych na ankiecie, zwołanej w tym celu w dniu 24. października 1908.

Nowe budynki szkolne są murowane, kryte dachówką lub blachą a tylko wyjątkowo w gminach górzystych, gdzie dowóz materiałów jest zbyt utrudniony, stawia się budynki drewniane z zachowaniem wszelkiej ostrożności przeciw zagrzybieniu.

Sprawą wygotowania nowych planów budowy szkół ludowych, odpowiadających charakterowi budownictwa poszczególnych okolic kraju zajęła się c. k. Rada szkolna krajowa.

Sporządzenie szkiców takich planów poruczono architektom państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie i Lwowie. Wygotowanie szczegółowych planów jednak można będzie zarządzić dopiero po zorganizowaniu przy Radzie szkolnej krajowej osobnego oddziału technicznego, gdyż obecnie niema odpowiednich sił technicznych, którym można by tę czynność poruczyć z pełnem zaufaniem.

Nadzór techniczny.

Jak w poprzednich latach tak i obecnie każda budowa względnie przebudowa jest prowadzona pod nadzorem fachowego znawcy, którego deleguje się bądź z grona inżynierów państwowych, bądź z grona inżynierów zatrudnionych w innej służbie publicznej.

Kwestya ustanowienia stałego nadzoru technicznego przy władzach szkolnych głównie dla utrzymania w dobrym stanie istniejących budynków szkolnych mimo troski władzy szkolnej daje wciąż wiele do życzenia, gdyż jak powyżej wspomniano, wnioski w tej mierze przedstawione władzom centralnym dotychczas nie zostały przychylnie załatwione.

Należy się jednak spodziewać, że potrzebna na ten cel kwota będzie niebawem wstawiona do budżetu państwowego.

XIII.

Nauka robót ręcznych kobiecych i nauka zręczności.

Roboty ręczne kobiece.

W sprawozdaniu za rok szkolny 1910/11 zaznaczono, że nauki robót ręcznych kobiecych udzielają z reguły nauczycielki klasowe, a tylko w szkołach 1-klasowych, gdzie naukę prowadzi nauczyciel, uczy żona nauczyciela, jeżeli jest żonaty. W szkołach o 2 siłach nauczycielskich stara się c. k. Rada szkolna krajowa zabezpieczyć naukę robót przez mianowanie kobiety, jako drugiej siły nauczycielskiej.

W roku 1911/12 było na 5.181 szkół mieszanych 4.532 takich, w których nauka robót ręcznych kobiecych była zabezpieczona, więcej o 241, niż w roku poprzednim.

W 4.030 szkołach uczyły tego przedmiotu nauczycielki klasowe, więcej o 253 niż w roku 1910/11, a w 502 osoby, nie będące nauczycielkami, mniej o 12, niż w roku 1910/11. Nie uczono robót ręcznych kobiecych w 649 szkołach. W roku poprzednim w 712 szkołach. Liczba szkół, w których nie uczono robót ręcznych kobiecych, zmniejszyła się więc o 63.

Nauka zręczności.

Nauka zręczności dla chłopców w szkołach wiejskich, w 5-klasowych i w 6-klasowych miejskich jest przedmiotem nadobowiązkowym. Przedmiotu tego udzielano ogółem w 237 (+4) szkołach, najwięcej w okręgach: krakowskim zamiejskim (22), podhajeckim (12) i sokalskim (37).

XIV.

Zakłady dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Ochronki.

W roku szkolnym 1911/12 istniało dla dzieci ubogich rodziców w 54 okręgach 194 ochronek, utrzymywanych przez klasztory i stowarzyszenia. W porównaniu z rokiem poprzednim przybył 1 okręg i 9 ochronek.

Nie posiadają wcale ochronek następujące okręgi: Brody, Brzeżany, Brzozów, Buczacz, Cieszanów, Dolina, Grybów, Jaworów, Kałusz, Kolbuszowa, Kosów, Kraków-okolice, Łańcut, Lwów-okolice, Mościska, Nadwórna, Peczniżyn, Pilzno, Przemyślany, Rohatyn, Skala, Skole, Sokal, Stary Sambor, Strzyżów, Tarnobrzeg, Trembowla, Turka, Żółkiew.

Ogródki froeblovskie.

Ogródki froeblovskie istniały w 11 okręgach.

Liczba ogródków wynosiła 32, o 3 więcej, niż w roku poprzednim.

Okręgi, w których istniały ogródki froeblovskie, są następujące: Biała (2), Brody (1), Drohobycz (2), Kraków miasto (2), Lwów miasto (19), Nowy Sącz (1), Podgórze (1), Przemyśl (1), Stanisławów (1), Tarnów (1), Żywiec (1).

XV.

Nauczyciele i nauczycielki ze względu na kwalifikację.

Liczba nauczy-
cieli wedle płci.

W roku szkolnym 1911/12 pracowało w szkołach ludowych sił nauczy-
cielskich świeckich:

nauczycieli	7.170 (+ 409)	44·8%
nauczycielek	8.835 (+ 558)	55·2%
	16.005 (+ 967)	

Stosunek procentowy przechylił się dalej na korzyść sił żeńskich, gdyż w roku poprzednim było 44·95% mężczyzn, a 55·05% kobiet.

W czterech okręgach nowych, a mianowicie: w Brzesku, Skałacie, Strzyżowie i Zaleszczykach zmniejszyła się liczba nauczycieli w porównaniu z liczbą nauczycielek. Okręgów z przewagą nauczycieli było 24 (wśród nich nowy okręg Radziechów): 1. Biała (97—83), 2. Borszczów (119—63), 3. Brzozów (80—73), 4. Czortków (76—56), 5. Dąbrowa (75—51), 6. Grybów (62—50), 7. Husiatyn (91—80), 8. Jasło (94—87), 9. Jaworów (77—70), 10. Kałusz (97—69), 11. Kamionka (78—75), 12. Kosów (60—59), 13. Mielec (94—68), 14. Nowy Sącz (140—133), 15. Podhajce (80—65), 16. Radziechów (71—56), 17. Ropeczyce (68—63), 18. Sambor (113—109), 19. Sokal (135—108), 20. Tarnopol (143—101), 21. Trembowla (82—70), 22. Turka (66—43), 23. Zbaraż (72—56), 24. Zborów (75—55).

W 2 okręgach: Skałat i Gorlice jest równa liczba nauczycieli i nauczycielek.

W 58 okręgach przeważają nauczycielki. W 7 okręgach liczba nauczycielek przewyższa więcej, niż dwakroć liczbę nauczycieli lub do dwukrotnej liczby bardzo się zbliża, a mianowicie: 1. Dobromil (80 kobiet — 39 mężczyzn), 2. Gródek (118—44), 3. Jarosław (180—92), 4. Przemyśl (212—102), 5. Rudki (101—57), 6. Stryj (127—66), 7. Wieliczka (151—69).

Kwalifikacya.

Ze względu na kwalifikacyę było w roku 1911/12:

	mężczyzn	kobiet
1. Z patentem do szkół wydziałowych	995 (13·87%)	1317 (14·91%)
2. Z patentem do szkół pospolitych i z egzaminem dojrzałości	4596 (64·1%)	3709 (41·98%)
3. Z patentem do szkół pospolitych bez egzaminu dojrzałości	300 (4·19%)	1783 (20·18%)
4. Ze świadectwem dojrzałości	1265 (17·64%)	1965 (22·29%)
5. Bez kwalifikacyi	14 (00·20%)	61 (00·69%)
	7170 (100%)	8835 (100%)

Ukwalifikowanych sił nauczycielskich (poz. 1, 2, 3) było 82·16% mężczyzn a 77·07% kobiet, wogóle 79·35% wszystkich sił nauczycielskich.

Zmianę największą w porównaniu z rokiem poprzednim wykazuje liczba sił nauczycielskich bez kwalifikacyi. Z 20 mężczyzn w roku 1910/11 pozostało w roku 1911/12 : 14, z 149 kobiet w roku 1910/11 pozostało w roku 1911/12 : 61.

W liczbie ogólnej 75 sił nauczycielskich bez kwalifikacyi znajduje się część mężczyzn z egzaminem dojrzałości dla szkół średnich, kobiet z egzaminem dojrzałości w liceum, oraz abiturycenci i abiturientki, którzy otrzymali przy egzaminie dojrzałości poprawkę z jednego przedmiotu.

Nauczyciele bez kwalifikacyi (14) znajdowali się w 13 okręgach, nauczycielki zaś bez kwalifikacyi (61) w 40 okręgach.

**Nauczyciele
z egzaminem wy-
działowym.**

Nauczyciele i nauczycielki (stali i tymczasowi) z egzaminem wydziałowym pracowali w znacznej większości w szkołach typu miejskiego.

Na ogólną liczbę 2.312 osób z egzaminem wydziałowym 332 pracowało w szkołach typu wiejskiego, a mianowicie: 114 mężczyzn a 218 kobiet, z mężczyzn 95 stałych, 19 tymczasowych, z nauczycielek 137 stałych, 81 tymczasowych.

W szkołach 1-klasowych pracowało ogółem: 16 nauczycieli i 76 nauczycielek z egzaminem wydziałowym; w 2-klasowych: 40 nauczycieli i 68 nauczycielek; w 4-klasowych: 58 nauczycieli i 74 nauczycielek.

Daty szczegółowe zawiera tabela 13 na str. XXVI—XXVII.

XVI.

Charakter służbowy nauczycieli i nauczycielek.

Liczba na-
uczycieli wedle
charakteru
służbowego i płci.

W roku szkolnym 1911/12 było nauczycieli:

	mężczyzn	kobiet	razem
stałych	4.458 (62·18%)	3.677 (41·61%)	8.135 (50·8%)
tymczasowych	2.712 (37·82%)	5.158 (58·39%)	7.870 (49·2%)
	7.170	8.835	16.005

W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło nauczycieli:

	mężczyzn	kobiet	razem
stałych	180	176	356
tymczasowych	229	382	611
	409	558	967

Stosunek
sił tymczasowych
do stałych.

Stosunek sił nauczycielskich stałych do tymczasowych (50·8:49·2) pogorszył się w porównaniu z rokiem poprzednim, w którym wyrażał się liczbami (51·7:48·3).

Znaczna liczba sił tymczasowych nie mogła osiągnąć stabilizacyi z powodu braku egzaminu kwalifikacyjnego, do którego wymaga się dwuletniej praktyki nauczycielskiej, a który jest warunkiem stabilizacyi.

Inaczej przedstawiają się stosunki w odniesieniu do mężczyzn a osobno do kobiet. Stosunek nauczycieli stałych do tymczasowych wyraża się liczbami (62·18:37·82), a nauczycielek (41·61:58·39).

Liczba
sił zastępczych.

Różnica między liczbą nauczycieli w roku szkolnym 1911/12 16.005 a liczbą klas 15.568 wynosiła 437. Ponieważ dyrektorowie i dyrektorki szkół wydziałowych nie prowadzą klas, a szkół tych było 115, przeto 437 — 115 równa się 322 sił nauczycielskich (mniej o 12, niż w roku poprzednim), służyło do zastępstwa chorych i urlopowanych nauczycieli i nauczycielek.

Daty szczegółowe zawiera tabela 14 na str. XXVIII—XXIX.

XVII.

Liczba posad świeckich systemizowanych w szkołach ludowych publicznych.

Liczba posad systemizowanych.

W szkołach ludowych (pospolitych i wydziałowych) było w roku 1911/12 systemizowanych posad stałych świeckich 10.203, więcej o 545 w porównaniu z rokiem poprzednim, a mianowicie:

w szkołach pospolitych	9778 (+ 531)
„ wydziałowych	425 (+ 14)
razem .	10203 (+ 545)

Liczba posad nieobsadzonych.

Ponieważ w roku szkolnym 1911/12 było czynnych ogółem 16.005 sił nauczycielskich, a z tego 8.135 było stałych, przeto na 7.870 sił tymczasowych pozostawało na posadach nadetatowych 5.802, zaś 2.068 na posadach etatowych. Nie było obsadzonych w roku 1911/12 stałych posad 2.068 (20·2%), w roku poprzednim 1.879 (19·4%).

Przyczyny wyjaśnia sprawozdanie za rok szkolny 1910/11 str. 59.

XVIII.

Nauczyciele religii w publicznych szkołach ludowych.

**Liczba posad
stałych.**

W roku szkolnym 1911/12 było stałych posad nauczycieli:

rzym. kat.	275 (więcej o 7)
gr. kat.	110 (tak samo)
mojżesz.	128 (więcej o 1)
razem . . .	513 (więcej o 8)

**Liczba nauczycieli
stałych.**

Stałych nauczycieli religii było:

rzym. kat.	170 (więcej o 9)
gr. kat.	66 (tak samo)
mojżesz.	122 (więcej o 6)
razem . . .	358 (więcej o 15)

**Liczba nauczycieli
tymczasowych.**

Reszta posad stałych systemizowanych zajmowali nauczyciele tymczasowi, a mianowicie:

rzym. kat.	105 (mniej o 2)
gr. kat.	44 (tak samo)
mojżesz.	6 (mniej o 5)
razem . . .	155 (mniej o 7)

Najwięcej stałych katechetów i nauczycieli religii mojżeszowej było w miejskich okręgach Lwowa (17 rzym. kat., 5 gr. kat. i 8 mojżesz.) i Krakowa (16 rzym. kat. i 7 mojżesz.), a następnie w okręgach:

buczańskim . . .	(3 rzym. kat., 3 gr. kat., 2 mojżesz.)
chrzanowskim . .	(6 " — " 1 ")
drohobyckim . .	(3 " 4 " 4 ")
jarosławskim . .	(4 " 2 " 4 ")
kołomyjskim . .	(3 " 4 " 5 ")
nowosądeckim . .	(6 " — " 2 ")
przemyskim . .	(6 " 3 " 5 ")
stanisławowskim .	(4 " 4 " 6 ")
tarnowskim . .	(5 " — " 3 ")
wadowickim . .	(5 " — " 2 ")

Żadnego stałego katechety rzym. kat. nie było w 19 okręgach: Bóbrka, Bohorodczany, Brzeżany, Dobromil, Dolina, Lisko, Mościska, Nisko, Peczeniżyn, Podhajce, Przemyślany, Radziechów, Rohatyn, Skałat, Skole, Strzyżów, Turka, Zaleszczyki, Zborów.

Żadnego wogóle stałego nauczyciela religii nie było w 6 okręgach: Nisko, Peczeniżyn, Radziechów, Skole, Strzyżów, Zborów.

Tylko dla religii mojżeszowej stały nauczyciel był w 6 okręgach: Bohorodczany, Dobromil, Przemyślany, Skałat (3), Turka, Zaleszczyki.

Prócz tego zajęci byli tymczasowi nauczyciele religii za remuneracją od godzin, a to dla religii:

rzym. kat.	483 (więcej o 17)
gr. kat.	237 (więcej o 5)
ewang.	2 (więcej o 1)
mojżesz.	53 (mniej o 5)
razem . . .	775 (więcej o 18)

**Nauczyciele
z tytułu dusz-
pasterstwa.**

Z tytułu duszpasterstwa, a względnie na mocy ustanowienia przez dotyczące władze wyznaniowe uczyło religii:

rzym. kat.	908 (więcej o 41)
gr. kat.	1477 (mniej o 42)
ewang.	6 (więcej o 1)
mojżesz.	1 (mniej o 2)
razem . . .	2392 (mniej o 2)

**Świeccy na-
uczyciele religii.**

W niektórych szkołach uczyli religii rzym. kat., względnie gr. kat. nauczyciele świeccy klasowi, na podstawie udzielonej im przez konsystorze biskupie misyi kanonicznej i to bądź całkowicie, bądź częściowo, a mianowicie:

	częściowo	całkowicie
rzym. kat. . . .	193 (+27)	233 (—8)
gr. kat. . . .	104 (+14)	83 (—1)
razem . . .	297 (+41)	316 (—9)

Najwięcej nauczycieli świeckich uczyło całkowicie religii rz. kat. w okręgach: borszczowskim (14), jarosławskim (20), liskim (10), lwowskim zamiejskim (25) i przemyskim (10), zaś religii gr. kat. w okręgach: drohobyckim (6), lwowskim zamiejskim (9), przemyskim (6) i rohatyńskim (6).

Ogółem nauczaniem religii zajmowało się 4.293 osób.

Daty szczegółowe zawierają tabele 17 i 18 na str. XXXIV—XXXVII.

XIX.

Gospodarstwo domowe.

Nauka gospodar-
stwa domowego
w szkołach wy-
działowych.

Nauka kobiecego gospodarstwa domowego jest w myśl planów naukowych, wydanych na zasadzie ustawy szkolnej z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. ust. kr. przedmiotem obowiązkowym w 5-klasowych i 6-klasowych szkołach wydziałowych żeńskich. W tych szkołach udziela się jednak tego przedmiotu wyłącznie tylko teoretycznie nie bez szkody dla osiągnięcia właściwego celu tej nauki.

Rada szkolna krajowa postanowiła wobec tego wprowadzić kuchnie szkolne w szkołach wydziałowych. Praktyczna nauka gospodarstwa ma dla tych szkół z tego względu doniosłe znaczenie, że szkoły te dostarczają do seminariów nauczycielskich żeńskich bardzo poważnego zastępu uczenie, które jako przyszłe nauczycielki mogą znakomicie przyczynić się do rozszerzenia nauki gospodarstwa w szkołach wiejskich.

Ponieważ Wydział krajowy oświadczył się z gotowością odniesienia się do reprezentacyi miast podlegających ustawie gminnej z roku 1889 z wezwaniem do poparcia akeyi zakładania kuchni szkolnych w razie przedłożenia przez Radę szkolną krajową odpowiednich wniosków, zwróciła się Rada szkolna krajowa pismem z dnia 10. maja 1912 do Rad szkolnych okręgowych w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jarosławiu, Kołomyi, miejskiej we Lwowie, Nowym Sączu, Przemyślu, Samborze, Stanisławowie, Tarnowie, Wadowicach, Rzeszowie, Białej, Brzeżanach, Buczacu, Gorlicach, Gródku Jagiellońskim, Krośnie, Podgórzu, Sanoku Śniatynie, Stryju, Tarnopolu, Wieliczce, Złoczowie i Żywcu *) z wezwaniem aby sprawę kuchni szkolnych wzięły pod wszechstronną rozwałę na najbliższych posiedzeniach a następnie stosownie do wyniku obrad wdrożyły natychmiast rokowania z reprezentacyami miast i innymi czynnikami lokalnymi, któreby mogły się przyczynić do zrealizowania myśli w innych krajach dawno urzeczywistnionej.

W piśmie tem zwróciła Rada szkolna krajowa równocześnie uwagę, że pragnie zakładać kuchnie szkolne przede wszystkim w szkołach wydziałowych żeńskich 5-klasowych, w szkołach wydziałowych 3-klasowych względnie w szkołach pospolicitych mogłaby nauka praktyczna być wprowadzoną jako przedmiot nadobowiązkowy.

*) W mieście tem lubo nie należącym do rzędu gmin wspomnianych istnieje szkoła wydziałowa żeńska.

Nauki gotowania udzielanoby dla jednego oddziału uczenie raz na tydzień w 4 godzinach, a więc w około 40 lekeyach 4 godzinnych na rok. Na urządzenie kuchni potrzebna byłaby obszerna sala, w której możnaby ustawić ognisko kuchenne. Przy jednym ognisku możnaby zatrudnić co najwyżej 6 uczenie.

Obowiązkiem czynników miejscowych byłoby dostarczyć sali z ogniskami kuchennymi, opału, usługi i spiżarki, względnie odpowiedniej piwnicy.

Materyałów surowych miałyby dostarczać uczenie korzystające z kuchni, względnie fundusz szkolny miejscowy. Wewnętrznego urzędnika, naczyń i środków naukowych dostarczyłaby w razie zaprowadzenia kuchni szkolnej Rada szkolna krajowa.

Obowiązkiem Rady szkolnej krajowej byłoby dostarczenie należycie wykształconych nauczycielek, któreby za naukę gotowania otrzymywały osobną remunerację.

W roku szkolnym 1911/12 rozporządzała Rada szkolna krajowa 13 siłami nauczycielskimi, które ukończyły w roku 1909 teoretyczny kurs nauki gotowania, urządzony staraniem Towarzystwa „Kobiece gospodarstwo wiejskie” w Krakowie. Prócz owych 13 nauczycielek było 7, które ukończyły seminarium gospodarstwa domowego w Wiedniu, a 16 bawiło w roku szkolnym 1911/12 na całorocznym kursie w miejskim seminarium gospodarstwa w Krakowie.

Pomyślne wnioski nadeszły w ciągu roku szkolnego 1911/12 z Drohobycza, Podgórza, Krakowa, Gorlic, Buczacza, Rzeszowa i Lwowa, w tych więc miastach powstaną kuchnie szkolne w roku szkolnym 1912/13.

**Gospodarstwo
domowe na nauce
dopełniającej.**

W sprawie gospodarstwa domowego na nauce dopełniającej wydano dnia 10. listopada 1911 L. 14042/III. następujący okólnik:

„Odwołując się do tutejszego okólnika z dnia 30. lipca 1911 L. 106/III. umieszczonego w Nr. 22. Dz. urz., podaje c. k. Rada szkolna krajowa zarys programu praktycznej nauki kobiecego gospodarstwa domowego dla uczenie uczęszczających na naukę dopełniającą.

Nauka kobiecego gospodarstwa domowego ma się odbywać w 2-godzinnych lekeyach w każdym miesiącu przez cały okres czasu, przeznaczanego na naukę dopełniającą i ma obejmować następujące praktyczne zajęcia:

1. listopad: 2 lekey gotowania i przyrządzanie potraw zwykłych używanych przez ludność danej miejscowości;
2. grudzień: 2 lekey pieczenia chleba, strucli (kołaczy) świątecznych itp.
3. styczeń: 2 lekey prania bielizny, maglowania ewentualnie prasowania;
4. luty: 2 lekey mycia naczyń, szorowania, sprzątanía i innych czynności koło porządku domowego;
5. marzec: 2 lekey gotowania, sporządzania i przyprawiania zwykłych potraw postnych;
6. kwiecień: 2 lekey pieczenia bułek (t. zw. kołaczy lub pasek wielkanoenych) ciast i t. p. i sporządzania skromnych potraw mięsnych.

W powyższym programie można stosownie do potrzeb lokalnych wprowadzić odpowiednie zmiany.

W szkołach, w których nauka dopełniająca odbywa się w 4 lub więcej godzinach tygodniowo, pouczenia z zakresu domowego gospodarstwa kobiecego, mają się odbywać w zakresie czasu wyznaczonego na ogólną naukę dopełniającą, gdzie zaś nauka dopełniająca odbywa się tylko w 2 godzinach tygodniowo, tam należy dodać dla dziewcząt dwa razy w miesiącu po 2 dwugodzinne lekey gospodarstwa domowego.

Dla tej nauki należy sporządzić osobny dziennik lekcyjny i notować w nim czas i treść każdej lekcji, tudzież liczbę obecnych uczennic.

Za pouczenia w zakresie kobiecego gospodarstwa domowego otrzymają żony kierowników, niepełniące obowiązków nauczycielskich, remunerację taką, jak za naukę robót ręcznych kobiecych; nauczycielki zaś stałe lub tymczasowe otrzymają za te pouczenia remunerację, o ile godziny na ten cel użyte przekroczą obowiązkowy wymiar godzin.

C. k. okręgowi inspektorowie szkolni pod koniec okresu, przeznaczanego na naukę dopełniającą zwiedzą naukę kobiecego gospodarstwa domowego i przedłożą sprawozdanie o jej toku i wynikach, dołączając wykaz sporządzony po myśli tutejszego okólnika z dnia 10. maja 1892 L. 13044 Dz. urz. Nr. 18 poczem nastąpi asygnowanie remuneracji żonom kierowników.

Nauczycielki stałe, względnie tymczasowe otrzymają remunerację z końcem każdego roku szkolnego podobnie jak za godziny nadobowiązkowe w ogóle po myśli tutejszego okólnika z dnia 23. kwietnia 1892 L. 5101 (Zbiór Piereż. str. 303. i 304.).

Pouczenia praktyczne z zakresu kobiecego gospodarstwa domowego, odbędą się w b. r. szkolnym w formie próby; dalsze ich utrzymanie i ukształtowanie będzie zależne od doświadczeń i wyników, uzyskanych w roku bieżącym.

C. k. Rada szkolna okręgowa zachęci Zarządy szkół, w których wprowadzono te pouczenia, aby postarały się o zainteresowanie się nimi mieszkańców danej miejscowości.“

XX.

Inne stosunki służbowe nauczycieli.

Długość służby policzalnej. Co do długości służby policzalnej miało stałych sił nauczycielskich wraz z nauczycielami religii:

		mężczyzn	kobiet
mniej niż 5 lat służby policzalnej . .		247 (5·1%)	393 (10·6%)
od 5—10 " " " . .		1346 (28·0%)	1239 (33·8%)
od 10—20 " " " . .		1640 (34·0%)	1362 (37·1%)
od 20—30 " " " . .		1164 (24·2%)	520 (14·1%)
nad 30 " " " . .		419 (8·7%)	163 (4·4%)
		4816	3677

W okresie 20 lat służby jest więcej nauczycielek, ale po 20 latach służby nauczycielek jest tylko 18·5%, podczas gdy nauczycieli prawie 2 razy tyle, bo 32·9%.

Urlopy.

W r. szk. 1911/12 miało urlopy od

	mężczyzn	kobiet
1 tygodnia do 3 miesięcy	501	1108
3 miesięcy do 6 miesięcy	130	383
nad 6 miesięcy	102	280
	733 (9·5%)	1771 (20%)

Stosunki dyscyplinarne.

Ukarano dyscyplinarnie ogółem 149 (+ 27) t. j. zaledwie 9 na tysiąc, z tego najcięższą karą t. j. wydaleniem z zawodu 1 nauczyciela, utratą posady z pozostawieniem prawa ubiegania się o inną 9 nauczycieli tymczasowych i 3 nauczycielki tymczasowe, przeniesieniem dyscyplinarnem ogółem 64 osób t. j. 47 nauczycieli i 17 nauczycielek, odjęciem kierownictwa 4 nauczycieli, odjęciem dodatku pięcioletniego 2 nauczycieli, pisemną naganą 66 osób, t. j. 40 nauczycieli i 26 nauczycielek.

Na 149 wypadków dyscyplinarnych ogółem przypada 58 na siły stałe, 91 na tymczasowe, 103 na nauczycieli, 46 na nauczycielki.

W ogóle Rada szkolna krajowa, jak cyfry powyższe wskazują, posuwała jak najdalej wyrozumiałość i względność wobec nauczycieli, unikając stosowania kar, gdzie tylko zachodziły okoliczności, przemawiające za łagodniejszą oceną przewinienia, a ułatwiając błędzemu poprawę przez oderwanie go od wpływów szkodliwych dla jego działalności i następczenie wśród stosunków odmiennych na innej posadzie korzystniejszych warunków dla spokojnej, skutecznej pracy.

Stosunki rodzinne.

Co do stosunków rodzinnych nauczycieli stałych jest ogółem przeszło 3 razy tyle żonatych co stanu wolnego; w miastach jest prawie 3 razy tyle, na wsi prawie 4 razy tyle żonatych co stanu wolnego.

U nauczycieli tymczasowych liczba osób stanu wolnego przewyższa prawie 4-krotnie liczbę żonatych.

Odnaczenia.

W roku szkolnym 1911/12 otrzymali odznaczenie następujący nauczyciele i nauczycielki:

1. Józef Parczyński, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej im. św. Floryana w Krakowie: złoty krzyż zasługi z koroną.

2. Marya Schilling, kier. ogródka froebel. przy c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskim w Krakowie: złoty krzyż zasługi z koroną.

3. Jakób Kowalski, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie: złoty krzyż zasługi z koroną.

4. Michał Chrupowicz, nauczyciel szkoły ćwiczeń c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie, przy sposobności przeniesienia go w stały stan spoczynku: złoty krzyż zasługi z koroną.

5. Teodor Szypuła, nauczyciel kierujący 5-klasowej szkoły męskiej im. Brodzińskiego w Tarnowie: złoty krzyż zasługi.

6. Karol Popovics, nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Żółtańcach Seredzilu, przy sposobności przejścia na własną prośbę w stały stan spoczynku: złoty krzyż zasługi.

7. Klementyna Leimsnerówna, em. dyrektorka 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-klasową szkołą posp. im. św. Jadwigi w Jarosławiu: złoty krzyż zasługi.

8. Michał Hrycak, nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły ludowej w Peratynie przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku za wieloletnią, gorliwą i skuteczną pracę w zawodzie nauczycielskim: tytuł dyrektora i medal honorowy.

9. Michał Taźbierski, em. nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Zakliczynie:

10. Stanisław Bar, em. nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły męskiej im. Mickiewicza w Jarosławiu z okazji przeniesienia ich w stały stan spoczynku za gorliwą i skuteczną pracę w zawodzie nauczycielskim: tytuł dyrektora.

11. Wojciech Miętka, nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły ludowej w Prądniku czerwonym za gorliwą i skuteczną pracę: tytuł dyrektora.

12. Albin Skoczyński, nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły ludowej w Tuczępach, przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, w uznaniu wieloletniej bardzo wydajnej służby tytuł dyrektora.

13. Piotr Stećkow, nauczyciel kierujący 5-klasowej szkoły ludowej w Zniesieniu przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku: tytuł dyrektora.

14. Franciszek Marzec, nauczyciel kierujący 2-klasową szkołą w Wierchosławicach przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, w uznaniu bardzo wydatnej pracy na polu szkolnictwa: tytuł dyrektora.

15. Grzegorz Woźniak, nauczyciel I. kl. szkoły w Szkle: medal honorowy.

16. Aleksander Bojarczuk, nauczyciel I. kl. szkoły w Kiernicy: medal honorowy.

17. Walenty Miller, emerytowany dyrektor szkoły wydziałowej męskiej w Rzeszowie: medal honorowy.

18. Bazyl Skoplak, emer. nauczyciel 1-klasowej szkoły w Zawiszni: medal honorowy.

19. Michał Powch, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Krzywicach przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, pełne uznanie z c. k. Rady szkolnej krajowej za gorliwą i skuteczną pracę w zawodzie nauczycielskim i medal honorowy.

20. Ewelina Rothówna, stała nauczycielka 5-klasowej szkoły ludowej w Wojniczu przy sposobności przeniesienia jej na własną prośbę w stały stan spoczynku uznanie za wieloletnią gorliwą i skuteczną pracę.

21. Stanisław Drozd, nauczyciel kierujący 2-klasową szkołą w Woli rzedzińskiej,

22. Konstancja Ewerardówna, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Stojanowie,

23. Malwina Berghartówna, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Celejowie, przy sposobności przeniesienia na własną prośbę w stały stan spoczynku uznanie za wieloletnią, gorliwą i skuteczną pracę w zawodzie nauczycielskim.

24. Mikołaj Maksymiak, emer. nauczyciel kierujący 2-klasową szkołą w Podhorodyszczu uznanie z c. k. Rady szkolnej krajowej za wieloletnią, gorliwą i skuteczną pracę.

Zmarli.

W ciągu roku szkolnego 1911/12 zmarło 84 osób stanu nauczycielskiego, a mianowicie 56 nauczycieli i 28 nauczycielek.

Przeszli w stan spoczynku.

Przeszło w stan spoczynku 139 osób a mianowicie 48 nauczycieli, 91 nauczycielek. Ogółem ubyło w ciągu roku szkolnego 223 osób, w porównaniu z rokiem poprzednim o 8 mniej. Ubytek sił nauczycielskich przez śmierć i spensjonowanie wynosił 1·4%.

XXI.

Dalsze kształcenie nauczycieli.

W roku szkolnym 1911/12 odbyły się różne kursa teoretyczne i praktyczne, na które powoływano nauczycieli z różnych stron kraju.

Dla jednego wyłącznie okręgu szkolnego urządzono kurs nauki rysunków w Przemyśle.

Kurs ogrodniczo-pszczelniczy dla inspektorów okręgowych.

Celem skutecznego poparcia nadzoru nad ogrodami szkolnymi oraz rozwoju sadownictwa postanowiła c. k. Rada szkolna krajowa rozporządzeniem z dnia 26. marca 1912 L. 303/III. urządzić dwutygodniowy kurs ogrodniczo-pszczelniczy dla 14 inspektorów okręgowych i poruciła kierownictwo tego kursu c. k. krajowemu inspektorowi szkół K. Bruchnalskiemu.

Kurs odbył się w czasie od 15. kwietnia do 27. kwietnia 1912. Na kurs powołano następujących c. k. okręgowych inspektorów szkolnych:

1. Józefa Bobra z Mościsk,
2. Józefa Ciembroniewicza z Bochni,
3. Szymona Goneta z Przeworska,
4. Jana Grzebieniowskiego z Wieliczki,
5. Leona Jasińskiego z Przemyślan,
6. Bolesława Kaczorowskiego z Sanoka,
7. Edwarda Korola z Przemyśla,
8. Jana Leitnera z Radziechowa,
9. Andrzeja Polka z Niska.
10. Jana Skowronskiego z Drohobycza,
11. Jana Turskiego ze Śniatyna,
12. Franciszka Wilkonja z Ropeczyc,
13. Zenona Zaklikę z Husiatyna,
14. Ludwika Jasińskiego zastępcę inspektora z Peczeniżyna.

Wykłady i ćwiczenia praktyczne prowadzili:

1. Dr. Michał Kociuba: Stosunki przyrodniczo-gospodarcze i społeczne Galicyi.

2. Dr. Józef Tomkiewicz, asystent przy katedrze botaniki na Uniwersytecie lwowskim: Życie i wzrost roślin. Wyrób miodu i win owocowych.

3. Józef Lorenz, c. k. okręgowy inspektor szkolny w Brzozowie: Sadownictwo i pszczelnictwo.

4. Karol Scholtz, kierownik 4-klasowej szkoły ludowej w Kolecowej okręgu brzozowskiego: Warzywnictwo.

Kurs odbył się w willi należącej do Kollegium OO. Jezuitów w Starejwsi, w oddaleniu 4 kilometrów od klasztoru. Frekwentanci i prelegenci kursu otrzymali tam bardzo wygodne mieszkania i doskonałe utrzymanie za stosunkowo niskim zwrotem faktycznie poniesionych kosztów.

Za okazaną nadzwyczajną gościnność, umożliwienie odbycia tego kursu i okazywaną wszystkim uprzejmość i staranność o wygodę należy się OO. Jezuitom w Starejwsi a osobliwie Rektorowi Księdzu Apoloniuszowi Kraupie i księdzu Mielochowi najgorętsze podziękowanie.

Wykłady i praktyczne ćwiczenia odbywały się codziennie od godziny 8—12 i od 2—7-mej a ułożono je w ten sposób, że wszyscy prelegenci byli stale obecni, mogli się więc nawzajem uzupełniać i wspierać. Podniosło to znakomicie skuteczność całego kursu zwłaszcza jego stronę praktyczną.

Materyału do ćwiczeń praktycznych dostarczyły ogród, sad i pasieka willi, sad i ogród warzywny w klasztorze OO. Jezuitów, powiatowa szkółka drzew owocowych w Brzozowie, ogrody szkolne w Starejwsi, w Humniskach, Grabownicy, Jabłonce i Jasienicy, gdzie sadzono i przycinano żywopłoty, sadzono drzewa owocowe, szczepiono i przycinano je, zakładano inspekt i szparagarnię.

Nadto Dr. Kociuba przeprowadził lekcję praktyczną w ogrodzie szkolnym z młodzieżą w Grabownicy.

Bardzo pouczającą była wycieczka popołudniowa do kilkunastu sadów włościańskich w Starejwsi, założonych przez Dr. Tomkiewicza, który niezmiernie skuteczną działalność w tym kierunku rozwija już od lat szeregu.

Inspektorowi okręgowi mogli przekonać się naocznie, co nauczyciel mógłby zdziałać na wsi. Oglądano również wyrób uli słomianych w Starejwsi, dwie pasieki włościańskie i szkółki drzewek, założone przez kilku uczniów szkoły Starowiejskiej.

Wykłady z pszczelnictwa ilustrowano także obrazami świetlnymi przy pomocy skioptikonu.

Nie pominięto też żadnej sposobności, przy której inspektorowi okręgowi mogliby nabrać praktycznego doświadczenia w różnych mniej niż dotąd znanych dziedzinach działalności szkoły, a mianowicie: pokazano im tok nanki dopełniającej, połączonej z praktycznymi ćwiczeniami z zakresu gospodarstwa domowego dla dziewcząt w Starejwsi, wyrób sztucznych kwiatów w szkole żeńskiej w Brzozowie, naukę zręczności w zakresie szczerkarstwa w Jabłonce, a wreszcie wzięto udział w uroczystości sadzenia drzew owocowych przy drogach w Starejwsi i Izdebkach.

W niedzielę dnia 21. kwietnia 1912 urządzono koncert smyczkowy nauczycieli szkół ludowych z Humnisk i Brzozowa w połączeniu z wykładami i obrazami świetlnymi o alkoholizmie.

Uczestnicy kursu okazywali bardzo wiele interesu dla przebiegu kursu i brali bardzo żywy udział tak w wykładach jak i w ćwiczeniach.

Wielkie zainteresowanie objawiło się w dyskusjach na tematy omawiane na kursie. Przytem wielokrotnie wszyscy uczestnicy kursu objawiali

życzenie, aby i dla innych spraw szkolnych powoływano inspektorów szkolnych na wspólne konferenecye.

Prócz kursu dla inspektorów okręgowych odbyły się w roku szkolnym 1911/12 następujące kursa:

a) Kursa teoretyczne.

1. Kurs całoroczny dla 18 nauczycieli i 16 nauczycielek szkół wydziałowych z przedmiotów grupy I. w Krakowie w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskim. Kurs rozpoczął się 11. września 1911.

2. Kurs całoroczny dla 16 nauczycieli i 19 nauczycielek szkół wydziałowych z przedmiotów grupy II. we Lwowie w c. k. I. szkole realnej. Kurs rozpoczął się 15. września.

b) Kursa praktyczne.

3. Kurs kwicciarstwa sztucznego w seminaryum Ligi pomocy przemysłowej we Lwowie w czasie od 1. września do końca października 1911. W kursie tym brało udział 16 nauczycielek.

4. Kurs koszykarstwa urządzony w Krajowej Centralnej Szkole koszykarskiej we Lwowie w czasie od 1. września 1911 do końca stycznia 1912. W kursie brało udział 8 nauczycieli.

5. Kurs nauki rysunków dla 25 nauczycielek szkół pospolitych miasta Przemyśla i najbliższych szkół wiejskich, urządzony w c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskim w Przemyśle. Kurs trwał od 1. listopada 1911 do końca czerwca 1912.

6. Kurs parasolnictwa dla 15 nauczycielek urządzony przez Ligę pomocy przemysłowej w czasie od 8. lutego do 15. stycznia 1912.

7. Kurs kwicciarstwa sztucznego w Krakowie dla 8 nauczycielek urządzony przez Ligę pomocy przemysłowej w czasie od 19. lutego do 30. marca 1912.

8. Kurs koszykarstwa galanteryjnego od 1. lipca do 30. czerwca 1912. W kursie brało udział 12 nauczycieli. Kurs odbył się w krajowej szkole koszykarstwa we Lwowie.

9. Kurs pszczelniczo-słojdowy we Lwowie w czasie od 18. do 27. marca dla 20 nauczycieli.

10. Kurs nauki zręczności dla 28 nauczycieli w Krakowie od 8. lipca do 24. sierpnia 1912.

11. Nadto urządziła Rada szkolna krajowa następujące 3-tygodniowe kursa ogrodnicze w porze wiosennej z dodatkiem kilku dni w porze letniej:

a) w Dąbiu od 11. do 27. marca i od 8. do 12. lipca 1912 dla 12 nauczycieli;

b) w Prądniku czerwonym od 18. marca do 3. kwietnia i od 8. do 12. lipca 1912 dla 12 nauczycieli;

c) w Tarnowie, od 10. do 27. kwietnia i od 5. do 10. lipca dla 15 nauczycieli;

d) w Zaleszczykach w czasie od 15. do 27. kwietnia i w pierwszych dniach września dla 16 nauczycieli.

Czasopismo pedagogiczne.

Usilnem staraniem Rady szkolnej krajowej było, aby nauczycielstwo nie ustawało w pracy nad dalszem kształceniem się i aby owocami swej pracy dzieliło się ze szerszem gronem tak współpracowników zawodowych, jak całego społeczeństwa. W ten bowiem sposób można spodziewać się podniesienia umysłowego nauczycielstwa, które w trudnych pozostając warun-

kach materyalnych, łatwo ulegać może hasłom, nawołującym tylko do poprawy bytu i niekiedy zapomnieć, że poza chlebem istnieją jeszcze i idealne strony w każdym zawodzie. Zbyt nieliczne pisma pedagogiczne w kraju nie mogły dawać swobodnego pola do pracy teoretycznej w zakresie wychowania, a mierząc walczyć z pismami, zajmującymi się tylko zawodowymi sprawami materyalnego bytu stanu nauczycielskiego same także poświęcały tym sprawom zbyt wiele miejsca. Rada szkolna krajowa nie wątpiła jednak nigdy, że wśród tysiącznej rzeszy nauczycielskiej znajdzie się wielu spragnionych możliwości pracy naukowej i że ci chętny wezmą udział w publicznej dyskusji nad zagadnieniami pedagogicznymi w piśmie, które pozostawiając sprawy materyalne zawodu zupełnie na boku, mogłoby tem pewniejszą dawać ostoję rozmaitym zapatrywaniom z zakresu teorii pedagogicznej i dydaktyki.

Stworzenie pisma odpowiedniego choćby w skromnych zrazu rozmiarach wydało się zatem rzeczą nieodzowną. Dzięki korzystnemu w tej mierze postanowieniu nowego układu z Wydawnictwem książek szkolnych w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich, zapewniła Rada szkolna przysłannemu wydawnictwu bezpłatny druk i papier do wysokości 5000 K rocznie i mogła zwrócić się z następującym apelem do nauczycieli:

L. 269/III.

O K Ó L N I K

c. k. Rady szkolnej krajowej do c. k. Rad szkolnych okręgowych i Dyrekcyi wszystkich zakładów naukowych podlegających c. k. Radzie szkolnej krajowej w sprawie wydawania dodatku pedagogicznego do Dziennika urzędowego.

Czyniąc zadość oddawna odczuwanej potrzebie, a zarazem życzeniom objawianym w łonie sejmowej komisji szkolnej, aby nauczycielstwo zachęcać do pracy umysłowej i literackiej na polu pedagogicznym, c. k. Rada szkolna krajowa, uzyskawszy potrzebne fundusze, przystępuje z rokiem bieżącym do wydawania bezpłatnego dodatku pedagogicznego do Dziennika urzędowego c. k. Rady szkolnej krajowej.

Wychodzące w kraju pisma, których przedmiotem są sprawy szkolnictwa, służąc w znacznej mierze także sprawie interesów stanowych zawodu nauczycielskiego, zmuszone są różnemi okolicznościami do ograniczenia miejsca poświęconego wyłącznie szkole i młodzieży. Dodatek niniejszy nie może zatem, jak o tem zresztą zapewniać zbyt uczciwa, stanowić dla innych publikacji jakiegokolwiek konkurencji, lecz ma odrębne przeznaczenie. Ma on dotrzeć do najdalszych zakątków kraju tam, gdzie prenumerata czasopism spotyka się z pewnemi trudnościami natury finansowej, ma służyć nie do podawania wskazówek pedagogicznych z urzędu, lecz do wzajemnego pouczenia się nauczycieli.

W obec tego nie należy też zwłaszcza w początkach tego wydawnictwa przykładać do niego zbyt surowej krytycznej miary, a raczej oceniać pojawiające się w nim artykuły i rozprawy, byleby mogły przynieść pożyteczny przyczynek dla sprawy wychowania publicznego, z życzliwą wyrozumiałością.

Z prac i referatów, wygłaszanych na konferencyach nauczycielskich lub przy sposobności zebrań nauczycielstwa widać, że wśród nauczycieli jest wielu chętnych do pracy teoretycznej nad zagadnieniami, dotyczącymi wychowania młodzieży i wielu takich, którzy swemi doświadczeniami zdobytymi w praktyce mogą i powinni podzielić się z innymi dla dobra ogólnego. Mając to przekonanie c. k. Rada szkolna krajowa zaprasza niniejszem do współpracownictwa wszystkich, których zajmuje szkoła i jej postęp, którzy troszczą się o przyszłość

i jej ludności. Motywem umieszczenia tych artykułów była okoliczność, że nauczyciel, chcąc działać korzystnie w gminie, musi ją poznać, poznać jej historię, życie jej mieszkańców i na znanym dopiero terenie podążyć w pewnym kierunku. Inne artykuły poruszały sprawy wychowania młodzieży, omawiały drogi wychowania młodzieży za granicą, dawały sprawozdania z kongresów pedagogicznych, omawiały kwestye dydaktyczne, wskazywały drogę metodycznego postępowania co do pewnych szczegółów nauczania szkolnego i t. d.

Usiłowania Rady szkolnej wydawać też zaczęły skutek pożądany. Nauczycielstwo nie krępowane zupełnie w wypowiedaniu swych myśli — byleby to się działo w poważnym tonie, — nie tylko chętnie garnęło się do pracy, ale w listach do Redakcyi dawało wyraz swemu zadowoleniu, że wreszcie znalazło się w kraju pismo, poświęcone wyłącznie właściwemu celowi zawodu nauczycielskiego t. j. pracy pedagogicznej jak najszerzej pojętej.

Czasopismo spotkało się także z uznaniem społeczeństwa objawionem w pismach codziennych o rozmaitem zabarwieniu politycznem, co jest najlepszym dowodem jego potrzeby a zarazem zupełnej jego bezstronności.

XXII.

Konferencye okręgowe.

W sprawie konferencyi okręgowych w roku słonecznym 1912 wydała c. k. Rada szkolna krajowa następujące rozporządzenie:

L. 5580/III.

O K Ó L N I K

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, Zarządów szkół ludowych i pospolitych, tudzież do Dyrekcyi c. k. seminarjów nauczycielskich, w sprawie okręgowych konferencyi nauczycielskich, mających się odbyć w r. 1912.

W roku słonecznym 1912 odbędą się obok zwykłych okręgowych konferencyi nauczycielskich także zbiorowe konferencye nauczycieli szkół wydziałowych w sposób następujący:

I. Zwykłe konferencye okręgowe odbędą się w sposób przepisany okólnikiem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 11. marca 1911 L. 1494, umieszczonym w Dzienniku urzędowym Nr. 7.

Wybór tematów, które mają być na tych konferencyach omówione, pozostawia się c. k. Radom szkolnym okręgowym po zasięgnięciu opinii wydziałów konferencyjnych.

Wnioski co do terminu i programu konferencyi przedłożą c. k. Rady szkolne okręgowe do 20. maja b. r. c. k. Radzie szkolnej krajowej a zarazem doniosą, czy zamierzają w czasie konferencyi urządzić wystawę szkolną.

Wyniki wyborów reprezentantów zawodu nauczycielskiego dokonanych ewentualnie na konferencyach, należy przedłożyć do zatwierdzenia osobnymi sprawozdaniami w terminie do 15. listopada, sprawozdanie zaś o przebiegu konferencyi do 30. listopada b. r.

II. Zbiorowe konferencye nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych odbędą się w następujących miejscowościach: 1. we Lwowie dla nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych lwowskich tudzież szkół wydziałowych w Brodach, Brzeżanach, Radziechowie, Sokalu, Złoczowie i Żółkwi; 2. w Krakowie dla nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych krakowskich tudzież szkół wydziałowych w Białej, Bochni, Nowym Sączu, Podgórzu, Wadowicach, Wieliczce i Żywcu; 3. w Tarnowie dla nauczycieli i nauczycielek szkół wy-

działowych w Tarnowie, Gorlicach, Jasle, Krośnie i Rzeszowie; 4. w Przemyśle dla nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych w Przemyśle, Gródku, Jarosławiu, Jaworowie i Sanoku; 5. w Stryju dla nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych w Stryju, Drohobyczu, Kołomyi, Samborze i Stanisławowie; 6. w Tarnopolu dla nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych w Tarnopolu, Buczaczu, Śniatynie, Trembowli i Zaleszczykach.

Konferencye w Tarnowie, Przemyśle, Stryju i Tarnopolu odbędą się dnia 22. i 23. listopada b. r. (nie wliczając dni przeznaczonych na przyjazd i odjazd uczestników) wspólnie dla nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych męskich i żeńskich: we Lwowie i w Krakowie odbędą się osobno konferencye nauczycieli szkół wydziałowych męskich dnia 22. i 23. listopada, osobno zaś konferencye nauczycielek szkół wydziałowych żeńskich dnia 25. i 26. listopada b. r.

Udział w konferencyach zbiorowych wezmą obok nauczycieli i nauczycielek szkół wydziałowych, także inspektorowie szkolni tych okręgów, w których istnieją szkoły wydziałowe; zamiejscowym uczestnikom konferencji będą przyznane koszta podróży i dyety.

Celem powołania uczestników konferencji wydziałowych przedłożą Rady szkolne okręgowe w terminie do 15. września b. r. imienne wykazy dyrektorów i dyrektorek szkół wydziałowych, tudzież nauczycieli i nauczycielek stałych i tymczasowych, którzy w roku szkolnym 1912/13 w zupełności lub w przeważnej części swego wymiaru godzin będą zatrudnieni w klasach wydziałowych. Wykaz imienny ma być ułożony tabelarycznie po myśli wskazówek podanych w tutejszem rozporządzeniu z dnia 10. lutego b. r. L. 2059 a nadto należy w nim uwidocznić od ilu lat wymienione siły nauczycielskie pracują w klasach wydziałowych.

Na wszystkich konferencyach zbiorowych będą omówione następujące sprawy:

I. W jaki sposób należałoby zreformować plan naukowy 3-klasowych szkół wydziałowych męskich i żeńskich, aby uwzględnić w nim szerzej niż dotychczas wykształcenie formalne?

II. Oparte na doświadczeniu wnioski co do zmiany planów naukowych dla przedmiotów objętych grupą: a) językowo-historyczną, b) przyrodniczą, c) techniczną.

Sprawy wymienione pod I. i II. wezmą pod obrady grona nauczycielskie szkół wydziałowych względnie nauczyciele grup zawodowych na konferencyach specjalnie w tym celu przez właściwych c. k. okręgowych inspektorów szkolnych zwołanych, a powzięte uchwały przedłożą c. k. Rady szkolne okręgowe wraz z krótkim uzasadnieniem c. k. Radzie szkolnej krajowej do 15. lipca b. r. W miejscowościach o większej liczbie szkół wydziałowych mogą c. k. okręgowi inspektorowie szkolni zarządzić w tym celu konferencye zbiorowe nauczycieli względnie nauczycielek szkół wydziałowych. Opinie poszczególnych konferencji będą oddane upatrzonym referentom, celem opracowania referatów zbiorowych i przedstawienia ich na posiedzeniach konferencji rejonowych.

Tak w zwykłych konferencyach okręgowych jak i w zbiorowych konferencyach wydziałowych wezmą również udział dyrektorowie, nauczyciele główni (nauczycielki główne) i nauczyciele (nauczycielki) szkół ćwiczeń tych seminariów nauczycielskich, które znajdują się w miejscach obrad konferencji.

Przewodnictwo zbiorowych konferencyi wydziałowych obejmą właściwi c. k. krajowi inspektorowie szkół.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 24. kwietnia 1912.

Zwykłe konferencye okręgowe odbyły się w terminach przepisanych okólnikiem c. k. Rady szkolnej krajowej z 11. marca 1911 L. 1494, zbiorowe konferencye nauczycieli szkół wydziałowych w listopadzie 1912, a więc już w roku szkolnym 1912/13. Wyniki z tych ważnych dla reformy szkół wydziałowych obrad będą umieszczone w sprawozdaniu za rok szkolny następny.

Protokoły z przebiegu konferencyi okręgowych, przedkładane c. k. Radzie szkolnej krajowej wraz z elaboratami nauczycieli świadczą, że konferencye zadanie swoje spełniają w sposób zasługujący na wszelkie uznanie. Dobór tematów, poważna i gruntowna nieraz dyskusya nad poruszonymi w nich zagadnieniami przyczyniają się w wysokim stopniu do dalszego kształcenia nauczycieli starszych, dla młodszych i najmłodszych są konferencye okręgowe prawdziwą szkołą praktyczną.

Referaty uznane za najlepsze drukuje c. k. Rada szkolna krajowa w „Czasopiśmie pedagogicznem“, z tych zaś, które na druk czekają i które tylko dla braku miejsca w „Czasopiśmie“ pomieszczone być nie mogą, stworzyłby się poważny tom pedagogicznego dorobku nauczycielstwa ludowego.

Jak w latach poprzednich tak i w ubiegłym roku szkolnym urządziły niektóre okręgi szkolne wystawy szkolne połączone z konferencyami okręgowymi. O znaczeniu doniosłem takich wystaw dla szkolnictwa była wzmianka w sprawozdaniu za rok 1911/12. Rada szkolna krajowa popiera starania Rad szkolnych okręgowych w tym kierunku przez przyznawanie wyższych dotacyi, przez remuneracye i uznanie, przyznawane tym nauczycielom, którzy na tym polu wybitniejsze położyli zasługi.

XXIII.

Biblioteki okręgowe.

Biblioteki okręgowe liczyły w roku szkolnym 1911/12 68.934 dzieł 94.237 tomów, 963 atlasów i map. Przybyło w porównaniu z rokiem poprzednim 832 dzieł w 2719 tomach i 25 atlasów i map.

Wzrosła również i liczba korzystających z bibliotek okręgowych nauczycieli i nauczycielek o 621, w roku szkolnym 1910/11 bowiem wynosiła 7964, w roku szkolnym 1911/12 zaś 8585. Liczba ta wprawdzie w porównaniu z 16.005 pracujących w zawodzie sił nauczycielskich jest za małą, bo przewyższa połowę tylko o 583, skoro się jednak zważy, że książka wypożyczona przez jednego z członków liczniejszego grona szkoły przechodzi z jednych rąk do drugich, możnaby cyfrę 8585 znacznie podnieść.

Wydziały biblioteczne, przedkładając sprawozdanie o stanie bibliotek na konferencyach okręgowych skarżą się często na długie przetrzymywanie wypożyczonych książek, co utrudnia korzystanie z księgozbioru większej liczbie nauczycieli. Celem usunięcia tej niewłaściwości przypomniła c. k. Rada szkolna krajowa niektórym Radom szkolnym okręgowym okólnik z dnia 3. sierpnia 1897 l. 8279.

XXIV.

Nadzór szkolny.

Liczba Inspektorów szkolnych okręgowych.

W roku szkolnym 1911/12 przybył nowy okręg szkolny: Radziechów, liczba posad inspektorów szkolnych okręgowych wzrosła więc do 93:

Posiedzenia Rad szkolnych okręgowych.

Wszystkie Rady szkolne okręgowe odbyły w roku szkolnym 1911/12 762 posiedzeń plenarnych, więcej o 7 w porównaniu z rokiem poprzednim. Odpisy protokołów obrad przedkładało c. k. Radzie szkolnej krajowej. Ilość spraw, które wpłynęły do Rad szkolnych okręgowych wzrosła do 370.663 t. i. o 29.386 więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Sprawozdania wizytacyjne.

Sprawozdania wizytacyjne c. k. inspektorów szkolnych okręgowych mają Rady szkolne okręgowe przedkładać w 3 przepisanych terminach, a mianowicie w grudniu, marcu i lipcu każdego roku. Po zbadaniu tych sprawozdań przez krajowych inspektorów szkół otrzymują Rady szkolne okręgowe w miarę potrzeby odpowiednie uwagi i wskazówki.

Mianowania inspektorów szk. okręgowych.

W ciągu roku szkolnego 1911/12 zostali mianowani inspektorami szkolnymi:

Mieczysław Piątkowski we Lwowie,
Władysław Lewicki w Buczacu,
Szymon Gonet w Przeworsku,
Eugeniusz Mandyczewski w Nadwórnej,
Józef Lorenz w Brzozowie.

Mianowani prowizorycznymi inspektorami:

Józef Ciembroniewicz nauczyciel 5-klasowej szkoły w Wiśniczu, prowizorycznym inspektorem szkolnym okręgowym dla rejonu II. w Bochni.

Ludwik Taras, nauczyciel kierujący 5-klasową szkołą w Peczeniżynie, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Żydaczowie, dla okręgu żydaczowskiego.

Leon Jasiński, nauczyciel kierujący 5-klasową szkołą w Monasterzyskach, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Przemyślanach, dla okręgu przemysłańskiego.

Zenon Zaklika, nauczyciel kierujący 6-klasową szkołą żeńską w Czortkowie, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Husiatynie dla okręgu hnsiatyńskiego.

Jan Leitner, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej w Przemyślanach, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Kamionce strumikowej dla okręgu kamionckiego i przeniesiony na nowo systemizowaną posadę do Radziechowa.

Mikołaj Stefańczyk, nauczyciel kierujący 6-klasową szkołą żeńską w Podhajcach, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Dolinie dla okręgu dolińskiego.

Michał Tarczanowicz, nauczyciel kierujący 5-klasową szkołą w Jazłowie, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Zbarażu, dla okręgu zbarazkiego.

Wacław Zajęzowski, nauczyciel kierujący 4-klasową szkołą w Krakowie na Zwierzynie, pełniący zastępczo obowiązki inspektora szkolnego okręgowego w Oświęcimiu dla okręgu oświęcimskiego.

Przeniesienia.

Przeniesieni:

Bolesław Kaczorowski ze Skąta do Sanoka,
Mikołaj Staszkiewicz z Rudek do Kołomyi,
Ks. Emil Abrysowski z Nadwórnej do Kosowa,
Eugeniusz Mandyczewski z Kamionki strum. do Nadwórnej,
Antoni Lewandowski z Kosowa do Przemyśla,
Tadeusz Toczyski z Doliny do Sokala,
Jan Grzebieniowski z Ropeczyc do Wieliczki,
Władysław Winogrodzki z Bohorodczan do Rudek,
Franciszek Wilkoń z Dąbrowy do Ropeczyc,
Wilhelm Hawel z Cieszanowa do Dobromila,
Józef Pietrzykowski z Dąbrowy do Limanowej.

Odznaczenia.

Rada szkolna krajowa wyraziła Radcy cesarskiemu Antoniemu Lewakowi, c. k. inspektorowi okręgowemu w Bochni uznanie i podziękowanie za starania i gorliwą pracę około rozwoju i podniesienia szkolnictwa w okręgu bocheńskim.

Otrzymali VIII. klasę rangi:

Ks. Emil Abrysowski w Kosowie,
Zygmunt Wolski w Kołomyi,
Bronisław Krukiewicz w Czortkowie,
Ks. Bazyli Nawrocki w Stanisławowie.

Przeniesieni w stan spoczynku.

W roku szkolnym 1911/12 przeniesieni w stan spoczynku:
Tomasz Pisarczuk w Sanoku,
Edward Nowotny w Limanowej,
Kazimierz Dobrowolski w Borszczowie.

Zmarli.

W roku szkolnym 1911/12 zmarli:

Tomasz Zaborniak, inspektor szkolny okręgowy w Przemyśle dnia 4. stycznia 1912, w 53. roku życia a w 29. roku służby.

Antoni Kościński, inspektor szkolny okręgowy w Dobromilu dnia 8. marca 1912, w 68. roku życia a w 47. roku służby.

Inspektorowie szkolni krajowi.

Z 7 posad c. k. krajowych inspektorów szkolnych było obsadzonych 5, 2 zajmowali przydzieleni referenci z funkcyjami c. k. krajowych inspektorów szkół. Rejonów inspekcyjnych jest 6, jeden bowiem z inspektorów szkolnych krajowych jest przeznaczony wyłącznie do nadzoru nauki gospodarstwa na kursach dopełniających rolniczych i w c. k. seminariach nauczycielskich. Na każdego z 6 Inspektorów szkolnych krajowych przypadało w roku szkolnym 1911/12 przeciętnie po 2667 sił nauczycielskich t. j. o 161 więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

XXV.

Ważniejsze okólniki.

W sprawie kursów dla analfabetów.

Na szkolnictwo nasze wciąż jeszcze cień rzuca przykry fakt, że mimo tak długo już obowiązującego przymusu szkolnego znaczna ilość mieszkańców kraju nie posiada dotąd w dostatecznym stopniu umiejętności czytania i pisania.

Gorąco popierana przez władze szkolne działalność towarzystw oświatowych, reprezentacji gminnych, fundacji i gorliwych nauczycieli, zmierzająca do zwalczania analfabetyzmu, mimo wszystko nie dość szybko zbliża nas do upragnionego celu: zupełnego wytepienia analfabetyzmu. Składają się na to, pomijając brak lub niendolność nauczyciela i niedostateczne wykonywanie przymusu szkolnego, także różne inne okoliczności.

Dzieje się to w pierwszym rzędzie tam, gdzie ludność dotychczas była pozbawiona szkoły w ogóle albo należała do związku szkolnego z miejscowością, do której może dostęp był daleki i utrudniony, ale oprócz tego i tam, gdzie szkoła istniała w miejscu lub w bliskości, lecz była tak niedostatecznie umieszczona, że lokal zupełnie nie wystarczał dla wszystkich dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły. W takich warunkach nie tylko ściągnięte przymusowo ale nawet dobrowolnie garnące się do szkoły dzieci nie mogły wszystkie korzystać z nauki, wobec czego frekwencya słabła i upadała a wyniki nauki były marne.

Podobnież niepomyślnie wpływa na skutek nauki i przeszkadza utrwaleniu nabytych wiadomości okoliczność, że znaczna ilość dzieci, rozpoczynając naukę szkolną, nie kończy przepisanej dla niej okresu czasu, lecz zaprzestaje jej przedwcześnie, a przymus szkolny, celem zniewolenia tych uczniów do dalszego uczęszczania na naukę aż do przepisanej kresu, bywa nieraz wykonywany niedbale lub całkiem zaniechany.

Wreszcie niezmiernie nieregularna zazwyczaj frekwencya na nauce dopełniającej albo nawet zupełnej jej zaniedbanie stanowi jeden z ważniejszych powodów, że wyniki nauki szkolnej bywają często nikłe a skutkiem tego ilość analfabetów w tak niedostatecznej mierze maleje.

Aby pod tym względem uczynić ważny krok ku poprawie dotychczasowych stosunków a zarazem postępowanie zmierzające do pożądanego celu ujednolacić, c. k. Rada szkolna krajowa na podstawie poczynionych doświadczeń wydaje następujące zarządzenia:

C. k. Rady szkolne okręgowe utworzą kursy dla analfabetów:

1. we wszystkich tych miejscowościach w okręgu, w których powstały dopiero nowe szkoły, lub też otwarto ponownie szkołę, przez jakiś czas dla braku budynku lub nauczyciela nieczynną, gdzie zatem niema młodzieży z ukończoną nauką codzienną, dla której możnaby było urządzić naukę dopełniającą na podstawie normalnych planów naukowych. Nauka na tych kursach ma się odbywać zamiast nauki dopełniającej, a więc w czasie i w wymiarze godzin dla nauki dopełniającej przeznaczonym, z reguły dwa razy tygodniowo;

2. w tych szkołach wiejskich, gdzie pracują przynajmniej dwie siły nauczycielskie, a frekwencya na nauce dopełniającej jest nieliczna. Jedna z tych sił prowadzić ma młodzież, która ukończyła 6-letnią naukę codzienną, druga zaś uczyć analfabetów.

Zarazem zezwala się w tych szkołach na łączenie młodzieży obu płci na nauce dopełniającej.

Na kurs analfabetów należy powołać młodzież w wieku od 12—15 lat, która w wieku normalnym nie pobierała prawidłowej nauki codziennej już to z powodu braku szkoły w miejscu, już to z tego powodu, że powołane czynniki nie dopilnowały zapisania i regularnego uczęszczania na naukę codzienną.

Nadto należy zachęcić do uczęszczania na ten kurs także te osoby nie umiejące czytać i pisać, które przekroczyły obowiązkowy wiek szkolny a w myśl § 107. Regulaminu mogą korzystać z nauki szkolnej.

Nauka na tym kursie trwa trzy lata w czasie od 1. listopada do końca kwietnia w wymiarze godzin przeznaczonym dla nauki dopełniającej, z reguły dwa razy tygodniowo.

Doświadczenie wykazało, że w tym czasie młodzież starsza wyucza się biegłego czytania i pisania, tudzież odpowiedniej wprawy w czterech działaniach głównych w zakresie 1000.

C. k. Rada szkolna krajowa gotowa jest tym nauczycielom, którzy na polu nauczania analfabetów położą szczególne zasługi, przyznawać na wniosek c. k. Rady szkolnej okręgowej odpowiednie remuneracye.

Wnioski w tej sprawie należy przedkładać z końcem każdego roku szkolnego.

W sprawie udzielania c. k. Sądom wyjaśnień dotyczących młodocianych przestępców.

C. k. Sądy potrzebują często w postępowaniu karnem przeciw młodocianym przestępcom wyjaśnień ze strony szkoły, do której ci młodzieńcy uczęszczali lub uczęszczają, nie tylko co do ich postępów i zachowania, ale także co do fizycznego i duchowego rozwoju i co do stosunków ich rodziców, szkole dobrze znanych, które mogą zaważyć przy osądzeniu młodocianego przestępcy.

Ponieważ spostrzeżenia nauczycieli mogą oddać ważne w tym względzie usługi, przeto wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 13. listopada 1911 L. 33.419 poleca się Dyrekeyom i Zarządom szkół wydziałowych i pospolitych, aby bezzwłocznie założyły w tym celu osobną księgę z numerowanymi stronicami pod napisem „Charakterystyka dzieci wyjątkowych“. Jeżeli dziecko szkolne, w wyjątkowych razach, swoim zachowaniem, postępowaniem lub stosunkami domowymi da powód do szczególniejszych spostrzeżeń, należy w tej księdze otworzyć dla niego osobną stronicę

i wypisać na niej imię i nazwisko ucznia lub uczennicy, a równocześnie w katalogu głównym w rubryce „uwaga“ umieścić zapisek „Charakter. str....“ oraz uwidocznić stronicę, na której dziecko w księdze charakterystyki zostało zapisane. Brak tego zapisu w „uwadze“ katalogu oznaczać będzie, że zachowanie, rozwój fizyczny i umysłowy dotyczącego ucznia lub uczennicy były normalne.

Zapiski te należy w taki sposób prowadzić, aby można w danym razie odpowiedzieć na następujący kwestyonaryusz, wydany przez c. k. Ministerstwo Sprawiedliwości, który c. k. Sąd każdym razem do wypełnienia nadesłę:

1. Czy postęp ucznia w czasie uczęszczania do szkoły był dobry, czy zły?
2. Czy umysłowa zdolność pojmowania była (jest) normalną, lub czy było widoczne, że umysłowe przymioty pozostawały w tyle za przymiotami innych uczniów?
3. Czy uczeń lubił (lubi) prawdę, lub czy skłonny był (jest) do kłamstwa; czy jego zachowanie się pod względem moralnym nie dało zresztą powodu do skargi?
4. Czy uczeń dopuścił się w szkole czynów karygodnych jak n. p. pomniejszych kradzieży?
5. Jak przyjmował udzielane mu napomnienia i wymierzone kary?
6. Czy uczeń na swój wiek był (jest) pod względem fizycznym normalnie rozwinięty? Czy ma widoczne ułomności?
7. Czy uczeń przechodził ciężkie choroby, jak tyfus, konwulsye, lub czy doznał ciężkich uszkodzeń?
8. Czy rodzice jego żyją w dobrych, czy złych stosunkach? Czy wychowują swe dzieci dobrze, czy źle, lub czy może nakłaniają je do czynów karygodnych?
9. Czy rodzice, rodzeństwo lub inni bliźni krewni ucznia są (byli) umysłowo chorymi (epileptykami, histerykami) lub alkoholikami?
10. Uwagi lekarza szkolnego.

Wszystkie zapiski w „Księdze charakterystyki“ mają polegać na stwierdzonych faktach, po należytem zbadaniu, a nigdy na przypuszczeniach lub domysłach i wnioskach, mających cechę tylko prawdopodobieństwa, gdyż odpowiedzi na powyższy kwestyonaryusz mają do pewnego stopnia charakter zeznań świadka wobec c. k. Sądu. Zapiski te wymagają tedy wielkiej ścisłości i sumienności i nie powinny być nigdy czynione dorywczo i bez dojrzałej rozważki.

Gdyby na niektóre pytanie powyższego kwestyonaryusza nie można było odpowiedzieć ściśle i przyjąć za to wyjaśnienie pełnej odpowiedzialności, należy raczej pozostawić je bez odpowiedzi.

W szkołach 1-klasowych winien nauczyciel przed każdym zapisaniem porozumieć się z nauczycielem religii, a o ile to będzie możliwe zasięgnąć także zdania lekarza; w szkołach zaś o kilku nauczycielach zapiski te mają być przedmiotem obrad konferencyi nauczycielskiej przy udziale nauczyciela religii, a ewentualnie także lekarza. Każdy zapisek ma być zaopatrzony datą i czytelnym podpisem kierownika szkoły.

Zapiski te stanowią ścisłą tajemnicę urzędową, a wyjaśnienia na podstawie księgi charakterystyki mogą być udzielane tylko przełożonej władzy szkolnej lub c. k. Sądowi.

C. k. inspektorowie szkolni okręgowi będą podczas wizytacji badali, czy księgi te są prowadzone odpowiednio do swego przeznaczenia.

W sprawie pouczenia o szkodliwych skutkach alkoholu i o ruchu antialkoholicznym.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty rozporządził reskryptem z dnia 24. lutego 1912 L. 52.751 z r. 1911, aby na przyszłość przy nauce somatologii i higieny we wszystkich seminariach nauczycielskich uwzględniano sprawę alkoholizmu w związku z rozdziałem o odżywianiu człowieka, oraz przy sposobności traktowania poszczególnych ustępów z anatomii i fizjologii n. p. o budowie i funkcyjach serea, wątroby, nerek i t. p. wedle następującego schematu:

I. Fizjologiczne działanie alkoholu na organizm człowieka: Podrażnienie i porażenie centralnego systemu nerwowego; początkowe podniecenie i szybko potem następujące osłabienie sprawności mózgu i mięśni.

II. Patologiczne działanie alkoholu na organizm człowieka: Ostre zatrucie alkoholiczne, chroniczne nadużywanie alkoholu; zmiana tkanek i narządów, zwyrodnienie wątroby, nerek i serea; zaburzenia umysłowe, „delirium tremens“, śmierć z powodu zatrucia alkoholem.

III. Społeczne skutki alkoholizmu: Zmniejszenie wydatności pracy, powiększenie liczby nieszczęśliwych wypadków, zniszczenie dobrobytu i rodziny, choroby umysłowe, zbrodnia, zwyrodnienie potomstwa.

IV. Gospodarcze znaczenie alkoholu: Minimalna wartość odżywcza przy stosunkowo wysokiej cenie (porównanie litra piwa i mleka ze względu na wartość odżywczą i cenę).

Wskutek powyższego reskryptu J. E. Pana Ministra poleca się Dyrektorom wszystkich seminariów nauczycielskich, aby o treści niniejszego okólnika zawiadomiły docentów somatologii i higieny.

W sprawie stałego uregulowania kwestyi feryi szkolnych.

Na podstawie Najwyższego upoważnienia, J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty zmieniając częściowo i uzupełniając rozporządzenia z dnia 26. marca 1875 L. 3792 (Dz. r. m. Nr. 13) i z dnia 21. grudnia 1875 L. 19.109 (Dz. r. m. Nr. 2 z r. 1876) unormował stale kwestyę czasu trwania roku szkolnego względnie feryi szkolnych w galicyjskich gimnazyach, gimnazyach realnych, szkołach realnych, liceach żeńskich, seminariach nauczycielskich męskich i żeńskich oraz w szkołach handlowych w sposób następujący:

1. Rok szkolny rozpoczyna się we wszystkich wyżej wymienionych kategoriach szkół dnia 1. września a kończy się dnia 30. czerwca każdego roku.

Główne ferye trwają zatem od dnia 1. lipca do dnia 31. sierpnia włącznie.

2. Pierwsze półrocze kończy się dnia 31. stycznia jeżeli zaś dzień ten przypada na niedzielę, dnia 30. stycznia.

Drugie półrocze rozpoczyna się dnia 1. lutego względnie 31. stycznia, lecz dzień 1. lutego ma być jeszcze wolny od nauki.

3. Ferye świąt Bożego Narodzenia trwają w Galicyi zachodniej od 22. grudnia do dnia 7. stycznia włącznie w Galicyi wschodniej od dnia 22. grudnia do dnia 27. grudnia włącznie (święta obrządku rzymsko-katolickiego) i od dnia 5. stycznia do dnia 10. stycznia włącznie (święta obrządku grecko-katolickiego).

4. Ferye świąt Wielkanocnych trwają w Galicyi zachodniej od wtorku Wielkiego Tygodnia do środy po Niedzieli Wielkanocnej włącznie, w Galicyi wschodniej zaś od środy Wielkiego Tygodnia do środy po Niedzieli Wielkanocnej włącznie (według obrządku rzymsko-katolickiego) i od środy Wielkiego Tygodnia aż do środy po Niedzieli Wielkanocnej włącznie (według obrządku grecko-katolickiego).

5. Co do innych dni wolnych od nauki szkolnej w ciągu roku szkolnego rozporządzenie to nie wprowadza żadnych zmian.

6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi natychmiast w życie.

Po myśli § 55. Regulaminu dla szkół ludowych zastosują c. k. Rady szkolne okręgowe przepisy niniejszego rozporządzenia także do szkół Indywidualnych w tych miejscowościach, w których znajdują się szkoły średnie względnie seminaria nauczycielskie, publiczne lub prywatne z prawem publiczności. W miejscowościach, w których takich zakładów niema, pozostaje nadal w mocy część II. tutejszego rozporządzenia z dnia 23. kwietnia 1891 L. 7484, wraz z wydanymi rozporządzeniami uzupełniającymi. (Ustawy i rozporz. w zakresie szkół ludowych. K. Pierożyński str. 224).

SEMINARYA NAUCZYCIELSKIE.

I.

Ilość i organizacja seminariów nauczycielskich.

a) Seminaria państwowe.

Ilość seminariów. W roku szkolnym 1911/12 było w Galicyi 18 państwowych seminariów nauczycielskich, t. j. ta sama ilość, jak w poprzedzającym roku szkolnym. W tej liczbie było 14 seminarium męskich, 4 żeńskie. Seminaria męskie istnieją w Czortkowie, Kętach, Krakowie, Krośnie, Lwowie, Rudniku, Rzeszowie, Samborze, Sokalu, Stanisławowie, Starym Sączu, Tarnopolu, Tarnowie i Zaleszczykach; żeńskie w Brzeżanach, Krakowie, Lwowie i Przemyśle.

Organizacja. Plan nauki, opracowany na zasadzie ustawy krajowej z dnia 12. czerwca 1907 (Dz. u. kr. Nr. 101), a wprowadzony stopniowo od 1909/10 począwszy, obowiązywał w roku szkolnym 1911/12 na kursach I. II. i III. we wszystkich seminariach nauczycielskich.

Seminaria męskie w Krakowie, Lwowie, Rzeszowie, Stanisławowie, Tarnopolu i Tarnowie rządzą się planem naukowym o kierunku językowo-rysunkowym; w seminariach męskich w Czortkowie, Kętach, Krośnie, Rudniku, Samborze, Sokalu, Starym Sączu i Zaleszczykach obowiązuje plan o kierunku przyrodniczo-gospodarczym.

Seminaria w Czortkowie, Kętach i Rudniku, tudzież żeńskie w Brzeżanach są dotąd jeszcze, mimo starań Rady szkolnej krajowej, zakładami prowizorycznie zorganizowanymi. Z wyjątkiem męskiego seminarium w Czortkowie i żeńskiego w Brzeżanach wszystkie inne są już zupełnymi zakładami; w Czortkowie istniała klasa przygotowawcza, tudzież kursy I. II. i III., w Brzeżanach kursy I. i II.

Język wykładowy. W ośmiu seminariach (siedmiu męskich i jednym żeńskim) językiem wykładowym jest język polski: w dziesięciu seminariach (siedmiu męskich i trzech żeńskich) obydwaj języki krajowe są wykładowymi.

Język wykładowy polski obowiązuje mianowicie w seminariach męskich: w Kętach, Krakowie, Krośnie, Rzeszowie, Rudniku, Starym Sączu, Tarnowie i w żeńskim w Krakowie. Język ruski jest jednak przedmiotem obowiązkowym w seminarium męskim w Krośnie, a przedmiotem nadobowiązkowej nauki w seminariach męskich w Krakowie, Rzeszowie i Tarnowie tudzież w seminarium żeńskim w Krakowie.

Seminaria męskie w Czortkowie, Lwowie, Samborze, Sokalu, Stanisławowie, Tarnopolu i Zaleszczykach, tudzież żeńskie w Brzeżanach, we Lwowie i w Przemyśle są pod względem języka wykładowego utrakwistycznie urządzone.

Szkoły ćwiczeń.

Nie wszystkie seminaria nauczycielskie są połączone ze szkołami ćwiczeń. Seminaria męskie w Czortkowie, Kętach, Rudniku, Starym Sączu i Zaleszczykach, tudzież seminaryum żeńskie w Brzeżanach nie posiadają dotąd własnej szkoły ćwiczeń. Miejsce tych szkół zastępują publiczne szkoły ludowe. Urządzenie to, spowodowane względami na mniejsze koszty utrzymania seminariów, okazało się z wielu względów niepraktycznem, to też Rada szkolna krajowa stara się usilnie o to, aby wszystkie seminaria otrzymały własną szkołę ćwiczeń i sprawę tę już zasadniczo przedstawiła Ministerstwu Oświaty. Na razie jednak zachodzą we wszystkich wyżej wymienionych seminariach trudności z umieszczeniem szkoły ćwiczeń, albowiem w budynkach, które te seminaria zajmują, niema dla nich miejsca. Pomyślnie uregulowanie tej sprawy nastąpi zapewne nie wcześniej, aż seminaria te otrzymają własne, na cele szkolne wystawione budynki.

Seminaria utrakwistyczne potrzebują dwóch szkół ćwiczeń, jednej z polskim, drugiej z ruskim językiem wykładowym. Po dwie szkoły ćwiczeń mają też seminaria męskie we Lwowie, Samborze, Stanisławowie, Sokalu i Tarnopolu, oraz żeńskie we Lwowie. W Sokalu otwarto w roku szkolnym 1911/12 drugą klasę ruskiej szkoły ćwiczeń. Seminaryum żeńskie w Krakowie, mające po jednym oddziale równorzędnym na kursach I. — IV. odbywa część hospitacji i lekcji praktycznych w szkole pospolitej, połączonej z wydziałową im. Adama Mickiewicza.

Ogółem istniało w roku szkolnym 1911/12 przy seminariach 18 szkół ćwiczeń o 70 klasach, a mianowicie 54 klas męskich i 16 klas żeńskich.

Do męskich szkół ćwiczeń z językiem wykładowym polskim uczęszczało 1155 chłopców, przeciętnie po 32 w klasie; do ruskich szkół ćwiczeń męskich uczęszczało 514 chłopców, przeciętnie po 28 w klasie. W żeńskich szkołach ćwiczeń było w klasach z językiem wykładowym polskim 342 uczenie, przeciętnie po 28 w klasie; w ruskiej szkole ćwiczeń we Lwowie 67 uczenie, przeciętnie po 16 w klasie. Ta szkoła ćwiczeń miała też stosunkowo najmniejszą frekwencję (67). Z męskich szkół ćwiczeń najmniejszą frekwencję miała polska szkoła ćwiczeń w Sokalu (79), największą zaś frekwencję szkoła ćwiczeń w Rzeszowie (167).

Przy państwowych seminariach żeńskich, we Lwowie w Krakowie i Przemyślu istniały nadto ogródki dziecięce z frekwencją ogółem 125 dzieci.

b) Seminaria prywatne z prawem publiczności.

W roku szkolnym 1910/11 istniało w Galicyi 8 prywatnych seminariów nauczycielskich żeńskich z prawami szkół publicznych.

W roku 1911/12 przybyło jedno prywatne seminaryum nauczycielskie męskie (w Białej) i 4 prywatne seminaria żeńskie (w Przemyślu, Samborze, Stryju i Tarnopolu). Było przeto w roku 1911/12 trzynaście seminariów z prawami szkół publicznych (1 męskie, 12 żeńskich).

a) Seminaryum męskie:

Seminaryum Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej.

b) Seminaria żeńskie:

1. Seminaryum Zofii Strzałkowskiej we Lwowie;
2. Seminaryum Towarzystwa szkoły ludowej im. Franciszka Preisendanza w Krakowie;
3. Seminaryum Sebaldy Münnichowej w Krakowie;
4. Seminaryum Zakładu św. Rodziny w Krakowie;

5. Seminarium Zgromadzenia PP. Córek Bożej Miłości w Krakowie;
6. Seminarium w Zakładzie św. Hildegardy w Białej;
7. Seminarium Anny Rychnowskiej we Lwowie;
8. Seminarium PP. Benedyktynek J.Ł. w Przemyśle;
9. Seminarium polskiego Towarzystwa pedagogicznego w Sanborze;
10. Seminarium z językiem wykładowym polskim w Stanisławowie, dawniej własność polskiego Towarzystwa pedagogicznego, obecnie utrzymywane przez osobne Towarzystwo;
11. Seminarium miejskie w Stryju;
12. Seminarium w Tarnopolu.

c) Seminarja prywatne bez prawa publiczności.

W roku szkolnym 1910/11 istniało 17 seminarjów bez prawa publiczności: 1 męskie i 16 żeńskich.

W ciągu roku szkolnego 1911/12 otrzymały prawa szkół publicznych 1 seminarium męskie i 4 żeńskie.

Było więc w roku szkolnym 1911/12 w kraju 12 seminarjów nauczycielskich żeńskich, nie mających prawa publiczności, a mianowicie:

1. Seminarium im. Klementyny Tańskiej w Bochni, utrzymywane przez Dr. Ferdynanda Maissa, Dr. Czesława Górskiego i Dr. Andrzeja Wcisłę;
2. Seminarium w Brodach;
3. Seminarium w Buczaczu;
4. Seminarium SS. Bazyliank w Jaworowie;
5. Seminarium im. św. Bronisławy w Kołomyi;
6. Seminarium ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi;
7. Seminarium w Krośnie;
8. Seminarium ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie;
9. Seminarium prof. Wincentego Tyrana w Nowym Sączu;
10. Seminarium polskiego Towarzystwa pedagogicznego w Rzeszowie;
11. Seminarium Kazimiery Markowskiej w Sokalu;
12. Seminarium SS. Bazyliank w Stanisławowie.

Liczba prywatnych seminarjów nauczycielskich żeńskich w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym nie zwiększyła się; Rada szkolna krajowa bowiem, mając na uwadze nadmierną ilość abiturjentek, którą podnosiła już w zeszłorocznem Sprawozdaniu, tudzież przeważnie niedostateczne przygotowanie metodyczne kandydatek, wychodzących z prywatnych seminarjów, nie uwzględnia na razie próśb o zezwolenie na otwarcie nowych seminarjów prywatnych. Natomiast byłoby rzeczą pożądaną zwiększenie liczby państwowych seminarjów żeńskich, aby zapewnić szkołom naszym przyrost sił nauczycielskich żeńskich, dobrze przygotowanych i starannie wychowanych.

Organizacya.

Organizacya prywatnych seminarjów nauczycielskich opiera się na przepisach Statutu normalnego, wydanego dla państwowych seminarjów i wykazuje tylko takie różnice w porównaniu z tym Statutem, które uzasadnione są w prywatnym charakterze tych zakładów. Seminarium męskie Towarzystwa szkoły ludowej w Białej rządzi się planem nauki o kierunku językowo-rysunkowym. W seminarjach żeńskich obowiązuje plan normalny, przepisany dla publicznych seminarjów żeńskich.

Seminarja żeńskie: PP. Córek miłości Bożej w Krakowie, u św. Hildegardy w Białej, im. Klementyny Tańskiej w Bochni, w Buczaczu, ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi, w Krośnie i Markowskiej w Sokalu zorganizowane są jako niezupełne; a mianowicie istnieją w nich naprze-

mian kursa I. i III., względnie II. i IV., a przyjęcie na kurs I. względnie egzamin dojrzałości odbywa się co drugi rok.

Wszystkie inne powyżej wymienione seminaria prywatne są zakładami zupełnymi o czterech kursach rocznych.

Język wykładowy. W następujących seminariach prywatnych język polski jest wykładowym: 1. w męskim Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej; w żeńskich: 2. Strzałkowskiej we Lwowie; 3. Towarzystwa Szkoły Ludowej im. Fr. Preisendanza w Krakowie; 4. S. Münnichowej w Krakowie; 5. św. Rodziny w Krakowie; 6. A. Rychnowskiej we Lwowie; 7. polskiego Towarzystwa pedagogicznego w Stanisławowie; 8. PP. Benedyktynek łać. w Przemyśle; 9. pol. Towarzystwa pedagogicznego w Samborze; 10. miejskiem w Stryju; 11. w Tarnopolu; 12. w Bochni; 13. w Brodach; 14. w Buczaczu; 15. św. Bronisławy w Kołomyi; 16. w Krośnie; 17. w Nowym Sączu; 18. w Rzeszowie; 19. K. Markowskiej w Sokalu. W seminariach żeńskich: Z. Strzałkowskiej, A. Rychnowskiej, polskiego Towarzystwa pedagogicznego w Stanisławowie, PP. Benedyktynek w Przemyśle, polskiego Towarzystwa pedagogicznego w Samborze, miejskiem w Stryju, w Tarnopolu, Brodach, Buczaczu, św. Bronisławy w Kołomyi, w Krośnie i K. Markowskiej w Sokalu udziela się obowiązkowo nauki języka ruskiego.

Seminarium prywatne PP. Bazyliank w Jaworowie urządzone jest utrakwistycznie: języki polski i ruski są wykładowymi.

Seminaria żeńskie: 1) ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi, 2) ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie i 3) PP. Bazyliank w Stanisławowie mają język wykładowy ruski; nauka języka polskiego jest przedmiotem obowiązkowym.

Seminaria żeńskie PP. Córek Bożej miłości w Krakowie i w Zakładzie św. Hildegardy w Białej są utrakwistyczne, z językiem wykładowym polskim i niemieckim.

Szkoły ćwiczeń. Własne szkoły ćwiczeń posiadały tylko następujące seminaria prywatne: 1) męskie Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej; 2) Zofii Strzałkowskiej we Lwowie; 3) Córek Bożej Miłości w Krakowie; 4) w Zakładzie św. Hildegardy w Białej; 5) ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie i 6) PP. Bazyliank w Stanisławowie.

Wszystkie te szkoły ćwiczeń są czteroklasowe; było w nich zatem klas 24 o frekwencji 655 dziewcząt, przeciętnie po 27 w każdej klasie.

Największą frekwencję wykazały szkoły ćwiczeń przy Seminarium Córek Bożej Miłości w Krakowie i w Zakładzie św. Hildegardy w Białej (185, względnie 170 uczeniec); najśłabszą szkoła ćwiczeń w Seminarium Z. Strzałkowskiej we Lwowie, bo tylko 38 dziewcząt w czterech klasach.

Wszystkie inne seminaria prywatne kształcą kandydatki pod względem praktycznym w publicznych szkołach ludowych, które im wskazuje Rada szkolna krajowa. Brak własnej szkoły ćwiczeń jest właśnie przyczyną, że abiturientki prywatnych seminariów nauczycielskich nie wynoszą z zakładu dostatecznej wprawy w praktycznem nauczaniu.

II.

Umieszczenie seminaryów nauczycielskich.

W roku szkolnym 1911/12 zaszły nieznaczne tylko zmiany w umieszczeniu seminaryów nauczycielskich. Seminarium męskie w Krakowie zostało rozszerzone przez donajęcie części parteru, którą przednio zajmował lokator prywatny; zajmuje więc obecnie cały budynek przy ulicy Straszewskiego (róg Wolskiej), a zyskało przez donajęcie sześć sal wykładowych, z których jedna przeznaczona jest dla kursu wydziałowego, ambulatoryum, dwie poczekalnie, salę muzyki i salę na pomieszczenie czytelnicy dla młodzieży. Pomieszczenie tego zakładu można obecnie uważać za odpowiednie i wygodne.

W seminarium męskim w Krośnie uzyskano przez stosowną adaptację jedną salę więcej, którą przeznaczono na naukę zręczności. Seminarium męskie w Rudniku n. S. przeniesione zostało z tymczasowego umieszczenia do nowego budynku, wystawionego na internat dla uczniów seminarium. Umieszczenie to okazało się w porównaniu z poprzednim znacznie lepszym, a nawet weale dogodnym.

Jak już w Sprawozdaniu za rok szkolny 1910/11 zaznaczono, umieszczenie seminaryów nauczycielskich w ogóle pozostawia wiele do życzenia, gdyż tylko seminarya męskie w Krośnie, Rzeszowie, Samborze, Sokalu, Stanisławowie, tudzież żeńskie we Lwowie mieszczą się w budynkach na cele szkolne wystawionych; inne pomieszczone są w lokalnościach częstokroć na cele szkoły publicznej zupełnie nieprzydatnych.

Rada szkolna krajowa czyni nieustannie starania o pozyskanie lepszego umieszczenia dla poszczególnych seminaryów nauczycielskich. W razie wygaśnięcia kontraktów najmu stara się w pierwszym rzędzie o budowę nowych, wyłącznie na cele szkolne przeznaczonych gmachów lub przynajmniej o najęcie odpowiedniejszych lokalów.

W tem położeniu jest obecnie seminarium nauczycielskie żeńskie w Krakowie, które będzie musiało ustąpić z dotychczas zajmowanego, z wielu względów na cele szkolne nieodpowiedniego gmachu. Rada szkolna krajowa stara się w Ministerstwie Oświaty usilnie o przyjęcie oferty gminy miasta Krakowa, która ofiarowała się wybudować własnym kosztem gmach na umieszczenie seminarium żeńskiego i oddać go Rządowi w najem za odpowiednim czynszem, ewentualnie i na własność za czynszem z amortyzacją.

Starania o lepsze umieszczenie seminarium męskiego w Tarnopolu odniosły pomyślny skutek; w najbliższym czasie zakład ten przeniesiony będzie

do nowego gmachu, wybudowanego na cele szkolne przez Towarzystwo Szkoły Ludowej, które odstąpi go Rządowi za odpowiednim czynszem w najem.

Równie nagłą jest sprawa wyszukania odpowiedniego lokalu na pomieszczenie seminarium w Zaleszczykach, które mieści się w ubikacjach za szczupłych, a pod względem zdrowotnym zupełnie nieodpowiednich. Sprawa ta jest w toku.

Umieszczenie seminarjów prywatnych przedstawia się przeważnie korzystnie. Własne, pod każdym względem odpowiednie i należycie urządzone budynki posiadają: prywatne seminarium nauczycielskie męskie Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej, seminarium w zakładzie u św. Hildegardy w Białej, seminarium prywatne Córek Bożej Miłości w Krakowie, seminarium prywatne w Stanisławowie, seminarium PP. Bazylianek w Stanisławowie i seminarium w Jaworowie. Własne budynki mają też seminaria: Anny Rychnowskiej we Lwowie, PP. Bazylianek we Lwowie, PP. Benedyktynów w Przemysłu, św. Rodziny w Krakowie. Budowa nowego budynku dla seminarium Z. Strzałkowskiej we Lwowie jest w toku.

Reszta seminarjów prywatnych mieści się w lokalnościach najętych, mniej lub więcej przydatnych na cele szkolne.

Rada szkolna stara się również o to, aby utrzymujący seminaria prywatne zapewnili tym zakładom z czasem możliwie najodpowiedniejsze umieszczenie i wyposażyli je w potrzebne środki naukowe

III.

Frekwencya.

a) W Seminarjach państwowych.

Frekwencya seminarjów nauczycielskich, tak męskich, jak żeńskich, utrzymuje się od lat kilku w równej mierze.

W roku szkolnym 1911/12 przyjęto do seminarjów państwowych na wszystkie kursa wraz z klasą przygotowawczą 3611 uczniów i 1062 uczenie; w porównaniu z poprzednim rokiem okazuje się ubytek 3 uczniów, a przyrost 45 uczenie. Przyrost ten tłómaczy się otwarciem drugiego kursu w nowo założonem seminarjum żeńskiem w Brzeżanach, na który zapisało się 40 uczenie; w istniejących więc poprzednio seminarjach wraz z I. kursem seminarjum w Brzeżanach wynosił przyrost tylko 5 uczenie.

W ciągu roku szkolnego 1911/12 ubyło w seminarjach męskich 288, t. j. 7·98% ogółu zapisanych; w seminarjach żeńskich ubyło w tym czasie 29, t. j. 2·73%. Z końcem roku szkolnego pozostało przeto w seminarjach męskich 3323 uczniów (— 18 w porównaniu z rokiem poprzedzającym), w seminarjach żeńskich 1033 uczenie (o 41 więcej niż w roku poprzednim).

Najwyższą frekwencję wykazały seminarja męskie: w Krakowie 381, w Sanborze 370, w Stanisławowie 340, w Tarnopolu 305.

Nad 200 uczniów liczyły seminarja męskie: we Lwowie 292, w Sokalu 255, w Tarnowie 217.

Frekwencję poniżej 200 miały seminarja męskie: w Rzeszowie 195, w Zaleszczykach 191, w Krośnie 180, w Czortkowie 172, w Starym Sączu 165, w Rudniku 142, w Kętach 118.

Frekwencya seminarjów żeńskich od wielu lat nie wykazuje prawie żadnej zmiany. Seminarjum w Krakowie liczyło uczenie 313 (o 2 mniej niż w roku poprzednim), we Lwowie 341 (+ 1), w Przemyślu 317 (+ 2), w Brzeżanach 79 (+ 40 z powodu otwarcia II. kursu).

Zapisanych było:

	kandydatów	kandydatek
do klasy przygotowawczej	646	—
na I. kurs	881	290
„ II. „	798	287
„ III. „	675	245
„ IV. „	611	240
Ogółem:	3611	1062

Z końcem roku szkolnego 1911/12 było:

	kandydatów	kandydatek
w klasie przygotowawczej	558 (— 50)	— (—)
na I. kursie	768 (— 28)	280 (— 2)
„ II. „	753 (+ 33)	279 (+ 45)
„ III. „	650 (+ 39)	237 (— 4)
„ IV. „	594 (— 12)	237 (+ 2)
Ogółem:	3323	1033

W porównaniu z rokiem poprzednim mniej o 18 kandydatów, a więcej o 41 kandydatek. Nie uwzględniając kursu przygotowawczego, było na kursach 2765 kandydatów, t. j. o 32 mniej niż w roku ubiegłym. Kurs przygotowawczy w 14 seminariach męskich liczył ogółem o 50 uczniów mniej w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Najmniejszą frekwencję miały kursa przygotowawcze w Kętach (13), Rudniku (22), Sokalu (27) i Krośnie (31); wszystkie inne liczyły od 34—56 uczniów.

W seminariach o liczniejszej frekwencji musiano urządzić oddziały równorzędne na poszczególnych kursach.

W seminariach męskich w Krakowie, we Lwowie, w Samborze, w Stanisławowie i Tarnopolu istniały oddziały równorzędne na wszystkich czterech kursach; w Sokalu na kursach I., II. i III., w Rzeszowie na kursie I.

W seminariach żeńskich w Krakowie, we Lwowie i w Przemyślu istniały również na wszystkich kursach oddziały równorzędne.

Frekwencja seminariów państwowych według wyznań przedstawia się w roku 1911/12 jak następuje.

Wedle wyznania było zapisanych we wszystkich seminariach:

	rym. kat.	gr. kat.	ewangel.	mojżesz.
uczniów	2554	973	12	72
uczenie	917	130	3	12
razem	3471	1103	15	84

W seminariach utrakwistycznych było:

	rym. kat.	gr. kat.
uczniów	1046	950
uczenie	599	127
razem	1645	1077

W seminariach z językiem wykładowym polskim było:

	rym. kat.	gr. kat.
uczniów	1508	23
uczenie	318	3
razem	1826	26

b) W Seminariach prywatnych.

Stan frekwencji prywatnych seminariów, przedstawia następująca tabelka, która obejmuje liczbę uczniów (uczenie) zapisanych w roku szkolnym 1911/12 na poszczególne kursa.

L. porz.	S e m i n a r y u m	I.	II.	III.	IV.	Razem
	a) męskie z prawem publiczności:					
1	Tow. Szkoły Ludowej w Białej	24	20	17	26	87
	b) żeńskie z prawem publiczności:					
2	Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	60	55	54	50	219
3	T. S. L. im. Preisendanza w Krakowie . . .	44	43	43	56	186
4	Sebaldy Münnichowej w Krakowie	54	50	48	55	207
5	św. Rodziny w Krakowie	45	50	40	32	167
6	Córek Bożej Miłości w Krakowie	26	.	22	.	48
7	św. Hildegardy w Białej	.	43	.	27	70
8	Anny Rychnowskiej we Lwowie	32	31	38	20	121
9	w Stanisławowie z językiem wykład. polskim	50	54	49	43	196
10	PP. Benedyktyn w Przemyślu	51	40	32	46	169
11	w Samborze	42	28	37	40	147
12	w Stryju	56	59	46	39	200
13	w Tarnopolu	52	45	41	34	172
	Ogółem w żeńskich z prawem publiczności	512	498	450	442	1902
	c) żeńskie bez prawa publiczności:					
14	Klementyny Tańskiej w Bochni	31	.	35	.	66
15	w Brodach	23	21	20	32	96
16	w Buczaczu	40	.	24	.	64
17	w Jaworowie	20	13	14	.	47
18	św. Bronisławy w Kołomyi	35	44	24	17	120
19	ruskiego Tow. pedagogicznego w Kołomyi	40	.	31	.	71
20	w Krośnie	23	.	24	.	47
21	ruskiego Tow. pedagogicznego we Lwowie	40	40	33	31	144
22	prof. W. Tyrana w Nowym Sączu	40	39	33	38	150
23	w Rzeszowie	12	21	21	23	77
24	Kazimierzy Markowskiej w Sokalu	38	.	28	.	66
25	PP. Bazylianek w Stanisławowie	38	36	26	.	100
	Ogółem w żeńskich bez prawa publiczności	380	245	282	141	1048

UWAGA. Klasa przygotowawcza istniała tylko w pryw. Seminarium nauczycielskiem męskim Tow. Szkoły Ludowej w Białej i liczyła 14 uczniów.

Frekwencja młodzieży w seminarjach prywatnych wynosiła przeto ogółem:

W seminarium męskim w Białej 87, wraz z klasą przygotowawczą 101.

W seminarjach żeńskich z prawem publiczności 1902, w seminarjach bez prawa publiczności 1048, razem 2950. W porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym wzrosła frekwencja + 267 uczenie.

IV.

Grona nauczycielskie.

A) Państwowych seminariów nauczycielskich.

Z początkiem roku szkolnego 1911/12 liczył etat sił nauczycielskich w państwowych seminariach 393 osób (o 2 mniej niż w roku poprzednim), a mianowicie:

	mężczyzn	kobiet
1. Dyrektorów	18	—
2. Nauczycieli religii rzym. kat. . .	14	—
3. " " gr. kat. . . .	7	—
4. " " mojżesz. . . .	1	—
5. " głównych stałych . .	81	5
6. " " prowizor. . .	2	—
7. " rysunków (stałych) . .	1	1
8. " muzyki (stałych) . .	13	2
9. " gimnastyki (stałych) .	1	—
10. Nauczycielki robót (stałe) . . .	—	3
11. Nauczycieli szkół ćwiczeń (stałych)	71	23
12. Mistrzynie ogródków dziecięcych	—	3
13. Zastępców nauczycieli	74	13
14. Pomocniczych naucz. rel. rz. kat.	11	—
15. " " " gr. kat.	5	—
16. " " " mojż. .	3	—
17. Nauczycieli pomocniczych . . .	30	11
Razem . . .	332	61

Z powyższego wykazu wynika, że liczba nauczycieli głównych zwiększyła się o 15, nauczycielek głównych o 1, natomiast ubyło zastępców nauczycieli 15, zastępczyń nauczycielek 2. Zmniejszyła się również liczba nauczycieli pomocniczych (—6), natomiast wzrosła liczba nauczycielek pomocniczych (+3). W innych pozycjach są nieznaczne tylko zmiany.

W ciągu roku 1911/12 systemizowano w seminariach nauczycielskich następujące nowe posady: 1. w seminarium męskim w Krakowie 2 posady

nauczycieli głównych; 2. w seminarium w Samborze jedną posadę nauczyciela głównego; 3. w seminarium w Tarnopolu jedną posadę nauczyciela głównego; 4. w seminarium w Kętach posadę nauczyciela religii rzym. kat.; 5. w seminarium w Rudniku posadę nauczyciela religii rzym. kat.; 6. w seminarium żeńskim w Krakowie 2 posady nauczycieli głównych; 7. w seminarium w Starym Sączu posadę nauczyciela szkoły ćwiczeń (dla klasy przygotowawczej); 8. w Sokalu jedną posadę nauczyciela szkoły ćwiczeń; 9. w Tarnowie dwie posady prowizorycznych nauczycieli głównych, wreszcie 10. w seminarium męskim w Krakowie posadę nauczyciela gimnastyki.

Zmiany w składzie gron nauczycielskich.

W roku szkolnym 1911/12 zaszły następujące zmiany w składzie gron nauczycielskich seminarjów państwowych.

a) Dyrektorowie.

Przeniesiony na inną posadę: Józef Dobrowolski, dyrektor c. k. seminarium męskiego w Starym Sączu, mianowany dyrektorem c. k. seminarium żeńskiego w Krakowie.

Otrzymał VI. klasę rangi: Dr. Tadeusz Mandybur, dyrektor c. k. seminarium nauczycielskiego żeńskiego we Lwowie.

Mianowani kierownikami:

Dr. Karol J. Nittmann, kierownik c. k. seminarium nauczycielskiego męskiego w Czortkowie, mianowany kierownikiem c. k. seminarium męskiego w Stanisławowie;

Mieczysław Piątkowski, c. k. Inspektor szkolny okręgowy we Lwowie, mianowany kierownikiem c. k. seminarium nauczycielskiego męskiego w Czortkowie;

Tadeusz Czaykowski, nauczyciel główny c. k. seminarium męskiego w Tarnowie, mianowany kierownikiem c. k. seminarium nauczycielskiego żeńskiego w Brzeżanach.

Przeszedł na emeryturę: Karol Krotochwila, dyrektor c. k. seminarium nauczycielskiego męskiego w Samborze. Przy tej sposobności otrzymał tytuł c. k. Rady rządu.

b) Nauczyciele główni.

Przeniesieni na inne posady:

Markowski Włodzimierz z c. k. seminarium męskiego w Stanisławowie do seminarium męskiego w Sokalu;

ks. Rakowski Józef z c. k. seminarium w Zaleszczykach do seminarium męskiego w Stanisławowie;

Stanisław Juchnowicz z c. k. seminarium męskiego w Sokalu do seminarium męskiego w Zaleszczykach;

Markowski Tomasz z c. k. seminarium nauczycielskiego męskiego w Stanisławowie do seminarium męskiego w Sokalu.

Otrzymali VII. klasę rangi:

Dr. Karol J. Nittmann, ks. Jan Porayko i Antoni Rotter w seminarium męskim w Stanisławowie;

Czaykowski Tadeusz w seminarium żeńskim w Brzeżanach;

ks. Kopko Maksymilian w seminarium żeńskim w Przemyśle;

ks. Wacyk Jakób w seminarium męskim w Tarnopolu.

Otrzymali VIII. klasę rangi:

Magiera Michał i Rozwadowski Henryk w c. k. seminaryum męskiem w Krakowie;

ks. Boryszko Józef w c. k. seminaryum męskiem w Sokalu.

Mianowani nauczycielami głównymi:

Gancarczyk Józef, zastępca nauczyciela w seminaryum męskiem w Krakowie, w tym zakładzie;

Dr. Gerynowicz Włodzimierz, zastępca nauczyciela w seminaryum męskiem w Samborze, w tym zakładzie;

Jabłoński Piotr, zastępca nauczyciela w seminaryum męskiem w Krośnie, w tym zakładzie;

Kannenberg Stanisław, profesor c. k. gimnazjum w Gorlicach, w seminaryum żeńskiem w Krakowie;

Tychiecki Nazar, zastępca nauczyciela w gimnazjum w Dębicy, w seminaryum męskiem w Samborze;

Dr. Mikulski Antoni, zastępca nauczyciela w seminaryum żeńskiem w Krakowie, w tym zakładzie;

Ks. Stachyrak Józef, zastępca nauczyciela w seminaryum męskiem w Krośnie, w seminaryum męskiem w Samborze;

Szarłowska Marya, nauczycielka główna w c. k. seminaryum żeńskiem w Przemyśle, w seminaryum żeńskiem w Krakowie;

Łuszczyński Bohdan, zastępca nauczyciela w seminaryum męskiem w Kętach, mianowany prowizorycznym głównym nauczycielem w tym zakładzie.

Przydzielony do służby w seminaryum: Dr. Koziółkowski Marjan, rzeczywisty nauczyciel c. k. gimnazjum w Drohobyczu, był przydzielony do służby w seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krakowie.

Pełnili inne obowiązki:

Dr. Kociuba Michał, nauczyciel główny c. k. seminaryum męskiego we Lwowie, przydzielony do c. k. Rady szkolnej krajowej, pełnił obowiązki Inspektora krajowego nauki gospodarstwa w szkołach ludowych i seminaryach nauczycielskich;

Zaremba Emil, nauczyciel główny seminaryum męskiego we Lwowie, pełnił obowiązki kierownika prywatnego gimnazjum w Jaworowie.

Przeszli na emeryturę:

Kończykiewicz Maciej, nauczyciel główny w c. k. seminaryum męskiem w Krakowie. Przy tej sposobności otrzymał krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa;

Zakliński Roman, nauczyciel główny w c. k. seminaryum męskiem w Stanisławowie;

Zwoliński Maciej, nauczyciel główny w seminaryum męskiem w Krakowie. Przy tej sposobności otrzymał tytuł c. k. Rady szkolnego.

c) Nauczyciele (nauczycielki) szkoły ćwiczeń.

Otrzymali VIII. klasę rangi:

Bartoniówna Eugenia i Gostyńska Władysława w seminaryum żeńskiem we Lwowie;

Dreżepolski Aleksander w seminaryum męskiem we Lwowie;

Hałas Tomasz w seminaryum męskiem w Sokalu;

Szwajkowski Józef w seminaryum męskiem w Tarnopolu;

Wierzbiański Cyprian w seminaryum męskiem w Samborze;

Zaleski Stefan w seminaryum męskiem w Krakowie.

Otrzymał IX. klasę rangi:

Czyż Eliasz w seminaryum męskim w Rzeszowie.

Mianowani nauczycielami szkoły ćwiczeń dotychczasowi zastępcy nauczycieli szkoły ćwiczeń:

Bednarski Józef w seminaryum męskim w Sokalu, w tym zakładzie;
Łuczynski Edmund w seminaryum męskim w Stanisławowie, w tym zakładzie;

Szablowski Józef w Tarnowie, dla seminaryum męskiego w Rzeszowie;
Żalski Józef w Tarnopolu, dla seminaryum męskiego w Stanisławowie.

Mianowany nauczycielem gimnastyki w charakterze nauczyciela szkoły ćwiczeń:

Wyrobek Zygmunt w seminaryum męskim w Krakowie.

Pełnił inne obowiązki:

Kwieciński Kazimierz, w seminaryum nauczycielskim w Tarnowie, przydzielony do służby w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Przeszli w stan spoczynku:

Chrupowicz Michał w seminaryum nauczycielskim męskim we Lwowie. Przy tej sposobności otrzymał złoty krzyż zasługi z koroną;

Czerbak Adam, prowizoryczny nauczyciel muzyki (w charakterze nauczyciela szkoły ćwiczeń) w seminaryum męskim w Rudniku;

Kowalski Jakób w seminaryum nauczycielskim męskim w Krakowie. Przy tej sposobności otrzymał złoty krzyż zasługi z koroną;

Schilling Marya, kierowniczka ogródka dziecięcego w Krakowie. Przy tej sposobności otrzymała złoty krzyż zasługi z koroną.

Weber Stefan w seminaryum nauczycielskim męskim w Stanisławowie.

Zmarł w czynnej służbie:

Szefel Mieczysław, w seminaryum nauczycielskim męskim w Sokalu.

d) Zastępcy nauczycieli.

W roku 1911/12 było w państwowych seminaryach nauczycielskich 74 zastępców nauczycieli i 13 zastępczyni nauczycielek, razem 87 sił, zajętych tymczasowo.

Z tej liczby ogólnej miało 30 egzamin kwalifikacyjny dla szkół średnich, 30 dla szkół wydziałowych, 4 dla szkół ludowych pospolitych, a 23 nie miało jeszcze kwalifikacji nauczycielskiej. Stosunek sił zastępczych egzaminowanych (73·56%) do nieegzaminowanych (26·44%) nie jest niekorzystny. Rada szkolna krajowa stara się wszakże usilnie o poprawienie tego stosunku na korzyść sił nauczycielskich egzaminowanych. W tym celu udziela zastępcom nauczycieli urlopów i zniżenia godzin tygodniowych do połowy, pragnąc ułatwić im przygotowanie się do egzaminu nauczycielskiego.

Również popiera Rada szkolna krajowa usilnie i ułatwia dalsze kształcenie się nauczycieli, posiadających kwalifikację nauczycielską, już to przez udzielanie urlopów na studia naukowe, już to przez wyjednywanie u JE. Pana Ministra Wyznań i Oświaty subwencji na podróże naukowe dla poszczególnych nauczycieli seminaryalnych.

W roku 1911/12 następujący nauczyciele odbyli podróże naukowe, otrzymawszy odpowiednią na to subwencję:

1. Dr. Antoni Mikulski, profesor seminaryum żeńskiego w Krakowie, odbył kurs wakacyjny w Uniwersytecie w Gryfii;

2. Henryk Pachonński, profesor seminaryum żeńskiego w Krakowie, odbył w czasie feryi głównych podróży geograficzną do krajów alpejskich i Krasu;

3. Emil Wyrobek, profesor seminaryum żeńskiego w Krakowie, odbył w czasie feryi głównych podróży w celach przyrodniczych do austriackich krajów alpejskich i Krasu;

4. Dr. Stefania Tatarówna, nauczycielka główna seminaryum żeńskiego we Lwowie, bawiła w drugim półroczu 1911/12 na studiach germanistycznych w Monachium;

5. Bronisław Gawel, zastępca nauczyciela w seminaryum żeńskim w Przemyśle, odbył kurs fizyczny w Uniwersytecie w Gracu;

6. Marya Germanówna, nauczycielka seminaryum żeńskiego we Lwowie, brała udział w kongresie wychowania fizycznego w Odensee w Danii, który obradował głównie nad prowadzeniem w szkołach gimnastyki wedle systemu Linga, a w powrocie zwiedziła wystawę higieniczną w Dreźnie;

7. Władysław Gürtler, nauczyciel seminaryum męskiego w Zaleszczykach, odbył podróż naukową do Bośni, Hercegowiny i Dalmacji;

8. Helena Kulczycka, nauczycielka seminaryum w Przemyśle, brała udział w kongresie rysunkowym w Dreźnie.

Wszyscy ci nauczyciele przedłożyli Radzie szkolnej krajowej sprawozdanie z odbytych podróży, dołączając do niego uwagi i spostrzeżenia w zakresie obranego studyum.

W roku 1910 ogłosili członkowie gromad nauczycielskich w seminaryach następujące prace literackie.

1. Dr. Tadeusz Mandybur (Lwów): „W stuletnią rocznicę“.

2. Wiktor Doleżan (Kęty):

a) „Nauka wymowy języka polskiego“ (w czasopiśmie „Szkoła“);

b) Wystawa higieniczna w Dreźnie (w „Czasie“ i w „Szkołe“);

c) „Stara baśń“. Rozbiór krytyczny. Biblioteka arcydzieł literatury polskiej. Tarnów.

3. Dr. Mikulski Antoni J. (Kraków): „Hugo Kołłątaj“.

4. Pachonński Henryk (Kraków):

a) „Historia geografii“.

b) „Geografia Galicyi“.

5. Dr. Bazyli Harasymczuk (Lwów):

a) „Prace nad historią ruską XVII. i XVIII. wieku“;

b) Wydawnictwa pomników historycznych w Towarzystwie naukowym im. Szewczenki.

6. Dr. Włodzimierz Gerynowicz (Sambor):

a) „Narysy do zemłepysy uhorskoji Ukrainy“. Ruslan 1912 Nr. 34—38;

b) „Z Budapesztu do Widnia“. Ruslan Nr. 186—190;

c) „Projekt widwodnienia naddnistrowoji niżyny“. Tamże.

d) „Pryrodopyśni widn. naddnistrowoho niżu“. Tamże.

7. Wincenty Jasiewicz (Kraków): „Gramatyka języka niemieckiego“.

8. Dr. Mikołaj Rudnicki (Kraków):

a) „Z zagadnień psychofonetycznych“. (Materiały i prace Komisji językowej Akademii Umiejętności w Krakowie, tom V. str. 173—260);

b) „Język a społeczeństwo“. W Poradniku językowym. Rocznik XI.

c) „Józwa Beznogi a ostatnie odkrycia językoznawcze“. Tamże.

- d) Psychophonetische Studien, I. Assimilation (w miesięczniku Akademii Umiejętności z czerwca, lipca i października 1911);
- e) „Sprawozdanie z podróży odbytej dla zbadania resztek pomorskich Słowieńców“ (Sprawozdanie Akademii Umiej. XVI.);
- f) „Studia psychofonetyczne I. Assimilacya“ (Rozprawy Wydziału filologicznego Akademii Umiejętności t. I. str. 98—214);
- g) „De alternatione Latina d—11 b— 12 du (Eos, vol. XVIII. 2. 1912, pag. 168—174).

9. Stefan Korduba (Sokal):

- a) „O chlorofilu.“ (w „Zapiskach“ Nauk. Tow. im. Szewczenki);
- b) „Uprawa roślin pasznych na łąki, siołozaty i pasowyskach“. Przekład niemieckiego dzieła Henryka Zeeb'a, wydany nakładem „Silskoho Hospodara“.

B) Prywatnych Seminarjów.

Seminaryum prywatne męskie Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej miało własne siły nauczycielskie z kwalifikacyą do szkół średnich, względnie do szkół wydziałowych; należą one do etatu państwowych szkół średnich, względnie szkół ludowych i pełnią w tem seminaryum obowiązki nauczycielskie za urlopem, udzielonym przez Radę szkolną krajową.

Prywatne seminarja nauczycielskie żeńskie mają w części własne siły nauczycielskie, w większej jednak części posługują się za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej pomocniczo siłami nauczycielskimi państwowych seminarjów nauczycielskich i szkół średnich, tudzież szkół ludowych pospolitych i wydziałowych.

W myśl postanowień § 68 państwowej ustawy szkolnej z dnia 14. maja 1869 wymaga się od nauczycieli prywatnych seminarjów nauczycielskich przynajmniej kwalifikacyi do szkół wydziałowych i trzyletniej praktyki w zawodzie nauczycielskim.

V.

N a u k a.

Nowy Statut organizacyjny seminaryów nauczycielskich, wydany w roku 1909 na zasadzie ustawy z 12. czerwca 1907, Nr. 101 dz. u. kr., obejmuje jednolity plan nauki dla seminaryów żeńskich, tudzież osobny plan nauki dla seminaryów męskich o kierunku językowo - rysunkowym, osobny zaś dla seminaryów męskich o kierunku przyrodniczo-gospodarczym.

Ponieważ nowe plany wprowadzono w życie z początkiem roku szkolnego 1909/10, stopniowo od I. kursu począwszy, przeto w roku szkolnym 1911/12 obowiązywały one w klasie przygotowawczej, tudzież na kursach I., II. i III.

Wyniki nauki na podstawie zmienionych planów ocenić będzie można w całej pełni po przeprowadzeniu ich w praktyce na wszystkich kursach i po zbadaniu przygotowania abiturjentów (abituryentek) przy egzaminach dojrzałości. Spostrzeżenia dotychczasowe są jednak, na ogół biorąc, dodatnie. Pewnem ułatwieniem dla uczniów i nauczycieli jest postanowienie ustawy, że nauka gospodarstwa wiejskiego w seminaryach męskich, mających uwzględnić potrzeby szkół miejskich, ogranicza się do sadownictwa i ogrodnictwa, tudzież, że nauka gry na fortepianie i na organach są we wszystkich seminaryach przedmiotami nadobowiązkowymi.

Rada szkolna krajowa dokłada starań, aby nauki w seminaryach nauczycielskich udzielano w sposób określony w Statucie, zgodnie z ważnem zadaniem tych zakładów. Nauka ta powinna mieć także charakter wychowawczy i nie może ograniczać się wyłącznie do teorii, lecz musi być także praktyczną, stąd też seminaryum uwzględnia i pracę ręczną.

We wszystkich seminaryach uczniowie biorą udział w robotach ogrodowych, nadto w seminaryach o kierunku przyrodniczo-gospodarczym pracują kandydaci także na polu doświadczałym. Wszystkie te praktyczne ćwiczenia odbywają się według planu zatwierdzonego przez Radę szkolną krajową. W program tych ćwiczeń wchodzi także wycieczki pod kierownictwem nauczycieli gospodarstwa wiejskiego do wzorowo prowadzonych gospodarstw wiejskich, ogrodów, mleczarni i t. p.

W seminaryach żeńskich uwzględnia się przy nauce historii naturalnej warzywnictwo i ogrodnictwo, i to przeważnie praktycznie w ogrodzie szkolnym.

Wycieczki naukowe są w ogóle bardzo pożytecznym środkiem uzupeł-

nienia nauki teoretycznej i znajdują w seminariach nauczycielskich coraz większe zastosowanie. Uczniowie zwiedzają przedewszystkiem zbiory, muzea, wystawy, zakłady przemysłowe i wszelkie osobliwości lub pamiątki, znajdujące się w siedzibie zakładu, zwiedzają następnie najbliższą okolicę dla poznania przyrody i zebrania odpowiednich zbiorów, a wreszcie odbywają dalsze wycieczki dla zwiedzenia fabryk i różnych zakładów przemysłowych, oraz w innych celach naukowych. W roku 1911/12 uczniowie seminariów w Krakowie i Tarnowie zwiedzali kopalnie soli w Wieliczce, uczniowie seminariów w Kętach i Tarnowie odbyli wycieczkę do Tatr, uczniowie lwowskiej zwiedzili fabrykę papieru w Czerlanach, uczniowie seminarium w Przemyśle cukrownię w Przeworsku, uczniowie seminarium w Stanisławowie odbyli wycieczkę w pasma czarnohorskie, uczniowie seminarium w Starym Sączu do Pienin, uczniowie seminarium w Tarnopolu odbyli wycieczkę historyczno-geograficzną do Trembowli i innych miejscowości, pamiętnych w dziejach ojczyźnych, uczniowie seminarium w Zaleszczykach odbyli wycieczkę na Bukowinę, gdzie zwiedzili między innemi saliny w Kaczyce i miejsce kąpielowe Dorna Watra.

Wycieczki te odbywają się zawsze pod przewodnictwem profesorów, według programu celowo ułożonego i przynoszą młodzieży wielką korzyść pod względem naukowym, nadto wzmacniają ich siły fizyczne, uczą znosić trudy i unikać niebezpieczeństw, a przeto wpływają także korzystnie na wyrobienie charakteru. Rada szkolna krajowa udziela na ten cel także materialnego wsparcia, o ile skromne fundusze na to zezwalają.

Nauka zręczności jest przedmiotem nadobowiązkowym w seminariach męskich: w Czortkowie, Kętach, Krakowie, Samborze, Sokalu, Stanisławowie i Tarnopolu. Obejmuje ona oprócz robót drzewnych, także roboty kartonowe i introligatorskie i wykazuje wyniki przeważnie bardzo dobre, ponieważ uczniowie oddają się tej pracy z widocznym zamiłowaniem.

Ministerstwo Wyznań i Oświaty udziela potrzebnych funduszy na urządzenie pracowni i na zakupno materiałów. Zaprowadzeniu tej tak pożytecznej nauki w innych seminariach męskich stoi na przeszkodzie brak odpowiednich lokali na urządzenie pracowni.

W seminariach męskich w Czortkowie, Kętach, Rudniku, Rzeszowie, Samborze, Stanisławowie, Starym Sączu, Tarnopolu, Tarnowie i Zaleszczykach zaprowadzono orkiestry z uczniów zakładu, nadto posiada dobrze wyćwiczoną orkiestrę jeden z najliczniejszych i najlepiej urządzonych internatów seminarjalnych, t. j. internat im. Piramowicza, obejmujący prawie trzecią część uczniów seminarium lwowskiego. Ćwiczenia orkiestralne dają młodzieży sposobność lepszego wykształcenia się w muzyce i stanowią dla niej zarazem przyjemną i szlachetną rozrywkę po pracy naukowej.

Ministerstwo Oświaty ułatwia też zorganizowanie ćwiczeń orkiestralnych, poleconych także Statutem organizacyjnym; udzielając poszczególnym zakładom zasiłków na sprawienie potrzebnych instrumentów muzycznych.

Wyniki klasyfikacji.

W tabeli 34, dodanej do niniejszego sprawozdania, przedstawiona jest szczegółowa statystyka klasyfikacji w seminariach nauczycielskich państwowych. Z tej statystyki okazuje się co następuje.

W roku 1911/12 klasyfikowano 558 uczniów klasy przygotowawczej, 2765 kandydatów i 1033 kandydatek.

Z uczniów klasy przygotowawczej 50 (t. j. 8·9%) nie otrzymało promocji.

Na poszczególnych kursach seminaryum reprobowano :

	kandydatów	kandydatek
I. kurs	68 (8·8%)	8 (2·8%)
II. „	90 (11·9%)	8 (2·8%)
III. „	59 (9%)	5 (2·1%)
IV. „	18 (3%)	—
Ogółem:	235 (8·5%)	21 (1·9%)

Z porównania z poprzedzającym rokiem wynika, że klasyfikacja uczniów I. i II. kursu wypadła pomyślniej, na III. i IV. kursie stosunkowo mniej korzystnie; ogólny wynik nie wykazuje jednak prawie żadnej różnicy. Natomiast klasyfikacja uczenia wypadła na kursach I., II. i III. surowiej, skutkiem czego i wynik ogólny jest niekorzystniejszy.

Egzamina dojrzałości.

Wyniki egzaminów dojrzałości w poszczególnych zakładach przedstawione są w tabeli 35.

Ogólny obraz tego egzaminu jest następujący.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło z końcem roku szkolnego 1911/12:

1. Uczniów publicznych	576 (tyle co w r. 1910/11)
2. Uczenie publicznych	237 (+ 2)
razem	813 (+ 2)
3. prywatystów	144 (+ 32)
4. prywatystek	614 (—105)
5. uczniów sem. T. S. L. w Białej	26 (+ 26)
6. uczenie pryw. seminaryów z prawem publ.	422 (+142)
razem	1206 (+ 95)

Ogółem przystąpiło do egzaminu dojrzałości 746 mężczyzn i 1273 kobiet, czyli razem 2019 osób; w porównaniu z rokiem ubiegłym o + 58 mężczyzn i + 30 kobiet więcej, ogółem zaś o + 88 osób więcej.

Świadectwo dojrzałości uzyskało:

1. Uczniów publicznych	536
2. uczenie publicznych	237
3. prywatystów	66
4. prywatystek	330
5. uczniów Seminaryum T. S. L. w Białej	25
6. uczenie prw. seminaryów z prawem publ.	406
razem	1600 (+ 2)

Reprobowano :

1. Uczniów publicznych	40 (6·9%)
2. uczenie publicznych	— —
3. prywatystów	78 (52·8%)
4. prywatystek	284 (46·25%)
5. uczniów Sem. Tow. Szk. Lud. w Białej	1 (3·84%)
6. uczenie pryw. sem. z prawem publ.	16 (3·79%)
razem	419 (+ 86) (20·75%)

Ponieważ do egzaminu dojrzałości zgłasza się tak wiele osób z nauki prywatnej, że przeprowadzenie tego egzaminu w terminie letnim okazało się fizyczną niemożnością, przeto Rada szkolna krajowa była zniewolona skorzystać z przysługującego jej na mocy § 90 Statutu organizacyjnego prawa i wydała okólnikiem z dnia 16. kwietnia 1912 L. 5582/III. w sprawie egzaminu dojrzałości w roku szkolnym 1911/12 następujące zarządzenie. Do egzaminu w terminie letnim przypuszczono uczniów i uczennice państwowych seminaryów nauczycielskich, uczniów i uczennice prywatnych seminaryów, posiadających prawo publiczności, a wreszcie abiturjentów i abiturjentki szkół średnich lub liceów, uzupełniających egzamin dojrzałości w seminaryum nauczycielskiem. Wszystkich innych kandydatów (kandydatki) przeznaczono do egzaminu dojrzałości w terminie jesiennym, t. j. już w następnym roku szkolnym.

Ze względu na znaczną liczbę tych kandydatów (kandydatek) zarządziła też Rada szkolna krajowa, że egzamin dojrzałości w terminie jesiennym odbywać się będzie w każdym seminaryum nauczycielskiem i przydzieliła abiturjentów (abiturjentki), stosownie do ich miejsca zamieszkania, do najbliższego seminaryum nauczycielskiego, w którym do tego egzaminu mają przystąpić.

Zarządzenie to okazało się z wielu względów pożytecznem; przedewszystkiem umożliwiło przeprowadzenie egzaminu dojrzałości w terminie letnim w przeciągu czterech tygodni, zapewniło egzaminowi potrzebny spokój i ułatwiło dokładne zastosowanie całego egzaminu do obowiązujących przepisów.

VI.

Wychowanie fizyczne.

Na fizyczną stronę wychowania zwraca się w seminariach nauczycielskich, tak męskich jak żeńskich, baczną uwagę.

Nauka gimnastyki jest we wszystkich seminariach przedmiotem obowiązkowym i doznaje starannej i skutecznej opieki, o ile nie napotyka na trudności wobec niedostatków umieszczenia zakładu i braku sal, odpowiednio urządzonych.

Nauka zmierza nie tylko do krzepienia sił fizycznych u młodzieży i do rozwijania u niej wprawy gimnastycznej, lecz ma także na celu uzdolnienie jej do udzielania nauki gimnastyki w szkołach ludowych. Szczególny nacisk kładzie nowy Statut organizacyjny przy nauce gimnastyki na urządzenie i prowadzenie gier i zabaw dla młodzieży, które obok fizycznego rozwoju mają także ważne znaczenie pod względem wychowawczym. Zabawom na wolnym powietrzu oddają się też w miarę możliwości uczniowie seminariów, a w szczególności we Lwowie. Kandydaci nauczycielscy umieszczeni w internatach im. Piramowicza i św. Józafata, zorganizowani w drużyny, korzystają z rozległego parku Towarzystwa zabaw ruchowych dla odbywania gier i ćwiczeń.

W celu ujednolinitości i racjonalnego prowadzenia nauki gimnastyki ustanowił JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty w r. 1911/12 posady fachowych inspektorów dla nauki gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich i porучzył tę funkcję lekarzowi oraz nauczycielowi gimnastyki w IV. gimnazjum we Lwowie, Dr. Eugeniuszowi Piaseckiemu i lekarzowi, oraz nauczycielowi gimnastyki w III. gimnazjum w Krakowie, Dr. Maryanowi Tokarskiemu. Nowo mianowani inspektorowie gimnastyki objęli swoje obowiązki z dniem 1. lutego 1912, Dr. Piasecki we wschodniej, Dr. Tokarski w zachodniej części kraju. Ich spostrzeżenia, uwagi i wnioski będą przedmiotem gruntownej rozważy w Radzie szkolnej krajowej i posłużą za podstawę do wydania odpowiednich zarządzeń.

Do wyrobienia sił fizycznych i wytrwałości przyczyniają się także ćwiczenia, które zazwyczaj połączone są w seminariach z zadaniami naukowymi.

W ostatnich latach zaczęto w niektórych seminariach uprawiać t. z. scouting i poczęto organizować drużyny skautowe. Rada szkolna krajowa, zezwalając w zasadzie na uprawianie przez kandydatów nauczycielskich ćwiczeń skautowych, zastrzegła jednak, podobnie jak w szkołach średnich, o czem mowa we właściwym rozdziale, że nadzór nad młodzieżą mają wyko-

nywać członkowie gron nauczycielskich i poleciła im szczególnie nad tem czuwać, by ruch skautowy nie przybrał charakteru niezgodnego z wychowawczem zadaniem szkoły.

W roku 1911/12 istniały drużyny skautowe w seminariach nauczycielskich męskich w Krośnie, we Lwowie, w Sokalu, w Tarnowie, w Tarnopolu i w Zaleszczykach, tudzież w seminariach żeńskich we Lwowie i w Brzeżanach, a Dyrekcye tych zakładów otaczają je gorliwą opieką.

W niektórych seminariach istnieją oddziały straży pożarnej, a kandydaci biorą chętnie udział w gaszeniu pożaru.

W Kętach zorganizowano oddział straży pożarnej pod przewodnictwem nauczyciela głównego Bohdana Łuszczyńskiego. Oddział zupełnie wyekwipowany odbywa systematycznie ćwiczenia pożarnicze i funkcjonuje bardzo dobrze.

Oddziały straży pożarnej istnieją także w Rudniku, w Krośnie i w Sokalu. W Krośnie organizuje się straż pożarna przygodnie, z drużyny skautowej. Oddział sokalski odbył dwudniową wycieczkę do Lwowa dla korzystania z wykładów o pożarnictwie w straźnicy miejskiej i poznania właściwych urządzeń i przyrządów. W Rzeszowie niema wprawdzie formalnie zorganizowanego oddziału straży pożarnej, jednak kandydatów poucza się raz w tygodniu na straźnicy pożarnej o sposobach gaszenia pożaru i ratowania mienia ludzkiego.

W Kętach zaprowadzono też w r. 1911/12 naukę strzelania, z której korzystało 20 uczniów pod kierownictwem oficera, przeznaczonego przez władzę wojskową na instruktora.

VII.

Pomoc dla ubogiej młodzieży.

Stypendya. Kandydaci biedni, a wykazujący dobre postępy w naukach i dobre zachowanie się otrzymują stypendya z funduszu krajowego lub państwowego.

Tablica 36. niniejszego Sprawozdania podaje dokładną statystykę stypendyów pobieranych w seminaryach męskich i żeńskich.

Na ogólną liczbę 3611 kandydatów było 1705 stypendystów, którzy pobrali stypendya w łącznej kwocie 254.000 K, a mianowicie 184.000 K z funduszu krajowego i 70.000 K z funduszu państwowego. W seminaryach żeńskich na ogólną liczbę kandydatek 1062 było stypendystek 349. Kwota pobranych przez nie stypendyów wynosiła 41.000 K z funduszu krajowego.

Ogólna suma stypendyów z funduszu krajowego wynosiła 225.000 K. Ucenice seminaryów żeńskich na razie nie pobierają stypendyów z funduszu państwowego.

Pomoc koleżeńska. W niektórych zakładach istnieje dzięki zabiegom i ofiarności gromad. t. z. pomoc koleżeńska, która zbiera fundusze z dobrowolnych datków i zakupuje za nie dla ubogiej młodzieży ubrania, obuwie, książki szkolne, zeszyty i inne przybory naukowe.

Internaty. Przy każdym państwowym seminaryum nadto staraniem grona nauczycieli wspólnie z ludźmi dobrej woli z poza sfer nauczycielskich, powstaje internat, a niekiedy istnieje ich dwa lub więcej przy jednym seminaryum. W zakładach tych pewna liczba młodzieży znajduje pomieszczenie i opiekę moralną pod dozorem stosownej ilości prefektów należących przeważnie do grona nauczycielskiego. Internaty okazały się instytucją bardzo pożyteczną, rozwijają bowiem skuteczną działalność wychowawczą i ułatwiają tym sposobem pracę nauczycielom i młodzieży. Głównem ich źródłem utrzymania są stypendya, przyznawane umieszczonym w nich wychowankom a obracane na pokryciełożonych na nich wydatków. oraz subwencye przyznawane na ten cel przez Sejm krajowy.

Ważnym warunkiem normalnego rozwoju tych zakładów jest posiadanie domu własnego. Pozyskanie go ułatwia również Sejm krajowy przyznaniem osobnej dotacyi na budowanie domów internackich, względnie spłatę długów na ten cel zaliczanych. Jestto, rzec można, ze strony kraju prawdziwa inwestycja moralna, która się sowiecie opłaca korzystnem uzupełnieniem wychowania szkolnego seminarzystów i należytem przysposobieniem ich do ważnych obowiązków zawodowych i stanowiska, które ich czeka w społeczeństwie.

Stan internatów był szczegółowo przedstawiony w Sprawozdaniu za rok 1909/10. W roku szkolnym 1911/12 liczba internatów wzrosła, jest bowiem obecnie 18 męskich i 8 żeńskich. Liczba młodzieży umieszczonej w internatach wynosiła 1129 kandydatów (31·26%) i 246 kandydatek (23·16%). Zwiększenie liczby internatów byłoby bardzo pożądane. Dla uczniów prywatnego seminarium w Białej istnieje jeden internat, dla uczenie prywatnych seminarjów żeńskich było 9 internatów.

Kolonie wakacyjne. Sprawa pomieszczenia pewnej liczby uczniów (uczenie) na wsi, którzy nie mają możności wyjazdu na świeże powietrze, pod starannym dozorem i dobrą opieką znalazła żywy oddźwięk w gronach nauczycielskich, a w pierwszym rzędzie podjęły i wprowadziły ją w czyn grona seminarjów żeńskich.

W Krakowie istnieje od lat czterech kolonia wakacyjna dla kandydatek seminarjum żeńskiego, założona przez grono nauczycieli tego zakładu przy współudziale Sekcyi Związku niewiast katolickich. Na kolonie wysyła się corocznie po 24 uczenie na dwa okresy czterotygodniowe w czasie feryi głównych. Kolonia ta mieściła się dawniej w Jaszczurowej, następnie w Jelesni i Zembrzycach.

W seminarjum żeńskim we Lwowie nie istnieje jeszcze osobna kolonia; grono nauczycielskie stara się corocznie o przyjęcie pewnej liczby kandydatek do istniejących już kolonii w Krynicy i w Rymanowie.

Dla uczenie seminarjum żeńskiego w Przemyślu powstała kolonia wakacyjna w r. 1912. Hrabstwo Aleksandrostwo Skarbkowie ofiarowało na pomieszczenie kolonii wakacyjnej bezpłatnie dom w Jabłonkach w powiecie liskim. W pierwszym roku korzystało tamże ze świeżego powietrza 10 uczenie przez okres sześciotygodniowy.

W seminarjum męskim we Lwowie nie istnieje również kolonia wakacyjna; za staraniem grona przyjęto jednak trzech uczniów tego zakładu do kolonii wakacyjnej, utrzymywanej przez Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych.

Rada szkolna krajowa nie szczędzi w sprawie tworzenia kolonii wakacyjnych zachęty ze swej strony; wydała też do gron nauczycielskich okólnik z dnia 12. maja 1912 L. 8689/IV, w którym popierając myśl tworzenia kolonii wakacyjnych, zwróciła także uwagę na możliwość umieszczenia poszczególnych uczniów na czas feryi w zamożniejszych domach. Rada szkolna krajowa żywi nadzieję, że sprawa ta znajdzie gorliwe poparcie u gron nauczycieli seminarjów nauczycielskich.

VIII.

Wydatki na seminaria nauczycielskie w Galicyi w roku 1912.

Według preliminarza rządowego wynosiły koszta utrzymania państwowych seminariów nauczycielskich w Galicyi w roku 1912 następujące kwoty:

1. Płace dyrektorów i nauczycieli . . .	1,123.204 K
2. „ sług szkolnych	22.345 „
3. Kwaterowe dyrektorów	9.290 „
4. Potrzeby kościelne	3.267 „
5. Czynsze najmu	138.392 „
6. Przybory naukowe	11.100 „
7. Remuneracye i zapomogi	169.085 „
8. Koszta zarządu	53.448 „
9. Datki dla powiatowych kas chorych .	—.492 „
10. Remuneracye za godziny nadobowiażk.	30.300 „
11. Subwencye	16.600 „
12. Służba pomoenicza	28.245 „
Ogółem . . .	1,605.768 K

W porównaniu z rokiem szkolnym 1910/11 okazuje się wzrost wydatków o kwotę 84.104 K, nie licząc wydatków nadzwyczajnych w kwocie 10.886 K. Szczegółowe daty zawierają tabele 38 i 39 przy końcu niniejszego Sprawozdania.

Dotacye na utrzymanie prywatnych seminariów nauczycielskich.

W roku 1912 otrzymały następujące prywatne seminaria subwencye z funduszków państwowego lub krajowego:

1. Seminarium prywatne Zofii Strzałkowskiej we Lwowie 4000 K z funduszu państwowego i 2000 K z funduszu krajowego;

2. Seminarium ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie 8000 K z funduszu państwowego i 3000 K z funduszu krajowego;

3. Seminarium T. S. L. im. Preisendanza w Krakowie 2000 K z funduszu państwowego i 2000 K z funduszu krajowego;

4. Seminarium w Zakładzie św. Hildegardy w Białej 2000 K z funduszu państwowego i 500 K z funduszu krajowego;
5. Seminarium T. S. L. w Białej 15.000 K z funduszu państwowego i 8000 K z funduszu krajowego;
6. Seminarium prywatne w Brodach 1500 K z funduszu krajowego;
7. Seminarium z językiem wykładowym polskim w Stanisławowie 1000 K z funduszu krajowego;
8. Seminarium miejskie w Stryju 1000 K z funduszu krajowego.

Dotacje powyższe wynosiły ogółem 31.000 K z funduszu państwowego i 19.000 K z funduszu krajowego, łącznie 50.000 K.

TABELE STATYSTYCZNE

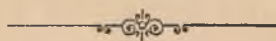
I

WYKAZY SZCZEGÓŁOWE

ODNOSZĄCE SIĘ

DO

SZKÓŁ LUDOWYCH.

Czynne i nieczynne publiczne szkoły

Liczba parzątkowa	Okrąg szkolny	Ilość publicznych szkół ludowych zor- ganizowanych czyn- nych i nieczynnych	Ilość publicznych szkół ludowych zor- ganizowanych czyn- nych	Ilość publicznych szkół ludowych zor- ganizowanych nie- czynnych	
				dla braku nauczyciela	dla braku budynku
1	Biała	44	44	.	.
2	Bóbrka	92	92	.	.
3	Bochnia	126	125	.	1
4	Bohorodeczany	38	38	.	.
5	Borszczów	67	64	.	3
6	Brody	57	52	.	5
7	Brzesko	91	91	.	.
8	Brzeżany	77	75	.	2
9	Brzozów	54	54	.	.
10	Buczacz	95	95	.	.
11	Chrzanów	80	80	.	.
12	Cieszanów	73	73	.	.
13	Czortków	42	42	.	.
14	Dąbrowa	57	54	.	3
15	Dobromil	74	61	.	13
16	Dolina	80	79	.	1
17	Drohobycz	75	75	.	.
18	Gorlice	84	74	.	10
19	Gródek	64	64	.	.
20	Grybów	61	56	.	5
21	Horodenka	53	53	.	.
22	Husiatyn	51	51	.	.
23	Jarosław	116	109	.	7
24	Jasło	87	68	.	19
25	Jaworów	67	65	.	2
26	Kałusz	75	75	.	.
27	Kamionka	66	66	.	.
28	Kolbuszowa	58	49	.	9
29	Kołomyja	83	83	.	.
30	Kosów	39	39	.	.
31	Kraków miasto	42	42	.	.
32	Kraków okolica	53	53	.	.
33	Krosno	74	66	.	8
34	Łańcut	75	72	.	3
35	Limanowa	62	58	.	4
36	Lisko	80	51	.	29
37	Lwów miasto	39	39	.	.
38	Lwów okolica	123	123	.	.
39	Mielec	70	64	.	6
40	Mościska	66	59	.	7
41	Myslenice	63	60	.	3
42	Nadwórna	45	45	.	.
43	Nisko	53	44	.	9
44	Nowy Sącz	123	116	.	7
45	Nowy targ	81	80	.	1
46	Oświęcim	42	42	.	.
47	Peczniżyn	23	23	.	.

Tab. 1.

Rok szkolny 1911/12.

ludowe ze względu na organizację.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość publicznych szkół ludowych zor- ganizowanych czyn- nych i nieczynnych	Ilość publicznych szkół ludowych zor- ganizowanych czyn- nych	Ilość publicznych szkół ludowych zor- ganizowanych nie- czynnych	
				dla braku nauczyciela	dla braku budynku
48	Pilzno	48	44	.	4
49	Podgórze	55	55	.	.
50	Podhajce	61	61	.	.
51	Przemysł	120	115	.	5
52	Przemysław	74	74	.	.
53	Przeworsk	42	40	.	2
54	Radziechów	53	53	.	.
55	Rawa	73	71	.	2
56	Rohatyn	90	90	.	.
57	Ropczyce	56	44	.	12
58	Rudki	65	59	.	6
59	Rzeszów	91	88	.	3
60	Sambar	94	90	.	4
61	Sanok	106	97	.	9
62	Skałat	61	61	.	.
63	Skole	48	46	.	2
64	Śniatyn	42	41	.	1
65	Sokal	97	97	.	.
66	Stanisławów	80	80	.	.
67	Stary Sambar	50	49	.	1
68	Stryj	59	59	.	.
69	Strzyżów	55	54	.	1
70	Tarnobrzeg	61	61	.	.
71	Tarnopol	86	86	.	.
72	Tarnów	68	63	.	5
73	Tłumacz	65	65	.	.
74	Trembowła	43	43	.	.
75	Turka	73	62	.	11
76	Wadowice	86	86	.	.
77	Wieliczka	80	78	.	2
78	Zaleszczyki	55	55	.	.
79	Zbaraż	56	55	.	1
80	Zborów	70	66	.	4
81	Złoczów	83	83	.	.
82	Zólkiew	82	79	.	3
83	Żydaczów	74	74	.	.
84	Żywiec	73	73	.	.
Razem . .		5815	5580	.	235
Doliczywszy szkoły ćwiczeń przy c. k. se- minarych		18	18	.	.
Ogółem . . .		5833	5598	.	235
W porównaniu z r. 1910/11 . .		+ 227	+ 186	.	+ 41

Tab. 1.

[*] lud.

Czynne i nieczynne publiczne szkoły ludowe

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Szkoly czynne i nieczynne				Szkoly czynne			
		Ilość publicznych szkół ludowych czynnych i nie- czynnych	Między temi miało język wykładowy			Ilość publicznych szkół ludowych czynnych	Między temi miało język wykładowy		
			polski	ruski	nie- miecki		polski	ruski	nie- miecki
1	Biała	44	40	.	4	44	40	.	4
2	Bóbrka	92	19	72	1	92	19	72	1
3	Bochnia	126	126	.	.	125	125	.	.
4	Bohorodezany	38	5	33	.	38	5	33	.
5	Borszczów	67	21	46	.	64	20	44	.
6	Brody	57	13	44	.	52	13	39	.
7	Brzesko	91	91	.	.	91	91	.	.
8	Brzeżany	77	24	53	.	75	24	51	.
9	Brzozów	54	49	5	.	54	49	5	.
10	Buczacz	95	46	49	.	95	46	49	.
11	Chrzanów	80	80	.	.	80	80	.	.
12	Cieszanów	73	35	38	.	73	35	38	.
13	Czortków	42	19	23	.	42	19	23	.
14	Dąbrowa	57	57	.	.	54	54	.	.
15	Dobromil	74	25	49	.	61	23	38	.
16	Dolina	80	7	71	2	79	7	70	2
17	Drohobycz	75	18	55	2	75	18	55	2
18	Gorlice	84	49	35	.	74	47	27	.
19	Gródek	64	19	45	.	64	19	45	.
20	Grybów	61	42	19	.	56	40	16	.
21	Horodenka	53	9	44	.	53	9	44	.
22	Husiatyn	51	16	35	.	51	16	35	.
23	Jarosław	116	84	32	.	109	79	30	.
24	Jasło	87	76	11	.	68	59	9	.
25	Jaworów	67	16	51	.	65	15	50	.
26	Kałusz	75	11	63	1	75	11	63	1
27	Kamionka	66	22	44	.	66	22	44	.
28	Kolbuszowa	58	58	.	.	49	49	.	.
29	Kołomyja	83	25	58	.	83	25	58	.
30	Kosów	39	5	34	.	39	5	34	.
31	Kraków miasto	42	42	.	.	42	42	.	.
32	Kraków okolica	53	53	.	.	53	53	.	.
33	Krosno	74	57	17	.	66	54	12	.
34	Łańcut	75	74	1	.	72	71	1	.
35	Limanowa	62	62	.	.	58	58	.	.
36	Lisko	80	20	60	.	51	20	31	.
37	Lwów miasto	39	38	1	.	39	38	1	.
38	Lwów okolica	123	51	71	1	123	51	71	1
39	Mielec	70	70	.	.	64	64	.	.
40	Mościska	66	29	37	.	59	26	33	.
41	Myślenice	63	63	.	.	60	60	.	.
42	Nadwórna	45	10	35	.	45	10	35	.
43	Nisko	53	53	.	.	44	44	.	.
44	Nowy Sącz	123	100	23	.	116	93	23	.
45	Nowy targ	81	79	2	.	80	79	1	.
46	Oświęcim	42	42	.	.	42	42	.	.
47	Peczeniżyn	23	3	20	.	23	3	20	.

Tab. 2.

ze względu na język wykładowy.

Rok szkolny 1911/12.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Szkoły czynne i nieczynne				Szkoły czynne			
		Liczba publicznych szkół ludowych czynnych i nie- czynnych	Między temi miało język wykładowy			Liczba publicznych szkół ludowych czynnych	Między temi miało język wykładowy		
			polski	ruski	nie- miecki		polski	ruski	nie- miecki
48	Pilzno	48	48	.	.	44	44	.	.
49	Podgórze	55	55	.	.	55	55	.	.
50	Podhajce	61	22	38	1	61	22	38	1
51	Przemyśl	120	42	78	.	115	41	74	.
52	Przemyślany	74	24	50	.	74	24	50	.
53	Przeworsk	42	42	.	.	40	40	.	.
54	Radziechów	53	10	42	1	53	10	42	1
55	Rawa	73	15	56	2	71	15	54	2
56	Rohatyn	90	15	75	.	90	15	75	.
57	Ropczyce	56	56	.	.	44	44	.	.
58	Rudki	65	25	40	.	59	23	36	.
59	Rzeszów	91	91	.	.	88	88	.	.
60	Sambor	94	28	64	2	90	28	60	2
61	Sanok	106	44	62	.	97	43	54	.
62	Skałat	61	31	30	.	61	31	30	.
63	Skole	48	2	43	3	46	2	41	3
64	Śniatyn	42	4	38	.	41	4	37	.
65	Sokal	97	23	73	1	97	23	73	1
66	Stanisławów	80	21	59	.	80	21	59	.
67	Stary Sambor	50	9	41	.	49	9	40	.
68	Stryj	59	12	47	.	59	12	47	.
69	Strzyżów	55	52	3	.	54	51	3	.
70	Tarnobrzeg	61	61	.	.	61	61	.	.
71	Tarnopol	86	30	56	.	86	30	56	.
72	Tarnów	68	68	.	.	63	63	.	.
73	Tłumacz	65	17	48	.	65	17	48	.
74	Trembowła	43	22	21	.	43	22	21	.
75	Turka	73	4	69	.	62	4	58	.
76	Wadowice	86	86	.	.	86	86	.	.
77	Wieliczka	80	80	.	.	78	78	.	.
78	Zaleszczyki	55	10	45	.	55	10	45	.
79	Zbaraż	56	20	36	.	55	20	35	.
80	Zborów	70	16	54	.	66	16	50	.
81	Złoczów	83	31	52	.	83	31	52	.
82	Żółkiew	82	21	60	1	79	20	58	1
83	Żydaczów	74	12	60	2	74	12	60	2
84	Żywiec	73	73	.	.	73	73	.	.
Razem . . .		5815	3175	2616	24	5580	3060	2496	24
Doliczywszy szkoły ćwiczeń przy c. k. seminariach		18	12	6	.	18	12	6	.
Ogółem . . .		5833	3187	2622	24	5598	3072	2502	24

Tab. 2.

Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość czynnych szkół w ogóle	T y p u		Z tych było ze względu na					
			miejskiego	wiejskiego	płeć dzieci			podział nauki z nauką		
					męskich	żeńskich	mieszanych	całodzienną	półdzienną	w części całodzienną w części półdzienną
1	Biała	44	6	38	2	2	40	15	26	3
2	Bóbrka	92	5	87	2	2	88	11	73	8
3	Bochnia	125	7	118	6	6	113	15	43	67
4	Bohorodczany	38	3	35	1	1	36	6	32	.
5	Borszczów	64	3	61	1	1	62	9	41	14
6	Brody	52	3	49	1	2	49	6	46	.
7	Brzesko	91	3	88	1	1	89	10	81	.
8	Brzeżany	75	3	72	2	2	71	7	68	.
9	Brzozów	54	3	51	1	1	52	3	51	.
10	Buczacz	95	7	88	3	3	89	14	81	.
11	Chrzanów	80	5	75	2	2	76	18	59	3
12	Cieszanów	73	3	70	1	1	71	5	68	.
13	Czortków	42	2	40	1	1	40	2	40	.
14	Dąbrowa	54	2	52	.	.	54	4	50	.
15	Dobromil	61	2	59	1	1	59	5	56	.
16	Dolina	79	5	74	4	4	71	16	55	8
17	Drohobycz	75	10	65	3	3	69	14	61	.
18	Gorlice	74	6	68	3	3	68	17	57	.
19	Gródek	64	2	62	2	2	60	8	56	.
20	Grybów	56	3	53	1	1	54	5	50	1
21	Horodenka	53	4	49	1	1	51	8	45	.
22	Husiatyn	51	5	46	3	3	45	6	45	.
23	Jarosław	109	10	99	5	4	100	19	90	.
24	Jasło	68	5	63	3	3	62	7	61	.
25	Jaworów	65	3	62	2	2	61	7	58	.
26	Kałusz	75	4	71	3	3	69	8	67	.
27	Kamionka	66	4	62	3	2	61	5	61	.
28	Kolbuszowa	49	4	45	2	2	45	4	36	9
29	Kołomyja	83	16	67	6	7	70	26	57	.
30	Kosów	39	4	35	2	2	35	5	21	13
31	Kraków miasto	42	42	.	15	16	11	42	.	.
32	Kraków okolica	53	.	53	.	.	53	34	19	.
33	Krosno	66	5	61	4	4	58	17	49	.
34	Łańcut	72	5	67	2	2	68	24	42	6
35	Limanowa	58	1	57	.	.	58	5	53	.
36	Lisko	51	2	49	1	1	49	26	25	.
37	Lwów miasto	39	38	1	17	20	2	39	.	.
38	Lwów okolica	123	5	118	.	.	123	24	86	13
39	Mielec	64	3	61	1	1	62	5	59	.
40	Mościska	59	3	56	1	1	57	7	52	.
41	Myslenice	60	4	56	1	1	58	12	48	.
42	Nadwórna	45	2	43	1	1	43	5	40	.
43	Nisko	44	3	41	.	.	44	8	30	6
44	Nowy Sącz	116	13	103	6	6	104	19	66	31
45	Nowy targ	80	5	75	2	2	76	7	65	8
46	Oświęcim	42	3	39	1	1	40	19	23	.
47	Peczeniżyn	23	1	22	.	.	23	2	21	.

Tab. 3.

Rok szkolny 1911/12.

na ich typ, płeć dzieci i podział nauki.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość czynnych szkół w ogóle	T y p u		Z tych było ze względu na					
			miejskiego	wiejskiego	płeć dzieci			podział nauki z nauką		
					męskich	żeńskich	miesz- anych	cało- dzienną	pół- dzienną	w części ca- łodzienną w części półdzienną
48	Pilzno	44	2	42	1	1	42	4	14	26
49	Podgórze	55	9	46	4	4	47	15	21	19
50	Podhajce	61	2	59	1	1	59	3	57	1
51	Przemyśl	115	9	106	4	3	108	15	100	.
52	Przemysławany . .	74	2	72	1	1	72	7	67	.
53	Przeworsk	40	3	37	1	1	38	25	10	5
54	Radziechów . . .	53	2	51	1	1	51	7	46	.
55	Rawa	71	2	69	2	2	67	6	65	.
56	Rohatyn	90	4	86	1	1	88	6	84	.
57	Ropczyce	44	5	39	2	2	40	8	36	.
58	Rudki	59	4	55	2	2	55	11	48	.
59	Rzeszów	88	12	76	4	5	79	24	49	15
60	Sambor	90	4	86	2	2	86	8	78	4
61	Sanok	97	5	92	4	3	90	8	56	33
62	Skalat	61	5	56	3	3	55	11	48	2
63	Skołe	46	1	45	.	.	46	3	43	.
64	Śniatyn	41	4	37	1	1	39	11	23	7
65	Sokal	97	7	90	3	4	90	19	77	1
66	Stanisławów . . .	80	12	68	5	5	70	41	39	.
67	Stary Sambor . .	49	2	47	2	2	45	7	42	.
68	Stryj	59	10	49	5	4	50	14	41	4
69	Strzyżów	54	1	53	.	.	54	6	48	.
70	Tarnobrzeg . . .	61	2	59	.	.	61	6	22	33
71	Tarnopol	86	6	80	2	3	81	12	64	10
72	Tarnów	63	10	53	4	6	53	17	46	.
73	Tłumacz	65	4	61	3	3	59	10	26	29
74	Trembowla . . .	43	2	41	1	1	41	7	36	.
75	Turka	62	2	60	1	1	60	2	60	.
76	Wadowice	86	7	79	3	3	80	19	67	.
77	Wieliczka	78	6	72	3	3	72	10	68	.
78	Zaleszczyki . . .	55	2	53	1	1	53	3	52	.
79	Zbaraż	55	2	53	1	1	53	3	52	.
80	Zborów	66	1	65	.	.	66	4	62	.
81	Złoczów	43	2	81	1	1	81	8	37	38
82	Żółkiew	79	5	74	3	4	72	12	67	.
83	Żydaczów	74	5	69	3	3	68	12	62	.
84	Żywiec	73	3	70	1	1	71	9	64	.
Razem . .		5580	443	5137	196	203	5181	973	4190	417
Doliczywszy szkoły wiejsze przy c. k. se- minaryach		18	18	.	14	4	.	18	.	.
Ogółem . .		5598	461	5137	210	207	5181	991	4190	417
W porównaniu z r. 1910/11 . . .		+186	+17	+169	+3	+5	+178	+96	+156	-66

Tab. 3.

Czynne publiczne szkoły ludowe

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość szkół ludowych														
		Ilość szkół w ogóle	Z tych było ze względu na plan nauki							Ze względu na orzeczenie organizacyjne						
			1-klas.	2-klas.	3-klas.	4-klas.	5-klas.	6-klas.	wydz.	1-klas.	2-klas.	3-klas.	4-klas.	5-klas.	6-klas.	wydz.
1	Biała . . .	44	6	20	.	12	2	2	2	19	11	1	7	4	.	2
2	Bóbrka . . .	92	35	46	.	6	3	2	.	45	38	.	4	3	2	.
3	Bochnia . . .	125	37	73	.	12	1	.	2	66	44	.	12	1	.	2
4	Bohorodczany	38	8	23	.	4	2	1	.	28	4	.	3	3	.	.
5	Borszczów . .	64	17	36	.	8	1	2	.	34	21	.	6	3	.	2
6	Brody . . .	52	23	23	.	4	.	2	2	45	3	.	2	.	.	.
7	Brzesko . . .	91	19	56	.	13	1	2	.	36	45	.	7	1	2	.
8	Brzeżany . . .	75	20	41	.	12	.	1	1	54	13	.	6	.	1	1
9	Brzozów . . .	54	16	30	.	5	3	.	.	34	17	.	.	3	.	.
10	Buczacz . . .	95	37	42	.	11	1	2	2	70	11	.	9	3	.	2
11	Chrzanów . . .	80	17	37	1	21	.	4	.	32	31	.	13	.	4	.
12	Cieszanów . .	73	29	37	.	4	1	2	.	48	20	.	2	2	1	.
13	Czortków . . .	42	7	17	8	8	.	2	.	15	22	.	3	.	2	.
14	Dąbrowa . . .	54	20	27	.	6	1	.	.	38	12	.	3	1	.	.
15	Dobromil . . .	61	40	16	.	3	.	2	.	49	8	.	2	2	.	.
16	Dolina . . .	79	29	34	.	12	.	4	.	50	15	.	10	.	4	.
17	Drohobycz . .	75	18	43	.	8	2	2	2	53	12	.	6	2	.	2
18	Gorlice . . .	74	27	37	.	6	.	3	1	39	27	.	4	2	1	1
19	Gródek . . .	64	31	25	.	6	.	1	1	47	11	.	4	.	1	1
20	Grybów . . .	56	28	23	.	2	3	.	.	37	14	.	2	3	.	.
21	Horodenka . .	53	19	26	.	6	.	1	1	36	12	.	3	.	2	.
22	Husiatyn . . .	51	4	36	.	6	1	4	.	17	25	.	5	2	2	.
23	Jarosław . . .	109	39	51	.	15	2	2	2	73	23	2	7	2	.	2
24	Jasło . . .	68	21	39	1	4	1	.	2	38	23	.	4	1	.	2
25	Jaworów . . .	65	28	30	.	5	.	1	1	43	16	.	4	.	1	1
26	Kałusz . . .	75	28	40	.	5	.	2	.	42	26	.	5	.	2	.
27	Kamionka . . .	66	33	28	.	1	.	4	.	45	16	.	1	.	4	.
28	Kolbuszowa . .	49	13	23	.	9	.	4	.	25	17	1	2	4	.	.
29	Kołomyja . . .	83	23	30	.	26	.	4	4	30	28	.	21	.	.	4
30	Kosów . . .	39	14	18	.	3	.	4	.	25	7	.	3	2	2	.
31	Kraków m. . .	42	.	4	.	13	3	.	22	4	.	.	22	3	.	13
32	Kraków ok. . .	53	5	35	.	13	.	.	.	22	23	.	8	.	.	.
33	Krosno . . .	66	19	31	.	11	3	.	2	35	21	.	5	3	.	2
34	Łańcut . . .	72	26	31	.	10	2	3	.	42	20	1	4	4	1	.
35	Limanowa . . .	58	29	26	.	2	1	.	.	46	9	.	2	1	.	.
36	Lisko . . .	51	25	20	.	4	.	2	.	41	6	.	2	1	1	.
37	Lwów m. . .	39	.	1	.	14	.	.	24*)	1	.	.	19	.	.	19*)
38	Lwów ok. . .	123	35	63	.	20	5	.	.	63	43	3	10	4	.	.
39	Mielec . . .	64	22	33	.	6	1	2	.	44	15	.	2	3	.	.
40	Mościska . . .	59	19	33	.	4	1	2	.	37	16	.	3	1	2	.
41	Myslenice . . .	60	12	37	.	7	4	.	.	28	24	.	4	4	.	.
42	Nadwórna . . .	45	26	14	.	3	.	2	.	34	6	.	3	.	2	.
43	Nisko . . .	44	16	21	.	4	3	.	.	29	9	.	3	3	.	.
44	Nowy Sącz . . .	116	63	36	.	12	.	1	4	88	12	.	12	.	1	3
45	Nowy targ . . .	80	44	29	.	2	4	1	.	63	10	.	2	4	1	.
46	Oświęcim . . .	42	19	9	.	11	2	1	.	27	7	1	4	2	1	.
47	Peczeniżyn . .	23	6	15	.	1	1	.	.	15	6	.	1	1	.	.

*) W tej liczbie jedno liceum żeńskie.

Tab. 4.

Rok szkolny 1911/12.

ze względu na plan nauki i organizację.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość szkół ludowych														
		Ilość szkół w ogóle	Z tych było ze względu na plan nauki							Ze względu na orzeczenie organizacyjne						
			1-klas.	2-klas.	3-klas.	4-klas.	5-klas.	6-klas.	wydz.	1-klas.	2-klas.	3-klas.	4-klas.	5-klas.	6-klas.	wydz.
48	Pilzno . . .	44	21	19	.	2	1	1	.	30	10	.	2	2	.	2
49	Podgórze . .	55	23	18	.	9	1	.	4	34	8	.	10	1	.	2
50	Podhajce . .	61	28	27	.	4	.	2	.	42	15	.	2	1	1	.
51	Przemysł . .	115	51	48	.	11	1	.	4	85	16	.	10	.	.	4
52	Przemysławany	74	30	37	.	5	.	2	.	45	24	.	3	1	1	.
53	Przeworsk . .	40	6	28	.	3	3	.	.	27	10	.	.	3	.	.
54	Radziechów .	53	19	27	.	5	.	1	1	35	11	.	5	.	1	1
55	Rawa . . .	71	34	30	.	5	.	2	.	55	11	2	1	.	2	.
56	Rohatyn . . .	90	26	58	.	2	2	2	.	70	15	.	1	2	2	.
57	Ropczyce . .	44	6	29	1	3	4	1	.	22	16	.	1	4	1	.
58	Rudki . . .	59	25	23	.	7	.	4	.	47	5	.	3	2	2	.
59	Rzeszów . . .	88	23	40	.	19	3	.	3	52	23	.	8	3	.	2
60	Sambar . . .	90	36	42	.	10	.	.	2	52	30	.	6	.	.	2
61	Sanok . . .	97	56	32	.	6	1	.	2	77	11	.	6	1	.	2
62	Skalat . . .	61	16	32	.	8	1	4	.	30	21	.	6	2	2	.
63	Skole . . .	46	26	17	.	2	1	.	.	38	5	.	2	1	.	.
64	Śniatyn . . .	41	7	24	.	7	1	.	2	27	6	.	5	1	.	2
65	Sokal . . .	97	38	49	.	6	1	1	2	71	19	1	2	2	1	1
66	Stanisławów .	80	17	43	.	12	.	5	3	44	20	.	10	1	2	3
67	Stary Sambar	49	27	15	.	4	1	2	.	42	1	.	4	.	2	.
68	Stryj . . .	59	15	30	.	12	.	.	2	40	10	.	7	.	.	2
69	Strzyżów . .	54	21	27	.	5	1	.	.	40	10	.	3	1	.	.
70	Tarnobrzeg .	61	22	32	.	5	2	.	.	32	23	.	4	2	.	.
71	Tarnopol . .	86	32	38	1	11	1	.	3	47	27	2	7	.	.	3
72	Tarnów . . .	63	22	30	.	7	1	.	3	35	17	.	7	1	.	3
73	Tłumacz . . .	65	17	30	.	14	.	4	.	33	20	1	7	2	2	.
74	Trembowla .	43	7	29	.	5	.	1	1	15	21	.	5	.	1	1
75	Turka . . .	62	41	19	.	.	.	2	.	55	5	.	.	2	.	.
76	Wadowice . .	86	15	48	.	18	1	3	1	43	24	.	14	2	2	1
77	Wieliczka . .	78	22	45	.	7	.	2	2	45	23	.	6	2	.	2
78	Zaleszczyki .	55	18	34	.	1	.	1	1	36	16	.	1	.	2	.
79	Zbaraż . . .	55	21	30	.	2	.	2	.	41	11	.	1	.	2	.
80	Zborów . . .	66	36	25	.	4	1	.	.	57	5	.	3	1	.	.
81	Złoczów . . .	83	37	40	.	4	.	.	2	58	19	.	4	.	.	2
82	Żółkiew . . .	79	37	32	.	6	1	2	1	50	21	.	4	2	1	1
83	Żydaczów . .	74	19	43	.	7	2	3	.	48	19	.	2	5	.	.
84	Żywiec . . .	73	25	37	.	8	1	1	1	52	12	.	6	1	1	1
Razem . .		5580	1974	2652	12	626	87	114	115	3479	1364	15	434	126	68	94
Doliczywszy szkoły ewangel. przy c. k. seminariach		18	.	1	.	17	.	.	.	1	.	.	17	.	.	.
Ogółem . .		5598	1974	2653	12	643	87	114	115	3479	1365	15	451	126	68	94
Okazuje się w porównaniu z r. 1910/11		+186	-42	+155	-10	+64	+5	+1	+13	+2	+133	+3	+44	.	+7	+3

Tab. 4.

Szkoły prywatne ze względu

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość szkół prywatnych			Szkoły prywatne											
		w ogóle	z prawem szkół publicznych	bez prawa szkół publicznych	wyznaniowe				klasztorne				inne			
					męskie	żeńskie	mieszane	razem	męskie	żeńskie	mieszane	razem	męskie	żeńskie	mieszane	razem
1	Biała . . .	9	7	2	.	.	3	3	.	1	.	1	1	1	3	5
2	Bóbrka . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.
3	Bochnia . . .	3	.	3	1	.	1	2	.	1	.	1	.	.	.	.
4	Bohorodczany	3	2	1	2	.	1	3	.	.	.	.	.	.	.	.
5	Borszczów . .	2	.	2	1	.	1	1	.	.	.	.	.	.	1	1
6	Brody . . .	3	2	1	1	1	1	3	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Brzesko . . .	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1
8	Brzeżany . . .	1	.	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Buczacz . . .	4	1	3	2	.	.	2	.	2	.	2	.	.	.	.
11	Chrzanów . . .	2	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2
12	Cieszanów . . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.
13	Czortków . . .	3	3	.	1	.	1	2	.	.	1	1	.	.	.	.
14	Dąbrowa . . .	2	2	.	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
15	Dobromil . . .	4	.	4	.	.	4	4	.	.	.	.	.	.	.	.
16	Dolina . . .	8	3	5	1	.	7	8	.	.	.	.	.	.	.	.
17	Drohobycz . .	7	1	6	.	.	6	6	1	.	.	1	.	.	.	.
18	Gorlice . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19	Gródek . . .	6	3	3	.	.	6	6	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Grybów . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21	Horodenka . .	3	2	1	3	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.
22	Husiatyn . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
23	Jarosław . . .	4	1	3	.	.	.	.	.	3	.	3	.	.	1	1
24	Jasło . . .	1	.	1	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.
25	Jaworów . . .	3	2	1	.	.	2	2	.	1	.	1	.	.	.	.
26	Kałusz . . .	2	2	.	.	.	2	2	.	.	.	.	.	.	.	.
27	Kamionka . . .	2	.	2	.	.	1	1	.	.	.	.	.	1	.	1
28	Kolbuszowa . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.
29	Kołomyja . . .	5	3	2	.	.	2	4	.	.	.	.	.	.	1	1
30	Kosów . . .	1	.	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
31	Kraków m. . .	16	7	9	2	.	1	3	1	8	.	9	1	2	1	4
32	Kraków ok. . .	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1
33	Krosno . . .	3	1	2	1	.	.	1	.	.	.	.	1	1	.	2
34	Łańcut . . .	3	2	1	.	.	2	2	.	1	.	1	.	.	.	.
35	Limanowa . . .	2	.	2	.	.	.	.	.	.	2	2	.	.	.	.
36	Lisko . . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.
37	Lwów m. . .	25	17	8	1	1	1	3	1	9	.	10	1	5	6	12
38	Lwów ok. . .	11	1	10	.	.	11	11	.	.	.	.	.	.	.	.
39	Mielec . . .	4	4	.	1	.	3	4	.	.	.	.	.	.	.	.
40	Mościska . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
41	Myślenice . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
42	Nadwórna . . .	3	2	1	1	.	1	2	.	.	.	.	.	.	1	1
43	Nisko . . .	2	2	.	.	.	1	1	.	.	1	1	.	.	.	.
44	Nowy Sącz . . .	5	2	3	.	.	3	3	.	2	.	2	.	.	.	.
45	Nowy targ . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Oświęcim . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
47	Peczeniżyn . .	1	1	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 5.

Rok szkolny 1911/12.

na właścicieli i płeć dzieci.

Liczba porządkowa	Okrag szkolny	Ilość szkół prywatnych			Szkoly prywatne												
		w ogóle	z prawem szkół publicznych	bez prawa szkół publicznych	wyznaniowe				klasztorne				inne				
					męskie	żeńskie	mieszane	razem	męskie	żeńskie	mieszane	razem	męskie	żeńskie	mieszane	razem	
48	Pilzno . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
49	Podgórze . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
50	Podhajce . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51	Przemyśl . .	3	2	1	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	2	2	.
52	Przemyślany	4	2	2	1	.	3	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.
53	Przeworsk . .	1	1	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.
54	Radziechów .	5	.	5	.	.	5	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.
55	Rawa . . .	4	1	3	2	.	2	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.
56	Rohatyn . . .	3	1	2	1	.	.	1	.	2	.	2	.	.	.	.	.
57	Ropeczyce . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
58	Rudki . . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
59	Rzeszów . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
60	Sanbor . . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
61	Sanok . . .	1	.	1	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.
62	Skałat . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
63	Skole . . .	2	.	2	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	1	.
64	Śniatyn . . .	3	3	.	2	.	1	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.
65	Sokal . . .	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.
66	Stanisławów .	6	2	4	1	.	1	2	.	3	.	3	.	.	1	1	.
67	Stary Sanbor	1	.	1	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.
68	Stryj . . .	4	3	1	.	.	4	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.
69	Strzyżów . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
70	Tarnobrzeg .	1	1	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
71	Tarnopol . .	5	4	1	2	1	1	4	.	1	.	1	.	.	.	.	.
72	Tarnów . . .	5	4	1	1	.	.	1	.	4	.	4	.	.	.	.	.
73	Tłumacz . . .	12	2	10	3	.	5	8	.	2	.	2	.	.	2	2	.
74	Trembowla .	2	1	1	1	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.
75	Turka . . .	1	1	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.
76	Wadowice . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
77	Wieliczka . .	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1	.
78	Zaleszczyki .	3	2	1	2	.	.	2	.	1	.	1	.	.	.	.	.
79	Zbaraż . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
80	Zborów . . .	4	4	.	4	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.
81	Złoczów . . .	7	2	5	3	.	4	7	.	.	.	.	.	.	.	.	.
82	Żółkiew . . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
83	Żydaczów . .	3	3	.	.	.	.	.	.	1	.	1	1	1	.	2	.
84	Zywiec . . .	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Razem . . .		244	113	131	50	3	93	146	3	47	6	56	6	12	24	42	
W porównaniu z r. 1910/11		—5	+2	—7	—1	.	.	—1	.	—2	.	—2	+1	.	—3	—2	

Tab. 5.

Szkoly prywatne ze wzgledu

Liczba porządkowa	Okrag s z k o l n y	Ilość szkół prywatnych w ogóle	Szkoly prywatne ze względu na											Szkoly wydzielone		
			język wykładowy					Ilość klas								
			polski	ruski	niemiecki	pol.-ruski	pol.-niem.	1-klas.	2-klas.	3-klas.	4-klas.	5-klas.	6-klas.		7-klas.	8-klas.
1	Biała . . .	9	5	.	4	.	.	1	1	.	1	2	.	.	.	4
2	Bóbrka . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
3	Bochnia . . .	3	2	.	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.
4	Bohorodeczany	3	2	.	1	.	.	1	.	.	2	.	.	.	.	.
5	Borszczów . .	2	2	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.
6	Brody . . .	3	2	.	1	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.
7	Brzesko . . .	1	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
8	Brzeżany . . .	1	1	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Buczacz . . .	4	4	.	.	.	.	.	1	.	2	.	.	.	.	1
11	Chrzanów . . .	2	1	.	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.
12	Cieszanów . . .	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
13	Czortków . . .	3	2	.	1	.	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.
14	Dąbrowa . . .	2	2	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.
15	Dobromil . . .	4	.	.	4	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.
16	Dolina . . .	8	1	.	7	.	.	7	.	.	1	.	.	.	.	.
17	Drohobycz . .	7	1	.	6	.	.	5	1	.	1	.	.	.	.	.
18	Gorlice . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19	Gródek . . .	6	.	.	6	.	.	6	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Grybów . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21	Horodenka . .	3	3	.	.	.	.	.	1	.	2	.	.	.	.	.
22	Husiatyn . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
23	Jarosław . . .	4	3	.	1	.	.	1	2	.	.	.	.	.	.	1
24	Jasło . . .	1	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
25	Jaworów . . .	3	.	1	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	1
26	Kałuż . . .	2	.	.	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
27	Kamionka . . .	2	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.
28	Kolbuszowa . .	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
29	Kołomyja . . .	5	2	1	2	.	.	2	1	.	2	.	.	.	.	.
30	Kosów . . .	1	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
31	Kraków m. . .	16	13	.	3	.	.	2	1	.	5	1	1	.	.	6
32	Kraków ok. . .	1	1	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.
33	Krosno . . .	3	3	.	.	.	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.
34	Łańcut . . .	3	1	.	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	1
35	Limanowa . . .	2	2	.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.
36	Lisko . . .	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
37	Lwów m. . .	25	20	2	3	.	.	2	.	.	12	.	1	.	1	9
38	Lwów ok. . .	11	.	.	11	.	.	10	1	.	.	.	.	.	.	.
39	Mielec . . .	4	1	.	3	.	.	3	.	.	1	.	.	.	.	.
40	Mościska . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
41	Myślenice . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
42	Nadwórna . . .	3	2	.	1	.	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.
43	Nisko . . .	2	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.
44	Nowy Sącz . . .	5	2	.	3	.	.	2	2	.	.	.	.	.	.	1
45	Nowy Targ . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Oświęcim . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
47	Peczeniżyn . .	1	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.

Tab. 6.

Rok szkolny 1911/12.

na język wykładowy i ilość klas.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość szkół prywatnych w ogóle	Szkoly prywatne ze względu na											Szkoly wydziałowe		
			język wykładowy					ilość klas								
			polski	ruski	niemiecki	pol.-ruski	pol.-niem.	1-klas.	2-klas.	3-klas.	4-klas.	5-klas.	6-klas.		7-klas.	8-klas.
48	Pilno . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
49	Podgórze . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
50	Podhajce . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51	Przemyśl . .	3	1	1	1	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	1
52	Przemysławny	4	1	.	3	.	.	3	.	.	1	.	.	.	.	.
53	Przeworsk .	1	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
54	Radziechów .	5	.	.	5	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.
55	Rawa . . .	4	2	.	2	.	.	2	1	.	1	.	.	.	.	.
56	Rohatyn . .	3	3	.	.	.	.	2	.	.	1	.	.	.	.	.
57	Ropczyce . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
58	Rudki . . .	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
59	Rzeszów . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
60	Sambor . . .	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
61	Sanok . . .	1	1	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
62	Skałat . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
63	Skole . . .	2	2	.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.
64	Śniatyn . . .	3	2	.	1	.	.	1	.	.	2	.	.	.	.	.
65	Sokal . . .	1	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
66	Stanisławów .	6	3	2	1	.	.	1	2	.	3	.	.	.	.	.
67	Stary Sambor	1	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
68	Stryj . . .	4	.	.	4	.	.	2	1	1	.	.	.	.	.	.
69	Strzyżów . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
70	Tarnobrzeg .	1	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.
71	Tarnopol . .	5	4	.	1	.	.	1	.	.	4	.	.	.	.	.
72	Tarnów . . .	5	5	.	.	.	.	.	1	.	3	.	.	.	.	1
73	Tłumacz . .	12	7	.	5	.	.	7	.	1	3	.	.	.	1	.
74	Trembowla .	2	2	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
75	Turka . . .	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.
76	Wadowice . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
77	Wieliczka . .	1	1	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
78	Zaleszczyki .	3	3	.	.	.	.	1	1	.	1	.	.	.	.	.
79	Zbaraż . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
80	Zborów . . .	4	4	.	.	.	.	.	3	.	1	.	.	.	.	.
81	Złoczów . . .	7	3	.	4	.	.	5	.	2	.	.	.	.	.	.
82	Zółkiew . . .	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
83	Żydaczów . .	3	3	.	.	.	.	.	.	.	2	.	1	.	.	.
84	Żywiec . . .	1	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.
Razem . . .		244	134	9	100	.	1	105	28	13	62	3	3	.	3	27
W porównaniu z r. 1910/11		-5	-5	.	.	.	.	-5	-1	+3	-3	.	.	.	-1	+2

Tab. 6.

Ilość dzieci będących w wieku szkolnym

Liczba parządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci w wieku od 6 do 12 (13) lat obowiązanych do uczęszczania na naukę codzienną			Ilość dzieci w wieku od 12 do 15 (16) lat obowiązanych do uczęszczania na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
1	Biała	7029	7049	14078	1384	1343	2727
2	Bóbrka	8218	7812	16030	1811	1875	3686
3	Bochnia	11505	11222	22727	2526	2553	5079
4	Bohorodczany	5475	5198	10673	1109	853	1962
5	Borszczów	8925	8299	17224	1632	1592	3224
6	Brody	7181	6755	13936	1104	990	2094
7	Brzesko	10216	9981	20197	1848	1993	3841
8	Brzeżany	10093	10523	20616	1790	1846	3636
9	Brzozów	7314	7373	14687	1270	1327	2597
10	Buczacz	12668	12637	25305	2494	2333	4827
11	Chrzanów	10660	10467	21127	2006	2314	4320
12	Cieszanów	7064	7209	14273	1669	1664	3333
13	Czortków	6343	6197	12540	1544	1609	3153
14	Dąbrowa	6774	6615	13389	1158	1248	2406
15	Dobromil	6091	5938	12029	1563	1570	3133
16	Dolina	8881	8627	17508	1582	1564	3146
17	Drohobycz	12607	12080	24687	2140	1740	3880
18	Gorlice	7411	7570	14981	1609	1596	3205
19	Gródek	6433	6027	12460	1132	1036	2168
20	Grybów	4870	4860	9730	1190	1211	2401
21	Horodenka	7304	6425	13729	1225	1115	2340
22	Husiatyn	7950	7639	15589	1384	1538	2922
23	Jarosław	11796	11674	23470	2011	2042	4053
24	Jasło	7236	7315	14551	1358	1325	2683
25	Jaworów	6920	6554	13474	1417	1451	2868
26	Kałusz	7893	7129	15022	1848	1742	3590
27	Kamionka	6101	5824	11925	1431	1601	3032
28	Kolbuszowa	6609	6453	13062	1833	1889	3722
29	Kołomyja	10831	10543	21374	4016	3479	7495
30	Kosów	6560	5998	12558	979	899	1878
31	Kraków miasto	7859	8106	15965	3958	3700	7658
32	Kraków okolica	5810	5659	11469	1425	1522	2947
33	Krosno	7249	7468	14717	1310	1430	2740
34	Łańcut	8025	7961	15986	1610	1572	3182
35	Limanowa	6856	6778	13634	1122	1221	2343
36	Lisko	5430	5309	10739	856	877	1733
37	Lwów miasto	14511	13184	27695	5212	4925	10137
38	Lwów okolica	12952	12595	25547	2879	3232	6111
39	Mielec	6906	7016	13922	1028	1113	2141
40	Mościska	7157	7103	14260	1195	1219	2414
41	Myślenice	8089	7873	15962	1476	1697	3173
42	Nadwórna	6369	5923	12292	775	600	1375
43	Nisko	5598	5478	11076	1102	1161	2263
44	Nowy Sącz	11082	11437	22519	1136	1254	2390
45	Nowy targ	6452	6253	12705	1042	1220	2262
46	Oświęcim	4725	4640	9365	677	661	1338
47	Peczeniżyn	3332	2956	6288	769	801	1570

Tab. 7.

Rok szkolny 1911/12.

w miejscowościach, w których są szkoły czynne.

Liczba porządkowa	Okręg szkolny	Ilość dzieci w wieku od 6 do 12 (13) lat obowiązanych do uczęszczania na naukę codzienną			Ilość dzieci w wieku od 12 do 15 (16) lat obowiązanych do uczęszczania na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
48	Pilzno	4134	4175	8309	919	1046	1965
49	Podgórze	5622	5349	10971	1173	1215	2388
50	Podhajce	6858	6800	13658	1797	1872	3669
51	Przemysł	13510	14728	28238	2984	3442	6426
52	Przemysłany	7775	7572	15347	1790	1835	3625
53	Przeworsk	5078	4981	10059	978	909	1887
54	Radziechów	5585	5278	10863	1080	1097	2177
55	Rawa	7976	7801	15777	1402	1211	2613
56	Rohatyn	10808	10369	21177	1985	1993	3978
57	Ropczyce	6758	6619	13377	1002	1185	2187
58	Rudki	5894	5499	11393	1038	1014	2052
59	Rzeszów	13315	13641	26956	2115	2199	4314
60	Sanbor	9194	9497	18691	2006	1908	3914
61	Sanok	9300	9287	18587	2103	1955	4058
62	Skalat	8102	7747	15849	1609	1606	3215
63	Skole	3662	3756	7418	892	737	1629
64	Sniatyn	6987	6415	13402	1329	1148	2477
65	Sokal	8796	8801	17597	2003	1914	3917
66	Stanisławów	11780	11225	23005	2369	2333	4702
67	Stary Sanbor	4909	4658	9567	673	651	1324
68	Stryj	6714	6605	13319	1108	975	2083
69	Strzyżów	5699	5511	11210	916	1036	1952
70	Tarnobrzeg	6862	6710	13572	1129	1368	2497
71	Tarnopol	10290	10892	21182	2670	2503	5173
72	Tarnów	9802	10022	19824	1784	1703	3487
73	Tłumacz	9302	8614	17916	2420	2151	4571
74	Trembowla	6916	6718	13634	1446	1442	2888
75	Turka	6037	5564	11601	687	594	1281
76	Wadowice	8938	8880	17818	1618	1834	3452
77	Wieliczka	6530	6353	12883	1172	1297	2469
78	Zaleszczyki	6442	5800	12242	1750	1734	3484
79	Zbaraż	5520	5298	10818	1245	1163	2408
80	Zborów	6661	6321	12982	1123	1078	2201
81	Złoczów	9266	9339	18605	1686	1861	3547
82	Żółkiew	7460	7486	14946	1471	1382	2853
83	Żydaczów	7802	6922	14724	1709	1552	3261
84	Żywiec	9712	9114	18826	953	1074	2027
Razem . .		659356	644080	1303436	133769	133542	267311

Tab. 7.

Ilość dzieci zapisanych

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci zapisanych na naukę codzienną			Ilość dzieci zapisanych na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
1	Biała	5997	5876	11873	842	946	1788
2	Bóbrka	7957	7503	15460	1744	1822	3566
3	Bochnia	10414	10686	21100	2173	2014	4187
4	Bohorodczany	4104	3671	7775	851	549	1400
5	Borszczów	7449	6650	14099	1371	1322	2693
6	Brody	4051	4545	8596	849	755	1604
7	Brzesko	9426	9266	18692	1683	1858	3541
8	Brzeżany	8658	8864	17522	1641	1502	3143
9	Brzozów	6163	6014	12177	951	1003	1954
10	Buczacz	11407	11970	23377	2247	2102	4349
11	Chrzanów	10151	9880	20031	1659	2088	3747
12	Cieszanów	6519	6695	13214	1482	1502	2984
13	Czortków	5549	5302	10851	1038	1008	2046
14	Dąbrowa	5677	5694	11371	880	993	1873
15	Dobromil	4588	4416	9004	1003	1014	2017
16	Dolina	7569	7143	14712	1427	1318	2745
17	Drohobycz	10970	10410	21380	1418	1078	2496
18	Gorlice	6723	6842	13565	1346	1434	2780
19	Gródek	5891	5407	11298	1088	979	2067
20	Grybów	4447	4416	8863	1080	1097	2177
21	Horodenka	5535	5096	10631	948	804	1752
22	Husiatyn	7420	7075	14495	1251	1448	2699
23	Jarosław	10823	10760	21613	1769	1850	3619
24	Jasło	6643	6657	13300	1182	1194	2376
25	Jaworów	5672	5240	10912	1041	1067	2108
26	Kałusz	6957	5990	12947	1547	1411	2958
27	Kamionka	5661	5243	10904	1315	1482	2797
28	Kolbuszowa	5763	5672	11435	1216	1395	2611
29	Kołomyja	9341	9615	18956	2090	2110	4200
30	Kosów	4488	3656	8144	653	602	1255
31	Kraków miasto	7600	8875	16475	.	.	.
32	Kraków okolica	5629	5503	11132	1391	1500	2891
33	Krosno	6377	6562	12939	976	1118	2094
34	Łańcut	7295	6924	14219	1141	1258	2399
35	Limanowa	5574	5529	11103	680	825	1505
36	Lisko	4061	3862	7923	704	736	1440
37	Lwów miasto	9634	12093	21727	19	269	288
38	Lwów okolica	12106	11753	23859	2650	3050	5700
39	Mielec	6128	6337	12465	691	933	1624
40	Mościska	6416	6145	12561	1033	1041	2074
41	Myslenice	7175	6908	14083	1176	1384	2560
42	Nadwórna	4519	3616	8135	551	315	866
43	Nisko	4961	4828	9789	909	983	1892
44	Nowy Sącz	9402	8953	18355	827	962	1789
45	Nowy targ	5907	5769	11676	891	1059	1950
46	Oświęcim	4387	4284	8671	469	509	978
47	Peczeniżyn	2685	1992	4677	358	293	651

Tab. 8.

Rok szkolny 1911/12.

do publicznych szkół ludowych.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość dzieci zapisanych na naukę codzienną			Ilość dzieci zapisanych na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
48	Pilzno	3737	3714	7451	830	931	1761
49	Podgórze	5263	5089	10352	694	743	1437
50	Podhajce	6282	6090	12372	1531	1638	3169
51	Przemysł	10464	10430	20894	1640	1829	3469
52	Przemysław	6965	7026	13991	1625	1697	3322
53	Przeworsk	4609	4504	9113	853	828	1681
54	Radziechów	5051	4665	9716	952	934	1886
55	Rawa	6681	6292	12973	1260	1099	2359
56	Rohatyn	9518	9213	18731	1689	1696	3385
57	Ropczyce	5396	5163	10559	653	836	1489
58	Rudki	5511	5122	10633	942	943	1885
59	Rzeszów	11082	11465	22547	1218	1278	2496
60	Sambar	7962	7985	15947	1686	1632	3318
61	Sanok	7870	7871	15741	1280	1269	2549
62	Skałat	7127	6736	13863	1350	1476	2826
63	Skole	3284	3440	6724	727	488	1215
64	Sniatyn	5150	4477	9627	873	729	1602
65	Sokal	7719	8120	15839	1693	1777	3470
66	Stanisławów	10691	10804	21495	1501	1250	2751
67	Stary Sambar	4203	3708	7911	571	551	1122
68	Stryj	6029	5948	11977	928	833	1761
69	Strzyżów	4833	4596	9429	698	797	1495
70	Tarnobrzeg	6112	6131	12243	1047	1288	2335
71	Tarnopol	9196	9181	18377	2031	1915	3946
72	Tarnów	8044	8186	16230	930	1083	2013
73	Tłumacz	7917	6811	14728	1727	1377	3104
74	Trembowla	6359	5872	12231	1150	1168	2318
75	Turka	4934	4008	8942	632	489	1121
76	Wadowice	8463	8263	16726	1301	1614	2915
77	Wieliczka	6109	6020	12129	936	1175	2111
78	Zaleszczyki	5333	4764	10097	1254	1253	2507
79	Zbaraż	5082	4811	9893	1084	979	2063
80	Zborów	5758	5538	11296	1035	2027	3062
81	Złoczów	8289	8476	16765	1462	1705	3167
82	Zółkiew	6817	6798	13615	1166	1294	2460
83	Zydaczów	7510	6518	14028	1590	1376	2966
84	Żywiec	7954	7424	15378	763	932	1695
Razem . . .		571173	557476	1128649	97553	100911	198464

Ilość dzieci uczęszczających do publicznych szkół ludo-

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci uczęszczających na naukę codzienną			Ilość dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
1	Biała	1343	1303	2646	17	63	80
2	Bóbrka	1187	1188	2375	77	94	171
3	Bochnia	1300	1605	2905	116	50	166
4	Bohorodeczany	444	525	969	28	22	50
5	Borszczów	786	770	1556	21	46	67
6	Brody	726	868	1594	.	.	.
7	Brzesko	785	772	1557	38	46	84
8	Brzeżany	780	829	1609	.	.	.
9	Brzozów	642	662	1304	52	57	109
10	Buczacz	1705	2379	4084	74	72	146
11	Chrzanów	2043	1951	3994	140	289	429
12	Cieszanów	748	795	1543	60	73	133
13	Czortków	856	939	1795	.	.	.
14	Dąbrowa	478	503	981	24	42	66
15	Dobromil	414	471	885	18	18	36
16	Dolina	1171	1412	2583	90	122	212
17	Drohobycz	3901	4252	8153	.	.	.
18	Gorlice	942	1094	2036	80	26	106
19	Gródek	740	783	1523	66	28	94
20	Grybów	571	604	1175	114	120	234
21	Horodenka	695	783	1478	25	50	75
22	Husiatyn	913	1467	2380	33	87	120
23	Jarosław	1866	1956	3822	22	18	40
24	Jasło	1032	1206	2238	67	49	116
25	Jaworów	557	499	1056	46	70	116
26	Kałusz	818	831	1649	70	38	108
27	Kamionka	1216	1141	2357	110	183	293
28	Kolbuszowa	699	747	1446	5	46	51
29	Kołomyja	2543	2987	5530	.	200	200
30	Kosów	853	875	1728	17	56	73
31	Kraków miasto	7453	8110	15563	.	.	.
32	Kraków okolica	.	.	.	.	.	.
33	Krosno	1271	985	2256	34	19	53
34	Łańcut	1087	880	1967	.	16	16
35	Limanowa	421	383	804	5	10	15
36	Lisko	399	372	771	28	47	75
37	Lwów miasto	9031	11142	20173	.	201	201
38	Lwów okolica	1905	1808	3713	147	231	378
39	Mielec	749	891	1640	.	27	27
40	Mościska	1018	886	1904	38	47	85
41	Myślenice	704	616	1320	38	74	112
42	Nadwórna	617	680	1297	8	14	22
43	Nisko	1037	967	2004	92	127	219
44	Nowy Sącz	2224	2011	4235	.	.	.
45	Nowy targ	1126	1063	2189	34	69	103
46	Oświęcim	989	1076	2065	.	30	30
47	Peczeniżyn	330	274	604	15	26	41

Tab. 9.

Rok szkolny 1911/12.

wych typu miejskiego i do szkół wydziałowych.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość dzieci uczęszczających na naukę codzienną			Ilość dzieci uczęszczających na naukę dopolniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
48	Pilzno	261	244	505	33	33	66
49	Podgórze	2070	2012	4082	26	32	58
50	Podhajce	562	617	1179	20	104	124
51	Przemyśl	2933	2842	5775	369	410	779
52	Przemyślany	492	484	976	22	30	52
53	Przeworsk	604	634	1238	82	45	127
54	Radziechów	422	358	780	.	38	38
55	Rawa	388	649	1037	58	37	95
56	Rohatyn	1230	1323	2553	24	40	64
57	Ropczyce	1059	1127	2186	6	25	31
58	Rudki	865	803	1668	61	62	123
59	Rzeszów	2477	3136	5613	84	105	189
60	Sanbor	1007	1328	2335	.	.	.
61	Sanok	1394	1133	2527	127	39	166
62	Skałat	824	1215	2039	.	83	83
63	Skole	441	475	916	27	34	61
64	Sniatyn	986	1300	2286	71	35	106
65	Sokal	935	1314	2249	83	99	182
66	Stanisławów	4365	4857	9222	30	20	50
67	Stary Sanbor	419	398	817	.	40	40
68	Stryj	2079	2367	4446	.	.	.
69	Strzyżów	344	288	632	.	40	40
70	Tarnobrzeg	558	753	1311	96	86	182
71	Tarnopol	1677	2352	4029	26	40	66
72	Tarnów	2087	2526	4613	.	11	11
73	Thumacz	765	943	1708	100	130	230
74	Trembowla	564	544	1108	21	24	45
75	Turka	446	449	895	28	50	78
76	Wadowice	1086	1209	2295	.	41	41
77	Wieliczka	1301	1249	2550	17	57	74
78	Zaleszczyki	463	482	945	.	15	15
79	Zbaraż	615	622	1237	13	46	59
80	Zborów	195	296	491	20	20	40
81	Złoczów	930	990	1920	.	34	34
82	Żółkiew	956	1029	1985	35	58	93
83	Żydaczów	1669	650	2319	173	60	233
84	Żywiec	901	867	1768	17	64	81
Razem . . .		103485	112206	215691	3518	4990	8508

Tab. 9.

III* lud.

Ilość dzieci uczęszczających do pu-

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci uczęszczających na naukę codzienną			Ilość dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
1	Biała	4654	4573	9227	825	875	1700
2	Bóbrka	6368	6185	12553	1582	1610	3192
3	Bochnia	9114	9081	18195	2057	1964	4021
4	Bohorodczany	3240	2696	5936	698	435	1133
5	Borszczów	5926	5284	11210	1190	1160	2350
6	Brody	3891	2318	6209	664	575	1239
7	Brzesko	8528	8397	16925	1609	1758	3367
8	Brzeżany	7125	7052	14177	1475	1369	2844
9	Brzozów	5243	5014	10257	887	922	1809
10	Buczacz	9332	9156	18488	2063	1928	3991
11	Chrzanów	7831	7659	15490	1317	1612	2929
12	Cieszanów	5695	5760	11455	1375	1397	2772
13	Czortków	4260	3873	8133	784	893	1677
14	Dąbrowa	4778	4702	9480	757	865	1622
15	Dobromil	3941	3716	7657	917	939	1856
16	Dolina	5973	5101	11074	1263	1121	2384
17	Drohobycz	6514	5690	12204	1300	986	2286
18	Gorlice	5505	5450	10955	1152	1307	2459
19	Gródek	4966	4462	9428	934	882	1816
20	Grybów	3708	3651	7359	897	888	1785
21	Horodenka	4590	4052	8642	921	748	1669
22	Husiatyn	5949	5213	11162	1045	1135	2180
23	Jarosław	8613	8510	17123	1643	1714	3357
24	Jaśło	5450	5295	10745	1078	1139	2217
25	Jaworów	4980	4592	9572	963	960	1923
26	Kałusz	5488	4650	10138	1299	1210	2509
27	Kamionka	4404	4043	8447	1200	1296	2496
28	Kolbuszowa	4831	4733	9564	1101	1222	2323
29	Kołomyja	6769	6592	13361	2045	1821	3866
30	Kosów	3261	2452	5713	514	442	956
31	Kraków miasto						
32	Kraków okolica	5629	5503	11132	1391	1500	2891
33	Krosno	5106	5577	10683	903	1028	1931
34	Łańcut	6011	5800	11811	1087	1161	2248
35	Limanowa	4573	4578	9151	512	604	1116
36	Lisko	3486	3361	6847	610	628	1238
37	Lwów miasto	56	76	132	16	12	28
38	Lwów okolica	9841	9568	19409	2297	2638	4935
39	Mielec	5273	5309	10582	691	906	1597
40	Mościska	5026	4944	9970	894	880	1774
41	Myslenice	6214	6140	12354	1024	1189	2213
42	Nadwórna	3327	2345	5672	418	231	649
43	Nisko	3877	3785	7662	782	819	1601
44	Nowy Sącz	6399	6330	12729	696	834	1530
45	Nowy targ	5902	5764	11666	857	990	1847
46	Oświęcim	3334	3111	6445	456	466	922
47	Peczenizyn	2230	1614	3844	316	237	553

Tab. 10.

Rok szkolny 1911/12.

blicznych szkół ludowych typu wiejskiego.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość dzieci uczęszczających na naukę codzienną			Ilość dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
48	Pilzno	3356	3360	6716	780	870	1650
49	Podgórze	3059	2880	5939	574	591	1165
50	Podhajce	5661	5413	11074	1487	1515	3002
51	Przemysł	7246	9203	16449	1106	1199	2305
52	Przemysław	6250	6304	12554	1504	1574	3078
53	Przeworsk	3741	3564	7305	682	709	1391
54	Radziechów	4322	4020	8342	886	819	1705
55	Rawa	5975	5521	11496	1102	964	2066
56	Rohatyn	7774	7348	15122	1423	1459	2882
57	Ropczyce	3910	3675	7585	528	653	1181
58	Rudki	4351	4016	8367	795	838	1633
59	Rzeszów	8398	8164	16562	1021	1044	2065
60	Sambar	6439	6132	12571	1482	1453	2935
61	Sanok	5848	6181	12029	1040	1065	2105
62	Skałat	5403	4762	10165	1173	1008	2181
63	Skole	2572	2688	5260	580	411	991
64	Sniatyn	4040	3081	7121	746	648	1394
65	Sokal	6563	6662	13225	1571	1654	3225
66	Stanisławów	6103	5441	11544	1385	1142	2527
67	Stary Sambar	3378	2915	6293	491	406	897
68	Stryj	3692	3320	7012	846	758	1604
69	Strzyżów	4391	4218	8609	678	748	1426
70	Tarnobrzeg	5319	5269	10588	791	1027	1818
71	Tarnopol	6954	6318	13272	1804	1625	3429
72	Tarnów	5510	5282	10792	769	897	1666
73	Tłumacz	6880	5606	12486	1574	1179	2753
74	Trembowła	5591	5149	10740	1050	1066	2116
75	Turka	4159	3095	7254	519	340	859
76	Wadowice	7081	6772	13853	1197	1424	2621
77	Wieliczka	4535	4421	8956	818	944	1762
78	Zaleszczyki	4699	4202	8901	1177	1150	2327
79	Zbaraż	4223	3902	8125	910	791	1701
80	Zborów	5039	4811	9850	890	838	1728
81	Złoczów	6725	7051	13776	1305	1520	2825
82	Zółkiew	5772	5646	11418	1102	1192	2294
83	Żydaczów	5825	5853	11678	1411	1315	2726
84	Żywiec	6888	6398	13286	657	783	1440
Razem . . .		444883	422400	867283	86359	86915	173274

Tab. 10.

Ilość dzieci uczęszczających

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość dzieci uczęszczających na naukę codzienną			Ilość dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
1	Biała	871	1144	2015	.	.	.
2	Bóbrka	.	.	.	.	.	.
3	Bochnia	129	56	185	.	.	.
4	Bohorodczany	337	21	358	.	.	.
5	Borszczów	125	24	149	.	.	.
6	Brody	537	612	1149	.	.	.
7	Brzesko	3	4	7	.	.	.
8	Brzeżany	117	.	117	.	.	.
9	Brzozów	.	.	.	.	.	.
10	Buczacz	284	80	364	.	.	.
11	Chrzanów	137	106	243	.	.	.
12	Cieszanów	9	18	27	.	.	.
13	Czortków	176	37	213	.	8	8
14	Dąbrowa	192	.	192	.	.	.
15	Dobromil	41	50	91	29	23	52
16	Dolina	451	185	636	22	21	43
17	Drohobycz	370	224	594	24	26	50
18	Gorlice	.	.	.	.	.	.
19	Gródek	137	109	246	3	6	9
20	Grybów	.	.	.	.	.	.
21	Horodenka	432	.	432	.	.	.
22	Husiatyn	.	.	.	.	.	.
23	Jarosław	16	278	294	.	14	14
24	Jasło	.	14	14	.	.	.
25	Jaworów	20	89	109	.	.	.
26	Kałusz	65	66	131	22	21	43
27	Kamionka	29	165	194	.	33	33
28	Kolbuszowa	5	11	16	.	.	.
29	Kołomyja	492	78	570	58	19	77
30	Kosów	145	.	145	.	.	.
31	Kraków miasto	479	1643	2122	.	.	.
32	Kraków okolica	.	*)	*)	.	20	20
33	Krosno	190	13	203	50	.	50
34	Łańcut	31	233	264	3	7	10
35	Limanowa	202	170	372	35	28	63
36	Lisko	39	29	68	4	3	7
37	Lwów miasto	1123	2290	3413	.	153	153
38	Lwów okolica	303	238	541	20	32	52
39	Mielec	222	87	309	9	10	19
40	Mościska	.	.	.	.	.	.
41	Myślenice	.	.	.	.	.	.
42	Nadwórna	292	90	382	34	.	34
43	Nisko	122	146	268	39	33	72
44	Nowy Sącz	112	650	762	.	.	.

*) naukę codzienną pobierają uczennice w szkole publicznej.

Tab. 11.

Rok szkolny 1911/12.

do szkół prywatnych.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci uczęszczających na naukę codzienną			Ilość dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą		
		chłopców	dziewcząt	razem	chłopców	dziewcząt	razem
45	Nowy targ	.	.	.	.	.	.
46	Oświęcim	.	.	.	.	.	.
47	Peczeniżyn	96	.	96	.	.	.
48	Pilzno	.	.	.	.	.	.
49	Podgórze	.	.	.	.	.	.
50	Podhajce	.	.	.	.	.	.
51	Przemyśl	112	1144	1256	.	.	.
52	Przemyślany	255	54	309	.	.	.
53	Przeworsk	.	116	116	.	.	.
54	Radziechów	73	98	171	27	25	52
55	Rawa	213	35	248	.	.	.
56	Rohatyn	159	29	188	.	.	.
57	Ropczyce	.	.	.	.	.	.
58	Rudki	25	29	54	.	.	.
59	Rzeszów	.	.	.	.	.	.
60	Sambor	31	38	69	.	.	.
61	Sanok	29	28	57	6	9	15
62	Skałat	.	.	.	.	.	.
63	Skole	130	16	146	.	.	.
64	Sniatyn	383	29	412	68	9	77
65	Sokal	45	46	91	20	19	39
66	Stanisławów	397	531	928	.	.	.
67	Stary Sambor	44	21	65	16	.	16
68	Stryj	270	199	469	15	28	43
69	Strzyżów	.	.	.	.	.	.
70	Tarnobrzeg	161	.	161	.	.	.
71	Tarnopol	556	312	868	.	.	.
72	Tarnów	189	384	573	.	8	8
73	Thumacz	584	219	803	81	29	110
74	Trembowla	55	20	75	.	.	.
75	Turka	.	72	72	.	.	.
76	Wadowice	.	.	.	.	.	.
77	Wieliczka	79	.	79	.	.	.
78	Zaleszczyki	249	46	295	27	10	37
79	Zbaraż	.	.	.	.	.	.
80	Zborów	454	.	454	.	.	.
81	Złoczów	346	82	428	.	.	.
82	Zółkiew	26	33	59	8	7	15
83	Zydaczów	139	301	440	75	143	218
84	Zywiec	85	67	152	.	.	.
Razem . . .		13420	12909	26329	695	744	1439

Tab. 11.

Ilość dzieci uczęszczających do szkół wyższych, przemysłowych

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci uczęszczających do szkół wyższych, przemysłowych lub fachowych (na kursa fachowe)						Ilość dzieci uczących się w domu					
		Dzieci w wieku od 6—12 lat			Dzieci w wieku od 12—15 (16) lat			Dzieci w wieku od 6—12 lat			Dzieci w wieku od 12—15 (16) lat		
		chłop- cy	dziew- częta	razem	chłop- cy	dziew- częta	razem	chłop- cy	dziew- częta	razem	chłop- cy	dziew- częta	razem
1	Biała . . .	42	.	42	349	22	371	25	23	48	2	2	4
2	Bóbrka . . .	.	.	.	.	.	.	14	20	34	.	3	3
3	Bochnia . .	119	4	123	328	15	343	3	.	3	3	1	4
4	Bohorodeczany	.	.	.	.	.	.	8	6	14	.	7	7
5	Borszczów .	97	33	130	58	9	67	5	8	13	1	3	4
6	Brody . . .	293	6	299	320	16	336	18	21	39	20	19	39
7	Brzesko . .	49	11	60	61	3	64	34	18	52	1	1	2
8	Brzeżany . .	178	3	181	357	22	379	67	68	135	.	.	.
9	Brzozów . .	52	.	52	85	2	87	3	8	11	2	7	9
10	Buczacz . .	178	14	192	229	19	248	109	60	169	25	30	55
11	Chrzanów . .	72	.	72	356	.	356	27	33	60	3	2	5
12	Cieszanów .	86	6	92	105	5	110	7	8	15	.	.	.
13	Czortków . .	129	11	140	135	16	151	39	52	91	4	6	10
14	Dąbrowa . .	.	.	.	.	.	.	20	21	41	2	6	8
15	Dobromil . .	.	.	.	.	.	.	10	10	20	.	.	.
16	Dolina . . .	.	.	.	.	.	.	31	39	70	4	4	8
17	Drohobycz .	283	27	310	478	17	495	47	38	85	.	.	.
18	Gorlice . . .	186	.	186	326	6	332	14	14	28	.	.	.
19	Gródek . . .	75	3	78	104	2	106	42	76	118	14	25	39
20	Grybów . . .	8	.	8	32	.	32	12	7	19	.	.	.
21	Horodenka .	135	8	143	145	10	155	26	27	53	.	.	.
22	Husiatyn . .	22	14	36	79	2	81	46	43	89	9	13	22
23	Jarosław . . .	195	24	219	409	25	434	22	19	41	.	.	.
24	Jasło	183	20	203	398	26	424	4	13	17	1	10	11
25	Jaworów . .	145	5	150	155	15	170	24	16	40	3	2	5
26	Kałuż	65	5	70	69	2	71	12	7	19	.	.	.
27	Kamionka . .	61	2	63	120	6	126	44	33	77	2	17	19
28	Kolbuszowa .	.	.	.	.	.	.	28	22	50	1	7	8
29	Kołomyja . .	379	115	494	667	105	772	20	29	49	22	24	46
30	Kosów	41	23	64	69	25	94	27	31	58	3	7	10
31	Kraków m. . .	1061	283	1344	2452	764	3216	83	76	159	40	39	79
32	Kraków ok. .	.	.	.	.	.	.	19	21	50	.	.	.
33	Krosno . . .	36	.	36	123	8	131	12	13	25	1	.	1
34	Łańcut . . .	87	13	100	175	6	181	26	37	63	.	4	4
35	Limanowa . .	.	.	.	.	.	.	5	17	22	2	3	5
36	Lisko	.	.	.	.	.	.	29	25	54	.	.	.
37	Lwów m. . . .	1996	492	2488	4147	1085	5232	173	248	421	.	.	.
38	Lwów ok. . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
39	Mielec	63	5	68	134	1	135	10	13	23	.	4	4
40	Mościska . .	.	.	.	.	.	.	17	11	28	1	20	21
41	Myslenice . .	40	19	59	115	32	147	9	11	20	.	1	1
42	Nadwórna . .	.	.	.	.	.	.	35	39	74	.	.	.
43	Nisko	.	.	.	40	.	40	29	45	74	1	.	1
44	Nowy Sącz . .	235	24	259	701	43	744	57	84	141	.	.	.
45	Nowy Targ . .	118	15	133	183	8	191	2	8	10	.	5	5
46	Oświęcim . .	.	.	.	24	.	24	25	36	61	4	13	17
47	Peczeniżyn .	.	.	.	.	.	.	31	35	66	9	11	20

Tab. 12.

Rok szkolny 1911/12.

lub na kursa fachowe i ilość dzieci uczących się w domu.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość dzieci uczęszczających do szkół wyższych, przemysłowych lub fachowych (na kursa fachowe)						Ilość dzieci uczących się w domu					
		Dzieci w wieku od 6—12 lat			Dzieci w wieku od 12—15 (16) lat			Dzieci w wieku od 6—12 lat			Dzieci w wieku od 12—15 (16) lat		
		chłop- cy	dziew- częta	razem	chłop- cy	dziew- częta	razem	chłop- cy	dziew- częta	razem	chłop- cy	dziew- częta	razem
48	Pilzno . . .	.	.	.	.	.	.	34	33	67	6	3	9
49	Podgórze . .	275	.	275	428	.	428	9	12	21	1	1	2
50	Podhajce . .	9	.	9	24	2	26	51	49	100	10	8	18
51	Przemysł . .	566	175	741	984	221	1205	88	127	215	77	103	180
52	Przemysławany	33	8	41	39	22	61	19	19	38	5	5	10
53	Przeworsk . .	30	4	34	63	5	68	16	21	37	1	2	3
54	Radziechów .	.	.	.	.	.	.	24	13	37	.	.	.
55	Rawa . . .	48	6	54	75	18	93	40	48	88	7	6	13
56	Rohatyn . .	335	24	359	318	13	331	76	91	167	.	5	5
57	Ropeczyce . .	130	13	143	237	16	253	8	14	22	11	20	31
58	Rudki . . .	12	.	12	33	.	33	21	20	41	8	6	14
59	Rzeszów . .	262	33	295	492	35	527	48	57	105	3	4	7
60	Sambor . . .	193	.	193	504	29	533	40	48	88	6	14	20
61	Sanok . . .	189	12	201	282	9	291	18	19	37	4	9	13
62	Skałat . . .	26	4	30	39	.	39	34	58	92	4	21	25
63	Skole . . .	.	.	.	.	.	.	40	38	78	8	10	18
64	Śniatyn . .	80	4	84	99	2	101	24	6	30	.	.	.
65	Sokal . . .	82	5	87	174	21	195	75	81	156	20	23	43
66	Stanisławów .	423	84	507	993	187	1180	17	48	65	.	.	.
67	Stary Sambor	138	.	138	240	.	240	24	21	45	.	5	5
68	Stryj . . .	317	44	361	473	53	526	18	18	36	2	7	9
69	Strzyżów . .	.	.	.	43	.	43	32	26	58	.	.	.
70	Tarnobrzeg .	56	2	58	112	3	115	29	22	51	5	10	15
71	Tarnopol . .	616	54	670	862	92	954	30	21	51	6	13	19
72	Tarnów . . .	246	44	290	701	182	883	21	32	53	12	23	35
73	Tłumacz . .	43	2	45	61	7	68	14	17	31	7	18	25
74	Trembowla .	64	.	64	268	.	268	15	23	38	5	10	15
75	Turka . . .	32	4	34	58	1	59	26	26	52	.	.	.
76	Wadowice . .	122	1	123	312	2	314	9	13	22	.	.	.
77	Wieliczka . .	59	7	66	86	3	89	27	34	61	3	10	13
78	Zaleszczyki .	16	9	25	61	13	74	33	41	74	1	8	9
79	Zbaraż . . .	42	13	55	59	8	67	29	35	64	.	.	.
80	Zborów . . .	.	.	.	.	.	.	130	125	255	26	42	68
81	Złoczów . .	122	6	128	290	4	294	38	36	74	40	28	68
82	Zółkiew . . .	75	.	75	161	.	161	33	39	72	.	2	2
83	Zydaczów . .	.	.	.	.	.	.	13	28	41	.	3	3
84	Zywiec . . .	128	2	130	155	3	158	25	24	49	2	6	8
Razem . .		11478	1745	13223	22254	3268	25522	2588	2872	5460	460	711	1171

Tab. 12.

Nauczyciele i nauczycielki

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Nauczyciele						Nauczycielki					
		z patentem do szkół wydziałowych	z patentem do szkół ludowych i świad- ctwem dojrzałości	z patentem do szkół lud. bez świadectwa dojrzałości	z świadectwem dojr- załości z seminarjum nauczycielskiego	bez kwalifikacyi	razem	z patentem do szkół wydziałowych	z patentem do szkół ludowych i świad- ctwem dojrzałości	z patentem do szkół lud. bez świadectwa dojrzałości	z świadectwem dojr- załości z seminarjum nauczycielskiego	bez kwalifikacyi	razem
1	Biała	9	52	4	31	1	97	6	36	9	32	.	83
2	Bóbrka	7	63	4	12	.	86	11	54	43	21	1	130
3	Bochnia	11	102	3	13	1	130	24	91	55	43	1	214
4	Bohorodeczany	3	36	2	8	.	49	8	20	14	22	.	64
5	Borszczów . . .	5	78	13	23	.	119	3	28	17	13	2	63
6	Brody	7	32	.	11	.	50	10	15	36	15	1	77
7	Brzeżsko	8	100	2	23	1	134	4	53	39	38	1	135
8	Brzeżany	10	68	2	13	.	93	16	42	32	20	2	112
9	Brzozów	4	55	1	19	1	80	6	26	10	30	1	73
10	Buczacz	18	62	9	24	.	113	10	92	30	29	1	162
11	Chrzanów	15	92	2	16	.	125	19	93	18	59	.	189
12	Cieszanów	4	51	3	17	.	75	1	30	52	17	1	101
13	Czortków	6	48	6	16	.	76	6	26	9	15	.	56
14	Dąbrowa	2	64	.	9	.	75	3	25	8	15	.	51
15	Dobromil	5	19	3	11	1	39	2	30	30	17	1	80
16	Dolina	7	69	6	11	.	93	15	52	31	28	1	127
17	Drohobycz	13	69	2	32	.	116	15	102	7	43	2	169
18	Gorlice	7	71	3	17	.	98	12	48	21	17	.	98
19	Gródek	10	26	2	6	.	44	16	54	26	22	.	118
20	Grybów	4	49	1	8	.	62	5	20	16	9	.	50
21	Horodenka	4	47	1	15	1	68	2	35	15	28	1	81
22	Husiatyn	9	50	5	27	.	91	10	26	24	17	3	80
23	Jarosław	9	70	6	7	.	92	18	83	42	35	2	180
24	Jaśło	10	68	.	16	.	94	12	45	10	19	1	87
25	Jaworów	8	54	6	9	.	77	1	28	24	17	.	70
26	Kałusz	9	67	2	19	.	97	9	26	23	11	.	69
27	Kamionka	11	59	.	8	.	78	6	49	4	16	.	75
28	Kolbuszowa	10	39	1	8	1	59	5	21	36	18	2	82
29	Kołomyja	28	83	2	11	.	124	29	82	15	23	.	149
30	Kosów	7	39	5	9	.	60	5	26	18	9	1	59
31	Kraków miasto	122	34	.	6	.	162	152	46	7	7	.	212
32	Kraków okolica	3	49	.	21	.	73	8	83	4	27	.	122
33	Krosno	12	53	4	20	.	89	13	53	11	31	.	108
34	Łańcut	9	61	1	13	2	86	15	49	42	18	.	124
35	Limanowa	3	37	1	10	.	51	.	25	42	19	1	87
36	Lisko	5	31	3	10	.	49	4	30	13	13	.	60
37	Lwów miasto	166	39	3	16	.	224	268	22	5	3	.	298
38	Lwów okolica	15	120	8	19	.	162	19	112	49	45	.	225
39	Mielec	6	54	1	32	1	94	2	23	6	37	.	68
40	Mościska	10	37	3	11	.	61	9	39	23	24	1	96
41	Myslenice	5	49	2	15	.	71	7	54	13	30	.	104
42	Nadwórna	2	35	3	12	.	52	6	22	20	11	.	59
43	Nisko	5	34	5	12	.	56	4	26	23	19	2	74
44	Nowy Sącz	23	101	6	10	.	140	30	58	26	19	.	133
45	Nowy targ	8	38	4	12	.	62	15	41	23	24	.	103
46	Oświęcim	6	33	2	16	.	57	7	44	5	22	.	78
47	Peczenizyn	2	20	2	8	.	32	2	10	11	17	2	42

Tab. 13.

Rok szkolny 1911/12.

ze względu na kwalifikacyę.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Nauczyciele						Nauczycielki					
		z patentem do szkół wydziałowych	z patentem do szkół ludowych i świade- ctwem dojrzałości	z patentem do szkół lud. bez świadectwa dojrzałości	z świadectwem dojrza- łości z seminarjum nauczycielskiego	bez kwalifikacyi	razem	z patentem do szkół wydziałowych	z patentem do szkół ludowych i świade- ctwem dojrzałości	z patentem do szkół lud. bez świadectwa dojrzałości	z świadectwem dojrza- łości z seminarjum nauczycielskiego	bez kwalifikacyi	razem
48	Pilzno	5	32	.	3	.	40	4	24	6	14	.	48
49	Podgórze . . .	18	45	1	7	.	71	29	54	4	10	.	97
50	Podhajce . . .	4	48	4	24	.	80	3	30	15	16	1	65
51	Przemysł . . .	26	68	.	8	.	102	22	111	22	56	1	212
52	Przemysławny .	4	53	10	7	1	75	4	50	35	33	2	124
53	Przeworsk . .	5	33	4	24	.	66	6	33	14	13	1	67
54	Radziechów . .	6	48	5	12	.	71	5	17	26	8	.	56
55	Rawa	2	58	4	12	.	76	10	23	27	17	.	77
56	Rohatyn	7	57	10	28	.	102	7	32	41	49	1	130
57	Ropczyce . . .	12	43	.	13	.	68	12	22	11	18	.	63
58	Rudki	8	32	.	17	.	57	6	39	22	31	3	101
59	Rzeszów	16	101	2	19	.	138	29	62	19	49	.	159
60	Sambor	10	82	4	17	.	113	16	64	10	19	.	109
61	Sanok	8	50	3	19	.	80	12	54	37	32	.	135
62	Skala	4	64	8	28	.	104	9	35	16	43	1	104
63	Skole	4	27	5	4	.	40	1	31	13	11	.	56
64	Śniatyn	10	42	7	15	1	75	10	25	27	21	1	84
65	Sokal	17	83	12	23	.	135	7	39	36	26	.	108
66	Stanisławów . .	18	84	2	14	1	119	50	95	15	35	.	195
67	Stary Sambor .	5	19	2	14	.	40	9	27	10	27	.	73
68	Stryj	14	38	10	4	.	66	25	71	20	11	.	127
69	Strzyżów . . .	5	46	.	9	.	60	4	39	7	10	1	61
70	Tarnobrzeg . .	4	59	1	15	.	79	2	34	26	17	4	83
71	Tarnopol	19	86	4	34	.	143	24	44	11	22	.	101
72	Tarnów	14	58	1	14	.	87	28	58	5	20	.	111
73	Thunacz	8	56	7	28	.	99	11	43	33	23	1	111
74	Trembowla . . .	7	61	3	11	.	82	6	20	25	19	.	70
75	Turka	4	42	2	18	.	66	2	19	10	11	1	43
76	Wadowice . . .	13	75	2	19	.	109	18	76	22	44	.	160
77	Wieliczka . . .	16	49	1	3	.	69	24	65	41	21	.	151
78	Zaleszczyki . .	6	50	1	13	.	70	5	30	19	21	2	77
79	Zbaraż	4	52	4	12	.	72	4	32	8	11	1	56
80	Zborów	.	59	3	11	.	73	3	26	8	16	2	55
81	Złoczów	5	53	9	15	1	83	15	50	33	32	2	132
82	Żółkiew	9	35	10	14	.	68	20	47	34	15	3	119
83	Żydaczów . . .	6	45	14	15	.	80	6	50	27	30	2	115
84	Żywiec	10	56	1	30	.	97	9	53	11	50	.	123
Razem		995	4596	300	1265	14	7170	1317	3709	1783	1965	61	8835
W porównaniu z rokiem 1910/11		+74	+246	—20	+115	—6	+409	+115	+313	+3	+215	—88	+558

Tab. 13.

IV* lud.

Charakter służbowy nauczycieli

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Nauczyciele			Nauczycielki		
		stali	tymcza- sowi	razem	stałe	tymcza- sowe	razem
1	Biała	51	46	97	24	59	83
2	Bóbrka	59	27	86	67	63	130
3	Bochnia	98	32	130	95	119	214
4	Bohorodczany	33	16	49	17	47	64
5	Borszczów	64	55	119	29	34	63
6	Brody	30	20	50	38	39	77
7	Brzesko	90	44	134	52	83	135
8	Brzeżany	50	43	93	33	79	112
9	Brzozów	50	30	80	23	50	73
10	Buczacz	61	52	113	55	107	162
11	Chrzanów	83	42	125	66	123	189
12	Cieszanów	48	27	75	56	45	101
13	Czortków	42	34	76	19	37	56
14	Dąbrowa	53	22	75	20	31	51
15	Dobromil	19	20	39	42	38	80
16	Dolina	63	30	93	51	76	127
17	Drohobycz	58	58	116	53	116	169
18	Gorlice	64	34	98	49	49	98
19	Gródek	26	18	44	54	64	118
20	Grybów	39	23	62	29	21	50
21	Horodenka	34	34	68	31	50	81
22	Husiatyn	47	44	91	37	43	80
23	Jarosław	61	31	92	70	110	180
24	Jasło	61	33	94	42	45	87
25	Jaworów	53	24	77	36	34	70
26	Kałusz	57	40	97	38	31	69
27	Kamionka	59	19	78	34	41	75
28	Kolbuszowa	39	20	59	32	50	82
29	Kołomyja	89	35	124	83	66	149
30	Kosów	36	24	60	29	30	59
31	Kraków miasto	102	60	162	101	111	212
32	Kraków okolica	45	28	73	37	85	122
33	Krosno	58	31	89	38	70	108
34	Łańcut	56	30	86	60	64	124
35	Linanowa	29	22	51	44	43	87
36	Lisko	26	23	49	19	41	60
37	Lwów miasto	124	100	224	167	131	298
38	Lwów okolica	111	51	162	90	135	225
39	Mielec	46	48	94	20	48	68
40	Mościska	35	26	61	42	54	96
41	Myslenice	50	21	71	41	63	104
42	Nadwórna	31	21	52	28	31	59
43	Nisko	39	17	56	28	46	74
44	Nowy Sącz	103	37	140	72	61	133
45	Nowy targ	46	16	62	50	53	103
46	Oświęcim	27	30	57	23	55	78
47	Peczenizyn	16	16	32	12	30	42

Tab. 14.

Rok szkolny 1911/12.

i nauczycielek publicznych szkół ludowych.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Nauczyciele			Nauczycielki		
		stali	tymcza- sowi	razem	stałe	tymcza- sowe	razem
48	Pilzno	35	5	40	23	25	48
49	Podgórze	44	27	71	46	51	97
50	Podhajce	40	40	80	34	31	65
51	Przemysł	70	32	102	75	137	212
52	Przemysłany	52	23	75	47	77	124
53	Przeworsk	29	37	66	30	37	67
54	Radziechów	46	25	71	33	23	56
55	Rawa	46	30	76	32	45	77
56	Rohatyn	57	45	102	52	78	130
57	Ropczyce	44	24	68	25	38	63
58	Rudki	30	27	57	40	61	101
59	Rzeszów	92	46	138	54	105	159
60	Sanbor	79	34	113	57	52	109
61	Sanok	54	26	80	61	74	135
62	Skalat	53	51	104	32	72	104
63	Skole	25	15	40	20	36	56
64	Sniatyn	42	33	75	25	59	84
65	Sokal	86	49	135	35	73	108
66	Stanisławów	71	48	119	72	123	195
67	Stary Sanbor	22	18	40	26	47	73
68	Stryj	47	19	66	42	85	127
69	Strzyżów	45	15	60	28	33	61
70	Tarnobrzeg	49	30	79	28	55	83
71	Tarnopol	84	59	143	44	57	101
72	Tarnów	63	24	87	39	72	111
73	Thumacz	60	39	99	49	62	111
74	Trembowla	52	30	82	32	38	70
75	Turka	32	34	66	19	24	43
76	Wadowice	68	41	109	64	96	160
77	Wieliczka	51	18	69	71	80	151
78	Zaleszczyki	39	31	70	34	43	77
79	Zbaraż	38	34	72	13	43	56
80	Zborów	51	22	73	19	36	55
81	Złoczów	55	28	83	56	76	132
82	Zółkiew	46	22	68	62	57	119
83	Żydaczów	48	32	80	45	70	115
84	Żywiec	52	45	97	37	86	123
Razem . . .		4458	2712	7170	3677	5158	8835
W porównaniu z r. 1910/11		+180	+229	+409	+176	+382	+558

Tab. 14.

Ilość posad nauczycielskich systemizowanych w publicznych

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość posad systemizowanych					
		W szkołach			zajętych przez nauczycieli stałych	nie obsadzonych jeszcze stale	nie obsadzonych ani stale ani provisorjnie
		wydziało- wych	ludowych	razem			
1	Biała	8	102	110	75	35	.
2	Bóbrka	.	166	166	126	40	.
3	Bochnia	10	217	227	193	33	1
4	Bohorodczany	.	64	64	50	14	.
5	Borszczów	.	120	120	93	24	3
6	Brody	10	73	83	68	10	5
7	Brzesko	.	172	172	142	30	.
8	Brzeżany	4	116	120	83	35	2
9	Brzozów	.	84	84	73	11	.
10	Buczacz	8	153	161	116	45	.
11	Chrzanów	.	170	170	149	21	.
12	Cieszanów	.	113	113	104	9	.
13	Czortków	.	84	84	61	23	.
14	Dąbrowa	.	83	83	73	7	3
15	Dobromil	.	96	96	61	22	13
16	Dolina	.	145	145	114	30	1
17	Drohobycz	10	119	129	111	18	.
18	Gorlice	4	139	143	113	20	10
19	Gródek	4	95	99	80	19	.
20	Grybów	.	94	94	68	21	5
21	Horodenka	.	84	84	65	19	.
22	Husiatyn	.	110	110	84	26	.
23	Jarosław	10	179	189	131	51	7
24	Jasło	11	134	145	103	23	19
25	Jaworów	4	104	108	89	17	2
26	Kałusz	.	127	127	95	32	.
27	Kamionka	.	105	105	93	12	.
28	Kolbuszowa	.	99	99	71	19	9
29	Kołomyja	18	186	204	172	32	.
30	Kosów	.	74	74	65	9	.
31	Kraków miasto	57	163	220	203	17	.
32	Kraków okolica	.	101	101	82	19	.
33	Krosno	8	128	136	96	32	8
34	Łańcut	.	131	131	116	12	3
35	Limanowa	.	82	82	73	5	4
36	Lisko	.	101	101	45	27	29
37	Lwów miasto	90	222	312	291	21	.
38	Lwów okolica	.	222	222	201	21	.
39	Mielec	.	105	105	66	33	6
40	Mościska	.	106	106	77	22	7
41	Myslenice	.	118	118	91	24	3
42	Nadwórna	.	70	70	59	11	.
43	Nisko	.	86	86	67	10	9
44	Nowy Sącz	14	185	199	175	17	7
45	Nowy targ	.	119	119	96	22	1
46	Oświęcim	.	77	77	50	27	.
47	Peczeniżyn	.	37	37	28	9	.

Tab. 15.

Rok szkolny 1911/12.

szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość posad systemizowanych					
		W szkołach			zajętych przez nauczycieli stałych	nie obsadzonych jeszcze stale	nie obsadzonych ani stale ani pro wizorycznie
		wydziało- wych	ludowych	razem			
48	Pilzno	.	72	72	58	10	4
49	Podgórze	10	104	114	90	24	.
50	Podhajce	.	92	92	74	18	.
51	Przemysł	18	178	196	145	46	5
52	Przemysław	.	116	116	99	17	.
53	Przeworsk	.	65	65	59	4	2
54	Radziechów	4	88	92	79	13	.
55	Rawa	.	102	102	76	24	2
56	Rohatyn	.	128	128	109	19	.
57	Ropczyce	.	97	97	69	16	12
58	Rudki	.	98	98	70	22	6
59	Rzeszów	11	159	170	146	21	3
60	Sanbor	10	149	159	136	19	4
61	Sanok	8	146	154	115	30	9
62	Skalat	.	118	118	85	33	.
63	Skole	.	64	64	45	17	2
64	Śniatyn	8	74	82	67	14	1
65	Sokal	4	140	144	121	23	.
66	Stanisławów	14	154	168	143	25	.
67	Stary Sanbor	.	73	73	48	24	1
68	Stryj	8	97	105	89	16	.
69	Strzyżów	.	79	79	73	5	1
70	Tarnobrzeg	.	107	107	77	30	.
71	Tarnopół	12	148	160	128	32	.
72	Tarnów	14	119	133	102	26	5
73	Tłumacz	.	126	126	109	17	.
74	Trembowla	4	89	93	84	9	.
75	Turka	.	86	86	51	24	11
76	Wadowice	6	174	180	132	48	.
77	Wieliczka	8	135	143	122	19	2
78	Zaleszczyki	.	84	84	73	11	.
79	Zbaraż	.	80	80	51	28	1
80	Zborów	.	89	89	70	15	4
81	Złoczów	8	121	129	111	18	.
82	Żółkiew	4	131	135	108	24	3
83	Żydaczów	.	120	120	93	27	.
84	Żywiec	4	116	120	89	31	.
Razem		425	9778	10203	8135	1833	235

Tab. 15.

Ilość klas czynnych w publicznych szkołach

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość klas czynnych w publicznych szkołach ludowych						w szkołach wydziałowych	
		klas syste- mizowanych		klas nadeta- towych		razem	w tej liczbie było klas ekspono- wanych	systemizo- wanych	nadeta- towych
		w szkołach miejskich	w szkołach wiejskich	w szkołach miejskich	w szkołach wiejskich				
1	Biała	30	72	16	53	171	5	7	1
2	Bóbrka	28	138	16	34	216	7	.	.
3	Bochnia	30	186	14	97	327	5	8	5
4	Bohorodeczany	16	48	6	41	111	8	.	.
5	Borszczów	16	101	11	54	182	1	.	.
6	Brody	12	56	8	33	109	2	8	4
7	Brzesko	18	154	12	79	263	4	.	.
8	Brzeżany	11	103	16	67	197	8	3	3
9	Brzozów	16	68	12	54	150	11	.	.
10	Buczacz	32	121	31	78	262	18	6	3
11	Chrzanów	28	142	37	102	309	3	.	.
12	Cieszanów	17	96	13	49	175	14	.	.
13	Czortków	12	72	13	32	129	3	.	.
14	Dąbrowa	10	70	7	36	123	2	.	.
15	Dobromil	10	73	9	23	115	2	.	.
16	Dolina	28	116	18	45	207	11	.	.
17	Drohobycz	42	77	69	74	262	8	8	9
18	Gorlice	28	101	7	50	186	1	3	2
19	Gródek	10	85	14	42	151	6	3	1
20	Grybów	16	73	3	20	112	2	.	.
21	Horodenka	20	64	9	55	148	13	.	.
22	Husiatyn	26	84	14	44	168	13	.	.
23	Jarosław	40	132	20	65	257	6	8	5
24	Jasło	22	93	8	38	161	1	9	4
25	Jaworów	14	88	5	35	142	6	3	.
26	Kałusz	20	107	7	32	166	7	.	.
27	Kamionka	24	81	15	30	150	6	.	.
28	Kolbuszowa	20	70	11	40	141	.	.	.
29	Kołomyja	64	122	11	47	244	10	14	9
30	Kosów	22	52	13	31	118	11	.	.
31	Kraków miasto	163	.	76	.	239	.	44	47
32	Kraków okolica	.	101	.	74	175	1	.	.
33	Krosno	23	97	15	48	183	.	6	2
34	Łańcut	27	101	14	63	205	3	.	.
35	Limanowa	6	72	9	48	135	15	.	.
36	Lisko	11	61	7	30	109	1	.	.
37	Lwów miasto	220	2	100	2	324	.	71	40
38	Lwów okolica	28	194	40	98	360	16	.	.
39	Mielec	16	83	13	50	162	3	.	.
40	Mościska	18	81	18	40	157	6	.	.
41	Myślenice	22	93	5	52	172	.	.	.
42	Nadwórna	12	58	12	29	111	12	.	.
43	Nisko	18	59	15	38	130	4	.	.
44	Nowy Sącz	54	124	22	45	245	2	11	8
45	Nowy targ	27	91	13	30	161	3	.	.
46	Oświęcim	17	60	21	33	131	3	.	.
47	Peczeniżyn	6	31	7	28	72	11	.	.

Tab. 16.

Rok szkolny 1911/12.

ludowych pospolitych i wydziałowych.

Liczba porządkowa	Okrag s z k o l n y	Ilość klas czynnych w publicznych szkołach ludowych						w szkołach wydziałowych	
		klas syste- mizowanych		klas nadeta- towych		razem	w tej liczbie było klas ekspono- wanych	systemizo- wanych	nadetato- wych
		w szkołach miejskich	w szkołach wiejskich	w szkołach miejskich	w szkołach wiejskich				
48	Pilzno	10	58	2	18	88	.	.	.
49	Podgórze	38	66	21	21	146	.	8	12
50	Podhajce	11	81	9	44	145	11	.	.
51	Przemysł	36	137	46	69	288	4	14	8
52	Przemysłany	11	105	9	71	196	19	.	.
53	Przeworsk	16	47	9	52	124	1	.	.
54	Radziechów	10	78	1	34	123	7	3	.
55	Rawa	12	88	6	45	151	10	.	.
56	Rohatyn	24	104	20	84	232	12	.	.
57	Ropczyce	27	58	14	32	131	3	.	.
58	Rudki	22	70	11	51	154	4	.	.
59	Rzeszów	54	102	25	85	266	9	9	9
60	Sambar	16	129	16	43	204	10	8	5
61	Sanok	21	116	15	43	195	2	6	5
62	Skalat	26	21	92	69	208	14	.	.
63	Skole	6	56	9	25	96	5	.	.
64	Śniatyn	18	55	18	53	144	5	6	2
65	Sokal	26	114	16	72	228	10	3	.
66	Stanisławów	53	101	75	58	287	7	11	12
67	Stary Sambar	12	60	4	34	110	5	.	.
68	Stryj	38	59	36	52	185	2	6	10
69	Strzyżów	6	72	5	36	119	3	.	.
70	Tarnobrzeg	12	95	10	44	161	4	.	.
71	Tarnopol	24	124	21	49	218	4	9	8
72	Tarnów	41	73	19	37	170	5	11	11
73	Tłumacz	22	104	12	67	205	10	.	.
74	Trembowla	10	79	10	49	148	5	3	.
75	Turka	10	65	10	24	109	6	.	.
76	Wadowice	35	139	9	78	261	6	5	1
77	Wieliczka	26	107	16	57	206	3	6	4
78	Zaleszczyki	12	72	8	52	144	2	.	.
79	Zbaraż	12	67	8	40	127	5	.	.
80	Zborów	6	79	2	41	128	4	.	.
81	Złoczów	8	113	17	67	205	11	6	1
82	Żółkiew	24	104	10	42	180	13	3	.
83	Żydaczów	26	94	13	58	191	11	.	.
84	Żywiec	16	100	15	77	208	8	3	1
Razem . . .		2127	7345	1471	4061	15004	514	332	232

Tab. 16.

V lud.

Nauczyciele religii w publi-

Liczba parafialowa	Okrąg szkolny	Ilość nauczycieli religii stałych				Ilość nauczycieli re- ligii tymczasowych pełniących obowiąz- ki na posadach sy- stemizowanych				Ilość nauczycieli religii za remu- neracją			
		rz. kat.	gr. kat.	ewang.	moż.	rz. kat.	gr. kat.	ewang.	moż.	rz. kat.	gr. kat.	ewang.	moż.
1	Biała	1	.	.	.	2	.	.	.	8	.	.	1
2	Bóbrka	.	1	.	2	3	2	.	.	7	7	.	.
3	Bochnia	4	.	.	1	1	.	.	.	18	.	.	1
4	Bohorodeczany	.	.	.	1	1	1	.	.	2	4	.	1
5	Borszczów	1	1	.	1	2	.	.	.	2	4	.	1
6	Brody	2	2	.	1	.	1	.	.	2	1	.	.
7	Brzesko	3	.	.	.	1	.	.	.	14	.	.	.
8	Brzeżany	.	1	.	1	1	.	.	.	2	3	.	1
9	Brzozów	1	.	.	.	1	.	.	.	3	.	.	.
10	Buczacz	3	3	.	2	.	.	.	.	10	8	.	1
11	Chirzanów	6	.	.	1	.	.	.	.	16	.	.	1
12	Cieszanów	1	1	.	.	1	.	.	.	4	6	.	1
13	Czortków	1	1	.	1	1	.	.	.	2	3	.	1
14	Dąbrowa	1	.	.	.	.	.	.	.	8	.	.	1
15	Dobromil	.	.	.	1	1	1	.	.	2	2	.	.
16	Dolina	.	2	.	3	3	2	.	.	4	5	.	.
17	Drohobycz	3	4	.	4	1	.	.	.	3	4	.	1
18	Gorlice	1	.	.	1	3	.	.	.	4	.	.	.
19	Gródek	1	2	.	2	2	1	.	.	3	3	.	.
20	Grybów	2	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.
21	Horodenka	1	1	.	1	.	.	.	.	4	3	.	.
22	Husiatyn	1	1	.	3	2	2	.	.	4	3	.	.
23	Jarosław	4	2	.	4	2	.	.	.	10	5	.	.
24	Jasło	4	.	.	2	.	.	.	.	6	.	.	.
25	Jaworów	1	1	.	1	1	.	.	.	2	2	.	.
26	Kałuż	1	1	.	1	.	.	.	.	3	3	.	1
27	Kamionka	1	1	.	2	1	1	.	.	4	3	.	.
28	Kolbuszowa	2	.	.	2	1	.	.	.	9	.	.	.
29	Kołomyja	3	4	.	5	.	.	.	.	6	10	.	.
30	Kosów	1	.	.	1	1	2	.	.	1	4	.	2
31	Kraków m.	16	.	.	7	.	.	.	.	12	.	.	1
32	Kraków ok.	1	.	.	.	.	.	.	.	8	.	.	.
33	Krosno	5	.	.	2	.	.	.	.	12	3	.	.
34	Łańcut	2	.	.	2	4	.	.	.	9	1	.	.
35	Limanowa	1	.	.	.	1	.	.	.	3	.	.	.
36	Lisko	.	1	.	1	2	.	.	.	1	2	.	.
37	Lwów m.	17	5	.	8	2	1	.	1	13	8	.	8
38	Lwów ok.	2	.	.	.	.	1	.	.	19	13	1	2
39	Mielec	2	.	.	.	1	.	.	.	8	.	.	1
40	Mościska	.	1	.	1	3	1	.	.	2	3	.	1
41	Myslenice	3	.	.	.	1	.	.	.	5	.	.	.
42	Nadwórna	1	.	.	1	.	1	.	.	3	2	.	1
43	Nisko	.	.	.	.	5	.	.	.	3	.	.	2
44	Nowy Sącz	6	.	.	2	.	.	.	.	9	.	.	.
45	Nowy targ	2	.	.	1	2	.	.	.	4	.	.	.
46	Oświęcim	1	.	.	1	2	.	.	.	4	.	.	.
47	Peczeniżyn	.	.	.	.	.	.	.	.	3	1	.	1

Tab. 17.

Rok szkolny 1911/12.

cznych szkołach ludowych.

Liczba parządkowa	Okrąg szkolny	Ilość nauczycieli religii stałych				Ilość nauczycieli re- ligii tymczasowych pełniących obowiąz- ki na posadach sy- stemizowanych				Ilość nauczycieli religii za remun- eracją			
		rz. kat.	gr. kat.	ewang.	moż.	rz. kat.	gr. kat.	ewang.	moż.	rz. kat.	gr. kat.	ewang.	moż.
48	Pilzno	1	.	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.
49	Podgórze	3	.	.	1	3	.	.	1	4	.	.	.
50	Podhajce	.	1	.	1	2	.	.	.	3	2	.	.
51	Przemysł	6	3	.	5	2	2	.	.	6	4	.	2
52	Przemysłany	.	.	.	1	1	1	.	.	5	6	.	1
53	Przeworsk	1	.	.	.	1	.	.	.	8	.	.	.
54	Radziechów	.	.	.	.	1	1	.	1	4	4	.	.
55	Rawa	1	1	.	1	.	.	.	.	6	4	.	1
56	Rohatyn	.	1	.	1	2	.	.	.	2	4	.	3
57	Ropczyce	2	.	.	2	1	.	.	.	6	.	.	.
58	Rudki	1	.	.	2	2	1	.	.	4	4	.	.
59	Rzeszów	3	.	.	2	3	.	.	.	8	.	.	2
60	Sambor	2	2	.	2	1	.	.	.	5	4	.	.
61	Sanok	1	1	.	2	2	.	.	.	4	2	.	.
62	Skalat	.	.	.	3	3	3	.	.	5	4	.	.
63	Skole	.	.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.
64	Śniatyn	1	1	.	1	1	1	.	1	2	6	.	.
65	Sokal	1	4	.	.	3	.	.	1	2	3	.	1
66	Stanisławów	4	4	.	6	2	2	.	.	2	6	.	.
67	Stary Sambor	1	1	.	1	1	1	.	.	2	2	.	.
68	Stryj	3	1	.	3	.	2	.	.	2	4	1	.
69	Strzyżów	.	.	.	.	1	.	.	.	8	.	.	.
70	Tarnobrzeg	1	.	.	1	1	.	.	.	5	.	.	1
71	Tarnopol	2	2	.	2	2	2	.	1	11	11	.	1
72	Tarnów	5	.	.	3	1	.	.	.	9	.	.	.
73	Tłumacz	1	2	.	.	3	2	.	.	4	6	.	3
74	Trembowla	2	2	.	1	.	.	.	.	12	13	.	2
75	Turka	.	.	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.
76	Wadowice	5	.	.	2	.	.	.	.	11	.	.	.
77	Wieliczka	4	.	.	.	2	.	.	.	10	.	.	1
78	Zaleszczyki	.	.	.	1	3	1	.	.	9	1	.	1
79	Zbaraż	2	.	.	1	.	1	.	.	2	9	.	.
80	Zborów	.	.	.	.	.	.	.	.	5	5	.	3
81	Złoczów	2	2	.	2	.	.	.	.	6	6	.	.
82	Żółkiew	2	1	.	2	1	2	.	.	5	7	.	1
83	Żydaczów	2	1	.	2	2	3	.	.	3	4	.	.
84	Żywiec	2	.	.	.	2	.	.	.	11	.	.	.
Razem . . .		170	66	.	122	105	44	.	6	483	237	2	53
W porównaniu z r. 1910/11		+9	.	.	+6	-2	.	.	-5	+17	+5	+1	-5

Tab. 17.

V* lud.

Nauczyciele religii udzielający religii w szkołach ludowych

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość nauczycieli religii, pełniących obowiązki w szkołach ludowych z ty- tułu duszpasterstwa lub na mocy postanowienia przez władze wyzna- niowe					Ilość szkół publicznych, w których nauczyciele świeccy uczyli religii			
							częściowo		całkowicie	
		rz. kat.	gr. kat.	ewang.	gr. or.	mojż.	rz. kat.	gr. kat.	rz. kat.	gr. kat.
1	Biała	29	.	.	.	.	.	.	.	.
2	Bóbrka	2	36	.	.	.	5	2	6	3
3	Bochnia	11	.	.	.	.	.	.	3	.
4	Bohorodeczany	20	18	.	.	.	9	.	.	.
5	Borszczów	20	44	.	.	.	.	.	14	1
6	Brody	3	17	.	.	.	5	.	.	.
7	Brzesko	35	.	.	.	.	.	.	4	.
8	Brzeżany	3	36	.	.	.	.	.	6	.
9	Brzozów	21	8	.	.	.	19	4	.	.
10	Buczać	2	28	.	.	.	2	.	9	.
11	Chrzanów	10	.	.	.	.	.	.	.	.
12	Cieszanów	6	18	.	.	.	.	.	5	.
13	Czortków	7	11	.	.	.	14	4	.	.
14	Dąbrowa	15	.	.	.	.	.	.	.	.
15	Dobromil	29	31	.	.	.	8	1	.	.
16	Dolina	3	31	.	.	.	.	.	3	4
17	Drohobycz	5	40	.	.	.	1	3	1	6
18	Gorlice	15	8	.	.	.	.	.	.	.
19	Gródek	9	20	.	.	.	.	.	9	3
20	Grybów	13	10	.	.	.	.	.	.	.
21	Horodenka	4	33	.	.	.	.	.	.	3
22	Husiatyn	13	23	.	.	.	2	3	.	.
23	Jarosław	18	30	.	.	.	.	.	20	1
24	Jasło	18	7	.	.	.	5	.	.	.
25	Jaworów	3	34	.	.	.	.	.	3	4
26	Kałusz	6	22	.	.	.	.	.	4	3
27	Kamionka	4	22	.	.	.	.	1	.	1
28	Kolbuszowa	10	.	.	.	.	3	.	2	.
29	Kołomyja	3	22	2	.	.	2	2	.	2
30	Kosów	.	21	.	.	.	.	.	.	.
31	Kraków m.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
32	Kraków ok.	21	.	.	.	.	.	.	.	.
33	Krosno	19	5	.	.	.	2	.	1	.
34	Łańcut	7	1	.	.	.	.	.	1	.
35	Limanowa	24	.	.	.	.	.	.	1	.
36	Lisko	9	31	.	.	.	.	.	10	1
37	Lwów m.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
38	Lwów ok.	2	31	.	.	.	.	.	25	9
39	Mielec	25	.	.	.	.	.	.	2	.
40	Mościska	33	45	.	.	.	.	.	.	.
41	Myślenice	20	.	.	.	.	.	.	.	.
42	Nadwórna	4	21	.	.	.	6	1	.	.
43	Nisko	4	.	.	.	.	.	.	2	.
44	Nowy Sącz	19	8	1	.	.	4	.	1	.
45	Nowy targ	20	1	.	.	.	.	.	1	.
46	Oświęcim	15	.	.	.	.	.	.	.	.
47	Pieczysznica	3	17	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 18.

Rok szkolny 1911/12.

z tytułu duszpasterstwa i nauczyciele świeccy nauczający religii.

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość nauczycieli religii, pełniących obowiązki w szkołach ludowych z ty- tułu duszpasterstwa lub na mocy postanowienia przez władze wyzna- niowe					Ilość szkół publicznych, w których nauczyciele świeccy uczyli religii			
							częściowo		całkowicie	
		rz. kat.	gr. kat.	ewang.	gr. or.	moż.	rz. kat.	gr. kat.	rz. kat.	gr. kat.
48	Pilzno	9	.	.	.	.	.	.	.	.
49	Podgórze	12	.	.	.	.	.	.	.	.
50	Podhajce	8	24	.	.	.	.	.	6	1
51	Przemyśl	33	53	.	.	.	15	5	10	6
52	Przemysławany	4	25	.	.	.	.	5	6	.
53	Przeworsk	14	3	.	.	.	.	.	.	.
54	Radziechów	6	17	1	.	.	.	.	1	.
55	Rawa	10	28	.	.	.	7	4	.	.
56	Rohatyn	5	38	.	.	.	.	.	8	6
57	Ropczyce	12	.	.	.	.	1	.	.	.
58	Rudki	4	18	.	.	.	5	2	6	3
59	Rzeszów	24	1	.	.	.	2	1	4	.
60	Sambor	7	25	.	.	.	6	4	3	3
61	Sanok	15	38	.	.	.	3	1	4	.
62	Skalat	4	23	.	.	.	.	.	7	2
63	Skole	2	21	1	.	1	.	.	1	5
64	Sniatyn	2	31	.	.	.	.	3	.	2
65	Sokal	5	19	.	.	.	43	47	.	.
66	Stanisławów	7	28	1	.	.	.	.	5	.
67	Stary Sambor	5	33	.	.	.	.	.	4	.
68	Stryj	8	37	.	.	.	3	6	1	3
69	Strzyżów	7	4	.	.	.	.	.	.	.
70	Tarnobrzeg	7	.	.	.	.	.	.	9	.
71	Tarnopol	5	28	.	.	.	.	.	.	.
72	Tarnów	21	.	.	.	.	.	.	2	.
73	Tłumacz	3	31	.	.	.	.	.	.	1
74	Trembowła	10	20	.	.	.	.	.	.	.
75	Turka	3	33	.	.	.	3	.	6	.
76	Wadowice	32	.	.	.	.	.	.	.	.
77	Wieliczka	7	.	.	.	.	.	.	.	.
78	Zaleszczyki	7	29	.	.	.	6	.	.	.
79	Zbaraż	8	14	.	.	.	2	.	8	4
80	Zborów	3	26	.	.	.	4	.	.	.
81	Złoczów	7	27	.	.	.	4	3	.	.
82	Żółkiew	4	21	.	.	.	2	2	6	4
83	Żydaczów	23	52	.	.	.	.	.	3	2
84	Żywice	4	.	.	.	.	.	.	.	.
Razem . . .		908	1477	6	.	1	193	104	233	83

Tab. 18.

Nauka kobiecych robót ręcznych, gimnastyki i nauka

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Ilość szkół, w których udzielaną była nau- ka kobiecych robót ręcznych	Ilość szkół, w których uczyły tego przed- miotu osobne nau- czycielki	Ilość szkół, w których uczyły tego przed- miotu nauczycielki klasowe	Ilość szkół, w których udzielaną była nau- ka gimnastyki	Ilość szkół, w których udzielaną była nau- ka zręczności (słójdki)
1	Biała	40	4	36	7	2
2	Bóbrka	85	4	81	14	2
3	Bochnia	106	2	104	7	1
4	Bohorodczany	32	3	29	1	2
5	Borszczów	47	15	32	7	4
6	Brody	40	4	36	2	.
7	Brzesko	79	24	55	4	5
8	Brzezany	58	4	54	1	1
9	Brzozów	45	11	34	2	.
10	Buczacz	96	7	89	13	3
11	Chłzanów	77	7	70	6	4
12	Cieszanów	62	.	62	.	.
13	Czortków	36	7	29	1	.
14	Dąbrowa	44	15	29	1	.
15	Dobromil	53	3	50	1	.
16	Dolina	60	11	49	5	1
17	Drohobycz	65	6	59	8	.
18	Gorlice	51	1	50	4	.
19	Gródek	65	1	64	3	4
20	Grybów	40	9	31	2	3
21	Horodenka	52	5	47	2	1
22	Husiatyn	45	7	38	2	2
23	Jarosław	98	4	94	7	4
24	Jasło	55	4	51	5	2
25	Jaworów	50	8	42	1	2
26	Kałusz	47	4	43	3	.
27	Kamionka	53	6	47	4	.
28	Kolbuszowa	41	1	40	2	1
29	Kołomyja	49	3	46	18	3
30	Kosów	34	6	28	5	1
31	Kraków miasto	25	.	25	27	6
32	Kraków okolica	53	11	42	.	22
33	Krosno	46	1	45	5	1
34	Łańcut	62	.	62	4	1
35	Łimanowa	54	3	51	1	2
36	Lisko	41	6	35	2	.
37	Lwów miasto	23	1	22	40	7
38	Lwów okolica	127	11	116	12	5
39	Mielec	51	5	46	3	3
40	Mościska	51	.	51	1	4
41	Myślenice	58	8	50	2	2
42	Nadwórna	43	7	36	1	1
43	Nisko	37	3	34	4	3
44	Nowy Sącz	57	11	46	15	3
45	Nowy targ	68	6	62	4	2
46	Oświęcim	31	1	30	2	.
47	Peczeniżyn	23	.	23	1	1

Tab. 19.

Rok szkolny 1911/12.

zręczności (słójdu) w publicznych szkołach ludowych.

Liczba porządkowa	Okrag s z k o l n y	Ilość szkół, w których udzielaną była nau- ka kobiecych robót ręcznych	Ilość szkół, w których uczyły tego przed- miotu osobne nau- czycielki	Ilość szkół, w których uczyły tego przed- miotu nauczycielki klasowe	Ilość szkół, w których udzielaną była nau- ka gimnastyki	Ilość szkół, w których udzielaną była nau- ka zręczności (słójdu)
48	Pilzno	34	6	28	2	2
49	Podgórze	48	3	45	13	6
50	Podhajce	48	8	40	4	12
51	Przemysł	94	9	85	6	6
52	Przemysław	43	4	39	4	2
53	Przeworsk	35	1	34	2	.
54	Radziechów	36	10	26	6	2
55	Rawa	40	7	33	3	3
56	Rohatyn	73	9	64	2	7
57	Ropczyce	37	4	33	5	2
58	Rudki	45	.	45	2	2
59	Rzeszów	68	8	60	18	2
60	Sambor	65	3	62	2	2
61	Sanok	75	5	70	6	2
62	Skalat	49	6	43	2	.
63	Skole	40	8	32	3	.
64	Śniatyn	39	2	37	2	2
65	Sokal	80	22	58	5	37
66	Stanisławów	76	3	73	9	4
67	Stary Sambor	39	1	38	1	3
68	Stryj	38	1	37	10	2
69	Strzyżów	41	8	33	4	.
70	Tarnobrzeg	53	7	46	2	2
71	Tarnopol	74	24	50	9	3
72	Tarnów	47	8	39	13	2
73	Tłumacz	60	4	56	4	1
74	Trenbowla	39	10	29	4	3
75	Turka	34	10	24	2	4
76	Wadowice	82	4	78	5	.
77	Wieliczka	73	2	71	7	2
78	Zaleszczyki	41	4	37	3	.
79	Zbaraż	39	17	22	1	1
80	Zborów	40	13	27	.	2
81	Złoczów	71	6	65	4	4
82	Żółkiew	75	1	74	2	2
83	Żydaczów	66	3	63	3	1
84	Żywiec	40	1	39	5	1
Razem . . .		4532	502	4030	437	237

Tab. 19.

Stan budynków i urządzenia szkolnego

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość czynnych publi- cznych szkół					Ilość szkół umieszczonych w całosci w budynkach najetych	Ilość szkół posiadających niektóre ubikacje dona- jęte	Ilość budynków wykonanych i roz- poczętych przez pomocy zarobku z funduszu szk. kraj. i bezpo- średnich pożyczek	Ilość szkół wybudowa- nych bez żadnej pomo- cy funduszu szk. kraj.	Ilość czynnych pu- blicznych szkół mających urzą- dzenie			
		w ogóle	umieszczonych w budynkach								bardzo dobre	dobre	odpowie- dnie	nieodpo- wiednie
			bardzo dobrych	dobrych	odpowie- dnie	nieodpo- wiednie								
1	Biała . . .	44	22	5	7	10	2	9	1	.	11	20	12	1
2	Bóbrka . .	92	32	26	17	17	10	27	.	.	34	33	21	4
3	Bochnia . .	125	67	11	22	25	22	21	10	.	25	65	35	.
4	Bohorodeczany	38	12	13	3	10	8	16	.	1	16	22	.	.
5	Borszczów .	64	23	16	16	9	1	20	.	.	9	33	22	.
6	Brody . .	52	5	14	23	10	.	8	.	.	1	33	16	2
7	Brzesko . .	91	34	25	16	16	12	28	7	.	24	49	17	1
8	Brzeżany .	75	15	8	13	39	7	23	3	.	2	21	29	23
9	Brzozów .	54	18	14	16	6	2	29	8	.	12	31	11	.
10	Buczacz . .	95	59	9	8	19	17	45	.	.	42	37	10	6
11	Chyrzanów .	80	45	16	9	10	16	30	1	1	7	72	1	.
12	Cieszanów .	73	26	9	16	22	14	42	1	.	21	24	24	4
13	Czortków .	42	13	12	6	11	3	18	2	.	.	18	24	.
14	Dąbrowa .	54	18	14	9	13	9	10	.	.	20	21	11	2
15	Dobromil .	61	20	10	5	26	16	5	1	.	7	31	23	.
16	Dolina . .	79	20	24	15	20	15	10	2	.	14	29	30	6
17	Drohobycz .	75	17	23	20	15	8	34	.	1	14	32	27	2
18	Gorlice . .	75	13	28	21	12	6	21	10	.	8	35	31	.
19	Gródek . .	64	32	8	15	9	18	20	.	.	42	18	4	.
20	Grybów . .	56	29	12	6	9	9	14	7	.	12	37	5	2
21	Horodenka .	53	15	6	14	18	5	23	.	.	8	27	18	.
22	Husiatyn .	51	20	12	11	8	13	11	1	.	23	23	5	.
23	Jarosław . .	109	31	17	21	40	11	48	.	1	16	41	33	19
24	Jasło . . .	68	27	18	16	7	5	7	.	.	20	34	14	.
25	Jaworów .	65	31	10	14	10	5	20	.	.	4	39	21	1
26	Kałuż . .	75	34	12	16	13	11	19	.	.	12	25	34	4
27	Kamionka .	66	11	28	16	11	9	12	1	.	13	32	20	1
28	Kolbuszowa	49	32	3	3	11	8	17	.	.	32	7	5	5
29	Kołomyja .	83	44	13	22	4	16	22	2	.	25	40	18	.
30	Kosów . .	39	17	16	3	3	.	19	.	.	8	19	11	1
31	Kraków m. .	42	21	12	5	4	2	4	.	.	31	5	5	1
32	Kraków ok.	53	32	17	4	.	.	18	1	.	38	15	.	.
33	Krosno . .	66	25	16	9	16	12	11	2	.	22	22	19	3
34	Łańcut . .	72	30	11	28	3	27	16	7	.	15	36	21	.
35	Limanowa .	58	4	12	24	18	20	21	1	.	.	16	35	7
36	Lisko . . .	51	9	5	20	17	11	10	5	.	1	15	29	6
37	Lwów m. .	39	30	3	6	.	8	.	.	.	30	3	6	.
38	Lwów ok. .	123	42	34	37	10	8	59	.	.	39	64	20	.
39	Mielec . .	64	15	14	10	25	18	25	.	.	3	25	18	18
40	Mościska .	59	20	16	20	3	11	18	1	.	2	39	18	.
41	Myslenice .	60	13	14	9	24	10	11	.	.	7	20	23	10
42	Nadwórna .	45	22	16	7	.	2	12	2	.	3	27	15	.
43	Nisko . . .	44	8	16	6	14	9	14	.	.	1	22	15	6
44	Nowy Sącz .	116	24	21	33	38	28	14	3	.	7	46	50	13
45	Nowy Targ .	80	34	17	10	19	15	17	13	.	34	25	17	4
46	Oświęcim .	42	7	8	5	22	15	13	4	.	2	17	9	14
47	Peczeniżyn	23	12	3	2	6	3	18	.	.	2	18	3	.

Tab. 20.

Rok szkolny 1911/12.

w publicznych szkołach ludowych czynnych.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość czynnych publi- cznych szkół					Ilość szkół umieszczonych w budynkach najetych	Ilość szkół posiadających niektóre ubikacyjne don- acje	Ilość budynków wykonanych i roz- poczętych przy pomocy zasila- nia z funduszu szk. kraj. i bezpro- centowych pożyczek	Ilość szkół wybudowa- nych bez żadnej pomo- cy funduszu szk. kraj.	Ilość czynnych pu- blicznych szkół mających urzą- dzenie			
		w ogóle	umieszczonych w budynkach								bardzo dobre	dobre	odpowie- dnie	nieodpo- wiednie
			bardzo dobrych	dobrych	odpowie- dnie	nieodpo- wiednie								
48	Pilzno . . .	44	19	4	14	7	7	8	4	.	2	25	14	3
49	Podgórze . .	55	22	11	20	2	25	11	3	.	23	22	10	.
50	Podhajce . .	61	27	7	9	18	11	23	.	.	29	14	18	.
51	Przemyśl . .	115	42	22	16	35	8	18	.	.	19	62	27	7
52	Przemysław .	74	22	11	28	13	6	30	2	.	10	23	35	6
53	Przeworsk .	40	18	4	1	17	8	19	12	.	14	6	13	7
54	Radziechów .	53	8	12	30	3	3	15	.	.	2	11	40	.
55	Rawa . . .	71	31	12	15	13	19	22	2	.	23	23	20	5
56	Rohatyn . .	90	26	16	19	29	22	50	1	.	15	35	34	6
57	Ropczyce . .	44	12	15	6	11	6	10	1	.	6	23	15	.
58	Rudki . . .	59	22	15	2	20	6	15	.	.	7	33	14	5
59	Rzeszów . .	88	37	27	10	14	7	32	1	.	27	32	29	.
60	Sambor . . .	90	52	18	13	7	5	9	6	.	29	47	14	.
61	Sanok . . .	97	19	27	22	29	5	24	11	.	20	42	34	1
62	Skala . . .	61	12	25	20	4	1	15	1	.	10	39	12	.
63	Skole . . .	46	3	8	19	16	1	14	.	.	1	18	19	8
64	Śniatyn . .	41	6	17	9	9	2	24	.	.	14	16	11	.
65	Sokal . . .	97	37	23	19	18	4	35	.	.	34	31	32	.
66	Stanisławów .	80	31	29	20	.	9	26	1	.	18	49	13	.
67	Stary Sambor	49	4	16	9	20	16	15	.	.	3	22	20	4
68	Stryj . . .	59	10	17	8	24	23	19	1	.	7	29	12	11
69	Strzyżów . .	54	19	10	6	19	13	14	1	.	3	46	4	1
70	Tarnobrzeg .	61	12	12	16	21	14	16	2	.	.	18	35	8
71	Tarnopol . .	86	46	37	3	.	2	14	.	.	10	76	.	.
72	Tarnów . . .	63	16	18	23	6	13	10	2	.	21	19	21	2
73	Thumacz . .	65	30	16	10	9	8	20	.	.	40	19	4	2
74	Trembowla .	43	8	20	4	11	2	16	.	.	7	19	16	1
75	Turka . . .	62	14	11	6	31	28	14	4	.	4	20	22	16
76	Wadowice . .	86	27	7	9	43	29	25	18	4	6	25	46	9
77	Wieliczka . .	78	30	13	11	24	13	6	.	.	7	29	36	6
78	Zaleszczyki .	55	9	21	14	11	10	35	.	.	5	29	14	7
79	Zbaraż . . .	55	17	15	11	12	16	20	5	.	5	35	15	.
80	Zborów . . .	66	14	5	20	27	13	22	5	.	2	14	43	7
81	Złoczów . .	83	27	30	15	11	13	12	.	.	20	41	22	.
82	Żółkiew . .	79	29	18	15	17	5	13	15	.	19	32	28	.
83	Żydaczów . .	74	35	20	10	9	1	20	1	.	27	37	10	.
84	Żywiec . . .	73	32	8	22	11	23	15	1	.	28	13	32	.
Razem . .		5580	1955	1264	1138	1223	874	1615	196	10	1236	2437	1619	288

Stan publicznych szkół ludowych czynnych pod względem

Liczba parządkowa	Okrag szkolny	Ilosć szkół posiadających bibliotekę dla		W przybory naukowe zaopatrzonych jest szkół					Ilosć szkół, których stan pod względem nauki i uoby- czajenia dzieci jest w ogóle			
		nauczy- ciela	mlodzieży	bardzo dobre	dobre	dosta- tecznie	niedosta- tecznie	niema żadnych	bardzo dobry	dobry	dosta- teczny	niedosta- teczny
1	Biała . . .	38	27	6	30	8	.	.	9	23	12	.
2	Bóbrka . .	80	83	20	39	30	3	.	7	37	48	.
3	Bochnia . .	94	20	8	85	32	.	.	18	92	12	3
4	Bohorodeczany	32	15	6	21	11	.	.	2	27	9	.
5	Borszczów .	57	44	7	38	19	.	.	.	31	33	.
6	Brody . .	36	35	6	34	10	2	.	2	15	34	1
7	Brzesko . .	22	20	10	54	27	.	.	11	46	32	2
8	Brzeżany . .	67	17	2	35	28	10	.	1	14	57	3
9	Brzozów . .	49	25	11	26	13	4	.	8	23	23	.
10	Buczacz . .	45	17	29	40	25	1	.	22	41	29	3
11	Chrzanów . .	53	50	7	68	5	.	.	2	34	44	.
12	Cieszanów . .	27	22	21	24	27	1	.	24	39	10	.
13	Czortków . .	42	26	.	21	21	.	.	6	15	19	2
14	Dąbrowa . .	38	34	18	24	9	3	.	3	23	25	3
15	Dobromil . .	24	23	8	25	22	6	.	15	36	10	.
16	Dolina . .	29	3	9	32	25	13	.	18	30	31	.
17	Drohobycz . .	50	15	6	31	37	1	.	4	20	42	9
18	Gorlice . .	37	30	7	38	29	.	.	9	30	32	3
19	Gródek . .	67	40	41	13	10	.	.	15	29	18	2
20	Grybów . .	34	44	27	26	3	.	.	7	28	21	.
21	Horodenka . .	33	35	12	23	18	.	.	4	29	20	.
22	Husiatyn . .	48	31	19	17	14	1	.	1	19	27	4
23	Jarosław . .	53	30	16	39	52	2	.	10	47	43	9
24	Jasło . .	61	35	35	21	12	.	.	8	41	18	1
25	Jaworów . .	44	48	3	31	30	1	.	19	23	20	3
26	Kałuż . .	42	7	4	24	41	6	.	11	33	25	6
27	Kamionka . .	56	51	14	30	22	.	.	4	17	41	4
28	Kolbuszowa . .	34	30	23	17	4	5	.	11	31	7	.
29	Kołomyja . .	45	27	9	66	5	3	.	5	51	24	3
30	Kosów . .	14	7	10	20	9	.	.	2	18	19	.
31	Kraków m. . .	27	35	17	7	11	7	.	10	22	10	.
32	Kraków ok. . .	53	53	24	29	.	.	.	20	33	.	.
33	Krosno . .	35	34	10	34	21	1	.	10	54	2	.
34	Łańcut . .	14	27	14	36	22	.	.	10	51	10	1
35	Łimanowa . .	6	14	.	18	31	9	.	12	28	18	.
36	Łisko . .	36	6	.	17	34	.	.	.	22	29	.
37	Lwów m. . .	39	39	24	13	2	.	.	15	21	3	.
38	Lwów ok. . .	118	119	20	54	49	.	.	7	41	58	17
39	Mielec . .	38	36	4	26	27	7	.	3	54	5	2
40	Mościska . .	49	18	5	40	14	.	.	5	30	22	2
41	Myślenice . .	40	25	5	15	29	11	.	.	38	22	.
42	Nadwórna . .	34	20	9	29	4	3	.	.	2	42	1
43	Nisko . .	20	18	2	16	23	3	.	9	23	11	1
44	Nowy Sącz . .	45	25	6	16	42	49	3	24	57	29	6
45	Nowy targ . .	44	23	64	12	2	2	.	8	38	31	3
46	Oświęcim . .	13	18	.	14	17	11	.	2	19	21	.
47	Peczeniżyn . .	9	7	1	15	7	.	.	2	7	13	1

Tab. 21.

Rok szkolny 1911/12.

uposażenia szkoły oraz pod względem uobyczażenia dzieci.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Ilość szkół posiadających bibliotekę dla		W przybory naukowe zaopatrzonej jest szkół					Ilość szkół, których stan pod względem nauki i uoby- czajenia dzieci jest w ogóle			
		nauczy- ciela	młodzieży	bardzo dobrze	dobrze	dosta- tecznie	niedosta- tecznie	nie ma żadnych	bardzo dobry	dobry	dosta- tecznie	niedosta- tecznie
48	Pilzno . . .	19	20	2	18	13	11	.	6	24	13	1
49	Podgórze . .	48	38	26	19	10	.	.	8	31	16	.
50	Podhajce . .	6	2	25	20	16	.	.	15	29	15	2
51	Przemysł . .	86	51	19	56	29	11	.	4	28	70	13
52	Przemysłany	43	56	6	19	48	1	.	3	44	27	.
53	Przeworsk .	31	10	3	35	2	.	.	10	22	8	.
54	Radziechów .	18	4	2	6	45	.	.	1	16	35	1
55	Rawa . . .	47	10	17	20	30	4	.	28	34	9	.
56	Rohatyn . .	66	9	11	14	58	7	.	4	55	31	.
57	Ropczyce . .	34	28	5	29	10	.	.	3	30	11	.
58	Rudki . . .	19	24	9	29	12	9	.	12	35	11	1
59	Rzeszów . .	61	36	6	45	31	6	.	6	44	36	2
60	Sambar . .	30	30	22	61	7	.	.	17	35	31	7
61	Sanok . . .	29	23	44	32	19	2	.	13	32	43	9
62	Skałat . . .	25	23	10	28	23	.	.	4	35	22	.
63	Skole . . .	18	14	1	8	25	11	1	1	11	23	11
64	Sniatyn . .	41	38	19	21	1	.	.	5	30	4	2
65	Sokal . . .	92	46	40	28	29	.	.	9	53	29	6
66	Stanisławów .	77	30	16	51	13	.	.	17	56	7	.
67	Stary Sambar	8	1	2	19	19	1	8	1	13	33	2
68	Stryj . . .	20	23	6	34	14	5	.	.	14	44	1
69	Strzyżów . .	25	25	1	29	23	1	.	3	46	5	.
70	Tarnobrzeg .	35	24	1	22	31	7	.	3	31	25	2
71	Tarnopol . .	86	86	14	72	.	.	.	.	35	48	3
72	Tarnów . . .	35	34	3	32	28	.	.	2	58	3	.
73	Tłumacz . .	52	27	33	27	5	.	.	10	39	16	.
74	Trembowla .	37	35	5	27	11	.	.	13	22	8	.
75	Turka . . .	21	30	2	25	35	.	.	2	30	29	1
76	Wadowice . .	35	47	.	21	23	42	.	6	50	29	1
77	Wieliczka . .	74	40	13	38	27	.	.	10	51	15	2
78	Zaleszczyki .	49	45	4	27	15	9	.	17	27	11	.
79	Zbaraż . . .	9	9	4	33	18	.	.	8	19	28	.
80	Zborów . . .	28	4	.	14	48	4	.	.	22	44	.
81	Złoczów . .	59	25	21	38	24	.	.	10	38	35	.
82	Żółkiew . .	74	5	22	33	24	.	.	5	27	46	1
83	Żydaczów . .	56	43	18	40	16	.	.	4	35	35	.
84	Żywiec . . .	20	25	12	32	29	.	.	8	36	28	1
Razem . .		3484	2425	1043	2485	1744	296	12	663	2719	2034	164

Tab. 21.

Wykaz frekwencji

oraz klas piątej i szóstej szkół ludowych

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	Wedle liczby klas
1	Biała	Biała	wydziałowa męska	3-kl.
			żeńską	3-kl.
		Kęty	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
2	Bóbrka	Lipnik	mieszana (polska)	5-kl.
			mieszana (niem.)	5-kl.
		Bóbrka	męska	6-kl.
			żeńską	6-kl.
3	Bochnia	Brzozdowce	mieszana	5-kl.
		Chodorów	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
		Bochnia	wydziałowa męska	3-kl.
4	Bohorodeczany		żeńską	5-kl.
		Wiśnicz nowy	mieszana	5-kl.
		Bohorodeczany	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
5	Borszczów	Łysiec	mieszana	5-kl.
		Borszczów	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
		Skała	mieszana	5-kl.
6	Brody	Brody	wydziałowa męska	3-kl.
			żeńską	5-kl.
7	Brzesko	Brzesko	męska	6-kl.
			żeńską	6-kl.
		Wojnicz	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
8	Brzeźany	Brzeźany	męska	6-kl.
			wydziałowa żeńska	3-kl.
9	Brzozów	Brzozów	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
		Dynów	mieszana	5-kl.
10	Buczacz	Buczacz	wydziałowa męska	3-kl.
			żeńską	3-kl.
		Monasterzyska	męska	5-kl.
			żeńską	6-kl.
		Jazłowiec	mieszana	5-kl.
		Barysz	męska	5-kl.

Tab. 22.

klas wydziałowych

miejskiego typu w roku szkolnym 1911/12 i 1912/13.

Wykaz uczęszczających do szkoły													
w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
179	.	80	61	34	25	200	.	.	.	.	.	.	.
.	173	.	.	.	.	.	58	45	41	16	9	.	169
65	.	30	25	.	.	55	46	39	.	.	.	.	85
.	77	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	17	11	4	.	.	15	15	4	.	.	.	.	19
29	29	16	17	.	.	33	11	14	.	.	.	.	25
114	.	55	27	.	.	82	.	.	.	.	.	.	.
.	107	.	.	.	.	.	63	52	.	.	.	.	115
49	61	22	16	.	.	38	45	16	.	.	.	.	61
54	.	34	24	.	.	58	.	.	.	.	.	.	.
.	71	.	.	.	.	.	40	29	.	.	.	.	69
198	.	91	72	41	.	204	.	.	.	.	.	.	.
.	367	.	.	.	.	.	138	76	81	54	32	.	381
37	59	22	7	.	.	29	37	20	.	.	.	.	57
26	.	33	11	.	.	44	.	.	.	.	.	.	.
.	64	.	.	.	.	.	28	12	.	.	.	.	40
28	34	17	10	.	.	27	20	16	.	.	.	.	36
65	.	20	15	.	.	35	.	.	.	.	.	.	.
.	57	.	.	.	.	.	46	31	.	.	.	.	77
60	58	37	16	.	.	53	27	17	.	.	.	.	44
143	.	36	32	25	.	93	.	.	.	.	.	.	.
.	425	.	.	.	.	.	136	105	110	49	12	.	412
62	.	37	23	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.
.	92	.	.	.	.	.	63	22	.	.	.	.	85
64	.	43	41	.	.	84	.	.	.	.	.	.	.
.	58	.	.	.	.	.	40	20	.	.	.	.	60
59	.	41	20	.	.	61	.	.	.	.	.	.	.
.	279	.	.	.	.	.	136	105	76	.	.	.	317
49	.	17	19	.	.	36	.	.	.	.	.	.	.
.	65	.	.	.	.	.	54	26	.	.	.	.	80
42	39	21	18	.	.	39	34	34	.	.	.	.	68
140	.	63	57	28	.	148	.	.	.	.	.	.	.
.	392	.	.	.	.	.	188	112	121	.	.	.	421
116	.	88	45	.	.	133	.	.	.	.	.	.	.
.	127	.	.	.	.	.	84	50	.	.	.	.	134
58	40	36	30	.	.	66	30	30	.	.	.	.	60
40	.	32	18	.	.	50	.	.	.	.	.	.	.

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	wedle liczby klas
11	Chrzanów	Chrzanów	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Jaworzno	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Szczakowa	mieszana	5-kl.
12	Cieszanów	Cieszanów	mieszana	5-kl.
		Lubaczów	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
13	Czortków	Czortków	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
14	Dąbrowa	Dąbrowa	mieszana	5-kl.
15	Dobromil	Dobromil	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
		Dolina	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
16	Dolina	Bolechów	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
17	Drohobycz	Drohobycz	wydziałowa męska " żeńska	3-kl. 5-kl.
		Borysław	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
		Wolanka	mieszana	4-kl.
18	Gorlice	Gorlice	męska wydziałowa żeńska	6-kl. 3-kl.
		Biecz	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
19	Gródek	Gródek	męska wydziałowa żeńska	6-kl. 3-kl.
20	Grybów	Grybów	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
		Ciezkowice	mieszana	5-kl.
21	Horodenka	Horodenka	męska żeńską (prowiz. wydział.)	6-kl. 3-kl.
		Husiatyn	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
22	Husiatyn	Kopyczyńce	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
23	Jarosław	Jarosław	wydziałowa męska " żeńska	3-kl. 5-kl.
			II. wydziałowa żeńska (prowiz.)	3-kl.
		Sieniawa	męska żeńską	5-kl. 5-kl.

Wykaz uczęszczających do szkoły

w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
90	188	83	30	.	.	113	126	79	.	.	.	.	205
139	150	98	46	.	.	144	82	43	.	.	.	.	125
.	.	21	.	.	.	21	33	.	.	.	.	.	33
40	59	40	28	.	.	68	19	6	.	.	.	.	25
83	90	60	31	.	.	91	59	48	.	.	.	.	107
101	194	68	34	.	.	102	72	64	.	.	.	.	136
58	49	22	25	.	.	47	34	24	.	.	.	.	58
62	76	39	29	.	.	68	46	36	.	.	.	.	82
105	94	50	24	.	.	74	38	33	.	.	.	.	71
120	169	81	41	.	.	122	67	72	.	.	.	.	139
174	663	124	56	33	.	213	230	186	128	123	21	.	688
91	204	68	33	.	.	101	92	95	.	.	.	.	187
13	52	26	.	.	.	26	24	17	.	.	.	.	41
48	223	40	21	.	.	61	97	71	47	.	.	.	215
50	60	34	9	.	.	43	39	23	.	.	.	.	62
114	156	68	53	.	.	121	82	43	31	.	.	.	156
25	47	23	7	.	.	30	29	5	.	.	.	.	34
33	28	20	21	.	.	41	18	14	.	.	.	.	32
60	150	57	20	.	.	77	74	53	31	.	.	.	158
92	82	54	37	.	.	91	50	30	.	.	.	.	80
83	106	36	26	.	.	62	54	34	.	.	.	.	88
166	311	78	50	22	.	150	85	67	46	64	35	.	297
.	140	.	.	.	.	.	45	58	42	.	.	.	145
74	73	38	33	.	.	71	40	26	.	.	.	.	66

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	Wedle liczby klas
24	Jasło	Jasło	wydziałowa męska	3-kl.
			„ żeńska	6-kl.
		Kończycze	mieszana	5-kl.
25	Jaworów	Jaworów	wydziałowa męska	3-kl.
			żeńska	6-kl.
26	Kalusz	Kalusz	męska	6-kl.
			żeńska	6-kl.
27	Kamionka	Kamionka	męska	6-kl.
			żeńska	6-kl.
		Busk	męska	6-kl.
			żeńska	6-kl.
28	Kolbuszowa	Kolbuszowa	męska	5-kl.
			żeńska	5-kl.
		Sokołów	męska	5-kl.
			żeńska	5-kl.
29	Kolomyja	Kolomyja	wydz. męska im. Piramowicza	3-kl.
			wydz. męska im. Kopernika	3-kl.
			wydz. żeńska im. kr. Jadwigi	5-kl.
			II. wydz. żeńska im. C. F. J.	3-kl.
30	Kosów	Kosów	męska	5-kl.
			żeńska	5-kl.
		Kuty	męska	6-kl.
			żeńska	6-kl.
31	Kraków miasto	im. św. J. Kantego	wydziałowa męska	3-kl.
		im. Ces. Franc. Józ.	„ „	3-kl.
		im. św. Floryana	„ „	3-kl.
		im. Kochanowskiego	„ „	3-kl.
		im. św. Mikołaja	„ „	3-kl.
		im. Kazimierza W.	„ „	3-kl.
		im. Konarskiego	wydziałowa żeńska	5-kl.
		im. Mickiewicza	„ „	3-kl.
		im. Ces. Elżbiety	„ „	3-kl.
		im. św. Scholastyki	„ „	6-kl.
		im. Klem. Tańskiej	„ „	3-kl.
		im. Oleśnickiego	„ „	3-kl.
		im. św. Anny	„ „	3-kl.
		im. św. Jadwigi	„ „	3-kl.
		im. Długosza	„ „	3-kl.
		Nr. XXVIII.	„ „	3-kl.
		Półwsie zwierzyn.	mieszana	5-kl.
		Czarna wieś	męska	5-kl.
		Nowa wieś	żeńska	5-kl.
		Dębniaki	mieszana	5-kl.

Wykaz uczęszczających do szkoły

w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
153	404	77	47	24	.	148	127	102	80	61	27	13	410
33	38	24	10	.	.	34	23	19	.	.	.	.	42
48	64	29	15	8	.	52	32	30	.	.	.	.	62
141	138	83	49	.	.	132	95	56	.	.	.	.	151
63	99	55	20	.	.	75	59	34	.	.	.	.	93
68	92	64	24	.	.	88	56	40	.	.	.	.	96
55	71	31	20	.	.	51	40	27	.	.	.	.	67
80	76	33	30	.	.	63	43	25	.	.	.	.	68
166	.	82	48	33	.	163	.	.	.	.	.	.	.
153	584	81	46	28	.	155	201	165	112	89	31	.	598
.	157	.	.	.	.	.	65	42	39	.	.	.	146
60	62	35	20	.	.	55	37	28	.	.	.	.	65
62	87	37	26	.	.	63	54	41	.	.	.	.	95
181	.	47	42	35	40	164	.	.	.	.	.	.	.
122	.	61	38	30	.	129	.	.	.	.	.	.	.
272	.	104	65	49	62	280	.	.	.	.	.	.	.
217	.	91	85	45	.	221	.	.	.	.	.	.	.
256	.	112	90	41	.	243	.	.	.	.	.	.	.
194	339	108	48	29	.	185	70	68	70	85	26	.	319
.	209	.	.	.	.	.	60	83	55	.	.	.	198
.	293	.	.	.	.	.	92	58	45	.	.	.	195
.	391	.	.	.	.	.	135	102	95	53	30	10	425
.	128	.	.	.	.	.	65	54	25	.	.	.	144
.	235	.	.	.	.	.	59	47	55	51	11	.	223
.	149	.	.	.	.	.	81	41	31	.	.	.	153
.	185	.	.	.	.	.	85	45	56	.	.	.	186
.	212	.	.	.	.	.	110	61	38	.	.	.	209
.	126	.	.	.	.	.	61	37	31	.	.	.	129
85	88	45	26	26	.	97	43	30	23	.	.	.	96
91	.	58	33	31	.	122	.	.	.	.	.	.	.
.	83	.	.	.	.	.	34	32	25	.	.	.	91
91	77	56	27	31	.	114	59	28	18	.	.	.	105

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	wedle liczby klas
32	Krosno	Krosno	wydziałowa męska	3-kl.
			żeńska	3-kl.
		Dukla	męska	5-kl.
33	Łańcut	Korczyna	męska	5-kl.
		Łańcut	męska	5-kl.
			żeńska	5-kl.
		Leżajsk	męska	5-kl.
34	Limanowa		żeńska	6-kl.
		Żółynia	mieszana	5-kl.
35	Lisko	Lisko	mieszana	5-kl.
36	Lwów miasto		męska	6-kl.
		im. kr. J. Sobieskiego	wydziałowa męska	3-kl.
		im. Sienkiewicza	" "	3-kl.
		im. św. Marcina	" "	3-kl.
		im. Staszica	" "	3-kl.
		im. św. Antoniego	" "	3-kl.
		im. Kordeckiego	" "	3-kl.
		im. Mickiewicza	" "	3-kl.
		im. Konarskiego	wydziałowa żeńska	3-kl.
		im. św. Maryi Magd.	" "	3-kl.
		im. Staszica	" "	3-kl.
		im. św. Anny	" "	5-kl.
		im. św. Antoniego	" "	3-kl.
		im. Czackiego	" "	3-kl.
		im. Elżbiety	" "	3-kl.
		im. św. Marcina	" "	3-kl.
		im. Mickiewicza	" "	3-kl.
		im. król. Jadwigi	liceum żeńskie	6-kl.
		im. Piramowicza	wydziałowa żeńska	3-kl.
		37	Lwów okolica	im. Reja
im. Żółkiewskiego	wydziałowa żeńska			3-kl.
im. Tańskie	" "			3-kl.
Szczerzec	mieszana			5-kl.
Zamarstynów	mieszana			5-kl.
38	Mielec	Kleparów	mieszana	5-kl.
		Zniesienie	mieszana	5-kl.
		Winniki	mieszana	5-kl.
39	Mościska	Mielec	męska	5-kl.
		Radomyśl	mieszana	5-kl.
39	Mościska		męska	6-kl.
		Sądowa Wisznia	żeńska	6-kl.
			mieszana	5-kl.

Wykaz uczęszczających do szkoły

w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
138	146	71	50	27	.	148	86	74	30	.	.	.	190
47	47	23	17	.	.	40	23	20	.	.	.	.	43
69	.	38	22	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.
42	73	36	14	.	.	50	32	28	.	.	.	.	60
69	86	28	8	.	.	36	32	32	.	.	.	.	64
42	64	19	15	.	.	34	23	26	.	.	.	.	49
17	32	17	7	.	.	24	25	9	.	.	.	.	34
80	80	55	34	.	.	89	45	39	.	.	.	.	84
197	.	108	44	34	.	186	.	.	.	.	.	.	.
273	.	96	101	46	.	243	.	.	.	.	.	.	.
154	.	97	48	38	.	183	.	.	.	.	.	.	.
105	.	46	40	26	.	112	.	.	.	.	.	.	.
169	.	83	46	33	.	162	.	.	.	.	.	.	.
172	.	95	45	34	.	174	.	.	.	.	.	.	.
119	.	53	38	31	.	122	.	.	.	.	.	.	.
.	176	.	.	.	.	.	106	72	40	.	.	.	218
.	403	.	.	.	.	.	86	94	96	84	39	.	399
.	177	.	.	.	.	.	73	49	36	.	.	.	158
.	538	.	.	.	.	.	214	143	122	91	41	.	611
.	198	.	.	.	.	.	74	64	62	.	.	.	200
.	246	.	.	.	.	.	92	79	61	.	.	.	232
.	191	.	.	.	.	.	67	46	32	50	.	.	195
.	395	.	.	.	.	.	159	117	85	48	.	.	409
.	163	.	.	.	.	.	74	45	27	.	.	.	146
.	260	.	.	.	.	.	54	51	38	44	32	32	251
.	142	.	.	.	.	.	46	55	41	.	.	.	142
.	248	.	.	.	.	.	132	76	39	.	.	.	247
.	309	.	.	.	.	.	101	74	83	43	.	.	301
.	116	.	.	.	.	.	49	35	30	.	.	.	114
66	64	32	30	.	.	62	32	30	.	.	.	.	62
79	80	48	30	.	.	78	49	31	.	.	.	.	80
72	70	32	31	.	.	63	34	30	.	.	.	.	64
58	46	32	.	.	.	32	26	.	.	.	.	.	26
94	79	52	33	.	.	85	61	32	.	.	.	.	93
85	.	63	32	.	.	95	.	.	.	.	.	.	.
.	114	.	.	.	.	.	78	51	.	.	.	.	129
34	45	32	16	.	.	48	34	12	.	.	.	.	46
85	.	50	37	.	.	87	.	.	.	.	.	.	.
.	96	.	.	.	.	.	49	36	.	.	.	.	85
62	72	55	32	.	.	87	32	31	.	.	.	.	63

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	wedle liczby klas
40	Myślenice	Myślenice	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
		Maków	mieszana	5-kl.
		Jordanów	mieszana	5-kl.
41	Nadworna	Nadworna	męska	6-kl.
			żeńską	6-kl.
42	Nisko	Nisko	mieszana	5-kl.
		Rudnik	mieszana	5-kl.
		Ulanów	mieszana	5-kl.
43	Nowy Sącz	Nowy Sącz	wydziałowa męska	3-kl.
			II. wydziałowa męska (prowiz.)	3-kl.
			wydz. żeńska im. Jadwigi	5-kl.
			wydz. żeńska im. Hoffmanowej	3-kl.
44	Nowy Targ	Dąbrówka niem.	mieszana	4-kl.
		Stary Sącz	męska	6-kl.
		Nowy Targ	męska	5-kl.
			żeńską	6-kl.
45	Oświęcim	Oświęcim	mieszana	5-kl.
			żeńską	6-kl.
		Zator	mieszana	5-kl.
46	Peczeniżyn	Peczeniżyn	mieszana	5-kl.
47	Pilzno	Pilzno	męska	5-kl.
			żeńską	5-kl.
48	Podgórze	Podgórze	wydziałowa męska	3-kl.
			II. „ „ (prowiz.)	3-kl.
			„ „ żeńska	5-kl.
			II. „ „ (prowiz.)	3-kl.
49	Podhajce	Skawina	mieszana	5-kl.
		Podhajce	męska	5-kl.
			żeńską	6-kl.
50	Przemyśl	Przemyśl	wydziałowa męska	3-kl.
		„ na Garbarzach	„ „	3-kl.
		Przemyśl	„ żeńska	5-kl.
		„ na Garbarzach	„ „	3-kl.
		„ na Zasaniu	„ „ (prowizor.)	3-kl.
		Niżankowice	mieszana	5-kl.
51	Przemyślany	Dubiecko	mieszana	4-kl.
		Przemyślany	męska	5-kl.
			żeńską	6-kl.

Wykaz uczęszczających do szkoły

w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
28	.	20	8	.	.	28	.	.	.	.	.	.	.
.	38	.	.	.	.	.	31	.	.	.	.	.	31
24	21	17	9	.	.	26	10	11	.	.	.	.	21
17	20	8	.	.	.	8	20	.	.	.	.	.	20
72	.	58	26	.	.	84	.	.	.	.	.	.	.
.	72	.	.	.	.	.	66	20	.	.	.	.	86
35	39	20	11	.	.	31	25	6	.	.	.	.	31
64	66	38	26	.	.	64	50	33	.	.	.	.	83
28	41	27	8	.	.	35	30	16	.	.	.	.	46
151	.	83	44	31	.	158	.	.	.	.	.	.	.
116	.	40	45	37	.	122	.	.	.	.	.	.	.
.	406	.	.	.	.	.	155	105	83	59	30	.	432
.	142	.	.	.	.	.	59	48	43	.	.	.	150
.	.	14	.	.	.	14	11	.	.	.	.	.	11
122	.	79	38	.	.	117	.	.	.	.	.	.	.
21	.	34	3	.	.	37	.	.	.	.	.	.	.
.	96	.	.	.	.	.	41	22	.	.	.	.	63
25	38	12	10	.	.	22	16	18	.	.	.	.	34
25	.	34	4	.	.	38	.	.	.	.	.	.	.
.	57	.	.	.	.	.	30	15	.	.	.	.	45
80	.	52	32	.	.	84	.	.	.	.	.	.	.
.	215	.	.	.	.	.	92	60	35	.	.	.	187
26	40	23	11	.	.	34	21	14	.	.	.	.	35
34	37	40	23	.	.	63	31	24	.	.	.	.	55
31	.	34	17	.	.	51	.	.	.	.	.	.	.
.	53	.	.	.	.	.	39	30	.	.	.	.	69
192	.	123	59	46	.	228	.	.	.	.	.	.	.
136	.	52	32	31	.	115	.	.	.	.	.	.	.
.	396	.	.	.	.	.	165	114	57	58	21	.	415
.	153	.	.	.	.	.	63	53	31	.	.	.	147
40	44	30	.	.	.	30	20	16	.	.	.	.	36
28	.	21	11	.	.	32	.	.	.	.	.	.	.
.	127	.	.	.	.	.	69	52	.	.	.	.	121
147	.	90	41	41	.	172	.	.	.	.	.	.	.
221	.	103	76	49	.	228	.	.	.	.	.	.	.
.	519	.	.	.	.	.	164	151	140	144	77	.	676
.	270	.	.	.	.	.	104	94	83	.	.	.	281
.	.	.	.	.	.	.	94	79	.	.	.	.	173
21	19	25	4	.	.	29	28	8	.	.	.	.	36
.	.	14	9	.	.	23	18	18	.	.	.	.	36
65	.	53	27	.	.	80	.	.	.	.	.	.	.
.	106	.	.	.	.	.	67	52	.	.	.	.	119

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	wedle liczby klas
52	Przeworsk	Przeworsk	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
		Kańczuga	mieszana	5-kl.
53	Radziechów	Radziechów	wydziałowa męska żeńską	3-kl. 6-kl.
54	Rawa	Rawa	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
55	Rohatyn	Rohatyn	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Bołszowce	mieszana	5-kl.
		Bursztyn	mieszana	5-kl.
56	Ropczyce	Ropczyce	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
		Dębica	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
		Sędziszów	mieszana	5-kl.
57	Rudki	Rudki	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Komarno	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
58	Rzeszów	Rzeszów	wydziałowa męska " żeńską II. wydz. żeńską	3-kl. 6-kl. 3-kl.
		Tyczyn	mieszana	5-kl.
		Głogów	mieszana	5-kl.
		Błażowa	mieszana	5-kl.
59	Sambar	Sambar	wydziałowa męska " żeńską	3-kl. 5-kl.
60	Sanok	Sanok	wydziałowa męska " żeńską	3-kl. 3-kl.
		Rymanów	męska żeńską	5-kl. 4-kl.
61	Skałat	Skałat	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
		Podwoleczyska	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
62	Skole	Skole	mieszana	5-kl.
63	Śniatyn	Śniatyn	wydziałowa męska " żeńską	3-kl. 3-kl.
		Zabłotów	mieszana	5-kl.

Wykaz uczęszczających do szkoły

Wykaz uczęszczających do szkoły													
w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
33	.	20	9	.	.	29	.	.	.	.	.	.	.
.	33	.	.	.	.	.	26	5	.	.	.	.	31
39	53	24	13	.	.	37	25	26	.	.	.	.	51
140	.	57	41	32	.	130	51	37	.	.	.	.	88
.	88	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
42	.	40	15	.	.	55	.	.	.	.	.	.	.
.	103	.	.	.	.	.	64	43	.	.	.	.	107
63	.	29	24	.	.	53	.	.	.	.	.	.	.
.	90	.	.	.	.	.	54	42	.	.	.	.	96
40	66	34	13	.	.	47	36	35	.	.	.	.	71
35	59	47	22	.	.	69	45	27	.	.	.	.	72
37	.	27	11	.	.	38	.	.	.	.	.	.	.
.	50	.	.	.	.	.	41	29	.	.	.	.	70
33	.	33	9	.	.	42	.	.	.	.	.	.	.
.	91	.	.	.	.	.	61	41	.	.	.	.	102
35	45	19	16	.	.	35	20	14	.	.	.	.	34
55	.	35	23	.	.	58	.	.	.	.	.	.	.
.	67	.	.	.	.	.	44	19	.	.	.	.	63
49	.	29	15	.	.	44	.	.	.	.	.	.	.
.	85	.	.	.	.	.	38	30	.	.	.	.	68
197	.	106	60	29	.	195	.	.	.	.	.	.	.
.	517	.	.	.	.	.	171	109	108	123	54	22	587
.	201	.	.	.	.	.	81	55	34	.	.	.	170
45	47	21	15	.	.	36	32	13	.	.	.	.	45
34	30	23	15	.	.	38	25	21	.	.	.	.	46
19	16	23	.	.	.	23	15	.	.	.	.	.	15
200	.	120	49	45	.	214	.	.	.	.	.	.	.
.	497	.	.	.	.	.	185	143	94	89	13	.	524
152	.	97	41	49	.	187	.	.	.	.	.	.	.
.	333	.	.	.	.	.	142	97	88	.	.	.	327
36	.	39	22	.	.	61	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	44	.	.	.	.	.	44
67	.	40	25	.	.	65	.	.	.	.	.	.	.
.	60	.	.	.	.	.	39	26	.	.	.	.	65
67	.	45	27	.	.	72	.	.	.	.	.	.	.
.	99	.	.	.	.	.	63	57	.	.	.	.	120
33	58	38	12	.	.	50	36	35	.	.	.	.	71
106	.	78	36	13	.	127	.	.	.	.	.	.	.
.	151	.	.	.	.	.	75	55	41	.	.	.	171
75	81	44	31	.	.	75	41	30	.	.	.	.	71

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	wedle liczby klas
64	Sokal	Sokal	wydziałowa męska żeńską	3-kl. 6-kl.
		Bełz	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
65	Stanisławów	Stanisławów	wydziałowa męska wyzd. żeń. im. kr. Jadwigi wyzd. żeń. im. kr. Zofii	3-kl. 5-kl. 3-kl.
		Halicz	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Knihinin-Górka	męska żeńską	5-kl. 4-kl.
		Knihinin-Kołonia	mieszana	4-kl.
66	Stary Sambor	Stary Sambor	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Felsztyn	mieszana	5-kl.
		Chyrów	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
		Stara Sól	mieszana	5-kl.
67	Stryj	Stryj	wydziałowa męska " żeńską	3-kl. 3-kl.
68	Strzyżów	Strzyżów	mieszana	5-kl.
69	Tarnobrzeg	Tarnobrzeg	mieszana	5-kl.
		Rozwadów	mieszana	5-kl.
70	Tarnopol	Tarnopol	wydziałowa męska wyzd. żeńską im. Mickiewicza " " im. Jadwigi	3-kl. 3-kl. 3-kl.
		Mikulińce	mieszana	4-kl.
71	Tarnów	Tarnów	wydziałowa męska męska wydziałowa żeń. im. Ces. F. J. wyzd. żeńską im. Słowackiego	3-kl. 5-kl. 5-kl. 3-kl.
72	Tłumacz	Tłumacz	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
		Tyśmienica	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
73	Trembowła	Trembowła	wydziałowa męska żeńską	3-kl. 6-kl.
		Budzanów	mieszana	4-kl.
74	Turka	Turka	męska żeńską	5-kl. 5-kl.

Wykaz uczęszczających do szkoły

Wykaz uczęszczających do szkoły													
w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
96	180	63	28	20	.	111	89	60	61	.	.	.	210
57	77	27	24	.	.	51	53	24	.	.	.	.	77
299	665	165	84	85	.	334	218	162	195	61	37	.	673
.	361	.	.	.	.	.	131	126	89	.	.	.	346
76	85	61	22	.	.	83	51	36	.	.	.	.	87
184	162	89	82	.	.	171	86	62	.	.	.	.	148
95	85	44	40	.	.	84	38	31	.	.	.	.	69
66	162	47	32	.	.	79	39	42	.	.	.	.	81
55	70	40	30	.	.	70	46	36	.	.	.	.	82
.	.	33	.	.	.	33	30	.	.	.	.	.	30
.	.	20	.	.	.	20	22	.	.	.	.	.	22
273	636	105	47	35	.	187	287	201	201	.	.	.	689
34	59	36	23	.	.	59	34	26	.	.	.	.	60
30	70	27	7	.	.	34	45	32	.	.	.	.	77
28	55	28	10	.	.	38	47	21	.	.	.	.	68
176	356	117	59	37	.	213	156	100	51	26	.	.	333
.	263	.	.	.	.	.	120	84	86	.	.	.	290
.	.	24	9	.	.	33	35	15	.	.	.	.	50
172	498	82	32	35	.	149	.	.	.	.	.	.	.
56	316	60	40	.	.	100	120	123	85	104	27	.	459
.	.	.	.	.	.	.	133	76	73	.	.	.	282
42	105	18	9	.	.	27	59	44	.	.	.	.	103
107	104	84	41	.	.	125	65	45	.	.	.	.	110
81	154	43	22	16	.	81	61	56	.	.	.	.	117
.	.	17	.	.	.	17	40	.	.	.	.	.	40
72	100	43	28	.	.	71	91	55	.	.	.	.	146

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Miejscowość	Kategoria szkoły	
			Wedle płci dzieci	wedle liczby klas
75	Wadowice	Wadowice	męska wydziałowa żeńska	6-kl. 5-kl.
		Andrychów	męska żeńską	5-kl. 6-kl.
		Kalwarya	mieszana	5-kl.
76	Wieliczka	Wieliczka	wydziałowa męska " żeńska	3-kl. 3-kl.
		Dobczyce	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
77	Zaleszczyki	Zaleszczyki	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
78	Zbaraż	Zbaraż	męska żeńską	6-kl. 6-kl.
79	Zborów	Zborów	mieszana	5-kl.
80	Złoczów	Złoczów	wydziałowa męska " żeńska	3-kl. 3-kl.
81	Żółkiew	Żółkiew	męska wydziałowa żeńska	6-kl. 3-kl.
		Mosty wielkie	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
82	Żydaczów	Żydaczów	męska żeńską	5-kl. 5-kl.
		Mikołajów	mieszana	5-kl.
		Rozdół	męska	5-kl.
		Żurawno	męska	5-kl.
83	Żywiec	Żywiec	męska wydziałowa żeńska	6-kl. 3-kl.
		Sucha	mieszana	5-kl.

Tab. 22.

Wykaz uczęszczających do szkoły

w roku szkolnym 1911/12 ogółem		w roku szkolnym 1912/13											
		chłopców					dziewcząt						
		na rok nauki				razem	na rok nauki						razem
chłopców	dziewcząt	5	6	7	8		5	6	7	8	9	10	
64	226	51	23	.	.	74	88	53	48	29	19	.	237
83	85	63	26	.	.	89	47	31	.	.	.	.	78
24	50	19	14	.	.	33	23	19	.	.	.	.	42
164	241	87	44	23	.	154	84	54	54	.	.	.	192
54	68	35	22	.	.	57	32	26	.	.	.	.	58
104	130	59	44	28	.	131	80	55	.	.	.	.	135
48	82	32	17	.	.	49	60	37	.	.	.	.	97
24	36	21	8	.	.	29	34	20	.	.	.	.	54
85	231	65	21	21	.	107	101	74	54	.	.	.	229
68	159	40	26	.	.	66	66	37	37	.	.	.	140
56	89	32	9	.	.	41	58	44	.	.	.	.	102
70	62	40	26	.	.	66	42	30	.	.	.	.	72
34	40	29	4	.	.	33	13	14	.	.	.	.	27
75	.	41	31	.	.	72	.	.	.	.	.	.	.
36	.	31	9	.	.	40	.	.	.	.	.	.	.
88	159	58	22	.	.	80	62	53	31	.	.	.	146
30	38	17	13	.	.	30	21	11	.	.	.	.	32
14912	27345	8889	4987	1565	127	15568	12528	8841	4276	1698	624	77	28044

Zestawienie środków przymusowych względem rodziców i opiekunów, nieposylających dzieci do szkoły.

Orzeczeń skazujących na karę aresztu		Orzeczeń skazujących na kary pieniężne		Kwota ogólna kar pieniężnych	
wydano	wykonano	wydano	wykonano	ściągniętych	pozostających do ściągnięcia
10.692	8695	152.828	103.271	115.690	54.513

Tab. 23.

Stosunki dyscyplinarne nauczycieli i nauczycielek publicznych szkół ludowych.

Charakter służbowy nauczycieli i nauczycielek, których ukarano dyscyplinarnie	Rodzaj kary dyscyplinarnej i ilość ukaranych					
	nagana pisemna	odjęcie dodatku 5-letniego	odjęcie kierownictwa szkołą	przeniesienie na inną posadę	utrata posady z pozostawieniem prawa ubiegania się o inną	wydalenie z zawodu nauczycielskiego
Nauczyciele stali . .	16	2	4	22	.	1
Nauczycielki stałe . .	6	.	.	7	.	.
Nauczyciele tymcz. . .	24	.	.	25	9	.
Nauczycielki tymcz. . .	20	.	.	10	3	.

Tab. 24.

Sumaryczny wykaz czynności c. k. Rad szkolnych okręgowych.

Ilość posiedzeń plenarnych c. k. Rad szkolnych okręgowych	Ilość praw, które do c. k. Rad szkolnych okręgowych wpłynęły
762	370.663

Tab. 25.

Stan bibliotek okręgowych.

W bibliotekach okręgowych było			Ilość nauczycieli, którzy korzystali z bibliotek okręgowych
dzieł	tomów	atlasów, map itp.	
68.934	94.237	963	8585

Tab. 26.

Wykaz budynków szkolnych,

których budowę rozpoczęto w roku 1912, jakoteż tych, których wykonanie orzeczono przy pomocy zasiłków z funduszu szkolnego krajowego *).

Liczba porządkowa	Miejscowość	Okrąg szkolny	Liczba sal naukowych	Budowa ma być wy- konana w roku	Cena koszto- rysowa	Zasiłek
					K	K
548	Komarno	Rudki	15	1912/13	77000	40000
550	Michałków	Kołomyja	1	1913/14	8160	6000
630	Załużce nad Czeremoszem	Sniatyn	2	1912/13	16020	8000
672	Tuczapy	"	2	"	18000	10000
1116	Zawadka	Turka	1	"	8000	6000
1154	Gródek (szkoła męska)	Gródek	12	1913/14	68000	22000
1176	Kaplińce	Brzeżany	1	1911/12	15000	10000
1188	Mikuszowice	Bochnia	dob. pietr.	1912/13	24382	10000
1189	Hucisko brodzkie	Brody	1	"	10000	7000
1190	Łastówki	Drohobycz	2	"	10000	3000
1191	Tomaszowce-Marcela	Kałuż	2	1913/14	17500	13000
1192	Wesoła	Brzozów	5	1912/13	36000	25000
1193	Bieńczyce	Kraków	5	"	39500	25000
1194	Wyżyce	Bochnia	2	"	21307	15000
1195	Mymon	Sanok	1	"	13300	12600
1196	Biegonice	Nowy Sącz	2	"	18500	14000
1197	Milcza	Sanok	2	"	18000	14000
1198	Głębokie	"	2	"	18000	14000
1199	Kurów	Nowy Sącz	1	"	13500	12000
1200	Jastew	Brzesko	1	"	13000	12000
1201	Liszna	Sanok	2	"	18000	14000
1202	Medyka	Przemyśl	6	"	43500	30000
1203	Laszczyny	Łańcut	1	"	14000	13000
1204	Biedaczów	"	2	"	19500	17000
1205	Stróże	Brzesko	1	"	13000	10000
1206	Bieśnik	"	2	"	19000	16000
1207	Tymowa	"	4	"	33000	25000
1208	Iwkowa	"	6	"	50000	30000
1209	Ruda krechowska	Żółkiew	1	1913/14	13000	10000
1210	Fujna	"	1	"	13000	11000
1211	Majdan	"	1	"	13000	12000
1212	Popowice	Nowy Sącz	1	1912/13	13500	12500
1213	Gawłówek	Bochnia	1	"	15307	10000
1214	Kostarowce	Sanok	4	"	27800	20000
1215	Milówka	Brzesko	2	"	19000	16000

*) Wykaz niniejszy stanowi dalszy ciąg „Wykazów” dołączonych do sprawozdań za lata od 1895/6 do 1909/10. Powtarza się w nim te pozycje z poprzedniego wykazu, pod którymi budowy nie zostały jeszcze wykonane, a opuszcza pozycje szkół wykonanych. Wykaz ten obejmuje szkoły wybudowane tak przy pomocy zasiłku udzielonego z kredytu 200.000 K z rubryki V. poz. 17 funduszu szkolnego krajowego, jakoteż przy pomocy 10-milionowej pożyczki.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Okrąg szkolny	Ilość sal naukowych	Budowa ma być wy- konana w roku	Cena koszto- rysowa	Zasiłek
					K	K
1216	Mohylany	Żółkiew . . .	1	1913/14	14000	10000
1217	Skrudżina	Nowy Sącz . .	1	1912/13	13500	12500
1218	Hurnie	Stryj	6	"	46540	32000
1219	Kłodno	Żółkiew . . .	6	"	48500	22000
1220	Czaszyn	Lisko	2	"	18000	14200
1221	Tarnowska Wola	Tarnobrzeg . .	1	"	14000	12000
1222	Jadachy	"	2	"	22000	15000
1223	Zakrzów	"	2	"	20500	16000
1224	Siemakowce	Czortków . . .	2	"	19000	12500
1225	Tryńcza	Przeworsk . .	4	"	29600	22000
1226	Hucisko	Łańcut	2	"	20000	17500
1227	Torczynowice	Sambor	3	"	21800	14000
1228	Rzepedź	Sanok	2	"	20000	14000
1229	Tarnawa górna	Wadowice . . .	2	"	21800	16000
1230	Osiek (górna część gminy)	Biała	4	"	31000	18000
1231	Kadcza	Nowy Sącz . .	1	"	13500	11000
1232	Bilinka mała	Sambor	2	"	18500	12000
1233	Obydów	Kamionka . . .	2	"	19000	14000
1234	Wólka małkowa	Przeworsk . . .	1	"	13500	12500
1235	Świętoniowa	"	4	"	30000	25000
1236	Kotowa Wola	Tarnobrzeg . .	3	"	28210	16000
1237	Knapy	"	2	"	22000	16000
1238	Rozalin	"	1	"	14000	12000
1239	Dąbrówka	Bochnia	2	"	22373	15000
1240	Cielhawa	"	2	"	18316	15000
1241	Świerżowa polska	Krosno	2	"	18956	15000
1242	Wola komborska	"	2	"	21361	16000
1243	Widaczów	Przeworsk . . .	1	"	13500	12500
1244	Alfredówka	Tarnobrzeg . .	1	"	14000	12000
1245	Grabie	Wieliczka . . .	4	"	31000	27000
1246	Macoszyn	Żółkiew	4	"	32000	12500
1247	Łukawica niżna	Stryj	1	"	14500	11000
1248	Wierczany	"	3	"	28000	17000
1249	Siechów	"	3	"	28000	20000
1250	Komarów	"	2	"	18500	13000
1251	Jaroszyce ad Komarów . .	"	1	"	14500	11000
1252	Bilczyce	Wieliczka . . .	2	"	18500	16000
1253	Grajów	"	2	"	18700	17000
1254	Maksymowice	Sambor	2	"	17250	12000
1255	Wysoka	Łańcut	4	"	30000	22500
1256	Ścianka	Buczacz	2	1913/14	19000	10000
1257	Gołkowice polskie	Nowy Sącz . . .	2	1912/13	18500	15000
1258	Honoratówka	Rohatyn	1	"	13000	12500
1259	Bileze	Drohobycz . . .	4	"	39250	18000
1260	Ozimina	Sambor	1	"	23500	16000
1261	Ozimina mała		1	"		
1262	Tropie	Strzyżów	1	"	13550	10000
1263	Blizna	Mielec	1	1913/14	13700	12800
1264	Chorzelów	"	4	1912/13	32000	25000

Liczba porządkowa	Miejscowość	Okrąg szkolny	Ilość sal naukowych	Budowa ma być wy- konana w roku	Cena koszto- rysowa	Zasiłek
					K	K
1265	Kębłów	Mielec	2	1913/14	20000	17000
1266	Krzemienica	"	2	1912/13	20000	17000
1267	Łysakówek	"	2	1913/14	20000	17500
1268	Młodzieżów	"	2	1912/13	20000	18000
1269	Rzochów	"	2	"	20000	16500
1270	Zaduszniki	"	1	1913/14	13700	10200
1271	Budy łańc. im. Kościuszki	Łańcut	2	1912/13	19500	13800
1272	Koniuszki siemianowskie .	Rudki	2	1913/14	19000	12000
1273	Tarnobrzeg	Tarnobrzeg	8	1912/13	69000	38000
1274	Miedzyezerwienne	Nowy Targ	1	1913/14	17800	14000
1275	Strachocina	Sanok	4	1912/13	28900	20000
1276	Horyśławice	Mościska	1	1913/14	13500	10000
1277	Łęki na Zasolu	Biała	1	1912/13	15000	10000
1278	Zastaw	Sanok	1	"	13700	11500
1279	Słonne	Myślenice	2	"	19500	15500
1280	Głogoczów	"	4	"	31600	25000
1281	Trzemeszka	"	4	1913/14	32100	27500
1282	Łopuszany	Zborów	2	1912/13	19400	15000
1283	Strzelbice	Stary Sambor	2	1913/14	16950	11000
1284	Bykowce	Sanok	1	1912/13	13000	11000
1285	Łukawica	Lisko	2	"	18000	15000
1286	Inwałd	Wadowice	5	"	47700	30000
1287	Gerzeń górny	"	1	"	15800	13000
1288	Libiąż wielki	Chrzanów	6	"	45000	30000
1289	Tuszyna	Mielec	4	"	32000	25600
1290	Twierdza	Strzyżów	2	"	19000	15000
1291	Majscowa	Jasło	2	"	19250	15000
1292	Niebylec	Strzyżów	2	"	21000	16000
1293	Zabęcze	Nowy Sącz	1	"	13500	11500
1294	Sieniawa	Nowy Targ	2	"	22000	18000
1295	Pohorce	Rudki	4	1913/14	30000	18000
1296	Jazowa	Strzyżów	1	1912/13	14000	13000
1297	Orzechówka	Brzozów	4	1913/14	32000	22000
1298	Buczały	Rudki	3	1912/13	28000	20000
1299	Gorzków	Wieliczka	2	"	18500	17000
1300	Starzawa	Mościska	6	1913/14	47000	30000
1301	Przybradz	Oświęcim	2	1912/13	19000	16000
1302	Chałupki	Przeworsk	1	1913/14	13800	12000
1303	Przewłeczna	Złoczów	4	"	27400	11600
1304	Jagielnica stara	Czortków	5	"	30950	15000
1305	Ziempniów	Mielec	2	"	20000	16500
1306	Wojków	"	2	"	20000	15600
1307	Przykop	"	2	"	20000	14940
1308	Maszkowice	Nowy Sącz	2	1912/13	19500	15000
1309	Nowotaniec	Sanok	4	"	30200	22000
1310	Haczów	Brzozów	6	"	43500	30000
1311	Porabka	Biała	5	"	34000	20000
1312	Olchowce	Sanok	3	"	27780	20000
1313	Wara	Brzozów	2	"	19500	12000

Tab. 27.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Okrąg szkolny	Ilość sal naukowych	Budowa ma być wy- konana w roku	Cena koszto- rysowa	Zasilek
					K	K
1314	Śliwnica ad Dubiecko . .	Przemysł . .	2	1912/13	19000	16400
1315	Izdebki	Brzozów . . .	6	"	52400	32000
1316	Zielonki	Kraków . . .	4	"	27925	20000
1317	Monowice	Oświęcim . . .	4	"	33000	20000
1318	Zascinocze	Trembowła . .	2	1913/14	22000	10000
1319	Tatarsko	Stryj	1	1912/13	14500	12000
1320	Pyszkowce	Buczacz . . .	2	"	30000	17000
1321	Pyszkowce	"	1	"		
1322	Ślonisko	Drohobycz . .	2	"	22200	16000
1323	Zaleszczyki małe	Buczacz . . .	2	"	32200	20000
1324	Zaleszczyki małe	"	1	"		
1325	Gołąbkowice	Nowy Sącz . .	1	"	13200	11200
1326	Modrycz	Drohobycz . .	2	"	22500	4000
1327	Popiele	"	4	"	40000	20000
1328	Oczków	Żywiec	2	"	19000	15000
1329	Otałęż	Mielec	4	"	32000	23000
1330	Kwaszenina	Dobromil . . .	2	"	18500	15000
1331	Głęboka	Sambor	1	"	9990	5500
1332	Ślobódka górna	Buczacz	2	"	32500	20000
1333	Ślobódka górna	"	1	"		

Tab. 27.

WYKAZY ZAMKNIĘĆ RACHUNKOWYCH

FUNDUSZÓW SZKOLNYCH MIEJSCOWYCH

I WYKAZ WYDATKÓW NA SZKOŁY LUDOWE

ZA ROK 1911.

Wykaz sumaryczny zamknięć rachunkowych funduszków szkolnych ustawy z dnia 24. kwietnia

Liczba porządkowa	Okrąg s z k o l n y	Liczba funduszków, z któ- rych przełożono ra- chunki	Pozostałość z roku 1910				Preliminowano na			
			w gotówce		w zaległo- ściach		na stały ry- czaft wzgl. na wydatki objęte art. 7 ust. z dn. 24/4 1894		na wydatki objęte art. 8 ust. z d. 24/4 1894	
			K	h	K	h	K	h	K	h
1	Biała	38	2300	.	.	.	40035	.	4482	.
2	Bóbrka	87	9435	30	7070	15	59013	68	17710	90
3	Bochnia	113	17569	89	11665	.	37032	81	52877	20
4	Bohorodeczany	34	3999	98	5246	48	20242	.	11815	.
5	Borszczów	52	11885	43	.	.	56281	40	18424	12
6	Brody	78	9559	24	.	.	41132	26	8315	.
7	Brzesko	88	21192	07	19020	49	54705	65	38968	15
8	Brzeżany	69	17540	44	2582	82	43065	26	40815	22
9	Brzozów	53	12248	80	1807	95	27584	58	9988	96
10	Buczacz	82	26909	50	28330	92	32695	34	76104	8
11	Chrzanów	85	49680	81	8207	19	54270	14	121347	26
12	Cieszanów	60	7870	44	4824	43	25553	50	14887	44
13	Czortków	40	14394	22	855	12	40121	17	8211	20
14	Dąbrowa	53	4928	68	1211	41	40659	64	7050	56
15	Dobromil	62	12211	28	4416	67	26141	39	10768	63
16	Dolina	76	21248	21	4325	69	45445	12	18068	78
17	Drohobycz	68	3123	6	3321	92	72973	55	745	40
18	Gorlice	76	20137	29	15768	5	32746	20	18802	43
19	Gródek	60	7372	60	3078	93	21635	54	37542	40
20	Grybów	52	11670	68	747	36	16104	50	19306	18
21	Horodenka	48	5739	61	7314	15	18308	8	25901	68
22	Husiatyn	48	16660	25	.	.	50342	42	8406	.
23	Jarosław	102	11821	59	12432	67	35845	55	47950	88
24	Jasło	64	9587	23	2652	61	30124	69	26600	6
25	Jaworów	59	578	48	629	70	26777	39	3449	41
26	Kałuż	66	12163	52	7371	96	34642	20	32737	80
27	Kamionka	93	25103	54	12358	20	58982	66	42488	38
28	Kolbuszowa	44	2380	30	.	.	26407	74	14753	73
29	Kołomyja	60	17486	67	6427	87	51228	30	25885	44
30	Kosów	37	16381	50	685	76	20050	.	16704	69
31	Kraków miasto	1	.	.	.	.	148299	50	33666	47
32	Kraków okolica	53	12535	14	.	.	28071	.	31087	57
33	Krosno	57	15845	33	.	.	28141	50	11384	15
34	Łańcut	63	17776	38	5894	40	23701	63	35795	63
35	Limanowa	64	14000	65	5742	67	8764	.	39987	.
36	Łisko	41	9387	61	.	.	17155	77	11460	16
37	Łwów miasto	1	.	.	.	.	199723	27	33518	99
38	Łwów okolica	120	9504	89	7274	37	57565	32	33249	36
39	Mielec	61	7402	80	10898	4	32966	45	12874	66
40	Mościska	57	4259	24	2131	25	29063	42	9566	32
41	Myślenice	55	19572	22	3061	83	22760	79	19586	13
42	Nadwórna	41	2901	27	368	62	16598	59	7843	80
43	Nisko	38	21983	69	375	84	21303	56	30410	37
44	Nowy Sącz	104	25902	51	19420	85	63289	17	26728	63
45	Nowy targ	57	9479	33	9931	20	17441	9	34420	29

Tab. 28.

miejscowych za r. 1911 co do wydatków wymienionych w art. 7. i 8.
1894 Dz. u. kr. Nr. 49.

rok 1911		D o c h o d y						Pozostało zkońcem r. 1911			
Razem		pobrane		zaległe		Wydatki		w gotówce		w zaległo- ściach	
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
44517	.	44043	67	473	33	42780	92	3292	75	473	33
76724	58	73711	3	3013	55	64595	82	10230	67	3013	55
89910	1	113033	46	6111	44	94744	.	18289	46	6111	44
32057	.	40980	12	2674	21	29695	92	14175	60	2674	21
74705	52	95442	68	4382	64	78498	11	13616	21	4382	64
49447	26	49464	58	.	.	45157	72	14794	68	.	.
93673	80	93622	16	18472	13	90716	48	24097	75	18472	13
83880	48	81082	30	4885	85	63696	75	18817	39	4276	74
37573	54	50049	17	1688	77	44793	59	5927	12	.	.
108799	42	137523	80	25270	39	117413	7	23944	57	21386	55
175617	40	170952	89	4664	51	182151	18	48317	97	6030	10
40440	94	43828	29	1067	82	38726	85	6899	56	4328	34
48332	37	49310	30	705	13	52910	89	14066	28	1188	66
47710	20	46582	34	1027	94	44269	37	4368	85	1027	94
36910	2	33224	93	3678	58	31443	33	16966	41	5563	11
63513	90	63512	90	.	.	61258	74	20028	16	8164	18
73718	95	79180	20	983	73	82689	47	4497	55	983	73
51548	63	83303	53	4150	44	59169	26	24134	27	4150	44
59177	94	51619	36	8223	31	58382	74	7335	10	8223	31
35410	68	31027	93	7512	61	31292	64	11167	21	7001	38
44209	76	56689	57	4993	45	50135	69	7295	90	4993	45
58748	42	55634	14	5526	69	59929	28	12954	46	5526	69
83796	43	84847	61	199	22	97174	31	14828	43	13063	48
56724	75	79283	84	2751	69	64469	69	10092	44	2757	9
30226	80	29739	91	695	7	28854	75	85	16	695	7
67380	.	73321	73	5593	75	60195	26	14330	44	5132	23
101471	4	97086	60	13225	93	63700	43	23817	71	12015	8
41161	47	43541	77	.	.	40069	31	3472	46	.	.
77113	74	77274	72	1455	.	75858	68	21704	71	7455	.
36754	69	37159	26	289	65	37177	37	16534	15	289	65
181965	97	181965	97	.	.	181965	97	.	.	.	.
59158	57	71693	71	.	.	55617	80	16075	91	.	.
39525	65	53117	8	7518	21	51688	69	7518	21	4201	65
58497	26	59153	45	4143	33	59338	66	22539	45	5089	45
48751	.	63312	57	5181	75	37777	54	25535	60	5181	75
28615	93	32745	26	.	.	29344	40	7989	88	4274	26
233242	26	233242	26	.	.	233242	26	.	.	.	.
90814	68	103218	24	6721	55	96927	11	14447	72	6769	89
45841	11	47116	41	18021	56	44671	74	6397	49	1821	56
38629	74	38096	21	.	.	42331	49	4625	.	5314	36
42346	93	68212	73	4034	6	48250	93	19661	80	4034	6
24442	39	27417	81	924	17	23532	6	3519	59	863	55
51713	93	47443	95	5592	70	50069	11	20577	68	5968	54
90017	80	90683	61	14712	2	91200	65	26333	1	2012	9
51861	38	48957	60	12314	31	50417	40	8540	20	12314	31

Liczba porządkowa	Okrąg szkolny	Liczba funduszy, z których przełożono ra- chunki	Pozostałość z roku 1910				Preliminowano na			
			w gotówce		w zaległo- ściach		na stały ry- czałt wzgl. na wydatki objęte art. 7 ust. z d. 24/4 1894		na wydatki objęte art. 8 ust. z d. 24/4 1894	
			K	h	K	h	K	h	K	h
46	Oświęcim	33	7601	99	763	14	21290	26	16784	26
47	Peczeniżyn	23	5638	21	1086	18	11731	63	10291	99
48	Pilzno	41	5018	96	1399	70	18367	36	10825	72
49	Podgórze	48	12439	85	1684	94	6925	.	52980	25
50	Podhajce	59	8790	54	.	.	28285	70	19219	2
51	Przemyśl	101	14815	80	1026	4	57246	13	24711	1
52	Przemyślany	70	14988	97	10644	7	27673	25	31274	60
53	Przeworsk	39	9823	27	4761	76	13827	52	28416	80
54	Rawa	60	9003	14	4944	85	23706	53	27565	27
55	Rohatyn	90	2519	66	.	.	34950	82	27307	53
56	Ropczyce	40	12697	41	4240	69	22251	10	21657	13
57	Rudki	50	11162	31	1152	91	34775	83	13360	41
58	Rzeszów	81	21660	87	7522	57	54502	31	53239	15
59	Sanbor	66	5951	.	4793	32	36436	31	13286	23
60	Sanok	91	6407	88	6436	2	25337	63	11334	85
61	Skala	56	9478	48	4614	7	44551	23	16452	45
62	Skole	43	3659	37	78	99	11136	24	13606	32
63	Sniatyn	40	7219	65	4408	39	18068	28	17050	77
64	Sokal	99	1100	43	444	.	52907	.	42810	73
65	Stanisławów	71	5665	54	1859	.	54677	66	35035	70
66	Stary Sambor	32	10276	13	7909	40	14149	1	8824	95
67	Stryj	49	5908	45	.	.	50193	10	7300	1
68	Strzyżów	53	382	8	21	.	15753	90	16236	98
69	Tarnobrzeg	60	9216	40	1884	24	36766	97	36623	9
70	Tarnopol	88	17814	90	6048	39	73642	49	22098	5
71	Tarnów	46	5490	11	1572	82	22351	44	7823	14
72	Tłumacz	68	15143	73	189	62	33729	.	19974	.
73	Trembowla	41	12084	91	4132	30	24367	54	33489	42
74	Turka	57	6897	95	15484	11	24980	99	11480	17
75	Wadowice	73	41471	13	12587	54	41541	48	33095	72
76	Wieliczka	73	13782	91	5657	21	32058	67	29027	26
77	Zaleszczyki	54	12654	11	8877	73	31293	1	16481	80
78	Zbaraż	53	1929	49	440	47	17039	35	9862	27
79	Zborów	61	17980	26	.	.	31260	16	8001	10
80	Złoczów	81	6043	11	2544	70	37175	90	15518	55
81	Żółkiew	68	13750	3	8436	63	62026	81	18570	30
82	Żydaczów	71	10685	64	2162	76	31251	42	17989	90
83	Żywiec	65	21921	99	3003	76	43922	24	33568	46
Razem . . .			972808	35	380265	89	3076144	9	1985863	87

Tab. 28.

rok 1911		D o c h o d y						Pozostało z końcem r. 1911			
Razem		pobrane		zaległe		Wydatki		w gotówce		w zaległo- ściach	
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
38074	52	36797	51	1282	89	36704	97	7694	53	2046	3
22023	62	21721	92	1162	1	20031	57	7686	32	1598	33
29193	8	33206	18	2385	56	28225	88	6654	21	2038	23
59905	25	73108	20	4523	24	58546	56	15399	64	4523	24
47504	72	46295	26	.	.	37529	47	8702	79	.	.
81957	14	80414	14	1495	98	64388	79	20163	8	2884	9
58947	85	58000	32	16045	68	60886	48	14062	7	16045	68
42244	32	40532	25	2271	30	43845	37	10605	3	2938	18
51271	80	48793	14	7536	50	47505	12	10010	52	6300	51
62258	35	62778	1	.	.	57028	41	5749	60	.	.
43908	23	60846	33	.	.	45393	17	13240	25	2666	70
48136	24	47501	93	2504	13	37723	12	10918	65	1809	69
107741	46	103354	97	11922	59	107252	44	20041	29	11922	59
49722	54	46676	6	1790	80	42077	32	5397	83	1790	80
36672	47	35659	96	1012	51	40224	60	8000	17	2375	91
61003	68	62167	13	4384	86	61386	1	10710	45	4384	86
24742	56	29019	83	1355	46	24357	28	5156	42	528	42
35119	5	36046	24	5406	72	34822	.	8443	89	5406	72
95717	73	97269	74	9999	68	102242	89	473	95	19909	65
89713	36	88452	44	3109	92	86867	41	7250	57	3109	92
22973	96	19272	37	1607	58	24467	48	7104	85	10119	73
57493	11	57454	66	5584	69	62195	67	6752	13	5584	69
31990	88	32393	90	.	.	31599	48	794	48	.	.
73389	96	80841	96	3648	70	68445	19	12341	57	4453	56
95740	54	96690	71	3799	27	100772	28	18015	68	3880	76
30174	58	29635	62	1688	10	27105	77	2291	14	1878	57
53703	.	53590	.	113	.	53104	.	15818	57	113	.
57856	96	69687	4	4327	49	55587	77	12888	39	4327	49
36461	16	46539	74	12303	48	38210	31	8711	57	12303	48
74637	20	117087	53	11608	34	80070	75	36700	6	11925	6
61085	93	59400	9	7343	5	58267	3	14915	97	7343	5
47774	81	54693	78	5540	19	41141	38	19538	14	10490	37
26901	62	28831	11	426	78	27195	85	1635	26	880	9
39261	26	38851	36	6270	19	40624	47	6516	26	6270	19
52694	45	50697	76	4541	39	51287	35	5452	52	4541	39
80597	11	66364	48	13985	50	54846	62	14687	97	11903	3
49241	32	48953	13	1332	10	53248	3	9465	89	2920	93
77490	70	103694	26	3503	21	87799	71	21258	13	3603	21
5062007	96	5395772	71	378678	28	4981309	43	1025894	80	412103	14

Tab. 28.

Wykaz sumaryczny zamknięć rachunkowych funduszów szkolnych miej-
w art. 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. ust. i rozp.

Liczba porządk.	Okrąg szkolny	Liczba funduszów, z których przed- łożono rachunki	Dochody rzeczy- wiste		Wydatki rzeczy- wiste		Brak pokrycia wydatków		Pozosta- łość kasowa	
			K	h	K	h	K	h	K	h
1	Biała	16	26083	10	26083	10	.	.	.	.
2	Bóbrka	9	5171	.	5171	.	.	.	.	.
3	Bochnia	2	6600	.	6600	.	.	.	.	.
4	Bohorodczany	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	Borszczów	1	18500	.	18500	.	.	.	.	.
6	Brody	3	16659	32	16656	24	215	39	218	47
7	Brzesko	15	103433	74	103433	74	.	.	.	.
8	Brzeżany	11	119294	.	119294	.	.	.	.	.
9	Brzozów	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Buczacz	5	7500	.	7500	.	.	.	.	.
11	Chrzanów	15	179409	44	155172	83	.	.	24236	61
12	Cieszanów	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	Czortków	8	4390	.	.	.	.	.	4390	.
14	Dąbrowa	.	.	.	.	.	.	.	.	.
15	Dobromil	8	15967	58	15967	58	.	.	.	.
16	Dolina	1	400	.	400	.	.	.	.	.
17	Drohobycz	2	745	40	745	40	.	.	.	.
18	Gorlice	17	13834	59	4222	5	.	.	9612	54
19	Gródek	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Grybów	29	7904	.	7904	.	.	.	.	.
21	Horodenka	2	48607	92	48607	92	.	.	.	.
22	Husiatyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.
23	Jarosław	4	15713	72	15713	72	.	.	.	.
24	Jasło	15	9486	70	5311	56	115	24	4291	36
25	Jaworów	1	19400	.	19400	.	.	.	.	.
26	Kałusz	.	.	.	.	.	.	.	.	.
27	Kamionka	.	.	.	.	.	.	.	.	.
28	Kolbuszowa	4	6071	3	6071	3	.	.	.	.
29	Kołomyja	3	35691	7	35691	7	.	.	.	.
30	Kosów	.	.	.	.	.	.	.	.	.
31	Kraków miasto	.	.	.	.	.	.	.	.	.
32	Kraków okolica	13	19630	23	19630	23	.	.	.	.
33	Krosno	2	7000	.	7000	.	.	.	.	.
34	Łańcut	26	66679	19	.	.	.	.	66679	19
35	Limanowa	2	7500	.	7500	.	.	.	.	.
36	Lisko	3	44557	83	44557	83	.	.	.	.
37	Lwów miasto	.	.	.	.	.	.	.	.	.
38	Lwów okolica	3	1816	68	1787	19	.	.	29	49
39	Mielec	.	.	.	.	.	.	.	.	.
40	Mościska	7	24689	78	24689	78	.	.	.	.
41	Myślenice	7	2073	60	1773	60	.	.	300	.
42	Nadwórna	5	7000	.	7000	.	.	.	.	.
43	Nisko	2	5000	.	5000	.	.	.	.	.
44	Nowy Sącz	35	12882	41	12882	41	.	.	.	.
45	Nowy targ	13	31715	3	31715	3	.	.	.	.
46	Oświęcim	.	.	.	.	.	.	.	.	.
47	Pcezeniżyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.
48	Pilzno	7	9417	61	.	.	.	.	9417	61

Tab. 29.

scowych za rok 1911 co do wydatków nadzwyczajnych, wymienionych kraj. (Budowa i przebudowa szkół, zakupno gruntów dla szkół).

Liczba porząd.	Okrąg s z k o l n y	Liczba funduszów. z których przed- łożono rachunki	Dochody rzeczy- wiste		Wydatki rzeczy- wiste		Brak pokrycia wydatków		Pozosta- łość kasowa	
			K	h	K	h	K	h	K	h
49	Podgórze	43	74215	50	24484	68	.	.	49730	82
50	Podhajce	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51	Przemysł	.	.	.	.	.	.	.	.	.
52	Przemysławny	.	.	.	.	.	.	.	.	.
53	Przeworsk	14	29914	32	29914	32	.	.	.	.
54	Rawa	11	13628	91	13628	91	.	.	.	.
55	Rohatyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.
56	Ropezyce	.	.	.	.	.	.	.	.	.
57	Rudki	50	14593	20	13565	31	.	.	1027	89
58	Rzeszów	58	46329	55	13074	93	.	.	33254	62
59	Sambor	14	35170	.	35170	.	.	.	.	.
60	Sanok	6	2514	.	2514	.	.	.	.	.
61	Skalat	.	.	.	.	.	.	.	.	.
62	Skole	22	26310	86	5959	35	.	.	10351	51
63	Sniatyn	38	20193	19	4933	45	.	.	15259	74
64	Sokal	10	6859	15	6859	15	.	.	.	.
65	Stanisławów	2	9378	43	9378	43	.	.	.	.
66	Stary Sambor	1	800	.	800	.	.	.	.	.
67	Stryj	23	17032	58	.	.	.	.	17032	58
68	Strzyżów	2	13117	.	13117	.	.	.	.	.
69	Tarnobrzeg	7	29292	.	29292	.	.	.	.	.
70	Tarnopol	4	44510	52	44510	52	.	.	.	.
71	Tarnów	2	2600	.	2600	.	.	.	.	.
72	Tłumacz	.	.	.	.	.	.	.	.	.
73	Trembowla	10	19791	40	9540	44	.	.	10250	96
74	Turka	45	58359	68	.	.	.	.	58359	68
75	Wadowice	22	157564	86	157564	86	.	.	.	.
76	Wieliczka	26	8011	57	8011	57	.	.	.	.
77	Zaleszczyki	2	1000	.	1000	.	.	.	.	.
78	Zbaraż	8	2786	32	2786	32	.	.	.	.
79	Zborów	.	.	.	.	.	.	.	.	.
80	Złoczów	6	8659	.	2840	.	.	.	7819	.
81	Żółkiew	.	.	.	.	.	.	.	.	.
82	Żydaczów	.	.	.	.	.	.	.	.	.
83	Żywiec	29	10966	35	2857	56	.	.	8108	79
Razem . . .			1554333	36	1224293	13	330	63	330370	86

U W A G A. W okręgach szkolnych: w Bohorodeczanach, Cieszanowie, Dąbrowej, Gródku, Husiatynie, Kałuszu, Kamionce, Kosowie, Mieleu, Oświęcimiu, Peczyszynie, Podhajcach, Przemysłu, Przemysławianach, Rohatynie, Ropezycach, Skalacie, Tłumaczu, Zborowie, Żółkwi i Żydaczowie nie było w roku 1911 wydatków wymienionych w nagłówku niniejszego wykazu, a w mieście Lwowie i Krakowie pokrywają te wydatki gminy miasta,

Sumaryczne zestawienie wydatków

funduszu szkolnego krajowego, funduszu szkolnego okręgowego miasta Łwowa i funduszków szkolnych miejscowych na szkoły ludowe w roku 1911.

I. Wydatki funduszu szkolnego krajowego:

Według zamknięcia rachunków za rok 1911 wynosiły te wydatki	23,435.586 K 22 h	
od tego należy jednak potrącić wydatki przebieżne, które jako nienależnie uskutechnione są równocześnie przypisane jako zwroty w dochodach, a zatem nie są właściwymi wydatkami, a które wynosiły	454.491 K 62 h	
rzeczywiste wydatki wynosiły zatem		22.981.094 K 60 h

II. Wydatki funduszu szkolnego okręgowego miasta Łwowa:

Na płace i wynagrodzenia nauczycielskie wraz z dodatkami za kierownictwo i 10% dodatkami na mieszkanie, jakoteż na remuneracye dla nauczycielek robót ręcznych i t. d. w r. 1911 wznosiły	1,445.851	„ 18 „

III. Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego:

Według zamknięcia rachunków za rok 1911 wynosiły te wydatki	2,013.626 K 4 h	
od tego należy potrącić rozmaite wydatki, tak samo jak przebieżne wydatki pod poz. I., które wynosiły	5.941 „ 15 „	
rzeczywiste wydatki wynosiły zatem		2,007.684 „ 89 „
Ogół rzeczywistych wydatków funduszu szkolnego krajowego wraz z funduszem emerytalnym i funduszem szkolnym okręgowym miasta Łwowa w r. 1911 wynosił razem		26,434.630 K 67 h

VI. Wydatki funduszków szkolnych miejscowych:

a) Na rzeczowe potrzeby szkół wymienione w art. 7. i 8. ust. z 24. kwietnia 1894 (tab. 28)	4,981.309 „ 43 „
b) Na rzeczowe potrzeby szkół wymienione w art. 9. ust. z 24. kwietnia 1894 (tab. 29)	1,224.293 „ 13 „
Razem . . .	32,640.233 K 23 h

Od tej sumy należy jednak potrącić kwoty wypłacone z funduszu szkolnego krajowego funduszowi szkolnemu emerytalnemu i funduszom szkolnym miejscowym, które są objęte sumą wydatków pod poz. I., III. i IV. a mianowicie:

1. Stały datek z funduszu szkolnego krajowego do funduszu szkolnego emerytalnego . . .	25.599 K 84 h	
2. Interkalarya z powodu opróżnionych posad, wypłacone funduszowi szkolnemu emerytalnemu z funduszu szkolnego krajowego . .	59.943 „ — „	
3. Zasiłki z funduszu szkolnego krajowego dla funduszków szkolnych miejscowych:		
a) na pokrycie nadwyżek stałych ryczałtów (tab. 28)	467.682 „ 16 „	
na budowę szkół (tab. 29)	200.000 „ — „	
Razem		753.225 „ — „
Ogół rzeczywistych wydatków na szkoły ludowe w roku 1911 wynosił zatem		31.887.008 K 23 h

TABELE STATYSTYCZNE
ODNOSZĄCE SIĘ
DO
SEMINARYÓW NAUCZYCIELSKICH.

Rok szkolny 1911/12.

Statystyka uczniów i uczenie w seminariach nauczycielskich podług religii.

A. Seminaria męskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Liczba uczniów zapisanych w roku szkolnym 1911/12	Z tych było wyznania (obrazdu)				
			rzymsko-katolickiego	grecko-katolickiego	grecko-oryentalnego	ewangelickiego	mojżeszowego
1	w Krakowie	406	401	2	.	.	3
2	w Tarnowie	259	258	1	.	.	.
3	w Rzeszowie	208	206	1	.	1	.
4	we Lwowie	315	224	81	.	2	8
5	w Stanisławowie	351	201	126	.	7	17
6	w Tarnopolu	341	177	154	.	.	10
7	w Samborze	404	185	213	.	.	6
8	w Krośnie	200	190	10	.	.	.
9	w Sokalu	269	91	176	.	.	2
10	w Zaleszczykach	205	104	85	.	1	15
11	w Starym Sączu	196	191	2	.	1	2
12	w Kętach	122	120	2	.	.	.
13	w Rudniku	147	142	5	.	.	.
14	w Czortkowie	188	64	115	.	.	9
Razem . . .		3611	2554	973	.	12	72

B. Seminaria żeńskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Liczba uczenie zapisanych w roku szkolnym 1911/12	Z tych było wyznania (obrazdu)				
			rzymsko-katolickiego	grecko-katolickiego	grecko-oryentalnego	ewangelickiego	mojżeszowego
1	w Krakowie	322	318	3	.	1	.
2	w Przemyśle	326	267	57	.	.	2
3	we Lwowie	334	275	53	.	2	4
4	w Brzeżanach	80	57	17	.	.	6
Razem . . .		1062	917	130	.	3	12

Tab. 31.

Ruch frekwencji w seminariach nauczycielskich.

A. Seminaria męskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Liczba uczniów zapisanych w roku szkolnym 1911/12 do klasy						Ubyło w ciągu roku w klasie						Liczba uczniów przy końcu roku szkolnego 1911/12 w klasie					
		przygot.	I.	II.	III.	IV.	razem	przygot.	I.	II.	III.	IV.	razem	przygot.	I.	II.	III.	IV.	razem
1	w Krakowie . .	65	100	81	85	75	406	9	7	5	1	3	25	56	93	76	84	72	381
2	w Tarnowie . .	66	68	56	37	32	259	12	17	10	2	1	42	54	51	46	35	31	217
3	w Rzeszowie . .	46	55	34	37	36	208	5	7	.	.	1	13	41	48	34	37	35	195
4	w Lwowie . .	54	74	68	56	63	315	9	11	.	2	1	23	45	63	68	54	62	292
5	w Stanisławowie	55	76	81	69	70	351	1	1	3	3	3	11	54	75	78	66	67	340
6	w Tarnopolu . .	63	79	75	63	61	341	13	13	7	3	.	36	50	66	68	60	61	305
7	w Samborze . .	59	100	104	70	71	404	9	11	6	3	5	34	50	89	98	67	66	370
8	w Krośnie . .	37	59	43	31	30	200	6	10	2	1	1	20	31	49	41	30	29	180
9	w Sokalu . .	31	78	66	54	40	269	4	8	1	1	.	14	27	70	65	53	40	255
10	w Zaleszczykach	41	44	42	31	47	205	7	1	4	1	1	14	34	43	38	30	46	191
11	w Starym Sączu	42	46	42	38	28	196	7	16	5	3	.	31	35	30	37	35	28	165
12	w Kętach . .	14	18	26	28	36	122	1	.	1	1	1	4	13	18	25	27	35	118
13	w Rudniku . .	22	35	34	34	22	147	.	3	1	1	.	5	22	32	33	33	22	142
14	w Czortkowie .	51	49	46	42	.	188	5	8	.	3	.	16	46	41	46	39	.	172
Razem . . .		646	881	798	675	611	3611	88	113	45	25	17	288	558	768	753	650	594	3323

B. Seminaria żeńskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Liczba uczennic zapisanych w roku szkolnym 1911/12 do klasy					Ubyło w ciągu roku w klasie					Liczba uczennic przy końcu roku szkolnego 1911/12 w klasie				
		I.	II.	III.	IV.	razem	I.	II.	III.	IV.	razem	I.	II.	III.	IV.	razem
1	w Krakowie	80	81	81	80	322	4	2	1	2	9	76	79	80	78	313
2	w Przemyślu	82	81	83	80	326	2	2	5	.	9	80	79	78	80	317
3	w Lwowie	88	85	81	80	334	4	3	2	1	10	84	82	79	79	324
4	w Brzeżanach	40	40	.	.	80	.	1	.	.	1	40	39	.	.	79
Razem . .		290	287	245	240	1062	10	8	8	3	29	280	279	237	237	1033

Tab. 32.

Rok szkolny 1911/12.

Statystyka frekwencji w seminaryjach nauczycielskich.

A. Seminarja męskie.

Liczba porządkowa	Seminarjum	Liczba uczniów zapisanych w roku szkolnym 1911/12			Z t y c h			u m a r ł o	wystąpiło w ciągu roku szkolnego	Liczba uczniów przy końcu roku szkolnego
		z początkiem roku było zapisanych	przybyło w ciągu roku	r a z e m	powtarzało klasę	postąpiło z klasy niższej	przybyło na podstawię egzaminu wstępnego			
1	w Krakowie	403	3	406	15	292	99	1	24	381
2	w Tarnowie	252	7	259	21	155	83	.	42	217
3	w Rzeszowie	208	.	208	9	144	55	.	13	195
4	we Lwowie	308	7	315	10	216	89	1	22	292
5	w Stanisławowie . . .	348	3	351	18	258	75	5	6	340
6	w Tarnopolu	339	2	341	8	244	89	.	36	305
7	w Samborze	402	2	404	16	289	99	2	32	370
8	w Krośnie	193	7	200	18	121	61	.	20	180
9	w Sokalu	267	2	269	13	69	187	1	13	255
10	w Zaleszczykach . .	205	.	205	3	150	52	1	13	191
11	w Starym Sączu . .	191	5	196	16	137	43	.	31	165
12	w Kętach	116	6	122	18	83	21	.	4	118
13	w Rudniku	146	1	147	10	102	35	.	5	142
14	w Czortkowie . . .	188	.	188	5	129	54	2	14	172
Razem . . .		3566	45	3611	180	2389	1042	13	275	3323

B. Seminarja żeńskie.

Liczba porządkowa	Seminarjum	Liczba uczennic zapisanych w roku szkolnym 1911/12			Z t y c h			u m a r ł o	wystąpiło w ciągu roku szkolnego	Liczba uczennic przy końcu roku szkolnego
		z początkiem roku było zapisanych	przybyło w ciągu roku	r a z e m	powtarzało klasę	postąpiło z klasy niższej	przybyło na podstawię egzaminu wstępnego			
1	w Krakowie	317	5	322	2	239	81	.	9	313
2	w Przemyślu	326	.	326	.	244	82	.	9	317
3	we Lwowie	328	6	334	.	241	93	.	10	324
4	w Brzeżanach . . .	80	.	80	3	37	40	.	1	79
Razem . . .		1051	11	1062	5	761	296	.	29	1033

Tab. 33.

Statystyka klasyfikacyi w seminariach nauczycielskich.

A. Seminaria męskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Wynik klasyfikacyi w klasie														Ogółem			
		przygotowawczej			I.		II.			III.			IV.						
		klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	otrzymało po- stęp pomyślny	reprobowano	klasyfikowano	otrzymało po- stęp pomyślny	reprobowano
1	w Krakowie . .	56	55	1	93	88	5	76	72	4	84	75	9	72	69	3	381	359	22
2	w Tarnowie . .	54	41	13	51	46	5	46	32	14	35	26	9	31	24	7	217	169	48
3	w Rzeszowie . .	41	35	6	48	47	1	34	31	3	37	35	2	35	35	.	195	183	12
4	w Lwowie . .	45	43	2	63	56	7	68	57	11	54	52	2	62	62	.	292	270	22
5	w Stanisławowie	54	51	3	75	68	7	78	68	10	66	61	5	67	67	.	340	315	25
6	w Tarnopolu . .	50	48	2	66	62	4	68	59	9	60	52	8	61	60	1	305	281	24
7	w Samborze . .	50	48	2	89	81	8	98	93	5	67	65	2	66	66	.	370	353	17
8	w Krośnie . .	31	27	4	49	38	11	41	39	2	30	26	4	29	29	.	180	159	21
9	w Sokalu . . .	27	24	3	70	67	3	65	59	6	53	52	1	40	40	.	255	242	13
10	w Zaleszczykach	34	29	5	43	38	5	38	33	5	30	27	3	46	43	3	191	170	21
11	w Starym Sączu	35	29	6	30	23	7	37	24	13	35	24	11	28	24	4	165	124	41
12	w Kętach . . .	13	13	.	18	15	3	25	23	2	27	25	2	35	35	.	118	111	7
13	w Rudniku . .	22	20	2	32	31	1	33	29	4	33	32	1	22	22	.	142	134	8
14	w Czortkowie .	46	45	1	41	40	1	46	44	2	39	39	.	.	.	.	172	168	4
Razem . .		558	508	50	768	700	68	753	663	90	650	591	59	594	576	18	3323	3038	285

B. Seminaria żeńskie.

Liczba porządkowa	Seminarjum	Wynik klasyfikacyi w klasie												Ogółem		
		I.			II.			III.			IV.					
		z tych			z tych			z tych			z tych					
		klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	przeszło do klasy wyższej	reprobowano	klasyfikowano	otrzymało po- stęp pomyśl.	reprobowano	klasyfikowano	otrzymało po- stęp pomyśl.	reprobowano
1	w Krakowie . .	76	75	1	79	78	1	80	79	1	78	78	.	313	310	3
2	w Przemyślu . .	80	78	2	79	79	.	78	78	.	80	80	.	317	315	2
3	w Lwowie . .	84	82	2	82	76	6	79	75	4	79	79	.	324	312	12
4	w Brzeżanach .	40	37	3	39	38	1	.	.	.	.	.	.	79	75	4
Razem . .		280	272	8	279	271	8	237	232	5	237	237	.	1033	1012	21

Tab. 34

Tab. 34.

Wynik egzaminów dojrzałości w seminariach nauczycielskich w r. 1912

A. Seminaria męskie.

Liczba porządk.	Seminarium	Ustny egzamin dojrzałości składało kandydatów				Wynik egzaminu						Ogółem	
		publiczn.	eksternistów	eksternistek	razem	uznano za dojrzałych	reprobowano	uznano za dojrzałych	reprobowano	uznano za dojrzałych	reprobowano	uznano za dojrzałych	reprobowano
						uczniów publiczn.	eksternistów	eksternistek	eksternistek	eksternistek	eksternistek		
1	w Krakowie	72	22	5	99	62	10	10	12	4	1	76	23
2	w Tarnowie	24	7	39	70	22	2	5	2	20	19	47	23
3	w Rzeszowie	36	4	49	89	35	1	2	2	26	23	63	26
4	w Lwowie	62	33		95	59	3	17	16			76	19
5	w Stanisławowie	65	11	83	159	55	10	4	7	41	42	100	59
6	w Tarnopolu	59	10	53	122	55	4	6	4	22	31	83	39
7	w Samborze	66	16	21	103	66		11	5	15	6	92	11
8	w Krośnie	28	1	31	60	28			1	20	11	48	12
9	w Sokalu	41	6	40	87	41		3	3	31	9	75	12
10	w Zaleszczykach	42	25	45	112	39	3	5	20	19	26	63	49
11	w Starym Sączu	24	4	38	66	19	5	1	3	13	25	33	33
12	w Kętach	35	4		39	33	2	1	3			34	5
13	w Rudniku	22	1	6	29	22		1		4		27	2
14	Seminarium prywatne męskie z prawem publiczności Towarz. Szkoły ludowej w Białej											25	1
Razem		576	144	410	1130	536	40	66	78	215	195	842	314

B. Seminaria żeńskie.

Liczba porząd.	S e m i n a r y a	Ustny egzamin dojrzałości skła- dało kandydatek			Wynik egzaminu				Ogółem	
		publiczn.	ekstern.	razem	uznano za dojrzałe	reprobo- wano	uznano za dojrzałe	reprobo- wano	uznano za doj- rzałe	reprobowano
					uczenie publiczn.	ekster- nistek	ekster- nistek			
a) publiczne:										
1	w Krakowie	78	58	136	78	.	27	31	105	31
2	w Przemyślu	80	52	132	80	.	27	25	107	25
3	w Lwowie	79	94	173	79	.	61	33	140	33
b) prywatne z prawem publiczności:										
4	w Lwowie Z. Strzałkowskiej	.	.	.	.	.	.	.	50	.
5	w Krakowie im. Fr. Preisendanza	.	.	.	.	.	.	.	53	2
6	w Krakowie S. Münnichowej	.	.	.	.	.	.	.	58	1
7	w Białej im. św. Hildegardy	.	.	.	.	.	.	.	21	4
8	w Lwowie A. Rychnowskiej	.	.	.	.	.	.	.	22	.
9	w Krakowie im. św. Rodziny	.	.	.	.	.	.	.	29	.
10	w Krakowie Córek Bożej Miłości	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	w Stanisławowie	.	.	.	.	.	.	.	41	3
12	w Przemyślu PP. Benedyktynek	.	.	.	.	.	.	.	43	1
13	w Samborze	.	.	.	.	.	.	.	38	2
14	w Stryju	.	.	.	.	.	.	.	32	1
15	w Tarnopolu	.	.	.	.	.	.	.	19	2
Razem		237	204	441	237	.	115	89	758	105

Tab. 35.

Tab. 35.

Statystyka stypendyów pobieranych w seminariach nauczycielskich.

A. Seminaria męskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Ogólna liczba uczniów	Liczba stypendystów		Kwota stypendyjna K	
			z funduszu krajowego	z funduszu państwowego	z funduszu krajowego	z funduszu państwowego
1	w Krakowie	406	136	25	18000	6000
2	w Tarnowie	259	85	25	17000	5000
3	w Rzeszowie	208	93	52	16000	5000
4	we Lwowie	315	84	48	17000	8000
5	w Stanisławowie	351	111	62	17250	6000
6	w Tarnopolu	341	93	44	17250	6500
7	w Samborze	404	118	47	15500	8000
8	w Krośnie	200	65	26	10000	4000
9	w Sokalu	269	78	36	14000	5000
10	w Zaleszczykach	205	130	69	13000	4500
11	w Starym Sączu	196	70	27	9000	3000
12	w Ketaeh	122	42	36	7500	4000
13	w Rudniku	146	43	22	7000	3000
14	w Czortkowie	188	28	10	5500	2000
Razem . . .		3611	1176	529	184000	70000

B. Seminaria żeńskie.

Liczba porządkowa	Seminarium	Ogólna liczba uczennic	Liczba stypendystek		Kwota stypendyjna K	
			z funduszu krajowego	z funduszu państwowego	z funduszu krajowego	z funduszu państwowego
1	w Krakowie	322	120	.	12500	.
2	w Przemyślu	326	120	.	12000	.
3	we Lwowie	334	79	.	12500	.
4	w Brzeżanach	80	30	.	4000	.
Razem . . .		1062	349	.	41000	.

Tab. 36.

Grono nauczycieli i nauczycielek w c. k. seminariach nauczycielskich.

(podług stanu z początkiem roku szkolnego 1912/13).

Seminaria nauczycielskie	Nauczyciele										Nauczycielki						Zastępcy nauczycieli	Zastępczynie naucz.	Katecheeci			Nauczyciele pomoc.	Nauczycielki pomoc.	Razem		
	Dyrektor	religijni		główni	rysunków	muzyki	gimnastyki	główne			rysunków	muzyki	gimnastyki	robót	stali	prow.			stale	Nauczyciele	Nauczycielki					
		wz. kat.	gr. kat.					możesz.	stali	provizor.															stale	pomoćnicze
A. męskie.																										
Czortków	1	.	.	.	3	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	1	.	3	17		
Kęty	1	.	.	.	4	1	.	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	.	1	1	.	1	11		
Kraków	1	1	.	.	6	.	1	1	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	2	1	.	3	28		
Krosno	1	1	.	.	4	.	.	1	1	.	.	.	.	.	11	.	.	.	.	1	1	.	2	34		
Lwów	1	1	1	.	6	.	1	1	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	1	1	.	1	14		
Rudnik	1	.	.	.	5	.	.	1	1	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	1	16		
Rzeszów	1	1	1	.	4	.	1	1	.	.	.	.	.	.	9	.	.	.	.	.	.	.	6	30		
Sanbor	1	1	1	.	7	.	1	1	.	.	.	.	.	.	8	.	.	.	.	.	.	.	1	26		
Sokal	1	1	1	.	5	.	1	1	.	.	.	.	.	.	10	.	.	.	.	1	1	.	1	11		
Stanisławów	1	1	1	.	5	.	1	1	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	1	21		
Stary Sącz	1	1	1	.	4	.	1	1	.	.	.	.	.	.	10	.	.	.	.	1	1	.	1	16		
Tarnopol	1	1	1	.	5	.	1	1	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	1	27		
Tarnów	1	1	1	.	4	.	1	1	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	1	1	.	1	21		
Zaleszczyki	1	1	.	.	5	.	1	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	2	16		
B. żeńskie.																										
Kraków	1	1	.	.	5	.	.	.	1	.	.	1	1	.	.	.	6	.	.	2	.	1	3	28		
Lwów	1	1	1	.	4	.	.	.	2	.	.	1	1	.	.	.	6	.	.	.	.	1	4	31		
Przemysł	1	1	1	.	2	.	1	.	2	.	.	.	.	.	.	.	7	.	.	.	2	2	27			
Brzeżany	1	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1	3	2	14			
Razem	18	14	7	1	81	2	1	13	1	5	.	1	2	.	3	71	.	23	3	74	11	5	3	393		

Tab. 37.

Wydatki preliminowane na seminaria nauczycielskie męskie i żeńskie w całej Przedlitawii a w Galicyi w r. 1912.

Liczba parząd.	Wyszczególnienie	W całej Przedlitawii K	Z tego w Galicyi K	Procentowy udział Galicyi
a) Wydatki zwyczajne:				
1	Pobory osobowe po potrąceniu interkalaryów	4957010	1120260	
2	Wynagrodzenia dla pomocniczych sług	71520	28245	
3	Potrzeby kościelne	8860	3267	
4	Zasiłki	66400	13000	
5	Czynsze najmu	205799	138392	
6	Remuneracye i zapomogi	484114	199385	
7	Przybory naukowe	49712	11100	
8	Stypendya	1000	.	
9	Koszta podróży i dyet	1772	.	
10	Koszta zarządu	305695	53448	
11	Datki dla powiatowych kas chorych	2094	492	
12	Wydatki na wikt i ubranie dla internistek w cywilnym pensjonacie dla dziewcząt w Wiedniu	79619	.	
13	Subwencye	13600	3600	
14	Nauka higieny	44770	[8170]	*)
	Razem	6291965	1571189 [8170]	25.1% *)
b) Wydatki nadzwyczajne:				
15	Subwencye i dotacye	5000	.	
16	Koszta zarządu i potrzeby naukowe	79457	10786	
	Razem	84457	10786	12.8%
	Suma wydatków	6376422	1581975 [8170]	24.9%
Nadto:				
1	Dodatki służbowe dla zastępców nauczycieli			
2	Dodatki zasługi dla nauczycieli	9600	500	
3	Stypendya dla uczniów i uczenie seminariów nauczycielskich	256000	72200	
	Ogółem	6642022	1654675	

*) Z kredytu centralnego.

Wydatki na galicyjskie seminarya nauczycielskie w roku 1912.

(Według preliminarza rządowego).

Liczba porząd.	Seminaryum	Płace i dodatki aktywne		Kwaterow dyrektorów	Potrzeby koscielne	Czynsze najmu	Przybory naukowe	Remuneraacye i zapomogi	Koszta zarządu	Datki dla powiatow wych kas chorych	Wykazt na reumu- narye za rodzi- ny nadlezbowe	Subwencye	Wynagrodzenia dla pomocniczych, slug	Razem	Wydatki nadzwyczajne
		dyrekto- row i na- uczycieli	slug szkolnych												
Męskie:															
1	w Krakowie	73592	2265	.	300	34660	600	12360	3354				2736	129887	Na wynagrodzenie urzęd- nicze w seminariach i na- uczycielskich w Krakowie
2	w Krośnie	49273	1352	.	200	4440	600	8900	3497				988	69250	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
3	w Lwowie	113576	2265	800	287	20770	600	14696	3081				2708	158763	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
4	w Kętach	22617	.	.	100	.	600	5084	1738				878	31017	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
5	w Rzeszowie	60708	2065	.	120	12200	600	10060	2430				2415	90598	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
6	w Sanborze	98558	1716	.	200	.	600	12000	3890				2783	119747	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
7	w Sokalu	69427	1716	1050	200	.	600	8300	2861				2068	86222	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
8	w Stanisławowie	94087	2065	1400	100	4140	600	14466	4816				1062	122736	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
9	w Starym Sączu	38690	1000	1000	100	6300	600	5200	1200				989	54079	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
10	w Tarnopolu	85128	2260	.	.	15600	600	10540	2725				2415	119268	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
11	w Tarnowie	63726	1593	.	.	12900	600	14060	2847				1062	96788	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
12	w Zaleszczykach	42153	1852	1440	300	4200	600	9700	3463				1171	64379	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
13	w Rudniku	24216	.	.	250	.	600	5085	1600				878	32629	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
14	w Czortkowie	19216	.	.	200	.	600	5409	2776				878	29079	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
											492			492	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
											30300			30300	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
											13000			13000	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
											3600			3600	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														16600	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
15	w Lwowie	105719	1848	1400	150	.	700	13800	3981				2269	129867	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
16	w Krakowie	68340	1848	1400	460	16510	700	5416	2423				2047	99144	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
17	w Przemyslu	77986	.	800	200	6672	700	10800	5366					102524	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
18	w Brzeżanach	16192	.	.	100	.	600	3209	1400				878	22379	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
Razem											492			492	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
											30300			30300	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
											13000			13000	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														16600	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														129867	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														99144	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														102524	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														22379	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														1605768	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														34579	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich
														1571189	Na sprawienie przyrzado- w do nauki fizyki w semi- nariach nauczycielskich

Od tego 8⁰/₁₀₀ interkalaryów z poborów
Ogółem

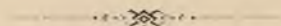
Tab. 39.

TABELE STATYSTYCZNE

ODNOSZĄCE SIĘ

DO

EGZAMINÓW KWALIFIKACYJNYCH.

Rok szkolny 1911/12.

Zestawienie wyników egzaminów kwalifikacyjnych na nauczycieli szkół wydziałowych w okresie 1902/3—1911/12.

Liczba porządkowa	Rok szkolny	Składało egzamin do szkół wydziałowych			Przyznano patenta kwalifikacyjne			Reprobowano		
		mężczyzn	kobiet	razem	mężczy- znom	kobietom	razem	mężczyzn	kobiet	razem
1	1902/3	46	53	99	33	43	76	13	10	23
2	1903/4	59	63	122	47	51	98	12	12	24
3	1904/5	95	105	200	75	93	168	20	12	32
4	1905/6	67	85	152	50	73	123	17	12	29
5	1906/7	105	104	209	76	88	164	29	16	45
6	1907/8	99	113	212	78	95	173	21	18	39
7	1908/9	90	104	194	76	90	166	14	14	28
8	1909/10	119	115	234	100	100	200	19	15	34
9	1910/11	128	150	278	111	135	246	17	15	32
10	1911/12	135	175	310	118	168	286	17	7	24

Tab. 40.

Zestawienie wyników egzaminów kwalifikacyjnych na nauczycieli szkół ludowych w okresie 1902/3—1911/12.

Liczba porządkowa	Rok szkolny	Składało egzamin do szkół ludowych			Przyznano patenta kwalifikacyjne			Reprobowano		
		mężczyzn	kobiet	razem	mężczy- znom	kobietom	razem	mężczyzn	kobiet	razem
1	1902/3	341	543	884	312	497	809	29	46	75
2	1903/4	364	463	827	331	429	760	33	34	67
3	1904/5	345	451	796	306	423	729	39	28	67
4	1905/6	407	468	875	375	438	813	32	30	62
5	1906/7	369	582	951	334	530	864	35	52	87
6	1907/8	445	641	1086	422	587	1009	23	54	77
7	1908/9	419	660	1079	397	624	1021	22	36	58
8	1909/10	460	668	1128	423	631	1054	37	37	74
9	1910/11	484	677	1161	456	640	1096	28	37	65
10	1911/12	474	709	1183	445	684	1129	29	25	54

Tab. 41.

Wynik egzaminów na nauczycielki robót ręcznych kobiecych odbytych w roku 1912.

Liczba porządkowa	Seminaryum	Zgłosiło się do egzaminu	Otrzymało świadectwo uzdolnienia	Z językiem wykładowym		Reprobowano
				polskim	polskim i ruskim	
1	w Krakowie	5	5	5	.	.
2	w Tarnowie	54	54	54	.	.
3	w Rzeszowie	40	39	39	.	1
4	w Przemyśle	15	15	7	8	.
5	w Lwowie	15	15	5	10	.
6	w Stanisławowie	89	89	20	69	.
7	w Tarnopolu	61	55	20	35	6
8	w Sanborze	19	19	9	10	.
9	w Sokalu	33	33	14	19	.
10	w Krośnie	38	38	38	.	.
11	w Zaleszczykach	26	26	21	5	.
12	w Starym Sączu	.	.	.	.	.
13	w Rudniku	1	1	1	.	.
Razem . .		396	389	233	156	7

Tab. 42.

Wynik egzaminów na mistrzynie ogródków froeblovskich w roku 1912.

Liczba porządkowa	Seminaryum	Zgłosiło się do egzaminu		Egzamin złożyło		Nie złożyło egzaminu	
		uczenie kursu	eksternistek	uczenie kursu	eksternistek	uczenie kursu	eksternistek
1	w Krakowie . .	15	4	15	4	.	.
2	w Przemyśle . .	18	4	14	4	4	.
3	w Lwowie . .	15	7	15	7	.	.
Razem . .		48	15	44	15	4	.

Tab. 43.

DODATEK

• do wykazów statystycznych dotyczących
szkół ludowych publicznych
za rok szkolny 1911/12.

Frekwencja w szkołach miejskich
w roku szkolnym 1911/12.

Liczba dzieci zapisanych	W szkołach pospolitych			W szkołach wydziałowych		Razem
	męskich	żeńskich	mieszanych	męskich	żeńskich	
do klasy I. (1. rok nauki) . .	19.439	20.297	10.810	.	.	50.546
" " II. (2. " ") . .	17.460	18.047	8.552	.	.	44.059
" " III. (3. " ") . .	18.416	17.649	8.585	.	.	44.650
" " IV. (4. " ") . .	15.941	14.169	6.492	.	.	36.602
" " V. posp. i do I. wydz. (5. rok nauki) . .	3.370	4.198	2.683	3.752	6.856	20.859
" " VI. posp. i do II. wydz. (6. rok nauki) . .	1.847	2.685	1.643	2.255	5.020	13.450
" " III. wydziałowej (7. rok nauki) . .	.	.	.	1.548	4.179	5.727
Razem . . .	76.473	77.045	38.765	7.555	16.055	215.893

Tab. 1.

Frekwencja w szkołach wiejskich i małomiejskich
w roku szkolnym 1911/12.

Liczba dzieci zapisanych	W szkołach				Razem
	1-kla-sowych	2-kla-sowych	3-kla-sowych	4-kla-sowych	
Na I. stopniu (1. rok nauki) . . .	124.207	111.416	1.187	37.674	274.484
" II. " (2. " ") . . .	87.200	81.504	948	29.947	199.599
" III. " (3. i 4. " ") . . .	102.175	107.823	1.297	43.890	255.185
" IV. " (5. i 6. " ") . . .	64.717	74.483	755	25.246	165.201
Razem . . .	378.299	375.226	4.187	136.757	894.469

Tab. 2.

Wynik klasyfikacyi w szkołach miejskich
przy końcu roku szkolnego 1911/12.

W k l a s i e	Klasyfiko- wano ogółem	Z tych uznano		Nieklasy- fikowano
		za uzdol- nionych	za nieuzdol- nionych	
		do przejścia do klasy wyższej		
W klasie I. pospolitej	43.930	35.589	8.341	6.616
„ „ II. i III. pospolitej	80.615	64.245	16.370	8.094
„ „ IV. pospolitej	33.080	26.952	6.128	3.522
„ „ V. i VI. (na 5. i 6 roku nauki) szkół pospolitych	14.219	11.908	2.311	2.207
W klasach wydziałowych	21.754	17 999	3.755	1.856
Razem . . .	193.598	156.693	36.905	22.295

Tab. 3.

Wynik klasyfikacyi w szkołach wiejskich
przy końcu roku szkolnego 1911/12.

N a s t o p n i u	Klasyfiko- wano ogółem	Z tych uznano		Nieklasy- fikowano
		za uzdol- nionych	za nieuzdol- nionych	
		do przejścia do klasy wyższej		
Na stopniu I. (na 1 roku nauki)	240.507	189.590	50.917	33.977
„ „ II. i III.	416.514	357.266	59.248	38.270
„ „ IV.	148.661	135.023	13.638	16.540
Razem . . .	805.682	681.879	123.803	88.787

Tab. 4.

**Wykaz nauczycieli i nauczycielek stałych (łącznie z nauczycielami religii)
i nauczycieli tymczasowych ze względu na ilość lat służby.**

	W szkołach		Razem
	miejskich	wiejskich i mało- miejskich	
Nauczyciele:			
a) stałi:			
mniej niż 5 lat służby policzalnej do emerytury	83	164	247 (5·1%)
od 5—10 " "	382	964	1346 (28·0 ")
od 10—20 " "	484	1156	1640 (34·0 ")
od 20—30 " "	423	741	1164 (24·2 ")
ponad 30 " "	171	248	419 (8·7 ")
Razem . . .	1543	3273	4816
b) tymczasowi:			
mniej niż 2 lata służby	269	783	1052 (36·2%)
od 2—5 lat służby	336	897	1233 (42·5 ")
od 5—10 " "	243	248	491 (18·2 ")
ponad 10 " "	62	29	91 (3·1 ")
Razem . . .	910	1957	2867
Nauczycielki:			
a) stałe:			
mniej niż 5 lat służby policzalnej do emerytury	21	372	393 (10·6%)
od 5—10 " "	177	1062	1239 (33·8 ")
od 10—20 " "	571	791	1362 (37·1 ")
od 20—30 " "	322	198	520 (14·1 ")
ponad 30 " "	116	47	163 (4·4 ")
Razem . . .	1207	2470	3677
b) tymczasowe:			
mniej niż 2 lata służby	241	1319	1560 (30·3%)
od 2—5 lat służby	436	1623	2059 (39·9 ")
od 5—10 " "	487	661	1148 (22·2 ")
ponad 10 " "	260	131	391 (7·6 ")
Razem . . .	1424	3734	5158

Tab 5.

**Wykaz nauczycieli i nauczycielek stałych (łącznie z nauczycielami religii)
ze względu na ich kwalifikację.**

	W szkołach miejskich										W szkołach wiejskich				R a z e m		
	wydziałowych i pospolitych połączonych z wydziałowemi				4- 5- i 6-klasowych						4-klasowych		3- i 2-klasowych			1-klasowych	
	mes.		zems.		mes.		zems.		miesz.								
	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.			
a) Nauczyciele:																	
z patentem do szkół pospolitych bez egzaminu dojrzałości	.	.	.	.	4	.	.	.	.	.	21	.	128	134	287		
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół pospolitych	112	10	.	7	262	42	8	9	110	9	408	.	1106	1345	3428		
z patentem do szkół wydziałowych, a bez świadectwa dojrzałości z seminaryum nauczycielskiego	18	58	4	53	9	48	2	18	3	5	5	36	4	.	263		
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół wydziałowych	258	22	15	19	322	15	28	4	66	3	44	.	31	11	838		
Razem	388	90	19	79	597	105	38	31	179	17	478	36	1269	1490	4816		
b) Nauczycielki:																	
z patentem do szkół pospolitych bez egzaminu dojrzałości	.	.	5	.	.	42	.	.	21	.	103	495	537	1203			
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół pospolitych	.	.	73	.	.	246	.	.	79	.	277	446	475	1596			
z patentem do szkół wydziałowych, a bez świadectwa dojrzałości	.	.	21	.	.	33	.	.	9	.	12	5	21	101			
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół wydziałowych	.	.	327	.	.	306	.	.	45	.	37	33	29	777			
Razem	.	.	426	.	.	627	.	.	154	.	429	979	1062	3677			

Tab. 6.

Tab. 6.

Wykaz nauczycieli i nauczycielek tymczasowych ze względu na kwalifikację.

	W szkołach miejskich									W szkołach wiejskich				Razem	
	wydziałowych i pospolitych połączonych z wydziałowymi				4- 5- i 6-klasowych					4-klasowych		3- i 2-klasowych	1-klasowych		
	mes.		żens.		mes.		żens.		miesz.						
	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.	świec.	relig.					
a) Nauczyciele:															
z patentem do szkół pospolitych bez egzaminu dojrzałości . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	4	7	13
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół pospolitych .	122	1	.	.	207	9	11	1	57	8	176	.	276	396	1264
z patentem do szkół wydziałowych, a bez świadectwa dojrzałości	.	4	.	2	.	29	.	8	.	13	.	30	.	.	86
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół wydziałowych	65	1	.	1	74	43	2	1	15	3	9	.	5	5	224
tylko ze świadectwem dojrzałości	39	.	.	.	143	1	4	.	46	.	192	.	369	472	1266
bez kwalifikacyi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	7	5	14
Razem	226	6	.	3	424	82	17	10	118	24	381	30	661	885	2867
b) Nauczycielki:															
z patentem do szkół pospolitych bez egzaminu dojrzałości . .	.	.	2	.	9	16	.	.	14	.	69	198	272	580	
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół pospolitych .	12	146	.	.	93	326	.	.	131	.	345	499	561	2113	
z patentem do szkół wydziałowych bez świadectwa dojrzałości	.	.	5	.	3	4	.	.	5	.	7	14	12	50	
ze świadectwem dojrzałości i patentem do szkół wydziałowych	.	202	.	.	11	103	.	.	25	.	18	16	14	389	
tylko ze świadectwem dojrzałości	8	57	.	.	43	162	.	.	47	.	307	643	698	1965	
bez kwalifikacyi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	34	21	61	
Razem	20	412	.	.	159	611	.	.	222	.	752	1404	1578	5158	

Tab. 7.

Tab. 7.

Wykaz nauczycieli i nauczycielek ze względu na ich stosunki rodzinne.

	W szkołach		Razem
	miejskich	wiejskich	
Nauczyciele.			
a) stali:			
stanu wolnego	396	653	1049
żonaści	1093	2518	3611
wdowcy	54	102	156
Razem	1543	3273	4816
b) tymczasowi:			
stanu wolnego	693	1547	2240
żonaści	208	402	610
wdowcy	9	8	17
Razem	910	1957	2867
Nauczycielki.			
a) stałe:			
stanu wolnego	787	1514	2301
zamężne	334	827	1161
wdowy	86	129	215
Razem	1207	2470	3677
b) tymczasowe:			
stanu wolnego	1058	2983	4041
zamężne	331	688	1019
wdowy	35	63	98
Razem	1424	3734	5158

Tab. 8.

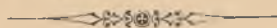
Tab. 8.

Wykaz urlopów udzielonych w ciągu roku szkolnego 1911/12.

Otrzymali urlop	Nauczyciele			Nauczycielki		
	stali	tym- czasowi	razem	stałe	tym- czasowe	razem
od 1 tygodnia do 3 miesięcy . .	294	207	501	536	572	1108
od 3—6 miesięcy	102	28	130	244	139	383
ponad 6 miesięcy	78	24	102	187	93	280
Razem	474	259	733	967	804	1771
	9·8%	9·0%	9·5%	26·2%	15·5%	20·0%

Tab. 9.

II.
SZKOŁY ŚREDNIE.

Skład sekcji II. c. k. Rady szkolnej krajowej.

Przewodniczący:

J. E. Dr. Michał Bobrzyński, c. k. Namiestnik.

Zastępca przewodniczącego:

Dr. Ignacy Dembowski, Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej.

Członkowie:

J. E. ks. Józef Teodorowicz, orm. kat. arcybiskup we Lwowie, c. i k. rzeczywisty tajny radca, członek Izby Panów i poseł na Sejm krajowy.

J. E. Leon hr. Piniński, c. i k. rzeczywisty tajny radca, członek Izby Panów, profesor honorowy Uniwersytetu we Lwowie, członek Akademii umiejętności w Krakowie, poseł na Sejm krajowy.

Dr. Kazimierz Morawski, c. k. radca Dworu, członek Izby Panów, członek Akad. umiej., profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Dr. Leon Sternbach, członek Akad. umiej., profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Dr. Cyryl Studziński, profesor Uniwersytetu we Lwowie.

Referent spraw administracyjnych:

Dr. Antoni Zoll, c. k. radca Namiestnictwa.

C. k. krajowi Inspektorowie szkół:

Jan Franke, c. k. radca Dworu, członek Akad. umiej.

Emanuel Dworski, c. k. radca Dworu.

Antoni Stefanowicz.

Dr. Franciszek Majchrowicz.

Tadeusz Lewicki.

Dr. Jan Kopacz.

Dr. Karol Opuszyński.

I.

Ilość i organizacya szkół średnich.

A. Gimnazya i realne gimnazya państwowe.

Wzrost w roku
1911/12.

W roku szkolnym 1910/11 było w Galicyi 56 państwowych szkół gimnazyalnych a mianowicie:

53 gimnazjów (zakładów głównych 53, samoistnych filii 4),
3 gimnazya realne.¹⁾

W roku szkolnym 1911/12 zorganizowano jako samoistną filię oddziały równorzędne c. k. gimnazjum w Samborze (klas 8) i oddziały równorzędne c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie (klas 6), było zatem w roku 1911/12 państwowych szkół gimnazyalnych 56 (zakładów głównych 56, samoistnych filii 6), z tych

53 o typie klasycznym,

3 o typie gimnazyalno-realnym.²⁾

Zmiany w organi-
zacyi.

W organizacyi gimnazjów istniejących już w roku szkolnym 1910/11 zaszły w roku 1911/12 następujące zmiany:

1. w gimnazjum w Brzozowie otwarto klasę III.;
2. „ „ „ Gorlicach otwarto klasę VI.;
3. „ „ „ Gródku Jagiell. otwarto klasę III.;
4. „ „ „ Kamionce Strum. otwarto klasę III.;
5. „ „ „ Mielecu otwarto klasę VII.;
6. „ „ „ Myślenicach otwarto klasę IV.;
7. „ „ „ Nowym Targu otwarto klasę VIII.;
8. „ „ „ z polskim językiem wykładowym w Przemyśle na Zasaniu otwarto klasę VIII.;
9. w gimnazjum w Sokalu otwarto klasę VI.;
10. „ „ „ z ruskiem językiem wykładowym w Stanisławowie otwarto klasę VII.;
11. w gimnazjum w Tłumaczu otwarto klasę II.;
12. „ „ „ Trembowli otwarto klasę VI.;
13. „ „ „ Żółkwi otwarto klasę IV.;

¹⁾ Ob. sprawozdanie z roku szk. 1910/11, str. 5.

²⁾ Ob. Wykaz szczegółowy na tabl. II.

14. w gimnazjum realnem w Łańcucie otwarto klasę V.;
 15. w VIII. gimnazjum realnem we Lwowie wprowadzono plan nauki gimnazyów realnych do klasy IV.;
 16. w IV. gimnazjum realnem w Krakowie wprowadzono plan nauki gimnazyów realnych do klasy IV.
- Ustrój nauki tudzież język wykładowy nie uległ zmianie od r. 1909/10.

B. Gimnazya prywatne z prawami szkół państwowych.

a) męskie:

Wzrost.

W roku szkolnym 1910/11 było w Galicyi 17 prywatnych szkół gimnazyalnych z prawami szkół państwowych, a mianowicie:

13 gimnazyów,

4 gimnazya realne.

W roku 1911/12 przybyły:

1. gimnazjum w Brzesku (kl. I. i II.);

2. „ „ Husiatynie (kl. I., II. i III.);

3. „ z ruskim językiem wykładowym w Jaworowie (I. do IV. kl.);

4. „ w Podhacach (kl. I.);

5. „ realne w Chrzanowie (kl. I.);

6. „ „ Dr. Niemca we Lwowie (kl. I.);

7. „ „ w Przeworsku (kl. I.);

8. „ „ w Skałacie (kl. I. i II.);

9. „ „ w Zaleszczykach (kl. I. i II.).

Było przeto w roku szkolnym 1911/12 26 prywatnych gimnazyów męskich z prawami szkół publicznych, z nich:

17 o typie klasycznym,

9 o typie gimnazyalno-realnym.¹⁾

W organizacyi zakładów, istniejących już w r. 1910/11, zaszły w roku szkolnym 1911/12 następujące zmiany:

1. w gimnazjum w Czortkowie otwarto kl. V.;

2. „ „ z polsk. jęz. wykład. w Horodence otwarto kl. III.;

3. „ „ z rusk. jęz. wykład. w Horodence otwarto kl. III.;

4. „ „ utrakw. w Jaworowie otwarto kl. IV.;

5. „ „ w Kałuszu otwarto kl. IV.;

6. „ „ St. Jaworskiego w Krakowie otwarto kl. IV.;

7. „ „ w Kutach otwarto kl. III.;

8. „ „ w Przemyślanach otwarto kl. II.;

9. „ „ utrakw. w Rohatynie otwarto kl. III.;

10. „ „ z rusk. jęz. wykład. w Rohatynie otwarto kl. V.;

11. „ „ utrakw. w Turce otwarto kl. II.;

12. „ „ realnem w Białej otwarto kl. IV.;

13. „ „ „ w Borszczowie otwarto kl. III.;

14. „ „ „ OO. Pijarów w Krakowie otwarto kl. III.;

15. „ „ „ w Zbarażu otwarto kl. II.

Język wykładowy.

W gimnazyach ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Horodence, Jaworowie i Rohatynie obowiązywał ruski język wykładowy, w miejskich gimnazyach w Jaworowie i Rohatynie oraz w gimnazjum, utrzymywanem

¹⁾ Ob. wykaz szczegółowy na tablicy II.

przez Wydział powiatowy w Turce, wprowadzono plan nauki obowiązujący w gimnazyach utrakwistycznych (z językiem wykładowym polskim i ruskim); we wszystkich innych gimnazyach prywatnych językiem wykładowym był język polski.

b) *żeńskie*:

Wzrost.

W roku szkolnym 1910/11 istniało w Galicyi 13 szkół gimnazjalnych żeńskich z prawami szkół państwowych, a mianowicie:

9 o typie klasycznym,

4 o typie gimnazjalno-realnym.¹⁾

W roku szkolnym 1911/12 przybyło 8 nowych żeńskich szkół z prawem publiczności, a mianowicie:

1. gimnazjum realne SS. Urszulanek w Krakowie, I.—III. kl.;

2. „ „ SS. Nazaretanek we Lwowie, I.—IV. kl.;

3. „ „ W. Niedziałkowskiej we Lwowie, I.—IV. kl.;

4. „ A. Rachalskiej w Przemyśle, I.—II. kl.;

5. „ realne w Rzeszowie, I. kl.;

6. „ „ zreformowane SS. Urszulanek w Stanisławowie, I.—V. kl.;

7. gimnazjum w Stryju, I.—V. kl.;

8. gimnazjum realne SS. Urszulanek w Tarnowie, I. kl.

Było przeto w roku szkolnym 1911/12 szkół gimnazjalnych żeńskich 21, z tych:

11 o typie klasycznym,

9 „ „ gimnazjalno-realnym,

1 „ „ gimnazjum realnego zreformowanego.²⁾

**Zmiany w organi-
zacji.**

W organizaciji zakładów, istniejących już w roku szkolnym 1910/11, zaszły zmiany następujące:

1. w gimnazjum Szprincey Goldblatt-Kammerlingowej we Lwowie otwarto kl. VII.;

2. w gimnazjum SS. Bazylianek we Lwowie otwarto kl. VI.;

3. „ „ w Stanisławowie otwarto kl. VIII.;

4. „ „ w Nowym Sączu zorganizowano kl. I., II., III., V. i VII.;

5. „ „ realnem w Jaśle otwarto kl. II.;

6. „ „ „ SS. Urszulanek w Kołomyi otwarto kl. III.;

7. „ „ „ „ „ we Lwowie otwarto kl. II.;

8. „ „ „ „ „ Józefitek w Tarnopolu otwarto kl. II.

Wszystkie wymienione zakłady posługują się planami naukowymi wprowadzonymi do gimnazyów względnie realnych gimnazyów państwowych. Zreformowane gimnazjum realne SS. Urszulanek zorganizowane jest w ten sposób, że pierwsze cztery klasy mają ustrój zastosowany ściśle do planów naukowych szkoły realnej, natomiast w klasach wyższych wprowadzono t. zw. bifurkację, t. zn., zakład dzieli się na cztery klasy (V—VIII), zorganizowane według planów ogłoszonych rozporządzeniem P. Ministra W. i O. z dnia 8. sierpnia 1908 l. 34180 (Dz. r. m. Nr. 47) dla gimnazyów zreformowanych z językiem łacińskim jako przedmiotem obowiązkowym, a greckim jako przed-

¹⁾ Ob. sprawozdanie za rok 1910/11, str. 6. i 7. Gimnazjum żeńskie w Jaśle przekształcono na gimnazjum realne.

²⁾ Ob. wykaz szczegółowy na tabl. II.

miotem nadobowiązkowym, tudzież na dwie klasy licealne, mianowicie piątą i szóstą, zorganizowaną według obowiązujących planów licealnych.

Język wykładowy w żeńskich gimnazyach nie uległ od roku ubiegłego zmianie. Nowo otwarte zakłady mają język wykładowy polski.

C. Szkoły realne.

Ilość szkół realnych.

Ilość szkół realnych w roku szkolnym 1911/12 nie doznała zmiany, było zatem, jak w roku 1910/11, realnych szkół państwowych 14.¹⁾

Zmiany w organizacyi.

W organizacyi tych zakładów zaszły następujące zmiany:

1. w szkole realnej w Rawie Ruskiej otwarto kl. III.;

2. „ „ „ „ Tarnobrzegu otwarto kl. III.;

3. „ „ „ „ Wieliczce otwarto kl. II.

We wszystkich szkołach realnych językiem wykładowym był język polski.

Doniosłym dla dalszego rozwoju naszego szkolnictwa średniego faktem jest Najw. Sankeya udzielona Najw. Postanowieniem z dnia 4. marca 1912 nowej ustawie krajowej o szkołach realnych, zmieniającej niektóre paragrafy ustawy krajowej z dnia 24. sierpnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 108 (ob. Dz. u. kr. z roku 1912 Nr. 39).

W myśl art. 2. tej nowej ustawy nastąpić ma stopniowe przekształcenie dotychczasowych siedmioklasowych szkół realnych na ośmioklasowe po zatwierdzeniu przez P. Ministra W. i O. szczegółowego planu nauki dla ośmioklasowej szkoły realnej.

D. Licea żeńskie.

W roku 1910/11 było w Galicyi żeńskich liceów 12; w roku szkolnym 1911/12 ilość szkół tego typu znalazła do liczby 11, ponieważ liceum SS. Urszulanek w Stanisławowie przekształcono na gimnazjum realne zreformowane. Stopniowe przekształcanie liceów na realne gimnazya dokonywa się nadto w liceum SS. Józefitek w Tarnopolu i w liceum SS. Urszulanek w Tarnowie.²⁾

W organizacyi szkół średnich zmiennymi dla roku szkolnego 1911/12 objawami są przeto gwałtowny przyrost prywatnych gimnazyów zarówno męskich jak żeńskich i coraz silniej zaznaczająca się niechęć do licealnego typu. Objawy te zasługują na szczególną uwagę nie tylko ze względu na wpływ, jaki wywierają na ukształtowanie się rozmaitych stosunków szkolnictwa, ale przede wszystkim dla tego, że w jakości i ilości szkół prywatnych, a więc organizowanych przez społeczeństwo (gminy, stowarzyszenia, osoby prywatne) a nie przez administrację szkolną, wyrażają się bezpośrednio i najsilniej rzeczywiste lub chwilowo jako takie odczuwane potrzeby społeczeństwa oraz

¹⁾ Ob. wykaz szczegółowy na tabl. II.

²⁾ Wykaz szczegółowy ob. na tabl. II. W wykazie nie uwzględniono — jak w latach poprzednich — miejskiego liceum król. Jadwigi we Lwowie, które jest szkołą wydziałową z uprawnieniami szkół licealnych i w tym charakterze należy do zakresu administracyi sekcji I. Rady szkolnej krajowej.

współczesne zapatrywania szerokich warstw społecznych na wartość i praktyczny pożytek różnych kierunków wykształcenia średniego.

Przytoczone daty statystyczne wskazują, że w społeczeństwie trwa niestety nadal i to w całej pełni tendencya, by wyłącznie popierać humanistyczne wychowanie z zapoznaniem pożytku i doniosłości typów szkół realnych i fachowych.

II.

Umieszczenie państwowych szkół średnich.

Rok 1911/12 w porównaniu z ubiegłym zaznacza się nieco wydatniejszym postępem pod względem umieszczenia szkół średnich.

W prawdzie bowiem trwają jeszcze niekorzystne najiny w domach prywatnych w Krakowie, Stanisławowie, Stryju i t. d., a dążenia c. k. Rady szkolnej krajowej do usunięcia tego zła nie wydały dotąd upragnionego wyniku, podnieść jednak wypada w kilku miastach znaczny zwrot ku dobremu. I tak w tym roku ukończono i oddano do użytku szkoły budynek gimnazjum w Mielecu.

Budynek gimnazjalny w Gorlicach jest już na ukończeniu, w Brzeżanach zaś wdrożono postępowanie ofertowe tak, że budowa tego gimnazjum rozpocznie się bezwarunkowo z wiosną 1913 roku.

Plany szczegółowe i kosztorys szkoły realnej II. we Lwowie zatwierdziło Ministerstwo Wyznań i Oświaty, wobec czego rozpoczęciu tej budowy z wiosną 1913 roku nie już nie stoi na przeszkodzie.

W tem samem stadyum znajduje się sprawa budowy gimnazjum w Podgórzu, która to budowa również niewątpliwie ma się zacząć w roku 1913.

Wreszcie należy wspomnieć, że Ministerstwo przyjęło grunta pod budowę gmachów szkolnych. ofiarowane przez gminy: Rawę Ruską, Wieliczkę, Gródek Jagielloński, Żółkiew, Kamionkę Strumiłową, Myślenice i Brzozów, co się zaś tyczy Rawy Ruskiej, Kamionki Strumiłowej i Brzozowa, Rada szkolna krajowa przedłożyła już szkice budowy gmachów szkolnych.

Oczekiwać wreszcie wypada w najbliższym czasie decyzji ministeryalnej w sprawie przyjęcia gruntu pod budowę gimnazjum II. z językiem wykładowym polskim w Stanisławowie.

III.

F r e k w e n c y a .

A) Gimnazya męskie państwowe i prywatne.

Z początkiem roku szkolnego 1910/11 przyjęto do gimnazyów męskich państwowych i prywatnych 34.065 uczniów. Z początkiem roku szkolnego 1911/12 przyjęto do tych szkół 36.253 uczniów, przyrost frekwencji wynosi więc 2188 uczniów.

Przyrost względnie ubytek frekwencji w poszczególnych zakładach przedstawia następujące zestawienie:

L. porządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów na początku		W roku 1911/12		U w a g a
	Miejscowość	Kategoria	roku	roku	wie-	mniej	
			1910/11	1911/12	cej o	o	
A) Gimnazya państwowe.							
1	Bochnia	Gimnazjum	584	504	.	80	Przybyła kl. III.
2	Brody	"	740	707	.	33	
3	Brzeżany	"	733	710	.	23	
4	Brzozów	"	134	155	21	.	
5	Buczacz	"	596	537	.	59	
6	Dębica	"	411	391	.	20	Przybyła kl. VI. " " III.
7	Drohobycz	"	827	869	42	.	
8	Gorlice	"	341	416	75	.	
9	Gródek Jagielloński	"	156	206	50	.	
10	Jarosław	"	721	756	35	.	
11	Jasło	"	598	643	45	.	Przybyła kl. III.
12	Kamionka Strum.	"	175	218	43	.	
13	Kołomyja	I. z pol. j. wykł.	782	795	13	.	
14	"	II. z rusk. j. wykł.	770	691	.	79	
15	Kraków	I. św. Anny	659	717	58	.	
16	"	II. św. Jacka	459	430	.	29	

L. porządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów na początku		W roku 1911/12		U w a g a
	Miejscowość	Kategoria	roku	roku	wię-	mniej	
			1910/11	1911/12	cej o	o	
17	Kraków	Gimn. II. św. Jacka (filia)	282	365	83		Przybyła kl. VI.
18	"	Gimnazjum III.	836	823		13	
19	"	" IV. realne	369	438	69		
20	"	" V.	409	370		39	
21	Lwów	" I. akad. (ruskie)	639	614		25	
22	"	" filia	707	764	57		
23	"	" II. (niemieckie)	426	414		12	
24	"	" III. im. Fr. Józefa	532	498		34	
25	"	" IV.	689	701	12		
26	"	" filia	723	719		4	
27	"	" V.	596	606	10		
28	"	" VI.	315	308		7	
29	"	" VII.	405	396		9	
30	"	" filia	274	301	27		
31	"	" VIII. realne	651	762	111		
32	Łańcut	" realne	225	285	60		Przybyła kl. V.
33	Mielec	"	327	344	17		" " VII.
34	Myślenice	"	112	144	32		" " IV.
35	Nowy Sącz	" I.	510	483		27	
36	"	" II.	439	479	40		
37	Nowy Targ	"	325	360	35		Przybyła kl. VIII.
38	Podgórze	"	505	502		3	
39	Przemyśl	" I. (polskie)	604	569		35	
40	"	" II. (ruskie)	946	970	24		
41	Przemyśl-Zasanie	"	512	605	93		Przybyła kl. VIII.
42	Rzeszów	" I.	549	542		7	
43	"	" II.	476	516	40		
44	Samboer	"	898	530		368	O część uczniów odeszła do filii. Nowo otwarte.
45	"	" filia		398	398		
46	Sanok	"	744	760	16		
47	Sokal	"	267	321	54		Przybyła kl. VI.
48	Stanisławów	" I. (polskie)	688	632		56	
49	"	" II. (polskie)	808	887	79		
50	"	" (ruskie)	337	369	32		Przybyła kl. VII.
51	Stryj	"	768	784	16		
52	"	" filia	570	548		22	
53	Tarnopol	" I. (polskie)	697	701	4		
54	"	" II. (polskie)	536	560	24		
55	"	" (ruskie)	670	718	48		
56	Tarnów	" I.	660	660			
57	"	" II.	362	391	29		
58	Tłumacz	"	76	153	77		Przybyła kl. II.
59	Trembowla	"	412	483	71		" " VI.
60	Wadowice	"	466	448		18	
61	Złoczów	"	617	600		17	
62	Żółkiew	"	259	320	61		Przybyła kl. IV.
Razem			31.904	32.886	2001	1019	
Wobec tego przyrost					982		

Lp. porządkowa	Z a k ł a d		Kategoria	Liczba uczniów na początku		W roku 1911/12	U w a g a
	Miejscowość	Kategoria		roku 1910/11	roku 1911/12		
B) Gimnazja prywatne, męskie (z praw. publiczności).							
1	Biała	gimn. realne	.	128	146	18	Przybyła klasa IV.
2	Borszczów	"	.	98	154	56	Przybyła klasa III.
3	Brzesko	"	.		53	53	Nowo otwarte.
4	Bąkowie-Chyrow	"	.	446	424		
5	Chrzanów	"	realne		51	51	Nowo otwarte.
6	Czorków	"	.	140	211	71	Przybyła klasa V.
7	Horczenka	"	z polsk. j. wykl.	85	116	31	III.
8	"	"	z rusk. j. wykl.	71	109	38	III.
9	Husiatyn	"	.		61	61	Zakład otrzymał prawo publiczności w r. 1912.
10	Jaworów	"	z polsk. j. wykl.	102	125	23	Przybyła klasa IV.
11	"	"	z rusk. j. wykl.		240	240	Zakład otrzymał prawo publiczności w r. 1912.
12	Kałuż	"	.	125	131	6	Przybyła klasa IV.
13	Kraków	"	prof. S. Jaworskiego	23	31	8	IV.
14	"	"	realne OO. Pijarów	27	29	2	III.
15	Kuty	"	.	78	116	38	III.
16	Lwów	"	Dra K. Petelenza	156	153		
17	"	"	realne Dra J. Niemca		31	31	Nowo otwarte.
18	Podhajce	"	.		54	54	"
19	Przemysław	"	.	46	80	34	Przybyła klasa II.
20	Przeworsk	"	realne		52	52	Nowo otwarte.
21	Rollatyn	"	utrakwistyczne	127	189	62	Przybyła klasa III.
22	"	"	z rusk. j. wykl.	419	556	137	V.
23	Skalat	"	realne		65	65	Prawo publiczności w r. 1912.
24	Turka	"	utrakwistyczne	46	73	27	Przybyła klasa II.
25	Zaleszczyki	"	realne		44	44	Zakład otrzymał prawo publiczności w r. 1912.
26	Zbaraż	"	.	44	73	29	Przybyła klasa II.
Razem				2161	3367	1231	25
Wobec tego przyrost						1206	

Wzrost coroczny frekwencji w szkołach średnich naszego kraju — objaw od roku 1888 stały — nie przekraczał do roku 1893 liczby 300 uczniów a do roku 1897 liczby 1000 uczniów. W gimnazyach samych, w których do roku 1900 włącznie roczny przyrost nie osiągał cyfry 1000 uczniów, utrzymuje się ta liczba od roku 1901 począwszy do roku 1910, z wyjątkiem lat 1907 i 1908, stale w granicach od 1500 do 1900 uczniów, albowiem:

w roku 1900/01	przybyło uczniów	996
" " 1901/02	" "	1593
" " 1902/03	" "	1827
" " 1903/04	" "	1654
" " 1904/05	" "	1711
" " 1905/06	" "	1901
" " 1906/07	" "	1845
" " 1907/08	" "	822
" " 1908/09	" "	703
" " 1909/10	" "	1691
" " 1910/11	" "	1576

W roku 1911/12 wzrost frekwencji wynosi 2188 uczniów, jest to więc najwyższa cyfra rocznego przyrostu, jaką kiedykolwiek wykazały gimnazya naszego kraju.

Z cyfry tej przypada na państwowe gimnazya tylko 982 uczniów.

Naturalnym objawem jest przyrost frekwencji w zakładach organizujących się stopniowo przez powstawanie nowych klas.

Do tych zakładów należą:

1. gimnazjum w Brzozowie (więcej o 21 uczniów);
2. " " Gorlicach (" " 75 ");
3. " " Gródku Jagiellońskim (" " 50 ");
4. " " Kamionce Strumiłowej (" " 43 ");
5. gin. realnem „ Łańcucie (" " 60 ");
6. gimnazjum „ Mielcu (" " 17 ");
7. " " Myślenicach (" " 32 ");
8. " " Nowym Targu (" " 35 ");
9. " " Przemyślu — Zasaniu . (" " 93 ");
10. " " Sokalu (" " 54 ");
11. " " Stanisławowie (ruskie) (" " 32 ");
12. " " Tłumaczu (" " 77 ");
13. " " Trembowli (" " 71 ");
14. " " Żółkwi (" " 61 ");

a więc na 14 organizujących się zakładów przypada z cyfry przyrostu uczniów 771, przeciętnie 55 w jednym zakładzie.

W pełnych gimnazyach państwowych jest obok 23 zakładów z wzrastającą frekwencją, 22 zakładów z frekwencją malejącą, a mianowicie:

więcej o		mniej o
1. Lwów VIII. (realne) 111 uczniów,		1. Bochnia 80 uczniów,
2. Stanisławów II. 79 " ,		2. Kołomyja ruskie . 79 " ,
3. Kraków św. Jacka		3. Buczacz . . . 59 " ,
z filia 56 " ,		4. Stanisławów I. p. 56 " ,

więcej o		mniej o	
4. Kraków IV. (realne)	69 uczniów,	5. Kraków V. . . .	39 uczniów,
5. Kraków św. Anny	58 " ,	6. Przemyśl I. p. . .	35 " ,
6. Lwów I. filia . .	57 " ,	7. Lwów III. . . .	34 " ,
7. Tarnopol ruskie . .	48 " ,	8. Brody	33 " ,
8. Jasło	45 " ,	9. Nowy Sącz I. . . .	27 " ,
9. Drohobycz	42 " ,	10. Lwów I.	25 " ,
10. Nowy Sącz II. . . .	40 " ,	11. Brzeżany	23 " ,
11. Rzeszów II. . . .	40 " ,	12. Stryj filia	22 " ,
12. Jarosław	35 " ,	13. Dębica	20 " ,
13. Sambor	30 " ,	14. Wadowice	18 " ,
14. Tarnów II.	29 " ,	15. Złoczów	17 " ,
15. Lwów VII. filia . .	27 " ,	16. Kraków III. . . .	13 " ,
16. Tarnopol II. p. . .	24 " ,	17. Lwów II.	12 " ,
17. Przemyśl ruskie . .	24 " ,	18. Lwów VII.	9 " ,
18. Stryj	16 " ,	19. Lwów VI.	7 " ,
19. Sanok	16 " ,	20. Rzeszów I.	7 " ,
20. Kołomyja p.	13 " ,	21. Lwów IV. filia . .	4 " ,
21. Lwów IV.	12 " ,	22. Podgórze	3 " ,
22. Lwów V.	10 " ,		
23. Tarnopol I. p. . . .	4 " ,		

Ogółem w 23 pełnych państwowych gimnazyach zwiększyła się frekwencja o 883 uczniów, w 22 pełnych zakładach zmalała o 622 uczniów, przyrost frekwencji w pełnych państwowych gimnazyach wynosi więc 261 uczniów.

Powyższe zmiany w frekwencji państwowych gimnazyów są zjawiskiem normalnem, powtarzającym się w mniejszych lub większych rozmiarach corocznie w następstwie chwilowych, lokalnych warunków rozwoju, natomiast przyrost frekwencji w prywatnych zakładach, wykazujący na rok 1911/12 niezwykle wysoką liczbę 1206 uczniów, jest zjawiskiem wyjątkowem, wymagającym bliższego rozpatrzenia.

Do r. szk. 1907/8 istniały w Galicji w ogóle tylko dwa prywatne męskie gimnazya a to OO. Jezuitów w Chyrowie i gimnazjum im. Adama Mickiewicza, założone i utrzymywane przez Dr. Karola Petelenza we Lwowie. Dopiero od r. 1908/9 rozpoczyna się silny, z roku na rok potęgujący się prąd tworzenia prywatnych gimnazyów, albowiem:

w r. szk. 1907/08	były 2 pryw. gimn. liczące	465 uczniów w	16 klasach
" " " 1908/09	było 6 pryw. gimn. liczących	695 " " "	23 " "
" " " 1909/10	" 14 " " "	1406 " " "	37 " "
" " " 1910/11	" 17 " " "	2161 " " "	51 " "
" " " 1911/12	" 26 " " "	3367 " " "	102 " "

przyczem zauważyć należy, że w powyższem zestawieniu liczono tylko gimnazya posiadające już prawo publiczności, a nie uwzględniono znacznego zastępu organizujących się szkół i kursów gimnazjalnych, zamierzających również w niedalekiej przyszłości ubiegać się o uzyskanie uprawnień.

Szkoły te bywają zakładane przez Stowarzyszenia, specjalnie dla tego celu zawiązywane, z finansowem poparciem Rad miejskich, Rad powiatowych i lokalnych instytucji, albo też wprost przez gminy, poparte ofiarnością czynników lokalnych.

Z istniejących w roku szkolnym 1911/12 prywatnych męskich szkół gimnazjalnych w liczbie 26 było: 17 o typie klasycznym a 9 o typie gimna-

zjalno-realnym a więc wszystkie o kierunku humanistycznym, natomiast niema dotąd w kraju ani jednej prywatnej szkoły realnej. Jeżeli nadto zważy się, jak znikomą jest liczba szkół fachowych zakładanych przez gminy, a wprost już wyjątkiem Towarzystwo specjalnie zawiązane dla stworzenia szkoły fachowej, to niepodobna nie dopatrzeć się w tym stanie rzeczy rażącej jednostronności kierunku edukacyjnego, mogącej poważną budzić troskę o przyszłość młodzieży, kształcącej się wyłącznie w humanistycznych zakładach.

Obawy te i troskę musi zwiększyć dalszy fakt, że znaczna część tych prywatnych męskich gimnazyów według wszelkiego prawdopodobieństwa wogóle nie zdoła spełnić wytkniętego celu, ponieważ z nielicznymi wyjątkami opiera się na zbyt wątkłych finansowych podstawach. Pierwszy rok istnienia zakładu wymaga stosunkowo najmniejszych wkładów, z każdym jednak rokiem szkolnym, — gdy w miarę postępującej organizacyi zakładu i przybywania nowych klas należy rozszerzyć lokal, uzupełnić zbiory naukowe, opłacać coraz to liczniejsze grono nauczycielskie, — wydatki rosną w stosunku nieproporcjonalnym do wzrostu dochodów. W ten sposób byt zakładów może być z czasem zupełnie zachwiany, mimo ofiarności przekraczającej nawet często siłę finansową czynników utrzymujących szkołę, zwłaszcza że towarzysząca zakładaniu tych szkół nadzieja, iż będą niebawem przejęte w zarząd państwa, poważnie musi zawieść.

Ostatnim a najpoważniejszym powodem troski o dalsze losy i rozwój tych szkół są trudności w corocznem uzupełnianiu gron siłami nauczycielskimi, odpowiednio kwalifikowanemi, które z powodu niezbyt ponętnych materialnych warunków i braku zaopatrzenia na przyszłość tylko na krótki czas i niechętnie przyjmują obowiązki w prywatnych uczelniach, powstających obecnie w gminach małych i oddalonych od centrów umysłowego życia. I pod tym względem również trudności z każdym rokiem zwiększać się muszą w stosunku nieproporcjonalnym. W pierwszych latach istnienia szkoły doświadczony i wprawny kierownik radami i wskazówkami, udzielanemi początkującym nauczycielom, zdoła utrzymać zakład pod względem naukowym i wychowawczym na normalnym poziomie, w miarę jednak zwiększania się liczby klas i gron nauczycielskich zupełny brak etatu nauczycieli stale z zakładem związanych, mogących młodszym kolegom ułatwić zapoznanie się ze sposobem i warunkami lokalnymi pracy, wpłynie niewątpliwie ujemnie na poziom naukowy i wychowawczy tych szkół.

Śledząc bacznie warunki rozwoju prywatnych gimnazyów, Rada szkolna krajowa nie ukrywała wobec czynników interesowanych przytoczonych obaw i wątpliwości i starała się informowaniem interesowanych oraz odpowiednimi komunikatami, ogłaszanymi w dziennikach, wpłynąć na dalszy rozwój tak doniosłej dla społeczeństwa akcyi. W sprawie tej ogłoszono nadto następujący okólnik do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich:

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej.

l. 366/pr.

Lwów, dnia 1. października 1911.

W ostatnich latach zdarza się coraz częściej, iż gminy albo Stowarzyszenia zakładają prywatne gimnazya.

Zrazu szkoły te były wynikiem rzeczywistej potrzeby, zwłaszcza w okolicach bardziej oddalonych od siedziby odpowiednich zakładów publicznych.

O ile przeto czyniły zadość takiej potrzebie, a zarazem odciągały pewną ilość uczniów od przepełnionych szkół średnich publicznych, c. k. Rada szkolna przychodziła im chętnie w pomoc, udzielając w tym celu urlopów nauczycie-

lom, powołanym do sprawowania czynności zawodowych w tych zakładach prywatnych, lub zezwalając na obniżenie im liczby godzin szkolnych — mimo że ubytek nauczycieli doświadczonych narażał szkoły publiczne na niemłą szkodę.

W ten sposób znaczna ilość zakładów prywatnych, zaopatrzona w nauczycieli ukwalifikowanych, spełniając swoje zadanie za wzorem szkół publicznych, wynagradzała do pewnego stopnia uszczerbek wyrządzany tym szkołom, zwłaszcza że przeważnie owe zakłady uzyskiwały prawo szkół publicznych.

Obecnie jednak szkoły prywatne mnożą się w sposób stanowczo przewyższający potrzebę społeczeństwa, ilość gimnazyów nie zostaje bynajmniej we właściwym stosunku do liczby szkół realnych, a tem mniej do liczby szkół zawodowych z kierunkiem praktycznym wbrew ogólnie odczuwanemu interesowi kraju i z poważnem niebezpieczeństwem dla jego prawidłowego rozwoju i dobrobytu.

Wzmagający się przez to wciąż popyt o nauczycieli staje się też niebezpiecznem dla istniejących szkół publicznych zjawiskiem, bo zdąża do pozbawienia ich najlepszych sił i naraża je na wyjałowienie. Ubytek tych nauczycieli musiałby się odbić tem ujemniej na wykształceniu i wychowaniu młodych pokoleń, że do szkół publicznych uczęszczają nierównie liczniejsze zastępy młodzieży niż do szkół prywatnych, które już ze względu na swoje zazwyczaj głównie lokalne znaczenie i zbyt znaczną ilość w większej części nie mogą liczyć na upaństwowienie.

C. k. Rada szkolna krajowa poczuwa się przeto do obowiązku przestrzedz zakładających szkoły prywatne, że przeważnie gotują sobie zawód, spodziewając się blizkiego przejęcia tytu szkół na etat państwowy, a gotują zawód także rodzicom swych uczniów, jeżeli z braku funduszy nie zdołają doprowadzić tej młodzieży do zamierzonego celu i staną się pośrednim powodem jej wykolejenia.

Wobec takiego stanu rzeczy c. k. Rada szkolna krajowa mając na oku dobro szkół publicznych, za których należyty rozwój jest odpowiedzialna, nie mogłaby w obecnych stosunkach uwzględniać nowych żądań urlopów lub uig dla nauczycieli bez stwierdzenia istotnej tego potrzeby, zwłaszcza że szkoły prywatne mogą się posługiwać nauczycielami emerytowanymi oraz licznymi kandydatami z kwalifikacją nauczycielską, którzy nie uzyskali jeszcze posady w szkołach państwowych.

Za c. k. Namiestnika:

Dembowski w. r.

W porównaniu z rokiem ubiegłym przedstawia się frekwencya w roku szkolnym 1911/12 następująco:

W roku 1910/11 miały:	W roku 1911/12 miały:
Nad 1000 uczniów: 1. Gimnazjum IV. we Lwowie 1412 uczniów (689 w zakładzie głównym, a 723 w oddziałach równorzędnych). 2. Gimnazjum I. we Lwowie 1346 uczniów (639 w zakładzie głównym, a 707 na filii).	1. Gimnazjum IV. we Lwowie 1420 uczniów (701 w zakładzie głównym, a 719 w oddziałach równorzędnych). 2. Gimnazjum I. we Lwowie 1378 uczniów (614 w zakładzie głównym, a 764 na filii).

3. Gimnazjum w Stryju
1338 (768 w zakładzie
głównym a 570 na filii).

3. Gimnazjum w Stryju
1332 uczniów (784 w za-
kładzie głównym a 548
na filii).

900—1000 uczniów: 4. Gimnazjum z ruskim ję-
zykiem wykładowym w
Przemyślu (946).

4. Gimnazjum z ruskim
językiem wykładowym
w Przemyślu (970).

5. Gimnazjum w Sambo-
rze (928).

800—900 uczniów: 5. Gimnazjum w Sambo-
rze (898).

6. Gimnazjum III. w Krako-
wie (836).

7. Gimnazjum w Drohoby-
czu (827).

8. Gimnazjum II. z polskim
językiem wykładowym
w Stanisławowie (808).

6. Gimnazjum II. z pol-
skim językiem wykłado-
wym w Stanisławowie
(887).

7. Gimnazjum w Droho-
byczu (869).

8. Gimnazjum III. w Kra-
kowie (823).

700—800 uczniów: 9. Gimnazjum z polskim
językiem wykładowym
w Kołomyi (782).

10. Gimnazjum z ruskim ję-
zykiem wykładowym w
Kołomyi (770).

11. Gimnazjum w Sanoku
(744).

12. Gimnazjum II. św. Jacka
w Krakowie (741).

13. Gimnazjum w Brodach
(740).

14. Gimnazjum w Brzeża-
nach (733).

15. Gimnazjum w Jarosła-
wii (721).

9. Gimnazjum II. św. Jac-
ka w Krakowie (795).

10. Gimnazjum z polskim
językiem wykładowym
w Kołomyi (795).

11. Gimnazjum VIII. (re-
alne) we Lwowie (762).

12. Gimnazjum w Sanoku
(760).

13. Gimnazjum w Jarosła-
wii (756).

14. Gimnazjum z językiem
wykładowym ruskim w
Tarnopolu (718).

15. Gimnazjum św. Anny
w Krakowie (717).

16. Gimnazjum w Brzeża-
nach (710).

17. Gimnazjum w Brodach
(707).

18. Gimnazjum I. z pol-
skim językiem wykłado-
wym w Tarnopolu (701).

600—700 uczniów: 16. Gimnazjum I. z polskim
językiem wykładowym
w Tarnopolu (697).

17. Gimnazjum I. z polskim
językiem wykładowym
w Stanisławowie (688).

19. Gimnazjum VII. we
Lwowie (697).

20. Gimnazjum z ruskim
językiem wykładowym
w Kołomyi (691).

18. Gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Tarnopolu (670).
19. Gimnazjum I. w Tarnowie (660).
20. Gimnazjum św. Anny w Krakowie (659).
21. Gimnazjum VIII. (realne we Lwowie (651).
22. Gimnazjum w Złoczowie (617).
23. Gimnazjum I. z polskim językiem wykładowym w Przemyśle (604).
21. Gimnazjum I. w Tarnowie (660).
22. Gimnazjum w Jasle (643).
23. Gimnazjum I. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie (632).
24. Gimnazjum V. we Lwowie (606).
25. Gimnazjum w Przemyśle na Zasaniu (605).
26. Gimnazjum w Złoczowie (600).

500—600 uczniów: 24. Gimnazjum w Jasle (598).

25. Gimnazjum w Buczaczu (596).
26. Gimnazjum V. we Lwowie (596).
27. Gimnazjum w Bochni (584).
28. Gimnazjum I. w Rzeszowie (549).
29. Gimnazjum II. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu (536).
30. Gimnazjum III. we Lwowie (532).
31. Gimnazjum w Przemyśle na Zasaniu (512).
32. Gimnazjum I. w Nowym Sączu (510).
33. Gimnazjum w Podgórzu (505).
27. Gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Przemyśle (569).
28. Gimnazjum II. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu (560).
29. Gimnazjum prywatne z ruskim językiem wykładowym w Rohatynie (556).
30. Gimnazjum I. w Rzeszowie (542).
31. Gimnazjum w Buczaczu (537).
32. Gimnazjum II. w Rzeszowie (516).
33. Gimnazjum w Bochni (504).
34. Gimnazjum w Podgórzu (502).

400—500 uczniów: 34. Gimnazjum II. w Rzeszowie (476).

35. Gimnazjum w Wadowicach (466).
36. Gimnazjum prywatne OO. Jezuitów w Bąkowie pod Chyrowem (446).
37. Gimnazjum II. w Nowym Sączu (439).
38. Gimnazjum II. we Lwowie (426).
39. Gimnazjum prywatne z językiem wykładowym ruskim w Rohatynie (419).
35. Gimnazjum III. we Lwowie (498).
36. Gimnazjum w Trembowli (483).
37. Gimnazjum I. w Nowym Sączu (483).
38. Gimnazjum II. w Nowym Sączu (479).
39. Gimnazjum w Wadowicach (448).
40. Gimnazjum IV. (realne) w Krakowie (438).
41. Gimnazjum prywatne OO. Jezuitów w Bąkowie pod Chyrowem (424).

40. Gimnazjum w Trembo-
wli (412).
41. Gimnazjum w Dębicy
(411).
42. Gimnazjum V. w Krako-
wie (409).
- 300—400 uczniów:** 43. Gimnazjum IV. (realne)
w Krakowie (369).
44. Gimnazjum II. w Tar-
nowie (362).
45. Gimnazjum w Gorlicach
(341).
46. Gimnazjum z językiem
wykładowym ruskim w
Stanisławowie (337).
47. Gimnazjum w Mielcu
(327).
48. Gimnazjum w Nowym
Targu (325).
49. Gimnazjum VI. we Lwo-
wie (315).
42. Gimnazjum w Gorli-
cach (416).
43. Gimnazjum II. we Lwo-
wie (414).
44. Gimnazjum w Dębicy
(391).
45. Gimnazjum II. w Tar-
nowie (391).
46. Gimnazjum V. w Kra-
kowie (370).
47. Gimnazjum z językiem
wykładowym ruskim w
Stanisławowie (369).
48. Gimnazjum w Nowym
Targu (360).
49. Gimnazjum w Mielcu
(344).
50. Gimnazjum w Sokalu
(321).
51. Gimnazjum w Żółkwi
(320).
52. Gimnazjum VI. we Lwo-
wie (308).
- 200—300 uczniów:** 50. Gimnazjum w Sokalu
(267).
51. Gimnazjum w Żółkwi
(259).
52. Gimnazjum (realne) w
Łańcucie (225).
53. Gimnazjum (realne) w
Łańcucie (285).
54. Gimnazjum prywatne
z językiem wykładowym
ruskim w Jaworowie
(240).
55. Gimnazjum w Kamion-
ce Strumiłowej (218).
56. Gimnazjum prywatne
w Czortkowie (211).
57. Gimnazjum w Gródku
Jagiellońskim (206).
- 100—200 uczniów:** 53. Gimnazjum w Kamionce
Strumiłowej (175).
54. Gimnazjum w Gródku
Jagiellońskim (156).
55. Gimnazjum prywatne
Adama Mickiewicza we
Lwowie (156).
56. Gimnazjum prywatne w
Czortkowie (140).
57. Gimnazjum w Brzozowie
(134).
58. Gimnazjum prywatne
utrakwistyczne w Roha-
tynie (189).
59. Gimnazjum w Brzozo-
wie (155).
60. Gimnazjum prywatne
w Borszczowie (154).
61. Gimnazjum w Tłuma-
czu (153).
62. Gimnazjum prywatne
Adama Mickiewicza we
Lwowie (153).

58. Gimnazjum prywatne w Białej (128).
59. Gimnazjum prywatne utrakwistyczne w Rohatynie (127).
60. Gimnazjum prywatne w Kałuszu (125).
61. Gimnazjum w Myślenicach (112).
62. Gimnazjum prywatne z polskim językiem wykładowym w Jaworowie (102).
63. Gimnazjum (realne) prywatne w Białej (146).
64. Gimnazjum w Myślenicach (144).
65. Gimnazjum prywatne w Kałuszu (131).
66. Gimnazjum prywatne z polskim językiem wykładowym w Jaworowie (125).
67. Gimnazjum prywatne z polskim językiem wykładowym w Horodence (116).
68. Gimnazjum prywatne w Kutach (116).
69. Gimnazjum prywatne z językiem wykładowym ruskim w Horodence (109).

Niżej 100 uczniów: 63. Gimnazjum prywatne w

- Borszczowie (98)
64. Gimnazjum prywatne z polskim językiem wykładowym w Horodence (85).
65. Gimnazjum prywatne w Kutach (78).
66. Gimnazjum w Tłumaczu (76).
67. Gimnazjum prywatne z ruskim językiem wykładowym w Horodence (71).
68. Gimnazjum prywatne utrakwistyczne w Turce (46).
69. Gimnazjum prywatne w Przemyślanach (46).
70. Gimnazjum prywatne w Zbarażu (44).
71. Gimnazjum (realne) prywatne OO. Pijarów w Krakowie (27).
72. Gimnazjum prywatne St. Jaworskiego w Krakowie (23).
70. Gimnazjum prywatne w Przemyślanach (80).
71. Gimnazjum prywatne w Turce (73).
72. Gimnazjum (realne) prywatne w Zbarażu (73).
73. Gimnazjum (realne) prywatne w Skałacie (65).
74. Gimnazjum prywatne w Husiatynie (61).
75. Gimnazjum prywatne w Podhajcach (54).
76. Gimnazjum prywatne w Brzesku (53).
77. Gimnazjum (realne) prywatne w Przeworsku (52).
78. Gimnazjum (realne) prywatne w Chrzanowie (51).
79. Gimnazjum (realne) prywatne w Zaleszczykach (44).
80. Gimnazjum (realne) prywatne dr. Niemca we Lwowie (31).
81. Gimnazjum prywatne St. Jaworskiego w Krakowie (31).
82. Gimnazjum (realne) prywatne OO. Pijarów w Krakowie (29).

Średnia ilość uczniów w gimnazyach zupełnie zorganizowanych, wliczając jako osobne zakłady filie zupełnie zorganizowane i posiadające własne etaty a z pominięciem filii niezorganizowanych, wynosiła:

w roku 1901/02	619 uczniów
" 1902/03	653 "
" 1903/04	677 "
" 1904/05	702 "
" 1905/06	728 "
" 1906/07	743 "
" 1907/08	722 "
" 1908/09	660 "
" 1909/10	628 "
" 1910/11	593 "
" 1911/12	591 "

W roku 1910/11 było w gimnazyach:

klas głównych	468
klas równorzędnych	445
Razem wszystkich klas	913

W roku 1911/12 było:

klas głównych	491 ¹⁾
klas równorzędnych	484
Razem klas	975 (więcej o 62)

Przeciętna ilość uczniów, przypadających na jedną klasę, wynosiła:

w roku 1901/02	43·3
" 1902/03	44·8
" 1903/04	45
" 1904/05	45
" 1905/06	46·06
" 1906/07	46
" 1907/08	42·7
" 1908/09	40·4
" 1909/10	39·44
" 1910/11	37·3
" 1911/12	36·97

Z powyższego zestawienia wynika, że stosunki pomieszczenia w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym nieco polepszyły się mimo znaczniejszego napływu młodzieży.

B) Gimnazya żeńskie.

Do prywatnych gimnazyów żeńskich, mających prawo publiczności, przystąpiło z początkiem roku szkolnego 1910/11 uczennic 1949, z początkiem roku 1911/12 uczennic 2630, przyrost frekwencji wynosi więc 681 uczennic.

Przyrost względnie ubytek frekwencji w zakładach przedstawia następujące zestawienie:

¹⁾ W tegorocznym sprawozdaniu policzono, podobnie jak to czyni statystyka władz centralnych, wszystkie klasy na filiach jako klasy równorzędne a nie jako klasy główne.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczenie na początku	W roku 1911/12		U w a g a
	Miejscowość	Kategoria		roku 1910/11	roku 1911/12	
6) Gimnazja żeńskie (z prawem publiczn.).						
1	Jasło . . .	gimn. realne	14	28	14	Przybyła kl. II.
2	Kołomyja	" " SS. Urszulanek	71	113	42	Przybyła kl. III.
3	Kraków . . .	I. (ul. Wolska)	226	196	.	
4	" "	II. im. król. Jadwigi	229	242	13	
5	" "	H. Strażyńskiej	196	255	59	
6	" "	realne SS. Urszulanek	.	89	89	
7	Lwów . . .	im. J. Słowackiego	285	280	.	Zakład otrzymał w r. 1912 prawo publiczn.
8	" "	Z. Strzałkowskiej	295	295	5	
9	" "	J.S.Goldblatt-Kammerling	236	263	.	Przybyła kl. VII.
10	" "	realne SS. Urszulanek	10	31	.	Przybyła kl. II.
11	" "	" W.Niedziałkowskiej	.	50	.	Zakład otrzymał w r. 1912 prawo publiczn.
12	" "	SS. Nazaretanek	.	41	.	" " " " " "
13	" "	SS. Bazyl. (z rusk. i. w.)	138	155	.	Przybyła klasa VI.
14	Nowy Sącz .	" "	57	70	.	Zorganizowano kl. I., II., III., V. i VII.
15	Przemysł .	A. Rachalskiej	.	51	.	Nowo otwarte
16	Rzeszów . .	realne	.	13	.	"
17	Stanisławów .	" SS. Urszulanek	.	126	.	Zakład otrzymał w r. 1912 prawo publiczn.
18	" "	" "	176	194	.	Przybyła klasa VIII.
19	Stryj . . .	" "	.	63	.	Zakład otrzymał w r. 1912 prawo publiczn.
20	Tarnopol . .	realne SS. św. Józeftek	16	32	.	Przybyła klasa II.
21	Tarnów . . .	" SS. Urszulanek	.	43	.	Nowo otwarte
Razem . . .			1949	2630	716	35
Wobec tego przyrost . . .			.	.	681	.

W ostatniem dziesięcioleciu frekwencya w żeńskich gimnazyach wzrastała wprawdzie z roku na rok, albowiem przyjęto:

W roku 1901/02	257	uczenie
" " 1902/03	286	"
" " 1903/04	382	"
" " 1904/05	536	"
" " 1905/06	732	"
" " 1906/07	1040	"
" " 1907/08	1305	"
" " 1908/09	1514	"
" " 1909/10	1784	"
" " 1910/11	1949	"
" " 1911/12	2630	"

jednak, jak z powyższego zestawienia wynika, przyrost roczny do roku szkolnego 1910/11 raz tylko i to nieznacznie przekroczył liczbę 300 uczenie. W roku szkolnym 1911/12 wzrost frekwencyi jest przeszło dwa razy większy, wynosi bowiem 681 uczenie, głównie wskutek otwarcia 7 nowych zakładów.

Średnia ilość uczenie, przypadająca na jeden zakład, wynosi 124 uczenie, a średnia ilość uczenie . jednej klasie 26.

C) Szkoły realne.

Do szkół realnych przyjęto z początkiem 1910/11 roku 4052 uczniów a z początkiem 1911/12 roku 4014 uczniów, okazał się przeto spadek frekwencyi w liczbie 38 uczniów.

Szczegółowe zmiany frekwencyi w stosunku do ubiegłego roku przedstawia następujące zestawienie:

Liczba porząd.	Z a k ł a d		Liczba uczniów na początku		W roku 1911/12		Uwaga
	Miejscowość	Kategoria	roku 1910/11	roku 1911/12	więcej o	mniej o	
D) Szkoły realne.							
1	Jarosław . .	szkoła realna	199	197	.	2	
2	Kraków . . .	I. " "	469	411	.	58	
3	" . . .	II. " "	330	312	.	18	
4	Krosno . . .	" "	177	173	.	4	
5	Lwów . . .	I. " "	567	532	.	35	
6	" . . .	II. " "	719	736	17	.	
7	Rawa Ruska .	" "	116	133	17	.	Przybyła kl. III.
8	Śniatyn .	" "	244	255	11	.	
9	Stanisławów .	" "	511	479	.	32	
10	Tarnobrzeg .	" "	81	122	41	.	Przybyła kl. III.
11	Tarnopol . .	" "	229	225	.	4	
12	Tarnów . . .	" "	197	207	10	.	
13	Wieliczka . .	" "	51	77	26	.	Przybyła kl. II.
14	Żywiec . . .	" "	162	155	.	7	
Razem . . .			4052	4014	122	160	
Wobec tego ubytek .			.	.	.	38	

W ostatniem dziesięcioleciu okazywała frekwencja w szkołach realnych następujące zmiany:

W r. 1901/02	było uczniów	3164,	przyrost	wynosił	272 uczniów
" 1902/03	" "	3423,	" "	" "	259 "
" 1903/04	" "	3687,	" "	" "	264 "
" 1904/05	" "	3804,	" "	" "	117 "
" 1905/06	" "	3912,	" "	" "	108 "
" 1906/07	" "	3894,	ubytek	" "	18 "
" 1907/08	" "	3860,	" "	" "	34 "
" 1908/09	" "	3764,	" "	" "	96 "
" 1909/10	" "	3867,	przyrost	" "	109 "
" 1910/11	" "	4052,	" "	" "	175 "
" 1911/12	" "	4014,	ubytek	" "	38 "

Ponowny ubytek frekwencji w roku szkolnym 1911/12 w liczbie 38 uczniów pozostaje widocznie w związku ze znacznym wzrostem frekwencji w gimnazyach realnych, gdyż:

we Lwowie przybyło w gimnazjum realnem (VIII.)	111 uczniów,
ubyło w I. szkole realnej	35 "
w Krakowie przybyło w gimnazjum realnem (IV.)	69 "
ubyło w I. szkole realnej	58 "
II. " " "	18 "

Wysokość frekwencji.

W porównaniu z rokiem ubiegłym przedstawia się frekwencja w roku szkolnym 1911/12 następująco:

	W roku 1910/11 miały:	W roku 1911/12 miały:
700—800 uczniów:	1. szkoła realna II. we Lwowie (719).	1. szkoła realna II. we Lwowie (736).
500—600 uczniów:	2. szkoła realna I. we Lwowie (567).	2. szkoła realna I. we Lwowie (532).
	3. szkoła realna w Stanisławowie (511).	
400—500 uczniów:	4. szkoła realna I. w Krakowie (469).	3. szkoła realna w Stanisławowie (479).
		4. szkoła realna I. w Krakowie (411).
300—400 uczniów:	5. szkoła realna II. w Krakowie (330).	5. szkoła realna II. w Krakowie (312).
200—300 uczniów:	6. szkoła realna w Tarnopolu (229).	6. szkoła realna w Śniatynie (255).
	7. szkoła realna w Śniatynie (224).	7. szkoła realna w Tarnopolu (225).
		8. szkoła realna w Tarnowie (207).
100—200 uczniów:	8. szkoła realna w Jarosławiu (199).	9. szkoła realna w Jarosławiu (197).
	9. szkoła realna w Tarnowie (197).	10. szkoła realna w Krośnie (173).
	10. szkoła realna w Krośnie (177).	11. szkoła realna w Rawie Ruskiej (133).

11. szkoła realna w Żywcu (162). 12. szkoła realna w Tarnobrzegu (122).
 12. szkoła realna w Rawie Ruskiej (116).

- Niżej 100 uczniów: 13. szkoła realna w Tarnobrzegu (81). 13. szkoła realna w Wielelicze (77).
 14. szkoła realna w Wielelicze (56).

Średnia ilość uczniów, przypadających na jedną szkołę realną, wynosiła:

W roku 1901/02	. . .	452	uczniów
" 1902/03	. . .	428	"
" 1903/04	. . .	368	"
" 1904/05	. . .	346	"
" 1905/06	. . .	356	"
" 1906/07	. . .	354	"
" 1907/08	. . .	350	"
" 1908/09	. . .	342	"
" 1909/10	. . .	297	"
" 1910/11	. . .	289	"
" 1911/12	. . .	286	"

W roku 1910/11 było w szkołach realnych:

klas głównych 82
 klas równorzędnych . . 45

Razem wszystkich klas 127

W roku 1911/12

klas głównych . . . 85 (więcej o trzy (3))
 klas równorzędnych 45

Razem wszystkich klas 130 (więcej o 3)

Średnia ilość uczniów, przypadających na jedną klasę, zmniejsza się stale, wynosiła bowiem:

W roku 1901/02	. . .	40	uczniów
" 1902/03	. . .	39	"
" 1903/04	. . .	38.4	"
" 1904/05	. . .	35	"
" 1905/06	. . .	35	"
" 1906/07	. . .	34.4	"
" 1907/08	. . .	34	"
" 1908/09	. . .	33.6	"
" 1909/10	. . .	32.8	"
" 1910/11	. . .	31.9	"
" 1911/12	. . .	30.8	"

Warunki frekwencji w szkołach realnych galicyjskich są więc zupełnie prawidłowe.

D) Licea żeńskie.

Do liceów żeńskich przyjęto w roku szkolnym 1910/11 uczanie 1328¹⁾, w roku szkolnym 1911/12 uczanie 1189, ubyło więc uczanie 139.

Szczegółowe zmiany frekwencji w stosunku do roku ubiegłego przedstawia następujące zestawienie:

¹⁾ W sprawozdaniu zeszłorocznym podano błędnie 1312 uczanie wskutek mylnego zliczenia frekwencji w liceum SS. Józeftek w Tarnopolu.

Liczba porząd.	Z a k ł a d		Liczba uczenie na początku		W roku 1911/12		U w a g a
	Miejscowość	Kategoria	roku	roku	więcej	mniej	
			1910/11	1911/12	o	o	
E) Licea żeńskie (z prawem publ.).							
1	Kołomyja	liceum SS. Urszulanek	72	97	25	.	W r. 1911/12 o- trzymała tylko VI. klasa pra- wo publiczn.
2	Kraków	" H. Kaplińskiej	126	141	15	.	
3	Lwów	" Olgi Filippi	152	120	.	32	
4	"	" W. Niedziałkow- skiej	128	109	.	19	
5	"	" M. Frenklówny (Zagórskiej)	105	98	.	7	
6	"	" SS. Nazaretanek	75	78	3	.	
7	"	" F. Dittner	64	9	.	55	
8	Przemyśl	" A. Rachalskiej	92	109	17	.	W r. szk. 1911/12 przekształcone na realne gim- nazjum zrefor- mowane
9	"	" Ruskiego Instyt. dziewcząt	202	220	18	.	
10	Stanisławów	" SS. Urszulanek	62	.	.	62	
11	Tarnopol	" SS. Józefitek	86	71	.	15	Ubyła klasa I. i II. Ubyła klasa I.
12	Tarnów	" SS. Urszulanek	164	137	.	27	
Razem			1328	1189	78	217	
Wobec tego ubytek					.	139	

Frekwencya liceów, do roku 1910/11 stale rosnąca, obniża się w osta-
tnim roku, albowiem:

W roku 1902/03	było	96	uczeń
" 1903/04	"	377	"
" 1904/05	"	580	"
" 1905/06	"	727	"
" 1906/07	"	948	"
" 1907/08	"	1095	"
" 1908/09	"	1195	"
" 1909/10	"	1318	"
" 1910/11	"	1328	"
" 1911/12	"	1189	"

Znaczny ubytek frekwencji o 199 uczeń jest następstwem braku po-
parcia liceów przez szersze warstwy społeczeństwa, wskutek czego coraz sil-
niej zaznacza się tendencya przekształcania liceów na gimnazya realne.

G I M N A Z Y A.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Zakład	Ilość systemi-zowanych posad		Ilość posad obsadzonych					Ilość posad nicolisadzonych		Zastępcy nauczycieli		Uwaga	
			dyrektorów	profesorów	VI r	VII r.	VIII. r.	IX. r.	nauczycieli		Razem profesor. i rzecz. nancz.	dyrektorów	nauczycieli		
									przezywisl.	provisor.					gimnastyki
1	Bochnia	gimn.	1	18	1		4	10	2	1	17	1	8	33	Razem sił nauczycielskich
2	Brody	"	1	18	1		1	10	7	1	18		7	35	
3	Brzeżany	"	1	20		1	3	8	6		18		6	38	
4	Brzozów	"	1	6	1				4		4		3	12	
5	Buczacz	"	1	16	1		5	7	3		15		6	25	
6	Dębica	"	1	13		1	1	7	4		12		10	23	
7	Drohobycz	"	1	19	1	1	1	5	11	1	19		12	41	
8	Gorlice	"	1	11	1			4	4		8		5	24	
9	Gródek Jagiell.	"	1	7	1			2	2		4		2	13	
10	Jarosław	"	1	19	1		5	8	3		17		2	36	
11	Jasło	"	1	21	1		2	9	8		19		7	37	
12	Kamionka Strum.	"	1	6	1				4		4		3	11	
13	Kołomyja	" (polskie)	1	19	1			11	7		18		9	41	
14	"	" (ruskie)	1	17	1		5	7	4		16		7	34	
15	Kraków	" I. (św. Anny)	1	17	1		7	8		1	17		11	33	
16	"	" II. (św. Jacka)	1	19	1		6	7	1		18		7	40	
17	"	" filia	1	19		4							9	38	
18	"	" III.	1	12	1		3	3	5	1	18		6	24	
19	"	" IV. (realne)	1	12	1		3	3	8		12		4	24	
20	"	" V.	1	19	1	1	4	7	1		18		4	36	
21	Lwów	" I. (akad.)	1	7			3	2	1		7		12	26	
22	"	" filia	1	18	1		8	4	1		17		7	30	
23	"	" II. (niem.)	1	15	1		4	6	2		15		6	29	
24	"	" III. (Fr. Józefa)	1	28		3	8	12	2	1	26		16	78	
25	"	" IV.													
26	"	" filia													

27	Lwów	gimn. V.	1	18	1	1	2	5	7	3	17	.	.	1	7	8	33
28	"	" VI.	1	12	1	1	1	5	6	3	12	.	1	.	2	3	18
29	"	" VII.	1	14	1	.	.	5	9	6	14	.	.	.	5	6	26
30	"	" filia	.	7	.	.	2	3	1	1	7	.	.	.	2	6	15
31	"	" VIII. (realne)	1	14	.	1	.	6	7	.	13	.	.	1	10	19	43
32	Łańcut	" realne	1	9	1	1	.	1	2	4	8	.	.	1	1	3	14
33	Mielec	"	1	12	1	1	.	1	3	8	11	.	.	1	5	4	20
34	Myslenice	"	1	8	1	1	.	6	3	3	6	.	.	2	.	3	10
35	Nowy Sącz	" I.	1	20	1	1	1	1	8	3	18	.	.	2	3	6	28
36	"	" II.	1	12	1	1	.	1	6	4	11	.	.	1	4	7	23
37	Nowy Targ	"	1	15	1	1	2	2	10	1	15	.	.	.	7	5	25
38	Podgórze	"	1	18	1	1	3	7	6	4	17	.	.	2	4	13	36
39	Przenyśl	" I. (polskie)	1	17	1	1	.	3	4	5	15	.	.	1	10	16	22
40	"	" II. (ruskie)	1	12	1	1	.	1	5	5	11	.	1	1	6	6	23
41	Przemysł-Zasanie	"	1	15	1	1	1	1	4	4	14	.	.	1	6	7	28
42	Rzeszów	" I.	1	12	1	1	1	2	6	1	10	.	.	2	5	12	27
43	"	" II.	1	20	1	1	1	4	11	3	19	.	.	1	7	8	35
44	Sambor	" filia	1	12	1	.	3	1	2	6	9	.	.	3	7	2	18
45	"	"	1	21	1	1	1	3	9	6	21	.	.	2	3	11	36
46	Sanok	"	1	13	1	1	1	1	2	8	11	.	.	.	5	10	16
47	Sokal	"	1	20	1	1	5	5	3	6	20	.	1	.	1	3	36
48	Stanisławów	" I. (polskie)	1	14	1	1	1	1	6	4	12	.	.	.	13	6	26
49	"	" II. (polskie)	1	13	1	1	1	3	4	7	11	.	.	2	6	7	25
50	"	" III. (ruskie)	1	16	1	1	.	1	5	8	16	.	.	.	8	11	36
51	Stryj	" filia	1	13	1	.	.	1	7	5	13	.	.	.	3	5	21
52	"	"	1	20	1	1	2	1	13	3	19	.	.	1	2	11	33
53	Tarnopol	" I. (polskie)	1	13	1	1	.	3	5	5	13	.	.	2	4	11	29
54	"	" II. (ruskie)	1	14	1	1	.	3	9	3	12	.	.	2	4	10	27
55	"	" III. (polskie)	1	15	1	1	1	3	7	5	15	.	.	.	9	5	30
56	Tarnów	" I.	1	12	1	1	1	1	8	3	12	.	.	.	4	4	21
57	"	" II.	1	4	1	1	.	.	2	2	2	.	.	2	1	3	7
58	Tłumacz	"	1	11	1	1	.	.	3	5	8	.	.	3	2	17	28
59	Trembowla	"	1	18	1	1	2	4	8	4	18	.	.	.	3	8	30
60	Wadowice	"	1	16	1	1	2	5	4	5	16	.	.	.	6	8	31
61	Złoczów	"	1	8	1	1	2	5	.	5	5	.	.	3	5	8	19
62	Zółkiew	"	1	8	1	1	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.
Razem w gimnazjach			56	874	29	25	59	170	344	232	2	5	812	62	336	532	1734

SZKOLY REALNE.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Zakład	Ilość systemi- zowanych posad	Ilość posad obsadzonych						Ilość posad nieobsa- dzonych		Zastępcy nauczy- cieli		Uwaga	
				dyrektor	profesorów			nauczycieli		Razem profesor. i spec. naucz.	dyrektorów	nauczycieli	egzaminato- wani		nieegzami- nowani
					VI r.	VII r.	VIII r. IX r.	przezywist.	prowinzor.						
1	Jarosław	szkoła realna	1	1	1	4	5	2			4	1	17		
2	Kraków	" I.	1	1	3	6	8			1	6	6	31		
3	"	" II.	1		3	6	3	1			8	3	25		
4	Krosno	"	1	1		1	7	4				2	15		
5	Lwów	" I.	1		3	6	8			1	8	4	31		
6	"	" II.	1			5	6	4			12	12	39		
7	Rawa Ruska	"	1	1			1	3			3	1	8		
8	Śniatyn	"	1	1			9	4			2	1	17		
9	Stanisławów	"	1	1		4	9	2			5	4	25		
10	Tarnobrzeg	"	1	1			1	3			3	1	6		
11	Tarnopol	"	1	1	2	4	4	7	1		1	3	22		
12	Tarnów	"	1	1		5	3	3			2	1	17		
13	Wieliczka	"	1	1			2				2	2	5		
14	Żywiec	"	1	1			6	6			1	1	15		
Razem w szkołach realnych .				8	5	12	41	72	39	1	3	168	1	11	42 274
Razem w szkołach średnich .				37	30	71	211	416	271	3	8	980	3	73	387 574 2008

IV.

Grona nauczycielskie państwowych szkół średnich.

Zmiany w składzie grom nauczycielskich w przeciągu roku szkolnego 1911/12.

Umarł w czynnej służbie:

Dyrektorowie. Dr. Franciszek Tomaszewski, dyrektor c. k. gimnazjum (III) Franciszka Józefa we Lwowie.

Mianowani dyrektorami:

Jan Dziurzyński, profesor I. c. k. szkoły realnej w Krakowie, w tym samym zakładzie.

Eliasz Kokorudz, profesor c. k. gimnazjum akademickiego we Lwowie, w tym samym zakładzie.

Jan Tralka, profesor c. k. gimnazjum w Stryju, w tym samym zakładzie.

Otrzymali VI. klasę rangi:

Hilary Hołubowicz, dyrektor c. k. szkoły realnej w Śniatynie.

Dr. Michał Jezieniński, dyrektor c. k. I. gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie.

Edward Schirmer, dyrektor c. k. gimnazjum w Brodach.

Józef Słotwiński, dyrektor c. k. gimnazjum w Jasle.

Józef Staromiejski, dyrektor c. k. gimnazjum w Drohobyczu.

Przeszedł na emeryturę:

Michał Lityński, dyrektor II. c. k. szkoły realnej we Lwowie.

Odznaczenia:

Profesorowie i nauczyciele. Emil Bernhardt, profesor I. c. k. szkoły realnej we Lwowie, otrzymał tytuł radcy szkolnego.

- Józef Grünberg, profesor I. c. k. szkoły realnej we Lwowie, otrzymał tytuł radcy szkolnego.
- Dr. Władysław Kulczyński, radca Rządu, em. profesor c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie, otrzymał Najwyższe uznanie.
- Władysław Latoszyński, profesor c. k. gimnazjum IV. we Lwowie, otrzymał tytuł radcy szkolnego.
- Władysław Wasilkowski, profesor c. k. gimnazjum VI. we Lwowie, otrzymał tytuł radcy szkolnego.
- Ks. Aleksy Watulewicz, em. profesor c. k. gimnazjum w Samborze, otrzymał tytuł radcy Rządu.
-

Umarli w czynnej służbie:

- Stanisław Babiński, profesor c. k. gimnazjum I. w Rzeszowie.
- Stanisław Bartoszyk, zastępca nauczyciela c. k. gimnazjum z rusk. językiem wykładowym w Kołomyi.
- Jan Bartunek, profesor c. k. gimnazjum I. w Rzeszowie.
- Dr. Korneli Heck, profesor c. k. gimnazjum IV. we Lwowie.
- Henryk Heitzman, profesor c. k. gimnazjum II. w Tarnowie.
- Dr. Stanisław Homme, rzeczywisty nauczyciel c. k. gimnazjum VIII. we Lwowie.
- Semen Humeniuk, zastępca nauczyciela c. k. gimnazjum w Stryju (zakład główny).
- Franciszek Jeziorski, profesor I. c. k. szkoły realnej w Krakowie.
- Jan Kiełbasa, zastępca nauczyciela c. k. gimnazjum I. w Rzeszowie.
- Józef Nagórecki, kierownik filii c. k. gimnazjum w Stryju.
- Józef Pryślopskyj, profesor c. k. gimnazjum z rusk. jęz. wykł. w Przemyślu.
- Jan Siwiec, zastępca nauczyciela c. k. gimnazjum w Jarosławiu.
- Piotr Skobielski, profesor c. k. gimnazjum II. we Lwowie.
- Leopold Studentowicz, zastępca nauczyciela I. c. k. szkoły real. w Krakowie.
- Tomasz Taras, zastępca nauczyciela c. k. gimnazjum IV. we Lwowie.
- Dr. Walenty Wróbel, profesor c. k. gimnazjum IV. we Lwowie.
-

Przeszli na emeryturę:

- Dr. Antoni Jaworowski, profesor filii c. k. gimnazjum VII. we Lwowie.
- Dymitr Łewkewycz, profesor c. k. gimnazjum z rusk. jęz. wykł. w Przemyślu.
- Ryszard Ordyński, profesor I. c. k. szkoły realnej w Krakowie.
- Roman Palmstein, radca szkolny, profesor filii gimnazjum IV. we Lwowie.
- Dr. Adam Raczyński, nauczyciel c. k. gimnazjum I. w Stanisławowie.
- Stanisław Romański, profesor c. k. gimnazjum IV. we Lwowie.
- Ludwik Tota, profesor c. k. gimnazjum w Bochni.
- Szymon Trusz, profesor c. k. gimnazjum w Złoczowie.
-

Otrzymali VII. klasę rangi:

- Jan Biela, profesor filii c. k. gimnazjum VII. we Lwowie,
- Tadeusz Cwojdzinski, profesor c. k. gimnazjum w Brzeżanach.
- Adolf Gawalewicz, profesor c. k. gimnazjum I. z pol. jęz. wykł. w Tarnopolu.
- Aleksy Jarema, profesor c. k. gimnazjum z rusk. jęz. wykł. w Przemyślu.

Ks. Zygmunt Karaś, profesor c. k. gimnazjum w Wadowicach.
 Ks. Polieukt Kmit, profesor c. k. gimnazjum w Drohobyczu.
 Michał Konstantynowicz, profesor c. k. gimnazjum I. z pol. jęz. wykładowym
 w Stanisławowie.
 Edward Kozłowski, profesor c. k. gimnazjum w Podgórzu.
 Władysław Latoszyński, profesor c. k. gimnazjum IV. we Lwowie.
 Jan Malinowski, profesor c. k. gimnazjum z rusk. jęz. wykł. w Przemyśle.
 Antoni Mazanowski, radca szkolny, profesor c. k. gimnazjum III. w Krakowie.
 Ks. Jan Sawczyn, profesor c. k. gimnazjum z rusk. jęz. wykł. w Przemyśle.
 Ks. Dr. Franciszek Świdorski, profesor c. k. I. szkoły realnej w Krakowie.

Otrzymali VIII. klasę rangi:

Ks. Tomasz Borodajkiewicz, profesor c. k. szkoły realnej w Tarnopolu.
 Franciszek Chrzastowski, profesor c. k. gimnazjum w Drohobyczu.
 Włodzimierz Dyki, profesor c. k. gimnazjum akademickiego we Lwowie.
 Ks. Julian Dzerowicz, profesor c. k. gimnazjum w Stryju.
 Gerard Feliński, profesor c. k. szkoły realnej w Stanisławowie.
 Stanisław Gayczak, profesor c. k. gimnazjum II. we Lwowie.
 Maurycy Godowski, profesor c. k. szkoły realnej w Tarnowie.
 Kajetan Golezewski, profesor filii c. k. gimnazjum VII. we Lwowie.
 Dr. Jan Jakóbiec, profesor c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie.
 Józef Janiów, profesor c. k. gimnazjum akademickiego we Lwowie.
 Teofil Klima, profesor c. k. gimnazjum w Wadowicach.
 Eugeniusz Kozakiewicz, profesor c. k. gimnazjum z rusk. jęz. wykładowym
 w Kołomyi.
 Ignacy Król, profesor c. k. gimnazjum III. w Krakowie.
 Ks. Zygmunt Kulig, profesor filii c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie.
 Dr. Jerzy Miłuchowicz, profesor c. k. gimnazjum I. z pol. jęz. wykładowym
 w Tarnopolu.
 Stefan Morawiecki, profesor c. k. gimnazjum w Myślenicach.
 Franciszek Mroziecki, profesor c. k. szkoły realnej w Żywcu.
 Dr. Edward Niezabitowski, profesor c. k. gimnazjum w Nowym Targu.
 Karol Nikiel, profesor c. k. gimnazjum I. w Nowym Sączu.
 Witold Nowak, profesor c. k. gimnazjum w Przemyśle na Zasaniu.
 Franciszek Nowicki, profesor c. k. I. szkoły realnej w Krakowie.
 Wiktor Ostrowski, profesor c. k. szkoły realnej w Jarosławiu.
 Maurycy Paciorkiewicz, profesor c. k. szkoły realnej w Tarnowie.
 Tadeusz Pelczarski, profesor c. k. gimnazjum I. z pol. jęz. wykładowym
 w Stanisławowie.
 Dr. Jan Ptaśnik, profesor c. k. I. szkoły realnej w Krakowie.
 Stanisław Ruxer, profesor c. k. szkoły realnej w Stanisławowie.
 Zygmunt Skórski, profesor c. k. gimnazjum VIII. we Lwowie.
 Ludwik Sroczynski, profesor filii c. k. gimnazjum w Samborze.
 Dr. Zygmunt Szymański, profesor c. k. szkoły realnej w Stanisławowie.
 Władysław Trybowski, profesor c. k. gimnazjum w Podgórzu.
 Ks. Maryan Urba, profesor gimnazjum II. z pol. jęz. wykł. w Tarnopolu.
 Jarosław Wierzbicki, profesor c. k. gimnazjum realnego w Łańcucie.
 Andrzej Wondaś, profesor c. k. gimnazjum w Jarosławiu.
 Jakób Zachemski, profesor c. k. gimnazjum św. Anny w Krakowie.

Zostali przeniesieni:

Profesor szkoły realnej w Tarnowie Antoni Bartczak do szkoły realnej w Wieliczce, nauczyciel gimn. w Kamionce Strumiłowej Antoni Borzemski do szkoły realnej w Tarnopolu, nauczyciel gimn. w Drohobyczu Stanisław Cebula do filii gimn. w Samborze, prof. gimn. akad. we Lwowie Karol Czajkowski do gimn. VI. we Lwowie, prof. gimn. w Brodach Marian Dobrzański do filii gimn. w Samborze, prof. Tomasz Dyduch z gimn. II. w Tarnowie do gimn. św. Jacka w Krakowie, prof. gimn. z rusk. jęz. wykł. w Przemyśle Włodzimierz Dyki do gimn. akad. we Lwowie, nauczyciel gimn. w Jasle Ludwik Eminowicz do filii gimn. VII. we Lwowie, nauczyciel gimn. w Jasle Otton German do filii gimn. VII. we Lwowie, prof. II. szkoły realnej we Lwowie ks. Jakób Głąb do filii gimn. VII. we Lwowie, prof. gimn. w Jasle Wojciech Hadała do gimn. I. w Nowym Sączu, prof. gimn. I. z pol. jęz. wykł. w Przemyśle Roman Hamczykiewicz do gimn. z rusk. jęz. wykł. w Przemyśle, prof. gimn. w Brzeżanach dr. Salomon Handel do gimn. w Sokalu, prof. gimn. z rusk. jęz. wykł. w Kołomyi Leon Hnatyszak do gimn. w Brodach, nauczyciel szkoły realnej w Żywiec Andrzej Klimek do gimn. w Brodach, nauczyciel gimn. w Mielcu Zygmunt Kocharński do gimn. w Gorlicach, prof. gimn. w Przemyśle na Zasaniu Jan Kossowicz do gimn. V. we Lwowie, nauczyciel filii gimn. VII. we Lwowie dr. Stanisław Kot, przydzielony do gimn. IV. w Krakowie, do gimn. IV. w Krakowie, prof. szkoły realnej w Krośnie dr. Jan Kozak do II. szkoły realnej w Krakowie, nauczyciel szkoły realnej w Krośnie dr. Józef Kretz do gimn. w Złoczowie, nauczyciel szkoły realnej w Stanisławowie dr. Eugeniusz Kucharski do II. szkoły realnej we Lwowie, prof. gimn. w Drohobyczu Zdzisław Kultys do gimn. VI. we Lwowie, prof. gimn. w Samborze Jan Lebiecki do filii gimn. w Stryju, nauczyciel gimn. w Sanoku Bohdan Łepki, przydzielony do gimn. V. w Krakowie, do gimn. III. w Krakowie, nauczyciel gimn. II. z pol. jęz. wykł. w Tarnopolu Władysław Müller przydzielony do gimn. w Sanoku, prof. I. szkoły realnej we Lwowie Franciszek Nowicki do I. szkoły realnej w Krakowie, nauczyciel gimn. w Przemyśle na Zasaniu Mendel Parnes do gimn. w Brzeżanach, nauczyciel II. szkoły realnej we Lwowie Bolesław Pochmarski do gimn. IV. we Lwowie, nauczyciel gimn. w Samborze Gustaw Przychocki do gimn. IV. w Krakowie, nauczyciel szkoły realnej w Krośnie Jan Pyrek do gimn. w Jasle, prof. gimn. V. we Lwowie Aleksander Radecki do filii gimn. VII. we Lwowie, nauczyciel gimn. w Brodach Zygmunt Reiss do gimn. w Drohobyczu, nauczyciel gimn. w Brodach Piotr Rostyński do gimn. z rusk. jęz. wykł. w Stanisławowie, prof. z rusk. jęz. wykł. w Przemyśle ks. Jan Sawczyn do gimn. z pol. jęz. wykł. w Przemyśle, prof. gimn. w Sanoku Rudolf Schechtel do gimn. w Przemyśle na Zasaniu, nauczyciel szkoły realnej w Żywiec Erwin Schlingler do gimn. w Kamionce Strumiłowej, prof. gimn. w Drohobyczu Walery Sieczyński do gimn. I. w Tarnowie, prof. szkoły realnej w Tarnopolu Jan Sitnicki do gimn. akad. we Lwowie, nauczyciel gimn. II. w Tarnopolu Edmund Skarbiński do gimn. IV. we Lwowie, prof. gimn. w Złoczowie Wojciech Smolicki, przydzielony do I. szkoły realnej we Lwowie, do gimn. V. we Lwowie, prof. gimn. I. w Rzeszowie Ludwik Sroczyński do filii gimn. w Samborze, nauczyciel gimn. z pol. jęz. wykł. w Przemyśle Ignacy Strycharski do gimn. IV. we Lwowie, prof. gimn. w Jarosławiu Antoni Strzelecki, przydzielony do gimn. II. w Rzeszowie, do gimn. I. w Rzeszowie, prof. gimn. św. Jacka w Krakowie Bronisław Szuba do gimn. II. w Tarnowie, nauczyciel gimn. w Żółkwi Władysław Szujski, przydzielony do gimn. VII. we Lwowie, do gimn. III. we Lwowie, nauczyciel gimn. w Wadowicach Stanisław Ty-

nelski do filii gimn. w Samborze, nauczyciel gimn. z rusk. jęz. wykł. w Tarnopolu Aleksander Tysowski do gimn. z rusk. jęz. wykł. w Stanisławowie, nauczyciel gimn. I. z pol. jęz. wykł. w Stanisławowie dr. Emil Urieh do gimn. II. we Lwowie, prof. gimn. w Stryju Franciszek Walczak do I. szkoły realnej we Lwowie, prof. gimn. w Złoczowie Jarosław Wierzbicki do gimn. real. w Łańcucie, prof. szkoły realnej w Tarnopolu Witold Zosel do szkoły realnej w Stanisławowie, nauczyciel gimn. w Cieszynie Wojciech Zych do gimn. w Gródku Jagiellońskim, prof. gimn. w Mieciu Antoni Żukrowski do gimn. z pol. jęz. wykł. w Kołomyi.

Zamianowani rzeczywistymi nauczycielami:

Zastępcy nauczycieli: Ambroży Androchowicz z gimn. akad. we Lwowie w gimn. w Trembowli Bronisław Babiński z gimn. w Rzeszowie, pełniący obow. w gimn. real. w Orłowej, w gimn. w Jasle, Eugeniusz Baliński z gimn. św. Jacka w Krakowie w szkole realnej w Rawie ruskiej, Karol Bauer z gimn. w Samborze w szkole realnej w Żywiecu, Jarosław Biłenkij z gimn. z rusk. jęz. wykł. w Kołomyi w gimn. w Sokalu, Michał Brandstätter z gimn. VI. we Lwowie w gimn. w Żółkwi, Władysław Bryda z filii gimn. VII. we Lwowie w gimn. w Samborze, Władysław Chodaczek z gimn. II. w Krakowie w gimn. w Gródku Jagiellońskim, Bolesław Cichocki z gimn. z pol. jęz. wykł. w Kołomyi w gimn. w Trembowli, ks. Karol Osesznak z gimn. VII. we Lwowie w II. szkole realnej we Lwowie, Hieronim Czelný z gimn. w Drohobyczu w gimn. w Stryju (zakł. główny), Władysław Dubas z gimn. I. w Rzeszowie w tym samym zakładzie, Witold Filasiewicz z II. szkoły realnej w Krakowie w szkole realnej w Krośnie, Karol Fiszer z gimn. w Samborze w filii gimn. w Samborze, dr. Mieczysław Gawlik z gimn. w Jarosławiu w gimn. w Tłumaczu, dr. Bartłomiej Gofron z gimn. III. w Krakowie w gimn. w Bochni, Adam Grechowicz z gimn. II. w Nowym Sączu w szkole realnej w Krośnie, Błażej Grobicki z gimn. w Sanoku w gimn. w Nowym Targu, Leopold Hołubowicz ze szkoły realnej w Tarnopolu w tym samym zakładzie, Stanisław Jakub z gimn. w Sanoku w tym samym zakładzie, Jan Jaszowski z gimn. VIII. we Lwowie w szkole realnej w Tarnobrzegu, Franciszek Jun z gimn. w Mieciu w gimn. I. z pol. jęz. wykł. w Stanisławowie, Stefan Kantecki z gimn. w Samborze w gimn. w Brzozowie, Wojciech Kapurkiewicz z gimn. I. w Nowym Sączu w gimn. w Myślenicach, prowizoryczny nauczyciel w gimn. III. w Krakowie Maryan Kleczkowski w tym samym zakładzie, Roman Klimek z gimn. I. w Nowym Sączu w gimn. w Gorlicach, Władysław Koch z I. szkoły realnej w Krakowie w szkole realnej w Śniatynie, ks. Mikołaj Konrad z gimn. Fr. Józefa w Tarnopolu w tym samym zakładzie, katecheta szkoły wydziałowej męskiej w Przemyślu ks. Emilian Kormosz w filii gimn. w Samborze, Józef Kowalcuk z gimn. w Podgórzu w gimn. w Drohobyczu, Roman Kowalów z gimn. w Sanoku w tym samym zakładzie, Maryan Koziółkowski z I. szkoły realnej w Krakowie w gimn. w Drohobyczu, dr. Stefan Kuczyński z gimn. IV. we Lwowie w filii gimn. w Samborze, dr. Antoni Kukliński z III. gimn. w Krakowie w gimn. w Mieciu, Karol Kwieciński z gimn. w Brzeżanach w szkole realnej w Tarnopolu, Maks Landau w gimn. w Brodach w tym samym zakładzie, ks. Zacharyasz Lechicki z gimn. I. w Nowym Sączu w gimn. w Sokalu, Jan Liszka z gimn. II. w Rzeszowie w gimn. w Kamionce Strumiłowej, prowizoryczny nauczyciel szkoły realnej w Tarnopolu Antoni Wołk Łaniewski w tym samym zakładzie, Wincenty Maj-

cher z gimn. w Nowym Targu w gimn. w Brzozowie, Adam Malski z gimn. w Brodach w szkole realnej w Tarnobrzegu, Stanisław Matyja z gimn. w Bochni w gimn. w Żółkwi, dr. Bertold Merwin z gimn. II. we Lwowie w gimn. w Kamionce Strumiłowej, przydzielony równocześnie do gimn. II. we Lwowie, Władysław Miedniak z II. szkoły realnej we Lwowie w gimn. w Myślenicach, Eugeniusz Muszyński z gimn. w Brodach w tym samym zakładzie, ks. Leon Nestorowicz z gimn. w Sokalu w gimn. z rusk. jęz. wykł. w Przemyśle, Antoni Ogniewski z gimn. w Drohobyczu w tym samym zakładzie, Ignacy Petelenz z gimn. IV. w Krakowie w szkole realnej w Tarnowie, dr. Leon Pilecki z gimn. w Przemyśle na Zasaniu w tym samym zakładzie, Ludwik Piotrowicz z gimn. św. Anny w Krakowie w gimn. w Podgórzu, Stanisław Piwowarczyk z gimn. II. w Tarnopolu w gimn. I. z pol. jęz. wykł. w Tarnopolu, ks. Józef Proć ze szkoły realnej w Śniatynie w tym samym zakładzie, Mieczysław Radwański z gimn. I. w Tarnowie w szkole realnej w Żywcu, ks. Jan Raniżewski z gimn. w Samborze w filii tegoż zakładu, dr. Leon Rymar z gimn. IV. w Krakowie w gimn. w Złoczowie, Ludwik Sikora z gimn. w Gorlicach w gimn. w Sanoku, ks. Apoloniusz Simowicz z gimn. w Kocmaniu (Bukowina) w gimn. z rusk. jęz. wykł. w Stanisławowie, Franciszek Siorrek z gimn. w Brzeżanach w gimn. w Mielcu, Józef Skorupka z gimn. św. Jacka w Krakowie w gimn. w Samborze, Franciszek Sokołowski z filii gimn. w Stryju w zakładzie głównym w Stryju, Wojciech Solawa z II. szkoły realnej w Krakowie w szkole realnej w Rawie ruskiej, Jan Stokłosa z gimn. w Wadowicach w tym samym zakładzie, Ludwik Stopka z gimn. w Podgórzu w gimn. w Jasle, Wilhelm Stopowy z gimn. II. z pol. jęz. wykł. w Stanisławowie w gimn. z pol. jęz. wykł. w Kołomyi, ks. Stanisław Szpetnar z seminaryum naucz. męskiego w Krośnie w szkole realnej w Krośnie, Stanisław Tynelski z gimn. II. z pol. jęz. wykł. w Stanisławowie w gimn. w Wadowicach, Aleksander Tyrowski z gimn. akad. we Lwowie w gimn. z rusk. jęz. wykł. w Stanisławowie, przydzielony równocześnie do gimn. z rusk. jęz. wykł. w Tarnopolu, Tadeusz Vrabetz z gimn. w Drohobyczu w gimn. w Żółkwi, Józef Waksmundzki z gimn. w Jasle w tym samym zakładzie, Stanisław Walczyński ze szkoły realnej w Krośnie w tym samym zakładzie, ks. dr. Tomasz Wąsik z gimn. w Przemyśle na Zasaniu w tym samym zakładzie, Stanisław Węgrzyn z gimn. w Jasle w gimn. z pol. jęz. wykł. w Przemyśle, Tadeusz Witwicki z II. szkoły realnej we Lwowie w gimn. I. w Rzeszowie, Leopold Wołowicz z filii gimn. IV. we Lwowie w gimn. w Mielcu, Kazimierz Wyspiański z gimn. w Nowym Targu w tym samym zakładzie, Zygmunt Zagórowski z gimn. w Gorlicach w gimn. w Trembowli, przydzielony równocześnie do gimn. I. w Nowym Sączu, Ludwik Zakulski z gimn. w Wadowicach w szkole realnej w Krośnie, Adolf Zawadowski z II. szkoły realnej we Lwowie w filii gimn. w Samborze, dr. Zygmunt Ziemiański z gimn. I. w Nowym Sączu w gimn. w Drohobyczu, Józef Ziemiński z gimn. w Nowym Targu w gimn. w Mielcu, ks. Karol Zwoliński z gimn. w Żółkwi w tym samym zakładzie.

Mianowany prowizorycznym nauczycielem:

Włodzimierz Łepki w gimnazyum z rusk. jęz. wykł. w Kołomyi.

Przeszli na inne posady:

1. Dr. Arnold Bolland, profesor szkoły realnej w Tarnopolu, przydzielony do Akademii handlowej w Krakowie, mianowany profesorem w tym samym zakładzie.
2. Stanisław Kannenberg, profesor gimnazjum w Gorlicach, mianowany nauczycielem głównym w c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskim w Krakowie.
3. Nazar Łychicki, zastępca nauczyciela w Dębicy, mianowany nauczycielem głównym w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskim w Samborze.
4. Ks. Józef Stachyrak, nauczyciel religii rzymsko-kat. w c. k. szkole realnej w Krośnie, mianowany nauczycielem religii rzymsko-kat. w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskim w Samborze.

Pełnili inne obowiązki:

1. Stanisław Gayczak, profesor c. k. gimnazjum II. we Lwowie, przydzielony do c. k. Rady szkolnej krajowej.
2. Bronisław Gubrynowicz, profesor I. c. k. szkoły realnej we Lwowie, przydzielony do c. k. Ministeryum Wyznań i Oświaty.
3. Dr. Maryan Reiter, profesor gimnazjum VI. we Lwowie, przydzielony do c. k. Rady szkolnej krajowej.
4. Stanisław Rzepiński, dyrektor c. k. I. gimnazjum w Nowym Sączu, przydzielony do c. k. Rady szkolnej krajowej z funkcyami krajowego inspektora szkół.
5. Michał Siwak, dyrektor c. k. II. gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu, przydzielony do c. k. Rady szkolnej krajowej z funkcyami krajowego inspektora szkół.

Stan etatów.

Etat nauczycieli w galicyjskich szkołach średnich przedstawiają tablice, na stronie 28., 29. i 30. umieszczone.

Według dat tam podanych było w roku 1911/12:

dyrektorów	67 (jak w r. 1910/11)
profesorów i nauczycieli	980 (o 53 więcej niż w r. 1910/11).
zastępców nauczycieli	961 (o 63 więcej niż w r. 1910/11)

Procentowo przedstawia się stosunek kategorii służbowych następująco:

dyrektorów	3·34%	(w r. 1910/11 3·58%)
profesorów i nauczycieli	48·8%	(w r. 1910/11 49·02%)
zastępców nauczycieli	47·86%	(w r. 1910/11 47·4%)

nastąpiła przeto w r. 1911/12 nieznaczna zmiana na niekorzyść procentu stałych sił nauczycielskich, cyfra bowiem profesorów i nauczycieli zmalała o 0·4% a cyfra zastępców nauczycieli wzrosła o 0·46%. Wzrost liczby zastępców nauczycieli przypisać należy znacznemu zwiększeniu się liczby prywatnych gimnazjów, w których z reguły wszyscy nauczyciele — z wyjątkiem kierowników — mają charakter służbowy zastępców nauczycieli w gimnazyach państwowych a pełnią obowiązki po prywatnych zakładach za bezpłatnym rocznym urlopem.

Z ogólnej liczby 961 zastępców nauczycieli czynnych w roku 1911/12, było:

574 nieegzaminowanych (o 4 więcej niż w roku poprzednim)

387 egzaminowanych . (o 59 " " " " ")

a mianowicie było egzaminowanych:

1. z religii	34
2. z języka polskiego jako przedmiotu głównego, filologii klasycznej jako przedmiotu pobocznego	20
3. z języka polskiego i niemieckiego jako przedmiotów głównych .	3
4. z języka polskiego i francuskiego jako przedmiotów głównych	3
5. z języka ruskiego jako przedmiotu głównego, filologii klasycznej jako przedmiotu pobocznego	4
6. z języka ruskiego i niemieckiego jako przedmiotów głównych .	2
7. z filologii klasycznej jako przedmiotu głównego, języka polskiego jako przedmiotu pobocznego	33
8. z języka niemieckiego jako przedmiotu głównego, filologii kla- sycznej jako przedmiotu pobocznego	39
9. z języka francuskiego i angielskiego jako przedm. głównych .	1
10. z historii i geografii jako przedmiotów głównych	92
11. z matematyki i fizyki jako przedmiotów głównych	67
12. z matematyki, fizyki i chemii jako przedmiotów głównych . .	1
13. z matematyki i filozofii jako przedmiotów głównych	2
14. z matematyki i geometrii wykreslonej jako przedm. głównych .	9
15. z historii naturalnej jako przedmiotu głównego, fizyki i mate- matyki jako przedmiotów pobocznych	41
16. z chemii jako przedmiotu głównego	11
17. z rysunków	14
18. z gimnastyki	11
Razem	387

Procentowo liczba egzaminowanych zastępców stale wzrasta:

W roku 1906/07	było na 730	zastępców	114	egzamin.	czyli 15·6%
" " 1907/08	" " 782	"	141	" "	18%
" " 1908/09	" " 817	"	292	" "	28%
" " 1909/10	" " 873	"	307	" "	34%
" " 1910/11	" " 898	"	328	" "	35·5%
" " 1911/12	" " 961	"	387	" "	40·27%

Pomyślny ten objaw zwiększającej się stale kategorii egzaminowanych zastępców nauczycieli rokuje nadzieję, że z czasem zniknie w ogóle w średnich szkołach naszego kraju kategoria nauczycieli bez kwalifikacji. Rada szkolna krajowa ze swej strony dokłada usilnych starań, by zbliżyć się do tego, zarówno w interesie szkoły jak samych nauczycieli, pożądanego stanu i w tym celu udziela zastępcom będącym w toku egzaminu licznych ulg dla ułatwienia im przygotowania się, nadto wszystkim zastępcom zwlekającym z egzaminem przypomina obowiązek wykazania się w oznaczonym terminie pełną kwalifikacją nauczycielską, wreszcie w myśl życzeń wyrażonych przez samych zastępców uwalnia się od obowiązków nauczycielskich tych, którzy w ciągu kilkuletniej służby, mimo otrzymanych upomnień i zagrożeń, nie uzyskali kwalifikacji.

Zwiększający się z każdym rokiem zastęp egzaminowanych kandydatów uzasadnia coraz usilniejsze zabiegi o rychłe a wydatne zwiększenie etatów stałych sił nauczycielskich w zakładach, w których wobec kilkuletniego istnienia klas równorzędnych systemizowanie nowych posad jest postulatem rzeczowo i formalnie uzasadnionym. W roku 1911/12 Rada szkolna wykazała warunki normami przepisane dla systemizowania 90 nadetatowych posad nauczycielskich w pełnych szkołach średnich naszego kraju. Systemizowano w tym roku 13 posad extra statum, z czego 5 dla nauki rysunków a 1 dla nauki religii gr. kat.

W roku 1911/12 utworzono nadto w organizujących się zakładach następujące nowe etatowe posady:

1. w gimnazyum w Brzozowie	2 posady
2. „ „ „ Gorlicach	2 „
3. „ „ „ Gródku Jagiellońskim	3 „
4. „ „ „ Kamionce Strumiłowej	2 „
5. „ „ „ Łańcucie	2 „
6. „ „ „ Mielecu	1 „
7. „ „ „ Myślenicach	2 „
8. „ szkole realnej w Rawie Ruskiej	3 „
9. „ gimnazyum w Sokalu	2 „
10. „ „ „ ruskiem w Stanisławowie	1 „
11. „ szkole realnej w Tarnobrzegu	3 „
12. „ gimnazyum w Tłumaczu	2 „
13. „ „ „ Trembowli	2 „
14. „ szkole realnej w Wieliczce	2 „
15. „ gimnazyum w Żółkwi	2 „
Razem posad etatowych . . . 31	

Ponieważ posad nadetatowych systemizowano 13, a opróżnionych z końcem roku szkolnego 1911/12 było 73, jak to wynika z tabeli umieszczonej na str. 30., przeto w roku szkolnym 1912/13 wypadnie obsadzić 117 posad, o 52 więcej niż w roku ubiegłym.

V.

Nadzór szkolny.

W roku szkolnym 1911/12 sprawowali nadzór nad szkołami średnimi następujący krajowi inspektorowie szkół:

1. Radca Dworu Jan Franke we wszystkich (14) szkołach realnych.
2. Radca Dworu Emanuel Dworski w gimnazyach: św. Anny, św. Jacka z filią, III., IV. i V. w Krakowie, w Bochni, w Podgórzu, w I. i II. w Tarnowie, w prywatnem gimnazyum OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem, w prywatnem gimnazyum Adama Mickiewicza we Lwowie, w prywatnem gimnazyum w Brzesku i Chrzanowie oraz w liceum SS. Urszulanek w Tarnowie (15 zakładów).

3. Antoni Stefanowicz nad nauką rysunków we wszystkich szkołach średnich w kraju. (Obok tego nadzoruje naukę rysunków w seminariach nauczycielskich męskich i żeńskich, oddziały artystyczne państwowych szkół przemysłowych w Krakowie i we Lwowie, c. k. szkoły zawodowe przemysłu drzewnego w Kołomyi i w Zakopanem, tudzież naukę rysunków w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich na Bukowinie i na Śląsku).

4. Dr. Franciszek Majchrowicz w gimnazyach: I. akademickiem (ruskiem) wraz z filią, II., III., IV. z filią, V., VI., VII. z filią i VIII. we Lwowie, I. (polskiem) i II. (ruskiem) w Przemyśle, w Przemyśle na Zasiadnie, w Żółkwi, w prywatnem gimnazyum utrakwistycznem i w gimnazyum ruskiem w Rohatynie, w prywatnem gimnazyum utrakwistycznem i w gimnazyum ruskiem w Jaworowie, w prywatnem liceum i gimnazyum żeńskiem A. Rachalskiej w Przemyśle (21 zakładów).

5. Tadeusz Lewicki w gimnazyach: w Gródku Jagiellońskim, Jarosławiu, w I. (polskiem) w Kołomyi, w I. i II. w Rzeszowie, w Samborze z filią, I. i II. polskiem w Stanisławowie, w Stryju z filią, w I. i II. polskiem w Tarnopolu, w Tłumaczu, w prywatnych gimnazyach w Kutach, Przeworsku, Skalice, Turce i Zbarażu, w żeńskich prywatnych gimnazyach w Jaro-

ślawiu, Rzeszowie, Stanisławowie i Stryju, w prywatnem liceum i gimnazjum żeńskiem realnem SS. Nazaretanek w Kołomyi i w żeńskiem gimnazjum realnem zreformowanem SS. Urszulanek w Stanisławowie (28 zakładów).

6. Dr. Jan Kopacz w gimnazjach: w Brzeżanach, Brzozowie, Buczaczu, Dębicy, Kamionce Strumiłowej, w ruskiem w Kołomyi, w Łańcucie, Mielcu, Sokalu, w ruskiem w Stanisławowie, w ruskiem w Tarnopolu, w prywatnem gimnazjum ruskiem w Horodence, w prywatnem gimnazjum w Kałuszu, w prywatnem gimnazjum żeńskiem SS. Bazylianek we Lwowie, w prywatnem liceum Ruskiego Instytutu dla dziewcząt w Przemyśle, w prywatnych szkołach gimnazjalnych ruskich w Busku, Czortkowie, Kopyczyńcach i Zbarażu (19 zakładów).

7. Dr. Karol Opuszyński w gimnazjach: w Brodach, Drohobyczu, Gorlicach, Jasle, Myślenicach, I. i II. w Nowym Sączu, w Nowym Targu, Sanoku, Trembowli, Wadowicach i Złoczowie, w prywatnych gimnazjach w Białej, Borszczowie, Czortkowie, w polskiem w Horodence, w Husiatynie, Podhajcach, Przemyślanach i Zaleszczykach, w prywatnych gimnazjach żeńskich w Jasle i Nowym Sączu, w liceum niemieckiem F. Dittner we Lwowie (23 zakładach).

Nadto sprawowali nadzór:

8. Dyrektor c. k. gimnazjum III. w Krakowie, radca szkolny Tomasz Sołtysik, nad prywatnemi szkołami średniemi w Krakowie a mianowicie: gimnazjum St. Jaworskiego, gimnazjum realnem OO. Pijarów, I. gimnazjum żeńskiem, gimnazjum żeńskiem im. król. Jadwigi, gimnazjum żeńskiem H. Strażyńskiej, gimnazjum realnem żeńskiem SS. Urszulanek i liceum H. Kaplińskiej (7 zakładów).

9. Dyrektor c. k. V. gimnazjum we Lwowie, Józef Nogaj, nad prywatnemi szkołami średniemi we Lwowie a mianowicie: gimnazjum realnem Dr. Niemca, gimnazjum żeńskiem im. J. Słowackiego, gimnazjum żeńskiem Z. Strzałkowskiej, gimnazjum żeńskiem Szprincy Goldblatt-Kammerling, gimnazjum realnem żeńskiem i liceum Olgi Filippi, gimnazjum realnem żeńskiem i liceum W. Niedziałkowskiej, gimnazjum realnem żeńskiem i liceum SS. Nazaretanek, gimnazjum realnem żeńskiem SS. Urszulanek, liceum M. Fränkiel (Zagórskiej) (12 zakładów).

Poruczenie wymienionym dyrektorom nadzoru nad prywatnemi szkołami średniemi miasta Lwowa i Krakowa nie wpłynęło w dostatecznej mierze na zmniejszenie się czynności krajowych inspektorów szkół wskutek stopniowego zwiększania się liczby klas w 17 organizujących się szkołach średnich, przede wszystkim jednak wskutek nagłego a nadmiernego wzrostu liczby prywatnych gimnazjów, zarówno męskich jak żeńskich, wymagających w każdym roku szkolnym szczegółowej lustracji ze względu na corocznie ponawiane prośby o przyznanie prawa publiczności. Ponieważ wzrost czynności przy dotychczasowym etacie krajowych inspektorów prawie uniemożliwiał normalne wykonywanie nadzoru nad państwowemi szkołami średniemi, przeto Rada szkolna krajowa uzyskała powiększenie etatu przez systemizowanie z dniem 1. stycznia 1913 nowej, szóstej posady krajowego inspektora gimnazjów oraz doraźne powiększenie sił przez przydzielenie do służby w c. k. Radzie szkolnej krajowej dyrektora I. gimnazjum w Nowym Sączu, Stanisława Rzepińskiego z funkcyami krajowego inspektora szkół. Dyrektor Rzepiński objął czynności inspektorskie z dniem 1. maja 1912.

W roku szkolnym 1911/12 ustanowił P. Minister Wyznań i Oświaty fachowy nadzór nad nauką gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich, poruczając pełnienie funkcji inspektorów dla nauki gimnastyki na czas od 1. lutego 1912 do 1. lipca 1914:

1. Nauczycielowi gimnastyki w c. k. III. gimnazjum w Krakowie, Dr. Maryanowi Tokarskiemu, w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich Galicyi zachodniej.

2. Nauczycielowi gimnastyki w c. k. IV. gimnazjum we Lwowie, Dr. Eugeniuszowi Piaseckiemu, w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich Galicyi wschodniej.

VI.

N a u k a.

Egzamina wstęp-
ne do kl. I.
a) gimnazya
męskie.

Do przyjęcia do kl. I. gimnazyów państwowych i prywatnych zgłosiło się 7948 kandydatów.

W roku szkolnym 1902/03	zgłosiło się . . .	5158 uczniów
" " 1903/04	" . . .	5582 "
" " 1904/05	" . . .	5915 "
" " 1905/06	" . . .	6390 "
" " 1906/07	" . . .	6747 "
" " 1907/08	" . . .	6384 "
" " 1908/09	" . . .	6423 "
" " 1909/10	" . . .	7208 "
" " 1910/11	" . . .	7594 "
" " 1911/12	" . . .	7948 "

zatem liczba uczniów zgłaszających się w roku 1911 do I. klasy gimnazyalnej wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 354 uczniów.

Z tej cyfry przyrostu przypada na państwowe gimnazya 315 uczniów, a na 17 prywatnych gimnazyów, mających z początkiem roku szkolnego 1911/12 prawo publiczności, 39 uczniów.

Przy egzaminach wstępnych reprobowano w gimnazyach państwowych 1185 uczniów, t. j. 17·0%, w prywatnych 60 uczniów, t. j. 6·2%.

W ostatnim dziesięcioleciu reprobowano ogółem w państwowych i prywatnych gimnazyach:

w roku szkolnym 1902/03	17·33%
" " 1903/04	17·60%
" " 1904/05	17·23%
" " 1905/06	15·00%
" " 1906/07	15·91%
" " 1907/08	17·00%
" " 1908/09	16·62%
" " 1909/10	19·00%
" " 1910/11	16·50%
" " 1911/12	15·66%

b) gimnazya
żeńskie.

W gimnazyach żeńskich zgłosiło się do egzaminów wstępnych do kl. I. 368 kandydatek (o 1 więcej niż w roku poprzednim), reprobowano 21 uczenie, t. j. 5·7%.

c) szkoły realne.

W szkołach realnych zgłosiło się oo egzaminu wstępnego do klasy I. uczniów 715, a więc o 86 uczniów mniej niż w roku poprzednim.

W roku szkolnym	1901/02	zgłosiło się . . .	730	uczniów
"	"	1902/03	" . . .	740 "
"	"	1903/04	" . . .	772 "
"	"	1904/05	" . . .	797 "
"	"	1905/06	" . . .	678 "
"	"	1906/07	" . . .	594 "
"	"	1907/08	" . . .	674 "
"	"	1908/09	" . . .	594 "
"	"	1909/10	" . . .	756 "
"	"	1910/11	" . . .	801 "
"	"	1911/12	" . . .	715 "

Ubytek 86 uczniów pozostaje w związku ze znacznym przyrostem liczby uczniów zgłaszających się do gimnazyów realnych a zwłaszcza do gimnazjum realnego we Lwowie (VIII.), do którego zgłosiło się o 133 uczniów więcej niż w roku poprzednim.

Reprobowano przy egzaminach wstępnych w szkołach realnych 82 uczniów t. j. 11·5%.

d) licea żeńskie.

W liceach żeńskich zgłosiło się do egzaminu wstępnego do klasy I. 124 kandydatek, a więc o 53 mniej niż w roku ubiegłym.

Reprobowano 10 uczenie, t. j. 8·07%.

Wynik
klasyfikacyi
a) w gimnazyach
męskich

Wynik klasyfikacyi był następujący:

a) w gimnazyach męskich:

chłubnie uzdolnionych było	3681	uczniów publicznych czyli	11·26%
uzdolnionych było . . .	22288	" " "	68·20%
na ogół uzdolnionych było	2766	" " "	8·47%
nieuzdolnionych było . . .	3875	" " "	11·86%
nieklasyfikowano	69	" " "	0·21%

Razem . . . 32679 uczniów

Promocyę do następnej klasy uzyskało zatem uczniów publicznych 28735, czyli 87·93%, a nie uzyskało promocyi 3944 uczniów czyli 12·04%.

b) w gimnazyach
żeńskich

b) w gimnazyach żeńskich:

chłubnie uzdolnionych było . .	812	uczenie publicznych czyli	32·0%
uzdolnionych było	1513	" " "	59·0%
na ogół uzdolnionych było . .	118	" " "	4·6%
nieuzdolnionych było	86	" " "	3·3%
nie klasyfikowano	20	" " "	0·7%

Razem . . . 2549 uczenie

Promocyę do następnej klasy otrzymało zatem 2443 uczenie czyli 95·84%, a nie otrzymało promocyi 106 uczenie czyli 4·16%.

c) w szkołach
realnych.

e) w szkołach realnych:

chlubnie uzdolnionych było . .	238	uczniów publicznych czyli	6·7%
uzdolnionych było	2837	" "	77·9%
nieuздolnionych było	558	" "	15·8%
nie klasyfikowano	7	" "	0·2%

Razem . . . 3640 uczniów

Promocyę do następnej klasy otrzymało zatem 3075 uczniów czyli 84·48%, a nie otrzymało promocyi 565 uczniów czyli 15·52%.

d) w liceach
żeńskich.

d) w liceach żeńskich:

chlubnie uzdolnionych było . .	349	uczenie publicznych czyli	32·6%
uzdolnionych było	667	" "	61·6%
na ogół uzdolnionych było . .	26	" "	2·4%
nieuздolnionych było	31	" "	2·9%
nie klasyfikowano	9	" "	0·8%

Razem . . . 1082 uczenie

Promocyę do następnej klasy otrzymało zatem 1042 uczenie czyli 96·3%, nie otrzymało promocyi 40 uczenie czyli 3·7%.

Egzamina dojrza-
łości.
a) gimnazya
męskie.

W gimnazyach męskich państwowych i dwóch prywatnych (OO. Jezuitów w Bąkowicach i Adama Mickiewicza we Lwowie) zgłosiło się do egzaminu dojrzałości w terminach zimowym, letnim i jesiennym 2867 abiturientów. Pomiedzy nimi było uczniów publicznych 2427, prywatystów 61, eksternistów 268, kobiet 111, a mianowicie prywatystek 50, eksternistek 61.

Przy tych egzaminach uznano za dojrzałych z odznaczeniem 466 uczniów publicznych, 2 prywatnych i 2 eksternistów, z kobiet zaś 19 prywatystek i 7 eksternistek — razem 496 abiturientów czyli 17·3%.

Za dojrzałych uznano 1770 uczniów publicznych, 34 uczniów prywatnych i 141 eksternistów, a z kobiet 26 prywatystek i 34 eksternistek — razem 2005 abiturientów czyli 69·9%.

Reprobowano 121 uczniów publicznych, 10 prywatystów, 74 eksternistów i 18 kobiet, a mianowicie 1 prywatystkę i 17 eksternistek — razem 223 abiturientów czyli 7·8%.

Nie dopuszczono do egzaminu 67 uczniów publicznych, 3 prywatystów, 11 eksternistów — razem 81 abiturientów czyli 2·80%.

Odstąpiło od egzaminu 10 uczniów publicznych, 2 prywatystów, 44 eksternistów i 6 eksternistek — razem 62 abiturientów czyli 2·2%.

b) gimnazya
żeńskie.

W gimnazyach żeńskich zgłosiło się do egzaminu dojrzałości we wszystkich trzech terminach 196 abiturientek, w tem 186 uczenie publicznych, 4 prywatystki i 6 eksternistek.

Uznano za dojrzałe z odznaczeniem . .	73	uczenie czyli	37·2 %
Uznano za dojrzałe	109	" "	55·6 %
reprobowano	4	" "	2·05%
niedopuszczono do egzaminu	2	" "	1·05%
odstąpiło od egzaminu	8	" "	4·1 %

c) szkoły realne.

W szkołach realnych zgłosiło się do egzaminu dojrzałości 495 abiturjentów, w tem 356 uczniów publicznych, 7 prywatystów, 124 eksternistów i 8 kobiet, a mianowicie 1 prywatystka i 7 eksternistek.

Uznano za dojrzałych z odznaczeniem 49 uczniów publicznych, 5 eksternistów i 1 eksternistkę — razem 55 abiturjentów czyli 11·1%.

Za dojrzałych uznano 265 uczniów publicznych, 4 prywatystów, 63 eksternistów i 4 kobiety, a mianowicie 1 prywatystkę i 3 eksternistki — razem 336 abiturjentów czyli 67·9%.

Reprobowano 17 uczniów publicznych, 1 prywatystkę, 33 eksternistów i 1 eksternistkę — razem 52 abiturjentów czyli 10·5%.

Do egzaminu nie przypuszczono 23 uczniów publicznych, 2 prywatystów, 12 eksternistów i 2 eksternistki — razem 39 abiturjentów czyli 7·9%.

Odstąpiło od egzaminu 2 uczniów publicznych i 11 eksternistów — razem 13 abiturjentów czyli 2·6%.

d) licea żeńskie.

Do egzaminu dojrzałości w liceach żeńskich zgłosiło się 225 abiturjentek, z tych 197 uczennice publicznych, 8 prywatystek i 20 eksternistek.

Za dojrzałe z odznaczeniem uznano 100 uczennice publicznych, 4 prywatystki i 4 eksternistki — razem 108 abiturjentek czyli 48·0%.

Za dojrzałe uznano 103 uczennice publiczne, 3 prywatystki i 14 eksternistek — razem 110 abiturjentek czyli 48·9%.

Reprobowano 1 uczennicę publiczną i 1 prywatystkę, razem 2 abiturjentki czyli 0·9%.

Nie dopuszczono do egzaminu 1 uczennicę publiczną czyli 0·4%.

Odstąpiły od egzaminu 2 publiczne i 2 prywatystki — razem 4 abiturjentki czyli 1·8%.

Stan nauki.

Nauka w szkołach średnich (gimnazyach, gimnazyach realnych i szkołach realnych) odbywała się w roku szkolnym 1911/12 na podstawie planów nauki obowiązujących od początku roku szkolnego 1909/10.

W trzechletnim okresie, jaki od tej chwili upłynął, warunki pracy nauczycielskiej w szkołach średnich zmieniły się nieznacznie, stąd ogólne uwagi i spostrzeżenia o stanie nauki, umieszczone w poprzednich sprawozdaniach Rady szkolnej krajowej, odnoszą się przeważnie także do roku szkolnego 1911/12. Niedomagania i trudności, stwierdzone w tych sprawozdaniach, a wynikające z anormalnych warunków rozwoju szkolnictwa średniego w naszym kraju, jak przepełnienie zakładów i klas, niedostateczne wyposażenie etatów w stałe siły nauczycielskie, przeciążenie dyrektorów i kierowników czynnościami administracyjnymi i biurowymi, a w części jeszcze nieodpowiednie umieszczenie, są nadal czynnikiem obniżającym wydajność nauczania, natomiast w wielu innych kierunkach czynne są usiłowania, rokujące korzystny wpływ na tok i wyniki nauki szkolnej.

W pierwszym rzędzie wymienić tu należy żywy ruch na polu wydawnictwa książek szkolnych, przystosowanych pod względem doboru materiału i sposobu jego ujęcia do wymagań nowego planu nauki. Postęp w tym względzie widoczny jest również w zewnętrznej szacie nowych książek szkolnych, wydanych przeważnie starannie, nieraz z wielkim nakładem trudów i kosztów, zaopatrzonych w liczne i udatne ilustracje, czem ułatwia się nie tylko pracę nauczycielską w ściślejszym słowa znaczeniu, ale także spełnienie ważnego zadania wychowawczego szkoły średniej. Postęp ten odnosi się w równej mierze do gimnazyów z polskim jak z ruskim językiem wykładowym, dla których

w ostatnim trzyleciu wydano 32, częścią przerobionych, częścią nowo opracowanych podręczników, wobec czego uzasadnione jest oczekiwanie, iż w nie-dalekiej już przyszłości ruskie szkoły średnie będą zaopatrzone we wszystkie potrzebne książki szkolne.

Dobra książka pod niejednym względem usuwa trudności, jakie ze stanowiska metodyki przedstawia osiągnięcie celów planem naukowym wytkniętych; praktyka szkolna jednak, zwłaszcza obecnie w okresie stopniowego wprowadzania zmian nowym planem spowodowanych, nasuwa nieustannie liczne nowe problemy metodyczne, wymagające starannego rozpatrzenia poczynionych doświadczeń. W tym celu, a w szczególności celem umożliwienia wybitnym fachowym siłom wymiany zdań, porównania doświadczeń i ustalenia pewnych wytycznych zasad dydaktycznych, Rada szkolna krajowa zorganizowała w ciągu ostatnich trzech lat kilka ankiet i konferencji fachowych, a mianowicie: ankietę o nauce języka polskiego w gimnazyjach polskich, ankietę o nauce języka ruskiego w gimnazyjach ruskich, ankietę o nauce drugiego języka krajowego (polskiego w ruskich gimnazyjach, ruskiego w szkołach średnich polskich), dalej ankietę o nauce matematyki, a wreszcie konferencję w sprawie nauczania historii i geografii. Ogłaszając obecnie wyniki obrad w dodatku do niniejszego sprawozdania, Rada szkolna krajowa spodziewa się, że oddadzą one ogółowi nauczycielstwa nietylko bezpośrednio usługi w praktyce szkolnej, ale będą także podniecią dla dalszej samodzielnej pracy na polu dydaktyki, umożliwiającej opracowanie instrukcji, przystosowanych do właściwości umysłowych naszej młodzieży, uwzględniających odrębne warunki rozwoju szkoły średniej w naszym kraju. Wprawdzie instrukcje ministerjalne z lat 1884 i 1900, które od wielu lat oddają niewątpliwie wielkie usługi, i dzisiaj jeszcze mogą być pożytecznym przewodnikiem dla nauczyciela, zwłaszcza wstępującego do zawodu, względ jednak na odrębne upodobania, uzdolnienia i usposobienie naszej młodzieży, a z drugiej strony względ na zmiany, jakie z biegiem lat dokonały się w planach naukowych i w zasadniczych poglądach dydaktyki, uzasadniają nagłą potrzebę opracowania i ogłoszenia nowych, dla galicyjskich szkół średnich ułożonych instrukcji.

Przystępując do tego dzieła, mającego ująć w organiczną całość doświadczenia wielu lat i wielu pracowników, Rada szkolna krajowa zwróciła się do ogółu nauczycielstwa z wezwaniem, by plon swych doświadczeń zechciało złożyć w treściwych rozprawach dydaktycznych ogłaszając je w sprawozdaniach zakładów. Apel ten nie pozostał bez skutku, Rada szkolna bowiem mogła w roku szkolnym 1911/12 — podobnie jak w roku szkolnym 1909/10 — wyróżnić dalszych dziesięć rozpraw metodycznych, ogłoszonych w sprawozdaniach za rok szkolny 1910/11, nagrodzani z nadzwyczajnej dotacji na ten cel wyjedнанey od P. Ministra W. i O.

W roku szkolnym 1911/12 poczyniła następnie Rada szkolna krajowa starania, by uzyskać fundusze na ogłoszenie drukiem materiałów dydaktycznych, jakie w ciągu lat nagromadzono w tych zakładach, w których kursa praktykantów przygotowują kandydatów do zawodu nauczycielskiego. Materiały te składają się z protokołów lekcyj, praktycznych i konferencji fachowych, z referatów o przebiegu i wynikach lekcyj opracowanych przez kandydata prowadzącego lekcję, przez profesora wprowadzającego kandydata w zawód nauczycielski i przez kierownika kursów, wreszcie z licznych referatów na temat ogólnych zasad dydaktyki, wygłaszanych dla uczestników kursu na osobnych konferencyach. Materiały te, opracowane przez wytrawnych pedagogów i ogłoszone drukiem, wzbogaciłyby naszą w zakresie średniego szkolnictwa niezbyt bo-

gata literaturę pedagogiczną pożytecznym poradnikiem dydaktycznym, ułatwiającym postęp na polu metodyki różnych przedmiotów nauki szkolnej.

Znamiennym i wielce pomyslnym objawem coraz to silniejszego ruchu pedagogicznego wśród ogółu nauczycielstwa są lekcye praktyczne, które — z początku tylko w nielicznych szkołach średnich, wśród wyjątkowo korzystnych warunków, na próbę urządzane — obecnie odbywają się już we wszystkich prawie zakładach, dostarczając nauczycielom sposobności do praktycznych doświadczeń dydaktycznych i do teoretycznego rozpatrzenia wyników na konferencyi fachowej. Lekcye te, z zachowaniem normalnego toku nauczania i starannem unikaniem wszystkiego, co by mogło im nadać cechę popisu, odbywają się w obecności kierownika zakładu i nauczycieli uczących tego przedmiotu, następnie na osobnej konferencyi fachowej są przedmiotem szczegółowej dyskusyi na podstawie autokrytyki profesora prowadzącego lekcję i krytyki wyznaczonego korreferenta. Doświadczenia w ten sposób przedsięwzięte i sprawdzane pozostają jako trwałe ślad wspólnej pracy grona w aktach zakładu i mogą w ten sposób nie tylko przyczynić się do wyrobienia metodycznej sprawności nauczycieli, biorących bezpośredni udział w tej pracy, ale ułatwić także w przyszłości zapoznanie się z metodyką nauczycielom, rozpoczynającym w tym zakładzie zawód nauczycielski, z których tylko część może korzystać z praktycznych kursów praktykantów, istniejących w dwóch lwowskich i dwóch krakowskich gimnazyach.

Dla użytku tych nauczycieli, stawiających samodzielnie, wśród trudnych nieraz warunków, pierwsze kroki w zawodzie nauczycielskim, Rada szkolna krajowa wydała w roku szkolnym 1911/12 zwięzłe zestawienie najważniejszych prawideł dydaktycznych, a nadto poleciła okólnikiem, by Dyrekcyje szkół średnich zakupiły do zbiorów kilka egzemplarzy planów naukowych i instrukcyi dla szkół ludowych pospolitych i zachęciły członków grona do zaznajomienia się z ich treścią.

Znamienną dla stanu nauki w szkołach średnich i dla budzącego się wśród bardziej uzdolnionej młodzieży zainteresowania się sprawami naukowymi jest wielka ilość kółek i związków naukowych, skupiających młodzież dla pracy naukowej, wychodzącej poza zakres planem naukowym zakreślony. Według drukowanych sprawozdań galicyjskich Dyrekcyi szkół średnich za rok szkolny 1911/12 czynnych było w tym roku około 150 naukowych kółek młodzieży, a liczba większych odczytów i referatów, opracowanych przez uczniów i wygłoszonych na posiedzeniach tych związków naukowych, dosięga cyfry 1500 prac. Cele tych kółek i zainteresowanie młodzieży dla różnych kierunków pracy naukowej było wielostronne, albowiem w roku 1911/12 istniały kółka:

polonistów	w 26 zakładach,	wykazano 413 referatów
historyczno-geograficzne	„ 26 „ „ „	388 „
przyrodnicze	„ 26 „ „ „	242 „
filologiczne	„ 11 „ „ „	87 „
matematyczno-fizyczne	„ 12 „ „ „	68 „
filozoficzne	„ 9 „ „ „	56 „
rutenistów	„ 7 „ „ „	107 „
filozoficzno-etyczne	„ 4 „ „ „	21 „
matematyczne	„ 4 „ „ „	10 „
alkohologiczne (abstynentów)	„ 3 „ „ „	55 „
ekonomiczne (nauk prawnospoł.)	„ 3 „ „ „	8 „
krajoznawcze	„ 1 „ „ „	12 „

Oprócz odczytów i dyskusji przedmiotem wspólnej pracy w wielu kółkach była lektura zbiorowa i interpretacja autorów polskich, niemieckich, łacińskich i greckich; w wielu pracowniach przyrodniczych wykonywała młodzież pod kierunkiem kuratora preparaty, doświadczenia i sporządzała przyrządy dla gabinetów fizycznych.

W 5 zakładach łączyła się młodzież w kółka germanistyczne celem wspólnej lektury autorów i praktycznych ćwiczeń w konwersacji niemieckiej, a w jednym zakładzie zawiązano kółko młodzieży dla uczenia się metodą Berlitz'a języka francuskiego i angielskiego. W 3 zakładach rozwijały się pomyślnie kółka miłośników piękna, mające na celu kształcenie u młodzieży umiejętności świadomego patrzenia i wzmożenia estetycznej wrażliwości oraz zdobienia klas fryzami i barwnymi wycinkami, wykonanymi przez uczniów. Jako piękny i znamieny objaw podnieść należy, że z kółka miłośników piękna na filii IV. gimnazjum we Lwowie poruszono i wykonano myśl, by abiturycenci tego zakładu wspólną fotografię w formie rozpowszechnionego a drogiego „tableau“ zastąpili albumami wykonanymi o własnych siłach przez fotografów-amatorów z pomiędzy uczniów. Zaoszczędzoną w ten sposób w roku szkolnym 1911/12 kwotę 250 koron abiturycenci tego zakładu przekazali Towarzystwu popierania nauki polskiej.

W 5 zakładach czynne były kółka miłośników fotografii celem teoretycznego i praktycznego doskonalenia się w technice fotografowania.

Kółka naukowe uczniów mogą oddać cenne usługi pod względem wychowawczym i dydaktycznym, o ile w nich łączy się ku wspólnej pracy młodzież rzeczywiście dość uzdolniona, by w pewnym obranym kierunku próbować sił bez zaniedbywania obowiązkowej pracy szkolnej i o ile kierownicy tych związków zdołają nadać pracy uczniów cechę rzetelnych, szczerych usiłowań, wolnych od frazeologii i przedwczesnych porywów ku zadaniom przekraczającym siły młodzieńcze. Sam jednak już fakt organizowania tylu kółek i dobrowolnego garnięcia się uczniów do pracy naukowej stwierdza, że szkoła średnia z powodzeniem spełnia obowiązek budzenia w młodzieży zainteresowania dla pracy naukowej, a ponieważ czynności kuratora wymagają od nauczyciela wielkiego nakładu czasu i pracy, przeto równocześnie ilość kółek i ich działalność jest także dla nauczycieli, poświęcającym im tyle trudu i starań, wymownym świadectwem gorliwego, umiejętnego i skutecznego pełnienia obowiązków. Praca we wspomnianych kółkach nastęrcza uczniom okazującym wybitne uzdolnienie specjalne, sposobność wczesnego wyrobienia tej specjalności, z drugiej strony zaś sprawia, że uczniowie wogóle zdolniejsi, nieraz zbyt mało zajęci w domu przygotowaniem do nauki szkolnej, którego wymiar stosuje się do przeciętnego poziomu umysłowego klasy, znajdują pole do użytkowania zbywającego im wolnego czasu z korzyścią dla swego wykształcenia.

Nauka szkolna, jej poziom i wyniki, pozostają w najściślejszym związku z naukowym poziomem, na którym stoi nauczycielstwo, stąd Rada szkolna krajowa w interesie poruczonego jej opiece szkolnictwa udziela wszelkiego poparcia nauczycielom pracującym naukowo. Stwierdzić należy, że zastęp nauczycieli z powodzeniem pracujących na polu nauki znacznie się zwiększa a świeżym dowodem tego wzmożonego i owocnego ruchu naukowego wśród nauczycielstwa szkół średnich jest udział, jaki wzięło nauczycielstwo szkół średnich w uroczystościach jubileuszowych poświęconych pamięci Juliusza Słowackiego i Zygmunta Krasińskiego. Wezwanie Rady szkolnej krajowej, by pamiętać wieszczów uczczono w sprawozdaniach szkół średnich naukowymi rozprawami o ich życiu i dziełach, osiągnęło niezwykle sukces; prace bowiem

historyczno-literackie, ogłoszone w roku 1908/9, złożyły się na piękną księgę pamiątkową. uświetniającą jubileusz Słowackiego, do której wstęp skreślił Emanuel Dworski. W roku 1911/12 szkoły średnie również nie poprzestały na uroczystym obchodzie w murach szkolnych setnej rocznicy urodzin Zygmunta Krasińskiego, lecz przeważna część uczyła w myśl wezwania okólnika Rady szkolnej krajowej pamiętać wieszczą, ogłaszając w sprawozdaniu na ten rok rozprawy z zakresu studyów o Krasińskim. Prace te, staraniem Towarzystwa im. Adama Mickiewicza we Lwowie zgromadzone w trzech tomach, zaopatrzone we wstęp pióra Dr. Ignacego Dembowskiego (z wycinkiem niedrukowanego listu Krasińskiego do Zygmunta Dembowskiego), stanowią piękny hołd pamięci wieszczą i zarazem chlubny dowód wysokiego poziomu naukowego nauczycielstwa szkół średnich i umiłowania przezeń ojczystej mowy i poezji.

Język polski.

Praca Rady szkolnej krajowej w sprawie zmiany planu nauki języka polskiego zbliżyła się w roku szkolnym 1911/12 do końca. Na podstawie materiałów zebranych od gron nauczycielskich, o czym była mowa na str. 42 sprawozdania zeszłorocznego, i obrad ankiety wypracowano nowy plan nauki i przedstawiono go Ministerstwu W. i O. do zatwierdzenia. Wobec tego godzi się po krótko naszkicować zasady, które były osią przewodnią przy układzie planu i zaznaczyć różnice najważniejsze pomiędzy planem nowym a dotychczas obowiązującym.

Najważniejsza zmiana, jakiej uległ dotychczasowy plan nauki języka polskiego, polega na wprowadzeniu trzystopniowości. Stopień niższy obejmować ma trzy pierwsze klasy, stopień średni dwie środkowe (czwartą i piątą), stopień zaś najwyższy trzy najwyższe klasy szkoły średniej.

Zasadniczy ten rozdział materiału naukowego na trzy stopnie, starający się uwzględnić rozwój umysłowy młodzieży w szkole średniej, uwydatnił się tak w rozmaitym celu nauki na tych trzech stopniach, jak i w rozkładzie tej nauki na poszczególne klasy. Dla stopnia najniższego wyznaczono jako cel pewne wzmocnienie wymagań i celu szkoły ludowej, a więc gruntowne ćwiczenie w poprawnym czytaniu, mówieniu i pisanu i nabywanie potrzebnych do tego wiadomości gramatycznych, nadto wyrabianie dobrego smaku przez czytanie, opowiadanie, uczenie się na pamięć i należyte wygłaszanie utworów poetycznych i prozaicznych. Będzie więc zadaniem nauki w trzech klasach pierwszych dostarczać młodzieży wzorów pięknych, by przez ich czytanie i omawianie poglądowym sposobem nabierała dobrego smaku i prawie nieświadomie mogła samym niejako instynktem odróżniać utwory piękne od utworów słabszych. Głośne czytanie i opowiadanie wzorów zawartych w książce, naturalnie opracowanych metodycznie — oswoi młodzież z pięknem literackim. Teorii tu nie wolno zajmować miejsca. Dopiero w klasie trzeciej zwracać się ma uwagę wprost na pewne piękniejsze zwroty językowe i wyrażenia, przygotowując w ten sposób drogę do elementarnego traktowania estetyki i poetyki na stopniu średnim. Jeżeli więc na stopniu najniższym obok sztuki dobrego czytania i opowiadania nauczy się młodzież grupować utwory czytane ze względu na ich autorów i gdy tak nieznacznie da się młodzieży pewne, drobne jeszcze elementy do dalszej odbudowy ducha, odźwierciedlającego się w historii literatury — cel nauki na stopniu najniższym będzie osiągnięty.

Stopień średni pójdzie nieco dalej. Zdąży bowiem do osiągnięcia jasności i pewności u młodzieży w oddawaniu myśli, do kształcenia w niej wyobraźni plastycznej, a co najważniejsze, do jasnego rozumienia, odczuwania piękności poezji i prozy. Jasne jednak rozumienie pociąga za sobą jako postulat i teoretyczne rozważanie i określanie istniejących, najważniejszych warunków piękna w literaturze czyli elementarne wiadomości ze stylistyki i poetyki. Historyczne rozważanie tych warunków i pogląd na rozwój pewnych gatunków poezji i prozy wykraczałyby poza to, co można osiągnąć na tym stopniu nauki i da się przeprowadzić dopiero w klasie najwyższej. Na stopniu średnim wystarczy poznać te najważniejsze gatunki prozy i poezji na przykładach z literatury najnowszej, a wyjątkowo dawniejszej i to tylko na przykładach takich, które pod względem języka nie odbiegają od doby dzisiejszej. Przygotowaną w ten sposób młodzież wprowadzi się, rzecz można, w światy historii literatury dopiero w klasie szóstej, a wskazując najważniejsze jej pomniki i wiążąc je w dziejowy obraz myśli i kultury narodowej, zdążyć się będzie do zaznajomienia młodzieży z różnymi formami twórczości poetyckiej i prozaicznej w dziejowym jej rozwoju i do osiągnięcia celu ostatecznego nauki tego przedmiotu, do obudzenia rozmiłowania w literaturze ojczystej.

Doświadczenie nabyte w ciągu lat przekonało, że i w planie nauki gramatyki należy przeprowadzić pewne zmiany, aby tej części przedmiotu zapewnić należne owoce.

Systematyczna nauka gramatyki zacząć się ma już od klasy pierwszej, aby młodzieży ułatwić uczenie się języków obcych, a przede wszystkim języka łacińskiego, którego nauczanie musi opierać się na dokładnej znajomości budowy zdania w języku ojczystym. Prócz nauki o zdaniu przeznaczono na klasę pierwszą naukę o ważniejszych znakach pisarskich i o zasadach pisowni polskiej.

Zyskawszy w ten sposób już w klasie pierwszej część czasu na tę część nauki, wypadało z drugiej strony rozszerzyć ją nieco w górę, aby umożliwić jej pogłębienie. Istniejąca do dzisiaj w planie nauka etymologii i głósowni, jeden z bardzo ważnych i głęboko już w język wnikających rozdziałów gramatyki, dotychczas prawie nie mogła być uwzględniona dla braku czasu w klasie czwartej. Przygodne wiadomości nabyte przy sposobności nauki fleksji nie mogły być zebrane w całość, dodano przeto nauce gramatyki rok drugi, mianowicie klasę piątą. W ten sposób otrzyma się więcej czasu na gruntowniejsze nauczanie innych rozdziałów gramatyki, co przedtem nie zawsze przy szczupłym wymiarze godzin było możliwe, a zarazem skorzysta się z faktu, że w klasie piątej ma się młodzież dojrzałą, z którą można z lepszym skutkiem omawiać gramatyczne kwestye trudniejsze i zawilsze, posługując się przytem w miarę potrzeby materiałem, zebrany przez nią przy nauce języka niemieckiego i języków klasycznych. Ponieważ zaś od klasy szóstej począwszy młodzież pozna rozwój języka przy sposobności lektury pomników literackich, faktycznie więc nauka gramatyki będzie trwała nieprzerwanie od klasy najniższej do klasy najwyższej.

Potrzeby życia praktycznego zniewalają również do uwzględnienia czynnika w nauce szkolnej, który dzisiaj niepospolite zajmuje stanowisko w życiu publicznym, to jest wymowy. Wprawdzie nie może być rzeczą szkoły wytwarzać mowców, a już sprzecznem byłoby z jej zadaniem i celami przyzwyczajając młodzież do pustych występów oratorskich i kształcić w ten sposób zbytnią pewność siebie, lub chętną chęć popisu i skłonność do sprzeczek dyalektycznych, z drugiej jednak strony powinno się przecież przyzwyczajać

ją do śmielszego występowania oko w oko wobec większej ilości ludzi, do głośniego i wyraźnego wysłowienia, do nadawania swym myślom odpowiedniej formy zewnętrznej, słowem kształcić sztukę żywego słowa. Nawet dzieci na stopniu najniższym nie jedną mogą znaleźć sposobność do ćwiczenia się w mówieniu, czy to opowiadając przed klasą zdarzenia z życia własnego, czy zdając sprawę z utworu przeczytanego lub znanego z opowiadania. „Rzeczą jest bowiem niezmierniej wagi ciągle, pieczołowite czuwanie nie tylko w piśmie ale i w mówieniu nad czystością i poprawnością języka, która wykształcenie człowieka znamionuje, chronienie go od wszelkich błędów, naleciałości, wpływów prowincjonalnego czy miejscowego dyalektu, od niedbałego wymawiania i szpetnego akcentowania, wogóle od wszelkich skaz plamiących tę drogocenną szatę myśli, jaką jest piękne, ojczyście słowo“. Poświęcając tej gałęzi nauki po kilkanaście minut w tygodniu i zezwalając coraz innym uczniom próbować swych sił na omawianie tematów odpowiednich z zakresu nauki szkolnej, czy z życia młodzieży pozaszkolnego, czy w wyjątkowych razach nawet z zakresu życia społecznego, wykształcić będzie można nie mowców wprawdzie, ale młodzież, której to przygotowanie w późniejszym życiu wielką może oddać przysługę. Z tych przeto motywów postanowiła Rada szkolna krajowa szerzej, niż to czyniono dotychczas, uwzględnić w planie ćwiczenia w mówieniu jako integralną część nauki języka ojczystego.

Język ruski.

Analogiczne względy kierowały Radą szkolną przy ułożeniu nowego planu dla nauki języka ruskiego, jako wykładowego w galicyjskich szkołach średnich z ruskim językiem wykładowym, z tą tylko różnicą, iż ze względu na materiał, jakim rozporządza piśmiennictwo ruskie, zatrzymano dotychczasową, aczkolwiek poniekąd zmienioną dwustopniowość tej nauki. Mianowicie stopień niższy, odpowiadający na ogół stopniowi niższemu i średniemu w planie polskim, obejmuje cztery klasy niższe, stopień zaś wyższy, na którym ma się już odbywać lektura pomników literatury ruskiej w historycznym ich porządku i w związku z historią kultury narodu, obejmuje cztery klasy wyższe.

Różnicę obu planów spowodował wzgląd, iż na lekturę wyjątków z literatury staro-ruskiej, sięgającej swoimi początkami aż do wieku X. po Chrystusie, jeżeli ona ma przynieść pożądane owoce, należało wyznaczyć więcej czasu niż dotychczas, a nadto trzeba było dać w planie osobne miejsce bogatej poetyckiej twórczości ludowej, czego plan polski, zniewolony natomiast dać stosowne miejsce wielkiej obfitości nowszej literackiej twórczości indywidualnej, w takiej mierze uwzględniać nie potrzebuje.

Przeznaczenie wyjątków z literatury staro-ruskiej do końca wieku XV. na klasę piątą przyniesie zarazem korzyść nauce gramatyki, da bowiem uczniom materiał i podstawę do poglądowego uchwycenia i zrozumienia ważniejszych zjawisk fonologicznych i morfologicznych ruskiego języka literackiego i potocznego.

Podobną korzyść winno przynieść także należyte, na szerokiej podstawie psychologicznej (w znaczeniu zarówno indywidualnem jak socyalnem) oparte traktowanie poetyckiej twórczości ludowej w drugim półroczu klasy szóstej, o ile będzie chodziło o jasne i gruntowne, na poglądzie polegające zrozumienie romantyzmu jako antytezy pseudoklasycyzmu i racjonalizmu.

Drugi język krajowy.

W związku z planami nauki obu języków krajowych, jako języków wykładowych, opracowano także plany nauki obu tych języków, jako drugich

języków krajowych w duchu ustawy z dnia 15. lutego 1905 Dz. u. k. Nr. 108 (języka polskiego dla ruskich szkół średnich, a ruskiego języka dla polskich szkół średnich). Plany te, przedłożone do zatwierdzenia Ministerstwu Wyznań i Oświaty, wejdą zapewne w życie z początkiem roku szkolnego 1913/14.

Celem nauki według tych planów jest przede wszystkim praktyczna znajomość języka, ale obok tego także zaznajomienie uczniów jednej narodowości z historią kultury i z najwybitniejszymi zjawiskami literackimi drugiej. Plan nauki języka polskiego jako drugiego języka krajowego, to jest przeznaczony dla szkół średnich z ruskim językiem wykładowym, jest jednolity i obejmuje osiem lat nauki po dwie godziny tygodniowo, analogiczny zaś plan nauki języka ruskiego dla polskich szkół średnich jest dwousty, a mianowicie:

a) plan ośmioletniej nauki po dwie godziny tygodniowo dla szkół wschodnio-galicyskich — i

b) plan pięcioletniej nauki (klasy IV. — VIII.) dla szkół zachodnio-galicyskich, w których trudnoby było tę naukę zaczynać wcześniej, aniżeli w klasie czwartej.

Język niemiecki.

W okresie siedmioletnim, jaki upłynął od ostatniej ankiety w sprawie nauki języka niemieckiego w szkołach średnich galicyjskich,¹⁾ zaszły w warunkach i sposobie nauczania tego języka liczne zmiany, które nie mogły pozostać bez doniosłego wpływu na stan nauki i jej wyniki.

Najważniejsza zmiana, pozostająca w bezpośrednim związku z obradami ankiety, dotyczy klas wyższych, dla których w r. 1905 ogłoszono nowy plan i nowe Instrukcje, w ślad czego wprowadzono w następnych latach także nowe podręczniki we wszystkich wyższych klasach. Oprócz tego jednak przypadają na to siedmioletnie inne doniosłe zmiany, jak rewizja i gruntowne przerobienie czytanek niemieckich na klasę I, III. i IV., zniesienie egzaminu z języka niemieckiego przy egzaminie dojrzałości, zmniejszenie liczby godzin w klasie I. z 6 na 5, a w II. z 5 na 4 tygodniowo, wreszcie zwolnienie nauczycieli języka niemieckiego od obowiązku poprawiania i oceny domowych zadań.

Wobec tylu zmian i wpływu dłuższego okresu praktycznych doświadczeń i prób Rada szkolna krajowa uznała za właściwe wezwać nauczycieli języka niemieckiego w szkołach średnich, by na osobnej konferencji fachowej na podstawie zwięzłego referatu jednego z doświadczonych germanistów rozpatrzone obecny stan nauki języka niemieckiego i objawiono zdanie, pod jakim względem należałoby zmienić plan, instrukcje czy podręczniki celem podniesienia poziomu nauki i zapewnienia jej wydatniejszych wyników.

Ponieważ wreszcie przy metodzie bezpośrednio - analitycznej, na której opierają się instrukcje i obecnie używane podręczniki niemieckie, wyniki nauki w pierwszym rzędzie zależne są od tego, czy nauczyciel sam pewnie i biegle włada potocznym językiem niemieckim, przeto Rada szkolna krajowa wezwała wszystkich nauczycieli uczących języka niemieckiego do wyjaśnienia w osobnym kwestyonaryuszu, w jaki sposób, kiedy i w jakim stopniu mieli wprawić się praktycznie w używaniu języka niemieckiego.

Materyały zebrane za pomocą tych kwestyonaryuszy posłużą Radzie szkolnej krajowej do rewizji planów i instrukcji dla nauczania języka nie-

¹⁾ Ob. Sprawozdanie Rady szk. kr. z r. 1905/6.

mieckiego oraz do poczynienia zarządzeń w tym celu, aby ułatwić nauczycielom tego przedmiotu praktyczne ćwiczenie się we władaniu językiem niemieckim.

Historia i geografia.

W sprawie nauki historii i geografii odbyły się w Radzie szkolnej krajowej dwie konferencye fachowe w dniu 19. i 20. kwietnia 1911. Przedmiotem obrad było ułożenie stosownego rozkładu materiału z historii powszechnej pomiędzy V., VI. i VII. klasą, tudzież ułożenie i przystosowanie podręczników do nowych planów naukowych. Wyczerpujące referaty dyrektora szkoły realnej w Tarnobrzegu, Stanisława Sobińskiego: „Nauka historii wobec nowych planów naukowych“ i profesora III. gimnazjum w Krakowie, Dr. Franciszka Fuchsa: „W sprawie zorganizowania nauki geografii według nowych planów dla gimnazjów galicyjskich“, stanowiące podstawę obrad konferencji, załącza się do dodatku niniejszego sprawozdania.

W sprawie nauczania historii i geografii zarządziła Rada szkolna krajowa co następuje:

L. 13.988/IV.

O K Ó L N I K

do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazjów i szkół realnych.

Przypominając nauczycielom historii tutejszy okólnik z 24. marca 1891 L. 5906, poleca się im w myśl ustępu 1. tego rozporządzenia przedewszystkiem, aby uczyli w klasach wyższych historii powszechnej tak, jakby jej uczyć musieli, gdyby historia ojczysta nie była osobnym przedmiotem nauki, t. j. by nie pomijali żadnych zdarzeń w dziejach Polski i Rusi, które mają znaczenie powszechno-dziejowe. Nauka dziejów ojczystych jest też w pierwszym rzędzie powołana wykształcić i wypiełgnować zmysł historyczny, wyrobić zdolność do szukania przyczyn wypadków dziejowych i do wysnuwania wniosków o ich skutkach.

Na ten cel składać się winny dwa czynniki: metoda nauczyciela przeważnie heurystyczna i odpowiednia lektura pomocnicza.

Zalecać się przeto będzie, aby na przyszłość ograniczono roztropnie, beletrystykę, której przy pomnażaniu zasobów bibliotecznych daje się częstokroć przewagę, a zaopatrywano biblioteki uczniów w cenniejsze dzieła historyczne, które służą zarówno naukowym jak literackim celom.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 28. września 1911.

Za c. k. Namiestnika:

Dembowska.

L. I448/IV.

O K Ó L N I K

do Dyrekcyi gimnazjów w sprawie nauczania geografii.

Doświadczenia, poczynione po wprowadzeniu nowego planu gimnazjów galicyjskich, stwierdziły, że nauka geografii jest uprawiana w przeciwieństwie do istniejących instrukcyi jeszcze zbyt często mechanicznie, pamięciowo i to nawet na stopniu niższym, na którym moment chorograficzny winien wystąpić na plan pierwszy.

Poleca się przeto, aby tak przy nauczaniu geografii jak przy odpytywaniu, w szczególności w klasach niższych, posługiwano się środkami poglądowymi, a zadawania i odpytywania „z książki“ zaniechano.

W klasach IV. i VIII. należy uwzględnić w mierze, na jaką rzecz sama zasługuje, geografii ziemi ojczystej, nie ograniczając jej wyłącznie do Galicyi. Aby naukę geografii, zwłaszcza w klasie VIII., uczynić tem skuteczniejszą, należy z pewną dokładnością udzielać uczniom — w szczególności klasy VII. — przy nauce fizyki wiadomości o zjawiskach klimatycznych.

Również winien nauczyciel fizyki przyjść z pomocą nauczycielowi geografii, udzielając uczniom wiadomości potrzebnych do zrozumienia geografii astronomicznej.

Wszelako główną dźwignią nauki geografii będzie mapa, która powinna być podstawą wszelkiego nauczania tego przedmiotu. W klasach właściwych a mianowicie w klasie IV. i VIII. mapa będzie przedmiotem analitycznego studyum, którego celem będzie doprowadzenie uczniów przy pomocy ćwiczeń praktycznych i wycieczek do swobodnego i trafnego oryentowania się w terenie. Wycieczki takie należy jednak przedsiębrać już z uczniami klasy I., jeżeli mają w myśl wymogów planu osiąść zdolność oryentowania się w rzeczywistej okolicy i na mapie.

Uznając doniosłość środków poglądowych, a w szczególności map i globusów, wzywa się grona nauczycielskie, aby się liczyły z potrzebami pod tym względem przy układaniu preliminarza środków naukowych, a Dyrekcyje, aby zabezpieczały odpowiednio w miarę możliwości osobno umieszczenie globusów, map i rycin, używanych przy nauce geografii.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 1. października 1911.

Za c. k. Namiestnika:

Dembowski.

Rysunki.

W sprawozdaniu z roku szkolnego 1908/9 wspomniano o dwóch zasadniczych zmianach w nauce rysunku w szkołach średnich, mianowicie o wydaniu nowego dla tej nauki planu, tudzież o zaliczeniu jej także w gimnazjach klasycznych w poczet przedmiotów obowiązkowych.

Co do planu nauki, będącego ustaleniem uznanych jako dodatnie wyników swobodniejszego sposobu nauczania, należy zauważyć, iż w trzyletnim okresie, który upłynął od chwili zastosowania tego planu, okazał on swą, przez większość nauczycieli dobrze pojętą, użyteczność. Ewolucyjne prądy sztuki współczesnej w dobie ostatniej więcej niż kiedykolwiek oddziaływały na szkolną naukę rysunku. Nie da się zaprzeczyć, że obok bardzo dodatnich stron tych ożywczych wpływów sztuki i dozwolonej na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 9. lipca 1904 L. 19.487 swobody uwzględniania ich także na terenie szkolnym, obok przejęcia się i chwalebego zapału nauczycieli zdarzały się wykołajenia, spowodowane niedojrzałością sądu, brakiem właściwego przygotowania, a niekiedy nawet niedostatkiem podstaw umiejętności zawodowej. Zadaniem przeto nowego planu nauki rysunku jest nie tylko wskazywać właściwą drogę, lecz nie mniej powstrzymać wybujałości, nie licujące z poważną, a stosownie do wytkniętego celu dobrze zorganizowaną pracą szkolną.

Tyczy się to mianowicie następującego błędu zasadniczego. W przeciwstawieniu do dawnego systemu nauki rysunku, polegającego na czynności

reprodukcyjnej, t. j. na kopiowaniu wzorów i modeli, istotę nowych zasad w nauczaniu stanowi rozwijanie za pomocą rysunku twórczości sił i zdolności młodzieży. Właściwym wyrazem tego na elementarnym stopniu nauki, a więc w szkole ludowej, stały się rysunki dzieci. Tam dzieci, bez uprzednich ćwiczeń w świadomym spostrzeganiu kształtów, do czego nie są jeszcze zdolne, więc bez wzorów, a zupełnie samorzutnie przedstawiają swe wyobrażenia. W rysunkach tego rodzaju niema zatem mowy o poprawności kształtu, zależnej od dokładnego spostrzegania, jest natomiast pełnia naiwnego wyrażania się rysunkiem. Okres naiwnego rysowania kończy się atoli w tym wieku, w którym młodzież wstępuje do szkoły średniej, pomijając wyjątki, jakie się zawsze zdarzają. Przewlekane zatem tego okresu aż po za wspomniany wiek i przenoszenie ćwiczeń rysunkowych, których treścią jest wyłącznie rysowanie z wyobraźni, do szkoły średniej niema uzasadnienia i sprowadza naukę rysunków na bezdroża, zachęcające nauczycieli do szukania sensacji lub uchylania się od wszelkiej odpowiedzialności pod osłoną postępowej rzekomo metody nauczania.

Wyjaśnienie tego rodzaju nieporozumień, zapobieganie niewłaściwościom, a w danym razie stanowcze zarządzenie, aby pożądana swoboda indywidualna nie zamieniła się w szkodliwą dowolność — było zadaniem nauki rysunku.

Co do wprowadzenia obowiązkowej nauki tego przedmiotu do gimnazjów, odnośne rozporządzenie wykonawcze, uwzględniając niepomysłne nieraz warunki zewnętrzne, jak brak osobnych sal rysunkowych, gabinetów i właściwych urządzeń, pozostawiło swobodę. Obowiązkowa zatem ma być ta nauka tylko wśród sprzyjających okoliczności.

Uznając potrzebę racjonalnej nauki rysunku dla dopełnienia rozwoju umysłowego i wykształcenia młodzieży c. k. Rada szkolna krajowa, w porozumieniu z dyrekcjami odnośnych zakładów, zamienia nadobowiązkową naukę rysunku w gimnazjach klasycznych na obowiązkową znacznie śmielej i rześniej, niż się to dziać mogło wobec znanych w wielu zakładach braków należytego umieszczenia. Zbyt skrupulatnie bowiem oceniając niezaprzeczone w tym względzie trudności, a skutkiem tego na długo odraczając rozpowszechnienie obowiązkowej nauki rysunku, pozbawiałoby się młodzież nie tylko niezawodnego środka kształcenia zmysłu spostrzegawczego i możliwości nabywania potrzebnej w życiu w większej lub mniejszej sprawności graficznej, lecz przede wszystkim sposobności korzystania z tych pierwiastków wychowawczych, których zadaniem jest uzdolnić ją przez naukę rysunku do tej radości w życiu, jaką następuje odczuwanie i pojmowanie piękna w przyrodzie i sztuce, czyli wykształcenie etyczne. Z drugiej strony skazywałyby się także poświęcających się nauce rysunku kandydatów stanu nauczycielskiego na długie, troską o byt niepokojone wyczekiwanie stałych posad, których musiałoby braknąć. C. k. Rada szkolna krajowa może przeto z zadowoleniem podać do wiadomości, że w okresie od roku 1909 wprowadziła obowiązkową naukę rysunku w 33 gimnazjach, a mianowicie w Dębicy, Gorlicach, Gródku Jagiellońskim, Kamionce Strumiłowej, w Krakowie u św. Anny, u św. Jacka z filią, w III, IV. (realnem) i V., we Lwowie w I., III. i IV. głównem i w oddziałach równorzędnych, w V. i w VIII. (realnem), w Łańcucie (w realnem), w Myślenicach, w Nowym Sączu w I., w Przemyśle w obu polskich i ruskiem, w Samborze w zakładzie głównym i na filii, w Sokalu, w Stanisławowie w obu polskich i w ruskiem, w Tarnopolu w obu polskich i w ruskiem, w Tarnowie w I. i II. i w Tłumaczu. W gimnazjach w Brodach, Drohobyżu, w polskim w Kołomyi i w Wadowicach nauka rysunku od dawna

już była i jest przedmiotem obowiązkowym, w reszcie zaś nie wymienionych tu gimnazyów pozostała ona nadobowiązkową, z wyjątkiem gimnazyów w Brzozowie, Buczaczu i Zółkwi, w których w roku sprawozdawczym dla braku sił nauczycielskich weale odbywać się nie mogła.

Cele obowiązkowej nauki rysunku w gimnazyach, tudzież sprawę klasyfikacyi, egzaminu prywatystów i uwalniania od niej normuje okólnik z 8. października 1909 l. 56.580.

Aprobata
książek szkolnych.

W roku szkolnym 1911/12 uzyskały aprobatę następujące książki szkolne :

Kmiciekiewicz Włodzimierz: Chrestomatyja iz Kornelija Neposa i Kw. Kurejja Rufa. Czerniowce 1911. Nakładem autora. Cena 2 K 70 h.

Dr. Antoni Łomnicki: Geometrya dla szkół średnich. Część I. i II. Lwów 1911. Nakładem Gubrynowicza i syna. Cena 3 K 40 h.

Dr. Zygmunt Samolewicz: Hrańatyka łatyńskojj mowy. Cz. II. piśla dewiatoho polskoho wydania, wyhotowlenoho Tomoju Sołtysikom dla užytku ruskobj mołodeży, pryładyw Ilarion Ohonowskyj. Lwów 1911. Nakładem Ruskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Cena 2 K 40 h.

Mikołaj Melnyk: Mineralogija i geologija dla serednych szkił. Lwów 1911. Nakładem Ruskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Cena 2 K 40 h.

Michał Siwak: Geografia dla klasy II. i III. szkół średnich. Lwów 1911. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 3 K 20 h.

Br. Duchowicz i Dr. T. Wiśniowski: Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych szkół średnich. Lwów 1911. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 2 K 80 h.

Dr. I. Hawler: Łatyński wprawy dla druhoji klasy ruskych gimnazyj. Pryładyw Iwan Tiron. Czerniowce 1906. Nakładem Towarzystwa „Ruska Szkoła“. Cena 2 K 30 h.

Dr. Roman Janrógiewicz i Kazimierz Strutyński: Geometrya poglądowa, stopień niższy. Lwów. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 3 K.

Dr. Maryan Reiter: Czytania polskie dla klasy drugiej szkół średnich, z 90 ilustracyami. Lwów 1911. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 3 K 40 h.

Dr. Tadeusz Wiśniowski: Zasady mineralogii i geologii dla klas wyższych. Lwów 1912. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 3 K.

Ippoldt — Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse. Dritte Auflage bearbeitet von Julius Ippoldt. Lwów 1912. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 3 K 80 h.

Stanisław Gayczak: Deutsches Lesebuch für galizische Mädchenschulen. Tom I. (wyd. II.) i Tom III. Lwów. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 3 K.

Ignacy Kranz: Logarytmy dla gimnazyów z ruskim językiem wykładowym. Kraków. Nakładem autora. Cena 1 K 30 h.

Dr. Jerzy Miłulowicz: Podręcznik arytmetyki dla czwartej klasy szkół średnich. Lwów. Nakładem Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. Cena 1 K 50 h.

Šupancič — Hordyński: Podręcznik geometryi dla IV. i V. klasy szkół średnich. Lwów. Nakładem G. Seyfarta. Cena 4 K 50 h.

Wiktor Kłak: Korneliusza Neposa Żywoty sławnych mężów. Wydanie piąte poprawione. Lwów. Nakładem Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych. Cena 1 K 50 h.

Ignacy Kranz: Logarytmy (w wydaniu polskim). Wydanie II. Podgórze. Nakładem autora. Cena 1 K 30 h.

Antin Kruszelnyckij: Ruska czytanka dla perszoji klasy serednych szkół. Lwów 1911. Nakładem księgarni N. Eisensteina w Stanisławowie. Cena 2 K 20 h.

Dr. Julian Hirniak: Naczerk mineralogiji i chemiji dla serednych szkół. Lwów 1912. Nakładem Ruskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Cena 2 K 40 h.

B. Gebert i G. Gebertowa: Opowiadania z dziejów ojczystych. Lwów. Nakładem Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych. Cena 2 K 20 h.

Dr. Alfred Jahner: Deutsche Grammatik für die galizischen Mittelschulen. Vierte Auflage. Lwów. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 2 K 20 h.

Julius Ippoldt u. Adolf Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. Siebente Klasse. II. Auflage. Lwów. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 4 K.

Dr. Gust. Ad. Lindner: Wykład psychologii empirycznej, opracował Dr. Leon Kulczyński. Wydanie III. Kraków. Nakładem autora. Cena 2 K 20 h.

J. J. Jędrzejowski: Wybór z pism Platona. Lwów. Nakładem Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych. Cena 3 K.

Eurypides: Medea. Opracował Dr. Fr. Smolka. Nakładem Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych. Cena 1 K 30 h.

Antin Kruszelnyckij: Ruska czytanka dla druhoji klasy serednych szkół. Lwów 1912. Nakładem Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki. Cena 2 K 70 h.

Fr. Próchnicki — Il. Ohonowskyj: Łatyński wprawy dla czetwertoji klasy. II. perehlanene wydanie. Lwów 1912. Nakładem Ruskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Cena 2 K.

Ks. Dr. K. Szczeklik: Etyka katolicka. Wydanie V. Kraków 1912. Nakładem Gebethnera. Cena 2 K 20 h.

L. German, K. Petelenz, St. Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla klasy trzeciej szkół średnich. Wydanie V. ilustrowane. Lwów 1911. Nakładem K. S. Jakubowskiego. Cena 2 K 80 h.

Iwan Werchratskyj: Botanika na nyzsi klasy szkół serednych. Wydanie II. Lwów 1912. Cena 3 K 60 h.

Dr. Omelan Kalitowskyj: Geografija dla serednych szkół. Druhe perebłene i dopownene wydanie. Lwów 1912. Nakładem G. Seyfarta. Cena 4 K.

Steiner Józef i Dr. August Scheindler: Ćwiczenia łacińskie dla klasy I. opracowane przez Dra Zygmunta Samolewicza. Wydanie VI., przygotowali: Aleksander Frączkiewicz i Franciszek Próchnicki. Lwów. Nakładem Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych. Cena 1 K 20 h.

W. Frank: Arytmetyka dla I. i II. klasy szkół średnich. Lwów. Nakładem Gubrynowicza i syna. Cena 2 K 40 h.

VII.

Fizyczny rozwój młodzieży.

Nauka gimnastyki. Gimnastyka była przedmiotem obowiązkowym we wszystkich szkołach realnych, nadto zaś w następujących gimnazyach: w Drohobyczu, Jasle, Kolumny (pol. j. w.), św. Anny i III. w Krakowie, w IV. we Lwowie, w Łańcucie, Mielcu, Samborze (zakład główny filia), w I. w Stanisławowie i w II. w Tarnopolu (w kl. I. — IV.) Z uznaniem należy podnieść, że nie pozostały pod tym względem w tyle szkoły prywatne, z których gimnastykę obowiązkową miały: gimnazya w Bąkowicach, Czortkowie, Horodence (r. j. w.), Kałuszu, Rohatynie i Zaleszczykach. W większości zakładów, wskutek braku sal odpowiednich, przedmiot ten pozostał nadobowiązkowym. Tu i ówdzie, wskutek stosunków lokalnych, ograniczono się nawet do jednej godziny na tydzień (gimnazjum w Brzeżanach, wszystkie gimnazya w Przemyślu, w Sanoku, II w Stanisławowie, zakład główny w Stryju, gimnazjum II. w Tarnowie, w Złoczowie, częściowo zaś w Bochni, Stanisławowie (r. j. w.), I. w Tarnowie). Frekwencyę uczniów można nazwać na ogół zadowalającą; w niektórych zakładach (Bochnia, Nowy Targ) dochodzi ona nawet lub przewyższa 80 % ogółu uczniów, tu i ówdzie jednak spada frekwencya do 10 % lub poniżej (Gorlice, IV. gimnazjum w Krakowie. II. III. i VIII. we Lwowie). W czterech zakładach (gimnazya w Kamionce, VII. we Lwowie i filia, szkoła realna tamże) nie udało się wogóle zorganizować nauki gimnastyki, wobec bezskutecznych starań o uzyskanie sali.

Nowe plany i instrukcje dla nauki gimnastyki, wprowadzone rozporządzeniem Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 27. czerwca 1911. L. 25.681, stawiają tę naukę na wyższym poziomie i wymagają gruntowniejszego wyrobienia nauczycieli tak w teorii, jak w praktyce. Rada szkolna poparła też starania lwowskiej c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich o zaprowadzenie we Lwowie dwuletniego państwowego kursu nauczycielskiego dla tego przedmiotu. Wiele korzyści odnosili też nauczyciele z kursów wakacyjnych zorganizowanych przez Związek sokoli w Skolem.

**Gry ruchowe,
atletyka.**

Gry ruchowe i atletykę lekką uprawiano dość powszechnie w obrębie godzin gimnastyki (które w miarę możliwości odbywały się jak najczęściej na wolnem powietrzu) a często także w czasie przerw na podwórzu szkolnem. W 21 zakładach, z powodu braku boisk lub innych przeszkód, gry wogóle

nie wyszły poza te granice. W większości szkół jednak udało się zorganizować gry w osobnych godzinach popołudniowych, korzystając z boisk najętych lub odstąpionych życzliwie przez gminę lub władzę wojskową.

Wymienić tu należy przedewszystkiem Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie jako najwybitniejszą w kraju organizację, mającą na celu rozwój fizyczny młodzieży szkolnej zapomocą racjonalnego, zasadom higieny i pedagogii odpowiadającego ~~uposażenia~~ ^{urządzenia} gier i ćwiczeń.

Założone w r. 1901 przez św. p. Henryka Jordana rozwija się pomyślnie, pozbywszy się w zupełności cechy towarzystwa sportowego, a poświęcając swą pracę przy udziale lekarzy i wychowawców dobru kształcącej się młodzieży. Ku temu celowi służy kilkunastomorgowy park za rogatką stryjską, urządzony z wielkiem staraniem i nakładem i utrzymywany z niemałym trudem przy pomocy zasiłków ze strony władz centralnych, kraju i miasta Lwowa. W parku tym zbierają się pod nadzorem nauczycieli liczne zastępy uczniów lwowskich szkół średnich i niektórych ludowych, tudzież uczniów seminarium nauczycielskiego, a także młodzież rzemieślnicza, aby pod kierunkiem zawodowych instruktorów oddawać się różnym ćwiczeniom, zabawom ruchowym, jak również pracy około szkółki ogrodniczej.

Towarzystwo zabaw ruchowych, pojmując zadanie swe bardzo poważnie i kładąc szczególny nacisk na stronę higieniczną, urządziło w ciągu roku sprawozdawczego cykl wykładów z dziedziny odpowiednich nauk i pozyskało dla ich wygłaszania profesorów uniwersytetu Dr. Becka, Dr. Antoniego Gluzińskiego i Dr. Kučęę. odbyło następnie kurs dla instruktorów zabaw i gier szkolnych, w którym wzięli udział nauczyciele szkół średnich i ludowych, zaprowadziło ścisłe badania lekarskie młodzieży, mającej podejmować natężające ćwiczenia, urządziło kąpiele przy boiskach i t. d., nakoniec zbudowało przy hojnej pomocy władz wojskowych obok parku okazałą strzelnicę, mającą służyć od niedawna w szkołach średnich zaprowadzonej nauce strzelania.

Poza Lwowem w najlepszym położeniu było 24 zakładów, użytkujących z parków Jordanowskich, w pierwszym rzędzie zakłady krakowskie korzystające (z wyjątkiem gimnazjum św. Jacka) ze wspomnianego prototypu tych ogrodów, właściwego parku Jordana w Krakowie, który niestety w ostatnich latach znacznie w rozwoju podupadł, następnie szkoły średnie w Stanisławowie, Stryju i Samborze. W krakowskim parku Jordana gry odbywały się trzy razy na tydzień, gdzieindziej przeważnie dwa razy (po dwie godziny). Tu i ówdzie tylko z powodu trudności miejscowych, wymiar był jeszcze mniejszy (Przemyśl, gimnazjum z ruskim językiem wykładowym i na Zasaniu tylko w niedziele na błoniach wojskowych). Frekwencya na zabawach była na ogół dobra. Co do wyboru gier, młodzież zwłaszcza z klas wyższych, przeważnie zbyt jednostronnie hołdowała piłce nożnej. Pozatem starsi uczniowie uprawiali lekką atletykę (bieg, rzut, skok), młodsi zaś palanta, kiezkę, gry bieżne i t. p. kilka zakładów urządziło na własnem podwórzu, lub wynajęło korty tenisowe. „Kółka sportowe“ były w wielu wypadkach jedyną formą organizacji gier szkolnych. Kółka te, pozostające pod opieką kuratorów z gron nauczycielskich, urządzały zawody z drużynami miejscowymi. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że niektóre z tych kółek obejmowały opiekę nad grami ogółu, zwłaszcza młodszych uczniów (szkoła realna w Krośnie, gimnazya z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu i Tarnopolu).

Prócz wymienionych w poprzednim sprawozdaniu łazienek, przybyły nowe łazienki dla uczniów w gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie. Są to zwykłe łazienki mieszkaniowe (w liczbie trzech); pozwalają jednak

w czasie przerw w porze letniej na użycie zimnych natrysków około 100 uczniom dziennie. Pozatem używała częściej kąpeli młodzież tylko w miastach położonych nad rzekami lub stawami, tu i ówdzie pod nadzorem nauczyciela (gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Przemyśle) lub w czasie upałów, zamiast lekcji gimnastyki (gimnazjum I. w Stanisławowie). Uczniowie gimnazjum bocheńskiego mieli kąpiele bezpłatne w łaźni salinarnej, w lecie zaś nauczyciel gimnastyki uczył (podczas lekcji) młodszych uczniów pływać w rzece Rabcie; w I. gimnazjum w Przemyśle nauki pływania w Sanie udzielał profesor Błazek. Brak pływalni przeszkadza niestety większemu rozpowszechnieniu tego sportu. Również słabo rozwija się i wioślarstwo, bo uprawia je systematycznie i wzorowo tylko gimnazjum I. w Przemyśle, gdzie uczniowie sami sporządzili sobie flotylę z 8 łodzi, mieszczącą 40 wioślarzy i prócz częstych ćwiczeń odbyli na wstępie wakacyi trzydniową wycieczkę Sanem. Prócz tego uprawiano wioślarstwo w gimnazjum buczackim i gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Przemyśle. Gimnazjum gródeckie posiada własną łódkę.

Inne rodzaje sportu.

Z pozostałych gałęzi sportu, największem rozpowszechnieniem cieszyły się sporty zimowe. Prawie wszystkie zakłady przyczyniały się do udostępnienia uczniom ślizgawki, czy to przez wyjednanie zniżek lub bezpłatnego wstępu, czy przez najem stawu i nrządzenie własnego toru, czy wreszcie przez dostarczenie uboższym uczniom łyżew. Niemniej popularnem było saneczkowanie; ułatwiano je pożyczaniem saneczek, budowaniem własnych torów, organizowaniem nadzoru, tam zaś, gdzie miasto nie posiada terenów odpowiednich, urządzeniem wycieczek zimowych. Najmniej mogło rozwijać się narciarstwo, jako kosztowniejsze i trudniejsze i tu jednak mamy do zanotowania pocieszające postępy. W warsztatach I. gimnazjum w Przemyśle uczniowie sporządzali sobie kompletne narty typu alpejskiego kosztem 3 K od pary; gimnazjum buczackie, I. w Stanisławowie, filia gimnazjum w Samborze, gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Tarnopolu wypożyczały uczniom narty.

Wycieczki narciarskie urządzało III. gimnazjum w Krakowie, I. gimnazjum i szkoła realna w Stanisławowie, gimnazjum w Samborze (zakład główny) i gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Tarnopolu; uczniowie filii IV. gimnazjum we Lwowie zorganizowali zawody narciarzy, „Kółko sportowe“ gimnazjum III. zaś brało udział w kursie narciarskim w Zakopanem.

Wycieczki kolarskie uczniów z profesorami nie należały do rzadkości; w gimnazjum bocheńskim uczono jazdy na kole w czasie lekcji gimnastyki. Siermierki uczono w gimnazjum brodzkiem i szkole realnej stanisławowskiej na lekcjach gimnastyki, w Sokalu udzielał jej profesor Grzywak, w Wadowicach zaś uprawia ją sekeya osobna koła sportowego.

Nauka strzelania rozwijała się bardzo pomyślnie w dwóch najwyższych klasach 37 zakładów.

Dla uczniów większej części lwowskich szkół średnich ujęło tę naukę w ręce swe Tow. zabaw ruchowych, mające na ten cel, jak powyżej wspomniano, w parku swym urządzoną wielką strzelnicę. Nauka teoretyczna i ćwiczenia przygotowawcze odbywały się w sali gimnastycznej, położonej w śródmieściu I. szkoły realnej, strzelanie ostrymi nabojami pod koniec roku szkolnego na strzelnicy wojskowej, gdzie też odbyło się uroczyste zakończenie kursu w obecności wiceprezydenta c. k. Rady szkolnej krajowej i przedstawicieli władzy wojskowej, połączone z rozdaniem pięknych nagród między uczniów odznaczających się najlepszym postępem. Nauka, którą dotąd uczniowie przez swych nauczycieli nadzorowani pobierali od czynnych oficerów

armii, ma w przyszłości być powierzona wykształconym wojskowo profesorom.

W innych szkołach kierownictwo spoczywało przeważnie w rękach oficerów, nadzór zaś sprawowali członkowie gromad nauczycielskich. W kilku gimnazjach jednak kierownikami byli już profesorowie, posiadający zarazem stopień oficerów rezerwowych, a to w Brodach (p. Piwko), I. w Kołomyi (p. Śliwa), II. w Rzeszowie (pp. Górecki, Kalisz, Schneiberg), I. w Tarnopolu (p. Rudnicki), w Złoczowie (p. Brzezicki). W Wadowicach istniała nadto sekcja strzelecka koła sportowego uczniów.

Wycieczki.

Ruch wycieczkowy okazuje ciągle postępy; każdy zakład prawie urządził szereg wycieczek w bliższą i dalszą okolicę. Na wyszczególnienie zasługują: gimnazjum w Bochni — trzydniowa piesza wycieczka przez Rytko do Pienin, Szczawnicy, Zakopanego (prof. Nowak, Skimina, Wilusz); gimnazjum w Dębicy — do Moraw i Śląska: Witkowiec, Cieszyń, Morawska Ostrawa (prof. Radomski); gimnazjum w Jarosławiu — w trzech dniach do Rzeszowa, Krosna, Odrzykonii, Prządk, Iwonieży, Rymanowa, St. Zagórza; gimnazjum w Jasle — do Pienin (pieszo 39 km., łośką 12 km.); gimnazjum I. w Kołomyi — 45 wycieczek (w tem 12 w celu zwiedzenia fabryk, 11 w bliższą okolicę, 3 wycieczki do Czerniowiec, po jednej do Zaleszczyk, Lwowa i Krakowa, sześć 1—3-dniowych wycieczek górskich na Howerlę, Czarną Górę, do Jarencza i Słobody Rungurskiej); gimnazjum z ruskim jęz. wykł. w Kołomyi — na Chomiak i Howerlę; gimnazjum św. Jacka w Krakowie (filia) — do Zakopanego i w Tatry; gimnazjum III. w Krakowie — w trzech dniach na Babia Górę; gimnazjum II. we Lwowie — na Howerlę (trzy dni); gimnazjum III. we Lwowie — w Karpaty, kilkakrotnie nadto na Bukowinę, do Kamieńca Podolskiego, nad Bałtyk (zast. naucz. Łabendziński i Łaniewski); gimnazjum IV. (filia) we Lwowie — w Karpaty i na Węgry; gimnazjum VI. we Lwowie — do Rzymu przez Wiedeń, Wenecję, Bolonię, Florencję (prof. Oko); gimnazjum VIII. we Lwowie — 40 wycieczek, z tych jedna do Tatr, jedna zaś dłuższa do Warszawy, Łysej Góry, Kielc, Chęcin, Ojcowa, Krakowa, Tatr, Nowego Sącza, znaczna część drogi pieszo (prof. Bykowski); gimnazjum I. w Nowym Sączu — 3-dniowa wycieczka w Pieniny; gimnazjum w Nowym Targu — do Rzymu; gimnazjum I. w Przemyśle — 16-dniowa wyprawa w Tatry ze zwiedzaniem najwyższych szczytów (prof. Błażek); filia gimnazjum w Samborze — 43 wycieczek pieszych, w tem jednodniowych 5, dwudniowych 2 i jedna 3-dniowa; dalsze wyprawy przedsięwzięto na przełaj lasami i brzegami potoków w okolicę górską, przy czem kontrola pedometru wykazywała do 73.000 kroków dziennie; szkoła realna w Tarnopolu — do Kamieńca Podolskiego; gimnazjum I. w Tarnowie — do Pienin (trzy dni); gimnazjum II. w Tarnowie — do Wislicy i Nowego Korczyna (Królestwo Polskie); szkoła realna w Tarnowie — do Moraw (Witkowiec) i Czech; gimnazjum w Wadowicach — do Ojcowa, Tatr i Gdańska.

Wycieczkom tym udzielała Rada szkolna krajowa zawsze najżyyczliwszego poparcia przez wszelkie ułatwienia, dające się z dobrem nauki pogodzić, oraz przez przyznawanie zasiłków w granicach możliwości.

Praca ręczna.

Uczniowie niektórych zakładów oddawali się pracy na wolnem powietrzu, uprawiając ogrody szkolne (gimnazjum w Dębicy, filia gimnazjum św. Jacka w Krakowie, gimnazjum V. we Lwowie, gimnazjum w Nowym Targu, Sanoku, Tłumaczu, Wadowicach), przy czem gimnazja w Nowym Targu i w Sanoku (prof. Sikora) urządziły kursy ogrodnicze. Młodzież gimnazjum I. w Tarnowie pracowała co dzień po trzy godziny nad niwelacją parku jor-

danowskiego. Uczniowie gimnazjum w Drohobyczu zajmowali się pompowaniem wody i rąbaniem drzew na podwórzu szkolnem; w gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie biedniejszym uczniom dyrekcya płaciła za rąbanie według taks miejscowych rębaczy. Warsztaty gimnazjum I. w Przemyśle zamykano na miesiące letne, a młodzież zajmowała się sporządzaniem łądźi na wolnem powietrzu.

Warsztaty Jordanowskie znajdowały się w pełnym rozwoju. Prócz centralnych warsztatów, obsługujących wszystkie zakłady danego miasta (Kraków i Lwów — Liga pomocy przemysłowej; Tarnopol — Towarzystwo przyjaźni młodzieży; Tarnów — Towarzystwo opieki nad młodzieżą), funkcjonowały w roku sprawozdawczym: introligatornie w gimnazyach bocheńskim i brzozowskim, stolarnia i tokarnia w gimnazjum w Dębicy, pracownia mechaniczna i introligatornia w szkole realnej w Jarosławiu, stolarnia w I. gimnazjum w Kołomyi (zakupiono dla niej dom za 6650 koron), pracownia przyrządów fizykalnych prof. Paczoskiego w I. szkole realnej w Krakowie, stolarnia w szkole realnej w Krośnie, pracownia fizykalna w filii gimnazjum VII. we Lwowie, stolarnia i introligatornia w gimnazjum VIII., a tokarnia i introligatornia w II. szkole realnej tamże, stolarnia i snycernia w gimnazjum myślenickiem, stolarnia, rzeźbiarnia i introligatornia w I. gimnazjum w Nowym Sączu, stolarnia i introligatornia w gimnazjum w Nowym Targu, introligatornia w gimnazjum w Podgórzu, stolarnie w I. i II. gimnazyum w Przemyśle, słojd tekturowy w I. gimnazjum w Stanisławowie, stolarnia i introligatornia w II. gimnazjum, a stolarnia, tokarnia, introligatornia i słojd tekturowy w gimnazjum z ruskim językiem wykładowym tamże, introligatornia w szkole realnej w Śniatynie, stolarnia w II. gimnazjum w Tarnowie, stolarnia i tokarnia w gimnazjum w Wadowicach, introligatornia w szkole realnej w Żywiecu. Zapał uczniów do pracy był powszechny, tak, że dla braku miejsca często odmawiano zgłaszającym się. Jedynie w Jasle warsztaty nie były w ruchu z powodu zbyt małej ilości zgłoszeń.

Scouting.

Organizacya to zupełnie młoda, gdyż pierwowzór jej w Anglii powstał w roku 1908, pierwsze zaś próby u nas w roku 1910.

Scouting („harcerstwo“) zdobył sobie prawo obywatelstwa wśród młodzieży wstępnym bojem. W roku sprawozdawczym drużyny skautów istniały już w blisko 50 zakładach a zatrudniały około 2000 uczniów. Pracę organizacyjną w całym kraju wziął na siebie Związek sokoli dostarczając instruktorów, lokali, rekwizytów i t. p.; w niektórych miastach wschodniej części kraju spełniał tę samą rolę Sokół ruski. W naczelnictwie związkowem zasiadał delegat Rady szkolnej krajowej i Towarz. nauczycieli szkół wyższych; wszystkie naczelnictwa miejscowe posiadały w swym składzie delegatów gromad poszczególnych zakładów. Nadto 18 nauczycieli szkół średnich kierowało drużynami skautów; w gimnazjum tłumackiem nawet całe grono nauczycielskie brało regularnie udział w sobotnich ćwiczeniach skautowych. Zajęcia skautów polegały na pogadankach, ćwiczeniach i wycieczkach. Na rozwój fizyczny młodzieży oddziaływała ta organizacya bardzo korzystnie a to przez szerzenie abstynencyi od alkoholu i tytoniu i wogóle propagandę zasad higieny, przez obowiązek uczęszczania na gimnastykę, przez hartujące życie obozowe i t. p. Wyniki też można śmiało nazwać zachęcającymi.

Niemniej doniosła, lubo do tego rozdziału już nie należąca, jest strona etyczna ruchu skautowego, który z wielu względów zapowiada się jako no-

wość wielkiego znaczenia wychowawczego, wymagająca jednak z tego właśnie powodu ścisłego związku ze szkołą i stanowczego wpływu gron nauczycielskich.

W Krakowie (gimnazjum św. Jacka, I. szkoła realna) działała „organizacja ćwiczebna“, uprawiająca głównie obroty wojskowe na błoniach miejskich. Podobna organizacja w szkole realnej w Żywcu przekształciła się potem na zastępy skautów.

Straż pożarną zorganizowano w gimnazjum w Buczaczu i w Samborze (zakład główny).

Kolonie wakacyjne.

Kolonie wakacyjne uczniów szkół średnich — podobnie jak w roku poprzednim — istniały w Porębie, Podsobniu, Uryczu (gimnazjum drohobyckie), Słobodzie rungurskiej (I. gimnazjum w Kołomyi). Gimnazjum w Tłumaczu posiadało korpusy wakacyjne.

Rada szkolna krajowa popiera te zbawienne instytucje jak najgoręcej. Uważając jednak, że istniejące i w najbliższej przyszłości powstać mogące kolonie nie zdołają powszechnie odczuwanej potrzeby w wystarczającej mierze zadość uczynić, podjęła inicjatywę w zastosowaniu środka pokrewnego, to jest w staraniu około rozmieszczenia poszczególnych uczniów na czas feryj w domach wiejskich. W tym celu ogłoszono następujący okólnik:

L. 8689/IV.

OKÓLNİK

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcji wszystkich szkół średnich w kraju w sprawie kolonii wakacyjnych.

Zbliżające się feryje główne nasuwają wychowawcom i innym przyjaciółom młodzieży niepokojące pytanie, ilu z pomiędzy wielkiej ilości uczniów, kształcących się w mieście wśród warunków często dla zdrowia bardzo niepomysłnych, liczyć może w czasie wakacji na wytechnienie na wiejskiem, świeżem powietrzu, zdoła pokrzepić nadwątłony organizm i odzyskać czerstwość i energię do dalszej pracy szkolnej.

Troski tej nie mogą usunąć w dostatecznej mierze tak zwane kolonie wakacyjne, zapewniające znaczniejszej ilości uczniów pod starannym nadzorem i opieką dobrodziejstwo kilkutygodniowego pobytu na wsi. urozmaiconego zabawą i ćwiczeniami fizycznymi.

Instytucja kolonii wakacyjnych zapisuje sobie chlubną kartę w dziejach naszego wychowania, dzięki szlachetnej gorliwości nauczycielstwa: zarówno działalności zbiorowej za szczęśliwą inicjatywą Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych, jak zasłudze poszczególnych jednostek oddanych sprawie często z niepospolitem, chwalebneń poświęceniem. Działalność tę popierają i ułatwiają niejednokrotnie zaci obywatele ofiarami, świadzącemi, że nasze społeczeństwo coraz więcej rozumie i ocenia wielki pożytek, który mu przynosi ta opieka wakacyjna nad młodzieżą szkolną.

Niestety jednak zbyt szczupłą jest liczba uczniów, którzy mogą korzystać z tego dobrodziejstwa, a nawet gdyby wielokrotne powiększenie służących do tego celu zasobów pozwoliło na założenie znaczniejszej liczby takich osad, nie mogłyby one objąć całej młodzieży, potrzebującej wypoczynku i wzmocnienia na zdrowem, świeżem powietrzu.

Ażeby zatem bez zbierania nowych funduszków i uciążliwego zakładania kolonii, skupiających wielką ilość młodzieży, ten sam cel w łatwiejszy sposób osiągnąć, należałoby postarać się inną drogą, aby jak najwięcej uczniów mogło spędzić wakacje na wsi z korzyścią dla swego fizycznego rozwoju, a więc rozsiać niejako po kraju całe setki kolonii wakacyjnych mniejszych i najmnijszych rozmiarów.

Dopięcie tego pożądanego celu nie powinno by nastęczać zbyt wielkich trudności, wymaga tylko dobrej woli, roztropnej zapobiegliwości i żywej miłości młodzieży. Wszak w bliższej czy w dalszej okolicy każdej szkoły średniej znajdzie się niezawodnie kilka a może kilkanaście osób zamożniejszych a dobrej sprawie życzliwych, które, otrzymawszy stosowne zawiadomienie i zachętę, okażą gotowość przyjęcia na czas feryi jednego lub kilku uczniów, którzyby inaczej nie mieli możności spędzenia na wsi wakacyi. Zdarzały się już zresztą piękne przykłady takiej uczynności dla młodzieży szkolnej.

Rzeczą Dyrekeyi względnie grom nauczycielskich byłoby upatrzeć takich dobrodziejów młodzieży między właścicielami i dzierżawcami dóbr, księżmi, zamożniejszymi a światłymi włościanami i t. p., w odpowiedni sposób skłonić ich do tego dobrego dzieła i umieścić u nich jak największą ilość młodzieży. Wykonując to szlachetne pośrednictwo, należy oczywiście baczyć, aby młodzi koloniści znaleźli pod względem zdrowia fizycznego i moralnego jak najkorzystniejsze warunki i nawzajem, by nie tylko swym gospodarzom nie sprawiali kłopotu lub najmniejszej przykrości, lecz za ofiarowaną sobie gościnę umieli się odwdziżyć wzorowem pod każdym względem zachowaniem się, w danym razie i chętną pomocą w zajęciach gospodarskich, a w miarę zachodzących okoliczności choćby i stosowną pracą w polu lub ogrodzie, która dla nich będzie równocześnie zdrowem ćwiczeniem fizykiem i miłą rozrywką.

Uczniowie tak umieszczeni, mając sposobność obcowania z przyrodą, zebrania wielu pożytecznych doświadczeń i spostrzeżeń, zetknięcia się z życiem i gospodarstwem wiejskiem, odnieśli by stąd pożytek nie mały, a wypoczynek połączony z wyrobieniem sił fizycznych sprawiłby, że wróciliby do pracy umysłowej w szkole ze świeżym zapasem zdrowia, czerstwości, dzielności i ochoty.

Pierwsze próby umieszczenia takich luźnych kolonistów wakacyjnych mogą natrafić zrazu na nieufność i różne inne trudności. Wolno jednak mieć nadzieję, że przedsięwzięte z należytą ogłędnością, z którą zapal dla szczytnego celu winien się łączyć i kierowane poczuciem podwójnej odpowiedzialności przy wyborze właściwych domów wiejskich z jednej strony, z drugiej zaś uczniów dających pożądaną rękojmię swą moralną wartością, powiodą się pomyślnie, że wśród naszego ofiarnego i sprawie wychowania przychylnego społeczeństwa coraz liczniejsi przyjaciele młodzieży dadzą się pozyskać dla tej humanitarnej akcyi, albo sami do niej zgłaszać się będą.

Tak wytworzyłaby się instytucya uzupełniająca znakomitą działalność dotychczasowych i przyszłych, oby najliczniejszych a jednak niewystarczających kolonij wakacyjnych, dopomagając w znacznej mierze naszym szkołom średnim do osiągnięcia wzniesłego celu: kultury umysłowej bez zaniedbania wychowania fizycznego.

C. k. Rada szkolna krajowa wzywa zatem Dyrekeye, aby jeszcze przed upływem bieżącego roku szkolnego usiłowały wprowadzić powyższy projekt w życie i doniosły najpóźniej do 10. lipca b. r., czy starania te odniosły

pomyślny skutek, a w danym razie ilu uczniów zdołano umieścić na czas wakacyi na wsi i w jakich warunkach.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 26. maja 1912.

Za c. k. Namiestnika:

Dembowski.

Wprawdzie starania w tym względzie podjęte nie doprowadziły w ubiegłym roku szkolnym do zamierzonego celu, jednak myśl tworzenia drobnych kolonii wakacyjnych w wiejskich domach prywatnych przyjęto bardzo sympatycznie i wolno oczekiwać, że w niedalekiej przyszłości przy chętnem współdziałaniu sfer obywatelskich i pedagogicznych wyda pożądaný rezultat.

VIII.

Wychowanie.

Wychowawcza działalność szkoły średniej pozostaje z natury rzeczy w ścisłym związku z nauką szkolną i wszystkimi zabiegami, mającymi fizyczne wychowanie na celu. Nauka, umiejętnie prowadzona, budząca zainteresowanie i szczere zamiłowanie dla pracy naukowej, jest zawsze najskuteczniejszym sposobem utrzymania karności szkolnej a zarazem potężnym środkiem dla kształcenia charakterów, budzenia szlachetniejszych popędów i dążeń intelektualnych, wyrabiania przymiotów umysłu i woli, zapewniających późniejszej pracy zawodowej ucznia skuteczność i powodzenie. Ćwiczenia fizyczne, ujęte w właściwe formy i granice ręką świadomego celu wychowawcy, nie tylko hartują młodzież i zwiększają zasób sił fizycznych, ale ułatwiają rozwój całego człowieka, dając mu obok sprawności fizycznej cenne przymioty ducha, hart woli i wytrwałość w działaniu. Stąd nie bez znaczenia dla sprawy wychowania są szczegóły w poprzednich rozdziałach zaznaczone o kółkach naukowych młodzieży, o znacznej liczbie prac naukowych wykonanych z własnej woli przez uczestników tych kółek, jak również szczegóły podane o działalności szkoły celem fizycznego wychowania młodzieży.

Wpływ wychowawczy tych czynników byłby w normalnych warunkach wystarczający, by czynić zadość słusznym wymogom wychowania publicznego, anormalne jednak pod wieloma względami warunki, wśród których wzrasta przeważna część młodzieży szkół średnich naszego kraju, wymagają dalszych zabiegów i wysiłków, jeżeli szkoła średnia ma sprostać swemu zadaniu i przygotować społeczeństwu zastępy młodzieży pod względem charakteru niespaczonej. Wyjątkowe te warunki polegają nie tyle na trudnych na ogół materialnych stosunkach i na braku możliwości — fizycznej, intelektualnej czy moralnej — kierowania wykształceniem i wychowaniem dzieci w wielu rodzinach, jak raczej na fakcie, że znaczna — jeżeli nie przeważająca — część uczniów szkół średnich spędza tak ważny dla wyrobienia charakteru okres dojrzewania dziecka i przemiany chłopca w młodzieńca z dala od domu rodzicielskiego, a więc bez opieki i bezpośredniego kierownictwa rodziców, w pierwszym rzędzie do wychowania powołanych.

Szkoła średnia, dla której stosunki te są czynnikiem doniosłego znaczenia, ułatwiającym lub utrudniającym jej działalność, musi we własnym interesie baczną zwracać na nie uwagę i dokłada też w miarę możliwości starań, by udzielać młodzieży pomocy materialnej i opieki, chroniącej ją od następstw nieodpowiednich pozaszkolnych wpływów. Dyrekeye i grona nauczycielskie szkół średnich, zwłaszcza w miejscowościach mniejszych, rozcią-

gają baczny nadzór nad stancyami uczniów i biorą gorliwy udział w pracach Towarzystw opieki nad młodzieżą szkolną.

W większych miastach, zwłaszcza we Lwowie i Krakowie starania te napotykają na wiekie trudności a paraliżują je na nieszczęście liczne wpływy zgubne, działające na młodzież w owych większych środowiskach. Niestety domy rodzicielskie niezawsze z pożądaną roztropnością wspierają w tym względzie wpływ szkoły.

Bursy.

Podnieść też należy współdziałanie Dyrekeyi i grom z miejscowemu społeczeństwem w zakładaniu, administrowaniu i prowadzeniu burs dla niezamożnej młodzieży szkolnej.

Kierownictwo wychowawcze, jakiego mogą udzielić swym wychowankom bursy i internaty, nie zastąpi wprawdzie dobroczynnego wpływu ogniska rodzinnego, odpowiadającego w zupełności swemu celowi, a nawet nasuwa niekiedy — zwłaszcza w zbyt wielkich internatach — pewne wątpliwości, jeżeli n. p. miejsce indywidualnego postępowania zajmie system koszarowy, przestrzegający głównie zewnętrznych form ładu i karności, jednak wobec wielokrotnie stwierdzonego braku dobrych stancyi, a także niejednokrotnie niedostatecznego wpływu domu rodzicielskiego, należy uznać wzrastającą z każdym rokiem liczbę burs za objaw dodatni. Działalność burs zasługuje według zgodnych relacji organów nadzoru szkolnego na pełne uznanie i poparcie szlachetnych intencji Towarzystw, używających w ten sposób materyjalnej i moralnej pomocy kształcącej się młodzieży. W nielicznych tylko przypadkach władze szkolne, wykonujące z urzędu nadzór nad bursami i internatami, stwierdziły niewłaściwości, wymagające stosownego wystąpienia celem ochrony młodzieży przed błędnym lub niesumiennym kierunkiem wychowawczym.

I tak niejednokrotnie stwierdzono w tak zwanych staro-ruskich bursach fakty, które świadczyły, że zarządy tych burs starały się natechnąć wychowanków swoich niechęcią do wszystkiego, co jest ruskiem, a wszczepić w nich obce im poczucie narodowości rosyjskiej. Świadczyło o tem wprowadzenie do tych burs nauki języka rosyjskiego i przymus wywierany na wychowanków posługiwania się wyłącznie tym językiem w obrębie zakładu. Znamiennym rysem było w tym względzie, że niektóre zarządy burs sprowadzały rodowite Rosyanki, jako nauczycielki języka rosyjskiego, a do bibliotek i czytelni, utrzymywanych w tych bursach, sprowadzano broszury polityczne i polemiczne, wyrażające się z nienawiścią o narodowości ruskiej i dowodzące, że Rusini galicyjscy stanowią integralną część narodu rosyjskiego. O wyraźnej tendencji politycznej świadczyło dalej umieszczanie w bursach mapy Rosyi jako jedynej karty geograficznej, zawieszanie na ścianach portretów działaczy rosyjskich, a nawet odstępców jak Naumowicza, urządzenie uroczystości wyłącznie ku czci wybitnych działaczy rosyjskich, a nawet pozwalanie wychowankom burs na udział w zgromadzeniach i uroczystościach poza murami zakładu, urządzanych przez stronnictwa rusofilskie.

Kierunku takiego wychowania, sprzeciwiającego się systemowi, na którym opierać się winno całe wychowanie publiczne w Monarchii, nie mogła tolerować Rada szkolna krajowa, nie chcąc dopuścić, aby cała praca szkół krajowych paraliżowana była przez instytucye, uprawiające wrogie dla państwa tendencye.

Z tych powodów zniewolona była Rada szkolna krajowa poddać te zakłady ścisłemu nadzorowi, a w kilku wypadkach, gdy objawy kierunku powyżej zaznaczonego przybierać zaczęły groźne rozmiary, Dyrekeye szkół śre-

dnich idąc za tą myślą przewodnią, zabroniły umieszczania w tych bursach rusofilskich uczniów uczęszczających do szkół publicznych.

Strejki szkolne.

W zachowaniu się młodzieży w szkole i poza szkołą zaszły w roku szkolnym 1911/12 objawy niekarności, które dla ważnych wychowawczych względów wymagały stanowczych środków zaradczych. Tym niepokojącym objawem nie były indywidualne wykroczenia dyscyplinarne, liczba bowiem i jakość indywidualnych wykroczeń nie wychodziły w roku 1911/12 poza zwykłą, corocznie powtarzającą się miarę; natomiast w tym roku i poprzednim były nasze szkoły średnie kilkakrotnie widownią jaskrawego, dawniej prawie nieznanego zbiorowego wyłamywania się młodzieży z karbów dyscypliny szkolnej, wybryków, wykraczających tu i ówdzie poza granice zakreślone młodzieńszą lekkomyślnością i nieopatrnością. Mielisiny tak zwane strejki szkolne.

Przyczyny tych ubolewania godnych wypadków, oddziaływających w sposób bardzo szkodliwy na całe życie szkoły, podcinających jej znaczenie i wpływ na młode pokolenia, były (o ile to się przy dokładnem ich rozpatrywaniu przez Radę szkolną w każdym poszczególnym wypadku stwierdzić udało) dwójakiego rodzaju.

Były niemi albo wewnętrzne stosunki w zakładzie, albo wpływy postronne, mające swe źródło poza danym zakładem.

W pierwszym wypadku przyczyną zaburzeń ładu szkolnego były: popełnione przez niektórych nauczycieli błędy w postępowaniu z uczniami klas wyższych, i nie dość wielka wyrozumiałość w ocenie postępów i zachowania się uczniów.

Do drugiego rodzaju strejków zaliczyć wypadnie strejki o zabarwieniu politycznem, wywołane prawie wszędzie przez niesumienne agitatorów, czasem nawet przez przewodców partii politycznych. Byliśmy więc świadkami strejków młodzieży, domagających się dnia wolnego od nauki celem święcenia rocznic narodowych, urodzin czy śmierci poetów narodowych mimo, że władze szkolne uroczystości takie już z własnej inicjatywy zarządziły, jakkolwiek może w innej formie, niż wymagali agitatorowie. Widzieliśmy dalej secesję młodzieży, demonstrującej przeciw niesprawiedliwemu, jej zdaniem, wykluczeniu ucznia z danego zakładu, a także demonstracyjne opuszczenie szkoły przez uczniów ukraińskich, niechęcych na tej samej ławie siedzieć z uczniami zaliczającymi się do partii rusofilskiej, których nazywają zdrajcami narodu ruskiego, państwa i dynastji.

Rada szkolna krajowa zajmując się każdym wypadkiem strejku z osobna, brała zawsze pod ścisłą rozagę przyczyny, które go wywołały, zwracała uwagę na okoliczności towarzyszące tym zaburzeniom i w każdym z nich tak w dochodzeniu jak i w ocenianiu winy i użyciu środków zaradczych do momentów tych stosowała swe postępowanie.

Oceniając w całej pełni doniosłość tych niepokojących objawów, Rada szkolna krajowa po załatwieniu spraw dyscyplinarnych, jakie się w związku z wypadkami strejkowymi wywiązały, przedłożyła po gruntownych naradach c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty wnioski, na wprowadzenie nowego przepisu dyscyplinarnego, upoważniającego ją do zamykania klas, względnie zakładów, w których nastąpiło samowolne opuszczenie nauki przez uczniów, tudzież do zarządzania nowych wpisów. W związku z tą samą sprawą zostaje także reskrypt Pana Ministra wyznań i oświaty z dnia 5. kwietnia 1912 L, 944/pr, zaintymowany Dyrekeyom szkół średnich i seminaryów nauczycielskich rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z dnia 18. kwietnia 1912 L.

183/pr, podające członkom grom nauczycielskich stosowne polecenia na przyszłość w razie wybuchu nowych zaburzeń strejkowych.

Zdając sobie sprawę, że na tem załatwieniu kwestyi strejkowej w obec wielkiej jej doniosłości poprzestać niepodobno i że dążyć należy do dokładnego, zasadniczego jej oświecenia i rozwikłania, do obmyślenia środków zaradczych i leczących chorobę gruntownie, Rada szkolna krajowa przedłożyła sprawę strejków szkolnych pod obrady IV. konferencyi dyrektorów szkół średnich galicyjskich, odbytej we Lwowie w dniach 16. i 17. grudnia 1912.

Na podstawie referatu krajowego Inspektora szkół Dr. Franciszka Majchrowicza po dokładnej dyskusyi zgodzono się na to, że represye szkoły przeciw strejkom i t. p. zaburzeniom winny być zawsze rażne i stanowcze, że jednak przedewszystkiem należy stosować sposoby profilaktyczne, czuwać nad młodzieżą, otaczać ją szczerą opieką i życzliwością i bronić przed postronnymi wpływami. W tym celu dążyć należy koniecznie do zharmonizowania i zsolidaryzowania grom nauczycielskich około wspólnych celów wychowawczych a przedewszystkiem pogłębić i utrwalić w nich przekonanie, że co najmniej równorzędną wagę z kulturą umysłu jest sprawa kształcenia charakterów.

Gminy szkolne.

Sprawa wychowania moralnego i wyrabiania charakterów w szkole i przez szkołę, wysunięta na pierwszy plan przez współczesną pedagogię zarówno w literaturze pedagogicznej jak w praktycznych doświadczeniach, jest od lat kilku również w szkolnictwie średnim naszego kraju przedmiotem poważnej dyskusyi i zajmujących praktycznych prób. Eksperymentem zasługującym na szczególniejszą uwagę, w ostatnich kilku latach z powodzeniem stosowanym, są t. zw. gminy szkolne (schoolcities), których celem jest pogłębienie w uczniach poczucia etycznego a zwłaszcza poszanowania prawa, środkiem zaś do tego celu wiodącym jest zorganizowany samorząd młodzieży „self gouvernement”. Zamiast biernie, a często z mniej lub więcej tłumioną chęcią oporu i wyłamywania się ulegać narzuconym przez wychowawców prawom, ustanawia młodzież, zorganizowana klasami w gminę pod kierownictwem jednego z profesorów jako kuratora, własne ustawy i przez wybranych z własnego grona urzędników dla spraw administracyjnych, sądowych i edukacyjnych czuwa nad przestrzeganiem ustaw, ścisłym wypełnianiem powinności i utrzymaniem karności w szkole i poza szkołą. Czynny udział, jaki na sejmikach, radach gminnych i rokach sądowych bierze cała klasa w samorządzie i wymiarze sprawiedliwości, kształci intelektualnie, wyrabiając w obywatelach gmin dar spostrzegawczy i zdolność rozróżniania słuszności od niesłuszności, przede wszystkim jednak wyrabia charakter, wytwarzając poczucie prawa i chęć poddania się prawu nie z obawy przed następstwami ale dla dobrze zrozumianego i odczutego dobra ogólnego.

W roku szkolnym 1911/12 istniały według drukowanych sprawozdań Dyrekeyi szkół średnich gminy szkolne w III. i w VIII. gimnazjum lwowskiem, w gimnazjum polskiem w Przemyśle i w gimnazjum złoczowskiem. Doświadczenia, jakie poczyniono w tych zakładach, są pomyślne i mogą zachęcić do dalszych doświadczeń, sprawozdania bowiem kuratorów gmin i dyrekeyi zakładów stwierdzają, że poziom nauki w samorządzie zorganizowanych klasach podniósł się znacznie, że krzewienie i wzajemne przestrzeganie prawdomówności i obowiązkowości pod każdym względem odnosi pomyślne wyniki, tak iż w niektórych klasach prz. z rok cały ani razu nie zaszła konieczność stosowania jakiegokolwiek kary dyscyplinarnej. Doświadczenia kilku lat wykazały jednak, że pomyślny rozwój gmin w pierwszym rzędzie zależy od umie-

jętnego i taktownego kierownictwa oddanego sprawie wychowania kuratora i że tylko wtenczas gminy liczyć mogą na pomyślny rozwój, jeżeli nie tylko kurator ale całe grono poszanowaniem samorządu wesprze i utrwali powagę i wpływ organizacji gminnych.

Czytelnie.

Nieliczna jak dotąd liczba gmin szkolnych wskazuje, że ten system wzajemnego wychowania się młodzieży nie wyszedł jeszcze poza pierwszy okres prób, wymagających wiele przezorności w działaniu, natomiast wypróbowanym i ogólnie stosowanym czynnikiem wychowawczym są czytelnie uczniów, w których młodzież łączy się dla wspólnej godziwej rozrywki i wzajemnej pomocy naukowej. Powstają one staraniem grona nauczycielskiego i pozostają pod opieką i kierownictwem jednego z profesorów jako kuratora, zarząd czytelnicy natomiast wykonuje z reguły wydział, wybierany z grona dojrzałszej młodzieży przez uczniów. W roku szkolnym 1911/12 istniały czytelnie w 31 galicyjskich szkołach średnich, a rozwój ich i wpływ wychowawczy na młodzież był według sprawozdań zakładów korzystny. Umożliwiały one uczniom, gromadzącym się w czytelnicy w pewnych, stale oznaczonych godzinach, lekturę czasopism jak: Tygodnik ilustrowany, Świat, Biblioteka warszawska, Wieś ilustrowana, Wędrowiec, Wszechświat, Wiedza i postęp, Skaut i t. p. (dzienniki polityczne są z czytelnicy tych zasadniczo wykluczone), w czytelnicy organizowały się przeważnie wspomniane wyżej kółka naukowe i sportowe, w nich zbierano się dla wspólnej lektury i interpretacji cenniejszych autorów oraz dla swobodnej dyskusji na temat wygłaszanych przez młodzież referatów, w czytelnicy wreszcie mogła młodzież wytechnąć po pracy przy stosownych grach towarzyskich, szachach, fotografii i t. d.

Szkolne kasy oszczędności.

Nie bez znaczenia dla sprawy wychowania są szkolne kasy oszczędności, organizujące się w szkołach średnich na podstawie statutu, wypracowanego przez Związek galicyjski kas Oszczędności, a zatwierdzonego reskryptem Rady szkolnej krajowej z dnia 16. stycznia 1912 do l. 21.656. Celem tych kas jest 1. przyzwyczajanie uczniów do oszczędności, 2. zabezpieczyć byt uczniom przynajmniej w pierwszych tygodniach po opuszczeniu zakładu, 3. ułatwienie zbierania funduszy wycieczkowych. Według sprawozdań zakładów młodzież objawia wiele zainteresowania dla kas oszczędności, a rodzice również odnoszą się do niej życzliwie, wyrażając zadowolenie z powodu powstania instytucji, która uczy młodzież szanować grosz, dotąd wyrzucany nieraz lekkomyślnie na rzeczy błahe, a niekiedy nawet szkodliwe i zdrożne. Wyniki tej akcji są nadspodziewanie pokaźne, mimo bowiem krótkiego czasu istnienia Kas oszczędności uczniów złożono w 16 zakładach do końca czerwca 1912 poważną, jak na skromne stosunki młodzieży, kwotę 25.333 kor. 45 h.

Zasady przyzwoitego zachowania się

Pragnąc aby działalność wychowawcza szkół średnich wycisnęła na nich uczniach i absolwentach pod każdym względem piętno kultury, objawiającej się usunięciem wszelkiego prostactwa, a nawiązaniem do szlachetnej prostoty w obejściu, uprzejmości i ogłady towarzyskiej, która tak ułatwia stosunki między ludźmi, Rada szkolna krajowa dokłada starania, aby młodzież, zwłaszcza ta, której wychowanie domowe nie mogło należycie spełnić tego zadania, przyswoić sobie pod wpływem szkoły sposób zachowania się, odpowiadający stopniowi ogólnego wykształcenia ludzi prawdziwie cywilizowanych.

Uważając, że do tego celu wyborynym może być środkiem zaopatrzenie uczniów w zbiór odpowiednich wskazówek, powitała Rada szkolna krajowa z zadowoleniem ukazanie się dziełka, spełniającego to zadanie p. t.: „Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich“, opracowanego na pod-

stawie niemieckiej pracy Dra Wisnara przez Dra Jana Piątka i zaleciła jego rozpowszechnienie następującym okólnikiem:

L. 4041/IV.

O K Ó Ł N I K

do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich i męskich seminariów nauczycielskich.

Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych we Lwowie wydało w tych dniach książeczkę pod tytułem: „Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich. Według Dra Juliusza Wisnara opracował Dr. Jan Piątek, illustrował Dr. Władysław Witwicki. Lwów. Nakładem Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. 1912“.

Książeczka ta stanowi doskonałe uzupełnienie przepisów dyscyplinarnych dla uczniów szkół średnich, podaje bowiem w treściwy i przystępny sposób reguły zachowania się w towarzystwie innych osób, na różnych miejscach i w różnych okolicznościach, a zatem wobec rodziców, rodzeństwa, przełożonych, osób starszych i pań, na stancyi, wobec służby, w szkole, w kościele, w domu, w parku, w sklepie, podczas wizyty, przy stole, na boisku, podczas wycieczki, ćwiczenia sportowego, tańca, koncertu i t. d. Książeczka ta, przeznaczona właściwie dla uczniów szkół średnich, ale mogąca wybornie się przydać i kandydatom nauczycielskim, jak wogóle dojrzewającej młodzieży, powinna stać się stałym jej poradnikiem w sprawach szkolnego i towarzyskiego zachowania się i przyczynić się wybitnie do osiągnięcia celu wychowawczego szkoły przez nadanie naszej młodzieży także zewnętrznych znamion prawdziwej wewnętrznej kultury, o której zachowaniu się jej wśród ludzi tak często niestety niepomyślnie świadczy.

W tym celu Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych ustanowiło mimo pięknego wykonania typograficznego książki, mimo dobrego papieru i trwałej kartonowej oprawy, cenę bardzo niską, bo tylko 30 halerzy.

Nadto Zarząd Towarzystwa oświadcza gotowość udzielenia Dyrekcyom szkół za każdych 10 egzemplarzy zakupionych wprost w Administracyi wydawnictw (Lwów, ul. Małeckiego l. 5.) dwa egzemplarze gratisowo dla uczniów niezamożnych, według uznania Dyrekcyi.

C. k. Rada szkolna krajowa poleca gorąco powyższą książeczkę i wzywa Dyrekcyę, aby nakłaniały przy każdej sposobności młodzież, od klas najniższych począwszy, do nabywania jej a zwłaszcza do stosowania się do zawartych w niej przepisów. Bez wątpienia znajdzie też każda Dyrekcyja drobny fundusz na zakupienie tej książeczki dla tych uczniów, którzy żadną miarą zdobyć się nie mogą na wydatek 30 halerzy. C. k. Rada szkolna krajowa oświadcza ze swojej strony gotowość popierania Dyrekcyi w tym względzie przez dostarczenie bezpłatnych egzemplarzy dla zupełnie biednych uczniów.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 21. marca 1912.

Za c. k. Namiestnika:

Dembowski w. r.

Dzięki temu zaleceniu książeczka Dra Piątka rozszerzyła się w wielu tysiącach egzemplarzy, w części przy pomocy Rady szkolnej krajowej, która zakupiła i rozesała znaczniejszą ilość egzemplarzy dla ubogich uczniów, a relacye dyrektorów stwierdzają, że wydała już pod względem uobyczajenia i poprawy zewnętrznego zachowania się młodzieży widoczny, pomyślny skutek.

TABLICE STATYSTYCZNE

Tab. I. Wynik egzaminów wstępnych do I. klasy na początku roku szkolnego 1911|12.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów, którzy się zgłosili do egz. wstępnego	pobierali przedtem naukę		Z pomiędzy nich		Reprezententów	U w a g a
	Miejscowość	Kategoria		w szkołach Indowych	pozwolnie	Repre- bawno	przyjęto		
A) Gimnazya państwowe.									
1	Bochnia	gimn.	90	74	13	13	77	14	21 przeszło w studyum prywatne, 6 przeszło w studyum prywatne.
2	Brady	"	164	116	48	48	116	18	
3	Brzeżany	"	182	131	51	53	129	2	
4	Brzozów	"	69	66	3	20	49	9	8 przybyło z innych zakładów.
5	Buczacz	"	139	107	32	58	81	12	
6	Dobica	"	82	48	14	7	75	6	
7	Drohobycz	"	239	207	32	59	180	47	24 przybyło z klasy przygotowawczej, 5 przeszło w studyum prywatne, 13 przeszło w studyum prywatne, 54 przybyło z innych zakładów, 42 odeszło do filii e. k. gimn. II. w Krakowie.
8	Gorlice	"	119	92	27	14	105	5	
9	Gródek Jagiell.	"	63	51	12	8	55	7	
10	Jarosław	"	178	164	14	38	140	1	24 przybyło z klasy przygotowawczej, 5 przeszło w studyum prywatne, 13 przeszło w studyum prywatne, 54 przybyło z innych zakładów, 42 odeszło do filii e. k. gimn. II. w Krakowie.
11	Jasło	"	136	126	10	19	117	8	
12	Kaniouka Str.	"	65	53	10	13	52	8	
13	Kołomyja	"	169	138	31	27	142	21	24 przybyło z klasy przygotowawczej, 5 przeszło w studyum prywatne, 13 przeszło w studyum prywatne, 54 przybyło z innych zakładów, 42 odeszło do filii e. k. gimn. II. w Krakowie.
14	"	"	118	65	53	26	92	4	
15	Kraków	"	124	118	6	10	114	4	
16	"	"	96	91	5	10	86	2	24 przybyło z klasy przygotowawczej, 5 przeszło w studyum prywatne, 13 przeszło w studyum prywatne, 54 przybyło z innych zakładów, 42 odeszło do filii e. k. gimn. II. w Krakowie.
17	"	"	79	73	6	13	66	8	
18	"	"	137	127	10	1	136	4	
19	"	"	120	99	21	16	104	4	24 przybyło z klasy przygotowawczej.
20	"	"	60	52	8	15	45	13	
21	Lwów	"	108	81	27	10	98	10	
22	"	"	114	75	39	10	104	8	24 przybyło z klasy przygotowawczej.
23	"	"	53	50	3	16	37	7	
24	"	"	44	33	11	4	40	6	

25	Lwów	gimn. IV.	120	105	15	18	102	15	
26	"	IV, filia	150	147	3	30	120	20	
27	"	V.	119	112	7	14	105	14	2 do wpisu nie jawiło się.
28	"	VI.	40	33	7	3	37	6	
29	"	VII.	62	58	4	16	46	6	
30	"	VII, filia	56	51	5	16	40	7	2 do wpisu nie jawiło się.
31	"	VIII, realne	222	187	35	34	188	45	
32	Łańcut	"	87	82	5	4	83	4	
33	Mielec	"	77	75	2	14	63	3	8 nie jawiło się do wpisu.
34	Mysleniec	"	40	38	2		40	3	
35	Nowy Sącz	I.	76	67	9	12	64	9	
36	"	II.	105	101	4	14	91	12	
37	Nowy Targ	"	75	71	4	4	71		11 przeszło w studium prywatne.
38	Podgórze	"	92	92		9	83	12	
39	Przemysł	"	130	102	28	30	100	21	
40	"	I, (z polsk. j. wykł.)	167	89	78	8	159	14	41 przybyło z klasy przygotowawczej.
41	Przemysł-Zas.	II, (z russk. j. wykł.)	120	115	5	25	95	17	
42	Rzeszów	"	103	89	14	13	90	12	
43	"	I.	110	109	1	20	90	8	
44	Sanbor	II.	175	154	21	20	155	14	82 odeszło do filii.
45	"	filia							82 przybyło z zakładu głównego.
46	Sanok	"	155	129	26	35	120	19	
47	Sokal	"	83	77	6	10	73	12	
48	Stanisławów	"	122	119	3	12	110	1	
49	"	I, (z polsk. j. wykł.)	210	193	17	52	158	17	
50	"	II, (" " ")	80	56	24	22	58	5	
51	Stryj	(z russk. j. wykł.)	181	165	16	32	149		
52	"	"	121	84	37	41	80	12	
53	Tarnopol	filia	98	75	23	20	78	6	
54	"	I, (z polsk. j. wykł.)	132	109	23	29	103	10	8 nie jawiło się do wpisu.
55	"	II, (" " ")	181	82	99	11	170	3	20 nie jawiło się do wpisu.
56	Tarnów	(z russk. j. wykł.)	111	97	14	21	90	6	
57	"	I.	95	78	17	12	83	7	
58	Tłumacz	II.	82	80	2	13	69	15	7 nie zgłosiło się do wpisu.
59	Trenbowla	"	140	116	33	28	121	9	
60	Wadowice	"	74	12	62	2	72	10	
61	Złoczów	"	135	121	14	26	109	4	
62	Zółkiew	"	92	83	9	7	85	6	
Razem			6975	5815	1160	1185	5790	608	
o/o				83.4%	16.6%	17.0%	83.0%		

Liczba parządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów, którzy się zgłosili do egz. wstępnego	pobierali przedtem naukę		Z pomiędzy nich przyjęto		Repetentów	U W A G A
	Miejscowość	Kategoria		w szkołach ludowych	prywatnie	repre- bowano	przyjęto		
B) Gimnazya prywatne męskie z prawem publiczności.									
1	Biała	gimn. realne	57	55	2	10	47	4	
2	Borszczów	"	85	64	21	2	83	3	25 przeszło w studyum prywatne.
3	Bąkowie-Chy- rów	"	50	16	34	1	49	7	10 przeszło w studyum prywatne.
4	Czortków	" realne	91	64	27	1	90	.	17 nie jawiło się do wpisu.
5	Horodenka	" (z polsk. jęz. wykł.)	47	38	9	4	43	4	9 nie jawiło się do wpisu.
6	"	" (z rusk. jęz. wykład.)	61	43	18	4	57	2	7 nie jawiło się do wpisu.
7	Jaworów	"	36	31	5	1	35	7	
8	Kałuż	"	33	29	4	4	29	9	
9	Kraków	" prof. St. Jaworskiego	4	2	2	1	3	.	
10	"	" realne OO. Pijarów	7	4	3	1	6	3	
11	Kuty	"	46	45	1	6	40	6	
12	Lwów	" Dra K. Petelena	15	7	8	.	15	.	
13	Przemysław	"	46	31	15	6	40	.	5 nie jawiło się do wpisu.

14	Robotyn . . .	gimn. utrakw.	89	46	23	5	84	60 nie jawiło się do wpisu.
15	" . . .	" (z ruskim jęz. wykł.) . .	234	30	204	6	228	13
16	Turka	" utrakw.	38	30	8	6	32	.
17	Zbaraż	" realne	34	18	16	2	32	2
		Razem . . .	973	573	400	60	913	60
			.	58.8%	41.1%	6.2%	93.8%	.
C) Gimnazja prywatne żeńskie z prawem publiczności.								
1	Jasło	gimn. realne	15	14	1	.	15	2 nie jawiły się do wpisu.
2	Kolomyja . . .	" realne SS. Urszulanek	45	43	2	3	42	1
3	Kraków	" I. (ul. Wolska) . . .	18	10	8	.	18	.
4	"	" im. Król. Jadwigi . . .	28	22	6	.	28	1 przeszła w studjum prywatne.
5	"	" H. Strażyńskiej . . .	27	6	21	.	27	4 przybyły z innych zakładów.
6	"	" realne SS. Urszulanek	35	4	31	12	23	6
7	Lwów	" im. Jul. Słowackiego . .	34	32	2	1	33	3 nie jawiły się do wpisu.
8	"	" Z. Strzałkowskiej . . .	32	28	4	1	31	.
9	"	gimn. S. G.-Kammerling .	39	28	11	.	39	1 nie zgłosiła się.
10	"	" realne SS. Urszulanek	17	10	7	.	17	.
11	"	" SS. Bazył. (z rusk. j. w.)	21	15	6	.	21	.

Liczba pozyskowna	Z a k ł a d		Liczba uczniów, którzy się zgłosili do egz. wstępnego	pobierali przedtem naukę		Z poniedziałnich przyjęło		Repetentów	U W A G A
	Miejscowość	Kategoria		w szkołach ludowych	prywatnie	repre- howano	przyjęło		
12	Nowy Sącz . .	gimn.	14	12	2	.	14	.	
13	Stanisławów . .	"	23	23	.	1	22	3	
14	Tarnopol . . .	" realne SS. Józeftek .	20	17	3	3	17	.	
		Razem . . .	368	264	104	21	347	10	
			.	71.7 ^{9/10} %	28.3 ^{0/10} %	5.7 ^{0/10} %	94.3 ^{0/10} %	.	
D) Szkoły realne.									
1	Jarosław . . .	szkoła realna	27	24	3	.	27	10	
2	Kraków . . .	I.	67	66	1	6	61	7	4 nie jawiło się do wpisu.
3	" . . .	II. "	41	39	2	1	40	6	
4	Krosno . . .	"	29	26	3	1	28	1	
5	Lwów	I. "	76	69	7	13	63	11	6 przybyło z innych zakładów.
6	"	II. "	102	100	2	6	96	11	
7	Rawa Ruska . .	"	40	34	6	5	35	4	
8	Śniatyn . . .	"	50	48	2	6	44	8	
9	Stanisławów . .	"	86	80	.	23	63	9	

10	Tarnobrzeg . .	szkoła realna . . .	40	39	3	3	39	4
11	Tarnopol . . .	"	41	33	8	4	37	2
12	Tarnów . . .	"	37	29	8	.	37	3
13	Wieliczka . .	"	46	43	3	8	38	3
14	Żywiec . . .	"	31	29	2	6	25	8
		Razem . . .	715	665	50	82	633	87
		a_u	.	93.40%	6.90%	11.50%	88.50%	.
E) Licea żeńskie (z praw. publiczności).								
1	Kolomyja . .	Liceum SS. Urszulanek .	6	6	.	.	6	.
2	Kraków . . .	" H. Kaplińskiej . .	11	3	8	.	11	.
3	Lwów . . .	" Olgi Filipi . . .	10	8	2	1	9	.
4	"	" W. Niedziałkowskiej	4	4	.	.	4	.
5	"	" M. Frenkloony (Zagorskiej)	12	11	1	.	12	.
6	"	" SS. Nazaretanek .	5	3	2	.	5	.
7	"	" F. Dittmerówny .	.	.	.	.	.	.
8	Przemysł . .	" A. Rachalskiej . .	33	24	9	8	25	.
9	"	" rusk. Inst. dla dziewcz.	43	21	22	1	42	.
10	Tarnopol . . .	" SS. Józefitek . . .	.	.	.	.	.	.
11	Tarnów . . .	" SS. Urszulanek . .	.	.	.	.	.	.
		Razem . . .	124	80	44	10	114	.
			.	64.50%	35.50%	8.10%	91.90%	.

1 nie zgłosiła się do wpisu.

1 przeszła w studium prywatno.

Pierwsza klasa nie otrzymała prawa publiczn.

Tab. II. Statystyka uczniów publicznych i klas na początku roku szkolnego 1911/12.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów publicznych na początku roku szkolnego 1911/12 w klasie								Razem w całym zakładzie	Ilość klas			
	Miejscowość	K a t e g o r y a	I.	II.	III.	IV.	Razem w klasach niższych	V.	VI.	VII.		VIII.	Razem w klasach wyższych	głównych	rozporządzalnych
A) Gimnazjum państwowe.															
1	Pochuła	gimnazjum	30 34 27	35 37	33 33	40 38	308	25 25	29 30	22 21	22 22	196	8	9	
2	Brody	"	45 44 45	34 33 35	32 39 37	31 31 35	439	37 37	38 38	32 30	28 28	268	8	12	
3	Brzeżany	"	48 47 36	34 30 37	38 34 36	34 35 20	429	39 24	31 32 24	21 36 21	22	281	8	14	
4	Brzozów	"	29 29	25 25	47		155						3	2	
5	Buczacz	"	44 49	46 46	37 41	33 37	333	30 31	27 31	26 23	36	204	8	7	
6	Debica	"	41 40	32 32	38 36	45	264	23 23	26 26	27 28	28	127	8	4	
7	Drohobycz	"	50 50 51 55	52 52 53	54 52 52	50 51	622	49 40	26 26	28 29	24 25	247	8	12	
8	Gorlice	"	41 36 27	34 36	33 28	28 27	290	35 34	28 29			126	6	7	

9	Gródek Jagielloński	gimnazjum	38 24	26 28 29	31 30	206	.	.	.	206	3	4
10	Jarosław	"	50 51 40	58 58	41 39 48	42 42	41 43	40 42	38 37	24 24	8	10
11	Jasło	"	46 43 44	47 46	40 42 35	37 35	42 43	38 31	31 31	28 29	8	9
12	Kamionka Strum.	"	30 30	40 43	37 38	.	218	.	.	.	3	3
13	Kolomyja	(z polskim jęz. wykł.)	35 43 41 44	43 42 39	43 40 41 38	36 35 38	40 520 26	36 34 40	32 27	40	8	13
14	"	(z ruskim jęz. wykł.)	42 42 36	37 34 34	42 35 33	50 49	434 39	43 32	27 27	25 26	8	11
15	Kraków	I. św. Anny	61 52	53 53	45 49	38 46	397 43	53 48	51 37	44 37	8	7
16	"	II. św. Jaka	40 35	36 31	55 39	39 33	236 29	35 45	30 28	27	8	4
17	"	"	40 39 38	32 33	44 33	43 33	270 46	49	.	.	.	9
18	"	III.	48 46	50 49	51 49	54 54	401 50	55 50	49 49	47 42	8	9
19	"	IV. (realne)	35 37 36	36 36	31 30	48 30	289 32	51 51	36 36	30 30	8	4
20	"	V.	29 29	49 29	50 34	35 34	226 31	44	43	26	8	2
21	Lwów	I. akad. (z ruskim jęz. wykł.)	54 54	38 37	44 41	43 40	351 34	36 37	30 29	30 35	8	8
22	"	"	55 57	53 56	57 56	40 40	414 49	50 49	47 47	28 30	.	17

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów publicznych na początku roku szkolnego 1911/12 w klasie												Razem w całym zakładzie	Ilość klas	
			Razem w klasach													głównych	równorzędnych
			niższych						wyższych								
Miejscowość	K a t e g o r y a	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Razem w klasach		Razem w całym zakładzie	głównych	równorzędnych			
23	Lwów	"	II. (z niem. jęz. wykł.)	32 33	33 31	30 33	30 25	247	52	44	39	32	167	414	8	4	
24	"	"	III.	46	37 36	42 41	39 40	281	39	44	26	39	217	498	8	5	
25	"	gimnazjum	IV.	58 59	41 40	43 43	42 42	409	43 44	40 40	37 37	26 25	292	701	8	9	
26	"	"	" (filia)	44 49 47	52 43 38	55 56	37 36	457	35 36	30 30	31 30	35 35	262	719	.	18	
27	"	"	V.	58 59	44 47	43 44	47 48	390	37	25	45	47	216	606	8	6	
28	"	"	VI.	41	44	33	42	160	40	38	35	35	148	308	8	.	
29	"	"	VII.	52	42	40	46	180	34 32	33 34	28 24	31	216	396	8	3	
30	"	"	" (filia)	45	47	42	33	167	39	28	38	29	134	301	.	8	
31	"	"	VIII. realne	45 45 45 54 44	43 45	42 44	32 33	506	37 35	34 33	23 26	256	762	8	12		
32	Łańcut	"	realne	44 43	33 33	39	48	240	45	.	.	45	285	5	2		
33	Mielec	"	.	29	48	44	31	210	41	46	25 22	134	344	7	3		
34	Myslenice	"	.	43	40	34	27	144	.	.	.	.	144	4	.		
35	Nowy Sącz	"	I.	36 37	40 39	32 30	34 32	280	37 37	28 24	39	38	203	483	8	6	

36	Nowy Sącz	gimnazjum II.	35 35 33	41 40 37	37 37 35	34 35	327 30	29 30	30 30	26 37	152	479	8 8 6
37	Nowy Targ	"	29 31	27 31	25 24	29 24	220	42	36	30	140	360	8 4
38	Podgórze	"	46 49	38 38	37 37	34 32	311	43	24 29	29 22	191	502	8 7
39	Przemysł	I. (z polskim jęz. wykł.)	60 61	42 41	40 39	29 29	341	26 26	25 24	30 25	228	569	8 8
40	"	II. (z rusk. jęz. wykład.)	59 55 40 60	50 45 40 40	43 40 40 30	45 42	589	48 30 30	50 50	47 47	381	970	8 14
41	Przemysł-Zasanie	"	40 42 30	51 52	50 48	41 42	396	40 40	30 29	44	209	605	8 7
42	Rzeszów	I.	33 34 35	49 50	46 50	30 25	352	25 24	51	37	190	542	8 7
43	"	II.	50 48	50	51	44 39	282	34 33	28 24	32 35	234	516	8 6
44	Sanbor	"	43 44	38 38	42 42	39 38	324	41	34 33	33 28	206	530	8 6
45	"	(filia)	42 40	38 36	44 44	38 38	238	33 33	32 32	30	160	398	11
46	Sanok	"	47 47 45	35 35 37	42 43	34 35 33	433	28 32 31	40 42	40 41	327	760	8 12
47	Sokal	"	42 43	35 35	46	39	240	44	37	.	81	321	6 2
48	Stanisławów	I. (z polskim jęz. wykład.)	38 37 36	31 30 38	39 40	39 40	358	34 33	37 37	38 36	274	632	8 10
49	"	II. (z polskim jęz. wykł.)	40 36 37 30 32	48 41 40 39	55 42 43	37 36 35	591	35 36 33	38 30	32 45	296	887	8 16

Liczba parządkowa	Z a k ł a d		Liczba uczniów publicznych na początku roku szkolnego 1911/12 w klasie										Razem w całym zakładzie		Ilość klas			
	Miejscowość	K a t e g o r y a	I.	II.	III.	IV.	Razem w klasach niższych				V.	VI.	VII.	VIII.	Razem w klasach wyższych		głównych	równorzędnych
50	Stanisławów . . .	gimnazjum (z ruskim jęz. wykł.) . . .	37	35	24	26	240	27	22	34	25	21			129	369	7	6
51	Stryj	"	56	56	63	44	451	48	35	59	49	34			333	784	8	10
52	"	" (filia)	47	38	40	60	389	36	49	38	36				159	548		13
53	Tarnopol	" I. (z polskim jęz. wykł.) . . .	42	40	42	38	400	31	40	44	34				301	701	8	10
54	"	" II. (z polskim jęz. wykł.) . . .	35	38	30	30	304	39	36	29	48				256	560	8	8
55	"	" (z ruskim jęz. wykł.) . . .	50	54	49	39	438	37	42	36	25				280	718	8	9
56	Tarnów	" I.	48	45	51	45	370	35	40	41	28				290	660	8	8
57	"	" II.	45	40	32	25	259	37	30	37	28				132	391	8	3
58	Thumacz	"	38	38			153									153	2	2
59	Trembowla	"	43	30	48	32	379	29	46						104	483	6	7
60	Wadowice	"	41	38	34	33	278	27	47	41	28				170	448	8	5

61	Złoczów	gimnazjum	56 57	38 38 41	46 46	38 38	308 33	30 33	34 33	23 24	26	202	600	8	8
62	Żółkiew	"	30 30 31	32 33	28 28 29	26 26 27	320	.	.	.	.	.	320	4	7
Razem															
			6389	5234	4858	4220	20701	3690	3256	2917	2322	12185	32886	408	465
B) Gimnazya prywatne miejskie															
(z prawem publiczności).															
1	Biała	gimnazjum realne	51	26	40	29	146	.	.	.	.	.	146	4	.
2	Borszczów	"	30	53	40	.	154	.	.	.	.	.	154	3	1
3	Brzesko	gimnazjum	34	19	.	.	53	.	.	.	.	.	53	2	.
4	Bakowice-Chyrow	"	46	35	34 29	35 34	213	31 31	46 28	28 28	47	211	424	8	4
5	Chrzanów	" realne	51	.	.	.	51	.	.	.	.	.	51	1	.
6	Czortków	"	37	48	38	21	180	31	.	.	.	31	211	4	1
7	Horodenka	" (z polskim jęz. wykł.)	38	36	42	.	116	.	.	.	.	.	116	3	.
8	"	" (z ruskim jęz. wykł.)	52	30	27	.	109	.	.	.	.	.	109	3	.
9	Husiatyn	"	24	16	21	.	61	.	.	.	.	.	61	3	.
10	Jaworów	" (z polskim jęz. wykł.)	42	27	36	20	125	.	.	.	.	.	125	4	.
11	"	" (z ruskim jęz. wykł.)	42 47	52	52	47	240	.	.	.	.	.	240	4	1
12	Kabus	"	19 19	43	31	19	131	.	.	.	.	.	131	4	1

Liczba porządkowa	Miejscowość	Z a k ł a d	Liczba uczniów publicznych na początku roku szkolnego 1911/12 w klasie										Razem w całym zakładzie	Ilość klas	
			I.	II.	III.	IV.	Razem w klasach niższych	V.	VI.	VII.	VIII.	Razem w klasach wyższych		głównych	równorzędnych
13	Kraków	gimnazjum prof. S. Jaworskiego . . .	3	4	10	14	31	.	.	.	.	.	31	4	.
14	"	" realne OO. Pijarów	9	12	8	.	29	.	.	.	.	.	29	3	.
15	Kuty	"	46	26	44	.	116	.	.	.	.	.	116	3	.
16	Ławów	" dra K. Potelenza	15	18	19	19	71	22	22	22	16	82	153	8	.
17	"	" realne dra J. Niemca	19	12	.	.	31	.	.	.	.	.	31	2	.
18	Podhajce	"	54	.	.	.	54	.	.	.	.	.	54	1	.
19	Przemysław	"	35	45	.	.	80	.	.	.	.	.	80	2	.
20	Przeworsk	" realne	26	.	.	.	52	.	.	.	.	.	52	1	1
21	Rohatyn	" utrakwistyczne	42	30	49	.	189	.	.	.	.	.	189	3	2
22	"	gimnazjum (z ruskim jęz. wykł.) . . .	60	52	30	24	505	51	.	.	.	51	556	5	8
23	Skalat	" realne	50	15	.	.	65	.	.	.	.	.	65	2	.
24	Turka	" utrakwistyczne	32	41	.	.	73	.	.	.	.	.	73	2	.
25	Zaleszczyki	" realne	16	28	.	.	44	.	.	.	.	.	44	2	.
26	Zbaraż	"	31	42	.	.	73	.	.	.	.	.	73	2	.
		Razem	1226	842	613	311	2992	166	68	78	63	375	3367	83	19

C) Gimnazya prywatne żeńskie z prawem publiczności.

1	Jasło	gimnazjum realne	13	.	15	.	28	.	.	.	.	28	2	.
2	Kołomyja	" SS. Urszulanek	43	38	32	.	113	.	.	.	.	113	3	.
3	Kraków	" I. (ul. Wolska)	18	9	14	26	67	32	28	26	43	129	8	.
4	"	" im. Król. Jadwigi	27	24	28	24	103	49	42	22	26	139	8	.
5	"	" Strażynskiej	31	38	40	37	146	25	37	22	25	109	8	.
6	"	" realne SS. Urszulanek	29	35	25	.	89	.	.	.	.	89	3	.
7	Lwów	" im. J. Słowackiego	30	41	29	34	134	34	36	36	40	146	8	.
8	"	" Z. Strzałkowskiej	31	38	42	38	149	41	34	36	35	146	8	.
9	"	" S. Goldblatt-Kammerling	38	39	36	34	147	40	37	39	.	116	7	.
10	"	" realne SS. Urszulanek	17	14	.	.	31	.	.	.	.	31	2	.
11	"	" " W. Niedziałkowskiej	14	12	10	14	50	.	.	.	.	50	4	.
12	"	" " SS. Nazaretanek	7	10	10	14	41	.	.	.	.	41	4	.
13	"	" SS. Bazylianek (z rusk. j. w.)	21	25	27	32	105	22	28	.	.	50	6	.
14	Nowy Sącz	"	14	12	16	.	42	16	.	12	.	28	5	.
15	Przemysł	gimnazjum A. Rachalskiej	24	27	.	.	51	.	.	.	.	51	2	.
16	Rzeszów	" realne	13	.	.	.	13	.	.	.	.	13	1	.
17	Stanisławów	" " SS. Urszulanek	36	20	27	28	111	15	.	.	.	15	5	.
18	"	"	25	37	33	21	116	20	30	16	12	78	8	.
19	Stryj	"	12	12	15	12	51	12	.	.	.	12	5	.
20	Tarnopol	" realne SS. Józeftek	17	15	.	.	32	.	.	.	.	32	2	.
21	Tarnów	" " SS. Urszulanek	43	.	.	.	43	.	.	.	.	43	1	.
Razem			503	446	399	314	1662	306	272	209	181	968	2630	100

E) Licea żeńskie

(posiadające prawo publiczności przed 1. października 1911 r.).

	I.	II.	III.		IV.	V.	VI.	
1 Kolomyja	6	8	18	Liceum SS. Urszulanek	24	24	17	97 6
2 Kraków	11	18	25	" H. Kaplińskiej	38	27	22	141 6
3 Lwów	8	14	21	" Olgi Filippi	27	31	19	120 6
4 "	4	11	16	" W. Niedziatkowskiej	22	33	23	109 6
5 "	12	18	13	" M. Freuklówny (Zagórskiej)	20	15	20	98 6
6 "	4	9	16	" SS. Nazaretanek	18	21	10	78 6
7 "	.	.	.	" F. Dittnerówny (niemieckie)	.	.	9	9 1
8 Przemyśl	25	29	11	" A. Rachalskiej	8	20	16	109 6
9 "	43	34	32	" Ruskiego Instytutu dla dziewcząt	40	31	40	220 6
10 Tarnopol	.	.	15	" SS. Józeftek	16	19	21	71 4
11 Tarnów	.	22	33	" SS. Urszulanek	31	25	26	137 5
	113	163	200	Razem	244	246	223	1189 58

Tab. III. Wynik klasyfikacyi z końcem roku szkolnego 1911/12.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Z pomiędzy uczniów publicznych i prywatnych uznano za										Razem	
	Miejscowość	Kategoria	chlebnie uzdolnionych		uzdolnionych		na ogół uzdolnionych		niezdolnio- nych		nie klasyfiko- wano		publ.	pryw.
			publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.		
A) Gimnazya państwowe.														
1	Bochnia . .	gimnazjum	60	5	344	3	45	1	38	2	1	3	488	14
2	Brody . . .	"	45	2	452	12	51	1	93	4	.	.	641	19
3	Brzeżany . .	"	44	.	469	22	38	.	96	2	.	.	647	24
4	Brzozów . .	"	18	1	91	1	7	.	23	.	.	.	139	2
5	Buczacz . .	"	33	5	300	27	52	9	63	7	.	4	448	52
6	Dębica . . .	"	46	3	255	14	22	6	31	7	2	2	356	32
7	Drohobycz .	"	43	21	540	27	65	6	135	2	3	1	786	62
8	Gorlice . . .	"	34	5	244	8	50	.	49	.	1	.	378	13
9	Grodek Jag.	"	13	2	133	1	27	1	16	.	.	.	189	4
10	Jarosław . . .	"	71	8	493	11	28	.	104	5	.	.	696	24
11	Jasło	"	51	1	470	9	18	.	37	4	.	18	576	32
12	Kamionka Str.	"	27	1	126	3	19	3	27	1	2	.	201	8
13	Kołomyja . .	" (z pol. jęz. wykł.) . .	57	3	503	16	67	1	90	7	3	.	720	27
14	"	" (z rusk. jęz. wykł.) . .	61	1	423	9	41	1	58	2	4	.	587	13
15	Kraków . . .	I. św. Anny	120	9	436	15	28	.	52	4	.	.	636	28
16	"	II. św. Jacka	72	.	266	1	12	.	37	.	.	.	387	1
17	"	filia	40	.	258	5	23	1	22	.	1	.	344	6
18	"	III.	204	9	523	32	21	5	49	4	1	.	798	50
19	"	IV. realne	51	5	271	11	50	1	31	1	2	.	405	18
20	"	V.	33	1	195	4	21	.	48	2	2	.	299	1
21	Lwów	I. akad. (z rusk. j. wykł.)	72	2	374	.	31	1	42	2	.	.	519	9
22	"	filia	70	.	525	13	66	.	68	3	.	1	729	17
23	"	II. (z niem. jęz. wykł.)	37	2	279	7	26	1	47	3	.	1	389	14
24	"	III. Franc. Józ.	75	9	349	9	12	.	31	1	2	.	469	16
25	"	IV.	55	.	430	8	58	2	88	2	3	10	639	22

L.ów	gimnazjum IV. (filia)	65	392	20	67	2	100	9	21	624	52
26	"	28	369	3	67	1	80	5		544	8
27	"	51	218		21	1	14	3		304	4
28	"	40	256	1	20	1	40	1	1	360	5
29	"	21	178	1	20		42	2	4	265	3
30	"	62	446	16	49	2	91	5	5	649	33
31	"	28	178	8	20	1	33	4	1	259	20
32	Żanent	36	190	13	17	2	63	3	6	306	27
33	Mielec	20	88	5	20		12			140	12
34	Myslenice	48	289	9	30	2	75	1		442	14
35	Nowy Sącz	27	304	3	45	2	57	1		433	4
36	"	51	230	26	25	2	27	1	1	334	41
37	Nowy Targ	68	298	1	31		65			462	3
38	Podgórze	52	314	1	59		64			489	1
39	Przemysł	83	594	16	88	2	80	5	12	845	39
40	"	65	407	36	35	9	42	5		549	63
41	" Zasanie	47	372		18		62		2	501	3
42	Rzeszów	63	327	16	18	3	47	2	1	436	28
43	"	62	364	20	36	6	31	4	1	494	44
44	Sanbor	30	306	18	14	3	17	4		367	26
45	"	62	379	16	59	4	119	11	1	619	44
46	Sanok	19	180	6	45	1	30	8	1	275	9
47	Sokal	61	379	8	53	1	81		2	576	18
48	Stanisławów	36	479	14	123	6	130	11		768	32
49	"	35	221		25		37			318	
50	"	47	442	19	101	6	105	10	6	701	38
51	Stryj	33	287	39	91	6	60	5		471	55
52	"	74	470	35	31	3	70	1		645	49
53	Tarnopol	58	342	56	43	8	62	7		505	79
54	"	66	459	4	43		79			647	4
55	"	93	398	26	40	3	53	5		584	45
56	Tarnów	55	242	10	28	1	24	4		349	22
57	"	12	85	8	26	1	16	4		139	17
58	Tłumacz	35	317	14	35	7	52	1		439	22
59	Trembowla	65	275	4	22	1	26		1	389	7
60	Wadowice	30	335	11	55	5	109	9		529	26
61	Złoczów	35	172		53		29			289	
62	Żółkiew										
Razem		3195	20340	751	2392	129	3549	198	98	29532	1405
		10-8%	229	68-8%	8-1%	9-1%	12-1%	14-1%	6-9%		

Liczba posządkowa	Z a k ł a d		Z pomiędzy uczniów publicznych i prywatnych uznano za								R a z e m	
	Miejscowość	Kategoria	chłubnie uzdolnionych		na ogół uzdolnionych		nieuzdolnio- nych		nie klasyfiko- wano		publ.	pryw.
			publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.		
B) Gimnazya przyw. męskie (z prawem publ.)												
1	Biada . . .	gimnazjum realne . . .	22	19	84	2	13	17	.	.	136	2
2	Borszczów . .	" realne . . .	19	19	104	23	15	16	.	.	155	56
3	Brzesko . . .	" . . .	10	4	29	3	7	2	.	.	48	7
4	Bakowice . . .	" . . .	79	10	270	39	32	16	.	7	399	68
5	Chrzanów . .	" realne . . .	7	9	26	32	8	6	.	.	47	47
6	Czortków . .	" . . .	29	6	157	14	10	24	.	4	220	50
7	Horodenka .	" (z pol. jęz. wykł.) . .	6	6	64	14	19	6	.	.	96	23
8	" . . .	" (z rusk. jęz. wykł.) . .	18	.	77	4	15	8	.	.	118	7
9	Hustiatyn .	" . . .	12	1	36	2	.	4	.	.	52	3
10	Jaworów . .	" (z pol. jęz. wykł.) . .	18	4	56	7	33	7	.	1	114	13
11	" . . .	" (z rusk. jęz. wykł.) . .	34	2	140	5	24	16	.	.	215	8
12	Kalusz . . .	" . . .	10	3	66	10	15	23	.	.	114	17
13	Kraków . . .	" prof. Jaworskiego . .	9	.	15	1	7	3	.	.	31	1
14	" . . .	" realne OO. Pijarów . .	4	1	19	2	2	3	.	.	28	1
15	Kuty . . .	" Dr. K. Potępnia . . .	4	9	54	36	27	17	.	.	102	63
16	Lwów . . .	" realne Dr. J. Niemca .	50	12	99	15	5	4	.	3	161	27
17	" . . .	" . . .	1	3	9	6	1	12	.	.	11	9
18	Podhajce . .	" . . .	5	.	14	.	4	7	.	.	35	.
19	Przemysław .	" . . .	13	3	54	4	6	7	.	.	80	9
20	Przeworsk .	" . . .	8	1	23	5	6	11	.	.	48	9
21	Radatyn . .	" utrakwistyczne . . .	16	11	88	18	38	22	.	12	164	32
22	" . . .	" (z rusk. jęz. wykł.) . .	85	11	336	47	43	69	.	1	536	86
23	Skalat . . .	" realne . . .	7	.	32	6	7	8	.	.	54	6
24	Turka . . .	" utrakwistyczne . . .	9	1	30	4	16	12	.	.	67	6
25	Zaleszczyki .	" realne . . .	5	3	28	9	3	6	.	.	42	20
26	Zbaraż . . .	" realne . . .	4	6	38	12	18	10	.	4	74	19
Razem . . .			486	119	1948	304	374	326	43	24	3147	644

Z a k ł a d		Z pomiędzy uczniów publicznych i prywatnych uznano za										R a z e m		
Liczba porządkowa	Miejscowość	Kategoria	chłubnie uzdolnionych		uzdolnionych		na ogół uzdolnionych		niezdolnio- nych		nie klasyfiko- wano		publ.	pryw.
			publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.	publ.	pryw.				
D) Szkoły realne														
1	Jarostaw .	szkoła realna .	9	1	140	4	.	.	38	.	.	.	187	5
2	Kraków . .	" I.	24	.	281	4	.	.	49	.	2	1	356	5
3	" "	" II.	21	.	224	11	.	.	35	1	.	.	280	12
4	Krosno . .	" " " " " "	13	1	108	.	.	.	24	.	.	.	145	1
5	Lwów . . .	" I.	31	1	400	3	.	.	44	.	1	1	476	5
6	" "	" II.	37	3	555	4	.	.	102	2	.	.	694	10
7	Rawa Ruska	" " " " " "	12	.	75	4	.	.	37	.	1	.	125	4
8	Śniatyn . .	" " " " " "	13	.	181	7	.	.	31	7	2	.	227	15
9	Stanisławów	" " " " " "	10	.	317	3	.	.	84	.	.	.	411	3
10	Tarnobrzeg	" " " " " "	14	3	75	3	.	.	20	.	.	.	109	6
11	Tarnopol .	" " " " " "	14	.	162	4	.	.	31	1	.	.	207	5
12	Tarnów . .	" " " " " "	16	.	156	1	.	.	25	.	.	.	197	1
13	Wieliczka .	" " " " " "	7	2	60	9	.	.	5	1	.	.	72	12
14	Żywiec . .	" " " " " "	17	2	103	5	.	.	33	1	1	1	154	9
Razem . . .			238 6.7%	13 14.2%	2837 77.9%	62 68.1%	.	.	558 15.8%	13 14.5%	7 0.2%	3 3.3%	3640	91

E) Licea żeńskie

(z prawem publiczności)

1	Kołomyja .	Liceum SS. Urszulanek . . .	12	1	49	16	.	5	3	1	.	67	20
2	Kraków . .	" H. Kaplińskiej	35	5	97	8	8	6	1	.	.	146	14
3	Lwów . . .	" O. Filippi	36	5	84	10	.	1	.	.	.	121	15
4	"	" W. Niedziałkowskiej .	50	13	53	2	1	3	.	.	.	107	15
5	"	" SS. Nazaretanek . . .	25	1	40	2	3	2	.	2	.	72	3
6	"	" M. Frenklówny (Zagórskiej)	27	.	63	.	.	5	.	5	.	100	.
7	"	" F. Dittnerówny . . .	1	.	8	.	.	.	.	.	.	9	.
8	Przemysł .	" A. Rachalskiej . . .	16	1	36	.	1	1	.	.	.	54	1
9	"	" rusk. Instyt. dla dziewcz.	73	.	128	1	9	4	.	1	.	215	1
10	Tarnopol .	" SS. Józefitek	34	2	39	.	.	.	2	.	.	73	4
11	Tarnów . .	" SS. Urszulanek . . .	40	.	70	2	4	4	.	.	.	118	2
Razem . . .			349	28	667	41	26	31	6	9	.	1082	75
			32.6%	37.3%	61.6%	54.7%	2.4%	2.9%	8%	0.8%	.	99.9%	100%

Tab. IV. Statystyka uczniów publicznych przy końcu roku szkolnego 1911/12.
a) Według religii.

Liczba porządkowa	Z a k a t a d		K a t e g o r y a	K a t o l i c y			(grecko-orientalni)	Ewangelicy		Starozakonni	Inni	Razem
	Miejscowość			obrazdku łacińskiego	obrazdku greckiego	obrazdku ormiańskiego		wyznania anglikańskiego	wyznania helweckiego			
A) Gimnazya państwowe.												
1	Podulim		gimnazjum	465	3	.	.	.	.	20	.	488
2	Brody		"	233	146	.	.	.	.	259	.	641
3	Brzeżany		"	229	215	.	.	.	.	201	.	647
4	Brzozów		"	133	4	.	.	.	.	2	.	139
5	Buczacz		"	169	118	.	.	.	.	161	.	448
6	Debica		"	325	7	.	.	.	.	24	.	356
7	Drohobycz		"	238	179	.	.	.	.	366	.	786
8	Gołdów		"	294	56	.	.	.	.	28	.	378
9	Gródek Jagiell.		"	111	52	.	.	.	.	26	.	189
10	Jarosław		"	461	101	.	.	.	.	134	.	696
11	Jasło		"	526	17	.	.	.	.	33	.	576
12	Kaniouka Str.		"	89	83	.	.	.	.	29	.	201
13	Kolomyja		"	317	54	.	.	.	.	344	.	720
14	"		(z polsk. j. wykład.)	562	21	.	1	.	.	21	.	587
15	"		(z ruskim jęz. wykl.)	488	5	.	.	.	.	143	.	636
16	Kraków		I. św. Anny	333	7	.	.	.	.	45	.	387
17	"		II. św. Jacka	193	4	.	.	.	.	147	.	344
18	"		(filia)	703	12	.	.	.	.	82	.	798
19	"		III.	332	4	.	.	.	.	64	.	405
20	"		IV. realne	271	3	.	.	.	.	23	.	299
21	"		V.	2	519	.	.	.	.	1	.	519
22	Lwów		I. akad. (z rusk. j. w.)	90	726	.	.	.	.	188	.	729
23	"		(filia)	54	54	.	1	.	.	55	.	209
24	"		II. (z niem. jęz. wykl.)	305	14	.	.	.	.	145	1	469
	"		III. Franciszka Józefa			2	.	.	.		.	

25	Lwów	gimnazjum IV.	398	90	2	3	146	639
26	"	" (filia)	352	35	2	1	269	624
27	"	V.	202		2	1	306	544
28	"	VI.	263			1	41	304
29	"	VII.	153	27		1	179	360
30	"	" (filia)	141	55	7	1	61	265
31	"	VIII. realne	455	13		8	173	649
32	Łanicut	realne	247	6		1	6	259
33	Mielec	"	291	4		1	10	306
34	Myslenice	"	140					140
35	Nowy Sącz	I.	351	43		13	35	442
36	"	II.	365	2		1	51	433
37	Nowy Targ	"	272	5		1	56	334
38	Podgórze	"	335	12			115	462
39	Przemysł	"	206	58			225	489
40	"	I. (z polsk. jęz. wykł.)	6	799		1	34	845
41	Przemysł-Zasanie	II. (z polsk. jęz. wykł.)	433			2	114	549
41	Rzeszów	I.	430	6			65	501
43	"	II.	383	10			63	456
44	Sanbor	"	264	145		3	82	494
45	"	" (filia)	174	126			67	367
46	Sanok	"	433	134	1		51	619
47	Sokal	"	93	155			27	275
48	Stanisławów	I. (z polsk. jęz. wykł.)	243	86	5		238	576
49	"	II. (z polsk. jęz. wykł.)	314	73	2	4	374	768
50	"	(z ruskim jęz. wykł.)		312		3	3	318
51	Stryj	"	239	249		7	206	701
52	"	" (filia)	173	63		8	225	471
53	Tarnopol	I. (z polsk. jęz. wykł.)	265	64			316	645
54	"	II. (z polsk. jęz. wykł.)	212	1			292	505
55	"	(z rusk. jęz. wykł.)	3	642			2	647
56	Tarnów	I.	444	3			137	584
57	"	II.	302	3			44	349
58	Tłumacz	"	55	43			41	139
59	Trembowla	"	208	116			115	439
60	Wadowice	"	356	3			30	389
61	Złoczów	"	205	151	1	1	171	529
62	Zółkiew	"	132	102		3	52	289
Razem . . .			15845	6581	27	145	6908	20532
			53.6%	22.3%	0.1%	0.5%	23.4%	

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Miejscowość	K a t e g o r y a	K a t o l i c y			Grecko-orientalni	Ewangelicy		Starozakonni	Inni	Razem
	obrazdku łacińskiego	obrazdku greckiego			obrazdku ormiańskiego	wyznania augsburskiego	wyznania helweckiego						
B) Gimnazya prywatne, męskie (z prawem publiczn.).													
1	Biała	gimnazjum realne	131								5		136
2	Borszczów	"	56	19							80		155
3	Brzesko	"	38								10		48
4	Bakowice-Chyrow	"	372	21	6								399
5	Chrzaniów	realne	38								9		47
6	Czortków	"	80	29	1						110		220
7	Horodenka	"	30		1						65		96
8	"	(z pol. jęz. wykład.)	2	114							2		118
9	Husiatyn	(z rusk. jęz. wykład.)	17	4							31		52
10	Jaworów	"	72	29							13		114
11	"	(z polsk. jęz. wykład.)	2	211							2		215
12	Kałuż	"	37	20	1						56		114
13	Kraków	prof. Jaworskiego	25								6		31
14	"	realne OO. Pijarów	28	2		8		1					28
15	"	"	28	2	2			3			63		102
16	Kuty	"	133	2	2			1			21		161
17	Lwów	Dra K. Potolensa	2					1			8		11
18	"	realne Dra J. Niemca	6	4							25		35
19	Podhajce	"	34	7	1			2			36		80
20	Przemysław	"	45	1							2		48
21	Przeworsk	realne	79	32							50	3	164
22	Relatyn	(utrakwistyczne)	5	510			1				17		534
23	"	(z rusk. jęz. wykład.)	15	11							28		54
24	Skafat	realne	27	31							9		67
25	Turka	(utrakwistyczne)	6	3				1			32		42
26	Zaleszczyki	realne	29	1							40		70
	Zbaraż	"											
	Razem		1337 42.5%	1051 33.5%	20 0.7%	1	9 0.3%				720 22.9%	3 0.1%	3141

Liczba parządkowa	Z a k ł a d		K a t e g o r y a	K a t o l i c y			Grecko-oryentalni	E w a n g e l i c y		Starozakonni	Inni	Razem
	Miejscowość			obrzydku łacin- skiego	obrzydku gree- kiego	obrzydku ormiańskiego		wyznania ang- likańskiego	wyznania hel- weckiego			
D) Szkoły realne.												
1	Jarosław		szkoła realna	129	.	.	23	4	.	31	.	187
2	Kraków	I.	"	308	7	.	.	1	.	40	.	356
3	"	II.	"	246	.	.	.	6	.	28	.	280
4	Krosno		"	139	2	.	.	.	.	4	.	145
5	Lwów	I.	"	337	35	2	.	22	4	64	12	476
6	"	II.	"	426	69	.	.	8	.	191	.	694
7	Rawa Ruska		"	62	51	.	.	2	.	10	.	125
8	Śniatyn		"	89	55	4	.	9	.	70	.	227
9	Stanisławów		"	200	51	1	2	20	4	133	.	411
10	Tarnobrzeg		"	104	.	.	.	.	.	5	.	109
11	Tarnopol		"	96	38	.	.	.	.	73	.	207
12	Tarnów		"	163	2	.	.	1	.	31	.	197

13	Wieliczka	szkoła realna	64	1	.	.	.	7	72
14	Żywiec	" "	132	1	.	.	1	20	154
E) Licea żeńskie (z prawem publiczności).									
	Razem . . .		2495 68·5%	312 8·6%	7 0·2%	25 0·7%	8 0·2%	707 19·4%	3640
1	Kołomyja	liceum SS. Urszulanek	52	4	4	.	.	7	67
2	Kraków	" H. Kaplińskiej	125	.	.	.	.	19	146
3	Lwów	" Olgi Filippi	65	1	.	.	.	52	121
4	"	" W. Niedziałkowskiej	85	3	.	.	.	16	107
5	"	" SS. Nazaretanek	71	1	.	.	.	.	72
6	"	" Frenklówny (Zagórskiej)	88	.	.	.	.	10	100
7	"	" F. Dittnerówny	6	.	.	.	.	3	9
8	Przemysł	" A. Rachalskiej	28	3	.	.	.	23	54
9	"	" rusk. Inst. dla dziewcz.	.	215	.	.	.	.	215
10	Tarnopol	" SS. Józeftek	45	7	.	.	.	20	73
11	Tarnów	" SS. Urszulanek	117	1	.	.	.	.	118
	Razem .		682 63·0%	235 22·6%	5 0·5%	.	10 1·0%	150 13·9%	1082

Tab. V. Statystyka uczniów publicznych przy końcu roku szkolnego 1911|12.

b) Według narodowości.

Lp. porz.	Z a k ł a d		Polaków	Rusinów	Niemców	Czechów	Węgrów	Innych	Razem
	Miejscowość	Kategoria							
A) Gimnazya państwowe.									
1	Rochnia	gimnazjum	484	4					488
2	Brody	"	492	146	3				641
3	Brzezany	"	431	215	1				647
4	Brzozów	"	137	2					139
5	Buczacz	"	330	118					448
6	Debica	"	351	4	1				356
7	Drohobycz	"	608	178					786
8	Gorlice	"	322	56					378
9	Gródek Jagielloński	"	132	52	4	1			189
10	Jarosław	"	600	95	1				696
11	Jasło	"	560	15	1				576
12	Kamionka Strumił.	"	118	83					201
13	Kolomyja	"	685	35					720
14	"	(z pol. jęz. wykład. (z rusk. jęz. wykład.)		565	22				587
15	Kraków	I. św. Anny	634	2			1	1	636
16	"	II. św. Jacka	378	4	1	2			387
17	"	(filia)	343	1					344
18	"	III.	787	11					798
19	"	IV. realne	404	1					405
20	"	V.	296	3					299
21	Lwów	I. akad. (z rusk. jęz. wykł.)	1	519					519
22	"	" (filia)	196	728	139	3		3	729
23	"	II. (z niem. jęz. wykł.)	467	45					389
24	"	III. Franciszka Józefa	575	2					469
25	"	IV.	622	64					639
26	"	" (filia)			2				624

27	Lwów	gimnazjum V.	524	20	204	9	4	4	29532
28	"	VI.	304	25	.	1	.	.	.
29	"	VII.	334	42	.	.	.	.	.
30	"	(filia)	223	3	.	.	.	.	.
31	"	VIII. realne	645	6	.	.	.	.	.
32	Łańcut	realne	253	1	.	.	.	.	.
33	Mielec	"	304	43	.	.	.	.	.
34	Myslenice	"	140	1	.	.	.	.	.
35	Nowy Sącz	I.	398	1	.	.	.	.	.
36	"	II.	432	1	.	.	.	.	.
37	Nowy Targ	"	332	4	.	.	.	.	.
38	Podgórze	"	458	48	.	.	.	.	.
39	Przemysł	I. (z polsk. jęz. wykład.)	441	841	4	.	.	.	.
40	"	II. (z rusk. jęz. wykład.)	.	6	1	.	.	.	.
41	Przemysł-Zasanie	"	548	3	.	.	.	.	.
42	Rzeszów	I.	495	142	2	.	.	.	.
43	"	II.	453	126	.	.	.	.	.
44	Sanbor	"	350	133	.	.	.	.	.
45	"	(filia)	241	153	1	.	.	.	.
46	Sanok	"	486	86	5	.	.	.	.
47	Sokal	"	121	69	2	.	.	.	.
48	Stanisławów	I. (z polsk. jęz. wykl.)	485	314	4	.	.	.	.
49	"	II. (z polsk. jęz. wykl.)	697	249	7	.	.	.	.
50	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	60	.	.	.	.	.
51	Stryj	"	452	64	.	.	.	.	.
52	"	(filia)	404	1	.	.	.	.	.
53	Tarnopol	I. (z polsk. jęz. wykl.)	581	647	.	.	.	.	.
54	"	II. (z polsk. jęz. wykl.)	504	3	.	.	.	.	.
55	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	2	.	.	.	.	.
56	Tarnów	I.	581	110	.	.	.	.	.
57	"	II.	347	144	.	.	.	.	.
58	Tomacz	"	97	96	.	.	.	.	.
59	Trembowla	"	329	.	.	.	.	.	.
60	Wadowice	"	389	.	.	.	.	.	.
61	Złoczów	"	384	.	.	.	.	.	.
62	Żółkiew	"	193	.	.	.	.	.	.
Razem . . .			22878	6433	204	9	4	4	29532
			77.4%	21.8%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	.

L. porz.	Z a k ł a d		Polaków	Rusinów	Niemców	Czechów	Węgrów	Innych	Razem
	Miejscowość	Kategoria							
B) Gimnazya prywatne męskie (z prawem publiczności).									
1	Biała	gimnazjum realne	136	19	.	2	.	.	136
2	Borszczów	"	134	.	.	.	.	.	155
3	Brzesko	"	48	.	.	.	.	.	48
4	Bąkowiec-Chyrow	"	392	7	.	.	.	.	399
5	Chrzanów	realne	47	.	.	.	.	.	47
6	Czortków	"	195	24	1	.	.	.	220
7	Horodenka	"	96	.	.	.	.	.	96
8	"	(z polsk. jęz. wykład.)	.	118	.	.	.	.	118
9	Husiatyn	(z rusk. jęz. wykład.)	50	2	.	.	.	.	52
10	Jaworów	"	84	29	1	.	.	.	114
11	"	(z polsk. jęz. wykład.)	.	215	.	.	.	.	215
12	Kadusz	(z rusk. jęz. wykład.)	92	20	2	.	.	.	114
13	Kraków	"	31	.	.	.	.	.	31
14	"	prof. Jaworskiego	28	.	.	.	.	.	28
15	Kutły	realne OO. Pijarów	102	.	.	.	.	.	102
16	Lwów	Dra K. Petelenza	161	.	.	.	.	.	161
17	"	realne Dra J. Niemca	11	.	.	.	.	.	11
18	Podhajce	"	31	4	.	.	.	.	35
19	Przemysław	"	72	6	2	.	.	.	80
20	Przeworsk	realne	48	.	.	.	.	.	48
21	Robotyn	utrakwistyczne	132	32	.	.	.	.	164
22	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	534	.	.	.	.	534
23	Skafat	realne	43	11	.	.	.	.	54
24	Turka	utrakwistyczne	34	31	2	.	.	.	67
25	Zaleszczyki	realne	39	3	.	.	.	.	42
26	Zbaraż	"	69	1	.	.	.	.	70
Razem . . .			2075 65.0%	1056 33.6%	8 0.3%	2 0.1%	.	.	3141

C) Gimnazja prywatne żeńskie

(z prawem publiczności).

1	Jasło	gimnazjum realne	25	1	.	.	.	.	26
2	Kolomyja	" SS. Urszulanek	99	10	.	.	.	.	111
3	Kraków	" I. (ul. Wolska)	189	.	.	.	.	.	189
4	"	" im. Król. Jadwigi	225	1	.	.	.	.	228
5	"	" H. Strzywińskiej	259	.	.	.	.	.	259
6	"	" realne SS. Urszulanek	79	.	.	.	.	.	79
7	Lwów	" im. J. Słowackiego	257	7	.	.	.	.	266
8	"	" Z. Strzałkowskiej	277	12	.	.	.	.	289
9	"	" S. Goldblatt-Kammerling	280	.	.	.	.	.	280
10	"	" realne SS. Urszulanek	32	.	.	.	.	.	32
11	"	" " W. Niedziałkowskiej	49	1	.	.	.	.	50
12	"	" SS. Nazaretanek	35	.	.	.	.	.	35
13	"	" SS. Bazyl. (z rusk. jęz. w.)	145	.	.	.	.	.	145
14	Nowy Sącz	" A. Rachalskiej	64	2	.	.	.	.	66
15	Przemysł	" realne	50	.	.	.	.	.	50
16	Rzeszów	" SS. Urszulanek	15	7	.	.	.	.	15
17	Stanisławów	"	99	9	.	.	.	.	115
18	"	"	180	10	.	.	.	.	193
19	Stryj.	"	47	7	.	.	.	.	54
20	Tarnopol	" realne SS. Józefitek	28	3	.	.	.	.	31
21	Tarnów	" SS. Urszulanek	36	.	.	.	.	.	36

Razem . .

2325

91.20%

16

0.60%

206

8.10%

2

0.10%

2549

Lp. porz.	Z a k ł a d		Polakow	Rusinow	Niemcow	Czechow	Węgrow	Innych	Razem
	Miejscowość	Kategoria							
D) Szkoły realne.									
1	Jarosław	szkoła realna	169	14	4	.	.	.	187
2	Kraków	I. "	349	4	.	3	.	.	356
3	"	II. "	278	2	.	.	.	.	280
4	Krosno	"	143	2	.	.	.	.	145
5	Lwów	"	438	30	6	.	2	.	476
6	"	"	635	52	3	4	.	.	694
7	Rawa Ruska	"	74	50	1	.	.	.	125
7	Śniatyn	"	167	54	6	.	.	.	227
9	Stanisławów	"	350	44	16	.	1	.	411
10	Tarnobrzeg	"	109	.	.	.	.	.	109
11	Tarnopol	"	169	38	.	.	.	.	207
12	Tarnów	"	195	2	.	.	.	.	197
13	Wieliczka	"	72	.	.	.	.	.	72
14	Żywiec	"	151	1	2	.	.	.	154
Razem			3299 90,7%	293 8,0%	38 1,0%	7 0,2%	3 0,1%	.	3640

E) Licea żeńskie

(z prawem publiczności).

1	Kołomyja	Liceum SS. Urszulanek	63	4	.	.	.	.	67
2	Kraków	" II. Kaplińskiej	146	.	.	.	.	.	146
3	Lwów	" Olgi Filippi	120	1	.	.	.	.	121
4	"	" W. Niedziałkowskiej	106	1	.	.	.	.	107
5	"	" SS. Nazaretanek	71	1	.	.	.	.	72
6	"	" M. Fronkówny (Zagórskiej)	99	.	.	.	.	1	100
7	"	" F. Dittner	2	.	7	.	.	.	9
8	Przemysł	" A. Rachalskiej	51	3	.	.	.	.	54
9	"	" rusk. Inst. dla dziewcząt.	.	215	.	.	.	.	215
10	Tarnopol	" SS. Józefitek	66	7	.	.	.	.	73
11	Tarnów	" SS. Urszulanek	118	.	.	.	.	.	118
Razem			842 77·8%	232 21·4%	7 0·7%	.	.	1 0·1%	1082

Tab. VI. Wynik egzaminu dojrzałości

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Zgłosiło się uczniów			
	Miejscowość	Kategoria	publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem
a) Gimnazya państwowe.						
1	Bochnia	gimnazjum	11	.	.	11
2	Brody	"	1	.	.	1
3	Brzeżany	"	1	1	.	2
4	Dębica	"	2	.	1	3
5	Drohobycz	"	5	.	.	5
6	Jarosław	"	.	.	7	7
7	Kołomyja	" (z polsk. jęz. wykł.) .	5	.	.	5
8	"	" (z rusk. jęz. wykł.) .	5	.	.	5
9	Kraków	" św. Anny	2	.	k. 3	5
10	"	" św. Jacka	.	.	2	2
11	"	" III.	4	.	.	4
12	"	" IV.	.	1	2	3
13	"	" V.	2	.	.	2
14	Lwów	" (akademickie)	4	.	2	6
15	"	" II.	2	.	1	3
16	"	" III.	1	.	k. 4	5
17	"	" IV.	.	.	1	1
18	"	" IV. (filia)	9	1	.	10
19	"	" VI.	.	.	1	1
20	"	" VII. (filia)	1	.	.	1
21	"	" VIII.	7	.	.	7
22	Nowy Sącz	" I.	2	.	2	4
23	"	" II.	3	.	1	4
24	Podgórze	"	.	.	1	1
25	Przemysł	" I.	4	.	.	4
26	"	" (z rusk. jęz. wykł.) .	5	.	1	6
27	Rzeszów	" I.	2	.	.	2
28	"	" II.	2	.	.	2
29	Sambor	"	.	.	4	4
30	Stańisławów	" I.	7	.	1	8
31	"	" II	.	.	14	14
32	Stryj	"	3	1	.	4
33	Tarnopol	" II.	4	.	.	4
34	"	" (z rusk. jęz. wykł.) .	5	.	.	5
35	Tarnów	" I.	3	.	.	3
36	"	" II.	.	.	1	1
37	Wadowice	"	3	1	.	4
38	Złoczów	"	1	.	.	1
Razem			106	5	42	160
Razem					7	
mężczyzn . . .			106	5	42	160
kobiet . . .			.	.	7	.

w terminie zimowym 1912.

Przed ustnym egzaminem lub podczas egzaminu odsta- piło uczniów				Otrzymało świadectwo dojrzałości uczniów				Reprobowano uczniów na pół roku			
publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem	publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem	publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem
.	.	.	.	11	.	.	11	.	.	.	.
.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.
.	.	.	.	.	1	.	1	1	.	.	1
.	.	.	.	2	3	.	2	1	.	.	1
.	.	.	.	5	.	.	5	.	.	.	.
.	.	1	1	.	.	5	5	.	.	1	1
.	.	.	.	5	.	.	5	.	.	.	.
.	.	.	.	5	.	.	5	.	.	.	.
.	.	.	.	2	.	k. 3	5	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	2	2	.	.	.	.
.	.	.	.	4	.	.	4	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	2	2	.	.	1	1
.	.	.	.	2	.	.	2	.	.	.	.
.	.	.	.	4	.	1	5	1	.	.	1
.	.	.	.	2	.	1	3	.	.	.	.
.	.	.	.	1	.	k. 4	5	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.
.	.	.	.	9	1	.	10	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1
.	.	.	.	6	.	.	6	1	.	.	1
.	.	.	.	2	.	2	4	.	.	.	.
.	.	.	.	3	.	1	4	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.
.	.	.	.	3	.	.	3	1	.	.	1
.	.	.	.	4	.	1	5	1	.	.	1
.	.	.	.	2	.	.	2	.	.	.	.
.	.	.	.	2	.	.	2	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	4	4	.	.	.	.
.	.	.	.	6	.	.	6	1	.	1	2
.	.	1	1	.	.	9	9	.	.	4	4
.	.	.	.	3	.	1	4	.	.	.	.
.	.	.	.	4	.	.	4	.	.	.	.
.	.	.	.	5	.	.	5	.	.	.	.
.	.	.	.	3	.	.	3	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.
.	.	.	.	2	.	1	3	1	.	.	1
.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.
.	.	2	2	99	2	34	142	9	.	7	16
.	.	.	.	.	.	7	.	.	.	.	.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Zgłosiło się uczniów			
	Miejscowość	Kategoria	publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem
	b) Gimnazya prywatne męskie.					
1	Lwów	gimn. Dra K. Petelenza . .	2	.	.	2
	c) Gimnazya prywatne żeńskie.					
1	Lwów	gimn. im. Jul. Słowackiego .	k. 1	.	.	1
	d) Szkoły realne.					
1	Jarostaw	szkoła realna	1	.	.	1
2	Kraków	" " I.	.	.	7	7
3	" " " " II.	" " II.	1	.	.	1
4	Lwów	" " I.	5	.	9	14
5	" " " " II.	" " II.	2	.	.	2
6	Sniatyn	" "	.	.	1	1
7	Stanisławów	" "	7	.	.	7
8	Tarnopol	" "	5	.	.	5
	Razem		21	.	17	38

Przed ustnym egzaminem lub podczas egzaminu odstą- piło uczniów				Otrzymało świadectwo dojrzałości uczniów				Reprobowano uczniów na pół roku			
publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem	publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem	publicznych	prywatnych	eksternistów	Razem
.	.	.	.	2	.	.	2	.	.	.	.
.	.	.	.	k. 1	.	.	1	.	.	.	.
.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.
.	.	.	.	1	.	4	4	.	.	3	3
.	.	.	.	1	.	4	1	.	.	5	5
.	.	.	.	5	.	4	2	.	.	.	.
.	.	.	.	2	.	1	1	.	.	.	.
.	.	.	.	6	.	.	6	1	.	.	1
.	.	.	.	5	.	.	5	.	.	.	.
.	.	.	.	20	.	9	29	1	.	8	9

Tab. VII. Wynik egzaminu dojrzałości

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Zgłosiło się uczniów				Z powodu niedostatecznego postępu w ciągu r. szk. nieopuszczono uczniów				Przed ustnym egzaminem lub podczas ustnego egzaminu odstąpiło uczniów			
	Miejscowość	Kategoria	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem
a) Gimnazya męskie państwowe.														
1	Bochnia . . .	gimnazjum	44	.	.	44	1	.	.	1	.	.	.	.
2	Brody . . .	"	52	k. 1	3	56	4	.	.	4	.	.	2	2
3	Brzeżany . . .	"	43	k. 2	3	50	.	.	.	.	.	.	1	1
4	Buczacz . . .	"	33	m. 2	1	38	1	.	.	1	1	.	.	1
5	Dębica . . .	"	27	k. 2	.	29	.	.	.	.	.	.	.	.
6	Drohobycz . .	"	50	m. 1	2	55	4	.	.	4	.	.	.	.
7	Jurów . . .	"	50	k. 3	.	53	2	.	.	2	.	.	.	.
8	Jasło . . .	"	53	k. 3	.	56	.	1	.	1	.	.	.	.
9	Kołomyja . . .	" (z polsk. j. wykł.)	36	m. 1	.	41	1	.	.	1	.	.	.	.
10	" . . .	" (z r. jęz. wykł.)	47	m. 4	4	53	4	.	1	5	.	.	1	1
11	Kraków . . .	" św. Anny . . .	80	k. 1	k. 21	127	4	.	.	4	.	.	.	.
12	" . . .	" św. Jacka . . .	25	m. 1	m. 23	48	.	.	4	4	.	.	.	.
13	" . . .	" III.	119	k. 3	3	59	181	2	.	6	8	.	7	7
14	" . . .	" IV.	28	1	k. 10	43	.	.	.	.	.	.	.	.
15	" . . .	" V.	24	m. 4	m. 2	24	.	.	.	.	.	.	.	.
16	Lwów . . .	" akademickie . .	68	k. 2	k. 2	97	4	.	.	4	3	.	k. 1	10
17	" . . .	" " (filia) . . .	59	m. 25	1	60	4	.	.	4	1	.	.	1
18	" . . .	" II.	29	1	.	30	3	.	.	3	.	.	.	.
19	" . . .	" III.	41	2	k. 19	63	1	.	.	1	3	.	k. 5	9
20	" . . .	" IV.	49	m. 1	2	53	4	.	.	4	.	.	.	.
21	" . . .	" IV. (filia) . . .	62	4	.	68	2	.	.	2	.	.	.	.
22	" . . .	" V.	48	.	7	55	.	.	.	.	.	.	.	.
23	" . . .	" VI.	35	.	.	35	.	.	.	.	1	.	.	1
24	" . . .	" VII.	30	1	34	65	.	1	.	1	.	.	20	20
25	" . . .	" VII. (filia) . . .	28	1	2	31	1	1	.	2	1	.	.	1
26	" . . .	" VIII.	47	1	1	49	1	.	.	1	.	.	.	.
27	Nowy Sącz . .	" I.	39	k. 2	3	45	.	.	.	.	.	.	1	1
28	" . . .	" II.	27	m. 1	.	27	1	.	.	1	.	.	.	.

w terminie letnim i jesiennym 1912.

Otrzymało świadectwo								Reprobowano															
dojrzałości z odnaczeniem				dojrzałości				na 1/2 roku				na rok				na czas nieograniczony				publ.	pryw.	ekst.	Razem
publ.	pryw.	ekst.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem				
10	.	.	10	29	.	.	29	4	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	10	33	.	.	33	5	.	k. 1 m. .	6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	k. 1 m. .	.	8	32	k. 1 m. 2	2	37	4	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	4	26	k. 2 m. 2	1	31	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	k. 1 m. .	.	8	17	1	.	18	3	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	8	36	k. 3 m. .	1	40	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	k. 3 m. .	.	11	37	.	.	37	3	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	.	.	14	37	k. 1 m. .	.	38	2	1	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	k. 1 m. .	.	5	29	4	.	33	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	7	32	1	.	33	2	k. 1 m. .	1	4	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
27	.	k. 4 m: 1	32	48	2	k. 12 m. 8	70	1	1	k. 3 m. 10	15	.	.	k. 2 m. 2	4	.	.	k. 2 m. .	2	.	.	.	2
7	.	.	7	18	13	.	31	.	.	3	3	.	.	1	1	.	.	2	2	.	.	.	2
37	.	1	38	71	2	32	105	8	1	9	18	1	.	3	4	.	.	1	1	.	.	.	1
2	.	k. 2 m. .	4	24	.	k. 7 m. 2	.	1	1	k. 1 m. .	3	1	.	2	3	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	7	17	.	.	17	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	k. 1 m. .	.	11	48	k. 1 m. .	9	58	3	.	6	9	.	.	2	2	.	.	k. 1 m. 1	2	.	.	.	2
8	.	.	8	45	.	.	45	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	3	23	1	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	1	k. 1 m. .	11	25	1	k. 6 m. .	32	3	.	k. 3 m. .	6	.	.	k. 4 m. .	4	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	11	32	2	.	34	2	.	.	2	.	.	1	1	.	.	1	1	.	.	.	1
12	.	.	12	47	3	.	50	1	1	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	2	42	.	7	49	4	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	11	23	.	.	23	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	11	16	.	5	21	2	.	1	3	1	.	6	7	.	.	2	2	.	.	.	2
1	.	.	1	23	.	.	23	2	.	1	3	1	.	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	8	38	.	1	39	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	k. 2 m. .	.	6	32	1	1	34	3	.	1	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	7	18	.	.	18	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Zgłosiło się uczniów				Z powodu niedostatecznego postępu w ciągu r. szk. niedopuszczono uczniów				Przed ustnym egzaminem lub podczas ustnego egzaminu odstąpiło uczniów			
	Miejscowość	Kategoria	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekstern.	Razem
29	Nowy Targ .	gimnazjum	32	.	.	32	.	.	.	.	.	.	.	.
30	Podgórze .	"	44	k. 1	1	46	1	.	.	1	.	.	.	.
31	Przemysł .	" I. (z p. j. wykł.)	70	1	9	80	1	.	.	1	.	.	.	.
32	"	" (z r. jez. wykł.)	81	k. 2	.	84	1	.	.	1	.	.	.	.
33	" na Zas.	"	28	m. 1	.	29	.	.	.	.	.	1	.	1
34	Rzeszów . .	" I.	49	10	.	59	.	.	.	.	.	.	1	1
35	"	" II.	47	k. 2	1	50	.	.	.	.	.	.	.	.
36	Sanibor . .	"	37	m. .	2	40	2	.	.	2	.	.	.	.
37	"	" (filia)	31	1	.	31	.	.	.	.	.	.	.	.
38	Sanok . . .	"	64	k. 2	2	69	3	.	.	3	.	.	1	1
39	Stanisławów	" I. (z p. j. wykł.)	55	m. .	k. 2	57	14	.	.	14	1	.	.	1
40	"	" II. (z p. j. wykł.)	31	.	7	38	.	.	.	.	.	.	.	.
41	Stryj	"	73	k. 1	.	75	.	.	.	.	.	.	.	.
42	"	" (filia)	37	m. 1	.	42	.	.	.	.	.	.	.	.
43	Tarnopol . .	" I. (z p. j. wykł.)	65	k. 6	.	74	.	.	.	.	.	.	.	.
44	"	" II. (z p. j. wykł.)	44	m. 3	4	70	.	.	.	.	.	.	.	.
45	"	" (z r. j. wykł.) .	48	k. 2	.	48	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Tarnów . . .	" I.	54	m. .	.	66	.	.	.	.	.	.	.	.
47	"	" II.	27	k. 9	.	27	.	.	.	.	.	.	.	.
48	Wadowice . .	"	23	m. 2	1	25	.	.	.	.	.	.	.	.
49	Złoczów . . .	"	26	1	1	29	.	.	.	.	.	.	.	.
Razem			2256	50	54	2642	66	3	11	80	10	2	6	60
kobiet				56	226								42	
mężczyzn														
b) Gimnazya prywatne męskie (z prawem publiczności).														
1	Bąkowiec . .	gimnazjum OO. Jezuit.	47	.	.	47	.	.	.	.	.	.	.	.
2	Lwów	" Dra K. Petelenza	16	.	.	16	1	.	.	1	.	.	.	.
			63	.	.	63	1	.	.	1	.	.	.	.

Otrzymało świadectwo								Reprobowano											
dojrzałości z odznaczeniem				dojrzałości				na ½ roku				na rok				na czas nieograniczony			
publ.	pryw.	ekstern.	Razem.	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekstern.	Razem
12	.	.	12	20	.	.	20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	9	34	k. 1	1	36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	10	57	m. .	6	64	1	.	.	1	1	.	3	4	.	.	.	.
7	k. 2	.	10	70	.	.	70	3	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.
4	m. 1	.	4	23	.	.	23	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
14	.	.	14	31	.	6	37	4	.	3	7	.	.	.	.	.	.	.	.
19	k. 1	.	20	28	k. 1	1	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	m. .	.	11	24	m. .	1	26	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	8	23	.	.	23	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	11	45	k. 2	1	48	5	1	.	6	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	9	29	.	k. 2	31	2	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	2	27	.	m. .	4	31	2	.	1	3	.	2	2	.	.	.	.
7	.	.	7	59	k. 1	.	61	6	.	.	6	1	.	.	1	.	.	.	.
4	.	.	4	32	m. 1	.	36	1	1	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
13	k. 1	.	14	52	k. 2	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	m. .	.	13	33	m. 5	4	37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	k. 2	.	4	39	m. 3	.	39	5	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.
15	k. 4	.	19	31	k. 5	1	38	8	1	.	9	.	.	.	.	.	.	.	.
12	m. .	.	12	15	m. 1	.	15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	4	17	1	1	19	1	.	.	1	1	.	.	1	.	.	.	.
4	.	.	4	20	.	1	21	1	2	.	3	1	.	.	1	.	.	.	.
446	19	7	476	1627	26	27	1819	102	1	8	158	10	.	6	39	.	.	3	10
	2	2			32	107			10	37			.	23				7	
15	.	.	15	32	.	.	32	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	5	10	.	.	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20	.	.	20	42	.	.	42	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Zgłosiło się uczniów				Z powodu niedostatecznego postępu w ciągu r. szk. niedopuszczono uczniów				Przed ustnym egzaminem lub podczas ustnego egzaminu odstąpiło uczniów			
	Miejscowość	Kategoria	publ.	pryw.	ekstern.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem	publ.	pryw.	ekst.	Razem
c) Gimnazja prywatne żeńskie (z prawem publiczności).														
1	Kołomyja .	gimn. realne SS. Urszul.	7	.	5	12	.	.	.	.	.	.	2	2
2	Kraków .	" I.	39	1	1	41	.	.	.	.	.	.	.	.
3	" .	" im. król. Jadwigi	21	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.
4	" .	" H. Strażyńskiej .	27	.	.	27	.	.	.	.	6	.	.	6
5	Lwów .	" im. J. Słowackiego	39	.	.	39	.	.	.	.	.	.	.	.
6	" .	" Z. Strzałkowskiej	37	2	.	39	2	.	.	2	.	.	.	.
7	Stanisławów	"	12	1	.	13	.	.	.	.	.	.	.	.
Razem			185	4	6	195	2	.	.	2	6	.	2	8
d) Szkoły realne.														
1	Jarosław .	szkoła realna	15	3	.	18	.	.	.	.	.	.	.	.
2	Kraków .	" " I.	31	.	2	33	4	.	.	4	.	.	.	.
3	" .	" " II.	25	.	39	64	.	.	2	2	.	.	9	9
4	Krosno .	" "	21	.	1	22	.	.	.	.	.	.	.	.
5	Lwów .	" " I.	39	.	.	39	.	.	.	.	2	.	.	2
6	" .	" " II.	69	.	k. 7 m. 65	141	9	.	k. 2 m. 10	21	.	.	2	2
7	Śniatyn .	" "	27	k. 1 m. 2	.	30	1	1	.	2	.	.	.	.
8	Stanisławów	" "	57	.	.	57	9	.	.	9	.	.	.	.
9	Tarnopol .	" "	17	.	.	17	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Tarnów .	" "	22	1	.	23	.	.	.	.	.	.	.	.
11	Żywiec .	" "	12	1	.	13	1	.	.	1	.	.	.	.
Razem			335	1	7	457	23	2	2	39	2	.	11	13
kobiet														
Razem				7	107				12					
e) Licea żeńskie.														
1	Kołomyja .	licium SS. Urszulanek .	12	4	.	16	.	.	.	.	1	.	.	1
2	Kraków .	" H. Kaplińskiej .	21	.	16	37	.	.	.	.	.	.	2	2
3	Lwów .	" O. Filippi	17	.	3	20	.	.	.	.	.	.	.	.
4	" .	" Niedziałkowskiej	23	3	1	27	1	.	.	1	.	.	.	.
5	" .	" Frenklówny	18	.	.	18	.	.	.	.	1	.	.	1
6	" .	" SS. Nazaretanek .	9	.	.	9	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Przemysł .	" Rachalskiej	16	1	.	17	.	.	.	.	.	.	.	.
8	" .	" r. inst. dla dziewcz.	40	.	.	40	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Tarnopol .	" SS. Józefitek . . .	20	.	.	20	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Tarnów .	" SS. Urszulanek .	21	.	.	21	.	.	.	.	.	.	.	.
Razem			197	8	20	225	1	.	.	1	2	.	2	4

Tab. VIII. Wydatki preliminarowane na szkoły średnie w całej Przedlitawii a w Galicyi w roku 1912.

Gimnazyja i szkoły realne.

Liczba porz.	W y d a t k i	W całej Przedlitawii	Z tego w Galicyi	%
a) Wydatki zwyczajne.				
(bez interkalarza)				
1	Pobory osobowe (płace, dodatki aktyw. dyrektorów, profesorów i sług, dodatki osobiste i na mieszkanie.	25,061.889	5,068.782	20.22
2	Wynagrodzenie sług pomocniczych	406.071	149.840	36.89
3	Potrzeby kościelne	77.588	25.467	32.82
4	Fundacye i stypendya	11.944	1.000	8.37
5	Datki	85.978	.	.
6	Czynsze najmu	845.416	422.232	49.94
7	Remuneracye i zapomogi	5.291.025	1,954.604	36.94
8	Potrzeby naukowe	34.420	3.066	8.90
9	Podatki i daniny	258	.	.
10	Koszta podróży i diety	27.160	5.640	20.76
11	Koszta zarządu	1.302.267	292.118	22.43
12	Wydatki ryczałtowe	214.234	40.000	18.67
13	Datki dla kasy chorych	13.825	6.615	47.80
14	Zwroty z opłat szkolnych	87.633	9.800	11.18
Razem		33,459.708	7,979.164	23.84
Potrzeba		33,459.708	7,979.164	23.84
15	Subwencye	654.633	55.000	8.40
Ogółem		34.114.341	8.034.164	23.55
b) Wydatki nadzwyczajne.				
1	Koszta zarządu i potrzeby naukowe	946.404	199.958	21.12
2	Subwencye i dotacye	140.400	30.000	21.36
3	Zaliczki zwrotne	10.000	.	.
Razem		1,096.804	229.958	20.96
Suma wydatków		35.111.145	8.264.122	23.53

Tab. IX. Zestawienie wydatków na szkoły średnie w Galicyi
w roku 1912.

Liczba porz.	W y d a t k i	W całej Przedlitawii	Z tego w Galicyi	%
	Gimnazya i szkoły realne . (nadzwyczajne) . . (zwyyczajne) . .	1,096.804 34,114.341	229.958 8,034.164	20·96 23·55
1	Komisye egzaminacyjne	21.100	.	} Udział Galicyi nie wykazany
2	Kursy dla nauczycieli gimnastyki	12.140	.	
3	Uzupełniające kursy naucz. szkół średnich .	15.000	.	
4	Wsparcia i stypendya dla kandydatów stanu nauczycielskiego na dalsze kształcenie .	207.100	.	
5	Uzupełnienie środków naukowych	18.000	.	
6	Ogólne wydatki na koszt zarządu	12.000	.	}
7	Wsparcia dla pism fachowych w zakresie szkół średnich	5.000	.	
	Razem	35,501.485	8,264.122	23·27

Tab. X. Wydatki na szkoły średnie galicyjskie według preliminarzy rządowych.

L. porz.	Z a k ł a d		W roku 1911 koron	W roku 1912 koron	Zatem wporównaniu z rokiem poprzednim mniej lub więcej
	Miejscowość	Kategoria			
1	Bochnia	gimnazjum	123.500	122.837	— 663
2	Brody	"	125.888	131.651	+ 5.763
3	Brzeżany	"	143.280	149.072	+ 5.792
4	Brzozów	"	26.944	41.899	+ 14.955
5	Buczacz	"	109.977	113.283	+ 3.306
6	Debica	"	84.553	86.463	+ 1.910
7	Drohobycz	"	137.064	143.237	+ 6.173
8	Gorlice	"	57.603	71.100	+ 13.497
9	Gródek Jagielloński	"	34.827	52.290	+ 17.463
10	Jarosław	"	135.100	135.856	+ 756
11	"	szkoła realna	79.389	78.591	— 798
12	Jaśło	gimnazjum	122.396	127.058	+ 4.662
13	Kamionka Strumił	"	27.406	40.050	+ 12.644
14	Kołomyja	"	132.333	134.012	+ 1.679
15	"	"	122.480	132.866	+ 10.386
16	Kraków	" I.	137.542	124.231	— 13.311
17	"	" II.	172.202	183.663	+ 11.461
18	"	" III.	138.848	148.179	+ 9.331
19	"	" IV.	111.833	112.844	+ 1.011
20	"	" V.	120.670	122.060	+ 1.390
21	"	szkoła realna I.	131.275	130.528	— 747
22	"	" II.	130.532	137.289	+ 6.757
23	Krosno	gimnazjum	69.026	71.180	+ 2.154
24	Lwów	" I. akad.	167.728	180.264	+ 12.536
25	"	" (filia)	82.602	93.596	+ 10.994
26	"	" II.	138.514	137.314	— 1.200
27	"	" III.	120.446	120.385	— 61
28	"	" IV.	237.974	248.451	+ 10.477
29	"	" V.	132.339	132.867	+ 528
30	"	" VI.	96.747	92.732	— 4.015
31	"	" VII.	174.678	127.589	— 47.089
32	"	" (filia)	"	70.228	+ 70.228
33	"	" VIII.	140.625	145.739	+ 5.114
34	"	szkoła realna I.	117.166	125.623	+ 8.457
35	"	" II.	160.811	168.093	+ 7.282
36	Łanient	gimnazjum	34.318	48.691	+ 14.373
37	Mielec	"	67.103	78.082	+ 10.979
38	Myślenice	"	32.122	40.369	+ 8.247
39	Nowy Sącz	" I.	140.982	142.468	+ 1.486
40	"	" II.	90.712	103.653	+ 12.941
41	Nowy Targ	"	71.118	80.488	+ 9.370
42	Podgórze	"	115.615	118.779	+ 3.164
43	Przemysł	" I.	127.481	128.162	+ 681
44	"	" II.	104.200	118.654	+ 14.454
45	"	" III. (ruskie)	137.069	151.650	+ 14.581
46	Rawa Ruska	szkoła realna	28.026	44.059	+ 16.033
47	Rzeszów	" I.	118.968	118.614	— 354
48	"	" II.	104.774	108.837	+ 4.063

L. porz.	Z a k ł a d		W roku 1911	W roku 1912	Zatem w porównaniu z rokiem poprzednim mniej lub więcej
	Miejscowość	Kategoria	koron	koron	
49	Sanbor	gimnazjum	144.429	130.611	— 13.811
50	"	" (filia)		65.918	+ 65.918
51	Sanok	"	150.546	157.398	+ 6.852
52	Sniatyn	szkoła realna	76.540	82.962	+ 6.422
53	Sokal	gimnazjum	61.627	65.143	+ 3.516
54	Stanisławów	" I.	148.166	147.278	— 888
55	"	" II.	135.998	157.188	+ 21.190
56	"	" III. (ruskie)	101.800	111.061	+ 9.261
57	"	szkoła realna	108.432	110.041	+ 9.609
58	Stryj	gimnazjum	118.093	119.780	+ 1.687
59	"	" (filia)	84.816	98.409	+ 13.593
60	Tarnobrzeg	szkoła realna	23.584	34.598	+ 11.014
61	Tarnopol	gimnazjum I.	134.144	144.416	+ 10.272
62	"	" II.	107.287	117.415	+ 10.128
63	"	" III. (ruskie)	123.492	123.624	+ 132
64	"	szkoła realna	98.405	106.149	+ 7.744
65	Tarnów	gimnazjum I.	110.866	115.945	+ 5.079
66	"	" II.	96.481	103.047	+ 6.566
67	"	szkoła realna	90.918	94.791	+ 873
68	Tłumacz	gimnazjum	18.755	30.889	+ 12.134
69	Trembowla	"	67.338	84.512	+ 17.174
70	Wadowice	"	124.422	125.724	+ 1.302
71	Wieliczka	szkoła realna	18.644	29.175	+ 10.531
72	Złoczów	gimnazjum	116.200	124.118	+ 7.918
73	Zółkiew	"	51.119	69.397	+ 18.278
74	Żywiec	szkoła realna	64.728	75.558	+ 10.830
75	Galicyjska Liga przemysłowa na urządzenie war- statów studenckich		8.000	8.000	+ 5.000
76	Prywatne gimnazjum w Borszczowie			5.000	+ 5.000
77	Liceum żeńskie Królowej Jadwigi we Lwowie		12.000	12.000	+ 3.000
78	Liceum żeńskie Nazaretanek we Lwowie			3.000	+ 3.000
79	Liceum żeńskie Niedziałkowskiej we Lwowie		6.000	6.000	+ .
80	Liceum żeńskie polskiego „Muzeum szkolnego” we Lwowie			4.000	+ 4.000
81	Liceum żeńskie Urszulanek w Kołomyi		3.000	3.000	+ .
82	Liceum żeńskie w Przemyśle (ruskie)		10.000	10.000	+ .
83	Liceum żeńskie SS. Józefitek w Tarnopolu			4.000	+ 4.000
84	Na zakładanie samoistnych filii		26.800	40.000	+ 13.000
85	Zwroty z opłat szkolnych		10.700	9.800	— 900
Razem . . .			7.670.116	8.245.573	+ 575.457

Tab. XI. Nadzwyczajne wydatki na szkoły średnie galicyjskie na rok 1912.

(Według preliminarza rządowego).

Liczba porz.	Nadzwyczajne wydatki	Adaptacje i readaptacje	Urządzenia	Potrzeby naukowe	Annuitety i poborowe należności	Subwencje i dotacje
1	Dla filii c. k. gimnazjum akademickiego we Lwowie:					
	a) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia (1 rata)	.	1500	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych (1. rata)	.	.	2000	.	.
2	Dla II. c. k. gimnazjum we Lwowie: zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)	.	1500	.	.	.
3	Dla III. c. k. gimn. Franciszka Józefa we Lwowie:					
	a) Zakupno środków naukowych	.	.	1400	.	.
	b) Instalacja gazu i sprzęty wewn. urządzenia	.	2000	.	.	.
4	Dla IV. c. k. gimnazjum we Lwowie:					
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. i ostatnia rata)	.	950	.	.	.
	b) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia (1. rata)	.	2000	.	.	.
	c) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia dla klas równorzędnych (1. rata)	.	2000	.	.	.
	d) Zakupno środków naukowych (3. rata)	.	.	2500	.	.
	e) Zakupno środków naukowych (1. rata)	.	.	4000	.	.
5	Dla VI. c. k. gimn. we Lwowie: zakupno sprzętów wewn. urządzenia i instalacja elektr. oświetlenia w gabinecie naturalistycznym	.	681	.	.	.
6	Dla VII. c. k. gimn. we Lwowie: na zaprowadzenie elektr. oświetlenia	.	700	.	.	.
7	Dla filii VII. c. k. gimn. we Lwowie:					
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia dla fizykalnego i naturalnego gabinetu	.	750	.	.	.
	b) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia (1. rata)	.	1000	.	.	.
	c) Zakupno środków naukowych	.	.	5000	.	.
8	Dla VIII. c. k. gimn. we Lwowie:					
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia	.	1000	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych	.	.	500	.	.
9	Dla I. c. k. gimn. w Krakowie: zakupno sprzętów wewn. urządzenia	.	2000	.	.	.
10	Dla II. c. k. gimn. w Krakowie:					
	a) Zaprowadzenie światła gazowego	.	161	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych	.	.	760	.	.
	c) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia	.	1000	.	.	.
	d) Zaprowadzenie światła elektr. dla gabinetu fizykalnego	.	790	.	.	.
	Do przeniesienia	.	18032	16160	.	.

Liczba porz.	Nadzwyczajne wydatki		Adaptacje i readaptacje	Urządzenia	Potrzeby na- ukowe	Anuitety i pobo- żne należności	Subwencje i dotacje
	Z przeniesienia . . .		.	18032	16160	.	.
11	Dla	IV. c. k. gimn. w Krakowie: zakupno	.	.	.	.	.
		środków naukowych (1. rata)	.	.	2000	.	.
12	Dla	V. c. k. gimn. w Krakowie: zakupno	.	.	.	.	.
		sprzętów wewn. urzędnia (1. rata) . .	.	1000	.	.	.
13	Dla	II. c. k. szkoły realnej w Krakowie: za-	.	.	.	.	.
		kupno sprzętów wewn. urzędnia (3.	.	.	.	.	.
		i ostatnia rata)	.	245	.	.	.
14	Dla	c. k. gimn. w Bochni: zakupno sprzętów	.	.	.	.	.
		wewn. urzędnia (3. i ostatnia rata) .	.	1285	.	.	.
15	Dla	c. k. gimn. w Brodach:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno sprzętów wewn. urzędnia	.	212	.	.	.
		(3. i ostatnia rata)	.	.	.	.	.
	b)	Zakupno dalszych sprzętów wewn. urzą-	.	900	.	.	.
		dzenia	.	.	.	.	.
16	Dla	c. k. gimn. w Brzozowie: zakupno środ-	.	.	.	.	.
		ków naukowych (na utworzenie 4. klasy)	.	.	4800	.	.
17	Dla	c. k. gimnazjum w Buczacu:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno środków naukowych (2. rata) .	.	.	2000	.	.
	b)	Zakupno sprzętów wewn. urzędnia .	.	450	.	.	.
18	Dla	c. k. gimn. w Debicy: zakupno środków	.	.	.	.	.
		naukowych (2. rata)	.	.	2000	.	.
19	Dla	c. k. gimn. w Gorlicach: zakupno	.	.	.	.	.
		środków nauk. (na otwarcie 7. klasy) .	.	.	4500	.	.
20	Dla	c. k. gimn. w Gródku Jagiellońskim:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno sprzętów wewn. urzędz. (1. rata)	.	2000	.	.	.
	b)	Zakupno środków naukowych (na otwar-	.	.	.	.	.
		cie 4. klasy)	.	.	4800	.	.
21	Dla	c. k. gimn. w Jasle:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno sprzętów wewn. urzędnia .	.	4752	.	.	.
	b)	Zakupno przyrządów gimnastycznych .	.	985	.	.	.
22	Dla	c. k. gimn. w Kamionce Strumił:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno sprzętów wewn. urzędnia .	.	2375	.	.	.
	b)	Zakupno środków naukowych (na otwar-	.	.	.	.	.
		cie 4. klasy)	.	.	4600	.	.
23	Dla	c. k. gimn. (polskiego) w Kołomyi:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno sprzętów wewnętrznego urzą-	.	.	.	.	.
		dzenia (3. i ostatnia rata)	.	200	.	.	.
	b)	Zakupno sprzętów wewn. urzędnia	.	.	.	.	.
		(1. rata)	.	500	.	.	.
24	Dla	c. k. gimnazjum w Łaniewie:	.	.	.	.	.
	a)	Zakupno sprzętów wewn. urzędnia	.	1577	.	.	.
		(1. rata)	.	.	.	.	.
	b)	Zakupno środków naukowych (na otwar-	.	.	3000	.	.
		cie 6. klasy)	.	.	.	.	.
25	Dla	c. k. gimn. w Mielcu: zakupno środków	.	.	.	.	.
		naukowych (na otwarcie 8. klasy) . .	.	.	6000	.	.
26	Dla	c. k. gimnazjum w Myślenicach:	.	.	.	.	.
	a)	zakupno sprzętów wewn. urzędnia (3.	.	570	.	.	.
		i ostatnia rata)	.	.	2400	.	.
	b)	Zakupno środków nauk. (na otw. 5. klasy)	.	.	.	.	.
	Do przeniesienia . . .		.	35083	52260	.	.

Liczba porz.	Nadzwyczajne wydatki	Adaptacje i remonty	Urządzenia	Potrzeby naukowe	Annuitety i poborowe należności	Subwencje i dotacje
	Z przeniesienia . . .		35083	52260		
27	Dla c. k. I. gimnazjum w Nowym Sączu: zakupno środków naukowych (2. rata) .			1000		
28	Dla c. k. II. gimn. w Nowym Sączu: zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. i ostatnia rata)		1420			
29	Dla c. k. gimn. w Nowym Targu: zakupno środków naukowych			500		
30	Dla c. k. gimnazjum w Podgórzu: zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia (1. rata)		500			
31	Dla c. k. (polskiego) gimnazjum w Przemyśle: zakupno środków naukowych (1. rata)			2000		
32	Dla c. k. gimnazjum w Przemyśle (Zasanie): zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)		1000			
33	Dla c. k. gimn. (ruskiego) w Przemyśle: a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. i ostatnia rata) b) Dalsze zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)		755			
34	Dla c. k. szkoły realnej w Rawie Ruskiej: a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata) b) Zakupno środków naukowych		1000	8000	5500	
35	Dla c. k. II. gimnazjum w Rzeszowie: zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)		2000			
36	Dla c. k. gimn. w Samborze: zaprowadzenie elektrycznego oświetlenia (1. rata) . .		1000			
37	Dla filii c. k. gimn. w Samborze: a) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia b) Zakupno środków naukowych		5000	6000		
38	Dla c. k. gimnazjum w Sanoku: zakupno środków naukowych (3. i ostatnia rata)			1000		
39	Dla c. k. szkoły realnej w Śniatynie: zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. i ostatnia rata)		923			
40	Dla c. k. gimnazjum w Sokalu: a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. rata)		1209			
	Do przeniesienia . . .		57890	68260		

Liczba porz.	Nadzwyczajne wydatki	Adaptacje i remonty	Urządzenia	Potrzeby naukowe	Anuitety i podobne należności	Subwencje i dotacje
	Z przeniesienia . . .	.	57890	68260	.	.
41	b) Zakupno środków naukowych (na otwarcie 7. klasy)	.	.	4500	.	.
	Dla c. k. gimn. (ruskiego) w Stanisławowie:	.	.	.	.	.
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)	.	4000	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych (na otwarcie 8. klasy)	.	.	6000	.	.
42	Dla c. k. gimnazjum w Stryju: zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia (3. i ostatnia rata)	.	211	.	.	.
43	Dla filii c. k. gimn. w Stryju:	.	.	.	.	.
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. i ostatnia rata)	.	329	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych (3. rata)	.	.	1500	.	.
44	Dla c. k. szkoły realnej w Tarnobrzegu:	.	.	.	.	.
	a) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia	.	888	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych (na otwarcie 4. klasy)	.	.	5500	.	.
45	Dla c. k. szkoły realnej w Tarnopolu: zakupno fizycznych przyrządów (2. rata)	.	.	1000	.	.
46	Dla c. k. szkoły realnej w Tarnowie:	.	.	.	.	.
	a) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia	.	437	.	.	.
	b) zakupno reostatów	.	.	300	.	.
47	Dla c. k. gimnazjum w Tłumaczu: zakupno środków naukowych (na otwarcie 3. klasy)	.	.	3400	.	.
48	Dla c. k. gimn. w Trembowli:	.	.	.	.	.
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (3. i ostatnia rata)	.	2660	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych (na otwarcie 7. klasy)	.	.	4500	.	.
49	Dla c. k. gimnazjum w Wadowicach: zakupno środków naukowych (3. i ostatnia rata)	.	.	1000	.	.
50	Dla c. k. szkoły realnej w Wieliczce: zakupno środków naukowych (na otwarcie 3. klasy)	.	.	4500	.	.
51	Dla c. k. gimn. w Złoczowie:	.	.	.	.	.
	a) Zakupno sprzętów wewnętrznego urządzenia (3. i ostatnia rata)	.	283	.	.	.
	b) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)	.	5000	.	.	.
	Do przeniesienia . . .	.	71698	100460	.	.

Liczba porz.	Nadzwyczajne wydatki	Adaptacje i remonty				
		Adaptacje i remonty	Urządzenia	Potrzebny materiał	Amortyzacja i pobory	Subwencje i dotacje
	Z przeniesienia . . .	.	71698	100460	.	.
52	Dla c. k. gimn. w Żółkwi: zakupno środków naukowych (na otwarcie 5. klasy)	.	.	2400	.	.
53	Dla c. k. szkoły realnej w Żywiecu: zakupno sprzętów wewn. urządzenia (1. rata)	.	500	.	.	.
54	Dla nowopowstałych samoistnych zakładów względnie filii:					
	a) Zakupno sprzętów wewn. urządzenia .	.	9900	.	.	.
	b) Zakupno środków naukowych	.	.	15000	.	.
55	Gmina miasta Gorlice, ratę budowlaną na urządzenie budynku szkolnego	.	.	.	.	10000
56	Gmina miasta Mielec, na urządzenie budynku szkolnego (3. rata)	.	.	.	.	10000
57	Gmina miasta Nowy Targ, na urządzenie budynku szkolnego (3. rata)	.	.	.	.	10000
	Razem . . .	.	82098	117860	.	30000

Tab. XII. Dochody funduszu naukowego w roku 1912.

Liczba porz.	Z a k ł a d		Procenta	Datki gminne	Opłaty szkolne
	Miejscowość	K a t e g o r y a			
			Koron	Koron	Koron
1	Bochnia	gimnazjum		1000	.
2	Brody	"	3647		.
3	Brzeżany	"		4074	.
4	Debica	"		500	.
5	Kołomyja	"		1000	.
6	Krosno	szkoła realna		3000	.
7	Podgórze	gimnazjum		400	.
8	Samhor	"		1000	.
9	Stryj	"		2000	.
10	Złoczów	"		1104	.
11	Opłaty szkolne . . .	gimnazya i szkoły realne		.	735.200

Tab. XIII. Wydatki na szkoły

(Według prelimi-

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Płace i dodatki aktywalne dyrektorów i nauczycieli	Dodatki na pomieszkowanie dyrektorów	Pobory terytorianów	Wynagrodzenie służb pomocniczych	Remuneraeje systemizowane
	Miejscowość	Kategoria					
1	Bochnia . . .	gimnazjum	83.989	.	1.716	1.867	25.800
2	Brody	"	79.310	.	1.989	2.122	37.910
3	Brzeżany	"	94.462	1.000	1.443	1.949	37.670
4	Brzozów	"	21.600	.	390	1.536	16.355
5	Buczacz	"	76.733	.	1.733	1.866	23.470
6	Dębica	"	59.282	.	1.443	1.849	17.195
7	Drohobycz	"	92.441	.	2.185	2.123	37.220
8	Gorlice	"	40.166	.	1.625	878	24.040
9	Gródek Jagiel.	"	24.327	.	390	586	23.630
10	Jarosław	"	94.293	.	1.782	2.123	33.110
11	"	szkoła realna	60.958	.	1.688	1.904	5.680
12	Jasło	gimnazjum	86.470	.	1.716	2.086	23.863
13	Kamionka Str.	"	21.658	.	390	586	14.670
14	Kołomyja	gimnazjum (polskie)	81.522	.	1.716	1.904	38.950
15	"	" (ruskie)	81.702	.	1.716	2.159	36.328
16	Krosno	szkoła realna	55.312	.	1.443	1.976	3.020
17	Kraków	gimnazjum I.	88.372	.	1.750	3.879	24.215
18	"	" II.	107.153	1.400	2.340	3.917	37.128
19	"	" III.	106.219	.	2.265	3.212	30.355
20	"	" IV.	71.402	1.400	2.340	2.893	20.735
21	"	" V.	70.144	1.400	1.554	1.648	27.435
22	"	szkoła realna I.	96.035	.	2.340	2.891	20.415
23	"	" II.	80.809	1.400	1.750	2.160	23.333
24	Lwów	gimnazjum I.	118.215	.	3.180	2.188	47.415
25	"	" filia	32.481	.	1.848	2.050	20.670
26	"	gimnazjum II.	105.875	1.400	3.572	2.197	18.120
27	"	" III.	84.688	.	3.488	2.728	23.870
28	"	" IV.	154.718	1.400	3.416	5.711	48.990
29	"	" V.	98.696	.	2.240	3.213	24.237
30	"	" VI.	62.393	1.400	1.750	2.269	9.435
31	"	" VII.	77.757	1.400	3.588	2.180	18.124
32	"	" filia	18.800	.	1.260	2.050	26.430
33	"	" VIII.	74.290	1.400	1.554	3.488	32.028
34	"	szkoła realna I.	100.489	.	.	.	21.605
35	"	" II.	79.914	1.400	1.750	4.676	48.613
36	Łańcut	gimnazjum realne	29.269	.	1.352	879	14.280
37	Mielec	"	48.398	.	1.490	878	23.040
38	Myslenice	"	29.881	.	1.352	.	5.902
39	Nowy Sącz	gimnazjum I.	99.811	.	1.636	2.367	26.212
40	"	" II.	56.909	1.000	1.499	2.014	29.635
41	Nowy Targ	gimnazjum	50.490	.	1.443	1.794	22.053
42	Podgórze	"	81.833	1.400	2.260	2.232	24.890
43	Przemyśl	gimnazjum I.	91.248	.	1.523	2.196	26.670
44	"	" (na Zasaniu)	60.787	1.200	1.499	951	24.070
45	"	" (ruskie)	91.301	.	1.499	3.184	41.734
46	Rawa ruska	szkoła realna	22.369	.	390	586	17.550
47	Rzeszów	gimnazjum I.	78.301	1.000	1.688	3.468	29.150

Średnie galicyjskie na rok 1912.

narza rządowego).

Remunera- cyjne i zapomogi	Ryczałt na wydatki za godz. nadlicz. i zastęp- stwa podczas choroby	Koszta podróży i diety	Potrzeby kościelne	Potrzeby naukowe	Subwencje	Czynsze najmu	Podatki i daniny	Koszta zarządu	Wydatki ryczałtowe	Fundacje i stypendya	Datki dla powiato- wych kas chorych	Zwroty z opłat szkolnych	R a z e m
200	1.200	80	280	.	.	3.408	.	4.237	.	.	60	.	122.837
200	1.360	80	520	.	.	2.812	.	5.248	.	.	100	.	131.651
200	3.380	80	560	.	.	5.036	.	3.212	.	.	80	.	149.072
200	360	80	280	.	.	.	.	1.058	.	.	40	.	41.899
200	2.680	80	360	.	.	.	.	6.081	.	.	80	.	113.283
200	1.940	80	280	.	.	.	.	4.154	.	.	40	.	86.463
200	920	80	360	.	.	2.700	.	4.918	.	.	90	.	143.237
200	450	80	360	.	.	.	.	3.261	.	.	40	.	71.100
200	250	80	480	.	.	.	.	2.297	.	.	50	.	52.290
200	700	80	480	.	.	.	.	3.008	.	.	80	.	135.856
200	1.450	80	100	390	.	.	.	6.051	.	.	90	.	78.591
200	1.290	80	660	.	.	5.500	.	5.063	.	.	130	.	127.058
100	500	80	280	.	.	.	.	1.746	.	.	40	.	40.050
200	1.200	80	260	.	.	3.720	.	4.365	.	.	95	.	134.012
200	2.800	80	200	.	.	3.200	.	4.386	.	.	95	.	132.866
200	1.290	80	100	500	.	.	.	7.169	.	.	90	.	71.180
200	2.300	80	220	.	.	.	.	2.660	400	155	.	.	124.231
200	600	80	260	.	.	25.594	.	4.491	400	100	.	.	183.663
200	700	80	300	.	.	.	.	4.748	.	.	100	.	148.179
200	460	80	360	.	.	9.692	.	3.202	.	.	100	.	112.844
200	450	80	400	.	.	14.560	.	4.089	.	.	100	.	122.060
200	1.800	80	360	.	.	.	.	6.127	200	80	.	.	130.528
200	1.800	80	280	279	.	22.360	.	2.758	.	.	80	.	137.289
200	2.360	80	300	.	.	.	.	6.246	.	.	80	.	180.264
100	600	60	300	.	.	32.800	.	2.637	.	.	50	.	93.596
200	620	80	580	.	.	.	.	4.590	.	.	80	.	137.314
200	1.350	80	374	.	.	.	.	3.457	.	.	150	.	120.385
200	1.780	80	545	.	.	24.000	.	7.461	.	.	150	.	248.451
200	425	80	340	.	.	.	.	3.276	.	.	160	.	132.867
200	585	80	300	.	.	12.000	.	2.235	.	.	85	.	92.732
200	700	80	790	.	.	19.620	.	2.990	.	.	160	.	127.589
100	655	80	680	.	.	17.760	.	2.328	.	.	85	.	70.228
200	500	80	340	.	.	29.393	.	2.306	.	.	160	.	145.739
200	1.400	80	429	.	.	.	.	1.250	.	.	80	.	125.623
200	1.800	80	515	.	.	24.925	.	4.080	.	.	140	.	168.093
200	500	80	280	.	.	.	.	1.771	.	.	80	.	48.691
200	325	80	280	.	.	.	.	3.331	.	.	60	.	78.082
200	600	80	280	.	.	.	.	2.014	.	.	60	.	40.369
200	2.400	80	360	.	.	3.620	.	5.677	.	.	105	.	142.468
200	280	80	280	.	.	7.039	.	4.612	.	.	105	.	103.653
200	600	80	280	.	.	.	.	3.488	.	.	60	.	80.488
200	590	80	280	.	.	550	.	4.359	.	.	105	.	118.779
200	1.155	80	360	.	.	.	.	4.625	.	.	105	.	128.162
200	600	80	360	.	.	23.799	.	5.028	.	.	80	.	118.654
200	1.750	80	180	.	.	6.550	.	5.072	.	.	100	.	151.650
200	600	80	200	.	.	.	.	2.024	.	.	60	.	44.059
200	855	80	280	.	.	.	.	3.492	.	.	100	.	118.614

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Płace i dodatki akty- walne dyrektorów i nauczycieli	Dodatki na ponie- szanie dyrektorów	Pobory terytanów	Wynagrodzenie służ- pomocniczych	Remuneracye syste- mizowane
	Miejscowość	Kategoria					
48	Rzeszów . . .	gimnazjum II.	63.331	1.000	2.066	2.232	35.190
49	Sanbor . . .	gimnazjum	90.820	.	1.478	2.160	29.830
50	" . . .	" filia	35.200	.	1.170	878	16.310
51	Sanok . . .	gimnazjum	103.379	.	1.625	2.854	34.530
52	Śniatyn . . .	szkoła realna	59.770	.	1.352	1.866	13.490
53	Sokal . . .	gimnazjum	47.271	1.000	1.625	1.756	9.680
54	Stanisławów . .	gimnazjum I.	110.974	1.400	2.185	2.123	24.265
55	" . . .	" II.	61.461	1.400	1.782	2.853	58.523
56	" . . .	" (ruskie)	54.989	1.400	1.215	1.196	26.395
57	" . . .	szkoła realna	81.174	.	2.066	1.301	20.815
58	Stryj . . .	gimnazjum	77.250	.	2.886	1.903	31.710
59	" . . .	" filia	48.694	.	1.443	1.756	29.430
60	Tarnobrzeg . .	szkoła realna	23.395	.	390	586	6.910
61	Tarnopol . . .	gimnazjum I.	96.681	1.000	1.722	3.477	29.290
62	" . . .	" II.	58.616	1.000	1.499	2.964	31.897
63	" . . .	" (ruskie)	64.042	1.000	1.499	2.256	38.185
64	" . . .	szkoła realna	86.701	.	2.260	2.126	8.485
65	Tarnów . . .	gimnazjum I.	74.188	.	2.992	1.061	31.657
66	" . . .	" II.	59.625	1.000	1.688	1.061	17.320
67	" . . .	szkoła realna	73.112	.	1.499	2.486	10.770
68	Tłumacz . . .	gimnazjum	15.069	.	.	878	12.163
69	Trembowla . .	"	43.181	.	1.420	1.793	31.060
70	Wadowice . . .	"	87.010	.	2.180	2.086	22.204
71	Wieliczka . . .	szkoła realna	16.040	.	.	878	10.115
72	Złoczów . . .	gimnazjum	84.383	.	1.443	2.141	27.390
73	Żółkiew . . .	"	29.443	.	1.534	878	30.675
74	Żywiec . . .	szkoła realna	55.786	.	1.534	878	12.195
75	Gal. Liga przemysłowa na urządzenie warstatów uczniom gimnaz.		.	.	.	.	.
76	Prywatne gimn. realne w Borszczowie . .		.	.	.	.	.
77	Liceum żeńskie król. Jadwigi we Lwowie .		.	.	.	.	.
78	" Nazaretanek we Lwowie		.	.	.	.	.
79	" Niedziałkowskiej we Lwowie		.	.	.	.	.
80	" żeńskie Muzeum szkol. we Lwowie . .		.	.	.	.	.
81	" " PP. Urszulanek w Kołomyi		.	.	.	.	.
82	" " w Przemyśle (ruskie)		.	.	.	.	.
83	" " Józefitek w Tarnopolu		.	.	.	.	.
84	Ryczałt na zakładanie samoistnych za- kładów, względnie filii		.	.	.	.	.
85	Zwroty z opłat szkolnych		.	.	.	.	.
Razem . . .			5.124.857	29.800	125.534	149.840	1.857.824

Wydatki nadzwyczajne :

Koszta zarządu i potrzeby naukowe	199.958 K
Subwencye i dotacye	30.000 .

Razem . . . 229.958 K

Remuneracye zmienne i zapomogi	Ryczałt na wydatki za godz. nadzież i zastęp- stwa podczas choroby	Koszta podróży i dyety	Potrzeby kościelne.	Potrzeby naukowe	Subwencye	Czynsze najmu	Podatki i daniny	Koszta zarządu	Wydatki ryczałtowe	Fundacye i stypendya	Datki dla powiato- wych kas chorych	Zwroty z opłat szkolnych	R a z e m
200	900	80	580	.	.	.	.	3.158	.	.	100	.	108.837
200	1.100	80	344	.	.	.	.	4.489	.	.	100	.	130.611
100	260	60	580	.	.	8.000	.	3.360	.	.	.	.	65.918
200	920	80	480	.	.	6.600	.	6.630	.	.	100	.	157.398
200	390	80	100	720	.	.	.	4.934	.	.	60	.	82.962
200	270	80	300	.	.	.	.	2.881	.	.	80	.	65.143
200	2.005	80	480	.	.	.	.	3.466	.	.	100	.	147.278
200	800	80	420	.	.	23.060	.	6.509	.	.	100	.	157.188
200	685	80	260	.	.	21.630	.	2.911	.	.	100	.	111.061
200	800	80	310	.	.	.	.	3.195	.	.	100	.	110.041
200	2.185	80	360	.	.	1.200	.	1.886	.	.	120	.	119.780
100	450	.	360	.	.	11.388	.	4.688	.	.	100	.	98.409
200	890	80	280	.	.	.	.	1.827	.	.	40	.	34.598
200	3.685	80	420	.	.	1.500	.	6.241	.	.	120	.	144.416
200	2.850	80	420	.	.	13.336	.	4.453	.	.	100	.	117.415
200	1.500	80	260	.	.	9.500	.	5.002	.	.	100	.	123.624
200	1.300	80	180	150	.	.	.	4.567	.	.	100	.	106.149
200	440	80	200	.	.	.	.	5.027	.	.	100	.	115.945
200	600	80	280	.	.	16.800	.	4.293	.	.	100	.	103.047
200	1.480	80	280	327	.	.	.	4.457	.	.	100	.	94.791
200	295	.	200	.	.	.	.	2.024	.	.	60	.	30.889
200	350	80	440	.	.	.	.	5.928	.	.	60	.	84.512
200	1.450	80	160	.	.	6.500	.	3.754	.	.	100	.	125.724
100	425	.	200	.	.	.	.	1.357	.	.	60	.	29.175
200	1.625	80	360	.	.	2.100	.	4.296	.	.	100	.	124.118
200	1.420	80	360	.	.	.	.	4.747	.	.	60	.	69.397
100	685	80	200	700	.	.	.	3.360	.	.	40	.	75.558
.	.	.	.	.	8.000	.	.	.	.	.	.	.	8.000
.	.	.	.	.	5.000	.	.	.	.	.	.	.	5.000
.	.	.	.	.	12.000	.	.	.	.	.	.	.	12.000
.	.	.	.	.	3.000	.	.	.	.	.	.	.	3.000
.	.	.	.	.	6.000	.	.	.	.	.	.	.	6.000
.	.	.	.	.	4.000	.	.	.	.	.	.	.	4.000
.	.	.	.	.	3.000	.	.	.	.	.	.	.	3.000
.	.	.	.	.	10.000	.	.	.	.	.	.	.	10.000
.	.	.	.	.	4.000	.	.	.	.	.	.	.	4.000
.	.	.	.	.	40.000	.	.	.	.	.	.	.	40.000
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9.800	9.800
14.100	82.680	5.640	25.467	3.066	95.000	422.332	.	292.118	.	1.000	6.615	9.800	8.245.573
Od tego interkalare . . .													211.409
Pozostaje . . .													8,034.164
Wydatki zwyczajne . . .													8,034.164
Wydatki nadzwyczajne . . .													229.958
Suma wydatków . . .													8.264.122

Tab. XIV. Opłata szkolna w szkołach średnich państwowych
w roku szkolnym 1911|12.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Ilość uczniów publi- cznych i prywatnych przy końcu II. półrocza			Uiszczono opłatę w kwocie koron	
	Miejscowość	K a t e g o r y a	płacących opłatę całą	uwolnionych od połowy	uwolnionych od całej opłaty	za uczniów publ. i prywatnych	
						w I. półroczu	w II. półroczu
A) Gimnazya państwowe.							
1	Bochnia . .	gimnazjum	92	.	410	4.350	2.760
2	Brody . . .	"	203	.	457	6.360	6.090
3	Brzeżany . .	"	231	.	440	5.250	6.930
4	Brzozów . .	"	51	.	92	1.470	1.560
5	Buczacz . .	"	205	.	295	4.860	6.150
6	Debica . . .	"	110	.	278	2.790	3.300
7	Drohobycz .	"	342	.	506	10.110	11.190
8	Gorlice . . .	"	126	.	265	3.270	3.780
9	Gródek Jag.	"	37	.	156	1.230	11.110
10	Jarosław . . .	"	212	.	508	4.200	6.750
11	Jasło	"	208	.	400	2.640	5.550
12	Kamionka Str.	"	38	.	171	1.620	1.140
13	Kołomyja . .	" (z polsk. jęz. wykł.) .	349	1	397	11.140	14.300
14	"	" (z rusk. jęz. wykł.) . .	142	.	458	4.280	6.000
15	Kraków . . .	" I. św. Anny	231	.	435	6.880	8.920
16	"	" II. św. Jacka	100	.	288	2.360	3.880
17	"	" filia	68	.	282	2.320	2.720
18	"	" III.	319	.	529	11.520	12.760
19	"	" IV. realne	137	.	286	4.760	5.520
20	"	" V.	85	.	215	4.160	3.400
21	Lwów	" I. akad. (z rusk. j. wykł.)	126	.	402	4.600	5.040
22	"	" filia	169	.	577	4.520	6.720
23	"	" II. (z niem. jęz. wykł.)	180	.	224	5.320	7.200
24	"	" III. Franc. Józ.	188	.	297	7.560	8.080
25	"	" IV.	213	.	448	8.800	8.520
26	"	" filia	286	.	390	11.600	10.720
27	"	" V.	262	.	290	9.240	10.480
28	"	" VI.	57	.	251	1.960	2.280
29	"	" VII.	127	.	238	5.940	5.120
30	"	" (filia)	137	.	131	3.800	5.800
31	"	" VIII. realne	278	.	404	12.120	11.120
32	Łanient . . .	" realne	80	.	199	1.620	2.400
33	Mielec . . .	"	107	.	226	2.640	3.150
34	Myslenice . .	"	16	.	136	520	590
35	Nowy Sącz . .	" I.	117	.	339	3.000	3.210
36	"	" II.	137	.	300	2.280	4.200
37	Nowy Targ . .	"	95	.	305	1.950	2.790
38	Podgórze . .	"	133	.	332	3.870	3.990
39	Przemysł . .	" I. (z pol. jęz. wykł.) .	212	.	278	6.800	8.480
40	"	" II. (z rusk. jęz. wykł.) .	246	.	638	5.690	9.840

Liczba porządkowa	Z a k ł a d		Ilość uczniów publicznych i prywatnych przy końcu II. półroczu			Uiszczono opłatę w kwocie koron	
	Miejscowość	K a t e g o r y a	płacących opłatę całą	wzowlonionych od połowy	wzowlonionych od całej opłaty	za uczniów publ. i prywatnych	
						w I. półroczu	w II. półroczu
41	Przemysł-Zasanie . .	"	190	.	422	7.320	7.600
42	Rzeszów . .	" I.	170	2	332	3.660	5.130
43	" . .	" II.	152	.	332	3.840	4.890
44	Sambohr . .	"	198	.	340	3.180	5.940
45	" . .	" (filia)	94	.	299	2.820	2.790
46	Sanok . . .	"	164	.	400	5.170	7.140
47	Sokal . . .	"	83	.	201	1.500	2.490
48	Stanisławów	" I. (z pol. jęz. wykł.) .	186	.	418	7.080	7.440
49	" . .	" II. (z pol. jęz. wykł.) .	370	1	429	14.800	15.100
50	" . .	" (z rusk. jęz. wykł.) .	55	.	263	2.320	2.560
51	Stryj . . .	"	363	.	376	5.640	9.780
52	" . .	" (filia)	217	.	309	4.950	6.510
53	Tarnopol . .	" I. (z pol. jęz. wykł.) .	266	.	428	6.720	10.920
54	" . .	" II. (z pol. jęz. wykł.) .	224	.	360	7.000	8.960
55	" . .	" (z rusk. jęz. wykł.) .	113	.	538	3.640	4.640
56	Tarnów . .	" I.	202	.	427	6.200	8.080
57	" . .	" II.	99	.	272	2.920	3.960
58	Tłumacz . .	"	70	.	86	2.280	2.100
59	Trembowła	"	117	.	344	3.240	3.690
60	Wadowice .	"	113	.	283	3.000	3.390
61	Złoczów . .	"	250	.	305	5.670	7.500
62	Zółkiew . .	"	73	.	216	1.710	2.190
Razem . . .			10.221	4	20.653	304.060	366.340
%			33.1%	.	66.9%	.	.
B) Szkoły realne.							
1	Jarosław . .	szkoła realna	75	.	117	2.100	2.250
2	Kraków . .	I. " "	176	.	186	5.720	7.040
3	" . .	II. " "	142	.	150	4.360	6.400
4	Krosno . .	" " "	44	.	102	900	1.410
5	Lwów . . .	I. " "	153	.	329	5.600	6.720
6	" . . .	II. " "	215	.	489	9.600	8.520
7	Rawa Ruska	" " "	42	.	87	990	1.260
8	Śniatyn . .	" " "	82	.	159	2.640	2.520
9	Stanisławów	" " "	151	.	263	6.080	6.160
10	Tarnobrzeg	" " "	34	1	80	960	1.035
11	Tarnopol .	" " "	60	.	152	2.280	2.400
12	Tarnów . .	" " "	74	.	124	2.240	2.960
13	Wieliczka .	szkoła realna	16	.	68	570	540
14	Żywiec . .	" " "	83	1	82	1.575	2.505
Razem . . .			1.347	2	2.388	45.615	51.720
%			36.0%	.	63.9%	.	.

Tab. XV. Stypendya w roku 1911|12.

Liczba posz.	Z a k ł a d		Ilość stypendyów	Wysokość stypendyum				
	Miejscowość	K a t e g o r y a		w I. półroczu		w II. półroczu		
				koron	hal.	koron	hal.	
A) Gimnazya państwowe.								
1	Bochnia	gimnazyum	11	11	1337	50	1337	50
2	Brody	"	14	11	1656	50	1356	50
3	Brzeżany	"	9	9	1131	.	1131	.
4	Brzozów	"	4	3	900	.	700	.
5	Buczacz	"	6	6	1830	.	1830	.
6	Debica	"	5	5	1515	.	1530	.
7	Drohobycz	"	7	7	1342	.	1342	.
8	Gorlice	"	7	10	997	50	2197	50
9	Gródek Jagiell.	"	4	4	385	50	385	50
10	Jarosław	"	9	9	2336	.	2336	.
11	Jasło	"	9	13	1545	50	2021	50
12	Kamionka Str.	"	.	.	.	.	2640	.
13	Kołomyja	"	14	14	2640	.	1040	.
14	"	(z polsk. j. wykład.)	4	4	1040	.	5088	22
15	Kraków	(z ruskim j. wykł.)	12	18	3588	22	2215	.
16	"	I. św. Anny	3	6	1150	.	115	.
17	"	II. św. Jacka	1	1	115	.	5297	.
18	"	(filia)	10	15	3880	.	835	.
19	"	III.	7	7	1120	.	1120	.
20	"	IV. realne	4	4	681	.	681	.
21	"	V.	5	5	2007	50	2057	50
22	Lwów	I. akad. (z rusk. j. w.)	18	18	1740	.	1740	.
23	"	(filia)	6	6	5897	70	5897	70
24	"	II. (z niem. j. wykł.)	19	19	2522	50	2522	50
25	"	III. Franciszka Józefa	16	16	3318	.	3317	.
26	"	IV. (filia)	21	23	.	.	.	.

Lwów	gimnazjum V.	9	16	2969	50	2969
" " " " " "	VI.	16	16	2085	50	2085
" " " " " "	VII.	6	6	735	.	735
" " " " " "	(filia)	4	5	650	.	650
" " " " " "	VIII. realne	21	21	7874	.	7874
" " " " " "	realne	.	.	.	.	.
Łańcut	.	5	5	438	.	438
Mielec	.	7	7	1230	.	1230
Mysłenice	.	14	14	1590	.	1590
Nowy Sącz	I.	4	4	895	.	895
" " " " " "	II.	5	5	1200	.	1200
Nowy Targ	.	6	6	715	.	715
Podgórze	.	4	4	537	.	537
Przemysł	I. (z polsk. jęz. wykł.)	17	17	1780	.	1780
" " " " " "	II. (z rusk. jęz. wykł.)	6	6	1445	.	1445
Przemysł-Zasanie	.	5	5	360	50	360
Rzeszów	I.	12	12	1352	.	1352
" " " " " "	II.	13	13	1480	.	1480
Sambor	(filia)	5	5	1415	.	1415
" " " " " "	.	11	13	2990	.	2990
Sanok	.	1	1	200	.	200
Sokal	.	15	15	4350	.	4350
Stanisławów	I. (z polsk. jęz. wykład.)	6	6	860	.	860
" " " " " "	II. (z polsk. jęz. wykład.)	12	12	1495	.	1495
Stryj	III. (z rusk. jęz. wykł.)	7	7	1275	.	1275
" " " " " "	(filia)	3	4	696	.	696
Tarnopol	I. (z polsk. jęz. wykł.)	8	8	1600	.	1600
" " " " " "	II. (z polsk. jęz. wykł.)	8	8	1860	.	1860
" " " " " "	III. (z rusk. jęz. wykł.)	1	1	315	.	315
Tarnów	I.	17	17	2131	.	2131
" " " " " "	II.	8	8	2163	.	2163
Thumacz	.	5	5	125	.	125
Trembowła	.	2	2	500	.	500
Wadowice	.	13	13	973	.	973
Złoczów	.	11	12	1815	.	1815
Zółkiew	.	.	.	.	.	.
Razem		512	536	96965	42	103372
						42

Liczba posz.	Z a k ł a d		K a t e g o r y a	Ilość stypendyów		Wysokość stypendyów			
	Miejscowość			w I. półroczu	w II. półroczu	w I. półroczu		w II. półroczu	
						koron	hal.	koron	hal.
B) Gimnazya prywatne, męskie (z prawem publiczn.).									
1	Biała	gimnazjum	realne	2	2	257	50	257	50
2	Borszczów	"	"	1	1	120	.	120	.
3	Brzesko	"	"	.	.	.	.	.	.
4	Bukowiec-Chyrow	"	"	13	13	2585	.	2585	.
5	Chrzanów	"	realne	.	.	.	.	.	.
6	Czortków	"	(z pol. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
7	Horodenka	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
8	"	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
9	Husiatyn	"	(z polsk. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
10	Jaworów	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
11	"	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
12	Kałuż	"	prof. S. Jaworskiego	.	.	.	.	.	.
13	Kraków	"	realne OO. Pijarów	1	1	400	.	400	.
14	"	"		2	2	92	.	92	.
15	Kuty	"		2	2	820	.	820	.
16	Lwów	"	Dra K. Petelenza	.	.	.	.	.	.
17	"	"	realne Dra J. Niemca	.	.	.	.	.	.
18	Podhajce	"		.	.	.	.	.	.
19	Przemysław	"		.	.	.	.	.	.
20	Przeworsk	"	realne	.	.	.	.	.	.
21	Rohatyn	"	(utrakwistyczne)	.	.	.	.	.	.
22	"	"	(z rusk. jęz. wykład.)	.	.	.	.	.	.
23	Skalat	"	realne	.	.	.	.	.	.
24	Turka	"	(utrakwistyczne)	.	.	.	.	.	.
25	Zaleszczyki	"	realne	.	.	.	.	.	.
26	Zbaraz	"		.	.	.	.	.	.
Razem				21	19	4284	50	4182	50

C) Gimnazja prywatne żeńskie

(z prawem publiczności).

1	Jasło	gimnazjum realne	SS. Urszulanek	1	1	150	150	1130	50
2	Kolomyja	"	"	1	1	150	150		
3	Kraków	"	I. (nl. Wolska)	1	1	150	150		
4	"	"	im. Królowej Jadwigi	1	2	315	630		
5	"	"	H. Strażyńskiej	1	1	200	200		
6	"	"	realne SS. Urszulanek	1	1				
7	Lwów	"	im. J. Słowackiego	1	1				
8	"	"	Z. Sirzańkowskiej						
9	"	"	S. Goldblatt-Kammerling						
10	"	"	realne SS. Urszulanek						
11	"	"	" W. Niedziatkowskiej						
12	"	"	" SS. Nazaretanek						
13	"	"	SS. Bazyliańek (z rusk. jęz. wykl.)						
14	Nowy Sącz	"	"						
15	Przemysł	"	"						
16	Rzeszów	"	realne						
17	Stanisławów	"	" SS. Urszulanek						
18	"	"	"						
19	Stryj	"	"						
20	Tarnopol	"	realne SS. Józeftek						
21	Tarnów	"	" SS. Urszulanek						
			Razem	4	5	815		1130	

D) Szkoły realne.

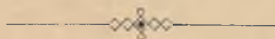
1	Jarosław	szkoła realna		4	5	335	375		
2	Kraków	I.		6	7	1326	1641		
3	"	II.		9	9	2545	2545		
4	Krosno	"		8	3	830	830		
5	Lwów	I.		9	9	3062	3062		
6	"	II.		7	7	1012	1012	50	50

Liczba poz.	Z a k ł a d		Ilość stypendyów		Wysokość stypendyum			
	Miejscowość	K a t e g o r y a	w I. półroczu	w II. półroczu	w I. półroczu		w II. półroczu	
					koron	hal.	koron	hal.
7	Rawa Ruska	szkoła realna	1	1	150	.	150	.
8	Śniatyn	"	8	8	1270	.	1270	.
9	Stanisławów	"	1	1	157	50	157	50
10	Tarnobrzeg	"	8	7	730	.	580	.
11	Tarnopol	"	6	5	1915	.	1715	.
12	Tarnów	"	4	4	751	.	751	.
13	Wieliczka	"	.	.	.	.	.	.
14	Żywiec	"	.	.	.	.	.	.
		Razem	66	66	14084	.	14089	.
E) Licea żeńskie								
(z prawem publiczności).								
1	Kołomyja	liceum SS. Urszulanek	1	1	90	.	90	.
2	Kraków	" H. Kaplińskiej	.	.	.	.	.	.
3	Lwów	" Olgi Filippi	.	.	.	.	.	.
4	"	" W. Niedziałkowskiej	.	.	.	.	.	.
5	"	" SS. Nazaretanek	.	.	.	.	.	.
6	"	" Frenklówny (Zagórskiej)	.	.	.	.	.	.
7	"	" F. Dittnerówny	.	.	.	.	.	.
8	Przemysł	" A. Rachalskiej	.	.	.	.	.	.
9	"	" ruskiego Instytutu dla dziewcząt	.	.	.	.	.	.
10	Tarnopol	" SS. Józeftek	.	.	.	.	.	.
11	Tarnów	" SS. Urszulanek	.	.	.	.	.	.
		Razem	1	1	90	.	90	.

III.

SZKOŁY PRZEMYSŁOWE,
SZKOŁY PRZEMYSŁOWE UZUPEŁNIAJĄCE
i
SZKOŁY HANDLOWE

W ROKU SZKOLNYM 1911/1912.

Skład sekcji III. c. k. Rady szkolnej krajowej zarządzającej szkołami przemysłowymi i handlowymi.

Przewodniczący:

J. E. dr. Michał Bobrzyński, c. k. Namiestnik.

Zastępca przewodniczącego:

Dr. Ignacy Dembowski, Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej.

Referent spraw administracyjnych:

Dr. Antoni Zoll, c. k. Radea Namiestnictwa.

C. k. inspektorowie szkół:

Jan Franke, c. k. Radea Dworu, c. k. krajowy inspektor szkół.

Antoni Stefanowicz, c. k. krajowy inspektor szkół.

Przydzielony:

Karol Bily, c. k. dyrektor szkoły przemysłowej.

Znawcy zawodowi:

Dr. Władysław Jahl, członek Wydziału krajowego.

Dr. Władysław Stesłowicz, sekretarz Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Edmund Zieleniewski, właściciel fabryki maszyn w Krakowie.

Członkowie:

Tadeusz Fiedler, profesor Politechniki we Lwowie, Radea Dworu.

Paweł Koźdoń, proboszcz ewang. w Brygidau.

Antoni Pawłowski, c. k. radea Rządu, dyrektor c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

Dr. Emil Sawicki, dyrektor c. k. gimnazjum Franciszka Józefa I. w Tarnopolu.

Przydzieleni jako inspektorowie szkół przemysłowych uzupełniających: profesor Jan Tarczałowicz, naucz. Inż. Michał Wojtów.

Do zakresu czynności Rady szkolnej krajowej, a względnie jej Sekcji III., należy zarząd państwowych zakładów w Galicyi, przeznaczonych dla nauki przemysłowej i handlowej, tudzież nadzór państwowy nad zakładami tego rodzaju, utrzymywanymi z funduszków kraju, powiatów, gmin i osób prywatnych.

A.

SZKOŁY PRZEMYSŁOWE

W ROKU SZKOLNYM 1911/1912.

Pogląd ogólny na stan państwowego szkolnictwa przemysłowego.

Ogólne daty
statystyczne.

Preliminarz rządowy na galicyjskie szkolnictwo przemysłowe wynosił:

w roku 1902	696.576 K
„ „ 1903	722.449 „
„ „ 1904	756.125 „
„ „ 1905	786.315 „
„ „ 1906	819.679 „
„ „ 1907	885.143 „
„ „ 1908	937.966 „
„ „ 1909	1,002.485 „
„ „ 1910	1,134.434 „
„ „ 1911	1,146.738 „
„ „ 1912	1,272.126 „

Preliminowane wydatki wynosiły zatem w roku sprawozdawczym 125.388 K więcej, niż w roku poprzednim.

Ilość szkół przemysłowych i ich frekwencya w roku 1911/12:

Państwowych szkół przemysłowych było . .	2	o frekwencyi 1154 uczniów.
„ „ zawodowych było	7	„ 625 „
Szkół przemysłowych uzupełniających było .	88	„ 10.790 „

W porównaniu do roku poprzedniego przybyło:

Szkół zawodowych 2.

Szkół przemysłowych uzupełniających 8.

Frekwencya wzrosła w roku sprawozdawczym o 1.716 uczniów.

Założenie no-
wych szkół
przemysłowych.

C. k. Rada szkolna krajowa starała się w dalszym ciągu przeprowadzić program zakładania nowych szkół przemysłowych w Galicyi podany do wiadomości w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej z roku 1908/9, w tym celu nawiązała rokowania z odnośnemi gminami miejskimi.

Wynikiem tych rokowań jest otwarcie nowych państwowych szkół przemysłowych, a mianowicie: szkoły rzemiosł budowlanych w Buczaczu i szkoły rzemiosł budowlanych w Jarosławiu.

Wewnętrzna organizacja szkół przemysłowych.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono dalszą reorganizację szkół przemysłowych, zmierzającą do tego, aby naukę w tych szkołach zastosować do warunków rozwijającego się przemysłu.

Ubezpieczenie uczniów w czasie nauki w warsztatach szkolnych i w czasie wycieczek naukowych.

W warsztatach szkolnych państwowych szkół przemysłowych w Galicyi dzięki pieczy nauczycieli, nie zdarzył się dotychczas ani jeden nieszczęśliwy wypadek, któryby pociągnął za sobą jakieś poważniejsze następstwa.

Także i w czasie wycieczek naukowych dzięki odpowiedniemu nadzorowi, nie było żadnego nieszczęśliwego wypadku.

Ogniska terminatorskie i bursy.

Zachęta Ministerstwa robót publicznych w sprawie zakładania ognisk terminatorskich i burs, znalazła w kraju grunt podatny.

Bursy powstają prawie przy każdej ze szkół przemysłowych tak państwowych jak i krajowych, a ogniska nadto prawie przy każdej ze szkół przemysłowych uzupełniających.

Do kosztów utrzymania ognisk i burs, przyczynia się państwo i kraj.

Nowe plany naukowe, organizacyjne i kursa specjalne.

Wobec ogromnych postępów techniki na polu prawie każdego zawodu, wypracowało Ministerstwo robót publicznych znaczną ilość wzorowych planów naukowych i programów organizacyjnych, tak dla zawodowych szkół przemysłowych uzupełniających, jak i dla kursów specjalnych.

Państwowe przemysłowe szkoły w Galicyi, starając się zaspokoić potrzeby miejscowe, urządzały oprócz peryodycznie się powtarzających kursów zawodowych, także i kursa specjalne, jak n. p. kurs majsterski dla stolarzy meblowych, kurs budowy i naprawy pomp i studzien, kurs konstrukcyi i naprawy wag i t. p.

Oprócz powyższych kursów, które odbywały się przy państwowych szkołach przemysłowych, urządzały również i inne czynniki interesowane, jak: Wydział krajowy, Instytuty technologiczne Izb handlowych i przemysłowych, tudzież korporacje przemysłowe, lub wreszcie Towarzystwa mające na celu popieranie przemysłu, jak Liga pomocy przemysłowej etc. w roku będącym przedmiotem niniejszego sprawozdania liczne kursy.

Ministerstwo robót publicznych ułatwia urządzenie takich kursów, udzielając im subwencyi.

Ulgi dla absolwentów szkół przemysłowych przy ubieganiu się o koncesye.

Ministerstwo handlu rozporządzeniem z 14. marca 1912 Dz. p. p. Nr. 58, zniżyło absolwentom działów budowlanych c. k. państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie, ubiegającym się o udzielenie im koncesyi budowlanej majstra murarskiego, kamieniarskiego, ciesielskiego i studniarskiego, ustawowo przepisany czas praktyki o jeden rok.

Takie samo zniżenie w dziedzinie przemysłu ciesielskiego i kamieniarskiego uzyskali absolwenci szkół rzemiosł budowlanych i szkoły werkni-strzowskiej, istniejącej przy państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.

Absolwenci zaś szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi uzyskali zniżenie ustawowo przepisanego czasu praktyki w przemyśle ciesielskim o 2 lata.

Egzamina majsterskie.

Ministerstwo handlu rozporządzeniem z dnia 7. sierpnia 1912 Dz. p. p. Nr. 168 zarządziło, aby w następujących państwowych przemysłowych zakładach naukowych w Galicyi, odbywały się egzamina majsterskie dla zawodów rękodzielniczych:

W szkołach zawodowych przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi, dla przemysłu: stolarskiego, tokarskiego i rzeźbiarskiego.

W c. k. szkole przemysłowej w Krakowie dla przemysłów: rzeźbiarskiego, pokostniczego i malarzy pokojowych.

W c. k. szkole przemysłowej we Lwowie dla przemysłów: kowalskiego, ślusarskiego, stolarskiego, tokarskiego i rzeźbiarskiego, a w c. k. szkole zawodowej przemysłu żelaznego w Sułkowicach; w c. k. zawodowej szkole ślusarskiej w Świątnikach, i w c. k. zawodowej szkole ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu, dla przemysłów: ślusarskiego i kowalskiego.

Po złożeniu takiego egzaminu, mogą majstrowie używać tytułu „egzaminowanego majstra“ odnośnego zawodu.

Przez uzyskanie powyższego uprawnienia, daje się szkołom sposobność do ściślejszego kontaktu z praktyką, skutkiem czego i nauka udzielana w szkole, staje się bardziej za stosowną do potrzeb przemysłu, a szkoły same zyskują na sympatyi w sferach rękodzielniczych.

**Kształcenie sił
nauczycielskich.**

W roku sprawozdawczym urządzono w szkole przemysłowej w Krakowie kurs rysunkowy, w szkole przemysłowej we Lwowie kurs przemysłowokupiecki dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających, a nadto wydelegowano 2 nauczycieli celem wzięcia udziału w kongresie dla pielęgnowania pomników i ochrony swojszczyzny w Salzburgu, jednemu zaś z nauczycieli udzielono urlopu, celem przeprowadzenia studyów nad fermentacją piwa.

Szkoły przemysłowe uzupełniające.

C. k. Rada szkolna krajowa starała się w roku sprawozdawczym o dalszy rozwój szkół przemysłowych uzupełniających, uważając je za powołane do podniesienia poziomu wykształcenia zawodowego naszych rzemieślników, gdyż one jedynie dają możność uczniowi pracującemu u majstra, kształcić się równocześnie w swoim zawodzie i w szkole.

Uznając, że wartość tych szkół jest tem większą, im bardziej zdolne są kształcić zawodowo, starała się Rada szkolna krajowa wpływać na zakładanie zawodowych szkół przemysłowych uzupełniających, lub co najmniej szkół uzupełniających z oddziałami zawodowymi, pamiętając jednakże o tem, aby obok tych szkół istniały szkoły przemysłowe uzupełniające ogólnego typu, przeznaczone dla reszty młodzieży rękodzielniczej.

Ministerstwo robót publicznych w dalszym ciągu wypracowało liczne plany naukowe dla zawodowych szkół przemysłowych uzupełniających.

W roku sprawozdawczym założono w Galicyi 8 nowych szkół przemysłowych uzupełniających.

**Inspekcya szkół
przemysłowych
uzupełniających.**

Ponieważ inspektor szkół przemysłowych uzupełniających, Radea budownictwa Jucyan Baecker, został zamianowany dyrektorem szkoły rzemiosł budowlanych w Jarosławiu, c. k. Ministerstwo robót publicznych poruciło nadzór szkół okręgu inspekcyjnego XII.b. nauczycielowi szkoły ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu inżynierowi Michałowi Wojtowowi.

Nadzór nad szkołami przemysłowymi uzupełniającymi z językiem wykładowym polskim na Śląsku i Morawach (na razie: Cieszyn, Dąbrowa, Orłowa i Morawska Ostrawa) poruczono prof. szkoły przemysłowej w Krakowie inżynierowi Edwardowi Kosteckiemu.

Subwencya państwowa dla szkół przemysłowych uzupełniających, tudzież dla szkół przemysłowych krajowych i prywatnych.

Subwencya państwowa na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających w Galicyi wynosiła w roku 1912 kwotę 122.580 K.

Oprócz tego subwencyonuje państwo także krajowe szkoły przemysłowe i prywatne przemysłowe zakłady naukowe, o ile one odpowiadają celowi, do jakiego mają służyć.

Subwencya państwowa na ten cel wynosiła w roku 1912 kwotę 124.235 K.

Styczność szkół z przemysłem.

Dla urzeczywistnienia idei nawiązania ściślejszych stosunków szkoły do miejscowych przemysłowców, starały się dyrekcye i grona nauczycielskie, jak świadczą sprawozdania poszczególnych szkół przemysłowych, stykać się bezpośrednio z przemysłem, oddając mu do dyspozycji rysunki i wyroby szkoły, urządzając różne kursa i wykłady, służąc poradą techniczną i administracyjną, wydając rzeczoznawcze orzeczenia w kwestiach spornych, a nadto kierując w braku odpowiednio ukwalifikowanych innych osób, całymi przedsiębiorstwami przemysłowymi, jak n. p. w Sułkowicach i Świątnikach.

I.

Szkoły w szczególności.

Łość szkół.

W roku szkolnym 1911/12 istniały dla nauki przemysłowej następujące zakłady naukowe: wyższa szkoła przemysłowa w Krakowie, szkoła przemysłowa we Lwowie, szkoły rzemiosł budowlanych w Buczacu i w Jarosławiu, szkoły zawodowe przemysłu drzewnego w Zakopanem (powiat nowotarski) i w Kołomyi, zawodowa szkoła ślusarska w Świątnikach (powiat podgórski), szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach (powiat myślenicki) wreszcie szkoła zawodowa ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu.

A. Szkoła przemysłowa w Krakowie składała się z oddziałów budownictwa, mechaniki technicznej i chemii technicznej zorganizowanych jako wyższa szkoła przemysłowa, t. z., że absolwenci tych oddziałów mogą być dopuszczeni do składania egzaminu dojrzałości, uprawniającego do jednorocznej służby wojskowej; dalej z oddziału przemysłu artystycznego w zakresie malarstwa dekoracyjnego, rzeźby dekoracyjnej i stolarstwa artystycznego, z którego ukończeniem po odbyciu jednorocznej praktyki zawodowej pomiędzy drugim a trzecim rokiem nauki, uczniowie otrzymują uprawnienie do samodzielnego wykonywania przemysłu, wreszcie z zawodowej szkoły przemysłowej uzupełniającej dla uczniów przemysłu budowlanego i metalowego.

Stacya doświadczalna.

Pracownia chemii fermentacyjnej i stacya doświadczalna dla gorzelnictwa i przemysłów pokrewnych, funkcjonowały i w bieżącym roku wydawnie.

W stacyi doświadczalnej dokonano wiele analiz chemicznych i bakteriologicznych mianowicie: wody, kukurydzy, ziemniaków, słodcu, zacierów, spirytusu, piwa i t. d. razem około 450 oznaczeń, wysłano do praktyki znaczne ilości czystej kultury drożdży gorzelnianych i winnych, tudzież wiele instrumentów w stacyi skontrolowanych, nadto wykonywano wielokrotnie kontrolę gorzeli browarów i słodowni, udzielano również piśmiennie rad i wskazówek i przeprowadzono tak w laboratorium jak i w praktyce szereg prób z zakresu przemysłu fermentacyjnego.

Kursa specjalne.

Kursa zawodowe jakie odbywały się w r. sprawozdawczym w tej szkole cieszyły się liczną i poważną frekwencją, a mianowicie:

2. przem.

Specyalny kurs dla obsługujących maszyny i kotły parowe odbył się po raz dwudziesty trzeci, w czasie od 1. października 1911 r. do dnia 1. lutego 1912 r. — Zapisano się uczniów 32.

Kurs dwumiesięczny dla prowadzących lokomotywy, odbywający się w szkole po raz dziewiętnasty trwał od 1. lutego do 31. marca b. r. Zapisano się ogółem uczniów 24.

Kurs pięciomiesięczny dla czeladników malarskich odbył się po raz ośmnasty. Zapisano się 10 czeladników malarskich, z których 3 uczęszczało bardzo pilnie, inni z braku miejsca w szkole, przestali uczęszczać. Wynik nauki był bardzo dobry. Wydział krajowy przyznał na zasiłki dla frekwentantów tego kursu kwotę 500 K. Nauka trwała od 1. listopada 1910 r. do końca marca 1912 r.

Sześciodniowy kurs dla właścicieli i administratorów dóbr — trzeci z rzędu, odbył się w czasie 11.—26. grudnia 1911 r. Brało udział 7 uczestników.

Specyalny kurs sześciotygodniowy dla gorzelników praktycznych, szósty z rzędu, odbył się w czasie od 15. maja do końca czerwca 1911 r. Z 15 zgłoszonych kandydatów uczęszczało regularnie i poddało się wszelkim wymaganiom szkolnym 12-tu uczniów.

Kurs dwunastodniowy przeróbki owoców odbył się po raz trzeci z rzędu w czasie od 9. do 16. lipca 1912 r. Uczęszczało 26 kandydatów.

Kurs rysunkowy dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających, odbył się w czasie od 1. kwietnia do 30. czerwca 1912 r. Uczęszczało 28 nauczycieli z rozmaitych stron kraju.

Frekwencja uczniów.

Frekwencja uczniów wzrasta stale z roku na rok, tak, że dyrekcja zmuszoną jest odmawiać przyjęcia z powodu braku miejsca.

Czynności pozaszkolne nauczycieli.

Czynności pozaszkolne poszczególnych członków grona nauczycieli, wymienione poniżej, w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa z dnia 25. kwietnia 1883 roku, l. 7.750. przedstawiają się w sposób następujący:

Prof. Antoni Karbowski w ciągu roku szkolnego 1911/12 ogłosił drukiem:

1. Polskie pisma pedagogiczne o wychowaniu w domu i szkole w Warszawie 1912, zeszyt marcowy, str. 1—121.

2. Pierwsze polskie czasopismo pedagogiczne, w dodatkach „Muzeum”, Lwów 1912.

3. Piotra Statoniusa Gymnasii Pinesoviensis institutio w Archiwum Akad. Um., tom XIII. i osobny ozdobny, Kraków 1912.

4. Historyografia pruska o szkołach w ziemiach polskich, w druku w „Muzeum”, zeszyt czerwcowy.

Oddał do druku: 5. Polska bibliografia pedagogiczna w dziesięcioleciu 1901—1910, w dodatkach „Muzeum”.

6. Polska bibliografia pedagogiczna za rok 1911, w dodatkach „Muzeum”.

7. Dzieje wychowania i szkół w Polsce, tom III., od 1434—1510, w przygotowaniu do druku.

Przełożony szkoły budowniczych, c. k. prof. Władysław Ekielski, projektował kościoły w Jedliczach, budynek wystawy materiałów budowlanych, objął przewodnictwo komitetu wykonawczego wystawy architektury.

C. k. prof. Józef Pokutyński wykonuje prace przygotowawcze do restauracji kościoła św. Anny w Krakowie, zaprojektował w dalszym ciągu

przedmioty uposażenia wewnętrznego kościelnego, mianowicie: baldachim i drzwi rzeźbione w drzewie i bronzie. Wezwany z ramienia Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej do opracowania budynków szkół ludowych, głównie w kierunku estetycznym z tendencją nadania projektom cech zdecydowanej architektury rodzimej, zaprojektował siedm typów takich szkół różnej wielkości, usiłując wprowadzić w projekta owe kierunek architektury swojskiej. — Opracował plany i kosztorysy budowy nowego skrzydła Domu Akademickiego w Krakowie. — Zaprojektował i prowadził budowę dwóch wil w miejscu i pod Krakowem, uwzględniając w jednym z projektów kierunek architektury swojskiej. Dalej opracował i prowadził budowę domu prywatnego, wreszcie zaprojektował parkan i bramę w kutem żelazie i kamieniu w podwórzu Kolegium OO. Jezuitów w Krakowie. Wzywany jako przewodniczący sądu polubownego ze strony komitetu kościelnego budowy kościoła — także ze strony instytutu prywatnej. Jako członek Rady artystycznej krakowskiej bierze udział w pracach tej Rady.

C. k. nauczyciel, Artur Romanowski, wykonał projekty i przeprowadził budowę dwu domów mieszkalnych 3-piętrowych, jednopiętrowego domu mieszkalnego dla jednej rodziny, oraz plany na jednopiętrowy dom wolnostojący o małych mieszkaniach.

Przełożony wydziału budowy maszyn, c. k. prof. Edward Herzberg, opracował projekt i kosztorys urządzenia warsztatów krakowskiej szkoły przemysłowej, które mają umożliwić uczniom wyższej szkoły przemysłowej nie tylko teoretyczne lecz i praktyczne zapoznanie się z swoim zawodem i umożliwić założenie szkoły dla werkmistrzów o kierunku mechaniczno-technicznym i elektrotechnicznym.

Warsztaty składać się mają z kotłowni, sali motorów, sali ślusarstwa maszynowego, stolarni medalowej, odlewni, kuźni, sali dla elektromechaniki, hartowni, niklowni, spawalni, tuszu, garderoby i umywalni, magazynów etc. Powierzchnia zabudowana całego budynku warsztatowego wynosić będzie około 1700 m².

W pracowni chemicznej przygotowane zostały do druku prace naukowe: 1) Józef Buraczewski i L. Krauze: „O kwasie oksyprotsulfonowym“. Część II. 2) M. Schubertówna: „O utlenianiu sernika“.

Prof. dr. Andrzej Krzemecki przeprowadził liczne analizy chemiczne i bakteriologiczne dla zakładów fabrycznych i osób prywatnych, nadto wydał szereg orzeczeń sądowych z zakresu przenysłu fermentacyjnego.

Prof. Alojzy Bunsch wykonał statwę Maryi Niepokalanego Poczęcia, płaskorzeźbę: Matka Boska z dzieciątkiem Jezus, liczne projekta art.-przem. i medaliony portretowe.

Profesor Jan Raszka wykonał ołtarz w drzewie (architekturę, ornament i figury) do Giewartowa w Królestwie (dokończenie z roku 1910/11); wielką płaskorzeźbę w marmurze kararyjskim, przedstawiającą Matkę Boską Różańcową, oraz architektoniczne ujęcie w marmurze krzeszowickim do kościoła w Pobiedrze koło Skawiny; medal Krasńskiego — praca konkursowa, nagrodzona pierwszą nagrodą; szereg drobniejszych prac artystycznego przemysłu. Jako prezes sekcji rysowniczej Związku nauczycieli szkół wyższych prowadził obrady nad planami nauki rysunków dla szkół ludowych i średnich.

Nauczyciel Antoni Procajłowicz, artysta-malarz, wykonał: polichromię kościoła św. Wojciecha w Poznaniu, polichromię kościoła w Golejewku (Ks. Poznańskie), rekonstrukcję wewnętrzną oraz pomalowanie kościoła we Wronczynie (Ks. Poznańskie), projekty na polichromię kościoła w Kamieńcu,

wewnętrzne urządzenie niektórych sal nowego budynku c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, wewnętrzne urządzenie kawiarni przy ulicy Woloskiej, projekty na pokój stołowy, projekt pomalowania „Gospody“ na wystawie architektonicznej, rysunek akcy fabryki „Górka“ w Sierszy, rysunki obligacji i listu kredytowego Banku przemysłowego, do czytanki M. Falskiego, wiele ilustracji i ozdób książkowych; brał udział w wystawach obrazów w Krakowie i Poznaniu.

Wiesław Zarzycki, artysta malarz: wykonał polichromię kościoła parafialnego w Tarnowie (prof. K. Maszkowski) kartony szczegółowe rekonstrukcji kościoła parafialnego we Wrónczynie, według szkiców prof. Procajłowicza, dwie supraporty, gobeliny i kartony dywanów dla rady S., oraz szczegółowe kartony do urządzenia wewnętrznego c. k. państwowej szkoły przemysłowej. Przeprowadził i wykonał odnowienie dwu sal z XVIII. wieku w zamku w Dłoniach. Wykonał razem z uczniami II. i III. roku pomalowanie „Gospody“ na wystawie architektonicznej w Krakowie. Brał udział w wystawach obrazów w Krakowie i Poznaniu.

B. Szkoła przemysłowa we Lwowie składała się z działu budowlanego i szkoły rzemiosł budowlanych, ze szkołami zawodowymi dla murarzy, cieśli i kamieniarzy, tudzież dla ślusarzy i stolarzy budowlanych; działu artystyczno-przemysłowego: ze szkołami zawodowymi dla malarstwa dekoracyjnego, rzeźby dekoracyjnej, stolarstwa meblowego, tokarstwa i ślusarstwa artystycznego; szkoły zawodowej hafciarstwa artystycznego; szkoły zawodowej koronkarstwa; publicznej sali rysunków i modelowania dla kobiet i mężczyzn; wreszcie ze szkoły przemysłowej uzupełniającej dla działu budowlanego, artystycznego i mechaniczno-technicznego.

Kursa specjalne.

Jak w latach poprzednich, tak i w roku sprawozdawczym odbywały się w tej szkole kursa specjalne, a mianowicie:

W czasie od 16. sierpnia do 6. września 1911 odbył się kurs zawodowy nauk społeczno-politycznych dla nauczycieli państwowych szkół przemysłowych.

W czasie od 1. października 1911 do 15. stycznia 1912 odbył się kurs specjalny dla maszynistów prowadzących lokomotywy. Liczba frekwentantów tego kursu wynosiła 29.

Kurs dla palaczy i maszynistów kotłów stałych odbył się w czasie od 1. lutego do 31. maja 1912, licząc 31 uczestników.

Kurs majsterski dla stolarzy odbył się na podstawie „Zarysów organizacji szkół majsterskich dla stolarzy meblowych i budowlanych“ w czasie od 1. października 1911 do 15. lipca 1912, licząc 7 frekwentantów.

Kurs B. przemysłowo-kupiecki dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających odbył się w czasie od 4. do 25. lipca 1912. Na kurs zapisanych było 38 nauczycieli i 2 nauczycielki.

Kurs niższy sześciomiesięczny dla drogomistrzów odbył się w czasie od 1. października 1911 do 31. marca 1912. Brało w nim udział 14 uczestników.

Frekwencja uczniów.

Frekwencja szkoły wzrasta stale z roku na rok, szczególnie w dziale szkoły rzemiosł budowlanych oraz ślusarstwa, tak że dyrekcja zmuszoną jest odmawiać przyjęcia z powodu braku miejsca.

**Czynności poza-
szkolne
nauczycieli.**

Jak w latach poprzednich, tak i w tym roku pracowali nauczyciele zawodowo także poza obreębem szkoły.

Profesorowie: Juliusz Bełtowski, Waleryan Kryciński, Edward Pietsch, Stanisław Rejchan, Zygmunt Rozwadowski i Tadeusz Rybkowski malowali studia, portrety i obrazy i wykonywali projekty artystyczno-przemysłowe.

Profesorowie: Piotr Harasimowicz i Jan Nalborczyk wykonywali rozmaite prace rzeźbiarskie.

Profesorowie: Adolf Weiss, Jan Dolinski, Dyonizy Krzyckowski, Andrzej Miś i nauczyciel Witold Minkiewicz, wypracowywali projekty architektoniczne i kierowali różnemi budowaniami.

Profesor Bronisław Kąsinowski ogłosił kilka prac i krytyk literackich w języku polskim.

Nauczyciel Kazimierz Drewnowski ogłosił kilka prac z zakresu elektrotechniki i fungował jako znawca w sprawach elektrotechnicznych.

**Wycieczki
naukowe
nauczycieli.**

Nauczyciel Witold Minkiewicz brał udział w roku 1911 w obradach „Zjazdu dla ochrony zabytków i swojszczyzny w Solnogradzie“.

C. Szkoła rzemiosł budowlanych w Buczaczu, ma na celu podać drogą systematycznej nauki pomocnikom zawodu murarskiego, ciesielskiego i kamieniarskiego te wiadomości, które zapewnić im mogą większą sprawność zawodową i wyższe uzdolnienie do zarobku, a także dać im możliwość przysposobienia się do złożenia przepisanego egzaminu majsterskiego.

Szkoła ta obejmuje:

I. a) Oddział dla murarzy, cieśli i kamieniarzy, składający się z pięciomiesięcznego kursu przygotowawczego i z dwóch pięciomiesięcznych kursów zawodowych;

b) kurs majsterski, trwający 3 miesiące a przeznaczony dla absolwentów oddziału a) którzy, będąc bezpośrednio przed egzaminem majsterskim, chcieliby don przygotować się jeszcze dodatkowo;

II. Oddział dla studniarzy (który otwarty będzie tylko w miarę stwierdzonej potrzeby) obejmie pięciomiesięczny kurs przygotowawczy, względnie jeden pięciomiesięczny kurs zawodowy;

III. Publiczną salę rysunków i modelowania;

IV. Oddział dwuletni całoroczny dla młodzieży w wieku szkolnym, celem przygotowania młodzieży na terminatorów zawodów: murarskiego, ciesielskiego i kamieniarskiego.

Szkoła rzemiosł budowlanych w Buczaczu, została otwarta dnia 1. marca 1912.

Powyższa szkoła mieści się tymczasowo, t. j. aż do czasu wybudowania gmachu szkolnego przez gminę miasta Buczacza, w wynajętym na ten cel budynku O. O. Bazylianów.

D. Szkoła rzemiosł budowlanych w Jarosławiu, ma na celu tak jak i szkoła rzemiosł budowlanych w Buczaczu, podać drogą systematycznej nauki pomocnikom zawodu murarskiego, ciesielskiego i kamieniarskiego wiadomości potrzebne im do ich uzdolnienia zawodowego, tudzież dać im możliwość przygotowania się do złożenia przepisanego egzaminu majsterskiego.

Szkoła ta obejmuje:

1. Oddział dla murarzy, cieśli i kamieniarzy, o trzech zimowych półroczach nauki całodzienniej t. j. o jednym pięciomiesięcznym kursie przygotowawczym i dwóch pięciomiesięcznych kursach zawodowych,

2. pięciomiesięczny kurs dla studniarzy, który ma być otwarty w miarę stwierdzonej potrzeby.

3. jedną klasę zawodową uzupełniającą, przeznaczoną dla tych uczniów zawodu murarskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego i studniarskiego, którzy ukończyli I-szą klasę w miejscowej szkole uzupełniającej typu ogólnego,

4. publiczną salę rysunków i modelowania dla majstrów i pomocników.

W roku będącym przedmiotem niniejszego sprawozdania, otwarto tylko kurs przygotowawczy oddziału murarzy, ciesli i kamieniarzy, przy udziale trzydziestu zapisanych uczniów, podczas gdy wymieniona pod 3) zawodowa klasa uzupełniająca, dla zupełnego braku stosownie przygotowanych uczestników nauki, nie może być otwartą. Ten niedostatek uczniów w przemyśle budowlanym, który zatrudnia w kraju tyle tysięcy rąk pracujących, jest skutkiem różnych okoliczności, głównym atoli powodem tego niedoboru jest zupełny brak troski ze strony pracodawców o przygotowanie materiału uczniów.

Szkola rzemiosł budowlanych w Jarosławiu została otwarta z początkiem roku szkolnego 1911/12.

Powyższa szkoła mieści się tymczasowo, t. j. aż do czasu wykończenia gmachu szkolnego przez gminę miasta Jarosławia na ten cel wybudowanego, w budynku prywatnym i w jesieni 1912 zostanie przeniesioną do nowego budynku szkolnego.

E. Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem, obejmuje:

A) Szkołę zawodową, składającą się z oddziałów: rzeźby figuralnej, snycerstwa ornamentalnego, ciesielstwa, stolarstwa, tokarstwa i przemysłu domowego. Na pierwszym oddziale trwa nauka 5 lat, na dwu następnych 4 lata.

Na oddziale przemysłu domowego trwa nauka 3 lata. Oddziały stolarski i tokarski na podstawie reorganizacyi, przeprowadzonej w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznani i Oświaty z dnia 21. maja 1908 L. 23.384 obejmują trzy lata nauki szkolnej: klasę przygotowawczą, pierwszą i drugą, następnie po roku praktyki poza szkołą, jednoroczny kurs majsterski przy tej szkole.

Świadectwo ukończonego drugiego kursu oddziału stolarskiego ewentualnie tokarskiego zastępuje w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa Handlu z dnia 27. lipca 1907 Dz. p. p. Nr. 193 dowód prawidłowego ukończenia terminowania (dyplom na czeladnika).

Organizacya oddziałów stolarskiego i tokarskiego nastąpiła z powodu noweli do ustawy przemysłowej z 5. lutego 1907 Dz. p. p. Nr. 26. Nowela ta weszła w życie 16. sierpnia 1907 i wprowadziła postanowienia, wymagające oprócz absolutorium szkolnego także jednorocznej praktyki pozaszkolnej.

Bez tej praktyki absolwent nie może być przyjętym na jednoroczny kurs majsterski. Świadectwo ukończenia tego kursu uprawnia absolwenta do rozpoczęcia i samoistnego prowadzenia przemysłu.

Na jednoroczny kurs majsterski mogą być przyjęci także majstrowie celem uzupełnienia studiów i tacy pomocnicy (czeladnicy), którzy ukończyli terminowanie u majstra i odbyli jeden rok praktyki w charakterze pomocnika.

Uczniowie oddziałów rzeźby figuralnej, snycerstwa i ciesielstwa otrzymują po ukończeniu nauki absolutorium, które na zasadzie § 14 a ustawy przem. z dnia 5. lutego 1907, Dz. u. p. nr. 26 i rozporządzenia ministerialnego z dnia 27. lipca 1908, Dz. u. p. nr. 193 zastępuje dowód należytego ukończenia nauki (dyplom na czeladnika, względnie egzamin na czeladnika) i uprawnia rzeźbiarzy figuralnych i ornamentalnych w razie dopełnienia ogólnych wymogów ustawy oraz złożenia równocześnie dowodu jednorocznego

zajęcia w charakterze pomocnika (czeladnika) względnie robotnika fabrycznego do rozpoczęcia i samoistnego uprawiania przemysłu. Absolutoryum oddziału ciesielskiego w myśl § 10 a. ustawy z 26. grudnia 1893, Dz. p. p. nr. 193 stanowi dowód odbytej nauki w przemyśle ciesielskim, a zarazem w myśl rozporządzenia ministryalnego z dnia 24. października 1907, Dz. u. p. nr. 246 uprawnia do korzystania z ulg wymienionych w § 12, ustępie 3 powyższej ustawy co do trwania praktyki ciesielskiej. (Praktyka ta trwa trzy lata, poczem może się petent poddać egzaminowi na majstra ciesielskiego).

Nauka w szkole zawodowej dzieli się na praktyczną i teoretyczną, która to obejmuje przedmioty ogólnie kształcące, przemysłowo artystyczne, techniczne i kupieckie. Szczególniejszą uwagę kładzie się na naukę rysunków i modelowanie z natury, jak również na projektowanie, aby uczeń nabył wprawy w samoistnem wykonywaniu rysunków warsztatowych. Najwięcej czasu wypełnia jednak nauka praktyczna, która systematycznie przygotowuje ucznia do tych prac, jakich przyszły jego zawód wymaga. Bacznią uwagę zwraca się na dokładne pod każdym względem wykonanie. Oprócz tego w przedmiotach kupieckich poucza się ucznia o listach, prośbach, buchalteryi pojed., rachunkach przem., ustawach przem. i t. d. Na oddziale rzeźby figuralnej uwzględnia się także rzeźbę w kamieniu.

B) Uzupełniającą szkołę przemysłową. Do szkoły tej uczęszczają terminatorowie. Nauka teoretyczna, której im się udziela, odbywa się w dniach powszednich w godz. od 6—8 wieczór, w niedzielę zaś od 10—12 przed południem i trwa od 1. października do 1. maja. Majstrowie, utrzymujący terminatorów, obowiązani są posyłać tychże regularnie na naukę w myśl § 75 i 100 ustawy przemysłowej. Uczniowie są uwolnieni od wpisowego i czesnego, niszczają natomiast corocznie 4 K tytułem opłaty na potrzeby naukowe (§ 16 norm. stat. dla galic. szkół przem. uzupełn.).

C) Publiczną salę rysunków dla kobiet i mężczyzn, otwartą cały rok szkolny. W publicznej sali rysunkowej może każdy, stosownie do zawodu, pobierać naukę rysunków; opłata wynosi 20 K za jeden rok szkolny. Przemysłowcy są uwolnieni od opłaty.

D) Salę rysunków dla uczniów szkoły ludowej wyższych klas, otwartą cały rok szkolny; nauka bezpłatna.

Kursa specjalne.

Kurs rysunków kilimiarskich. urządzony na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa rob. publ., trwał od 6. lutego do 15. czerwca. Prowadzenie nauki powierzono Kazimierzowi Brzozowskiemu, art. malarzowi w Zakopanem. Na kurs uczęszczało 18 ucznie, z tych 11 nie pobierało nigdy przedtem nauki rysunków. Nauka odbywała się 3 razy tygodniowo w 3 godzinnych lekeyach. Ogółem odbyło się 49 lekeyi w 147 godzinach. Naukę prowadzono w 3 kierunkach, a mianowicie: rysunki z natury, kompozycya ornamentalna i rysunki techniczne.

Stosunek szkoły do miejscowego przemysłu.

Zakład wyrabia corocznie znaczną ilość nowych wzorów dla szybko w ostatnim czasie rozwijającego się drobnego przemysłu, służy radą miejscowym przemysłowcom w wykonywaniu zamówionych przedmiotów i następcza im zamówienia. Przemysłowcy ci mogą korzystać bezpłatnie z biblioteki szkolnej.

Zawodowe prace nauczycieli poza szkołą.

Dyrektor Stanisław Barabasz wykonał kilka projektów mebli. Nauczyciel Jan Dworski sprawował administracyjne czynności budującego się internatu dla uczniów zakładu.

Nauczyciel Maryan Heitzmann, inżynier, wypracował plany i kosztorysy na murowany budynek internatu i objął techniczne kierownictwo budowy; sporządził projekty dwu domów mieszkalnych i brał udział w konkursie na projekt kościoła św. Anny we Lwowie oraz na II. Dom techników we Lwowie.

Nauczyciel Władysław Skoczylas, art.-malarz, prezes Tow. „Sztuka podhalańska“, wykonał w ubiegłym roku szkolnym kilkanaście akwafort; otrzymał I. nagrodę na konkursie polskiej grafiki, narysował kilka projektów na kilimy i wymalował kilkanaście obrazów olejnych i akwarelowych; nadto wykonał projekty na dekoracje ścienne dla całego zakładu wodoleczniczego Dra Chramca w Zakopanem i projekty urządzenia wewnętrznego 3 sal dla tegoż zakładu. Urządził wystawę zbiorową swych prac malarskich; graficznych i kilimów w Krakowie, Poznaniu, Lwowie i Warszawie, nadto brał udział w wiosennej wystawie „Secesyi“ w Wiedniu.

Profesor Józef Skotnica, art.-rzeźbiarz, wykonał tarczę dekoracyjną na dom prywatny w Morawskiej Ostrawie, 2 modele figur alegorycznych na budowę szkoły w Hulwakach; 3 modele grobowców, 2 portrety w płaskorzeźbie i kilka mniejszych rzeźb w zakresie przemysłu artystycznego.

Nauczyciel Stanisław Wójcik, art.-rzeźbiarz; wykonał sarkofag bł. Salomei w modelu naturalnej wielkości dla klasztoru OO. Franciszkanów w Krakowie; kilka szkiców na figury świętych; projekt na tarczę dekoracyjną do willi pp. Szczeniowskich w Zakopanem i szereg prac na wystawę kościelną w Krakowie.

Przedmioty wykonane w szkole. W ciągu roku szk. oprócz wielu mniejszych przedmiotów i rzeźb wykonano urządzenie do dwu pokoi sypialnych, jednego jadalnego, meble do gabinetu damskiego, kilka stołów, kilkanaście krzeseł, kilka szaf, ołtarz z boazeryą i znaczną ilość studyów, rzeźbionych wprost z żywego modelu.

Uczniowie oddziału ciesielskiego zajęci byli przez kilka tygodni przy budowie willi prywatnej i internatu.

F. Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Kolomyi, obejmuje:

A) Szkołę zawodową, składającą się z oddziałów stolarstwa, tokarstwa, rzeźbiarstwa figuralnego i ornamentalnego i ciesielstwa.

Na oddziałach rzeźbiarskim i ciesielskim trwa nauka lat cztery, obejmuje klasę przygotowawczą i trzy kursa roczne, na oddziale stolarskim i tokarskim trwa nauka dwa lata, a z kursem przygotowawczym lat trzy.

Zadaniem szkoły zawodowej jest wykształcić uczniów na czeladników, którzyby po odbyciu przepisanej praktyki, zajęć mogli stanowiska wermistrzów warsztatowych lub otworzyć samoistne pracownie.

B) Publiczną salę rysunków dla dorosłych, w której odpowiednio do przygotowania i indywidualnego celu każdy kształcić się może w rysunku.

Wyroby warsztatowe.

W roku sprawozdawczym wykonano w pracowniach szkolnych całe urządzenie sypialni w stylu nowoczesnym, trzy szafy biblioteczne, kilka stołów, krzeseł i parę drobniejszych przedmiotów w stylu hueulskim, uczniowie oddziału ciesielskiego wykonali pod kierunkiem nauczyciela zawodowego jeden pawilon ogrodowy.

Stosunek szkoły do miejscowego przemysłu.

Pewien kontakt pomiędzy szkołą a miejscowymi przemysłowcami nawiązany został wskutek przyjęcia przez jednego z lepszych majstrów w Kolomyi

zamówienia za pośrednictwem szkoły na urządzenie kompletnej jadalni w stylu renesansowym i wykonania jej na podstawie projektów i szczegółowych rysunków, dostarczonych mu przez szkołę. W tym kierunku czyni Dyrekcya szkoły dalsze usiłowania.

**Czynności
pozaszkolne
nauczycieli.**

Dyrektor Władysław Rutkowski wykonał projekt pałacyku na wsi i kilka projektów z zakresu przemysłu artystycznego.

Prof. Józef Czaykowski kierował uzupełniającą szkołą przemysłową i handlową, jako przełożony zarządu prowadził „Spółkę oszczędności i pożyczek“.

Prof. Antoni Goligowski udzielał w II. gimnazjum nauki rysunków, jako delegat Wydziału krajowego brał czynny udział w Wydziale przemysłowej szkoły uzupełniającej.

Prof. Karol Janecki wykonał kilkanaście projektów i kosztorysów na domy mieszkalne, gospodarcze i zakłady fabryczne i kierował ich wykonaniem. Brał udział w komisjach sądowych, jako zaprzysiężony znawca techniczny w zawodzie budownictwa.

Prof. Edward Podgórski udzielał nauki rysunków zawodowych w I. uzupełniającej szkole przemysłowej.

Nauczyciel Emil Poynar wykonał kilka projektów z zakresu przemysłu artystycznego (meble), udzielał nauki rysunków w prywatnem seminaryum nauczycielskiem żeńskiem i w liceum SS. Urszulanek.

Naucz. zawodowy Teodor Prokopowicz udzielał nauki rysunków zawodowych w I. uzupełniającej szkole przemysłowej.

Naucz. zawodowy Bazyli Dzinbiński wykonał kilka projektów na domy mieszkalne gospodarcze i kierował robotami ciesielskimi.

**Pomieszczenie
szkoły.**

Szkoła pomieszczona jest dotychczas w zabudowaniach zupełnie nieodpowiednich, co wyciska swe piętno niekorzystne na rozwoju szkoły tak pod względem naturalnego wzrostu frekwencji, jakoteż i wyników nauki.

Z powodu szesnastu nader ubikacyi jeden nauczyciel prowadzić musi równocześnie naukę w 2 a nawet 3 pokojach.

Z braku odpowiedniego pomieszczenia nie może też urzeczywistnić się sprawa rozszerzania organizacyi szkoły, przez wprowadzenie nowego oddziału dla przemysłu domowego.

Akcyja w sprawie budowy szkoły jest w toku.

G. Szkoła przemysłu żelaznego w Sułkowicach obejmuje dwa oddziały, kowalski dla wyrobu towarów żelaznych kutych i dla okuwania wozów i ślusarski dla ślusarstwa maszynowego ze szczególnem uwzględnieniem wyrobu narzędzi do obróbki metali. W każdym z tych oddziałów nauka trwa trzy lata; a celem jej jest wykształcić samodzielnych robotników dla rzemiosła kowalskiego i ślusarskiego, którzyby po odbyciu odpowiedniej praktyki mogli zająć stanowisko przodowników warsztatowych lub wernikstrów i byli przysposobieni do samodzielnego prowadzenia rzemiosła. Nauka teoretyczna zajmuje w poszczególnych klasach 15 godzin tygodniowo, nauka zaś praktyczna w warsztatach od 28 do 34 godzin tygodniowo.

**Stosunek szkoły
do przemysłu
miejscowego.**

Stosunek szkoły do przemysłu domowego w Sułkowicach przybiera coraz konkretniejsze formy, a Spółka kowalska, stowarzyszenie zarejestrowane z ogr. por. będąca pod kierownictwem dyrektora szkoły, wykazuje nader pomysłny rozwój.

Gdy bowiem w trzech pierwszych latach istnienia produkeya i sprzedaż Spółki wynosiła 48.457 K. 72 h. — 89.365 K. 44 h. — 153.011 K. 25 h. to w roku administracyjnym 1911/12 liczba ta podnosiła się do 305.767 K. 96 h.

Rezultat ten chociaż sam dla siebie wcale poważny nie można jeszcze uważać za zadowalniający, ostateczny i stały, gdyż jest w Sułkowicach wielu kowali, członków Spółki, którzy nie mogą czy nie chcą zrozumieć korzyści kooperatywnej pracy i wyrządzają własnej organizacyi, do której należą bardzo dotkliwą a często nieuczciwą konkurencyę.

Pozatem stosunków przemysłu domowego w Sułkowicach a tem samem i interesów Spółki tak długo nie będzie można uważać za ustalone i zdolne do dalszego rozwoju, dopóki wyłącznie ręczna produkeya ze starego żelaza przy pomocy szkoły i interesowanych czynników nie będzie tak przekształcona, ażeby wyrób odbywał się z nowego żelaza przy częściowem użyciu maszyn pomocniczych.

Zrobiony już początek z gwoździami szynowymi dał jak najlepsze rezultaty, gdyż okazało się, że produkeya z nowego żelaza nie tylko opłaca się, ale umożliwia nawet lepszy zarobek kowala jak dotychczas.

Kursa specjalne.

Kursa majsterskie, posiadające wielkie znaczenie dla podniesienia przemysłu domowego w Sułkowicach i mające na celu praktyczne wykształcenie kowali Sułkowskich, odbywały się podobnie jak w roku szkolnym 1910/11.

Uczestników tych kursów było w tym roku 60, zaś przedmiotem nauki była maszynowa produkeya gwoździ szynowych.

Doświadczenia szkoły w tym kierunku doprowadzone zostały do nader pomyślnych rezultatów, gdyż przy obecnej produkeyi częściowo maszynowej, a wreszcie ręcznej majster z jednym pomocnikiem jest w stanie więcej zrobić niż poprzednio z dwoma, wskutek czego przy tych samych kosztach produkeyi zarobek kowala podniósł się o 15-20%, a pozatem praca stała się łatwiejszą, gdyż część roboty najbardziej męczącą wykonuje maszyna.

Produkeya gwoździ szynowych normalno-torowych na kursach i poza kursami podniosła się do 203.542 kg. wartości 61.821 K. zaś produkeya okuć na pale 57.754 kg. wartości 21.650 K.

Wskutek braku warsztatu, w którym kursa mogłyby się stale odbywać, nie może szkoła w nauce tej osiągnąć większych rezultatów, to też Rada szkolna krajowa popiera starania miejscowej Spółki kowalskiej, która wniosła do Wydziału Krajowego prośbę o budowę osobnej na ten cel przyznaczonej kuźni.

Czynności pozaszkolne nauczycieli.

Dyrektor Franciszek Smereczyński prowadził wspólnie z wermistrzem W. Bednarowiczem interesa Spółki kowalskiej. Dzięki tej opiece Spółka kowalska coraz bardziej się rozwija.

Szkoła ślusarska w Świątnikach ma wykształcić praktycznych ślusarzy oraz wspierać i wpływać na podniesienie przemysłu miejscowego i okolicy. Uczniów kształci szkoła w zawodzie ślusarskim o ile możliwości jak najogólniej tak, ażeby po opuszczeniu zakładu mogli pracować skutecznie we wszystkich działach ślusarstwa budowlanego, artystycznego i maszynowego. Cel swój osiąga szkoła w czterech latach nauki, przez systematyczne udzielanie nauki teoretycznej i praktycznej. Na pierwszą przypada 16 a na drugą 32 godzin tygodniowo.

Nauka teoretyczna obejmuje, ogólnie kształcąc, techniczne i kupieckie przedmioty. Z przedmiotów ogólnie kształcących udzielane są: nauka religii,

język polski, język niemiecki, rachunki w zakresie niezbędnym dla przemysłowca, kaligrafia i statystyka monarchii austro-węgierskiej.

Do przedmiotów technicznych należy zaliczyć te, które mają bezpośredni związek z praktycznem wykonaniem rzemiosła, a więc z warsztatem. Przedmioty te obejmują: rysunki odręczne, rysunki geometryczne, wreszcie rysunki zawodowe (do których także zaliczać należy projektowanie pomniejszych przedmiotów z zakresu ślusarstwa). Udzielanie tych wszystkich rodzajów rysunków ma tylko ten jedyny cel, aby uczeń nabrał w rysunkach tyle wprawy i wiadomości, aby później to, co narysował lub zaprojektował, mógł tylko z rysunku samego już to sam, lub też ktokolwiek inny z wszelką dokładnością i bez najmniejszej wątpliwości co do formy wymiaru albo materiału wykonać.

Do przedmiotów technicznych należy zaliczyć następnie naukę fizyki, chemii i technologii. Nauka tych trzech przedmiotów bywa udzielaną wyłącznie w sposób praktyczny, to znaczy: uczeń przyswaja sobie tylko te pojęcia, które służą bezpośrednio do gruntownego zrozumienia tych zjawisk, z którymi każdy ślusarz przy wykonywaniu swego rzemiosła wcześniej czy później zetknąć się musi.

Wreszcie przedmioty przemysłowo-handlowe, obejmujące najważniejsze pisma, z którymi się przemysłowiec spotkać musi, jak: listy, kwity, podania etc., dalej kalkulacje przemysłowe, a wkońcu zasady pojedynczej buchalterii.

Najważniejszą część nauki stanowi jednakowoż nauka praktyczna w warsztacie. Główną podstawę takowej tworzy obrabianie żelaza i stali. Z innych metali i drzewa tyle tylko bywa wykonanem, aby uczeń z właściwościami i obrabianiem tychże obznajomił się jedynie tylko w tym stopniu, jaki jest wskazany dla praktycznego ślusarza.

Uczniowie uczą się również pracować na maszynach pomocniczych i roboczych, znajdujących zastosowanie w drobnym przemyśle i rękodziele.

Uczeń, ukończywszy szkołę zawodową, otrzymuje absolutorium, uprawniające go po odbyciu jednorocznej praktyki do samodzielnego wykonywania rzemiosła.

**Stosunek szkoły
do miejscowego
przemysłu.**

C. k. szkoła zawodowa wspiera miejscowy przemysł domowy, oddając temuz do użytkowania maszyny i urządzenia warsztatowe za minimalną opłatą, jakoteż wyrabiając własnymi siłami wykroje do wytłaczania części składowej kłódek i zamków, ograniczając w ten sposób pracę ręczną jedynie do składania i wykończania wytworu. Dzięki intensywniej pomocy ilość i jakość wytworzonego towaru wzrosła, a jako miarodajnem nich posłuży, iż ilość zarobku wzrosła o 15—20%, zbyt Spółki miejscowej w ciągu trzechlecia wzrósł o 200%, zaś ilość przerobionego towaru w szkole wzrosła do 45.000 kg. w ciągu roku.

C. k. szkoła zawodowa stara się również usilnie podnieść wartość i jakość wyrobów, a tem samem ożywić cały przemysł miejscowy. W tym też celu wykonuje się w pracowniach szereg eksperymentów i wykonuje i wprowadza do użytku wytwórców odpowiednie narzędzia i przyrządy. W roku sprawozdawczym nastalono względnie naprawiono w warsztatach cały szereg imadeł i drobnych narzędzi ręcznych, wykonano 2 przyrządy do toczenia kłódek, wykonano i sprzedano wytwórcom dalsze 3 prasy śrubowe po cenie własnych kosztów, a 2 dalsze rozpoczęto, wykonano 2 garnitury wykroju do kłódek, wykonano cały szereg modeli do kluczy lanych celem zastąpienia blaszanych, dotychczas używanych. Wprowadzono wyrób zamków do rogatek leśnych etc. Za interwencją dyrekcji szkoły otrzymała Spółka z funduszu c. k. Urzędu

popierania przemysłu we Wiedniu, 2 prasy automatyczne i jedną strugarkę na spłaty roczne itd. itd.

Wystawa prac szkoły.

Celem zapoznania szerszej publiczności z zadaniami i celem szkoły, urządziła dyrekcja stałą wystawę prac szkolnych w polskim muzeum szkolnym we Lwowie (ul. św. Mikołaja l. 21).

Modele do rysunków zawodowych.

W ubiegłym roku szkoła wydała własnym nakładem i sprzedała dalszych 5 egzemplarzy rysunków okuć budowl. inż. Karola Bily'ego.

Czynności pozaszkolne nauczycieli.

Dyrektor szkoły M. Klinko pełni funkcję dyrektora Spółki ślusarskiej, starając się usilnie o jej dalszy rozwój.

Szkoła ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu, ma kształcić teoretycznie i praktycznie ślusarzy maszynowych ze szczególnem uwzględnieniem wyrobu i naprawy maszyn rolniczych. Nadto daje szkoła możność teoretycznego i praktycznego wykształcenia się w podkownictwie.

Plan naukowy obejmuje 3 lata nauki, w ciągu której uczniowie mają przyswoić sobie potrzebne wiadomości do wykonywania przyszłego zawodu.

Wskazany powyżej cel ma się osiągnąć przez systematyczne udzielanie nauki teoretycznej i praktycznej (na pierwszą przypada 26 a na drugą 24 godzin tygodniowo).

Nauka teoretyczna obejmuje przedmioty ogólnie kształcące, techniczne.

Nauka praktyczna, w pracowniach szkolnych, stanowiąca główną podstawę wykształcenia zawodowego w szkole, obejmuje ślusarstwo, kowalstwo i tocenie metali tudzież stolarstwo modelowe. W toku nauki praktycznej zaznajamiają się uczniowie z obsługą kotła i maszyny parowej, a zarazem uczą się pracować za pomocą maszyn pomocniczych i roboczych, bez użycia których rozwój dzisiejszego rzemiosła i drobnego przemysłu byłby niemożliwy. Przytem zaznaczyć wypada, że ze względu na przyszły zawód ucznia szczególną uwagę zwraca się na obrabianie żelaza i stali, a drzewa tylko o tyle, ażeby uczeń mógł w przyszłości sporządzić sobie własnoręcznie model do odlewu.

Uczeń, ukończywszy oddział ślusarstwa maszynowego, otrzymuje absolutorium, uprawniające go po odbyciu jednorocznej praktyki do samodzielnego wykonywania rzemiosła ślusarskiego.

Stosunek szkoły do miejscowego przemysłu.

Dyrekcja od samego początku założenia zakładu stara się nawiązać i ożywić stosunki między szkołą a miejscowym przemysłem, a zarazem wyzuwać potrzeby rękodzielniaka, zaspakając je w miarę potrzeby i możliwości, to też w krótkim czasie zyskała sobie zaufanie w najszerszych kołach tamtejszych przemysłowców.

Kursa specjalne.

Ażeby podnieść i uszlachetnić domowy przemysł a tem samem zwiększyć jego wytwórczość i zdolność zarabkowania, organizuje szkoła kursy zawodowe dla majstrów i czeladników z najważniejszych gałęzi rękodziela.

I tak w czasie od 15. października do 15. grudnia 1911 roku odbył się 8-tygodniowy kurs zawodowy naprawy wag, mający na celu zaznajomić uczestników z najogólniejszymi wiadomościami fizyki i geologii w zakresie studniarstwa, tudzież z najważniejszymi systemami pomp z pędem ręcznym i mechanicznym, ze szczególnem uwzględnieniem miejscowych warunków terenowych. Druga część obejmowała konstrukcję i cechowanie wag, tudzież ciężarków a zarazem odnośne przepisy państwowe.

Następnie w czasie od 2. listopada do 15. grudnia odbył się krajowy kurs majsterski dla szewców, którego zadaniem było dokładnie zaznajomić uczestników kursu z najnowszymi kierunkami wyrobów obuwia, przy zastosowaniu nowoczesnych maszyn i narzędzi.

W końcu, popierając akcyję patronatu Wydziału krajowego dla rękodzieł i drobnego przemysłu, zorganizowała szkoła dla tamtejszych majstrów i właścicieli pracowni, kurs buchalteryi rękodzielniczej, mającej głównie na celu wykazanie korzyści prowadzenia ksiąg kupieckich i kalkulacyi zawodowej a przede wszystkim, ażeby przygotować grunt dla przyszłych organizacyi stowarzyszeń współdzielczych.

**Czynności
pozaszkolne
nauczycieli.**

Nauczyciel inż. Jarosław Lipa 2 wykłady publ.: Telegraf bez drutu z demonstracyami.

Nauczyciel A. Niweliński wykład: Płody i przemysł Galicyi.

Nauczyciel inż. M. Wojtów 2 wykłady: Technologia papiernictwa oraz 2 wykłady: Budowa okrętów.

Nauczyciel zaw. J. Tyrowicz opracował i wydał „Praktyczny podręcznik dla ślusarzy.

III.

U c z n i o w i e.

Liczba uczniów.

Frekwencję państwowych szkół przemysłowych w ostatnich dwu latach szkolnych przedstawia następująca tablica, wykazująca liczby uczniów przyjętych z początkiem roku szkolnego a względnie z rozpoczęciem odpowiedniego kursu.

S z k o ł a	W roku 1910/11	W roku 1911/12	U w a g a
1. Szkoła przemysłowa w Krakowie .	626	554	Z kursami spec.
2. „ „ we Lwowie .	580	600	„ „
3. „ rzemiosł budowlanych w Buczacu	—	9	„ „
4. „ rzemiosł budowlanych w Jarosławiu . . .	—	13	„ „
5. „ zawodowa w Zakopanem .	205	206	Z hospitantami
6. „ „ w Kołomyi . .	80	77	„
7. „ „ w Świątnikach .	92	73	„
8. „ „ w Sułkowicach .	76	114	„
9. „ „ w Tarnopolu . .	81	133	Z kursami spec.
Razem . .	1740	1779	

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

1. Szkoła przemysłowa w Krakowie:

Wyższa szkoła przemysłowa	202
Oddział przemysłu artystycznego	35
Szkoła uzupełniająca	175
Kurs dla maszynistów	32
„ „ maszynistów kolejowych	24
„ „ czeladników malarskich	10
„ „ właścicieli i administratorów dóbr	7
„ „ gorzelników	15
„ „ przeróbki owoców	26
„ rysunkowy dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	28
Razem	554

Z pomiędzy 202 uczniów wyższej szkoły przemysłowej uczęszczało 98 na kurs pierwszy, wspólny dla wszystkich w oddziałach równorzędnych, a reszta na dalsze kursa, a mianowicie:

Na wydział budowniczy . .	102
„ „ mechaniczny .	74
„ „ chemii	26

Z 98 uczniów kursu pierwszego ukończyło przed wstąpieniem do zakładu 42 szkołę wydziałową, 23 cztery, 11 pięć klas szkoły średniej. Repetentów było 22.

2. Szkoła przemysłowa we Lwowie:

Oddział budowniczy	183 uczniów
„ przemysłu artystycznego	120 „
„ haftów i koronek	18 „
Sala publiczna rysunków i modelowania .	72 „
Szkoła uzupełniająca	73 „
Kurs wydziałowy	27 „
„ dla maszynistów kolejowych	29 „
„ „ palaczy i maszynistów kotłów stałych	31 „
„ „ drogomistrzów	14 „
„ przemysłowo - kupiecki	34 „
Razem	600 uczniów

Na oddział budowniczy uczęszczało 121 murarzy, 9 cieśli, 3 kamieniarzy, 45 ślusarzy budowlanych, 4 stolarzy budowlanych.

Na oddział przemysłu artystycznego uczęszczało 28 malarzy dekoracyjnych, 9 rzeźbiarzy dekoracyjnych, 2 tokarzy, 18 stolarzy meblowych, 62 ślusarzy artystycznych.

Z końcem roku szkolnego 1911/12 pozostało 491 uczniów.

3. Szkoła rzemiosł budowlanych w Buczaczu:

Kurs przygotowawczy dla cieśli, mularzy i kamieniarzy 9 uczniów.

4. Szkoła rzemiosł budowlanych w Jarosławiu:

Kurs przygotowawczy dla cieśli, mularzy i kamieniarzy 13 uczniów.

5. Szkoła przemysłu drzewnego w Zakopanem:

Zwyczajnych	78 uczniów
Hospitantów	6 „
Szkoła uzupełniająca	42 „
Publiczna sala rysunków	16 „
Sala rysunków dla uczniów szkół ludowych	44 „
Kurs rysunków tkacko-kilimkarskich	20 „

Razem . . 206 uczniów

Z końcem roku szkolnego 1911/12 pozostało 175 uczniów.

6. Szkoła przemysłu drzewnego w Kołomyi:

Zwyczajnych	59 uczniów
Publiczna sala rysunków	18 „

Razem . . 77 uczniów

Z końcem roku szkolnego 1911/12 pozostało 70 uczniów.

7. Szkoła przemysłu żelaznego w Sułkowicach;

Zwyczajnych	73 uczniów

Z końcem roku szkolnego 1911/12 pozostało 65 uczniów.

8. Szkoła ślusarska w Świątnikach:

Zwyczajnych	52 uczniów
Kurs kowalski	60 „
Hospitantów	2 „

Razem . . 114 uczniów

Z końcem roku szkolnego 1911/12 pozostało 108 uczniów.

9. Szkoła ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu:

Zwyczajnych	77 uczniów
Hospitantów	1 „
Kurs budowy i naprawy pomp i studzien	21 „
Kurs buchalteryi rzemieślniczej	20 „
Kurs majsterski dla szewców	14 „

Razem . . 133 uczniów

Z końcem roku szkolnego 1911/12 pozostało 112 uczniów.

**Egzamin główny
w szkole przemysłowej w Krakowie.**

Do egzaminu głównego (egzamin dojrzałości) przystąpiło z końcem roku szkolnego w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie ośmiu abiturientów, a mianowicie sześciu z oddziału mechaniczno-technicznego i dwóch z oddziału chemiczno-technicznego. Z tych uznano pięciu jednomyślnie za uzdolnionych a trzech większością głosów.

Wycieczki naukowe uczniów.

W ciągu roku szkolnego 1911/12 odbyli uczniowie wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie liczne wycieczki naukowe, a to:

I. Wycieczka wspólna.

Uczniowie wszystkich wydziałów przy współudziale profesorów odbyli w dniu 21. maja wspólną wycieczkę w okolice Krzeszowic i zwiedzili przy tej sposobności kamieniołomy wraz z odnośnymi urządzeniami p. A. Kulki w Miękini; a więc zwiedzono plac ładowania kamieni do wagonów w Krzeszowicach, kolejkę napowietrzną drutową, sprowadzającą kamienie w Miękini, wkońcu kamieniołomy tamże.

II. Wycieczki zawodowe.

Szkoła budowniczych.

Uczniowie I. i II. kursu zwiedzili pod przewodnictwem prof. Romanowskiego wystawę architektury w okresie budowy pawilonów. Uczniowie II. kursu zwiedzili pod przewodnictwem prof. Romanowskiego szczegółowo nowo założoną cegielnię w Zielonkach pod Krakowem, posiadającą wszelkie nowoczesne urządzenia mechaniczne. Uczniowie IV. kursu pod przewodnictwem prof. Ekielskiego zwiedzili budowę państwowej szkoły przemysłowej; restaurację Zamku Królewskiego na Wawelu; budowę zagrody włościańskiej, domku robotniczego i t. d. na wystawie architektonicznej; kościoły N. P. Maryi, św. Katarzyny i Bożego Ciała; Katedrę na Wawelu; wystawę architektury po jej wykończeniu.

Wydział budowy maszyn.

Uczniowie III. kursu wydziału mechanicznego odbyli pod kierownictwem prof. Herzbęrga wycieczki:

do walcowni w Borku Fałęckim; do fabryki maszyn L. Zieleniewskiego w Krakowie; do fabryki drutu Baumingera na Grzegórkach.

Uczniowie IV. kursu odbyli wycieczki:

a) pod kierownictwem prof. Herzbęrga — do fabryki kotłów i mostów L. Zieleniewskiego na Grzegórkach; do fabryki drutu Baumingera na Grzegórkach; do fabryki maszyn G. Josephy w Bielsku; do papierni dawniej Fiałkowski w Białej; do przedzalni wełny czesankowej w Białej; do tkalni Bathelta w Bielsku; do fabryki sukna Zipsera w Mikuszowicach.

b) pod kierownictwem inżyniera Freudensona — do elektrowni miejskiej, do stacji tramwajów elektrycznych.

c) pod kierownictwem nauczyciela Olesia — do gazowni miejskiej.

Pozatem uczniowie I. i II. kursu w liczbie 12 brali udział w półrocznym kursie początków ślusarstwa, który się odbył w muzeum przemysłowym, uczniowie zaś IV. kursu w 2-tygodniowym kursie samorodnego spajania.

Oddział chemiczno-techniczny.

Uczniowie III. i IV. kursu zwiedzili pod kierownictwem prof. Albertiego: wapiennik Schönberga w Ludwinowie; fabrykę kwasu siarkowego, komorowego i kontaktowego i hutę cynkową Towarzystwa akcyjnego zakładów hutniczych i górniczych w Trzebini; fabrykę cementu portlandzkiego austr. Towarzystwa akcyjnego w Szczakowej; piec Martina i walcownię żelaza Sto-

warzyszenia przemysłowego dla wyrobów żelaznych i drucianych w Borku Fałęckim; fabrykę mydła, gliceryny i świec C. Śmiechowskiego w Krakowie; fabrykę cegieł piaskowych Towarzystwa wyrobów z gliny i piasku w Dąbiu; gazownię miejską; fabrykę wyrobów szamotowych w Skawinie.

Uczestnicy 6-dniowego kursu gorzelnictwa zwiedzili pod przewodnictwem prof. Dr. Krzemeckiego gorzelnię w Branicach.

Oddział przemysłu artystycznego.

Uczniowie II. i III. kursu odbywali pod kierownictwem prof. Raszki w przeciągu maja i czerwca 1911 co tydzień wycieczki po Krakowie dla studyowania i rysowania starożytnej i nowszej architektury. Szkice robiono przede wszystkim z kościoła św. Andrzeja i Biblioteki Jagiellońskiej, w kościele OO. Dominikanów, N. P. Maryi, św. Piotra, Bożego Ciała, św. Anny — a za specjalnem zezwoleniem ks. prałata Wądołnego — w katedrze na Wawelu.

Uczniowie II. i III. roku pod przewodnictwem prof. Procajłowicza brali udział w wycieczce do Rudawy, Tenczynka, Czernej i Paczołtowic. Zwiedzono kościół w Rudawie i Paczołtowicach, gdzie wykonano szereg zdjęć i szkiców. Oba te kościoły należą do najstarszych w okolicy Krakowa. Kościół w Rudawie, w przeszlicznem otoczeniu starych lip i starego muru z kapliczkami dookólnymi, wewnątrz malowany, jest doskonałym zabytkiem wieków średnich. Kościół w Paczołtowicach drewniany, cały z modrzewia, ma parę starych obrazów, dwa skrzydła pozostałe z tryptyku wielkiej wartości artystycznej. W Tenczynku zwiedzono ruiny zamku niegdyś obornego, w Czernej klasztor OO. Karmelitów.

Praktyka waka- cyjna.

Praktykę feryalną odbyło 22 uczniów oddziału budownictwa, 18 uczniów oddziału mechaniki i 8 uczniów oddziału przemysłu artystycznego.

Zajęcia praktyczne trwały od czterech do dziesięciu tygodni. Prawie wszyscy uczniowie zajęci byli praktycznie jako robotnicy budowlani lub warsztatowi, odbyli przeto praktykę istotnie zawodową, która niewątpliwie przyczyni się do uzupełnienia wykształcenia nabytego w szkole. Ministerstwo robót publicznych przyznało 24 uczniom premie pieniężne w ogólnej sumie 388 koron.

Stypendya.

Stypendya i zapomogi dla uczniów szkoły krakowskiej wynosiły 14.578 K a mianowicie 5.388 K z funduszu państwowego, 3.540 K z funduszu krajowego, 200 K z funduszu Rad powiatowych, 5.450 K z rozmaitych fundacyi.

Absolwenci szkoły przemysłowej we Lwowie.

Wszyscy uczniowie, którzy poprzedniego roku ukończyli naukę w zakładzie, znaleźli umieszczenie w odpowiednim zawodzie.

Z uczniów działu budowlanego, którzy w bieżącym roku szkolnym lub latach poprzednich ukończyli naukę, zgłosiło się siedmiu do państwowego egzaminu na majstrów murarskich, ciesielskich i kamieniarskich i wszyscy, uczyniwszy zadość warunkom egzaminu, uzyskali prawo do samoistnego wykonywania zawodu. Absolutoryum otrzymało 41 uczniów.

Wycieczki nau- kowe.

Uczniowie działu ślusarskiego i stolarskiego zwiedzali fabryki i większe pracownie we Lwowie.

Praktyka waka- cyjna.

W czasie zeszłorocznych wakacji 80% uczniów działu warsztatowego odbywało praktykę zawodową w różnych pracowniach krajowych, zarabiając

dziennie od 40 h do 4 K. Oprócz tego otrzymało 20 uczniów premie rządowe za praktykę wakacyjną w łącznej kwocie 282 K.

Stypendya.

Suma stałych i niestałych stypendyów i zapomóg rozdzielonych między uczniów wynosiła 17.960 K, miasto zaś Lwów udzieliło pięć premii w kwocie 200 koron.

Stypendya w szkole rzemiosł budowlanych w Buczacu.

Stypendya i zapomogi otrzymywali uczniowie z ryczałtu asygnowanego do dyspozycji Dyrekeyi zakładu.

Stypendya w szkole rzemiosł budowlanych w Jarosławiu.

Stypendya i zapomogi z funduszu państwowego wynosiły 1500 koron.

Absolwenci szkoły zawodowej w Zakopanem

W szkole przemysłu drzewnego w Zakopanem otrzymało z końcem roku szkolnego 1911/12 absolutoria czterech rzeźbiarzy figuralnych, pięciu rzeźbiarzy ornamentalnych, sześciu stolarzy, trzech cieśli i siedmiu frekwentantów kursu majsterskiego.

Wycieczki naukowe.

Dyrekeya urządziła w roku szkolnym 1911/12 wycieczkę naukową dla 20 uczniów do Wiednia pod przewodnictwem jednego z profesorów. Koszta wycieczki pokryte zostały z funduszu przeznaczonego przez c. k. Ministerstwo robót publicznych w kwocie 50 K, tudzież z kwoty zebranej z urządzonych na ten cel przedstawień i festynu przez uczniów Zakładu.

Praktyka wakacyjna.

Praktykę wakacyjną odbywało czternastu uczniów zakładu u majstrów w różnych miastach prowincjonalnych i otrzymali premie w ogólnej sumie 211 koron.

Zapomogi i stypendya.

Zapomogi dla uczniów tej szkoły wynosiły 9.387 K, z czego przypadało 3.700 K na skarb państwa, 2.220 K na fundusz krajowy, 2.400 K na fundusze powiatowe, a 1.067 K na fundusz obrotowy szkoły. Towarzystwo Św. Salomei dawało uczniom obiady po zniżonych cenach.

Absolwenci szkoły zawodowej w Kołomyi.

Szkołę przemysłu drzewnego w Kołomyi ukończyło w roku szkolnym 1911/12 piętnastu uczniów. Zapomogi i stypendya dla uczniów tej szkoły wynosiły 6.934 K, z tego przypało 3.000 K na skarb państwa, 2.280 K na fundusz krajowy, 1.460 K na fundusz Rad powiatowych a 194 K na fundusz obrotowy zakładu.

Absolwenci szkoły zawodowej w Świątnikach.

Szkołę Świątnicką ukończyło w roku szkolnym 1911/12 osmnastu uczniów.

Wycieczki naukowe.

W ciągu roku szkolnego 1911/12 odbyła się wycieczka uczniów, którzy pod przewodnictwem prof. Sedlaka zwiedzili fabryki i warsztaty wzorowe w okręgu krakowskim. Na ten cel przeznaczyło c. k. Ministerstwo robót publicznych 50 K, a Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie 100 K.

Praktyka wakacyjna.

W czasie zeszłorocznych wakacji pracowało ośmiu uczniów w warsztatach kolei państwowej w Nowym Sączu, a dwunastu uczniów u majstrów prywatnych.

Stypendya i zapomogi.

Stypendya i zapomogi dla uczniów tej szkoły wynosiły 7.900 K, z czego 2.000 K ze skarbu państwa, 2.000 K z funduszu krajowego, reszta z innych funduszy.

- Absolwenci szkoły zawodowej w Sułkowicach.** Szkołę przemysłu żelaznego w Sułkowicach ukończyło w roku szkolnym 1911/12 dwunastu uczniów.
- Praktyka wakacyjna.** W czasie feryi głównych 1911 r. odbywało praktykę wakacyjną jedenastu uczniów, a to 4 w warsztatach kolei państwowej w Nowym Sączu, czterech uczniów w warsztatach reparacyjnych ogrzewalni kolei państwowych w Podgórzu, trzech uczniów we fabryce pilników i maszyn rolniczych braci Bartik w Tarnowie.
- Wycieczki naukowe.** W roku szkolnym 1911/12 odbyli uczniowie klasy III. pod kierunkiem prof. Mokrzyckiego i wernikstra Mieleckiego wycieczkę naukową do Wiednia i zwiedzili tam następujące fabryki: Blau i Comp., Siemens i Schuekert Werke, fabrykę lokomotyw we Florisdorfie, R. Schmidta fabrykę pilników, Langena i Wolfa fabrykę motorów, Wiener Automilfabrik przedtem Bock i Hollender.
- Stypendya.** Stypendya i zapomogi uczniów tej szkoły wynosiły: 2.800 K ze skarbu państwa, 1.810 K z Wydziału krajowego, oprócz tego 965 K z Rad powiatowych i 400 K z Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.
- Absolwenci szkoły ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu.** Szkołę ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu ukończyło w roku szkolnym 1911/12 trzynastu uczniów.
- Praktyka wakacyjna.** Szkoła ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu ukończyła trzeci rok swego istnienia. Pięciu uczniów odbywało praktykę wakacyjną po rozmaitych pracowniach miejscowych majstrów kowalskich.
- Wycieczki naukowe.** W roku szkolnym 1911/12 uczniowie zakładu brali udział w próbach maszyn rolniczych w Berezowicy wielkiej, tudzież w próbach orki motorowej w Białej, które urządził oddział c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w Tarnopolu.
- Następnie pod przewodnictwem nauczycieli, uczniowie II. i III. roku odbyli wycieczkę naukową do Lwowa, celem zwiedzenia lwowskich zakładów przemysłowych. Na powyższy cel przyznało c. k. Ministerstwo robót publicznych 50 K i Izba handlowa i przemysłowa w Brodach 50 K.
- Stypendya.** Stypendya i zapomogi uczniów, tudzież zasiłki na utrzymanie bursy tej szkoły, wynosiły 4520 K, z czego przypada 1100 K na skarb państwa, 2120 K na fundusz Wydziału krajowego, 200 K na Izbę handlową i przemysłową w Brodach. Na utrzymanie bursy Wydział krajowy i Wydział Rady powiatowej w Tarnopolu po 300 K, Miejska Kasa oszczędności w Tarnopolu 500 K.
- Praktyka wakacyjna.** W obec pomyślnie rozwijającej się akeji ustalenia praktyki wakacyjnej uczniów dyrekcye szkół w swych rocznych sprawozdaniach z wdzięcznością podnoszą ohywatelską przychylność, pomagających im wł. ścieieli fabryk i warsztatów w przeprowadzeniu tego tak ważnego czynnika, przyczyniającego się do wzmocnienia u uczniów poczucia potrzeby nauki i jej wartości, a Rada szkolna krajowa wyraża na tem miejscu życzliwym patronom młodzieży, swoje uznanie i podziękowanie.

IV.

Nauczyciele.

Etat
nauczycielski.

Etat nauczycieli w powyższych szkołach z końcem roku szkolnego 1911/12
był następujący:

Dyrektorów	9
Profesorów, nauczycieli i nauczycieli zawodowych .	89
Nauczycieli pomocniczych	55
Nauczycielek	6
Asystentów	11
Razem	170

Poszczególne zakłady posiadały nauczycieli:

Szkoła przemysłowa w Krakowie	52
„ „ we Lwowie	38
„ przem. - budowl. w Buczaczu	5
„ „ w Jarosławiu	5
„ zawodowa w Zakopanem	20
„ „ w Kołomyi	12
„ „ w Świątnikach	6
„ „ w Sułkowicach	4
„ „ w Tarnopolu	9
Razem	151

Nadto było w tych szkołach zatrudnionych wernikistrów i pomocników:
we Lwowie 7, w Zakopanem 2, w Kołomyi 5, w Świątnikach 7, w Sułko
wicach 8, w Tarnopolu 3.

B.

SZKOŁY PRZEMYSŁOWE UZUPEŁNIAJĄCE

W ROKU SZKOLNYM 1911/12.

Statystyka szkół przemysłowych uzupełniających w roku szk. 1911/12.

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły (szkoły dawniejsze)	Liczba klas (oddziałów)	Liczba uczniów					Liczba nauczycieli	U w a g a kh. = kurs handlowy kr. = kurs rysunkowy
			zapisanych	którzy pozostali do końca roku szkolnego	średnio-uczęszczających (w procentach)	którzy osiągnęli cel nauki	nieklasyfikowanych		
1	Andrychów	2	75	57	82—	38	12	6	
2	Biała	6	276	229	80—	155	14	15	kh.
3	Bochnia	4	133	111	77·4	79	9	8	kr.
4	Brody	3	105	81	76—	64	6	8	
5	Brzesko	3	115	92	90—	81	28	9	
6	Brzeżany ogólna	3	105	84	78·5	54	21	9	
7	„ murarska	2	38	36	71·5	35	—	4	zawodowa
8	Buczacz	3	116	108	80—	86	15	9	
9	Chrzanów	5	270	233	86·3	161	31	11	kh.
10	Dębica	3	121	84	69·42	64	20	7	
11	Drohobycz	10	311	252	71—	210	59	17	kh.
12	Gorlice	4	208	182	85·1	122	60	9	
13	Jarosław	3	110	110	80—	104	6	9	
14	Jasło	4	105	143	86·6	108	16	9	
15	Jaworzno	5	207	191	83·7	151	40	10	
16	Kalwarya	3	78	72	80·9	56	22	6	
17	Kałuż	3	104	74	71·1	62	12	9	
18	Kęty	3	100	93	75—	66	10	6	
19	Kołomyja I. (im. króla Sobieskiego)	7	245	236	88—	169	51	16	kh.
20	Kołomyja II. (im. Szczepanowskiego)	3	169	146	78·83	126	15	13	
21	Kraków Fr. Józefa	5	188	163	76—	113	50	9	
22	„ na Kazimierzu	9	433	390	70·2	228	156	19	kh.
23	„ na Kleparzu	11	551	458	80—	339	119	21	kr.
24	„ św. Mikołaja (Lubomirsk.)	6	258	243	90—	198	45	11	(dla szewców)
25	„ na Smoleńsku	5	216	209	88·5	174	35	11	(dla krawców)
26	„ cukiernicza	1	20	15	82—	12	3	5	zawodowa
27	„ druk. i litogr.	2	65	59	95—	58	7	7	„
28	„ introligator.	2	37	29	76—	27	2	5	„
29	„ gospod. - szynk.	1	37	27	80—	27	—	4	„
30	„ dla piekarzy	3	95	90	76—	49	28	7	„
31	„ rzeź. - masarska	3	107	86	81—	77	9	9	„
32	„ żeńska dla krawczyń	2	84	78	81·2	48	30	6	„
33	Krosno	3	92	86	83—	62	15	6	
34	Krzeszowice	3	74	63	85—	58	5	5	
35	Leżajsk	3	107	95	72—	93	14	5	
36	Lwów św. Antoniego	3	98	94	84—	71	12	9	(przem. budowl.)
37	„ Bernsteina	3	78	61	80—	46	5	6	kr.
38	„ Czackiego	3	136	117	72—	75	26	10	
39	„ ces. Elżbiety	2	68	56	84·2	52	—	7	
40	„ Kordeckiego	6	211	192	73·7	184	8	16	(metalowcy)
41	„ św. Marcina	4	173	157	74—	117	18	10	(przem. drzewny)
42	„ Mickiewicza	3	112	112	69—	80	19	9	(przem. artyst.)
43	„ Piramowicza	4	178	146	60·1	146	—	10	(przem. przyodziew.)
44	„ Sienkiewicza	4	140	140	79—	137	3	9	(metalowcy)
45	„ Sobieskiego	2	78	72	74·5	51	12	8	
46	„ Staszica	7	280	242	73—	203	26	16	
47	„ żeńska św. Anny	3	114	89	71—	89	—	12	
do przeniesienia .		172	7081	6183	8707·75	4815	1094	442	

Liczba parządkowa	Siedziba szkoły (szkoły dawniejsze)	Liczba klas (oddziałów)	Liczba uczniów					Liczba nauczycieli	U w a g a kh. = kurs handlowy kr. = kurs rysunkowy
			zapisanych	którzy pozostali do konca roku szkolnego	średnio-uczęszczają- cych (w procentach)	którzy osiągnęli cel nauki	nieklasyfikowanych		
	z przeniesienia .	172	7081	6183	3707·75	4815	1094	442	
48	Lwów żeńska Mickiewicza .	3	122	107	61—	66	41	12	(dla krawczyń)
49	" cukierników	2	27	27	81—	21	6	9	(zawodowa)
50	" gosp. - szynk.	3	106	55	54·3	53	2	9	"
51	" fryzjerów	2	64	44	59·4	34	10	9	"
52	Łańcut	3	103	93	71·6	75	18	6	
53	Myslenice	3	101	86	81·6	49	37	7	
54	Nowy Sącz	11	403	330	69—	258	34	16	kh. i kr.
55	Nowy Targ	3	90	74	77—	73	16	7	
56	Oświęcim	3	104	82	78—	71	11	6	
57	Podgórze	8	308	270	86—	205	30	13	kh.
58	Przemysł I.	6	198	158	78—	139	12	12	
59	Przemysł II.	3	218	194	74—	166	21	11	
60	Przeworsk	3	105	59	73—	59	46	6	
61	Rozwadow	3	100	86	77·7	61	12	6	
62	Rzeszów	5	203	138	68—	114	24	9	
63	Sambar	3	118	96	50—	77	22	8	
64	Sanok	6	242	238	80—	185	—	7	
65	Sokal	3	86	63	86·4	40	23	7	
66	Stanisławów	6	272	241	79—	212	31	10	kr.
67	Stary Sambar	3	81	66	73—	61	5	7	
68	Stary Sącz	3	122	102	79—	78	24	7	
69	Stryj	5	242	143	52·4	120	8	10	
70	Strzyżów	2	84	80	82·6	58	22	4	
71	Tarnobrzeg	3	97	85	87·1	57	28	6	
72	Tarnopol	3	105	98	71—	61	17	10	
73	Tarnów	7	328	284	87·1	200	84	12	
74	Turka	4	107	107	85—	85	8	10	kh.
75	Wadowice	3	130	110	84·6	100	20	8	
76	Wieliczka	3	64	59	74·2	35	7	8	
77	Zator	2	61	52	81—	40	12	5	
78	Złoczów	3	120	119	74—	75	22	8	
79	Zółkiew	3	85	77	77—	65	12	9	
80	Żywiec	5	154	136	91—	116	10	9	
		300	11801	10142	77·38	7924	1769	725	
	Szkoły w roku 1911 nowo-założone.								
81	Biała im. T. Kościuszki . .	3	136	126	86—	92	34	10	
82	Kraków żeńska I. (modniarki)	2	97	95	83·5	75	20	6	
83	Lwów M. Magdaleny . . .	1	40	37	80—	37	—	5	
84	Mielec	2	139	133	63·25	74	59	5	
85	Nisko	2	68	63	75·8	46	17	5	
86	Przemysł żeńska	2	118	57	84·1	57	10	9	
87	Rzeszów żeńska	2	89	59	78·5	41	18	7	
88	Sokołów	3	103	78	76—	70	8	5	
	Razem .	317	12591	10790	77·42	8416	1935	777	

Wykaz uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, którzy pozostali

Liczba porządkowa		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Siedziba szkoły	(A. Szkoły dawniejsze	Andrychów	Biała	Bochnia	Brody	Brzesko	Brzeżany ogólna	Brzeżany murarska	Buczacz	Chrzanów	Debica
Przemysł budowlany: (ślusarze i stolarze budowlani, murarze, kaflarze, blacharze, kamieniarze, cieśle, szklarze i t. d.).		5	37	40	.	39	23	36	12	30	19
Przemysł mechaniczny: (bednarze, pilnikarze, odlewacze, kotlarze, ślusarze maszynowi, mechanicy, tokarze metalu, kowale, zegarmistrze, kłodzieje i t. d.).		.	41	14	23	8	16	.	8	5	9
Przemysł artystyczny: (lakiernicy, malarze dekoracyjni i malarze szyldów, rzeźbiarze, bronzownicy, introligatorzy, tokarze, drukarze, złotnicy, rytownicy, snycerze, koszykarze, litografowie, stolarze meblowi, ślusarze artystyczni, ceramicy, fotografowie, pozłotnicy i t. d.).		1	18	9	14	13	.	.	20	.	2
Przemysł chemiczno-techniczny:		.	.	.	1	.	.	.	.	.	.
Przemysł spożywczy: (piekarze, rzeźnicy, masarze, piernikarze, młynarze, cukiernicy i t. d.).		11	29	15	6	4	4	.	3	29	7
Przemysł przyodzieżowy i tkacki: (kapelusznicy, kuśnierze, szmuklerze, ry-marze i siodlarze, krawcy, szewcy, powroźnicy, tapicerzy, tkacze, pończosz-nicy i t. d.).		18	42	27	31	12	22	.	54	112	31
Przemysł kupiecki:		2	55	.	4	16	9	.	6	45	12
Inne rodzaje przemysłu: (fryzjerzy, ogrodnicy i t. d.).		20	7	6	2	.	10	.	5	12	4
Razem . . .		57	229	111	81	92	84	36	108	233	84

Tab. II. a).

do końca roku szkolnego 1911/12, zestawiony według grup zawodowych.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Drohobycz	Gorlice	Jarosław	Jasło	Jaworzno	Kalwarya	Kałuż	Kety	Kołomyja I.	Kołomyja II.	Kraków Fr. Józefa	Kraków na Kazimierzu	Kraków na Kleparzu	Kraków św. Mikołaja	Kraków na Smoleńsku	Kraków cukiernicza	Kraków druk. i litogr.	Kraków introligator.
71	21	32	29	67	.	8	13	54	4	50	6	252	.	.	.	.	.
20	26	29	11	12	.	19	7	63	1	42	13	127	1	.	.	.	.
16	37	10	15	17	68	3	6	13	9	51	72	56	2	.	.	59	29
.	2	.	.	.	.	.	2	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
6	11	3	23	33	1	5	9	.	17	.	1	.	.	.	15	.	.
109	50	32	55	30	2	14	49	.	102	11	160	.	232	209	.	.	.
20	20	.	10	14	1	14	2	96	.	.	129	.	.	.	.	.	.
10	15	4	.	18	.	11	5	10	12	9	9	23	8	.	.	.	.
252	182	110	143	191	72	74	93	236	146	163	390	458	243	209	15	59	29

Liczba porządkowa		29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
Siedziba szkoły	(A. Szkoły dawniejsze)	Kraków gosp. szynk.	Kraków dla piekarzy	Kraków rzeźn. masarsk.	Kraków żeńsk. dla krawczyń	Krosno	Krzeszowice	Leżajsk	Lwów św. Antoniego	Lwów Bernsteina	Lwów im. Czackiego
Przemysł budowlany: (ślusarze i stolarze budowlani, murarze, kaflarze, blacharze, kamieniarze, cieśle, szklarze i t. d.).		.	.	.	.	24	12	67	72	10	25
Przemysł mechaniczny: (bednarze, pilnikarze, odlewacze, kotlarze, ślusarze maszynowi, mechanicy, tokarze metalu, kowale, zegarmistrze, kłodzieje i t. d.).		.	.	.	.	14	9	3	5	23	17
Przemysł artystyczny: (lakiernicy, malarze dekoracyjni i malarze szyldów, rzeźbiarze, bronzownicy, introligatorzy, tokarze, drukarze, złotnicy, rytownicy, snycerze, koszykarze, litografowie, stolarze meblowi, ślusarze artystyczni, keranicy, fotografowie, złotnicy i t. d.).		.	.	.	.	8	8	5	5	22	52
Przemysł chemiczno-techniczny:		.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
Przemysł spożywczy: (piekarze, rzeźnicy, masarze, piernikarze, młynarze, cukiernicy i t. d.).		27	90	86	.	19	5	2	10	.	3
Przemysł przyrodziewczy i tkacki: (kapelusznicy, kuśnierze, sznuklerze, rymarze i siodlarze, krawcy, szewcy, powroźnicy, tapicerzy, tkacze, pończosznicy i t. d.).		.	.	.	78	19	5	3	2	6	14
Przemysł kupiecki:		.	.	.	.	.	4	12	.	.	4
Inne rodzaje przemysłu: (fryzyerzy, ogrodnicy i t. d.).		.	.	.	.	2	20	3	.	.	1
Razem . . .		27	90	86	78	86	63	95	94	61	117

Tab. II. b).

Lwów ces. Elżbiety	39	26	11	18	.	.	1	56
Lwów Kordeckiego	40	116	73	1	.	.	2	192
Lwów św. Marcina	41	103	16	5	.	.	.	157
Lwów Mickiewicza	42	11	17	58	.	.	26	112
Lwów Piranowicza	43	.	.	.	.	.	146	146
Lwów Sienkiewicza	44	17	122	1	.	.	.	140
Lwów Sobieskiego	45	42	12	13	.	.	4	72
Lwów Staszica	46	71	103	68	.	.	.	242
Lwów żen. św. Anny	47	.	.	.	.	.	78	89
Lwów żeńska Mickiewicza	48	.	.	.	.	.	57	107
Lwów eukiernicza	49	.	.	.	.	.	.	27
Lwów gosp. szynk.	50	.	.	.	.	.	.	55
Lwów fryzverska	51	.	.	.	.	.	.	44
Łańcut	52	32	7	6	.	.	33	93
Myslenice	53	7	4	.	.	.	65	86
Nowy Sącz	54	114	44	12	1	.	77	330
Nowy Targ	55	19	5	2	.	.	3	74
Oświęcim	56	20	14	2	.	.	21	82

Liczba porządkowa		57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
Siedziba szkoły	(A. Szkoły dawniejsze)	Podgórze	Przemysł I.	Przemysł II.	Przeworsk	Rozwadow	Rzeszów	Sambor	Sanok	Sokal	Stanisławów
Przemysł budowlany: (ślusarze i stolarze budowlani, murarze, kaflarze, blacharze, kamieniarze, cieśle, szklarze i t. d.).		73	109	2	13	25	60	34	118	16	80
Przemysł mechaniczny: (bednarze, pilnikarze, odlewacze, kotlarze, ślusarze maszynowi, mechanicy, tokarze metalu, kowale, zegarmistrzowie, kłodzieje i t. d.).		47	37	26	6	2	31	10	36	8	107
Przemysł artystyczny: (lakiernicy, malarze dekoracyjni i malarze szyldów, rzeźbiarze, bronzownicy, introligatorzy, tokarze, drukarze, złotnicy, rytownicy, snycerze, koszykarze, litografowie, stolarze meblowi, ślusarze artystyczni, keramicy, fotografowie, pozłotnicy i t. d.).		36	1	52	4	.	14	15	48	12	30
Przemysł chemiczno-techniczny:		.	.	.	.	.	.	.	.	.	10
Przemysł spożywczy: (piekarze, rzeźnicy, masarze, piernikarze, młynarze, cukiernicy i t. d.).		.	.	2	5	1	.	1	.	3	.
Przemysł przyodzieżowy i tkacki: (kapelusznicy, kaśnierze, szmuklerze, rymparze i siodlarze, krawcy, szewcy, powroźnicy, tapicerzy, tkacze, ponczosznicy i t. d.).		78	11	111	24	19	33	30	32	13	12
Przemysł kupiecki:		36	.	.	7	28	.	2	.	.	2
Inne rodzaje przemysłu: (fryzjerzy, ogrodnicy i t. d.).		.	.	1	.	11	.	4	4	11	.
Razem . . .		270	158	194	59	86	138	96	238	63	241

Tab. II. c).

67	St. Sambor	3	7	2	6	31	17	66
68	St. Sącz	16	10	1	4	51	19	102
69	Stryj	98	17	8	2	10	7	143
70	Strzyżów	18	11	.	5	22	7	80
71	Tarnobrzeg	9	8	5	4	25	10	85
72	Tarnopol	48	14	12	.	24	.	98
73	Tarnów	63	21	26	18	143	.	284
74	Turka	19	6	1	6	27	12	107
75	Wadowice	14	2	2	17	72	3	110
76	Wieliczka	24	5	5	2	21	1	59
77	Zator	8	1	7	11	3	13	52
78	Złoczów	21	17	22	12	31	6	119
79	Żółkiew	15	9	21	2	22	3	77
80	Żywiec	38	8	5	21	61	2	136
B) Szkoły w roku 1911 nowo założone								
81	Biała im. T. Kościuszki	17	10	29	.	69	1	126
82	Kraków żeńska	.	.	8	3	38	37	95
83	Lwów M. Magdaleny	18	19	.	.	.	.	37

Liczba porządkowa		84	85	86	87	88		
Siedziba szkoły	(B. Szkoły w roku 1911 nowo założone)	Mielec	Nisko	Przemysł żeńska	Rzeszów żeńska	Sokolów	Razem	
Przemysł budowlany: (ślusarze i stolarze budowlani, murarze, kaflarze, blacharze, kamieniarze, cieśle, szklarze i t. d.).		2	2	.	.	13	2613	
Przemysł mechaniczny: (bednarze, pilnikarze, odlewacze, kotla- rze, ślusarze maszynowi, mechanicy, to- karze metalu, kowale, zegarmistrze, ko- łodzieje i t. d.).		4	3	.	.	7	1483	
Przemysł artystyczny: (lakiernicy, malarze dekoracyjni i ma- larze szyldów, rzeźbiarze, bronzownicy, introligatorzy, tokarze, drukarze, zło- tnicy, rytownicy, snycerze, koszykarze, litografowie, stolarze meblowi, ślusarze artystyczni, ceramicy, fotografowie, po- złotnicy i t. d.).		18	1	.	.	1	1212	
Przemysł chemiczno-techniczny:		.	.	.	.	1	33	
Przemysł spożywczy: (piekarze, rzeźnicy, masarze, piernika- rze, młynarze, cukiernicy i t. d.).		21	8	.	.	7	805	
Przemysł przyodzieżowy i tkacki: (kapelusznicy, kuśnierze, szmuklerze, ry- marze i siodlarze, krawcy, szewcy, po- wroźnicy, tapiczerzy, tkacze, ponczosz- nicy i t. d.).		56	23	.	21	49	3206	
Przemysł kupiecki:		27	11	57	38	.	892	
Inne rodzaje przemysłu: (fryzjerzy, ogrodnicy i t. d.).		5	14	.	.	.	546	
Razem		133	63	57	59	78	10790	

Tab. II. d.)

Tab. II. d).

I.

Liczba i rodzaj szkół przemysł. uzupełniających (ogólne, zawodowe). Czas szkolny, pora nauki.

Liczba szkół i klas. Liczba 80, szkół istniejących w roku 1911, wzrosła w roku sprawozdawczym o 8 nowych szkół, a mianowicie przybyły następujące szkoły:

1. w Białej im. T. Kościuszki;
2. w Krakowie — żeńska;
3. we Lwowie im. M. Magdaleny;
4. w Mielecu;
5. w Nisku;
6. w Przemyśle — żeńska;
7. w Rzeszowie — żeńska;
8. w Sokołowie.

Liczba szkół zawodowych nie zwiększyła się, natomiast w większych miastach kraju a przedewszystkiem we Lwowie i w Krakowie następuje grupowanie uczniów w osobne oddziały zawodowe, lub w oddziały zawodów pokrewnych.

Żeńskie szkoły przemysł. uzupeł. Znamiennym jest fakt powstawania żeńskich szkół przem. uzupeł. Jest ich już 6, z czego trzy powstały w jednym i to ostatnim roku sprawozdawczym (jak wyżej).

Organizacya szkół. Szkoły składają się w zasadzie z dwu klas, z powodu jednak słabego nieraz przygotowania wstępującej młodzieży, musi się otwierać nadto klasę przygotowawczą.

Nadmienić należy, że w pewnych przypadkach, a dotyczy to szkół zawodowych, okazuje się potrzeba zorganizowania trzeciego roku nauki, celem pogłębienia wiadomości zawodowych.

W roku sprawozdawczym było 88 szkół przemysłowych uzupełniających, (76 ogólnych, 12 zawodowych) liczących z 8-ma kursami handlowymi, 5-ma kursami rysunkowymi 317 klas (patrz Tab. I.).

Rok szkolny trwał przeciętnie 32 tygodni i przypadał przeważnie na czas od 15. września do końca maja.

Nauka odbywała się w dnie powszednie popołudniu, niepóźniej jednak jak do godziny 8 wieczorem i w niedziele przedpołudniem od 9—1-szej.

Językiem wykładowym wszystkich szkół jest język polski, jedynie w szkole przem. uzup. w Białej I. nauka udzielana jest utrakwistycznie.

II.

Liczba uczniów, stosunek do roku poprzedniego, uczęszczanie i karność.

- Liczba uczniów.** Według tab. I. wszystkie szkoły liczyły w roku sprawozdawczym 317 klas, uczniów zapisanych było 12.591, do końca roku pozostało 10.790, osiągnęło cel nauki 8416, nieklasyfikowanych było 1935, średnia frekwencja wynosiła 77·42%.
- Nauki udzielało 777 nauczycieli.
- Stosunek do roku poprzedniego** W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło 23 klas, 1716 uczniów, więcej o 1170 dotrwało do końca roku, więcej o 826 osiągnęło cel nauki; frekwencja szkolna podniosła się o 5·32%.
- Skład grona nauczycielskiego wzrósł o 58 nowych nauczycieli.
- Karność szkolna.** Karność szkolna w miarę rozwoju szkół coraz mniej pozostawia do życzenia, zwłaszcza, że dla celów wychowawczych, obok nauki religii, udzielanej w szkołach przemysłowych uzupełniających, zaprowadzone są też i tygodniowe egzorty.
-

III.

Skład gromad nauczycielskich, kursy zawodowe, wynagrodzenia.

Skład gromad nauczycielskich.

W skład gromad nauczycielskich wchodzi przeważnie nauczyciele szkół ludowych i wydziałowych, niekiedy prof. szkół średnich, a nadto chociaż w małej dotychczas liczbie zawodowcy, jak: inżynierowie, lekarze, majstrowie i t. p.

Kursy zawodowe.

Ażeby między nauczycielstwem szkół wydziałowych zapewnić sobie możliwie dobre siły nauczycielskie dla rysunku zawodowego i pokrywać niemi brak sił fachowych, zarządziło Ministerstwo robót publicznych Reskryptem z dnia 22. lipca 1908 L. 63—XXI a. coroczne urządzenie kursów rysunkowych, tudzież kursów dla wiadomości przemysłowo-kupieckich, przeznaczając na ten cel kolejno szkołę przemysłową we Lwowie, i szkołę przemysłową w Krakowie.

Wynagrodzenia.

Wynagrodzenia za naukę udzielaną w szkołach przemysłowo-upełniających dzielą się głównie na 2 kategorie, według miejscowości, w której się szkoła znajduje, lecz obok tego istnieje podział w wynagrodzeniu według klas i przedmiotów udzielanej nauki.

Dla ujednolajnienia płacy za naukę, zamierzoną jest rewizya i regulacya płac, do czego Wydział krajowy już przystąpił, zakładając zapowiedziany w roku 1910 kataster sił nauczycielskich, zajętych w szkołach przemysłowych uzupełniających.

IV.

Środki naukowe, biblioteki dla uczniów, pomieszczenie szkół.

- Środki naukowe.** Wyposażenie szkół w środki naukowe, w większych miastach jest wystarczające, natomiast w mniejszych miejscowościach są pewne braki, których powołane do tego Wydziały szkolne nie mogą lub i nie starają się usunąć.
- Biblioteki.** Uważając naukę w szkole udzielaną za niewystarczającą z powodu małej ilości godzin, bacznie należy zwracać uwagę na jakość i ilość dzieł, które gromadzić powinna biblioteka szkolna dla uczniów, dając im sposobność rozszerzania i uzupełniania tych wiadomości, które pobierają w szkole.
- Na ogół nie można stwierdzić kwitnącego stanu bibliotek szkolnych, lecz wszędzie, gdzie one istnieją, chęć i gorliwość ze strony młodzieży i ze strony zawiadowców jest zadowalniająca.
- Braki w tym kierunku starają się usunąć Wydziały szkolne, a Wydział krajowy pomaga im w tym gorliwie, praca ta jednak wymaga dłuższego czasu i wielkiej staranności.
- Szkolne kasy oszczędności.** Zaprowadzone we Lwowie w szkołach przemysłowych uzupełniających szkolne kasy oszczędności, nie rozwinęły się tak jak się tego z początku spodziewano.
- Składają się na to rozmaite przyczyny, które się obecnie bada, aby je w przyszłości usunąć.
- Pomieszczenie szkół.** Szkoły przemysłowe uzupełniające, umieszczone po budynkach szkół ludowych lub wydziałowych, zmuszone są stosować się do miejscowych warunków, dlatego często cierpią na brak stołów rysunkowych, lub nie posiadają odpowiedniego oświetlenia.
-

V.

Projektowane nowe szkoły przemysłowe uzupełniające.

Z nowym rokiem szkolnym 1912/13 projektowane jest otwarcie nowych szkół przemysłowych uzupełniających a to:

1. w Bieczu
 2. w Radomyślu wielkim
 3. w Tustanowicach
 4. w Krakowie — zawodowa dla malarzy i pokostników.
 5. we Lwowie — zawodowa dla krawców.
-

Wydatki na szkolnictwo przemysłowe w Galicyi według preliminarza rządowego.

Miejscowość	Wyszczególnienie	W roku 1911	W roku 1912	W porównaniu z rokiem poprzedzającym więcej lub mniej	
		w k o r o n a c h			
I. Wydatki na szkoły państwowe.					
Lwów	C. k. szkoła przemysłowa	244.506	251.706	+	7.200
Kraków	" " " "	221.617	226.672	+	5.055
Buczacz	" " rzemiosł budowl.	"	10.000	+	10.000
Jarosław	" " " "	10.000	22.320	+	12.320
Zakopane	" " zawodowa	91.348	91.421	+	73
Kołomyja	" " " "	62.775	63.727	+	952
Sułkowice	" " " "	41.724	41.730	+	6
Świątniki	" " " "	47.880	47.946	+	66
Tarnopol	" " " "	41.287	45.766	+	4.479
II. Subwencye dla niepaństwowych szkół zawodowych i kursów przemysłowych.					
	Razem . . .	127.740	154.235 ¹⁾	+	26.495
III. Subwencye dla szkół przemysłowych uzupełniających.					
	Razem . . .	98.000	122.580	+	24.580
IV. Subwencye dla Muzeów przemysłowych.					
Lwów	Muzeum przemysłowe	8,100	10.500	+	2.400
"	Polskie Muzeum szkolne	300	300		
Kraków	Muzeum przemysłowe	5.300	7.000	+	1.700
"	Tow. „Polska sztuka stosowana“	500	500		
V. Kształcenie sił nauczycielskich dla szkolnictwa przemysłowego.					
	Razem . . .	8.436	9.189	+	753
	Do przeniesienia . . .	1,009.513	1,105.592	+	96.079

¹⁾ Prócz tego asygnowano dodatkowo na te cele kwotę 395 K przyznaną przez c. k. Ministerstwo robót publicznych.

Miejscowość	Wyszczególnienie	W roku 1911	W roku 1912	W porównaniu z rokiem poprzedzającym więcej lub mniej
		w k o r o n a c h		
	Z przeniesienia . . .	1,009.513	1,105.592	+ 96.079
	VI. Nauka wędrowna.			
	Razem . . .	1.859	1.336	— 523
	VII. Stypendya.			
	Dla uczniów szkół przemysłowych	681	1.180	+ 499
	VIII. Wydatki administracyjne jednorazowe subwencye.			
	Razem . . .	19.864	19.438	— 426
	Razem . . .	1,031.917	1,127.546	+ 95.626

C.

SZKOŁY HANDLOWE

W ROKU SZKOLNYM 1911/1912.

I.

Pogląd ogólny na stan szkolnictwa handlowego.

Szkoły handlowe, które w Austrii powstają i rozwijają się przeważnie z inicjatywy i pomocy prywatnej, opierają się w naszym kraju głównie na pomocy państwowej i władz autonomicznych.

Preliminarz rządowy na galicyjskie szkoły handlowe obejmował w roku 1912 155.690 K, wzrósł zatem o kwotę 25.869 K wobec roku 1911, na który preliminowano 129.821 K.

Szkolnictwo handlowe obejmuje wyższe szkoły (akademie) handlowe, dwuklasowe szkoły kupieckie, szkoły handlowe uzupełniające oraz różne kursa handlowe i buchalteryjne.

Wyższe szkoły handlowe.

W roku 1911/12, istniały w kraju dwie wyższe szkoły handlowe, a mianowicie państwowa Akademia handlowa we Lwowie i utrzymywana przez gminę Akademia handlowa w Krakowie. W c. k. Akademii handlowej we Lwowie kształciło się 186 uczniów i słuchaczy kursu abiturjentów. Koszta jej utrzymania wynosiły 79.308 K, z tych pokrył kraj 16.000 K, gmina miasta Lwowa 10.000 K, a Izba handlowa przemysłowa we Lwowie 4000 K, resztę pokrył Rząd, który tytułem czesnego pobrał 14.350 K.

Dla utrzymania Akademii handlowej w Krakowie preliminarz państwowy na rok 1912 wyznaczył kwotę 28.894 K; kraj udzielił subwencji 29.500 K, gmina miasta Krakowa 14.300 K, Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie 4000 K, a Gremium kupieckie tamże 1000 K. W zakładzie kształciło się w oddziałach wyższych 301 uczniów i słuchaczy kursu abiturjentów.

Szkoły dwuklasowe.

Długoletnie zabiegi Rady szkolnej krajowej i czynników krajowych, mające na celu pomnożenie niższych (dwuklasowych) szkół handlowych doprowadziły w roku szkolnym 1911/12, do pożądanego rezultatu. Oprócz wykazanych już w poprzednim sprawozdaniu publicznym szkół handlowych dwuklasowych a mianowicie przy Akademii handlowej w Krakowie dla chłopców i dziewcząt tudzież żeńskiej szkoły dwuklasowej przy liceum im. król. Jadwigi we Lwowie, powstały pierwsze dwie krajowe szkoły kupieckie w Brodach i Tarnowie. We wszystkich tych szkołach, jako też i prywatnych szkołach dwuklasowych zaprowadzono normalny plan naukowy, wydany reskryptem c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 17. maja 1910 Lb. 17.255, który Rada szkolna krajowa przyjęła z małemi zmianami, poczynionemi ze względu na stosunki krajowe. Dla krajowych szkół kupieckich stworzono normalny statut organizacyjny.

Do szkół 2-klasowych uczęszczało:

męska szkoła dwuklasowa przy Akademii w Krakowie	68 uczniów
żeńską „ „ handlową w Krakowie	. . 178 uczemie
„ „ „ przy Liceum we Lwowie	. 104 „
Krajowa szkoła kupiecka w Brodach	 46 uczniów
„ „ „ w Tarnowie	 18 „
Razem	. . . 414 „ i uczemie

Rada szkolna krajowa czynić będzie i nadal usilne starania, aby pomnożyć w Galicyi tego rodzaju szkoły, które przyniosły kupiectwu nieocenione korzyści w krajach zachodnich. Inicyatywa w tym względzie należy obecnie przedewszystkiem do Wydziału krajowego, który przyjął na siebie obowiązek zakładania krajowych szkół kupieckich w Galicyi. Staranna opieka, którą otacza Wydział krajowy szkolnictwo w naszym kraju, pozwala spodziewać się, że szczęśliwie uczyniony początek w zakładaniu krajowych szkół kupieckich doprowadzi do pomnożenia szkół, tak ważnych dla ekonomicznego rozwoju kraju.

Szkoły handlowe uzupełniające.

Dla kształcenia praktykantów sklepowych istniały szkoły handlowe uzupełniające przy akademiach handlowych w Krakowie i we Lwowie. Do pierwszej z wymienionych szkół uczęszczało 87, do drugiej 96, razem 183 praktykantów handlowych. Liczby te, bardzo małe wobec pozostających w praktyce handlowej uczniów, pozwalają twierdzić, że nasze kupiectwo nie docenia jeszcze należycie ważności tych szkół dla wykształcenia fachowego praktykantów handlowych.

Kursy handlowe.

Oprócz wymienionych szkół istniały w roku 1911/12, kursa handlowe przy szkołach przemysłowych uzupełniających w Białej, Chrzanowie, Drohobyczu, Kołomyi, Krakowie na Kazimierzu, Nowym Sączu, Podgórzu i Turce nad Stryjem, na które uczęszczali praktykanci handlowi.

Kursy specjalne.

Oprócz wymienionych urządzają szkoły handlowe bądź peryodyczne, bądź stałe kursy specjalne, mające na zadanie uprzystępnąć wiedzę handlową szerszym kołom społeczeństwa. Przy obydwu akademiach handlowych istnieją stałe kursy dla dorosłych, których celem jest osobom, mającym już zajęcie praktyczne, dać potrzebne wykształcenie fachowe. Na kursy te zapisało się w Krakowie 53, we Lwowie 57 osób obojej płci. Ponadto urządziła Akademia w Krakowie kurs buchalteryi dla stanu kupieckiego, na który uczęszczało 23 i kurs dla absolwentek szkół średnich, na który zgłosiło się 25 słuchaczek. W szkole kupieckiej w Tarnowie odbył się kurs buchalteryi przemysłowej, który miał 40 frekwentantów.

Prywatne szkolnictwo handlowe.

Niezależnie od akcji Rady szkolnej krajowej rozwijało się prywatne szkolnictwo handlowe, któremu udzielano pomocy państwowej bądź przez dostarczanie kierowników i nauczycieli zakładów rządowych, bądź w formie subwencji pieniężnej.

Z tych szkół zasługują na wymienienie następujące zakłady, subwencyonowane przez Rząd i Wydział krajowy.

Prywatna szkoła handlowa Tow. szkoły handlowej we Lwowie, która obejmowała niższą szkołę trzyklasową, (83 uczniów) dwuklasową szkołę handlową męską typu normalnego, (85 uczniów), taką samą szkołę żeńską (72 uczemie) jednoroczny kurs handlowy żeński (52 uczemie) i kurs abiturjentów

(55 słuchaczy i słuchaczek). Razem zapisało się do tej szkoły 438 frekwentantów.

Oprócz subwencji państwowej i krajowej zakład ten otrzymał moralne i materialne poparcie Rady szkolnej przez udzielenie płatnego urlopu profesorowi szkoły realnej Dr. Zagajewskiemu, celem objęcia kierownictwa zakładu.

Prywatna szkoła handlowa dwuklasowa, typu normalnego, z językiem wykładowym ruskim, założona z początkiem roku szkolnego 1911/12, przez Tow. „Proświta“ we Lwowie. Do szkoły tej zapisało się z początkiem roku szkolnego 40 uczniów i uczennic. Szkoła otrzymała subwencję rządową i Wydziału krajowego. Nadto udzieliła Rada szkolna krajowa urlopu profesorowi Akademii handlowej we Lwowie Romanowi Załozieckiemu, który kieruje zakładem.

Dwuklasowa szkoła handlowa męska fundacyi Ozyasza Gotthelfa w Samborze kształciła 151 uczniów w szkole dwuklasowej męskiej, a 26 frekwentantek na jednorocznym kursie żeńskim.

Dwuklasowa szkoła żeńska i szkoła uzupełniająca dla chłopców i dziewcząt, założona przez Koło Tow. Szkoły Ludowej w Tarnopolu, kształciła w I. klasie szkoły dwuklasowej 24 uczennic, a w szkole uzupełniającej 12 uczniów i 10 uczennic.

Nadto istnieje jeszcze prywatna szkoła handlowa S. Weinberga w Stanisławowie, nie otrzymująca subwencji, w której pobierało naukę 102 chłopców i 39 dziewcząt.

Oprócz wymienionych szkół istnieją prywatne szkoły i kursy handlowe w Drohobyczu, Lwowie. Przemysłu i Tarnowie.

Śroki naukowe.

Dyrekcye szkół handlowych zwracały baczna uwagę na pomnożenie środków naukowych. Zbiory poszczególnych szkół w roku sprawozdawczym wzrosły też w znacznej mierze. Preliminarz państwowy wyznaczył kwotę 4000 K na zakupienie środków naukowych Akademii handlowej we Lwowie, a każdej z nowo powstałych szkół krajowych kupieckich przyznało Ministerstwo subwencję po 1000 K na ten sam cel.

Podręczniki szkolne.

Do niedawna szkoły handlowe posługiwały się prawie wyłącznie podręcznikami niemieckimi lub też polskimi książkami, wydanymi dla szkół średnich. Staraniem gromadzących nauczycieli, a przede wszystkim gromadzących Akademii handlowej we Lwowie, wydano podręczniki polskie dla nauki rachunków kupieckich, buchalteryi, prac kantorowych i do nauki o handlu i wekslach, które Rada szkolna krajowa dopuściła do użytku w szkołach handlowych.

Kształcenie sił nauczycielskich.

Rząd i Wydział krajowy udzielił stypendyów dwóm kandydatom stanu nauczycielskiego, celem zapisania się na kurs kształcenia nauczycieli dla wyższych szkół handlowych, który obejmuje dwuletnie wykłady w Akademii eksportowej, na Uniwersytecie i w szkole politechnicznej we Wiedniu.

Dla szkół dwuklasowych urządzenie kursów jest zbyt ciężkie, bo do egzaminów nauczycielskich dla tego rodzaju szkół może być dopuszczony każdy absolwent Akademii handlowej, który odbył trzyletnią praktykę zawodową w interesie bankowym lub towarowym.

Komisja egzaminacyjna dla szkół handlowych.

Z początkiem roku 1910, c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty utworzyło Komisję egzaminacyjną dla kandydatów stanu nauczycielskiego w wyższych i dwuklasowych szkołach handlowych z językiem wykładowym polskim we Lwowie, i zamianowało profesora Dr. Bronisława Kruczkiewicza dyrekto-

rem, a dyrektora Akademii handlowej we Lwowie, radcę Rządu Antoniego Pawłowskiego, zastępcą dyrektora tej Komisji. Komisja rozpoczęła natychmiast swe urzędowanie w lokalnościach Komisji egzaminacyjnej dla szkół średnich na c. k. Uniwersytecie we Lwowie. Od rozpoczęcia swej działalności aż do końca roku szkolnego 1911/12, przed tą Komisją złożył 1 kandydat egzaminu dla wyższych, a 1 dla dwuklasowych szkół handlowych. Egzamin uzupełniający dla kandydatów, którzy posiadają już kwalifikację nauczycielską dla szkół średnich, złożyło 6 kandydatów dla wyższych i 1 dla dwuklasowych szkół handlowych.

II.

Szkoły w szczególności.

A. Akademie handlowe.

Zadaniem Akademii handlowych jest udzielać w kierunku teoretycznym i praktycznym wykształcenia ogólnego i zawodowego, odpowiadającego potrzebom stanu handlowego i pozostających z nim w związku innych zawodów, tudzież przyczyniać się do podniesienia zarobkowości osób, zajmujących się handlem.

Obie akademie w kraju obejmują czteroklasową wyższą szkołę handlową oraz kurs dla abiturientów.

Zadaniem szkoły handlowej wyższej jest zapomocą systematycznej nauki zawodowej przygotować do najważniejszych rodzajów zajęć handlowych, a zarazem podawać wykształcenie ogólne, potrzebne do samoistnego działania w szerszym zakresie.

Akademia handlowa ma zatem głównie kształcić osoby stanu handlowego z wyższą kwalifikacją (szefów, prokurzystów, wyższych urzędników w interesach bankowych, kasowych i transportowych, komisyjonerów, eksporterów, akwizytorów w większych interesach towarowych i t. d.) które pragną uzyskać stanowiska kierujące.

Zadaniem kursu dla abiturientów jest umożliwić abiturientom szkół średnich nabyć w ciągu jednego roku tych wiadomości z zakresu nauk handlowych, które są potrzebne do praktycznego zajęcia w interesie, lub któreby uzupełniły braki ich wykształcenia w innym zawodzie (prawnicy).

Akademia handlowa w Krakowie.

Akademia handlowa w Krakowie, powstała z uzupełniającej szkoły handlowej, założonej w r. 1881 przez Izbę handlową i Kongregację kupiecką i posiada prawo publiczności.

Umieszczenie szkoły w okazałym, dla celów szkoły specjalnie zbudowanym gmachu, jest bardzo dobre.

Oprócz wyższej szkoły handlowej i kursu dla abiturientów, zakład obejmuje dwuklasową szkołę handlową dla chłopców i dziewcząt, kurs absolwentek szkół średnich, szkołę handlową uzupełniającą i kursa dla dorosłych. Z kursów specjalnych istniał w roku 1911/12 kurs buchalteryi dla kandydatów stanu kupieckiego; wieczorny kurs dla prawników, który zamierzała akademia utworzyć nie przyszedł do skutku z powodu zbyt małej ilości zgłoszonych uczestników. Bezpośredni nadzór nad szkołą sprawuje Kuratoria, składająca się z 12 członków, wydelegowanych przez czynniki subwencyonujące szkołę. Oprócz dyrektora udziela nauki w zakładzie 14 nauczycieli własnych i 25 nauczycieli pomocniczych. Z nauczycieli własnych jest dyrektor i 5 nauczycieli na etacie państwowym, a 4 nauczycieli, znajdujących się na etacie państwo-

wych szkół średnich przydzieliła Rada szkolna krajowa do pełnienia służby w Akademii handlowej.

Na wszystkie oddziały Akademii zapisało się z początkiem roku szkolnego 735 osób, t. j. 496 mężczyzn i 239 kobiet. Z tych opuściło zakład w ciągu roku 98 mężczyzn i 22 kobiet, pozostało więc z końcem roku 398 mężczyzn i 217 kobiet, razem 615 osób. Wynik kwalifikacji był dobry. Zbiory naukowe, które obejmują 6 działów, zostały odpowiednio wzbogacone. Stypendya i zasiłki, przyznane biednym uczniom wynosiły ogółem 6014 K.

Z kroniki zakładu należy podnieść umieszczenie uczniów na praktyce wakacyjnej i wycieczki naukowe uczniów, z których wycieczka do Wiednia, Tryestu i Budapesztu oprócz silnych wrażeń, przysporzyła uczniom wiele wiadomości naukowych i praktycznych. Z obchodów narodowych należy wspomnieć poranek jubileuszowy z okazji 100 rocznej urodzin Kraszewskiego. Stan zdrowotny nauczycieli i uczniów był na ogół dobry.

C. k. Akademia handlowa we Lwowie.

C. k. Akademia handlowa we Lwowie, założona w roku 1899 jako zakład państwowy, obejmowała czteroklasową szkołę wyższą, kurs dla abiturientów, szkołę uzupełniającą i kursy dla dorosłych, razem 4 oddziały, podzielone na 10 klas. Zakład mieści się w starym budynku rządowym, który nie pozwala ani na dalsze rozszerzenie zakładu, ani na należyty rozwój oddziałów, mieszczących się w nim. Brak miejsca w budynku kępuje też wydatne rozszerzenie zbiorów naukowych, a utrudnia nawet korzystanie z nich w pełnej mierze. Sprawa wzniesienia nowego budynku dla Akademii handlowej jest jednak w toku i należy spodziewać się, że zostanie załatwiona w jak najkrótszym czasie. Nauki udziela oprócz dyrektora zakładu 11 nauczycieli etatowych i 4 pomocniczych.

Jak każda szkoła fachowa, tak i c. k. Akademia handlowa nie ograniczyła się tylko do kształcenia swych uczniów, lecz starała się także przez urządzanie kursów zawodowych i przez użyczenie swych sił nauczycielskich innym zakładom uprzystępnąć wiedzę fachową najszerszym kołom społeczeństwa. Z sił naukowych zakładu korzystał Uniwersytet, Politechnika, prywatna szkoła handlowa i kurs abiturientów T. S. H., szkoła handlowa przy liceum im. król. Jadwigi, oraz liczne kursa i zakłady prywatne we Lwowie. Profesorowie przedmiotów handlowych byli często powoływani jako znawcy do rozpraw sądowych i wydawali orzeczenia i oceny dla Rady szkolnej krajowej i innych władz. Również byli czynni jako egzaminatorowie w Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli dla szkół wyższych i dwuklasowych.

Dyrektor zakładu pełnił nadto obowiązki członka Rady szkolnej krajowej, Komisji dla spraw przemysłowych i był inspektorem szkół handlowych dwuklasowych, uzupełniających i prywatnych.

Na wszystkie oddziały zapisało się na początku roku 339 osób między niemi 10 pań (na kursie dla dorosłych), z tych opuściło zakład w ciągu roku 58, tak że pozostało z końcem roku 281 frekwentantów. Wynik klasyfikacji był dobry. Do egzaminów prywatnych dla tych osób, które nabyły znajomości przedmiotów handlowych drogą nauki prywatnej zgłosiło się 155 kandydatów z których złożyło egzamin z wynikiem pomyślnym 117.

Środki naukowe zakładu, obejmują 7 działów. Opłaty uczniów wynosiły 14.350 K, tytułem czesnego, a 1042 K tytułem taks wstępnych i datków na zbiory naukowe. Pomoc dla ubogich uczniów obejmowała 7856 K w stypendyach i zasiłkach. Ponadto uwolniła Rada szkolna krajowa od opłaty szkolnej w I. półroczu 60, w II. półr. 49 uczniów.

Jak corocznie, tak i w roku 1911/12, zakład urządził wycieczkę naukową najwyższej klasy do Wiednia, która powiodła się bardzo dobrze i przyniosła uczniom wielką korzyść. Nadto zwiedzili uczniowie pod kierownictwem profesorów liczne fabryki i zakłady kraju. Akademia brała udział w uroczystościach dla uczczenia setnej rocznicy urodzin Zygmunta Krasińskiego i w jubileuszu założenia w roku 1661. Uniwersytetu lwowskiego przez króla Jana Kazimierza. Stan zdrowotny uczniów i nauczycieli był dobry.

B. Krajowe szkoły kupieckie.

Według statutu normalnego, obowiązującego krajowe szkoły kupieckie, zadaniem ich jest udzielanie młodzieży, pragnącej się poświęcić zawodowi kupieckiemu lub innym pokrewnym zawodom, następnie udzielanie wiadomości fachowych osobom w handlu pracującym, wreszcie udzielanie w kursach specjalnych szerszemu ogółowi wiadomości handlowych.

Szkoła obejmuje: a) szkołę kupiecką dwuklasową, b) szkołę kupiecką uzupełniającą, c) kursa specjalne.

Zadaniem szkoły kupieckiej dwuklasowej jest wykształcić siły pomocnicze dla stanu kupieckiego w ścisłym słowa znaczeniu.

Szkoła kupiecka uzupełniająca podaje zawodową naukę osobom pozostającym w praktyce handlowej.

Szkoła dwuklasowa obejmuje dwie klasy fachowe i klasę przygotowawczą, szkoła uzupełniająca 3 klasy.

W każdej szkole wprowadzony jest normalny plan naukowy, obowiązujący wszystkie austriackie szkoły, podobnie zorganizowane.

Celem utrzymania łączności szkoły ze sferami kupieckimi ustanowioną jest przy szkole Kuratoria, składająca się z delegata Wydziału krajowego, Rady szkolnej krajowej oraz delegatów tych czynników, które udzielają szkole subwencji co najmniej 500 K rocznie, wreszcie z dyrektora szkoły.

Krajowa szkoła kupiecka w Brodach.

Krajowa szkoła kupiecka w Brodach została otwarta z końcem listopada 1911 i mieści się w odpowiednim dla celów szkolnych budynku, dostarczonym przez gminę. Na podstawie dokonanych wpisów otwarto w pierwszym roku szkolnym klasę przygotowawczą, do której przyjęto 30 uczniów oraz klasę I, do której zapisało się 16 uczniów, razem 46. Z tych opuściło zakład w ciągu roku 13, tak, że z końcem roku pozostało 33, z których tylko 4 nie osiągnęło celu nauki. Zakład oprócz dyrektora nie posiada jeszcze własnych sił nauczycielskich. Nauki udziela 13 profesorów i nauczycieli miejscowych szkół średnich i wydziałowych. Pierwsze sprawozdanie szkoły wykazuje dość pokaźne zbiory naukowe i świadczy o dobrym początku szkoły.

Krajowa szkoła kupiecka w Tarnowie.

Krajowa szkoła kupiecka w Tarnowie rozpoczęła naukę z początkiem grudnia 1911, w budynku dostarczonym przez gminę. Umieszczenie było wystarczające. Z początkiem pierwszego roku szkolnego otworzono klasę przygotowawczą z 19 uczniami i pierwszą klasę szkoły uzupełniającej z 14 uczniami. Razem przyjęto do zakładu 33, z tych wystąpiło 6, tak, że z końcem roku szkolnego pozostało 27 uczniów. Ponieważ tylko 3 uczniów nie osiągnęło celu nauki, wynik klasyfikacji był dobry. Nauki udziela oprócz dyrektora, 9 nauczycieli pomocniczych, zapożyczonych w szkołach miejscowych.

Zbiory środków naukowych są jeszcze skromne, jednak na razie wystarczające.

III.

U c z n i o w i e.

Absolwenci Akademii handlowej we Lwowie.

Czteroklasową wyższą szkołę handlową ukończyło 20 uczniów, którzy zaraz znaleźli stosowne posady. Obecnie znajdują się absolwenci tej szkoły we wszystkich większych instytucjach krajowych.

Wycieczka naukowa

Jak corocznie, tak i w ubiegłym roku szkolnym urządził zakład wycieczkę naukową najwyższej klasy poza granice kraju.

Tegoroczną wycieczkę skierowano znowu do Wiednia. Brało w niej udział 23 uczniów klasy czwartej pod kierownictwem profesora Christofa. Wycieczka trwała 9 dni. Oprócz osobliwości miasta zwiedzono we Wiedniu giełdę podczas pełnego ruchu, dom składowy miasta Wiednia, urządzenia portowe nad Dunajem, Urząd pocztowych Kas oszczędności, przyczem zapoznano uczniów z manipulacją tej instytucji, posiadającej tak olbrzymi obrót. Zwiedzono też muzea nadworne, skarbiec i pałac cesarski, tudzież zwierzyńce i park w Schönbrunnie.

Wycieczka powiodła się bardzo dobrze, przyniosła uczniom wielką korzyść, dała im sposobność zapoznania się z urządzeniami, umożliwiającymi wielki obrót światowy, z wielkomiejskimi zbiorami i środkami, popierającymi handel a prawie wszyscy zobaczyli po raz pierwszy w życiu stolicę monarchii.

Nadto zwiedzili uczniowie pod kierownictwem prof. Dr. Schoennetta lwowską fabrykę pieczywa „Merkury“, fabrykę ksiąg handlowych „Leopolia“ i Zakład elektryczny.

Rada szkolna krajowa poczuwa się do miłego obowiązku podziękować tym wszystkim, którzy się przyczynili do udania się wycieczki, przedewszystkiem jednak Wydziałowi krajowemu, tudzież Izbie handlowej i przemysłowej we Lwowie, za przyznanie subwencji, jakoteż za stypendya, hojnie udzielane uczniom. Skarb państwa przyczynił się kwotą 600 K do pokrycia wydatków na wycieczki naukowe uczniów.

Stypendya i zasiłki.

Ogólna kwota stypendyów i zasiłków pobieranych przez uczniów zakładu wynosiła 7.856 K. Z kwoty tej przypada 2.250 K na skarb państwa, 4.096 K na fundusz krajowy, 960 K na stypendya Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, a reszta na stypendya Instytucji prywatnych.

Wykaz statystyczny szkół handlowych.

Liczba porządkowa	Z a k ł a d	I l o ś ć						z początkiem roku szkolnego zapisało się uczniów do										Z końcem roku pozostało						
		nauczycieli			oddziałów	klas	kursów	akademii				2 klas. szkoły			szkoły uzupeł.				kurs abt.	inne kursa	Razem			
		etatowych	pomocnic.	Razem				I.	II.	III.	IV.	Razem	Przygot.	I.	II.	III.	Razem							
1	Akademia handlowa w Krakowie a) oddział męski b) oddział żeński	15	25	40	3	10	2	69	43	31	38	181	.	46	22	68	38	37	12	87	120	76	532	425
2	Akademia handlowa we Lwowie	12	4	16	2	7	3	42	32	22	28	124	.	124	54	178	.	40	34	22	96	25	203	190
3	Krajowa szkoła kupiecka w Brodach	1	13	14	1	2	.	.	.	.	.	46	30	16	.	46	.	.	.	.	62	57	339	281
4	Krajowa szkoła kupiecka w Tarnowie	1	9	10	2	2	.	.	.	.	.	19	.	.	.	19	14	.	.	.	.	.	46	33
5	Szkoła żeńska przy Liceum im. król. Jadwigi we Lwowie	2	11	13	1	2	.	.	.	.	.	.	.	58	46	104	.	.	.	.	.	.	33	27
6	Prywatna szkoła handlowa T. S. II. we Lwowie a) oddział męski b) oddział żeński	9	23	32	2	5	1	.	.	.	.	.	.	60	25	85	45	26	12	83	56	224	175	
7	Prywatna szkoła handlowa Towarzy- stwa „Proświta“ we Lwowie	2	4	6	1	1	.	.	.	.	.	.	.	43	.	43	.	.	.	.	.	.	43	36
8	Prywatna szkoła fund. O. Gotthelfa w Samborze	2	7	9	1	3	1	.	.	.	.	47	60	38	145	.	.	.	.	.	.	26	171	156
9	Prywatna szkoła handlowa T. S. I. w Tarnopolu	.	11	11	2	2	.	.	.	.	.	.	.	.	14	14	.	24	.	.	.	.	38	36
10	Prywatna szkoła handlowa S. Wein- berga w Stanisławowie	1	10	11	1	2	1	.	.	.	.	39	48	29	116	.	.	.	.	.	.	37	153	128
	Razem . . .	45	117	162	18	43	10	111	75	53	66	305	135	527	228	890	137	121	46	304	263	248	2010	1682

*) Niższa 3-klasowa szkoła handlowa.

Wydatki na szkolnictwo handlowe w Galicyi według preliminarza rządowego.

Miejscowość	Wyszczególnienie	W roku 1911	W roku 1912	W porównaniu z rokiem poprzedzającym więcej lub mniej
		w koronach		
	I. Wydatki na szkoły państwowe.			
Lwów	C. k. Akademia handlowa . . .	76.540	79.308	+ 2.768
	II. Subwencye dla szkół handlowych.			
Kraków	Wyższa szkoła handlowa . . .	25.793	28.894	+ 3.101
Brody	2-klasowa szkoła kupiecka . . .	4.988	4.988	—
Sambor	Szkoła handlowa Gotthelfa . . .	3.500	3.500	—
	Ryczałt dla szkół handlowych uzupełniających	4.000	4.000	—
	Różne subwencye	—	23.890 ¹⁾	+ 23.890
	Razem	114.821	144.580	+ 29.759

¹⁾ Ministerstwo wyznań i oświaty przyznało z kredytów ogólnopństwowych:

a) na urządzenie 2-kl. szkół handlowych	18.500 K
b) subwencye dla kursów kupieckich	290 "
c) subwencye dla nowo powstałych szkół handlowych	2.200 "
d) stypendya na kształcenie sił nauczycielskich dla szkół handl.	1.300 "
e) inspekcye szkół handlowych	1.200 "
f) komisye egzaminacyjne	100 "
g) stypendya na podróże naukowe	500 "

Razem (jak wyżej) 23.890 K

T r e ś ć.

Skład c. k. Rady szkolnej krajowej

Str.
3

I. Szkoły ludowe i seminaria nauczycielskie.

Skład Sekcyi I.	6
Zmiany osobiste w składzie Rady szkolnej krajowej	7
Przegląd sumaryczny	9
I. Czynne i nieczynne szkoły ludowe	11
II. Czynne i nieczynne publiczne szkoły ludowe ze względu na język wykładowy	13
III. Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu na ich typ, płeć dzieci i podział nauki	15
IV. Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu na organizację i plan nauki	17
V. Ilość dzieci obowiązanych do uczęszczania na naukę codzienną, zapisanych i uczęszczających na naukę codzienną w publicznych szkołach ludowych	22
VI. Ilość klas czynnych w publicznych szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych	26
VII. Stan szkół ludowych po względem wyników nauki	30
VIII. Szkoły ludowe prywatne i inne zakłady naukowe	32
IX. Nauka dopełniająca w szkołach publicznych i prywatnych	34
X. Dopełniające kursa rolnicze	36
XI. Gminy bez szkół	39
XII. Budowa szkół	43
XIII. Nauka robót ręcznych kobiecych i nauka zręczności	47
XIV. Zakłady dla dzieci w wieku przedszkolnym	48
XV. Nauczyciele i nauczycielki ze względu na kwalifikację	49
XVI. Charakter służbowy nauczycieli i nauczycielek	51
XVII. Liczba posad świeckich systemizowanych w szkołach ludowych publicznych	52
XVIII. Nauczyciele religii w publicznych szkołach ludowych	53
XIX. Gospodarstwo domowe	55
XX. Inne stosunki służbowe nauczycieli	58
XXI. Dalsze kształcenie nauczycieli	61
XXII. Konferencye okręgowe	67
XXIII. Biblioteki okręgowe	70
XXIV. Nadzór szkolny	71
XXV. Ważniejsze okólniki	73
Seminaria nauczycielskie	79
I. Ilość i organizacja seminariów nauczycielskich	81
II. Umieszczenie seminariów nauczycielskich	85
III. Frekwencya	87
IV. Grona nauczycielskie	90
V. Nauka	96
VI. Wychowanie fizyczne	100
VII. Pomoc dla ubogiej młodzieży	102
VIII. Wydatki na seminaria nauczycielskie w Galicyi w roku 1912	104

Tabele statystyczne i wykazy szczegółowe, odnoszące się do szkół ludowych.

Tab.	Str.
1. Czynne i nieczynne publiczne szkoły ludowe ze względu na organizację	II
2. Czynne i nieczynne publiczne szkoły ludowe ze względu na język wykładowy	IV
3. Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu na ich typ, płeć dzieci i podział nauki	VI
4. Czynne publiczne szkoły ludowe ze względu na plan nauki i organizację	VIII
5. Szkoły prywatne ze względu na właścicieli i płeć dzieci	X
6. Szkoły prywatne ze względu na język wykładowy i ilość klas	XII
7. Ilość dzieci będących w wieku szkolnym w miejscowościach, w których są szkoły czynne	XIV
8. Ilość dzieci zapisanych do publicznych szkół ludowych	XVI
9. Ilość dzieci uczęszczających do publicznych szkół ludowych typu miejskiego i do szkół wydziałowych	XVIII
10. Ilość dzieci uczęszczających do publicznych szkół ludowych typu wiejskiego	XX
11. Ilość dzieci uczęszczających do szkół prywatnych	XXII
12. Ilość dzieci uczęszczających do szkół wyższych, przemysłowych lub na kursa fachowe i ilość dzieci uczących się w domu	XXIV
13. Nauczyciele i nauczycielki ze względu na kwalifikację	XXVI
14. Charakter służbowy nauczycieli i nauczycielek publicznych szkół ludowych	XXVIII
15. Ilość posad nauczycielskich systemizowanych w publicznych szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych	XXX
16. Ilość klas czynnych w publicznych szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych	XXXII
17. Nauczyciele religii w publicznych szkołach ludowych	XXXIV
18. Nauczyciele religii, udzielający nauki religii w szkołach ludowych z tytułu duszpasterstwa i nauczyciele świeccy nauczający religii	XXXVI
19. Nauka kobiecych robót ręcznych, gimnastyki i nauka zręczności (słójdu) w publicznych szkołach ludowych	XXXVIII
20. Stan budynków i urządzenia szkolnego w publicznych szkołach ludowych czynnych	XL
21. Stan publicznych szkół ludowych czynnych pod względem uposażenia szkoły, oraz pod względem nauki i uobczajania dzieci	XLII
22. Wykaz frekwencji klas wydziałowych, oraz klas 5. i 6. szkół ludowych miejskiego typu w roku szkolnym 1911/12 i 1912/13	XLIV
23. Zestawienie środków przymusowych względem rodziców i opiekunów, nieposyłających dzieci do szkoły	IX
24. Stosunki dyscyplinarne nauczycieli i nauczycielek publicznych szkół ludowych	LX
25. Sumaryczny wykaz czynności c. k. Rad szkolnych okręgowych	IX
26. Stan bibliotek okręgowych	IX
27. Wykaz budynków szkolnych, których budowę rozpoczęto w roku 1912, jakoteż tych, których wykonanie orzeczono przy pomocy zasiłków z funduszu szkolnego krajowego	LXI
28. Wykaz sumaryczny zamknięć rachunkowych funduszy szkolnych miejscowych za rok 1911 co do wydatków wymienionych w art. 7 i 8 ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. i r. kr. Nr. 49	LXVI
29. Wykaz sumaryczny zamknięć rachunkowych funduszy szkolnych miejscowych za rok 1911 co do wydatków nadzwyczajnych, wymienionych w art. 9 ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. i rozp. kraj. (Budowa i przebudowa szkół, zakupno gruntów dla szkół)	LXX
30. Sumaryczne zestawienie wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu szkolnego okręgowego miasta Lwowa i funduszy szkolnych miejscowych na szkoły ludowe w roku 1911	LXXII

Tabele statystyczne, odnoszące się do c. k. seminaryów nauczycielskich.

31. Statystyka uczniów i uczenie w seminaryach nauczycielskich podług religii	LXXV
32. Ruch frekwencji w seminaryach nauczycielskich	LXXVI
33. Statystyka frekwencji w seminaryach nauczycielskich	LXXVII
34. Statystyka klasyfikacji w seminaryach nauczycielskich	LXXVIII
35. Wynik egzaminów dojrzałości w seminaryach nauczycielskich w roku 1912	LXXIX
36. Statystyka stypendyów pobieranych w seminaryach nauczycielskich	LXXX

Tab.	Str.
37. Grono nauczycieli i nauczycielek w c. k. seminariach nauczycielskich (podług stanu z początkiem roku szkolnego 1912/13)	LXXXI
38. Wydatki preliminowane na seminarja nauczycielskie męskie i żeńskie w całej Przedlitawii a w Galicyi w roku 1912	LXXXII
39. Wydatki na gal. seminarja nauczycielskie w r. 1912 (według preliminarza rządow.)	LXXXIII

Tabele statystyczne odnoszące się do egzaminów kwalifikacyjnych.

40. Zestawienie wyników egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli szkół wydziałowych w okresie 1902/1903 do 1911/12	LXXXVII
41. Zestawienie wyników egzaminów kwalifikacyjnych na nauczycieli szkół ludowych w okresie 1902/1903 do 1911/12	LXXXVII
42. Wynik egzaminów na nauczycielki robót ręcznych kobiecych odbytych w roku 1912	LXXXVIII
43. Wynik egzaminów na mistrzynie ogródków froeblovskich w roku 1912	LXXXVIII

Dodatek do wykazów statystycznych, dotyczących szkół ludowych publicznych za rok szkolny 1911/12	LXXXIX

II. Szkoły średnie.

Tab.	Str.
Skład Sekeyi II. c. k. Rady szkolnej krajowej	3
I. Ilość i organizacja szkół średnich	5
II. Umieszczenie państwowych szkół średnich	10
III. Frekwencya	11
Etat sił nauczycielskich w państwowych szkołach średnich z końcem roku szkolnego 1911/12	28
IV. Grona nauczycielskie państwowych szkół średnich	31
V. Nadzór szkolny	40
VI. Nauka	43
VII. Fizyczny rozwój młodzieży	59
VIII. Wychowanie	67

Tabele statystyczne.

I. Wynik egzaminów wstępnych do klasy I. na początku roku szkolnego 1911/12	II
II. Statystyka uczniów publicznych i klas na początku roku szkolnego 1911/12	VIII
III. Wynik klasyfikacji z końcem roku szkolnego 1911/12	XVIII
IV. Statystyka uczniów publicznych przy końcu roku szkolnego 1911/12 (według religii)	XXIV
V. Statystyka uczniów publicznych przy końcu roku szkolnego 1911/12 (według narodowości)	XXX
VI. Wynik egzaminu dojrzałości w terminie zimowym w roku 1912	XXXVI
VII. Wynik egzaminu dojrzałości w terminie letnim i jesiennym 1912	XL
VIII. Wydatki preliminowane na szkoły średnie w całej Przedlitawii a w Galicyi w r. 1912	XLVI
IX. Zestawienie wydatków na szkoły średnie w Galicyi w roku 1912	XLVII
X. Wydatki na szkoły średnie galicyjskie według preliminarzy rządowych	XLVIII
XI. Nadzwyczajne wydatki na szkoły średnie galicyjskie na rok 1912 według preliminarza rządowego	L
XII. Dochody funduszu naukowego w roku 1912	LV
XIII. Wydatki na szkoły średnie galicyjskie na rok 1912 (według preliminarza rządowego)	LVI
XIV. Opłata szkolna w szkołach średnich państwowych w roku szkolnym 1911/12	LX
XV. Stypendya w roku szkolnym 1911/12	LXII

III. Szkoły przemysłowe, szkoły przemysłowe uzupełniające i szkoły handlowe.

	Str.
Skład sekeyi III. c. k. Rady szkolnej krajowej zarządzającej szkołami przemysłowemi i handlowemi	2

A. Szkoły przemysłowe.

Pogląd ogólny na stan państwowego szkolnictwa przemysłowego	5
I. Szkoły w szczególności	9
II. Umieszczenie i wewnętrzne urządzenie szkół	—
III. Uczniowie	22
IV. Nauczyciele	29

B. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Statystyka szkół przemysłowych uzupełniających w roku szkolnym 1911/12	32
Wykaz uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, którzy pozostali do końca roku szkolnego 1911/12, zestawionych według grup zawodowych	34
I. Liczba i rodzaj szkół przemysłowych uzupełniających (ogólne zawodowe). Czas szkolny, pora nauki	41
II. Liczba uczniów, stosunek do roku poprzedniego, uczęszczanie i karność	42
III. Skład gromad nauczycielskich, kursy zawodowe, wynagrodzenia	43
IV. Środki naukowe, biblioteki dla uczniów, pomieszczenie szkół	44
V. Projektowane nowe szkoły przemysłowe uzupełniające	45
Wydatki na szkolnictwo przemysłowe w Galicyi według preliminarza rządowego	46

C. Szkoły handlowe.

I. Pogląd ogólny na stan szkolnictwa handlowego	51
II. Szkoły w szczególności	55
III. Uczniowie	58
Wykaz statystyczny szkół handlowych	59
Wydatki na szkolnictwo handlowe w Galicyi według preliminarza rządowego	60

